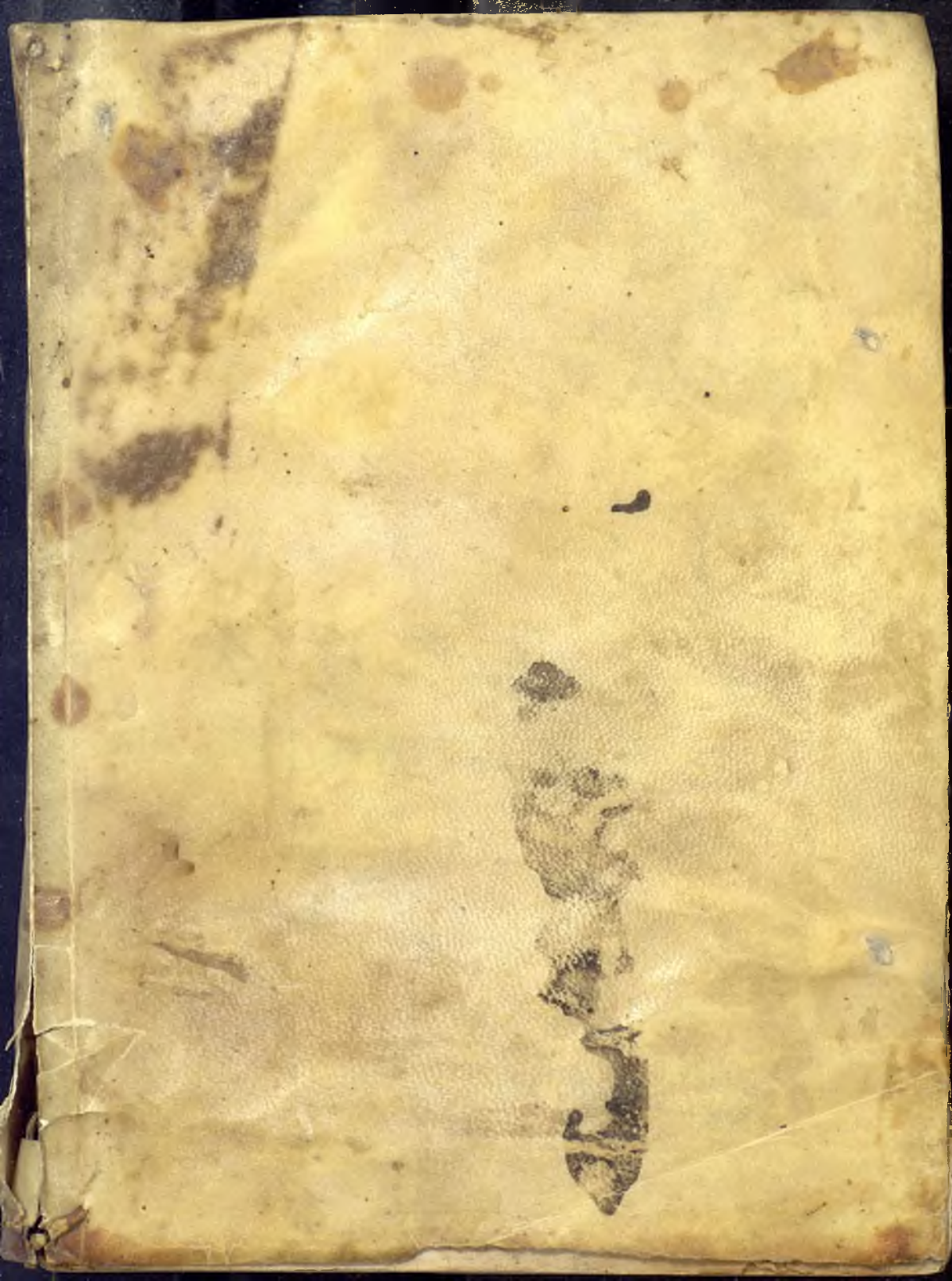

Speculum, sive in lege

Ms. A
1-285

Biblioteca Universitaria
 GRANADA

Sala A

Estante 1

Tabla _____

Numero 285

12 to - 6 - 11

El Sr. Joseph de Serna de la Comp. de Sesus compró
 este libro.

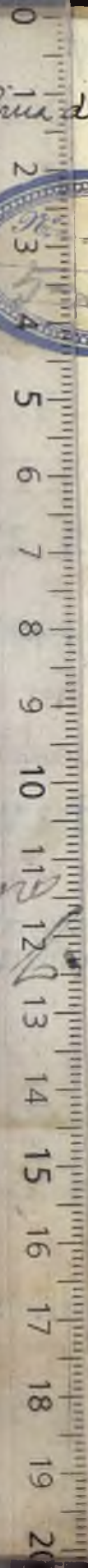

17

76

no
 infu

3-4-476

Biblioteca Universitaria
 GRANADA
 Sala A
 Estado 1
 Tabla _____
 Número 2.855

12 to - 6 - 11

El Sr. Joseph Serra de la Comp. de Jesus compró
 este libro.

RECHASÉS
 ET NOVIOBIS CONSTITU

17 - 4 - 76

no
 3-4-476

R. 1478

SPECVLVM

PRIVILEGIORVM

REGVLARIVM

IN COMMVNI.

VBI

RECENSITIS, PRISCIS,
ET NOVIORIBVS CONSTITVTIONIBVS;
ET REVOCATIONIBVS ROMANORVM
PONTIFICVM;

FVGATIS NEBVLIS, RESPLENDENT, QVÆ AD
PRAXIM DESIDERARI POSSVNT.

AD ILLVSTRISSIMVM

D. D. IOSEPHVM GONSALIVM
IN S. CRVCIATÆ CONSILIO GENERALI
PRÆSTANTISSIMVM PRÆSVLEM.

OPVS ; PRÆSERTIM REGVLARIBVS, VALDE
necessarium. Labore, & studio.

R. P. Fr. RETRI AB ANGELIS ; CARMELITARVM
Discalceatorum, Congregationis Hispaniæ,
Diffinitoris Generalis.

CVM PRIVILEGIO MATRITI;

EX TYPOGRAPHIA DIDACI DIAZ & CARRERAS
ANNO M.DC.LXY.

PER ILLUSTRIS DOMINO,
AC PRUDENTISSIMO MAGISTRATVI
D. IOSEPHO GONSALIO.

IN PHILIPPI IV. CATHOLICI
HISPANIARVM REGIS SENATV
Supremo Camerae Castellae, & Fidei à Consilijs,
Erarij Regis, & Novi Mundi olim, & nunc
S. Cruciatæ Oculatissimo
Præsuli,

STEMMATE NOSTRÆ HISPANIÆ PATRONI
NOBILITATO;

AC OPPIDO BOALDILLÆ DOMINANTI.

D tuæ magnificentiæ Aras Nostrum
Privilegiorum Speculum festinat,
(Clarissime Dinalta) Nefas reputa-
vi illinc illud extrahere. Hoc no-
strum qualecumque opusculum, &
si paruum mole tuo magnificentissimo præsidio
tegi curat, tua enim propensione bonis litteris
semper fabes. Nullus congruentior privilegio-
rum Patronus, quam tu (Illustrissime Mecænas)
Dignitate Generalis Comissarij Cruciatæ Deco-
ratus, facultate Apostolica ad tuum Nutum Pri-
vilegia publicantur, vel conveluntur. Ad ius
tuum confugio haud in casum pectus tuum.

adornat Bulla e collo pendens. Igitur Bulla in-
figne erat Triumphantium, quam in triumpho
præsegerebant, inclusis intra eam remedijs, quæ
crederent aduersus invidiam, valentissima. Ad
quid hæc? Vt tuo munimine hoc nostrū opus li-
berū sit a quibuslibet aduersarijs, qui hac tem-
pestate, nulla relinquūt suis vellicationibus rigu-
rosa censura exempta. Antiquitus Bulla prætex-
ta erat Nobilium, & Magistratum. Hæc Tullus
Hostilius (vt inquit Plinius) vsus est, qui de bella
Hetruscis sellam curulem lictoris, & togam
pictam, atque prætextam (quæ insignia Magi-
stratum Hetruscorum erant) in Romam tran-
stulit: Sed postea hac Bulla aurea primus Dona-
tus est filius Tarquini; ab eo hic mos in Magistra-
tibus sumpsit exordium apud Romanos, ob re-
portatam victoriam de Sabinis. Sed latè, & lon-
gius (Ornatissime Præsul) Bullam prætextam Cu-
rulem Magistratum, hoc est, maiorem honorē
gessisti, & geris: Tum per tuam priscam nobili-
tatem, tum maximè per tuam summam Pruden-
tiam in Consilijs Regis, maiores, ac geminatos sis
prosecutus Triūphos; vt enim aiebat Festus: *Bul-
la Græce, Latine cōsiliū dicitur, quia partem corporis Bul-
la contingit, id est, pectus, in quo naturale manet consiliū;*
hac de causa aiebat Phoclydis: *Melior forti est vir
sapiens; agros enim, & civitates sapientia æque ac naues
gubernat. Sed melius, & altius Divinus Spiritus:*

*Cogitationes, Consilijs roborantur, & gubernaculis tractan-
da sunt bella, & iterum vir sapiens urbem liberat, Siqui-
dem sapiens, ac prudens metum abigit, audaciā
temperat, omnia suis monitis bene disponit.*
Hanc veritatem tota nostra Hispania de te edit
in vulgus. Vnus pro mille, noster Monarcha Phi-
lippus IV. vsque continentur ardua negotia tuo
impulsu suscipiens, & tuam feliciter, vt cum
Athalarico, dicat: *Quæstarem nostrum (Iosephum):*
*eo noscite, eloquentia prius exercitata placuisse, & advoca-
tionis sue sic assidue crebras egisse victorias, vt merito sibi
cum electis Triumphalis asciderit, quatenus palmis felici-
bus inauguratus, vobis daret omnia laurearum.* Propalet
de te iterum noster Princeps cum eodem Rege
Athalarico: *Testificatum est de te, quidquid de fidelibus,*
quidquid de bene meritis debuit aestimari; sed digne laudum.
*cū voluerit novitates omitit, qui se actionis probitate cōple-
vit. Natura perennis flos gloriæ, & vena laudabilis: Nā sic ut
ille fluēdo nō expēditur, sic nec ista celebri sermone siccatur.*
Quod & si transacta taceantur, pluri-
mis beneficijs nostram familiam, & me orna-
sti, & in dies cumulas. Haud facile benevo-
lentiam tuam erga nostrum ordinem imitta-
bor. Qui beneficium accipit, suam perdidit libertatem,
ait Seneca, in tua igitur servitute sumus semper
erga nos plena manu geris munera, Advocati, Pa-
troni, Protectoris, ac liberalis, & magnificentissi-
mi Magistratus, in quam plurimis, & arduis ne-

Proverb.
c. 20. n.
18.Casiodor.
lib. 8. va-
riar. c. 19Casiodor.
lib. 8. va-
riar. c. 21

gotijs debellandis; quot nostrorum templa amplissimis tuis gazzis, & curis sūt erecta, fundata, reparata, & magnificentissimè ornata. Nos omnes, & tota nostra Religio hanc veritatem prædicat, & exterorum nullus ignorat. Cum Ludovicus XI. Francorum Rex precibus piorum diurnitatem sibi conciliari posse persuaderet. Sacros homines (vt inquit Claudius Seiffelius) maximis affecit beneficijs, præsertim eos qui vel vitæ sanctimonia, vel etiam miraculorum dono præstarent. Beneficia ergo nobis pleno modio, & pingui mensura à te collata, æterna memoria sunt infigenda; supra tempus durabunt, ita vt cum Martiali canam.

Marcial.

3.

*Extra fortunam est quidquid donatur amicis,
Quas dederis solas semper habebis opes,
Qui donas facis ipse Blesianum,
Hoc longum tibi vita dum manebit
Hoc, & potes cineres erit tributum.*

Accipe igitur hanc meam opellam, non vt pro tantis donis faciam satis, sed in mei propensioris affectus, & reverentiæ notam. Multum tribuit, qui sibi nihil retinuit. Si ergo datum æquare non possit tuorum ergame, & meos beneficiorum magnitudini, affectu in quo (teste Seneca cum Angelico Doctore) principalius recompensatio relucet, cum hoc munusculo longe vinco. Nonnunquam aiebat Seneca cum D. Thoma:

Seneca.

D. Tho.

2. 2. 9.

106. art.

3. ad 5.

Sen. lib. 1

de benef.

cap. 7.

Magis

Magis nos obligat, qui dedit parua magnifice, & qui exiguum tribuit, sed libenter. Tuere, o Illustrissime Magistratus, tuo favore has qualescumque lucubrationes, Dignitate tua protege, Bulla tua in tuam clientelam accipe, & orna: Nova probaris sugere, quæ dicantur, qui cum ætate crescis semper, & merito cursus annorum laudis tibi procurat augmentum. Senescis quidem corpore, sed laude iuuenescis. Merito tibi prolixior ætas opatur, in qua fama semper robustior invenitur.

Ad tuam devenio per vetustam nobilitatem, quam meritis proprijs cumulatam maioribus redis. Haud solum Domi clarus, sed è Domino in Domum clarior.

Olim Patricij in signum amplissimi nominis Lunulis in calceis utebantur, secundum Iuvenalem. Luna etenim apud Arcades. Hieroglyphicum fuit nobilis familiæ Profelenes nuncupati; quia ante Lunam fuisse gloriabantur: Ob hoc Statius.

*Arcades huic veteres astris Luna, qua priores
agmina fida Datis.*

Et Alciatus Cecinit.

Calceus Arcadio suberat cui lunula ritu,

Gestatur Patribus mullea Romulidis,

Indigenas, quod se adsererent,

a 4.

Hæc.

D. Tho.

2. 2. 9.

106. art.

5. in arg.

sed cōtra.

Iuveni.

Saty. 7.

Stat. 4.

Theb.

Alciat.

embl. 136

Hæc signa tulerunt,

Antiqua illustres nobilitate viri.

Clarificēt alij suos pedes Lunulis: Tu (Ornatissime Præsul) longius Illustraris Luna, hoc est, Bulla (vt eruditione clari autumant) quæ te infulat, non gresus Illustrans, sed pectus adornans, quasi in corde habens nobilitatis venam tuis meritis, quam plurimis cum Magistratibus, quasi ex proprijs visceribus ortum ducens splendes: Origo ipsa iam gloria est; laus nobilitate connascitur. Idem tibi est dignitas, quod vitæ principium. Senatus enim honor amplissimus tecum gignitur, & amplificatur, qui tot annis continuis simul irradias claritate virtutis, pululafque ex vno germine honorem civium, gloriam generis, augmentum Senatus.

Magna hæc, sed maiora me devinciunt; has meas vigilias sub tui nominis Clypeo edere, cum hoc Privilegiorum speculo. Plutarcus etiam vsurpabat Bullam pro capite clavorum, dicens:

Iussisti in splendorem dare Bullas has foribus nostris, quia clavorum capita more Bullæ, quasi turgentia formata sunt, & splendentia ad fores decorandas. Hac de causa Cicero tradit, Verrem Bullas aureas ex valuis Templi Magni-

fi.

ficentissimis abstulisse. Apone ergo, mi Meccenas, ad fores mei Privilegiati speculi tuam Bullam, tuam Prætextam, tuam splendentem Lunam, vt sic melius venustatum, omnibus illud redant in communem profectam. Vale, & in æternum Beare.

Magnificentiaæ tuæ
addictissimus seruus

Fr. Petrus ab Angelis.

LICENTIA ORDINIS.

Fr. Stephanus à S. Ioseph, Vicarius Generalis Ordinis Fratrum Discalceatorum Beatæ Mariæ Virginis de Monte Carmeli Primitivæ Observantiæ, de cōsensu nostri D.ñitorij, vt liber, cuius titulus est (*Speculum privilegiorum Regularium*) à Patre Fr. Pedro ab Angelis nostri Ordinis D.ñitore Generali accurate compositus, & à gravioribus, doctisque viris nostri Ordinis (quibus ipsum videndum, & examinandum commissimus) recognitus, & approbatus Typis mandetur, & in lucem prodeat, obtenta facultate Ordinarij, ac Supremi Senatus, tenore præsentium licentiam concedimus. In quorum fidem præsentem manu nostra, ac Secretarij nomine subscriptas fieri iussimus: In hoc nostro Collegio Compluteni die sexta mensis Martij anni Domini M.DC.LXIV.

*Fr. Stephanus à S. Ioseph
Vicarius Generalis.*

*Fr. Theodorus à S. Ioseph
Secretarius.*

IVDICIVM OPERIS,

Reverēdissimi P. Fr. M. Ioannis de Heredia in
Carmelitana familia antiquissima, & Regula-
ris Observantia observantissimi alumni, iam
prius in Complutensi Academia Sacra Theolo-
gia sapientissimi Lectoris. Nunc vero in Supre-
mo Fidei Senatū Censoris ex munere, & in suo
Matritensi Cœnobio ex merito

Præfuls.

Speculum Privilegorum, à Reverendissimo P. Fr. P.
Sab Angelis, ex Relligiosissima, venerandaque semper
familia Patrum Carmelitarum Discalceatorum, Congre-
gationis Hispaniæ Diffinitore Generali elaboratum, ex
præsertim D. D. Garciae de Velasco Vicarij Matritensis;
vidi, & eadem qua aviditate sedulus lustravi, lucem Do-
ctrinæ miratūs, iterum, atque iterum, ut situm explerem
addiscendi fontem eruditionis prælibavi. Profecto, cum
tantæ familiæ Sacræ, filium Authorem cōspicerem, e cuius
fœcundissima radice tot flores, & fructus hucusque cru-
ctarunt, nondum Doctrinam operis lustratus, venit in-
mentem illud Casiodori encomium erga Deciorum Item-
mata: *Nescit inde aliquid nasci mediocre, tot probati, quot
geniti, & quod difficile provenit, electa frequentia, frustra
perquirere Authorem, cum huius Sacræ Religionis alim-
num concepissem, e cuius vberissimo Paradiso, tot arbores
viræ, tot scientiæ ramos libida posset emulari natura. Sed
quia inter tot filiorum lucidissimos partus, Authorem ni-
tidissima cognoscam Doctrina frugentem, rectè opus ful-
goribus exornatum speculi cognomine iudicavi condeco-*

rans.

randum; si enim species verum speculum, ut clarius com-
municet trahit, subtilissimo lumine quidquid privile-
giorum spatit Sactissima Sedes, sine difficultate mutat,
ut libere præstet; quod minimum est occultari valet, quod
nobile, nunquam patitur abscondi, lucidissimum iubar
suo se iurare panditur, & qui flores præmanibus habebat;
ex nobili germine illico sum odoratus radicem, concinit
ad rem Enodius: *Quoties amomi flosculus, aut mesis casia
per depredationem lascivi pollicis radice viduantur, &
ad dotem manuum humanarum nobile germen adiungi-
tur, meritum cespitis odore significat, & naturæ genium
prima visione testatur. Occultari se nō patitur factura sub-
limis. Ex Doctrinæ odore authorem agnovi; adeo subli-
mis fragantiæ, ut meritum prodat ingenij. Opus hoc nec
mordere potest invidia, nec præceps fugillare livor aude-
bit. Habent omnes quid ex tali scaturigine hauriant; mul-
tum quod litterati discant, nihil quod reprehendant. Cā-
dorem servat Catholicæ Doctrinæ, morum honestatem.
Censeo dignissimum, ut prælo mandetur, imò, & quod
æternitati credatur. In hoc Conventu Matritensi Carme-
litarum Observantiæ, die 17. mensis Aprilis anni 1664.*

Orat. 47

Frater Ioannes de Heredia.

LICEN.

LICENCIA DEL ORDINARIO.

EL Lic. D. Garcia de Velasco, Vicario desta Villa de Madrid, y su Partido, por la presente, y por lo que à Nos toca, damos licencia para que se pueda imprimir, y imprima vn libro intitulo, *Speculum priuilegiorum regularium in cōmuni*, escrito por el Reverendissimo Padre Fray Pedro de los Angeles, Definidor General de su Orden de Carmelitas Descalços, atento ha sido por Nos examinado, y no tiene cosa contra nuestra Santa Fe, y buenas costumbres. Dada en la Villa de Madrid a veinte y vn dias del mes de Abril de mil y seiscientos y sesenta y quatro años.

El Lic. Velasco.

Por su mandado,

Iuan de Ribera Muñoz;

CEN

CENSURA,

Reuerendi admodum P. Fr. Magistri Thomae de Castejon, ex Illustrissimo Cœtu Eremitarum eximij Doctoris S. Augustini, olim in suo vno & altero Celeberrimo Collegio complutensi, & Salmantino Sacra Theologiae dignissimi Moderatoris.

EX decreto Supremi Senatus Castellæ librum hunc, cuius est inscriptio, *Speculum Priuilegiorum Regularium*, Authore Reuerendissimo P. Frate Petro de los Angeles Carmelitarum Excalceatorum Observantissimæ Congregationis Hispaniæ Generali Dillinitore, inspexi, & apte, convenienterque respondere titulo, nemo dubitabit, qui attente illam, qua Priuilegiorum, repræsenta qualitates, inspexerit perfectionem. Vnde in eo perspicua videtur, apparere empedoclis sententia de rerum speciebus, seu imaginibus, quas in tuentibus speculum refert. Has enim ille, apud Plutarchum: *Fieri (ait) per effluuia in Speculi superficie coeuntia; peragi autem per ignem, qui ex Speculo profluit.* Deducitur sanè, vt minime dubitandum, in hoc tractatu non minus igneo Authoris, ardenti que zelo, quo intime inflâmatus Speculum hoc elaborate confecit, quam ipsorum deberi Priuilegiorum naturæ. Splendentem vero in ipso illius zelo prudentiam, simulque immensam obligationem, qua totum his elucubratiōibus Religiosorum statum Author obstringit, fervor ille maximè comprobatur, quo prædictorum firmitatem Priuilegiorum sancit, & roborat. Nec enim minori afficit decore Religiosos, qui efficacibus, & potentissimis doctrinis illorum evulgat Priuilegia, quam ipsa per se validissima Pri.

*Plutar.
de Placit. Philo-
soph. lib.*

4°
p. lib.

S. Cypri. Privilegia; ex quo si, vt legitur in D. Cypriano: *Minus lib. 2. epi est criminis honoratum bono testimonio non fuisse, quam bonolarum norem boni testimonij perdidisse; minus est sine laude iacuisse, quam laudes proprias perdidisse*; ita diverso modo non maioris debet esse gloriae bono Privilegiorum testimonio honorari, quam honorem talis testimonij non amississe. Pari ideo, ne dicam maiori, cum ipsa Privilegiorum gloria; laude dignam existimandam censeo curam, & diligentiam in illis publicandis impensam, ne in interitum ruant, vel in oblivionis immersa profundum, vel non, vt æquum erat propugnata. Concedamus hanc laudem, cui tam gloriosum expletur propositum, & quia in hoc opere nihil est, quod Catholicae disonet veritati, bonisve meritis, quinimo omnia pura, omnia sapienter ex cogitata, Religiosissimoque viro digna inveniuntur; vt omnes consulto hoc speculo, quod se deceat eligere, atque præstanter effingi valeant, dignissimum opinor, vt in publicum prodeat, omniumque obtutibus, omnibus bene consultorum exponatur. In hoc Divi Philippi Matritensi Conventu die 1. Maij, anno 1664.

Fr. Thomas de Castejon.

PRIS

SVMA DEL PRIVILEGIO.

Tlene privilegio del Rey N. Señor por diez años, el P. Fr. Pedro de los Angeles, Religioso Carmelita Descalço, Diácono General de la Congregacion de España, para poder imprimir vn libro, intitulado, *Speculum Privilegiorum Regularium in communi*, sia que otra ninguna persona le pueda imprimir, ni vender, sin licencia de dicho P. Fr. Pedro de los Angeles, fopena de incurrir en las penas de dicho Privilegio, contenidas, a que me refiero, como consta de su original, dado en Aranjuez a quince dias del mes de Mayo de 1664 años, despachado en el Oficio de Geronimo Moreno, Ecrivano de Cámara de los que residen en nuestro Consejo.

ERRATAS.

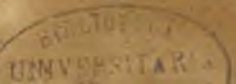
FOL. 11. lin. 6. obstant, obstante, fol. 20. l. 24. secundum, secundam, fol. 64. l. 17. primum, primam, fol. 74. l. 3. eis, eius, fol. 84. l. 1. non vso, non vsum, fol. 86. l. 17. privilegatum, privilegiatus, fol. 90. l. 27. contranz, contrariæ, fol. 98. l. 12. ex sextentia, ex sententia, fol. 99. l. 24. si veller, si veller, fol. 106. l. 32. in nobis, in novis, fol. 118. l. 31. de eorum, eorum, fol. 182. l. 28. sit, si, fol. 130. l. 17. segundo, secundo, fol. 136. l. 5. societas, societatis, fol. 143. l. 1. agimus, egimus, fol. 155. l. 33. vellum, vellam, fol. 158. l. 34. semper se, semper est, f. 159. l. 18. puputi, populi, fol. 172. l. 25. curre, currere, fol. 176. l. 28. absolut, ablovetur, fol. 182. l. 28. fir, si, fol. 189. l. 16. Canonis, Cononis, fol. 192. l. 12. ob quo, ob quod, fol. 227. lin. 7. fidelis, fideles, fol. 228. l. 35. quos, quas, fol. 233. l. 28. solatim, solatium, fol. 227. l. 29. præ, prodctis, fol. 247. l. 26. relata Gregor. relata a Gregorio, fol. 250. l. 8. secuts, sequutus, fol. 253. l. 18. clement, clemens, fol. 270. l. 3. sempti, sumpti, f. 270. l. 7. verb. 8. Urb. VIII. fol. 270. l. 28. confirmare, conformare, fol. 271. l. 7. vxuris, vxoris, fol. 271. l. 30. per tempore, pro tempore, fol. 273. l. 24. habea, habeat, f. 274 l. 9. verifsima, verissimam, fol. 275. l. 22. confirma, cõfirmatio, fol. 282. l. 26. suum, sum, fol. 282. l. 18. Principis, Principes, fol. 185. l. 14. revalidad, revalidat, fol. 285. l. 34. concelsione. concessionem, fol. 298 l. 23. & super, & insuper, fol. 321. l. 2. vlo, tulo. fol. 330. l. 4. ad alio, ab alio, fol. 336. l. 20. Tridentino, Tridentinũ, f. 348: l. 1. Dominicanus Dominicanis, fol. 348. l. 27. declaratianibus, declarationibus, fol. 364. l. 23. officiales, officialis, fol. 364. l. 29. fines, finis, fol. 364. l. 31. futuri, futura, fol. 118 l. 30. de eorum, dele. de, fol. 184. l. 6. parata, parta.

Hic liber inscriptus, *Speculum Privilegiorum Regularium in communi*, demptis his mendis suo exemplari fideliter respondet. Dat. en Matriti die 20. mensis Februarij anno 1665.

Lic. D. Carolus Murcia
de la Llana.

b

TAS

TASSA.

YO Geronimo Moreno, Escriuano de Cámara del Rey nuestro Señor de los que en su Consejo residen; certifico, que por los Señores del, auiendose visto el libro intitulado, *Speculum Privilegiorum Regularium in communi*, compuesto por Fr. Pedro de los Angeles, Carmelita Descalço, y Definidor General de la Cõgregaciõ de España, que por mandado de los dichos señores del Consejo se imprimiò, le mandaron tassar à quatro maravedis, y medio cada pliego, el qual tiene quarenta y seis pliegos, sin principios, y tablas, que à dicho respecto monta ducientos y siete maravedis, y à este respecto, y precio mandaron se venda cada libro, y no à mas, pena de incurrir en las penas que caen, y incurren los que venden semejantes libros à mas precio de la tassa, y se mandò dar por testimonio; y para que dello conste doy el presente en Madrid à tres de Março de mil y seiscientos y sefenta y cinco años.

Geronimo Moreno.

PROLOGVS LECTORI.

VASTVM mare (Lector benigne) procellosũ abyssum agreditur, & ingreditur, quisquis tempestate hac pelagus Privilegiorum Regularium vadare intendat; Ita ne? Quis nisi ignarus inficiat? Tot capita, tot sententiæ: Contrarias dicam, an contradictorias? Vtrumque reperies. Quidam ex amplissimis concessionibus, tum vetustis, tum recentibus adeò dilatant, vt eis fere omnia licere, facile præsumant. Quidam aduerso Marte, ex varijs revocationibus adeò restringunt, vt maria magna Religionum, in parvulum fontem conversa fore, non renuant asserere. Quid igitur? Pedem retraham? Forfan consules, caliginem aspiciens: At mihi contrarium occurrit, cum caligo ipsa veniam erranti offerat, si sincere, scopum veritatis tentet collimare. Nec mens tendit in omnia, & singula, quæ de privilegijs, etiam in particulari, sermonem texere. Cum præmanibus adsint, de hac re doctissimorum virorum illustria volumina. Nec minus aliqua inaudita

de meo adijcere. Primum enim sicut molestum,
& otiosum esset; sic & præsumptuosum secundum.
Verum, quia temporum varietate, nil ita stabile,
quin pristinae stabilitatis ipsa stabilitate careat;
nihilque ita certum quin novissimis, multoties,
occurrentibus difficultatibus, minus certum
appareat. Ergo cum me Romana Curia (supra meritum licet) Procuratoris Generalis
Sacrae meae Religionis, per septem annos, teneret functione. Diversitas negotiorum, circa
Privilegia Regularium, animum intenta, obsequio
solicitudine appulit; ut quæ de privilegiorum
in communi potissimis fundamentis, tum ex
gravioribus authoribus, tum ex consortio, & famulatu,
doctissimorum virorum in alma vrbe existentium,
non mediocri labore ebiberam, in aliqualem meorum
potissime alumnorum utilitatem, luci traderem;
quatenus privilegiorum, potioribus fundamentis
radicitus agnitis, ipsisque succinte præ oculis
appositis: Amota ignorantia, errorisque occasione;
tutiora pro usu possent observare. Opusculum finivi;
sæpè frequentiora, non casu, sed consulto, in
extensis voluminibus aliorum Doctorum videnda
relinquo, selectiora explanare propono, & ea sine
quibus, obstrusum maneret opus. Vtinam quod
intendo

do assequar; nec mihi, nec legenti displicebit.
Conabor igitur plus stabilita in palam offerre,
singula singulis adaptando, per disputationes,
& sectiones, brevitatem, cui nihil desit, nihil
effluat, claritate in nullo minori, quam captui
meo permessa; faxit Deus ut votum impleam,
& fructus labori respondeat.

INDEX
DISPUTATIONVM
ET SECTIONVM.

CVM EARVM SVMMARIIS IN
commodiorem vsum legentium.

DISPUTATIO I.

De quidditate seu natura Privilegiorum.

SECTIO I.

Quid, & quotuplex sit Privilegium, quæ eius
proprietas? fol. 1.

- 1 Explicatur quid sit Privilegium, & quomodo ope-
retur contra eus commune.
- 2 Divisionis Privilegiorum proponuntur, explica-
turque qualiter omnes reducuntur ad Privilegia realia, vel
personalia.
- 3 Expenditur quid sit Privilegium reale, quid
personale?
- 4 Privilegium reale transit de persona in personas;
personale cum ipsa persona finitur.
- 5 In dubio an Privilegium sit personale, vel reale,
expenditur quid indicandum.

6 Privilegia quæ sunt pure favorabilia, & merum beneficium, & quæ sunt odiosa, & quid includant.

7 Fere omnia Privilegia concessa primo, & per se Religionibus, Communitatibus; Ecclesijs, Prelatis, vel Dignitatibus, & officijs, cum sint realia sunt perpetua, & transeant in successores.

SECTIO II.

De Privilegiorum interpretatione, & ampliatione. fol. 4.

1 Privilegium mere gratiosum, & quod nulli nocet, latissime est interpretandum, secundum quod proprietates verborum patitur, siue naturalis, siue civilis, expenditur etiam, quid hoc sit.

2 Privilegia realia regularium etiam si contrarietur iuri communi late interpretanda sunt; datur ratio.

3 Quando Privilegium conceditur motu proprio, etiam si sit contra ius commune, extenditur, & si cum clausulis ex certa scientia, vel de plenitudine potestatis, extenditur etiam in damnum tertij; sed quomodo id debeat intelligi explicatur infra disput. de confirmatione, & derogatione Privilegiorum.

4 Privilegia concessa primo, & per se in favorem regularium, & Ecclesiasticorum, etiam si aliquando videantur odiosa aliquibus, cum hoc sit per accidens, non debet attendi, assignatur ratio, quod maxime tenet in Privile-

gijs, quæ animarum favorem concedunt, & alijs quæ ius commune videntur ledere.

5 Imò prædicta Privilegia cum tali læsione reputari debent absolute favorabilia, quia vel non invenitur in tali casu læsio iuris, vel non attenditur à Principe; assignatur optima ratio.

6 So vitur quædam obiectio ex duplici loco D. Thom. notata digna.

7 Adducuntur aliqua decreta Pontificum concedentia Regularium Privilegia lato modo esse interpretanda, & in favorem eorumdem, quando aliquod dubium oritur ex ambiguitate verborum neque ad hoc attendi debet rigores, seu apices à Iuristis observati, sed amplianda sunt ex bono, & equo.

8 Dubitatur, quis possit Privilegia dubia interpretari?

9 Interpretatio duplex, authentica, & doctrinalis, hæc à viris doctis fieri potest, etiam si in clausulis Bullarum contineantur verba: Nemini liceat ipsas aliter declarare, seu interpretari, vel sublata potestate aliter interpretandi, & determinandi; illa vero à solo Principe concedente, vel à successore, seu ab habente potestatem delegatam fieri valet.

10 Adeo vera est præfata Doctrina primæ partis, ut circa clausulas Tridentini possit praticari, & de facto praticatur, adducuntur exempla ex ipso Tridentino.

11 Adducuntur alia exempla manifesta.

12 Stabilitur magis præcedens Doctrina.

13 Interpretatio authentica obligat in conscientia, est enim quasi nova lex. Doctrinalis licet non obliget, securas tamen reddit conscientias, si à viris doctis fiat.

14 Privilegia regularium non possunt interpretari authentice, neque ab Episcopis, neque ab Archiepiscopis, neque ab alijs Prælati Ecclesiasticis, hoc enim est illis prohibitum à Romanis Pontificibus.

15 Quando dubitatur an Privilegium sit revocatum, vel non, dicandum est non esse revocatum ex Privilegio Alexandr. VI.

16 Prælati regulares habent Privilegia interpretandi authentice sua Privilegia pro suis subditis.

17 Possunt Prælati regulares auctoritate Apostolica dubia tan suæ regule, quam suorum Privilegiorum, in beneficium subditorum declarare.

18 Probatum prædictam declarationem posse facere Prælatos authentice, & iuridice.

19 Solum tamen habet vim dicta declaratio pro suis subditis.

20 Est etiam facienda præfata interpretatio, seu declaratio prudenter, & cum consilio peritorum, & extenditur ad Vicarios Conventuum. Possunt etiam ipsi Prælati limitare, restringere, imò etiam tollere pro suis subditis usum Privilegiorum auctoritate Apostolica.

De regulis rectè interpretandi Privilegia, iurâ,
& alia decreta Pontificia. fol. 15.

1 Coniecturæ interpretandi supra dicta, præcipue ordinantur ad cognoscendam voluntatem Principis concedentis; & in primis, debet attendi favor Privilegiati, & lesio alterius.

2 Secundo, attendenda est causa, quæ movit Pontificem ad concedendum Privilegium.

3 Tertio, inspicere debet tenor Privilegij.

4 Quarto, in Bullis, & Privilegijs potius pars dispositiva, quam narrativa, attendenda est.

5 Quinto, quando mens Pontificis non apparet à verosimili, indaganda est.

6 Sexto, quando quis in dubijs vitatur epiqueia, debent temperari in legibus rigores iuris, & procedere de vno, & equo.

7 In dubijs legum, & Privilegiorum recurrendum est ad condictorem earum pro declaratione authentica, nisi periculum sit in mora; & hoc quando non adest delegatus, si enim adsit, etiam præsentem legislatorem, poterit talia dubia interpretari.

8 Ad interpretationem præfata multum iuvat cognitio clausularum Privilegiorum, & legum.

SECTIO IV.

De autoritate Eminentissimorum Cardinalium. fol. 18.

- 1 Pro declarationibus, seu decretis Eminentissimorum Cardinalium ad sunt aliquascitu dignissima ab Urb. VIII. petita.
- 2 Sine prædictis conditionibus non est adhibenda fides certa prædictis declarationibus, & decretis; potest tamen adhiberi fides probabilis, si à viro fidedigno referantur.
- 3 Dubitatur an dictæ declarationes, seu decreta obligent in conscientia. Refertur sententia multorum affirmantium, solum esse Doctrinales, sed quia magne autoritatis regulariter sequi debent sed in rigore non obligant.
- 4 Refertur sententia affirmans habere vim legis, & su ligare conscientias.
- 5 Utendum est distinctione, & quando sunt confirmatæ à Pontifice obligant, quia habent vim legis; si vero confirmationem Pontificis non habeant, minimè obligant, licet ut probabilissime sequantur, dum tamen in eis inveniantur conditiones ab Urbano VIII. requisitæ.
- 6 Aliqui intendunt non indigere huiusmodi declarationes nova publicatione, sed oppositum tenendum est.
- 7 Unde sine dictis conditionibus, & sine publicatione, non habent vim legis obligantis; & quando dantur etiam cum illis & confirmatione Papæ pro aliquo casu particulari solum obligant pro illo, neque extenduntur ad alios etiam similes, nisi exprimat in ipsis decretis.

Quan-

8 Quando dubitatur de autoritate harum declarationum, post factam sufficientem diligentiam, non obligant, si vero dubitetur de sufficienti publicatione affirmant aliqui obligare, sed probabilius est oppositum.

9 Refertur sententia particularis cuiusdam Authoris in præsentis dubio in duas partes divisa.

10 Roborat idem author suam sententiam.

11 Respondet ipse cuidam obiectioni. Prima pars huius sententiæ verissima est. Secunda vero si intelligitur de confirmatione Pontificis in forma communi est probabilis; si autem intelligatur de confirmatione in forma specifica eam reijcio.

12 Etiam si dictæ declarationes sint authentice, confirmatæ, & publicatæ, si non includant derogatorias Privilegiorum antecedentium, illa non revocant.

DISPUTATIO II.

De communicatione Religionum inter Regulares.

SECTIO I.

De diversitate Privilegiorum communicantium in Privilegijs. fol. 25.

- 1 Explicatur, quæ sint Religiones Mendicantes.
- 2 Religiones Mendicantes ad invicem qualibet communicant in Privilegijs aliarum.

Re-

3 Refertur amplissima communicatio PP. predicatorum, non solum de concessis, verum & de concedendis.

4 Refertur communicatio minorum de concessis, & concedendis.

5 Religiosi Mendicantes participant etiam omnia Privilegia non Mendicantium, Monachorum, Congregationum, Confraternitatum, & aliorum piorum locorum, non secus, ac si cuilibet Ordini Mendicanti omnia in specie, & nominatim concessa essent, & idem est de confirmationibus, & innovationibus Privilegiorum iuxta dicenda infra.

6 Moniales Ordinum Mendicantium, siue subdantur proprijs Religiosis, siue non, participant in quibus sunt capaces, omnia Privilegia fratrum sicut, & fratres etiam communicant Privilegia concessa pro Monialibus, siue adepti sint per suos regulares, siue non.

7 Referuntur de hoc varia Privilegia.

8 Hodie fere omnes Religiones non Mendicantes, & etiam Monachales participant omnia Privilegia Mendicantium, & non Mendicantium referuntur Privilegia harum Religionum.

SECTIO II.

De modo communicationis Privilegiorum. fol. 38.

1 Explicatur quo modo prefata Religiones participant Privilegia Societatis Iesu sine licentia propriorum Prelatorum. Re-

2 Refertur sententia negans.

3 Defenditur ut fere certa sententia affirmans.

4 Confirmatur eadem sententia affirmans.

5 Refertur validissimum fundamentum ex Bulla Gregor. XV.

6 Confirmatur hoc idem.

7 Dubitatur, an quando solum explicantur in concessionibus, seu communicationibus Privilegia concessa, si postea Religioni noviter fundata concedantur nova Privilegia, participant illa primae Religiones? Respondetur negativè: quando vero primi Religiosi habebent clausulam in suis Bullis, non solum de communicatione Privilegiorum concessorum, sed etiam concedendorum, participant Privilegia novae Religionis.

8 Stabilitur sententia affirmans.

9 An Privilegia, quae habent clausulam incommunicabilitatis respectu aliarum Religionum, reddantur communicabilia per communicationem omnium Privilegiorum concessorum, & concedendorum pro omnibus Religionibus sine expressione, & amen dictae clausulae; defenditur, & roboratur sententia affirmans; dummodo intelligatur de Privilegijs concessis tempore generalis communicationis antecedentis, non vero de alijs quae postea conceduntur, cum tali clausula incommunicabilitatis.

10 Proponitur dubium circa communicationem Privilegiorum inter Provincias, Conventus, Ecclesias, & personas particulares.

11 Explicatur, & defenditur vera sententia.

12 Præponuntur aliquæ obiectiões ex Bullis Pontificum.

13 Satisfit obiectiõibus cum moderaminibus requisitis.

14 Roboratur, & explicatur magis eadem communicatio.

15 Explicatur iterum eadem pars.

16 Impugnatur quædam sententia circa hoc, & vera stabilitur.

17 Communicatio Privilegiorum non extenditur ad gratias, quæ per brevia, seu decreta particularia Summi Pontificis, seu in quibus præcedit examen, & decretum alicuius Sacre Congregationis, alicui particulari Conventui, vel Religioni conceduntur, assignatur fundamentum.

18 Explicatur, quando, & quomodo hæc extensio fiat in aliqua Religione.

19 Vera sententia defenditur.

20 Respondentur argumentis in contrarium.

21 Privilegia concessa alicui personæ ratione dignitatis officij, vel ministerij transeunt in successores.

22 Privilegia communicata alicui particulari, & privata personæ, nullo modo communicantur alijs, neque improprio, neque in alieno ordine.

23 Confirmatur hoc idem ex duplici exemplo, & refertur primum.

24 Refertur secundum exemplum.

25 Supradicta aptari debent, cum proportione indulgentijs; dum tamen non sint de his in quibus specialis

mentio

mentio requiritur, vel quia raro, & cum magna difficultate conceduntur, vel quia sunt concessa alicui speciali loco, vel determinatæ personæ propter aliquam rationem speciale, ut patet in Alcaribus privilegiatis, & alijs similibus.

26 Neque sunt communicabilia Privilegia, seu indulgentiæ, quæ solum ad tempus determinatum conceduntur.

27 Explicatur quomodo daret Privilegium, seu indulgentia concessa alicui Ecclesiæ Regularium, si postea transeat ipsa Ecclesiæ in potestatem Clericorum.

28 Privilegia, quæ per consuetudinem adquiruntur communicabilia sunt, si cetera adsint.

29 Explicatur quomodo Privilegia, quæ ab una Religione per communicationem participantur, maneat istius Religionis, quasi ipsi essent primo concessa, & allegare illa tan in iudicio, quam extra, cum subscriptione, & sigillo in sui favorem.

30 Refertur sententia negans, sed affirmans ut vera stabilitur.

31 Explicatur quomodo Privilegia, quæ videntur odiosa, sint communicabilia, vel non.

32 Doctrina notabilis expenditur.

33 Declaratur quomodo fere omnia Privilegia Regularium, quamvis sint odiosa alicui, vel aliquibus particularibus, respectu boni communis sunt favorabilia, & sic communicantur.

34 Resolvitur, quomodo sub generali communicatione Privilegiorum veniant vniuersæ vocis oracula, & Privilegia, quæ sunt clausa in corpore iuris communis.

- 35 Satis fit cuidam obiectioni.
- 36 Expenditur quomodo communicans Privilegium cum alia Religione possit illud retorquere contra ipsam Religionem cui primo concessum est.
- 37 Conciliuntur due sententiae oppositae.
- 38 Excluduntur à Conciliatione Privilegia, quae participant familiares seu servitores Conventuum.
- 39 Declaratur, quomodo in communicatione Privilegiorum potius ius utendi, quam usus communicatur.
- 40 Stabilitur, & explicatur magis hoc idem.
- 41 Quando Privilegium non apparet fuisse in usu tempore communicationis, non licet uti illo, nisi probetur usus.
- 42 Privilegia concessa pro subditis, gaudent Praelati, & Privilegio concessa minori superiori, gaudet maior, non tamen e contra.
- 43 Confirmatur idem, & explicatur.

SECTIO III.

De auctoritate Privilegiorum necessaria quoad usum. fol. 69.

- 1 Non possunt regulares uti Privilegijs nisi eis constet de validitate, & firmitate eorum, sed diverso modo pro foro interiori, ac pro foro exteriori, non tamen est necessarium ad valorem Privilegij pro foro conscientiae, quod detur in scripto.
- 2 Pro foro externo necesse est, ut in scriptis detur.

Suf.

3 Sufficenter probatur Privilegium pro foro exteriori per transumpta, vel copias manu publici Notarij subscripta, & sigillata.

4 Fidem faciunt etiam in iudicio copia Privilegiorum Typis excusa in folio, vel in aliquo Bullario, & etiam in libris impressis probatorum Authorum.

5 Privilegia antiqua in corpore iuris impressa, data diei, mensis, anni, & loci, non indigent ad sui valorem, quod etiam procedit in legibus, & statutis Universitatum.

6 Secus vero de Privilegijs novis, quae sine praedictis non valent.

7 Etiam si originale Privilegij, & transumptum deperditum sit, neque in libris invenitur impressum, si per testes idoneos probetur, valet pro utroque foro.

8 Episcopus dubius de validitate Privilegij Regularium, non potest impedire, ut illo utantur.

DISPUTATIO III.

De amissione, & cessatione Privilegiorum.

SECTIO I.

De renuntiatione Privilegiorum. fol. 75.

- 1 Privilegijs concessis in favorem Religionis Ecclesiae, Conventus, vel alicuius communitatis nullus particularis valide potest renuntiare, etiam cum iuramento.

C 2

Idem

2 Idem dicendum est, quādo res pertinet ad omnes, & singulos.

3 Praelati inferiores superiores, & etiam generales, non possunt talem renuntiationem facere, nec valide, nec licite, nisi iuxta modum infra assignandam.

4 Capitulum generale potest pro tota Religione facere talem renuntiationem. Capitulum Provinciale idem potest pro suo Provincia in eiusdem proprijs Privilegijs ex Bullis Pontificum, explicatur modus talis renuntiationis.

5 Privilegia personalia, & quae ius tertij, non tangunt renuntari possunt a Privilegiato.

6 Renuntiatio Privilegij ante acceptationem concedentis, vel eius potestatem habentis, non est valida, excipiuntur casus in iure inclusi, exponitur hoc.

7 Renuntiatio non extenditur ad non expressa, etiam si similia sint, & indubio de renuntiatione, non praesumitur, quis renuntiasse iuri suo.

8 Si ante acceptationem renuntiationis ab habente potestatem, renuntians mutet voluntatem, manet Privilegium validum sicut antea. Adducuntur exempla.

SECTIO II.

De amissione Privilegij per non usum, usum contrarium, & per ab usum. fol. 80.

1 Certum est posse Privilegium per non usum, & usum contrarium perire, si omnia requisita adsint.

2 Per non usum, seu per usum contrarium deperditur Privilegium quando intercedit tacita renuntiatio, vel sufficiens tempus ad praescriptionem requisitum.

3 Non usus potest, sumi negative, private, & contrarie explicantur singula.

4 Privilegium non deperditur per non usum, si non sit notiti Privilegij, vel deficiat occasio, vel se obtulit impedimentum utendi, vel denique si deficiat libertas in Privilegiato.

5 Tempus requisitum ab praescriptione est computandum ab ultimo tempore, in quo quis cessavit ab usu Privilegij. Assignatur tempus necessarium ad praescriptionem contra laicos, & privatas personas.

6 Assignatur tempus necessarium ad praescribendum contra communitates, Universitates, Ecclesias, & Collegia, ex varijs Privilegijs.

7 Pro Religiosis requiritur longius tempus.

8 Refertur pro hac re magnum Privilegium Eugenij IV.

9 Privilegia Regularia, quae nulli nocent, nunquam deperduntur per non usum, siue negativum, siue privativum exclusis Privilegijs relatis, num. 7.

10 Infertur, quod solum amittuntur Privilegia per non usum, vel ratione praescriptionis, vel ratione tacitae renuntiationis.

11 Nunquam datur renuntiatio in non usu Privilegiorum Regularium, siue negativo, siue privativo, quae nulli nocent.

12 *Præfata Doctrina intelligitur de Privilegijs affirmativis, id est, quæ aliquid faciendum indulgent, non de mere negativis, in quibus conceditur facultas non faciendi, quod erat faciendum, & non tanguit ius tertij, nunquam deperduntur per non usum.*

13 *Quæ sunt Privilegia mere favorabilia dictam manet supra disputatione 1. Sect. 1. 2. & 3.*

14 *Privilegia, quæ aliquod ius lædunt, vel vergunt in damnum tertij, amitti possunt, vel per non usum privatum, vel per usum contrarium, si cætera adsint.*

15 *Privilegium personale absque protestatione, & rationabili causa deperditur, si Privilegiatus voluntarie se subdat iurisdictioni alterius, etiam per unum actum contrarium: verum est, quod licet Privilegiatus exerceat unum, vel aliquos actus contrarios, non habens simpliciter animum renuntiandi Privilegium, sed solum quoad illam, vel illos actus, absolute non amittit Privilegium.*

16 *Adducitur exemplum ex utroque iure; sed ad tollenda litigia adhibenda est semper protestatio.*

17 *Præfata Doctrina maxime vera est, quando Privilegium se extendit ad diversas res.*

18 *Quando Privilegium amittitur per prescriptionem, vel tacitam renuntiationem ex dispositione iuris, non est opus acceptatione Pontificis, seu concedentis.*

19 *Contrarius usus Privilegij per Religiosum particularem, per Monasterium, & etiam per Provinciam, non invalidat Privilegium concessum pro toto ordine.*

20 *Privilegium amitti potest per abusum non uten-*

do.

do illo, loco, tempore, ac mensura præscripta in ipso, & utendo extra limites Privilegij, & etiam per sententiam quando in iure asseritur quod ipso facto incurratur, vel non expectata sententia.

21 *Religiosi irregulariter viventes per abusum suæ regule, saltem in foro conscientie amittunt Privilegia.*

SECTIO III.

De amissione privilegij ex cessatione causæ finalis. fol. 89.

1 *In Privilegijs mere gratiosis non deperditur Privilegium ex cessatione causæ finalis.*

2 *Nec minus cessat ex cessatione causæ impulsivæ: Nec cessat Privilegium absolute, per cessationem ad tempus causæ finalis totalis, sed suspenditur pro illo tempore: Adducitur exemplum.*

3 *In Privilegijs, quæ vel iuri communi opponuntur, vel ius tertij lædunt, si causa finalis cessat contrarie, cessabit Privilegium totaliter, si cessat causa finalis totaliter, si vero cessat partialiter cessavit Privilegium quo ad illam partem. Explicatur quomodo hoc sit intelligendum.*

4 *Explicatur magis hæc Doctrina.*

5 *Si cessat causa totalis Privilegij non contrarie sed solum negative, non cessat Privilegium.*

DISPUTATIO IV.

De revocatione Privilegiorum.

SECTIO I.

Quæ Privilegia possint revocari valide, & licite à Principe concedente, vel à successore habente æqualem potestatem. fol. 2.

1. Explicatur de quo procedat difficultas.
2. Privilegia mere gratuita, id est, quæ procedunt ex sola benignitate, & liberalitate Pontificis revocari possunt, etiam sine aliqua compensatione, & nulla interveniente causa semper valide, & in praxi semper licite, quia semper fiet ex aliqua causa Pontifici nota.
3. Privilegia collata per modum contractus onerosi, quandovis cum urgente causa, & ob bonum publicum possunt revocari, sed cum debita compensatione. Adducitur exemplum.
4. Privilegia remuneratoria propter servicia facta, quomodo interpretanda sunt exponitur.
5. Si obsequia & servicia ob quæ datur Privilegium, fuerunt liberaliter exhibita, sed ex alijs titulis debita, etiam si ob illorum causa Princeps Privilegium concedat; concessio in rigore non est remuneratoria ex debito iustitiæ, sed potius ex lege antidotali; id est, gratitudinis, benevolentiae, & benignitatis, & potest revocari absque compensatione, nisi

ad

ad summum ex quadam gratitudine, ne Princeps ingratus se ostendat.

6. Merita debent exprimi specialiter in privilegio concessio, ut constet esse remuneratorium.

7. Privilegia regularibus concessa per Romanos Pontifices in premium laborum quos passi sunt, & quotidie patiuntur, pro Sanctæ Romanæ Ecclesiæ defensione, & augmento, ac animarum salute. Aliqui sentiunt esse remuneratoria ex causa onerosa, & per modum contractus saltem implicite, ad modum famulorum servantium, & militum præstantium sine pacto, & sic non posse revocari sine debita compensatione.

8. Sed oppositum absolute est tenendum. Probatur primo.

9. Probatur secundo.

10. Satis fit cuidam oblationi.

11. Verum, negare non potest, quod multa ex his operibus in Religiosis excedunt debitum rigurosum, & precise obligationis suæ professionis, cum sint supererogatoria, attamen cum fiant, ut debent fieri ex amore Dei, & proximorum, à Deo expectanda est retributio, non à Romano Pontifice, nisi ad summum ex gratitudine.

12. Proponitur alia obiectio.

13. Satisfit illi.

SE

SECTIO II.

De diversis revocationibus Privilegio- rum. fol. 99.

1 Non semper sunt idem Privilegium, rescriptum, gratia beneficium, & indultum, sed multoties diversificantur, explicatur primo differentia illorum.

2 Rursus rescriptum aliud dicitur iustitiae, aliud gratiae, quod libet declaratur.

3 Exponitur in quo differant gratia, & Privilegium, neque enim inter se convertuntur.

4 Revocatio alia est expressa, & formalia, alia implicita, seu per quamdam consecutionem explicantur singula.

5 Revocatio expressa, & formalis sub dividitur in genericam, seu generalem, & inspecificam, seu individualem. Explicatur unumquodque.

6 Declarantur quatuor modi, quibus Pontifex potest implicite, seu tacite revocare Privilegia.

7 Clausulae generales revocatorie Privilegiorum in duplici classe constituuntur, & exprimuntur.

8 Lex Ecclesiastica potest dici generalis tripliciter. Explicatur primus modus.

9 Explicatur secundus modus.

10 Quid dicendum, quod tangit omnes alicuius status particulares.

11 Assignatur differentia inter censuram positam a iure, & positam ab homine.

12 Explicatur tertius modus.

13 Privilegium etiam reale dicitur lex privata, ac proinde non lex absolute, sed quasi lex tamen lato modo dici potest lex.

14 Privilegia perpetua quando sunt concessa intuitu alicuius boni communis, quibus renuntiare non potest, ut privilegium fori concessum Clericis, & Monachis, quia propriissime dicitur lex, non solum respectu illorum, quibus praecipitur, ut tale Privilegium Clericis observent, sed etiam respectu ipsorum Clericorum, quibus praecipitur, ut illo utantur, nec renuntiare valent. Alia Privilegia, quae ab hoc deficiunt non sunt proprie, & rigorose leges ex defectu obligationis observantiae in illis.

15 Quaelibet vera, & rigorosa lex respectu diversorum, & potest dici generalis, & specialis, exceptis illis, quae omnes fideles adstringunt.

16 Agitur de clausulis generalibus revocatorijs prima classis, num. 6. assignatis.

17 Dubitatur primo, an Privilegia inserta in corpore iuris communis, seu Ordinarij derogentur per dictas clausulas revocatorias in novis statutis Pontificum insertas, quando non adsunt particulae, motu proprio, certa scientia, & de plenitudine potestatis. Prima sententia absolute affirmat.

18 Alij Doctores antiqui, & moderni varias exceptiones apponunt praefate sententiae.

19 Primum, quando Papa statuit per modum legis, seu statuti generalis dictae clausulae revocatoriae generales

suffi-

Sufficiunt ad deroganda Privilegia, quæ inserta sunt in corpore iuris communis, in his, quæ opponuntur n. v. e. legi, etiam si Privilegia iuris habeant clausulas derogatorias derogatorias, dummodo ius commune, cum legendis in proprietate sermonis, non possint inter se conciliari.

20 Affirmant multi, quod revocatio posterior generaliter facta, indistincte loquens in aliqua lege; seu statuto correctivo Prioris legis, limitanda est per Priorem specialem.

21 Addant aliqui, quod si lex generalis correctiva posterior, nullo modo possit componi cum Priori, neque aliquem effectum habere, nisi illi derogando, derogata manebit, etiam si sit respectu cuiuscumque Concilij Generalis, nullam de illis mentionem faciendo.

22 Pater Sanchez, & alij sentiunt necessariam esse in posteriori lege expressam mentionem Conciliorum Generalium, saltem in genere, ut in eis statuta revocata intelligantur, imò si Concilium sit novum, ut est Tridentinum, indiget specifica, & individuali expressione.

23 Per leges Concilij Generalis non derogantur Privilegia specialia, quæ sunt extra corpus iuris communis, nisi in Concilio sint clausule expresse derogatorie generales assignate in prima classe.

24 Proponitur alia difficultas in hac eadem re.

25 Quando Privilegium speciale potest habere effectum petitum ex proprietate verborum sine derogatione iuris communis, etiam si non inveniantur derogatorie, non derogatur ius commune; idem dicendum quando in utroque sunt solum clausule generales derogatorie.

Quan-

26 Quando Privilegium non potest habere effectum, quem petit iuxta proprietatem verborum, nisi derogando iuri communi, illi derogabit in eo, quod illi contrariatur, & hoc non solum cum clausulis derogatorijs generalibus relatis in secunda class, sed cum primis, quando in iure communi nulla est specialis resistantia. Probatur efficaciter intertum.

27 Confirmatur ex capat, cum hijs de Privilegijs.

28 Expenduntur aliqua pro intentu, notatu digna.

29 Solvitur difficultas in oppositum.

30 Assignantur aliqua Privilegia, quæ prorsus sunt in utilia.

31 Proponitur quedam obiectio.

32 Respondetur primo.

33 Respondetur secundo.

34 Alia instantia fit satis.

35 Si necessarium sit verba Privilegij, extendere etiam contra ius commune, ut aliquid de novo concedat extendi debet. Assignatur differentia inter Privilegia verè favorabilia, & cetera.

36 Privilegia quæ continent clausulam, ut revocari non possint nisi de eis mentio expressa fiat de verbo ad verbum, vel quid simile revocantur per præfatas clausulas generales sequentis privilegij.

37 Proponitur, & solvitur difficultas circa eandem materiam.

38 Per clausulas generales non revocantur privilegia concessa per modum contractus, nisi hoc exprimatur.

39 Proponitur quedam limitatio.

In

40 In privilegijs extra corpus iuris, primum privilegium non derogatur per secundum: explicatur quomodo sit intelligendum.

41 Expnditur, quando, & quomodo revocetur Privilegium per sententiam.

42 Cateris paribus quando in primo Privilegio, seu statuto est duplex clausula resistens revocationibus futuris debet in novo privilegio hoc explicari.

43 Privilegia habentia clausulas resistentes videlicet, ut non possint revocari, nisi de illis fiat de verbo ad verbum expressa mentio, non revocantur cum solis clausulis generalibus per subsequens privilegium, etiam si maneat frustraneum.

44 Proponitur obiectio quedam.

45 Respondetur obiectioni.

SECTIO III.

An per clausulas generales revocentur Privilegia, seu statuta inserta in Concilijs generalibus. fol. 124.

1 Procedit dubium quando novum privilegium non facit mentionem, adhuc in communi Conciliorum Generalium, sed non potest habere effectum in proprietate sermonis sine tali derogatione.

2 Negative respondent multi.

3 Sed limitant nisi constet aliud de voluntate derogantis.

4 Aliqua non levia inferunt Auctores dictae sententiae.

Pa-

5 Pater Suarez adducit notandum doctrinam pro hoc.

6 Adducitur aliud corollarium.

7 Alij Doctores sentiunt constitutiones Apostolicas nihil differre à Conciliaribus; Alij oppositum sentiunt.

8 Utraque sententia probabilis videtur.

9 Alia media utraque componens sequitur ab Auctore.

10 Proponitur obiectio.

11 Satisfit illi.

12 In Privilegijs, quae sunt difficillimae concessionis, quia raro, vel non sine magna difficultate concedantur, ut contra Concilia, vel ius tertij laedunt graviter in iure acquisito, maximè in rebus temporalibus, nisi contineant clausulam derogatoriã specificam Conciliorum Generalium, non admittitur derogatio circa contenta in Concilijs Generalibus, neque alia derogant.

13 Proponitur obiectio, & solvitur.

14 Extenditur, & ampliatur praedicta doctrina.

15 Adducuntur exempla ex de cessionibus Retalibus pro confirmatione.

16 Nec praedictus modus interpretandi est alienus à mente Pontificum.

17 Confirmatur iterum eadem Doctrina.

18 Proponitur eadem difficultas circa Concilium Tridentinum.

19 Refertur prima sententia affirmans plus requiri ad derogandum dispositis in Concilio novo, v. g. Tridentino, quam dispositis in alijs Concilijs antiquis.

20 Secunda sententia, defendit nullum esse differentiam

tiam inter Concilia Generalia antiqua, & nova, quia iudicat esse eiusdem auctoritatis.

21 Alij sentiunt, pro tertia sententia, minus requiri ab derogatum statutis in Tridentino, quam in alijs Concilijs Generalibus.

22 Probant hanc sententiam sui Authores ex varijs exemplis.

23 Probatur eadem sententia.

24 Adducitur declaratio Eminentissimorum Cardinalium in sui favorem.

25 Omnes isti modi dicendi probabiles indicantur, sed mens Authores declaratur.

26 Adducitur pro Bulla Pij IV. explicatio.

27 Referuntur aliqua notatu digna.

28 Limitatur tamen præfata Doctrina.

29 Respondetur primo fundamento in contrarium.

30 Respondetur secundo fundamento.

SECTIO IV.

Quid operentur clausulæ generales revocatoria in secundo ordine positæ, præcipuè circa Tridentinum. fol. 142.

1 Recolluntur clausule generalis secundæ clasis.

2 Dubitatur an per aliquam ex dictis clausulis, vel omnes simul intelligantur revocata, quæcumque antecedentia, siue in iure communi, siue in Concilijs Generalibus, antiquis,

græis, & novis reperta, & denique in alijs quibusvis privilegijs, excipiendo semper illa, quæ in contractu oneroso fundantur, vel ius tertij lædunt in re gravi temporali acquisita, & possessa, quod debet intelligi circa id quod novum Privilegium petit in proprietate sermonis.

3 Proponitur primum suppositum ex sententijs relativis supra sess. 3. à num. 3. usque 6.

4 Proponitur secundum ex sententia Suarez & aliorum.

5 Declaratur sententia Authoris, & probatur.

6 Notatur, quod in decretis correctivis antecedentium concessionum (cum odiosa sint) non debent extendi revocatori. e. sed restringi, quantum patitur proprietates verborum, etiam secundum significationem civilem dummodo ad exorbitantiam, & invasitara non extendatur.

7 Explicatur sententia Authoris, quæ est media inter alias.

DISPUTATIO V.

De publicatione necessaria in revocatione, & concessione Privilegiorum.

SECTIO I.

Præsupponuntur aliqua utilia pro intelligentia huius materiæ. fol. 146.

1 Explicatur titulus.

2 Expenditur, quid necessarium sit ad rationem legis obligantis. d Non

3 Non excipiuntur leges irritantes actus, neque pœnales ab obligatione alicuius publicationis, seu promulgationis.

4 Expenditur hæc obligatio.

5 Lex lata pro aliqua Provincia, seu Regno limitato, aut pro qualibet Diœcesi, nõ indiget nisi vnica publicatione solemnî, facta in Metropoli, seu civitate, quæ est velut caput Provinciæ, vt liget subditos aliorum locorum, dum adsit sufficiens tempus vt sciatur.

6 Explicatur quomodo id sit intelligendum.

7 Declaratur magis hoc idem.

8 Non sufficit ad obligandum, quod lex in publico consistorio Regis, aut senatorum Reipublicæ, vel in aliquo Concilio Generali, sit stabilita, & subscripta à Principe legislatore, ante quam sit promulgata publicæ, & solemniter. Explicatur modus publicationis.

SECTIO II.

An leges generales, siue civiles, seu Ecclesiasticæ debeant publicari in singulis Regnis, Provincijs, & Diœcesibus, vel sufficiat vnica Publicatio in curia, vel Regali, vel Ecclesiastica, vt vim obligandi habeant. fol. 151.

1 Omittuntur pro presenti instituto disposita in iure civili pro legibus Imperialibus, & loquimur de legibus Ecclesiasticis à Romanis Pontificibus statutis.

2 Refertur prima sententia docens requiri ad obligationem

tionem legis, vt publicatio fiat pro singulis Provincijs, in Civitatibus Metropolitanis cuiuslibet Provinciæ, seu Diœcesis, quando Princeps habet varias Provincias inter se valde distantes, vt Romanus Pontifex. Si enim non habeat nisi vniam parvam Provinciam, seu Regnũ, sufficit vna publicatio in Curia, siue Metropoli Ecclesiastica.

3 Proponitur primum fundamentum.

4 Proponitur secundum.

5 Proponitur tertium.

6 Proponitur quartum.

7 Confirmatur ex iure Canonico.

8 Proponitur sententia multorum, tam ex Iuristis, quam ex Theologis. Nervosè defendentibus ad obligationem legis Pontificiæ sufficere vnicam publicationem Romæ factam.

9 Probatur primo ex sententia.

10 Probatur secundo.

11 Affertur peculiaris modus cuiusdam Authoris sentiendi in hac parte, sed partim impugnatur, & explicatur.

SECTIO III.

An lex sufficiēter publicata in locis debitis iuxta sentētiã relatas statim incipiat omnes subditos obligare nulla postposita mora a die, seu hora factæ publicationis. fol. 157.

1 Refertur sententia affirmans cum suis fundamentis.

2 Alij negant sentientes legem, etiam Ecclesiasticam

sine determinatione temporis prolatam, nullum obligare nisi post duos menses à die facte publicationis in qualibet Provincia. Referuntur fundamenta huius sententiae.

3 Sententia Authoris explicatur, videlicet legem Ecclesiasticam generalem post debitam publicationem statim obligare scientes, & presentes; absentes vero, seu distantes obligare post sufficiens tempus ut morali, & politico modo ad illos notitia perveniat, vel pervenire possit, & nō antea.

4 Probatur conclusio ratione, & auctoritate.

5 Ex quibus deducuntur aliqua non levia. Primum, valde utile circa legem submissa voce, vel in secreto prolata.

6 Secundum: Refertur, & explicatur, quid dicendum, quando lex apponit clausulam, ex nunc, vel aliam similem.

7 Tertium, etiam explicatur circa leges ponentes obligationem post duos, vel tres menses.

8 Circa quartum, quid dicendum pro notitia totius territorij.

9 Quintū dubiū exprimitur, & versatur circa notitiam, quae possit haberi, vel ab Angelo, vel à Dæmonibus, ante legis promulgationem.

SECTIO IV.

An lex Pontificia irritans cōtractum absolutio-
nem Sacramentalem, auferendo iurisdictionē,
professionem, collationē beneficij, aliosque
actus, & similiter lex penalis, post publicatio-
nem factam solum Romæ, obliget omnes
absque vlla mora. fol. 162.

1 Dupliciter sumitur hac difficultas, vel quando
expres-

expresse apponit lex hanc clausulam ex nunc, vel à die
publicationis, vel quando illa non apponit, refertur opinio
Patris Salas.

2 Reijcitur dicta sententia si absolute accipiatur.

3 Refertur sententia P. Suar. limitativa præcedētis.

4 Proponitur, & solvitur, quaedam obiectio circa
idem, & explicatur difficultas.

5 Exponitur difficultas, quando non adsum aliqua ex
dictis clausulis, & proponitur sententia gravissimorum Do-
ctorum pro parte negativa.

6 Adducitur nova confirmatio pro prædicta sententia.

7 Obijciuntur aliqua ex Bullis Pontificum, quibus
satisfacit Molina.

8 Rursus proponit idem Molina, proponit obiectionem
ex Bulla Pij IV.

9 Respondit, & satisfacit dictæ obiectioni.

10 Refertur alius peculiaris modus dicendi Authoris
moderni, sed reijcitur nisi magis explicetur.

11 Proponitur, & explicatur sententia Authoris

SECTIO V.

Quomodo adaptanda sit Doctrina, præcedentiū
fessionum revocationi omniū Privilegiorum,
& indulgentiarum. fol. 170.

1 Dupliciter potest fieri dicta revocatio. Primò,
per publicam, & universalem legem. Secundò, per privatam,
seu particularem revocationem alicuius communicatis, vel
personæ particularis.

2 Circa primam partem aliqui affirmant pro legibus universaliter irritantibus præcedentia sufficere unicam publicationem in Curia Romana factam pro omnibus subditis Status Ecclesie.

3 Secunda sententia defendit esse necessariam pro revocandis Privilegijs, & indulgentijs promulgationem, non solum in singulis Provincijs, & Regnis, verum etiam in singulis Diocesisibus alias revocatam non manebunt.

4 Explicatur sententia Authoris, & P. Suar. cura quadam differentiam pro diversis rebus.

5 Confirmatur de novo eadem sententia.

6 Argumenta præcipua contra eam manent saluta, supra sect. nam. 7.

7 Refertur Privilegium Gregor. VIII. & explicatur in favore veræ sententiæ.

SECTIO VI.

Verum lex revocans Privilegia, vel indulgentias forciatur suum effectum à die sufficientis promulgationis, Vbi oportet iuxta relatas sententias. fol. 173.

8 Affirmant aliqui etiam si propter ignorantiam fiant aliqua contra legem revocatoriam, factum esse nullum, & invalidum.

2 Refertur vera sententia negans esse tales actus invalidos, nisi post tempus necessarium, ut noticia perveniat,

vel morali, & humano modo possit pervenire ad notitiam Privilegiatorum.

3 Quando aliquid transacto tempore sufficiente laborant ignorantia invincibili, quamvis excusantur à culpa nihil valide efficiunt.

4 Sed debet intelligi si non adsit communis error revocationis, & usus Privilegij pertinet ad iurisdictionem, vel munus publicum, quia tunc actus erit validus iuxta legem Barbarius, ff. de offic. Prætoris.

5 Adhuc aliqua leges revocatorias Privilegiorum absolute non habere vim obligandi invincibiliter ignorantes, ac proinde nec redere actus invalidus antequam ad notitiam cuiuslibet privilegiati perveniat notitia revocationis, etiam transacto sufficiente tempore à die publicationis necessaria, sed excluduntur revocatorie aliquarum particularium legum.

6 Probatum ab Authore præfata sententia.

7 Deducuntur aliqua valde utilia.

8 Alij Doctores oppositum sentiunt, in aliquibus legibus generalibus revocatoris, prohibentibus ne aliquid fiat, quod ante fieri poterat, deducunt ex hoc casum peculiarem pro confessionibus.

9 Alium casum deducunt circa communicatione.

10 Similiter, tertio deducunt alium casum circa Tridentinam.

SECTIO VII.

De revocatione Privilegiorum ab homine, sive
privatim facta. fol. 177.

- 1 Revocatio privata, non habet effectum, antequam ad notitiam certam Privilegiati perveniat, nec sufficit notitia dubia, & hoc etiam siue revocatio sit per legem universalem, siue per privatam.
- 2 Statuitur difficultas proposita in titulo sessionis.
- 3 Supponitur differentia Privilegij Realis, & personalis.
- 4 Privilegium concessum determinatæ personæ, vel peculiari loco ratione facti non revocatur nisi notitia perveniat ad illum, vel per litteras derogantis, aut per Nuntium ipsius Privilegiati directum etiam si notitiam habeat revocationis per aliam viam, quidquid in contrarium alij dicat.
- 5 Privilegium concessum alicui communitati particulari, non est necesse, ut revocatio illius intimetur, cuilibet de communicate, sed sufficit ut intimatio fiat corpori illius, videlicet Capitulo Provinciali si concessum est Provinciæ, & idem dicendum proportionaliter si Privilegium concessum erat toti Religioni.
- 6 Privilegium concessum sine notitia privilegiati aliqui affirmant valere.
- 7 Sufficit, quod concedatur ad instantiam privilegiati per se, vel per suum Procuratorem, ut valet, secus si concedatur ex motu proprio, vel ad instantiam alicuius ignaro Privilegiato.

Addu-

- 8 Adducitur disparitas, & explicatur.
- 9 Adducuntur Authores.
- 10 Non sufficit ad effectum Privilegij concessio activa sed requiritur admissio passiva, quæ sine voluntate propria, vel sui Procuratoris nihil operatur.
- 11 Confirmatur eadem conclusio.
- 12 Respondetur argumentis in contrarium.
- 13 Probatum hoc esse de mente Pontificum.
- 14 Nec sufficit notitia habita ab aliquo, qui casu audit, vel scivit Privilegium fuisse à Pontifice concessum, imò neque si ipsemet privilegiatus audiret concessionem esse factam.
- 15 Admittuntur aliqua Privilegia, quæ licet concessa sint motu proprio, prosunt privilegiatis à die concessionis.
- 16 Excipitur etiam Privilegium absolvendi ab excommunicatione.
- 17 Addunt aliqui Privilegia habere effectum à die concessionis Pontificis, etiã ante acceptationem Procuratoris.
- 18 Voluntas acceptandi Privilegium, sufficit, quod sit virtualis, si Privilegium detur per modum legis alicui communitati licet particularis aliquis eam ignoret.
- 19 Ex quibus infertur resolutio casus particularis.
- 20 Supradicta Doctrina non solum est vera quando Privilegium conceditur alicui communitati, sed etiã quando conceditur aliquibus personis particularibus ratione officij.
- 21 Nec obstat regula Juristarum, quæ adducitur in contrarium, nam satisfit illi.
- 22 Limitatio adhibita ab aliquibus circa dictam doctrinam, non admittitur.

Pro-

23 *Probatur vera doctrina ex aliquibus exemplis.*

24 *Satis fit argumentis in contrarium.*

SECTIO VIII.

An Privilegium aliquando obliget Privilegiatum, ut eo utatur. fol. 189.

- 1 *Vt certam supponunt aliqui partem negativam.*
- 2 *Afsignantur aliqui casus in quibus Privilegiatus tenetur vti Privilegio, & hoc sub culpa gravi.*
- 3 *Refertur alius casus.*
- 4 *Corolarium vtilissimum educitur.*
- 5 *Alius casus refertur.*
- 6 *Propositur dubium de habente Privilegium audiendi Missam tempore interdicti, videlicet an teneatur vti Privilegio, & Missam audire.*
- 7 *Multi negant.*
- 8 *Alij ponunt differentiam in incarcerato, & in impedito, ob infirmitatem habente oratorium Domi, & respecta habentis Privilegium tempore interdicti, resolvitur difficultas.*
- 9 *Resolvitur dubium an habes Privilegium absolventi, teneatur vti tali Privilegio cum poenitente, qui peccata reservata confitetur; afsignantur aliqui differentiam inter peccata reservata, & censuras.*
- 10 *Reijcitur dicta distinctio, & resolvitur dubium.*

SECTIO IX.

An leges revocantes Privilegia pendeant ab acceptatione Privilegiatorum. fol. 193.

1 *Omissis legibus civilibus, de Ecclesiasticis graves Doctores sentiunt quod licet Pontifex, non recipiat potestatem à subiectis, sicut Reges temporales, nihilominus ad sui obligationem requiritur acceptatio subditorum.*

2 *Lex Pontificia potest obligare quoad unam partem, & non quo ad aliam, similiter in vno loco, & non in alio ex defectu acceptationis.*

3 *Refertur sententia absolute negans sine acceptatione legem obligare.*

4 *Refertur opposita sententia cum aliquali moderamine.*

5 *Admittitur supplicatio ad legislatorem, & declaratur modus.*

6 *Conciliantur duæ sententiæ, quæ videntur oppositæ.*

7 *Explicatur differentia inter nō. vsū, & disuetudinē.*

8 *Consuetudo, & disuetudo, in quo differant.*

9 *Referuntur opiniones circa designationem temporis requisiti ad præscribendum per disuetudinem.*

10 *Resolvuntur, & explicantur, quæ ad hoc desiderari possunt.*

11 *Si legislator infret per decēniūm ut sua lex recipiatur, & id assequi non potest, nulla manet lex.*

12 *Redditur optima ratio dictæ conclusionis.*

13 *Quando tota Respublica, vel maior pars illius agit contra legem, præsumitur lex non admissa, temperatur, & explicatur.*

14 Sententia affirmans legem non obligare, quando per decēnū ignoratur lex in aliquo loco affirmat viri docti.

15 Sed melius dicitur, quod per illud tempus solum fuit suspensa obligatio, sed existente notitia cum alijs requisitis incipit obligare.

16 Quando lex est nimis dura, & difficilis observantia, dat locum supplicandi legislatorem & dū supplicatio durat, nulli peccant, nō acceptādo legem: per quos autem debet supplicatio fieri explicatur.

17 Si legislator, audita supplicatione, non respondet, censetur legem manere revocatam.

18 Quando supplicatio non fit, existente causa sufficiente, arbitrio prudentis, tenent aliqui, quod post decēnium, legem non obligare, adhuc ignorante legislatore. Si autem nō fuit iusta causa supplicandi, primi, qui in maiori parte legem nō recipiūt, peccant graviter, vsque ad tēpus præscriptionis.

19 Resolvitur quid dicendum quando minor pars populi legem statim recipit.

20 Si in lege sufficienter publicata dubitatur autem de acceptatione; docent aliqui non obligare, cum leges non obligent ante acceptationem.

21 Colligitur ex dictis quid sit dicendum de legibus privilegiorum.

DISPUTATIO VI.

De revocationibus privilegiorum, quæ in Tridentino continentur, & de clausulis, quibus in eis utitur.

SE-

SECTIO I.

De his, quæ interdiciuntur Religiosis exemptis in Concilio Tridentino, cum revocatione privilegiorum. fol. 205.

Cum in tota hac sectione nihil contineatur nisi revocationes aliquorum Privilegiorum Regularium, non est opus summarium minutatim inferere.

SECTIO II.

De universali revocatione indulgentiarum, facta pro omnibus Regularibus à Paulo V. f. 218.

1 Refertur ad literam Bulla Pauli V. derogatoria omnium indulgentiarum Regularium, vsque ad suum tempus, & alias de novo concedit. Omititur summarium prædictæ Bullæ, quæ vsque ad num. 16. extenditur, tanquam non necessarium.

17 In prædicta revocatoria solum comprehenduntur indulgentiæ concessæ pro ipsis Religiosis, & in utilitatem ipsorum, non vero quæ sunt Generales pro omnibus.

18 Indulgentiæ concessæ pro omnibus fidelibus visitantibus Ecclesias Regularium non includuntur in ipsa revocatoria Pauli V.

19 Indulgentiæ pro animabus Purgatorij, siue sint Religiosorum, siue secularium non comprehenduntur in revocatoria, & sic possunt eas lucrari Religiosi tam pro suis Religiosis defunctis, quam pro secularibus.

Non

20 Non revocantur pro regularibus indulgentiæ concessæ pro articulo mortis.

21 Religiosi gaudent etiam in proprijs, & alienis Ecclesijs indulgentijs, quibus gaudent generaliter fideles, & idem dicendum est de cõfessis generaliter per medallas, coronas, & res similes.

22 Nomine Ecclesiæ ad lucrandas indulgentias veniunt cæmeterium ipsius.

23 In firmi Regulares, & impediti ob nimiam senectutem, sex lectulis, vel domibus lucrari possunt indulgentias noviter concessas à Paulo V. pro Regularibus, dummodo faciant aliquod opus pium arbitrio confessoris designatum.

24 Indulgentia designata in ipsa Bulla Pauli V. pro itinerantibus, & extra claustra de gentibus, de licentia suorum superiorum, ut prædicatoribus, lectoribus, &c. est nova gratia supradictis, addita ibi.

25 Et nota, quod siue sint extra claustra ad breue tẽpus, siue ad longum lucrantur easdem indulgentias.

26 Prædictis omnibus indulgentijs gaudent Moniales, siue subdantur Religiosis, siue non.

27 Proponitur duplex difficultas circa indulgentiam concessam ipsis Religiosis visitantibus proprias Ecclesias.

28 Resolvitur præfata indulgentia gaudere Religiosos singulis diebus totius anni.

29 Confirmatum idem assertum.

30 Præfata indulgentia est plenaria, & non solum una, sed multiplex.

31 Refutatur sententia contraria, quia singularis, & non sufficiente fundamento. Pro-

32 Probatur vera sententia ex verbis Bullæ Pauli V.

33 Ratio in contrarium nihil probat.

34 Confirmatur ex alijs verbis ipsius Bullæ.

35 Confirmatur idem.

36 Dicendum est Regulares visitantes proprias Ecclesias singulis diebus totius anni lucrari omnes indulgentias plenarias, & non plenarias, que lucrantur visitantes Ecclesias Romæ in diebus stationum.

27 Nota, quod in hac derogatoria Pauli V. derogantur indulgentiæ concessæ pro Religiosis, etiam per viva vocis oracula, secus vero in revocatorijs Gregor. XV. & Urb. VIII. infra referendis, disp. 8. sect. 3. num. 9.

DISPUTATIO VII.

De confirmatione Privilegiorum.

SECTIO I.

An privilegia expresse revocata in Tridentino, habeant hodie aliquam vim, virtute alicuius confirmationis. fol. 235.

1 Adducitur occasio dubitationis ex Bulla Pij V. in favorem Religiosorum.

2 Affirmat multi huiusmodi Bullam esse hodie in sua vi.

3 Fundamentum 1. huius sententiæ rejicitur.

4 Patefit origo deceptionis authorum huius sententiæ, & declaratur veritas.

5 Fundamentum 2. aliorum Doctorum rejicitur.

6 Aperitur æquivocatio horum Doctorum.

7 Proponitur alia difficultas resolvenda infra sect. 3. à n. 3. usque ad 6. & sect. 7. dub. 4. & 5. Pro-

- 8 Proponitur aliud fundamentū pro prædicta sententiā.
- 9 Cū moderamine assignato, admittitur hic modus dicēdi.
- 10 Impugnatur modus singularis dicēdi cuiusdā Authoris.
- 11 Ostenditur debilitas, ne dicam falsitas dicēti modi.

SECTIO II.

Quomodo intelligendæ sunt clausulæ, quas post Tridentinum apponere solent Pontifices in concessionibus, confirmationibus, & innovationibus Privilegiorū Regulariū. f. 244.

1 Refertur primus Pontifex, qui post Trident. aliquales clausulas restrictivas in suis cōcessionibus posuit, qui fuit Greg. XIII. & postea alij vsi sunt, vel eisdem, vel addiderunt alias.

2 Sequutus est post Gregor. XIII. Sixt. V. & sic suo ordine ceteri in quorum quolibet referuntur clausulæ, quibus vsus est vsque ad num. 16. inclusivæ huius sectionis, & ideo non est opus uti summarijs in præsentī.

17 Expenditur quomodo intelligendæ sunt clausulæ; canones, & decreta, quando eis utuntur Pontifices in suis limitationibus.

18 Particula Canones post Tridēt. appositā in Bullis, non intelligitur de Canonibus ipsius Tridentini.

19 Quando Pontifices apponunt clausulam, dūmodo nō sit cōtra Tridētini, non intendunt revocare privilegia, quæ statutis illius sunt contraria, si non est opposita revocatio illorum. Explicatur difficultas.

Pri-

20 Privilegia igitur, quæ non revocantur expresse in Trident. non manent revocata ex clausulis nō obstantibus privilegijs, imō potius manēt cōfirmata ex alia ibi relatā.

21 Satisfit obiectionibus, quæ adducuntur.

22 Nec propterea otiosè apponitur in Trident. dict. claus.

23 Aliæ obiectioni fit satis.

24 Adhibetur alia solutio Patris Suarez.

25 Proponitur aliud inconveniēns ex quibusdam Bullis Pontificum.

26 Respondetur ex Doctrina Patris Suarez.

27 Explicatur iterum mens Pontificum.

28 Recolluntur dictæ clausulæ, & declarantur.

29 Privilegia confirmata, ex certa scientia, revalidant Privilegia per non usum, & per contrarium usum.

SECTIO III.

An hodie, quoad forum saltim cōscientiæ, habeāt valorē privilegia revocata, etiā expresse à Tridentino, f. 265.

1 Proponitur nodus questionis.

2 Aperitur magis difficultas.

3 Partem negativā sequuntur multi ex Bulla Greg. XIII. revocatoria Bullæ Pij V. in favorem Regularium.

4 Oppositum docent non pauci.

5 Refertur primum fundamentum.

6 Confirmatur ex gravibus Authoribus.

7 Confirmatur 2. ex ipsa Bulla Pij V. & praxi professionum ante annum expletum novitiatu factarum.

8 Quod talis professio non debeat iterari, ut probabile defenditur.

9 Alij ex quodam oraculo ipsius Pij V. intendunt probare partem affirmativam.

e

Pro-

10 Proponitur obiectio contra hunc modum dicendi ex revocatoris Greg. XV. & Urbani VIII.

11 Ex dictis Authoribus aliqui affirmant, quod oraculum Pij V. fuit solum pro foro conscientie, quod non cadit sub revocationibus Gregor. XV. nec Urbani VIII. Reijcitur hæc sententia.

12 Alij persistunt dicendo, quod oracula, quæ iam erant sortita suum effectum ante revocatorias, non fuerunt revocata, & omnia alia, quæ usque tunc fuerant concessa. Sed refellitur iste modus dicendi, sic absolute prolatus.

13 Explicatur in quo sensu sit verum, quod oracula, quæ iam sortita erant suum effectum, non fuerunt revocata.

14 Idem explicatur magis.

15 Refertur aliud fundamentum dictæ affirmativæ sententiæ ex cessatione finis revocatoriarum Greg. XV. & Urbani VIII. maxime quoad Prelatos regulares.

16 Remittitur resolutio huius dubij ad infra dicenda; disp. 8. de oraculis, sect. 8. à num. 1. usque ad 3. inclusive.

SECTIO IV.

De diversitate confirmationum privilegiorum. f. 275.

1 Exponitur duplex genus confirmationis, una, quæ fit in forma communi, alia, quæ fit ex certa scientia.

2 Confirmatio quæ fit cum plena notitia eorum, quæ sunt confirmanda, dicitur, & est ex certa scientia. Quando vero confirmatio fit, cum valde confusa notitia privilegij, dicitur in forma communi.

3 Explicatur natura harum confirmationum.

4 Explicatur magis secundo.

5 Iterum tertio exponitur.

6 Quid operetur clausula innovamus, præcipue in confirmationibus sub forma communi.

Con-

7 Confirmatio ex certa scientia, quos effectus causet?

8 Sententia negans, quod clausula, ex certa scientia, non causat tales effectus, nisi tenor verborum inseratur in Bulla confirmatoria, reijcitur.

9 Ostenduntur fundamenta vera.

10 Ab inconveniente ex contraria sententia, sequitur confirmatio veræ sententiæ.

11 Confirmatur idem.

12 Proponitur obiectio, & satisfit illi.

13 Proponitur, & reijcitur Pater Diana.

14 Eo ipso, quod constet privilegium esse confirmatum ex certa scientia, habet effectus relatus.

16 Confirmatio facta cum dubio, etiã si ex parte rei, quæ ignoratur, an intelligat validitate? at ex parte voluntatis coelestis, est efficacissima, & absoluta, & causat effectum, ac si esset nova, & absoluta concessio.

17 Si privilegium à principio fuit invalidum in sua prima concessione, vel ex vitio obreptionis, vel subreptionis, nisi hoc exprimat in confirmatione, nihil operatur circa valorem privilegij, quamvis alij defectus iuris suppleantur. Videatur quomodo id intelligendum sit.

18 Obiectio ex Bulla Iulij II. proponitur.

19 Respondetur dictæ obiectio.

20 Roboratur responsio.

21 Alia obstantia adducitur ex decreto Sacre Congregationis confirmato ab Urb. VIII.

22 Satisfit illi, exponendo utilissimam doctrinam.

23 Inferuntur aliqua utilia, & discutitur an derogata sint aliqua privilegia antiqua Regularibus concessa pro auctoritate.

ne à reservatis, videlicet à Sixt. IV. Urb. IV. Julio II. & Paul. III. & resolvitur pars negativa.

24 Stabilitur, quod dicta privilegia non fuerunt extincta per Tridentinum.

25 Ex verbis ipsius Trident. dicta assertio probatur.

26 Confirmatur eadem veritas.

27 Argumentum ex decreto Urb. VIII adducitur.

28 Facile satisfit illi.

29 Alia obiectio de mente Greg. VIII. proponitur.

30 Dupliciter solvitur.

31 Remittitur examen alterius gravissimi dubij in sectionem sequentem.

SECTIO V.

Quomodo intelligendæ sūt revocationes generales omnium privilegiorum, sub Clem. VIII. & Paul. V. editæ, f. 293.

1 Refertur declaratio Eminētiss. Cardinalium, confirmata à Clem. VIII. & notatur aliqui, pro intelligentia dubij.

2 Adducitur declaratio, & moderatio præcedentis decreti ab Urban. VIII. editæ, ubi extendit ex communicationem Trident. provocantium ad duellum, etiam ad privatum.

3 Expenduntur iterum verba decreti Urbani VIII.

4 Quæ privilegia derogentur circa reservata à Clem. VIII. & Paulo V.

5 Hoc idem explicatur magis.

7 Refertur modus dicendi Magistri Lezanae.

SECTIO VI.

Explicantur aliqua de confirmatione, & quæ de clausula ex certa sententia, desiderari possunt, fol. 297.

1 Dubitatur, & resolvitur, quid addat clausula, & de novo concedimus supra clausulam ex certa scientia, & de plenitudine potestatis.

Du-

2 Dubitatur sterum, si clausula relatæ tales effectus habent ad quid additur in aliquibus Bullis, suppletes omnes defectus iuris, & facti.

3 Satis fit difficultati.

4 Per præfatas clausulas non suppleantur defectus ex iure naturæ provenientes; sed adducitur magnum privilegium Sixti V. pro Minoritis.

SECTIO VII.

Ad quæ privilegia revocata, seu deperdita se extendat confirmatio ex certa scientia, & de plenitudinis potestatis. fol. 300.

1 Procedit difficultas, quando dictæ Clausula ponuntur absolute, & sine limitatione.

2 Primum dubium, an privilegia revocata in iure communi revalidentur per clausulam ex certa scientia? sententia negans refertur.

3 Fundamenta sententiæ negantis proponuntur.

4 Sententia affirmans stabilitur.

5 In contrarium proponitur obiectio.

6 Satisfit illi.

7 Privilegia revocata ab homine, revalidantur in communi sententia per clausulam ex certa scientia.

8 Obiectioni, quæ adducitur fit satis.

9 Quamvis in rigore prædicta clausula redintegret privilegia in damnum tertij, sed loquendo de æquitate non redintegrat.

10 Quando clausula ex certa scientia additur alia; nõ obstante iure ac præiudicio tertij; etiam in magis ius tertij abrogatur, & tollitur.

11 *Que maxime locum habent quando Pontifex in favorem boni publici ius tertij tollit.*

12 *Idem præsimitur quando Papa aliquam concedit gratiam, quam scit non posse suum effectum sortiri, nisi cum præiudicio iuris tertij.*

13 *Examinatur dubium videlicet, an renoventur privilegia revocata in Concilijs Generalibus antiquis etiam si nulla fiant mentio Conciliorum adhuc in communi, per clausulas, ex certa scientia, motu proprio, &c.*

14 *Refertur sententia negativa.*

15 *Sententia affirmativa defenditur cum aliquibus declarationibus.*

16 *Dubitatur an per prædictas clausulas absque limitatione restaurentur privilegia expresse revocata in Tridentino, non facta mentione eius.*

17 *Refertur sententia affirmans.*

18 *Adducitur particularis modus intelligendi prædictam sententiam.*

19 *Confirmatur idem.*

20 *Adducuntur privilegia Pontificum pro hac re.*

21 *Sententia Authoris cum aliquibus moderationibus explicatur.*

22 *Roboratur ex manifesto exemplo.*

23 *Satisfit cuidam obiectioni circa dicta.*

24 *Ampliatur præfata sententia.*

SECTIO VIII.

An confirmatis privilegijs unius Religionis, censeantur confirmata privilegia aliarum, quæ cum illa communicant in privilegijs. f. 310.

1 *Adducitur primum notabile pro intelligentia difficultatis.*

2 *Adducitur aliud notabile pro eadem re.*

3 *Resolvitur difficultas pro parte affirmativa quoad aliqua privilegia, & negativa circa alia.*

4 *Roboratur utraque pars.*

5 *Quando communicatio privilegiorum conceditur non solum pro privilegijs concessis, sed etiam pro concedendis in futurum omnia privilegia communicantur.*

6 *Proponitur argumentum in contra.*

7 *Exhibetur solutio.*

8 *Confirmatio privilegiorum unius Religionis quomodo particetur ab alijs resolvitur.*

9 *Sententia probabilis adducitur, sed oppositam sequitur Author, cum alijs.*

10 *Probatum ratione efficaci.*

11 *Proponitur obiectio contra eam.*

12 *Satis fit illi.*

13 *Aliqualis limitatio adducitur.*

14 *Aliqui Doctores rursus limitant eandem Doctrinam.*

15 *Nec desunt qui eam ampliant.*

16 *Vnaqueque Religio attendat concessiones, & confirmationes suae Religionis, nam diverso modo conceduntur pro diversitate Religionis.*

17 *Refertur amplissima communicatio pro nostra Religione reformata.*

18 *Explicatur, & ampliatur eadem concessio.*

19 *Privilegia antiqua quae non contrariantur decretis Concilij Tridentini de novo fuerunt confirmata ab ipso Concilio.*

20 *Expenditur quid operetur confirmatio privilegij quando privilegium apparere non potest, explicatur quid tenendum.*

21 *Quando Pontifex in confirmatione privilegiorum facit mentionem de aliquo particulari privilegio, quod non apparet, si addat sequentia verba, confirmo tale privilegium, sicut, vel pro, aut secundum quod, iam tibi per alium privilegium concessum fuit à tali Pontifice, valet privilegium deperditum.*

22 *Addendum scilicet se confirmare ex certa scientia, privilegium concessum à tali Papa, confirmatio erit valida, & illi credendum est etiam si privilegium originale non appareat.*

SECTIO IX.

De causa necessaria ex parte Pontificis ad valorem, sive concessionis, sive confirmationis privilegiorum. fol. 320.

Difficultas procedit tam de concessionibus, quam de confirmationibus, & communicationibus. Ex-

2 *Explicantur modi, quibus fieri possunt.*

3 *Ad valorem concessionis, vel confirmationis, non requiritur nisi voluntas Pontificis, & cum semper operetur cum causa prudenti, & onesta, semper licite concedit, unde ex parte privilegiati bona fides sufficit, ut utatur privilegio secure.*

4 *Refertur sententia limitans conclusionem.*

5 *Seu probatur verior sententia.*

6 *Stabilitur magis idem.*

7 *Quando causa falsa proponitur Pontifici, cum deceptio impediatur voluntarium, nulla redditur concessio.*

8 *Confirmatur idem notando, quod deceptio debet esse circa causam moventem totalem.*

9 *Diminuta narratio, videlicet, quando aliquid occultatur, quod debebat exprimi, reddit nullum privilegium.*

10 *Diminuta, narratio, quae non pertinet ad causam motivam, nec de iure, seu de stylo curiae petitur aperiri, non viciat privilegium.*

SECTIO X.

Resolvuntur aliqua dubiola valde utilia circa extensionem privilegiorum pro temporibus, & casibus futuris, etiam post mortem Papae concedentis. fol. 325.

Potestas absolvendi à reservatis Papae concessa ab uno Pontifice, negant aliqui, quod extendatur ad reservata postea à sequentibus Pontificibus: probatur primò.

Con-

2 Confirmatur secundo.
3 Sed oppositam est tenendum, probatur assertio efficaciter.

4 Roboratur idem.

5 Respondetur ad primum argumentum in contrarium.

6 Respondetur ad secundam.

7 Licentia concessa alicui personae determinatae ad faciendum aliquam determinatam Capellam, vel ad designandum aliquod altare privilegiatum, dubitatur an possit mutari, seu reaedificari in eadem Ecclesia.

8 Nonnulli Iurista, & Canonista absolute negant etiam si licentiae non apponatur particula semel.

9 Oppositum ut probabilius defenditur, & probatur, siue inveniatur particula semel, siue non.

10 Confirmatur primo.

11 Roboratur secundo.

12 Declaratur ad quem superiorem pertineat designatio talis altaris, quando solum superiori conceditur licentia designandi.

13 Resolvitur dubium, an qui post concessionem absolventi a reservatis, vel quid simile; propter oblivionem, vel propter scrupulos, petiuit aliam, quae concessa est cum maiore limitatione, quam prima, certior factus de valore primae possit licite, & secure, uti prima maiori relicta, secunda minore, & pars affirmativa defenditur.

14 Confirmatur auctoritate, & exemplo.

DISPUTATIO VIII.

De privilegijs viva vocis oraculo concessis.

SECTIO I.

In quo convenient, & differant privilegia Bullata ab his, quae ore tenus conceduntur, & viva vocis oracula nuncupantur. fol. 332.

1 Quantum ad valorem eandem vim habent pro foro conscientiae oracula, ac privilegia Bullata.

2 Sed intelligitur, dummodo oracula habeant omnia requisita supra assignata, imò in favorabilibus ampliantur, sicut in odiosis restringuntur.

3 Differunt privilegia Bullata ab oraculis in hoc, quod illa necessario requirunt scripturam; ista vero solum verbaliter conceduntur; atamen potest illis uti, si adfuerint duo testes concessioni, sin minus pro foro exteriori non valebunt; secus vero pro foro conscientiae, insuper dum oracula inveniuntur in libris ordinum, pro utroque foro sunt valida.

4 Alia differentia assignatur, nempe, quod in privilegio Bullato ipsemet Papa in propria persona loquitur. In oraculo autem loquitur in tertia persona, siue attestans, siue referens, quid Papa concesserit, ut constat ex oraculis, quae adducuntur ab auctoribus.

SECTIO II.

De revocationibus oraculorum factis à Gregor.
XV. & ab Urban. VIII. fol. 334.

1 Referuntur revocatoria oraculorum Gregor. XV.
& Urbani VIII. cum suis limitationibus, & ampliationibus.

2 Officiales Papæ, qui sufficiunt pro auctoritate oraculorum?

3 Sub nomine officialium, seu ministrorum Papæ, veniunt intelligendi, pro presenti casu, Eminentissimi Cardinales Proceptores Ordinum.

SECTIO III.

De aliquibus exceptionibus. fol. 336.

1 Referuntur aliquæ exceptiones dictarum revocatarum.

2 Refertur secunda exceptio.

3 Refertur tertia.

4 Apponitur aliquæ declaratio.

5 Refertur quarta, & probatur.

6 Explicatur doctrina.

SECTIO IV.

De oraculis, quæ iam fortita erant suum effectum ante revocatorias. fol. 341.

1 Explicatur mens Greg. XV. cui minime contradicit Urbanus VIII.

2 Exponitur controversia orta circa verba ipsarum Bullarum.

3 Refertur decretum Sacre Congregationis in favorem dictorum oraculorum.

4 Aperitur verus sensus præfati decreti.

SECTIO V.

An privilegium concessum per Bullam vni Religioni, & alteri communicatum solum per oraculorum, revocatum sit per dictas revocatorias?

1 Expenditur difficultas.

2 Resolvitur pars negativa.

3 Confirmatur idem.

4 Declaratur magis eadem veritas.

5 Valde notari debet præfata doctrina.

SECTIO VI.

An privilegia vivaꝝ vocis oraculo concessa, & postea confirmata per Bullas, transferint in privilegia Bullata, taliter, quod adveniente revocatione oraculorum non fuerint revocata. fol. 345.

- 1 Explicatur nodus questionis.
- 2 Refertur sententia negans.
- 3 Allegatur primum fundamentum dictæ sententiæ.
- 4 Allegatur secundum.
- 5 Allegatur tertium.
- 6 Confirmatur idem.
- 7 Adducuntur quædam Bullæ Pontificum in favorem ipsius sententiæ.
- 8 Refertur pro eadem sententia latissima Bulla Clementis VIII.
- 9 Aliam adducunt similem ex Paulo V.
- 10 Ex dictis Bullis graves Doctores existimant veram esse sententiam negativam, quam sequuntur.
- 11 Sententia authoris, quæ affirmativa est, ut omnino vera præponitur.
- 12 Primum fundamentum refertur.
- 13 Adducitur nova confirmatio.
- 14 Secundum fundamentum adducitur.
- 15 Denuo explicatur conclusio.
- 16 Tertium fundamentum expenditur ex ipsis Bullis revocatorijs. Idem

17 Idem confirmatur, & declaratur ex verbis expressis ipsarum Bullarum.

18 Fulcitur quarto ab insuperabili inconveniente, quod sequitur ex opposita sententia.

19 Patefit magis idem inconveniens.

20 Iterum declaratur, & manifestatur.

21 Clauditur discursus totius difficultatis.

22 Explicatur, quomodo ex utraque Bulla Gregor. & Urbani, idem inconveniens sequitur.

23 Manifestatur hoc.

SECTIO VII.

Obiectis in sectione antecedenti fit satis, f. 357.

- 1 Primæ obiectioni respondetur.
- 2 Argumentum à paritate adducto, respondetur primo.
- 3 Respondetur secundo.
- 4 Similiter respondetur tertio.
- 5 Satisfit instantiæ ibi de novo factæ.
- 6 Licet admitteretur prima pars prætensionis oppositæ sententiæ, necesse neganda est secunda, ex ibi dictis.

SECTIO VIII.

An oracula concessa Prælati Religionum pro bono regimine suorum subditorum, comprehensa sint in dictis revocatorijs. fol. 359.

- 1 Refertur sententia negans, sed cum distinctione admittitur, & absolute negatur. Ex-

SPECVLVM PRIVILEGIORVM REGVLARIVM IN COMMVNI.

DISPVATIO PRIMA:

De quidditate, seu natura privilegiorum.

DE privilegijs Ecclesiasticis late olim præcipue, differebant Canonistæ: Sed iam auro nostro, tam Theologi, quam Summistæ non renuunt eos æmulari: quorum aliqui solum de eis agunt in communi; caliginem ex variatione, & instabilitate, particulariū ortam fugientes. Alij verò in obsequium confessoriorū ad particularia descendunt. Omnes laudo, & veneror; sed primis adhæreo, propter eorum rationem, & quia radicatus agnitis ipsorum fundamentis: Cuiusbet etiam mediocriter docto plana erit via, ut in casibus occurrentibus, sine offensione, ad particularia descendat.

SECTIO I.

Quid, & quotuplex sit privilegium; quæ eius proprietates?

Privilegium nihil aliud est, quàm lex privata, aliquod speciale beneficiū concedens. Dicitur privata, nō quia multos sæpè non afficiat; cum hoc sit de ratione legis, sed quia non omnes vniversaliter, sed privatim genus personarum tangit. Dicitur lex, non licet & absolu-

2 Expenditur mens Authoris.

3 Nec creditur ab illa deuisse in veritate, relatum authorem.

4 Refertur instantia contra supradicta ex Bulla Urb. VIII. sed adducitur in concordiam nostræ sententiæ.

5 Declaratur differentia inter noluisse Principem comprehendere in aliquo casu particulari subditos, & inter non habuisse voluntatem, illos privilegiandi, seu eximendi ab obligatione legis.

SECTIO IX:

An prædictæ revocatoria Greg. XV. & Urban. VIII. extendantur etiam ad vivæ vocis oracula, post ipsas revocatorias concessa, & concedenda. fol. 363.

1 Pars affirmativa refertur.

2 Negativam tamen sequitur author cum alijs.

3 Satis fit primo fundamento in oppositum.

4 Satisfit secundo.

5 Offertur causa, cur Author ad alia prolixiora, & minus necessaria pro præsentis instituto, non se extenderit, in hoc speculo.

re, sed late, seu secundum quid: non enim regulariter imponit obligationem privilegiatis operandi, iuxta concessa in privilegio, quod petit rigurosa lex; licet aliquibus illam imponat, iuxta dicenda disp. 4. sect. 2. num. 8. Dicitur speciale beneficium concedens, sub quibus verbis continetur qualibet gratia, favor, & quidquid potest esse utile privilegiato; unde concessio indulgentiarum, carniarum, & lacticianorum comestio in diebus vetitis, & facultas absolvendi præcipue pro aliqua communitate, & in perpetuum concessa, & similia, inter privilegia computanda veniunt. Insuper de ratione privilegij est, quod semper operetur aliquid præterius commune, vel contra illud: quod addo, quia non semper est necessarium, ut operetur contra, ut aliqui absque solido fundamento volunt; sufficit enim, quod extra illud operetur; ut patet in concessione indulgentiarum, quæ ad privilegia reducuntur, modo dicendo, disp. 8. sect. 3. & tamen non contra, sed præterius commune conceduntur. Nec invenies in iure indulgentias prohibitas. Sic Bonacina disp. 1. de leg. quæst. 3. num. 1. Portel verb. Privileg. num. 1. Bordon. tom. 2. var. resolut. resol. 52. art. 4. de quo infra falius dicemus.

2 Quamvis variæ divisiones privilegiorum inveniuntur apud Authores: Tamen, quia ut bene notat Pater Donatus tom. 1. tract. 4. de privileg. q. 1. num. 4. qualibet privilegia in rigore, vel sunt absolute, realia, vel absolute personalia, vel de illis participant, & sic omnia ad realia, vel personalia reducuntur, v. g. generale, particulare, locale, corporale, mixtum, & alia similia. Hinc ut brevitati intentæ consulam ad limen operis, solum reale, & personale explanabo: Cætera verò in discursu operis, iuxta exigentiam doctrinæ explicanda differo.

3 Privilegium reale est, quod immediate conceditur omnibus, vel aliquibus in communi, cogita statui. Religionis, officio, Ecclesiæ, Convictui. Privilegium locale est, quod alicui determinato loco, ratione sui, conceditur, & potest aliquando inter realia reputari, aliquando vero inter

ter personalia; quia de utrisque invenitur participare, ut ex dicendis, proprijs locis, constabit. Privilegium personale est, quod immediate conceditur personæ particulari, ratione sui, & in ea sistit, nisi aliud in ipso privilegio notetur.

4 Privilegium reale transit de persona in personas, sequendo semper rem, locum, dignitatem, Religionem, & personas, cum quibus semper coniunctum manet, & sic est perpetuum. Personale personam sequitur, & cum illa extinguitur; ratio est, quia primum respicit bonum commune, secundum vero, bonum privatam, Suar. lib. 8. de leg. cap. 10. & 11. cum cæteris. Hinc habes, quod privilegium concessum alicui Religionis in communi, nullus particularis, etiam generalis, renunciare potest; sed quis hoc possit, dicetur infra loquendo de renuntiatione privilegij disp. 3. sect. 1.

5 In dubio, an privilegium sit reale, vel personale? Si sit favorabile, iudicandum est reale; si sit odiosum, personale, Portell. vbi supr. num. 4. Bonacin. punct. 1. n. 7. Bordon. num. 15. & alij multi.

6 Sed est notandum, quod privilegium pure favorabile est illud, quod ita favet privilegiato, ut nulli iuri, nec tertio præiudicet. Odiosum est, quod præiudicat iuri, sive communi, sive speciali, ut privilegium non solvendi decimas, absolvendi à reservatis, seu dispensandi. Verum est, quod in his privilegijs, vel potest attendi favor privilegiati, vel damnum tertij. Si primum attendas, erit favorabile, & sic petit ample intelligi. Si secundum, est odiosum, & sic strictè, sed quomodo ad praxim adaptanda hæc sint, dicam modo sect. sequente.

7 Cum fere omnia privilegia concessa Regularibus, sint primo, & per se concessa, vel toti Religionis, vel alicui Provinciæ, Convictui, Ecclesiæ, vel Dignitati, vel particularibus in communi, ut ex ipsis constat, atque dubio iudicanda sunt realia, & perpetua, vel respectu totius Religionis, vel Provinciæ, Convictus, seu officij; etiam si

personæ in eis varientur, quia faciunt unum morale, sicut aqua fluvij. Sic communiter Doctores, Rodr. tom. 1. quaestionum, quaest. 16. art. 14. §. ex quibus. Comp. Hieronym. Rodrig. resol. 116. num. 2. Portel, verb. Privilegium, num. 4. Bordon. num. 13. & constat ex dictis supr. n. 2.

SECTIO II.

De privilegiorum interpretatione, & ampliatione.

1 **N**Otare oportet: Primo, quod quando privilegium est mere gratiosum, & purum beneficium, ita vneque iuri communi, neque alteri nocet, est interpretandum latissime, secundum quod proprietates verborum patitur, sive sit naturalis, sive civilis. Proprietas naturalis dicitur, significatio verborum, quæ ex simplici, & primaria impositione oritur. Civilis autem appellatur, quæ fit per extensionem, & parificationem fictam à iure, v. g. Hæc dictio, *mors*, in propria naturali significatione significat mortem naturalem; at secundum ius, significat etiam mortem civilem, qualis intervenit in Religiosa professione. Et *filius*, secundum naturalem significationem, significat genitum, sed secundum civilem significat adoptivum; vide plura apud Suar. lib. 6. de leg. cap. 1. Azor tom. 1. lib. 5. cap. 16. q. 4. Salas de leg. disp. 21. sect. 3. n. 4. Rodrig. tom. 1. q. 11. art. 6. Merolam tom. 2. disp. 4. dub. 2. cap. 9. num. 8. & dub. 3. num. 17. vsque ad 28. inclusive, ubi plura exempla adducit, notatu digna, ita communiter DD. habeturque expressè in l. beneficium, ff. de const. Princip. & in cap. quia circa, de privileg. & cap. dilect. de donat. & in cap. olim, de verb. sign.

2 Secundo nota, quod quia privilegia concessa regularibus, data sunt in favorem causæ piæ, Religiosæ, & animarum (loquor de privilegijs realibus, non de personali-
bus) etiam si sint contraria iuri communi, latè intelligen-

da sunt. Ratio est, quia huiusmodi privilegia cum non vni personæ privata, sed toti communitati concessa sint, & in perpetuum; in hoc a quantur legibus iuri communi insertis, quæ latam interpretationem habent, Silvest. verb. Privilegium, q. 3. Suar. lib. 8. de leg. cap. 27. n. 7. Enriq. lib. 7. cap. 22. n. 3. & ex modernis Sanch. de matrim. disp. 1. & 2. in principio, Coninch. part. 2. disp. 33. dub. 2. num. 16. Laym. lib. 1. tract. 4. c. 23. n. 6. noster Lezana, verb. Privilegium, n. 9. Bord. resolut. tom. 2. resol. 32. num. 26. & deinceps, præcipuè num. 28. sed vide infra dicenda disp. 4. de revocat. & 7. de confirmatione privilegiorum.

3 Tertiò nota, quod quando privilegium est concessum motu proprio, tunc etiam si sit contra ius commune, ampliatur, iuxta cap. si motu proprio, de præbend. in 6. vt tradunt Iuristæ, quos sequitur, & refert idem Lezana ubi supr. num. 9. Ratio est, quia hæc extensio pertinet ad favorem, & honorem ipsius Principis concedentis; nam, quod motu proprio concedit, censetur eius proprium beneficium, & ex certa scientia fieri, vt in dubio, extendatur potius, quam restringatur, ita Suarez ubi supr. cum Portel. de dub. reg. verb. Privilegij extensio, num. 45. Layman. Bord. Lezan. & alij. Et idem dicendum est, si in privilegio addatur clausula ex certa scientia, vel de plenitudine potestatis; ita Pater Donatus Dominicanus tom. 1. tract. 9. clausula ex certa scientia, n. 8. & probat ex multis; imò clausulæ *ex certa scientia, vel de plenitudine potestatis*, extenduntur plusquam motus proprius, & operantur non solum in præiudicium iuris communis, sed etiam tertiæ personæ, & tollunt ius alterius, iuxta dicenda suo loco, quidquid dicat in contrarium Pater Bord. resolut. 52. num. 65. sed fortè non loquitur de privilegijs realibus Religiosorum, vt constat ex ipsius doctrina, infra referenda: sed de his clausulis, & quomodo interpretandæ sunt, dicemus latè disput. de confirmatione, & derogatione privilegiorum.

4 Quarto nota, quod licet communiter Doctores

affirment, quod privilegia regularium semper sint favorabilia respectu ipsorum, & aliquando odiosa respectu aliorum, non tollit, quod latè intelligenda, seu interpretanda sint: Quia Papa, quod intendit per se, & principaliter est, favorem concedere, licet ex consequenti, & quasi per accidens, sequatur damnum alterius, & sit odiosum illi: quod patet in privilegio concessio Ecclesiasticis in communi, videlicet Canonis: *Si quis suadente diabolo*, quod dicitur absolutè favorabile in gratiam, & favorem Clericorum; licet percutientibus sit odiosum; & quia in eo principaliter intenditur favor à Principe, & per accidens sequitur odium aliorum: de hoc non est curandum, ita ex Gloss. in cap. sciant cuncti, de elect. Navarr. lib. 3. consil. cons. 3 2. Couarrub. in 4. Decretalium p. 2. cap. 8. num. 6. Rodrig. tom. 1. q. 12. art. 7. Donat. tract. 8. de interpret. privileg. q. 6. & alij communiter. Quæ doctrina maximè valet in privilegijs, quæ concernunt favorem animarum, & in privilegijs comedendi carnes, seu lactinia tempore prohibito, vel recitandi ante horam debitam, aut audiendi confessiones, vel absolvendi à casibus reservatis, vel eligendi Confessorem; quia & si prima facie videantur in præiudicium Episcopi Ordinarij, vel Parochi; hoc præiudicium non est considerabile: imò neque est præiudicium, sed potius in Episcoporum adiutorium, & levamen: sic Pater Suarez lib. 2. de legib. cap. 34. num. 15. Quod prius docuit D. Thom. in 4. distinct. 17. q. 3. art. 3. quæstiunc. 5. ut ià refero, ubi addit, quod in his consideratur favor animarum, & ob id, si sint concessa sine temporis limitatione, tanquàm favorabilia nullius temporis præscriptione, nec per non usus possessionem amittuntur: quod valde nota pro dicendis infra disp. 3. sect. 1.

5 Et mihi non displicet doctrina Patris Bordoni resolut. 52. num. 18. ubi sic ait: *Ego puto privilegia regularia, si vè sunt contra ius cõmune si vè lædant iuri tertij, adhuc dicenda esse potius favorabilia, quam odiosa.* Tum, quia Princeps concedendo privilegium liberè cedit iuri suo

suo, & consequenter sibi non præiudicat, neque odiosus est. Tum, quia concedendo Papa privilegia Regularibus, quæ tangunt iura Episcopalia, & Parochialia, nõ dicitur lædere in aliquo eorù iuribus: Quia læsio supponit actum iniuritiæ: Papa autem nullius iustitiæ lædit, cum iure suo utatur in concessione privilegiorum, quia est supra ius, & præst omnibus, & ab eo omnis potestas spiritualis, vel pendet, vel dimanat in alios, quibus potest illam ampliare, & restringere, quia dependenter ab illo recipiunt, & possident. Vnde privilegia ab illo concessa, nullam videtur habere rationem odij, sed gratiæ, & favoris; quia summa est ratio, quæ pro Religione stat, ut constat ex vulgaris iuribus, & docent Oldrad. cons. 300. num. 4. §. considerandum, Enriq. lib. 7. de indulgentijs cap. 22. num. 3. & c. 24. num. 4. in fine, Sanch. lib. 8. de matrimon. disp. 1. n. 13. & alij communiter.

6 Nec valet si dicas restringenda esse, quæ iuri communi præiudicant, cap. cum dilectus 8. de consuetud. cap. inter dilectos, de fide instrument. ubi dicitur: Quæ a iure communi discrepant, ad illud esse reducenda, & quæ exorbitant a iure, non sunt in consequentiam trahenda, Reg. 28. in 6. & omnis recessus à iure communi, ut odiosus, restringendus est, sed multa privilegia Regularium exorbitant à iure communi, & odiosa sunt, cum præiudicent Episcopis, & Parochis; ergo. Respondetur ex dictis, quod principale intentum Papæ est, favore, & beneficio afficere Religiosos, ex quo si per accidens sequitur vulneratio iuris, non attenditur: Nam principale in vnaquaque re, non accessorium spectandum est, l. rogasti, ff. si cert. per. Rot. Rom. vol. 1. decis. 714. num. 12. vel dic, quod Papa de sua potestate potest restringere, & limitare iura Episcoporum, & Parochorum: quia illam habent dependenter ab illo, qui est omnium Dominus. Vnde si limitat, nulli lædit, nec facit iniuriam, nam ut optime advertit D. Thom. ubi supra quæstiuncula 5. ad 1. *Præiudicium non fit alicui nisi subtrahatur, quod est in favorem ipsius indultum;*

iurisdictionis autem potestas, non est commissa alicui homini in favorem suum, sed in utilitatem plebis, & honorem Dei: Et ideo, si superioribus Prelatis videatur ad salutem plebis, & ad honorem Dei promovendum, quod alijs, quæ sunt iurisdictionis committant, in nullo sit præiudicium inferioribus Prelatis, nisi illis, qui quarunt, quæ sua sunt, non quæ Iesu Christi, & qui gregi præsunt, non ut eas pascant, sed ut ab eis pascantur. Hæc D. Thom. Nec molestum fit lectori alia verba eiusdem Angelici Doctoris audire ex opusculo 19. contra impugn. Relig. cap. 4. paulò ante fin. ubi postquam argumentum de præiudicio, seu læsione Episcoporum, & Parochorum apponit, sic respondet: Dicendum, quod præiudicium dicitur fieri alicui, quando subtrahitur ei aliquid, quod in favorem eius est indutum, vel quod ad utilitatem eius ordinatur, sed subiectio alicuius subditi ad Rectorem Ecclesiæ, non est ordinata, principaliter ad utilitatem præsentium, sed ad utilitatem subiectorum; unde Ezechiel 34. dicitur: *Væ Pastoribus Israel, qui pascebant semetipsos! Nonne greges pascuntur à Pastoribus? & ideo, nullum præiudicium fit Rectori Ecclesiæ, quando subditus eius à sua potestate eximitur, sine præiudicio eius; sicut Papa eximit Abbatem à potestate Episcopi, sine eius præiudicio, & similiter Episcopum à potestate Archiepiscopi. Si autem ipsemet operetur in subditis, quæ pertinent ad salutem, vel alijs hoc ipsum committat, non solum nõ facit ei præiudicium, sed præstat ei magnum beneficium, quod maxime acceptatur a cunctis Rectoribus, qui non quarunt, quæ sua sunt, sed Iesu Christi. Unde super illud, Numer. 12. Quid amularis pro medicis Gloss. Greg. pia mens Pastoris, quia non propriam gloriam, sed auctoris querit, ab omnibus vult invari, in eo quod facit. Fidelis enim Prædicator, optat, si fieri valeat, ut veritatem, quam solus loqui non sufficit, ora cunctorum sonent. Hucusque D. Thom. quæ valdè notari debent à superioribus Ecclesiasticis.*

7 Sed ut omnis scrupulus e medio tollatur nota s. quod

quod aliqui Pontifices concessere superioribus Regularem, ut ipsorum privilegia interpretentur in favorem ipsorum Religiosorum, & sic lato modo semper; & similiter, ubi dubitatio in privilegio oritur ex ambiguitate verborum, vel ex Iuristarum interpretatione; ita concessit Leo X. Camandulentibus, & Iulius II. Olivetanis, ut habetur in compendio Societatis, verb. Privileg. §. 4. & Alexand. 6. Benedictinis Cassinensibus, ut habetur in eorum compendio concess. 49. testibus Lezana, verb. Privilegium, num. 10. quæst. 6. num. 4. Ioann. de la Cruz lib. 2. de stat. Regul. cap. 2. ad fin. & addit Tamburinus, idem concessisse Iulium II. Congregationi Vallis-Umbrosæ, & compendium privileg. teste Bordonio resolut. 9. n. 49. §. 6. & 10. ubi ait: Quod statuta, & privilegia Regularem, non sunt ita rigore interpretanda, ut servandi sint apices iuris, sed amplianda ex bono, & æquo, ut docet Bald. cum alijs.

8 Quibus prænotatis dubitatur. Primò, quis possit privilegia dubia interpretari? dixi dubia; quia in omnino certis, & claris non cadit interpretatio, sed observatio.

9 Pro dubij resolutione advertit, duplicem esse interpretationem aliam doctrinalem, seu magistralem; aliam iudicalem, seu authenticam. Prima, potest fieri a viris doctis, seu a quolibet Doctore prudente, & sapiente, etiam si in clausulis privilegiorum, seu Bullarum dicatur: *Nemini liceat ipsas aliter declarare, seu interpretari, vel sublata potestate aliter interpretandi, & determinandi*, quia istæ, & similes clausulæ loquuntur solum de interpretatione, seu declaratione authentica, & iudiciali, de qua iam dico. Ita Sotus lib. 1. de inst. q. 7. art. 3. & lib. 3. quæst. 4. art. 5. Couarr. in regul. poss. 2. p. §. 6. n. 2. Rodrig. tom. 1. quæst. 11. art. 10. Peirinus, Tamburinus, & alij communiter cum nostro Lezana, num. 11.

10 Quæ Doctrina adeò vera est, ut licet Pius IV. in Bulla confirmationis Tridentini, quæ incipit, *Benedictus*, &c. quæ asseratur in fine præfati Concilii, præcipiat Præ-

10 *Disp. I. de natur. privileg.*
 latis sub poena excommunicationis latae sententiae; ne
 Commentaria, Glossas, annotationes, scholia, vllumve ge-
 nus interpretationis, super ipsius Concilij decretis, quo-
 quo modo addere, aut statueri audeat; etiã prætextu ma-
 ioris corroborationis ipsius Concilij: nihilominus Barbosa
 in prologo Apologetico, de consilio doctissimorũ virorũ
 divini, & humani iuris, ait, in dicta Bulla duo tantum ex-
 cludi. Primum, declarationem authenticam, & iudiciale:
 Secundum, declarationem, quæ fit ex capite, & provt cui-
 libet libet; non autem interpretationem doctrinalem, se-
 cundum iura, & fundatam rationem, & citat multos in
 sui favorem: quæ intelligentia habet non leve fundamen-
 tum in verbis ipsius Concilij, sess. 22. decret. 2. vbi hortat
 Doctores, & Magistros, Canones, & decreta huius
 Sactæ Sinodis integre recipere, & ad eorum normam do-
 cere, & interpretari: permittit ergo interpretationem do-
 ctrinalem. Vnde nisi in rebus, in quibus necessaria est de-
 claratio authentica Papæ, non est neganda interpretatio
 doctrinalis Doctorum, fundata in iure, & optima ratione:
 addit, & benè Ioann. à Cruz Dominicanus lib. 2. de pri-
 vileg. cap. 2. dub. 1. quod in dicto decreto Concilij, non est
 vetitum, quod quis faciat annotationes, & commentaria
 manuscripta, sed quod publicentur, & imprimantur. Nam
 manuscripta pro lucranda memoria, vnusquisque potest
 facere, neque est prohibitum; vt Doctores in suis libris in-
 cidenter declarent aliqua decreta Concilij, cum hoc non
 sit edere commentaria, seu glossas super decreta Conci-
 lij, vt communiter faciunt scribentes. Quare iuxta præfa-
 tam distinctionem interpretationum, intelligenda sunt
 alia decreta Pontificum, quantumvis habeant clausulas
 prohibentes interpretationes, & in praxi hoc observatur
 in quolibet eventu; vt patet in Clementina exivi, de
 verb. sign. vbi D. Papa reservavit sibi interpretationem re-
 gulæ S. Francisci de Alsifio; & tamen non desunt, qui illã
 interpretantur doctrinaliter; vt fecit Corduba, in intro-
 ductione, q. 5. Rodriguez tom. 1. quæst. q. 11. art. 3. Martin.
 à S. Ioseph & alij multi viri docti. Si-

11 Similiter Patribus Minimis S. Francisci de Paula,
 Authoritate Apostolica, prohibitum est, sub gravibus pœ-
 nis, & cum clausula reservativa declarandi, velci carni-
 bus, nisi in casu infirmitatis, & de licentia Medici, & in eo-
 rum infirmarijs; & nihilominus sunt, qui consultivè, & do-
 ctrinaliter dicant, & prædicent (clausula non obstat) eo-
 rum Prælatos posse declarare prædictum decretũ Aposto-
 licum, in certis casibus non obligare, nec procedere:
 quo fit, vt quis sine pœnarum metu, & sine scrupulo extra
 septa Monasterij, possit carnes manducare, vt latè ostē-
 dit Peirinus tom. 1. de subdito, q. 4. cap. 8. igitur, de con-
 suetudine, iure, & ratione, interpretationi Doctrinali, seu
 magistrali, vbicumque datur locus. Teste Bartolo in l. om-
 nes populi, quæst. 6. verb. Tertio loco, num. 62. ff. de iust. &
 iur. & alijs communiter.

12 Secunda declaratio, seu interpretatio dicitur au-
 thentica, seu iudicialis, & ab aliquibus appellatur pote-
 stativa, & diffinitiva, & hæc in omnium sententia, solum
 pertinet ad eum, qui legem, privilegium, vel statutum cõ-
 didit, l. vlt. §. ex his, C. de legib. & l. si Imperialis maiestas;
 l. leges sacratissimæ, C. de leg. & cap. inter alia, de sent.
 excõm. & cap. cũ venissent, de iudic. & sic interpretari ius
 divinum, vel Canonicum, ad solum Pontificem spectat,
 C. venerabilis, qui filij sint legitimi; sicut interpretari le-
 ges civiles pertinet ad Imperatorem, vel ad Principem
 illum, qui est legis conditor, vel ad successorem; sic sen-
 tiunt omnes Doctores.

13 Hinc intelliges differentiam inter has interpreta-
 tiones: doctrinalis enim, non obligat; reddit tamen con-
 sciẽtiam securam ad operandum iuxta illam, absque pec-
 cati labe; at verò authentica, obligat conscientias; est
 enim quasi nova lex, vel supplens defectũ primæ legis, vel
 addens aliquid, vel restringens; ob quam causam sentiunt
 Doctores, quod vt obliget, debet publicari, quasi nova
 lex.

14 Cum ergo privilegia Religiosorum sint, quasi le-
 ges.

ges Pontificiæ, non possunt interpretari authenticè, & iudicè, neque ab Episcopis, neque ab Archiepiscopis, neque ab alijs Prælatibus Ecclesiasticis. Et ut omnis ambiguitas in hac parte è medio tolleretur, id illis prohibuit Clem. IV. const. *Ordinis vestri*, pro Prædicatoribus, & minoribus, apud Confect. num. 5. pag. mibi 13. & in Bullario Magno Cherubini novo pag. 12. & Paulus III. Societati Iesu, ita Rodrig. tom. 2. q. 63. art. 7. Portel verb. Privileg. num. 76. Mirand. tom. 2. q. 44. art. 1. conclus. 2. Tamb. tom. 1. disp. 16. q. 6. num. 1. Bordon. resolut. 52. num. 50. & alij, sed interpretatio Doctrinalis non eis prohibetur, sicut neque alij Doctoribus, vide infra in fin. sect. 4. huius disputationis à num. 11.

15 Hic autem nota, quod privilegiorum Regularium dubia, in favorem ipsorum Regularium interpretanda sunt; ex concessione Alexand. VI. facta Benedictinis Vallisoleti, anno 1507. Romæ Kalèdis Aprilis, sub his verbis: *Sic; ut quædo dubiū fuerit in intellectu privilegiorū Regulariū semper per iurisperitos, & alios iudices in favorem Regularium fiat interpretatio*; ita Rodriguez tom. 2. q. 63. art. 7. pag. 633. Compend. Societ. Ies. §. 4. Pater Brun. Casaling. tract. 1. cap. 4. proposit. 2. ubi concludit: Quod quando sunt duæ sententiæ contrariæ, quod valeat, aut non valeat privilegium; quod sit revocatum, vel non sit revocatum, censendum est valere, & non esse revocatum, quod debet notari pro multis casibus.

16 De Prælatibus autem ipsarum Religionum, dicendū est, posse etiam authenticè, & iudicialiter privilegia interpretari, iuxta tenorem sequentium privilegiorum. Primò, Iulius II. in sua tertia constitutione, sub anno 1504. die 14. Decembris, id concessit Eminentissimo Caietano, tūc temporis Magistro Generali sui Ordinis, accipe verba: *Considerantes quod multa tibi in tanta cura accidere possunt, quæ Sanctæ Sedis auxilium, & benignitatem respiciant, illis auximus de Apostolicæ Sedis plenitudine succurrendum. Itaque volumus, & tibi concedimus, quod*

(i in

in Constitutionibus Ordinis Prædicatorum, aut circa privilegia indulta, gratiasque, & exemptiones ab ipsa Sancta Sede illi concessa, aut concedenda; concessasve, aut concedendas, quæ etiam, & quas harum tenore, & eiusdem Sedis autoritate confirmamus, aliqua ambiguitas emerferit. Tu illam (quoad serenitatem illarum conscientiarum, quæ tibi subiectæ sunt dumtaxat) possis autoritate Apostolica declarare. Hæc Pontifex, & habetur in compend. privileg. Prædicat. fol. 173. & hoc privilegium fuisse concessum, non solum Caietano, sed omnibus Generalibus sui Ordinis; docent Peirinus, & Tamburinus, quos refert, & sequitur Lezana, num. 12. & idem privilegium iterum ipse Iulius II. concessit vivæ vocis oraculo Patri Generali Stephano Vfusmais, & habetur in actis Capitularibus Prædicatorū, Romæ celebratis anno 1553. & refert Ioan. de la Cruz de statu Religios. lib. 2. cap. 2. Pater Donatus tom. 1. tract. 8. q. 7. n. 1. & 2. Peirinus, Tamburinus, & alij.

17 Insuper Sixtus IV. concessit Canonicis Regularibus S. Salvatoris, Bulla X. in ordine Bullarij magni: Quæ incipit, *ad universos*, §. 3. & refert Pereg. in compendio Theatinorum, Megala in suo Præparatio tom. 3. vers. Declarare, Cassarivius, & Sorb. in compend. privileg. verb. Declarare, ut quisvis Regularium Prælatum, non solum per communicationem privilegiorum, sed de particulari indulto, hæc, & alia maiora possit declarare: & Paulus V. Præposito, & deputato Congregationis Oratorij Neapolitani concessit, ut autoritate Apostolica, dubia tam regularæ, quam suorum privilegiorum, in beneficium suorum subditorum possit declarare: sic Pater Merola lib. 3. de privileg. disput. 6. cap. 6. dub. 8. num. 258. Pater Donatus ubi sup. num. 6. Quibus privilegijs, supponit præfati Authores, cum Lezana num. 12. gaudere omnes, qui participant in privilegijs, cum dictis Ordinibus.

18 Ex quibus non pauca deducenda veniunt. Primū, præfatum declarationem, seu interpretationem, non solum

posse.

posse fieri à dictis Prælati doctrinaliter; ad hoc enim nullo indegebant privilegio; nec speciali de legatione Summi Pontificis; cum possint sine illis, vt particulares viri docti, doctrinaliter interpretari, sicut & cæteri Doctores, sed etiam authoritative, & iuridicè definire, ita Peirinus, & Tamburin. relati, cum Lezana ibidem, Donatus vbi supr. num. 8.

19 Secundū, quod dicta authentica interpretatio Prælatorum Regularium solum habet vim pro suis subditis, ad differentiam interpretationis authenticæ Eminentissimorum Cardinalium, quæ afficit, & obligat omnes, & in vtroque foro, Peirin. in annotat. ad Bullam Iulij II. tom. 2. Tamburin. de iur. Abbat. tom. 1. dist. 16. q. 6. n. 7. & alij, sed de hoc dicam ex professo, sect. sequenti.

20 Tertiū, esse faciendam dictam interpretationem prudenter, & cum consilio peritorum, vt dicemus sect. seq. & hanc potestatem extendendam esse, vt favorabilem ad Vicarios Conventuum loco superioris defuncti, vel privati, vel absentis per longum tempus destinatos; ac etiā ad Vicarios parvarum domorum; quæ ob reddituum tenuitatem, vel ob aliam causam rationabilem in Conventus, seu Prioratus non sunt erectæ. Hi enim omnes in favorabilibus, & gratiosis veniunt, nomine Prælati, cum habeant curam animarum, potestatem, & iurisdictionem in vtroque foro; ita multi, quos citant, & sequuntur Peirinus tom. 2. de Prælat. q. 1. cap. 4. §. 4. Donatus q. 7. num. 2. hinc inferes cum Lezana, numer. 13. qualiter Prælati Regulares non solum possunt interpretari, sed etiam limitare, restringere, imò etiam tollere suis subditis vsum, quorumcumque privilegiorum a Sede Apostolica dimanantium; ita vt nequeant talibus privilegijs vti: Tum ex concessione Leonis X. facta Minoribus, & Augustinianis, & ex Clemente IV. Cisterciensibus, & Gregorio XIII. Societati Iesu. Tum etiam ex ratione, quia nullo modo credendum est velle Summos Pontifices Regularis Observantiæ, maximopere celatores, vt fratres privilegijs co-

rumdem Ordinibus concessis, vt possint contra voluntatem suorum superiorum; ita Comp. privileg. Mend. verb. Privilegium, num. 78. Rodriguez tom. 1. q. 1. art. 2. Tamburin. disp. 16. quæst. 9. Pelizar. tom. 2. tract. 8. cap. 1. sect. 4. quæst. 5. num. 62. Diana 3. part. tract. 2. resolut. 87. vnde quando dicti Prælati vtuntur authoritate Apostolica, sibi concessa, in supradictis privilegijs interpretando, seu declarando, seu limitando authenticè: Subditi tenentur stare eorum determinationi; ita Lezana vbi supr. & 1. tom. cap. 18. num. 56. cum alijs: nam operantur, vt legati Sedis Apostolicæ. Pro complemento huius puncti restabat proponere aliquas regulas pro prudenti, & legitima interpretatione privilegiorum; quando eorum verba aliquod dubium ingerunt, sed claritatis gratia remittimus in sectionem sequentem.

SECTIO III.

De regulis rectè interpretandi privilegia, iura, & alia decreta Pontificia.

1 **V**T interpretatio privilegij, seu Bullæ ritè, rectèque fiat, primo loco debeat attendi mēs, seu voluntas Principis concedentis, in cuius coniectura ferè tota rectitudo interpretationis fundatur, & iunetur, vt optimè notant Suarez de legib. cap. 28. num. 7. Lezana n. 9. & alij communiter. Vnde regulæ quæ ad cognoscendam dictam voluntatem Principis ex tenore scripti, seu privilegij, prodesse possunt, sunt eligendæ, & proponendæ. Quarum prima sit quando privilegium lædit iuri alterius, necesse est attendere mixtionem favoris privilegiati, & læsionis alterius, & illud, quod vincit erit amplectendum. Nam hoc recta, & prudens ratio postulat, à qua non est credendum Summum Pontificem voluisse deviare in sua concessione.

2 Secundò, attendenda est causa, quæ movit Pontifi-

cem ad concedendum privilegium, nam ut notat D. Thom. 1.2. quaest. 96. art. 6. non res sermone, sed sermo rei debet esse subiectus. Quare causa motiva cognita non erit difficile voluntatem agnoscere; cum igitur hæc causa motiva contineatur in supplica, tenor supplicæ præ oculis debet haberi, quia Papa se solet accommodari precibus sibi petentium, sed hoc solum deservire potest pro privilegijs concessis ad supplicationem privilegiati, non verò pro concessis motu proprio.

3 Tertiò inspicere debet tenor integer privilegij, & attentè esse legendus, & iuxta proprietatem verborum, seu secundum usitatam verborum significationem declarandum, seu interpretandum est. Quæ regula habetur cap. Porro 7. & cap. recipimus 8. de privileg. proprietatem verborum non crassa (ut aiunt) minerva, sed in proprio sensu, & iuxta subiectam materiam pensari debet, unde si ex verbis, ut sonant acceptis, privilegium nihil concederet, vel sequeretur absurdum; debent accipi in prudenti, & rationali significatione, ut semper extra, vel contra ius, aliquid concedant, & absurdum non admittant, iuxta dicenda disp. de revoc.

4 Quarto in Bullis, & privilegijs potius pars dispositiva, quam narrativa, seu enunciativa attendenda est, quia in ea mens concedentis exprimitur iuxta communem sententiam; pars autem dispositiva incipere solet per verba, *Nos igitur*. Bene verum est, quod proœmia privilegiorum iuvant ad cognoscendam mentem Pontificis, siquidem in eis causa finalis solet includi; si tamen verba proœmij non sufficiant, ad media, & extrema, procedendum est; nam unum extremum per aliud indagatur, ut dicitur in cap. 2. requiris 141. de appellat. & ibi Bald. cum gloss. vbi Celestinus Papa ait: *Vtriusque iuris argumenta nos docere, ea quæ in principio, ad medium, & ad finem referantur: quia media declarantur per extrema, & per unum extremum declaratur, & aliud*. Et est communis propositio in utroque iure, ut bene notat Thesaur. lib. 1. quaest. forens. q. 1.

Quin-

5 Quintò, si adhuc post dicta, mens Pontificis ignoratur, a verosi nili indaganda est, l. non est verosimile, ff. de eo quod metus caus. l. cum in testamento, ff. de reb. dub. Qui enim arguit a verosimili, arguit à ratione naturali: quia verosimilitudo est germana naturæ, Bald. conf. 180. n. 3. volum. 3. & qui pro se habet verosimile, habet pro se causam legis, Cravet. conf. 292. n. 6. sed hoc non valet in pœnalibus, ut notant dicti Authores.

6. Adverte, quod qui in dubijs utitur Epiqueia, tenetur legum rigores temperare, id est, procedere de bono, & æquo simpliciter, & de plano, relictis iuris apicibus, & subtilitatibus, sequendo ius gentium, & lumen naturale: Equitas enim procedit secundum simplex ius gentium, cui additæ sunt rigor, & aliæ subtilitates de iure positivo, ut in testamento ad pias causas, omiſsa solemnitate iuris, quod ibi debeant septem testes intervenire; satis erit duos, vel tres adesse, quod est de iure naturali, & divino; in ore duorum, vel trium stat omne verbum, l. bona fides 31. ff. de positi.

7. Septimo nota, quod licet verissimum sit, quod in verbis dubijs tam legum, quam privilegiorum, recurrendum est ad Principem, si commodè potest, & non est periculum in mora. Hoc tamen est intelligendum respectu interpretis non habentis aliam potestatem interpretandi, quam doctrinalem, seu magistralem: nam si habeat potestatem delegatam a Principe interpretandi authentice, & judicialiter, adhuc præſente Principe poterit uti illa; gerit enim vices Principis. Unde cum Prælatis Regulares, ut diximus sectione antecedenti, habeant huiusmodi potestatem, respectu privilegiorum pro sibi subditis ubicumque poterunt uti illa secundum modum supra præfixum.

8. Sed quia ad veram intelligentiam Bullarum, & privilegiorum plurimum iuvat penetratio clausularum, quæ in eis adhiberi solent; Idcirco videnda omnino sunt quæ Deo favete, de potioribus clausulis dicemus in sequentibus disputationibus.

B

SE-

SECTIO IV.

De auctoritate declarationum Eminentissimorum Cardinalium.

1. **C**irca declarationes Sacrarum Congregationū Eminentissimorum Cardinalium, quarum notitia maximè necessaria est, aliqua notari oportet. Primum, quod de mandato Sanctitatis Urbani VIII. sequens decretum editum fuit à Congregatione Sacri Concilij, die 11. Augusti 1631. & repetitum anno 1632. in Sacra Rituum Congregatione, ubi sic decernitur: *Sacra Congregatio ex speciali Sanctissimi Domini nostri Urbani, Divina providentia, Papa VIII. iussu mandat, & precipit huiusmodi declarationibus, decretis, seu decisionibus, tam impressis, quam imprimendis, ac etiam manuscriptis, nullam fidem in iudicio, vel extra esse adhibendam, sed tantum illis, quæ in authentica forma, solito sigillo, & subscriptione Eminentissimi Cardinalis Præsecti, ac Secretarij eiusdem Congregationis pro tempore existentium, munita fuerint. In quorum fidem hæc propria manu subscripsimus, & sigilli proprii Sacre Rituum Congregationis impressione communi, & typis mandari iussimus. Datum Roma die 11. Augusti 1632. Episcopus Ostiensis, Cardinaliū Pius, Loco sigilli. Julius Rospiolosus Secretarius.* Sic referunt Barboz. in collect. Bullarum, verb. Congregatio, n. 2. & 3. Pater Donatus tract. 8. q. 4. num. 3. noster Lezana in summ. verb. Congreg. Quæ omnia ad declarationes omnium Congregationum meritò extēduntur, ut benè notat P. Fr. Ioannes Martinez de Prado tom. 1. q. 7. §. 2. num. 8.

2. Huiusmodi decretis voluit sua Sanctitas obviare inconvenientibus, quæ ex minus certis, ne dicam falsis, seu mutilatis declarationibus, tam in foro interiori, quam in exteriori oriri solebant, Advertit tamen noster Lezana, quod

quod licet declarationibus prædicto modo non munitis, & authenticis, non sit adhibenda fides certa, & indubitata; potest tamen adhiberi fides probabilis, si a viro fidedigno referantur.

3. His prælibatis dubitatur, an declarationes Eminentissimorum Cardinalium præfato modo authentice exhibitæ, habeant vim legis, & ut tales obligent ad sui observantiã. In qua re, divisi sunt authores; multi enim sentiunt, non habere vim legis, sed solū esse doctrinales, magnæ tamen auctoritatis, & æstimationis, utpote tantorum virorum, qui non solum sua scientia, & prudentia, verum & aliorum magni nominis Doctorum ferè semper Consilij utuntur. Ideoque ab eis sine firmo fundamento (dicunt) non esse recedendum quamvis obligationem non importent, sic innumeri Theologi, & Iuristæ, ut videre est apud Sanch. qui eam sequitur tom. 3. de matrim. lib. 8. disp. 2. n. 10. & Bonac. tract. de leg. disp. 1. q. 1. punct. 8. n. 4. Basilus Pont. de matrim. lib. 5. cap. 13. §. 2. n. 7. Ioann. Valerian. diff. vtriusq; fori, verb. Absolutio, diff. 1. n. 2. & verb. Nullitas, diff. 5. & verb. Iurisdictio, diff. 4. Diara tract. 10. de leg. resol. 29. Suar. tom. 4. in 3. part. disp. 28. Castropal. tract. 3. dup. 5. Unde Archangelus Romanus, cuius auctoritas magnificanda est, eo quod sua scripta Romæ prælo dederit, sub approbatione Magistri Sacri Palatii, & aliorum gravissimorum Doctorum in præambulis ad librum de privilegijs, ubi affirmat, declarationes, & decreta Eminentissimorum Cardinalium non esse maioris auctoritatis, quam decreta Romæ Romanæ, quæ ad summum faciunt ius in Curia Romana, ad instar styli, non autem legem generalem; ideoque neque publicantur cum solemnitate requisita, neque hoc a Pontificibus permittitur, quod ad obligationem legis, seu statuti legalis requiritur, ut iam dico probat hoc præfatus Author ex princ. extravag. Ioann. XXII.

4. Alij vero, adverso Marte, affirmant habere vim legis,

legis, & obligare non solum pro illo casu, cui Sacra Congregatio respondet, seu declarat, sed pro omnibus similibus ita Narb. de appell. a Vicario ad Episcopum part. 1. num. 180. Miranda in manual. tom. 2. q. 26. art. 11. Rothig. in quæst. tom. 1. q. 11. art. 1. & 2. inter quos, & alios satis nervose, Garcia de benef. tit. 1. in præfat. Barbof. in collect. Bull. verb. Congregatio pro interpretatione Concilij Trident. Zerola in praxi Episc. p. 1. & fundatur hæc sententia: Primò, in tacita voluntate, seu delegatione Pontifici, nã licet Sixtus V. qui quindecim Sacras Cõgregationes instituit, videatur nihil cõcedere prædictis Cõgregationibus præter solam facultatem interpretandi dubia circa difficultates occurrentes, & id consulto Papa. Sed quia quotidie à multis annis ipsæ Congregationes sciẽte, & consentiente Pontifice, & Romæ præsentē, varias, & novas ædunt declarationes, & decisiones, ac decreta, etiã incõsulto Papa (gravioribus dubijs exceptis) præsumitur adesse in eis voluntatē ipsius Papæ, saltem interpretativã, ac percõseques habebũt vim legis, virtute illius. Secũdo, quia Sacra Rota huiusmodi declarationes, decisiones, & decreta veneratur, & ad instar cõmunis legis eas, allegat, nec in dubiũ revocare solet, vt in diversis decisionibus Rotæ apparet; sentit igitur esse authenticas, & authoritativas.

5. Sequens hanc secundũ sententiã noster Lezana in sum. verb. Sacra Cõgregatio, art. 6. duo dicit: Primũ, esse certissimã, loquẽdo de declarationibus, & decretis factis à Sacra Cõgregatione iussu Pontificis, vel ipso cõsulto, neque de hoc posse dubitari. Secundum, esse probabilissimam absolute, & ipsi adhærendum cum sequentibus limitationibus, videlicet, quod tales declarationes habeant qualitates in principio huius sectionis assignatas de authentica forma, & quod sufficienter sint publicatæ & promulgatæ. Cum enim ad hoc, vt lex obliget, necessario desideretur eius promulgatio, non est credendum Sacram Congregationem velle prædicta obligare, nisi præ-

præmissa dicta publicatione, & addit, quod ideo præcipitur in decreto relato Urbani VIII. vt non adhibeatur fides, nisi illis, quæ dicto modo sigillatæ, subscriptæ, & munitæ fuerint, quia illæ solum publicantur in Curia, & in locis Ordinarijs ad id deputatis. Hæc Lezana cum Bonacina de leg. disp. 1. quæst. 1. punct. 8. num. 4. c. alij, quibus libenter adhæreo.

6 Nec obstat dictum Rodriguez art. 2. Vazquez quod in declarationibus legis, seu privilegij non est opus publicatione, quia declarationes sunt quid accessorium legum, & ipsis ab initio insunt, & ita cum ipsis legibus manent publicatæ. Non inquam hoc obstat, quia licet hæc doctrina sit vera in rebus claris, & manifestis, secus in dubijs, & opinabilibus, in quibus possunt esse diversæ opiniones pro intelligentia legis, & circa hæc versantur huiusmodi declarationes authenticæ, & sic pro illis est necessaria nova publicatio, quia sunt veluti novæ leges; sic relati Authores cum Diana p. 1. tract. 10. resol. 29.

7 Ex quibus manifestè sequitur, quod si dictæ declarationes, & decreta, non fuerint in authentica forma munitæ, & promulgatæ more soliro, vt fit in alijs legibus Pontificijs, solum deservient pro illo casu singulari pro quo sunt æditæ, non vero generaliter pro omnibus similibus; sic Lezana num. 13. vnde quando in lite cum aliquo privilegiato, seu Religione fit a Sacra Congregatione declaratio contra ipsum, etiam si sit authentica, & quasi generalis pro omnibus, vel restringendo privilegia, vel quid simile. Si tamen non fuerit publicata pro omnibus, saltem in locis publicis Romæ, v. g. in Valvis Sancti Petri, & in Campo Floræ, non adstringet alias Religiones, sed illam cuius negotium agebatur; etiam si militet eadem ratio, quia ex defectu publicationis univërsalis remanet intra terminos legis particularis. Vnde ait noster Urbanus ab Ascensione, vir quidem eruditus, tract. 2. dist. 1. de privileg. Carm. cap. 1. regul. 7. declarationes Eminentissimorum

Cardinalium communiter non esse generales pro Religioſis totius orbis, etiam quando cōfirmantur à Papa, ſed tantum ſpeciales; pro quibusdam locis, & Diœceſibus, ſiquidem fuerunt factæ ad conſultationem aliquorum Epifcoporum particularium pro ſuis Diœceſibus, quemadmodum refert confeſtius vnam ad Conſultationem Eminentiffimi Cardinalis Borromei pro Mediolanenſi Epifcopatu, & alias ſimiles, & certè id videtur ſufficienter colligi, tum ex ſtyllo harum declarationum: tum, quia non eſt verofimile Pontifices velle talia approbando vna ſimplici reſponſione Cardinalium, nec Bullata, nec promulgata, vt debet, nec Ordinum ſuperioribus intimata; revocare privilegia tam vniverſaliter poſſeſſa, & pro tam longo tempore à mendicantibus. Hæc dicitur Pater, quæ doctrina notanda eſt, cum ſit valde utilis pro multis caſibus occurrentibus, advertendo ſemper, quod quando non cōſtat de utroque, videlicet de authoritate, & promulgatione publica, & vniverſali, non obligant vt leges vniverſales, ſed ſolum vt particulares, pro determinato caſu, ſeu loco, pro quo dantur.

8 Sed quid ſi dubites, vel de authoritate, vel de publicatione? Reſpondetur, quod circa primum, nulla eſt difficultas; quia quando poſt factam diligentiam ſufficientem, dubitatur an lex ſit, vel non ſit, iudicandum eſt legē non eſſe; quia poſſeſſio ſtat pro dubitante. Si verò cōſtat de authoritate, ſeu validitate, dubitatur autem vel negativè, vel poſitivè de promulgatione. Aliqui dicunt ſtandum eſſe pro lege, & ſic obligare, vt patet in ſimili, quando dubitatur, an lex ſit uſu recepta, vel non; iudicandum eſſe in favorem legis, cum poſſeſſio ſit pro illa; ſic ſentiunt Salas de leg. quæſt. 96. tract. 14. diſp. 13. ſect. 5. numer. 22. & alij relati à Diana. Sed tutene oppoſitum cum Diana tract. de leg. reſol. 3. Azor part. 1. lib. 2. cap. 19. quæſt. 12. & alijs. Quia cum dubitans de promulgatione ſit in poſſeſſione ſuæ libertatis, etiā ſi lex

ſit

ſit in poſſeſſione ſui valoris, in re ſic odioſa, optimè po-
teſt dubitans de promulgatione requiſita, eam partē amplecti, quæ negat legem eſſe publicatam, ſeu promulgatam, & iuxta hanc Doctrinam colligunt præfati Authores, quod cum non pauci dubitent, an Bulla Clementis VIII. de largitione munerum ſit uſu recepta, nō incuriēt poenas in ea impoſitas contra illam operantes; & idem ſentiunt de extrauag. ambitioſæ Pauli II. contra alienantes bona Eccleſiaſtica; ergo pari modo philoſophari licet in noſtro caſu, non enim apparet diſcrimen conſiderabile.

9 In calce huius ſectionis haud reticere poſſum Doctrinā Patris Brunonis Caſaſingh, Minorita tract. 1. de privileg. propoſit. 3. ubi loquendo de decretis, ſeu declarationibus Eminentiffimorum Cardinalium confirmatis à Papa, ſic ait: Duobus modis poteſt talis confirmatio fieri, vno modo illa ſupponendo, tanquam conſilium ſibi à Cardinalibus præſtitum, vt cum in ſuis Bullis ſic loquitur: *De Conſilio fratrum noſtrorum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium*; & poſtea Pontifex decreta illorum in ſua perſona pronunciat dicendo. *Volumus, & decernimus*, &c. Et decreta, ſeu declarationes confirmatæ ſub hac forma non eſt dubium, quod ſint leges obligantes, ſiquidem ſuas facit ipſe Pontifex.

10 Altero modo, cum Pontifex illa decreta ſupponit, & exprimit in ſuis Bullis, vt à dictis Cardinalibus ædita illaque confirmat, & in hoc caſu confirmatio Papæ novū ius rei, quæ confirmatur nullatenus confert. Quapropter, illa quæ ſic confirmata repertiuntur, non ſunt leges, ſed manent in ſtatu, in quo ante confirmationem reperebantur; probat ex cap. cum dilectæ, de confirm. utili, vel inutili, ubi Innocent. III. declarat, quod per confirmationem Sedis Apoſtolicæ aliquod novum ius non acquiritur, ſed antiquum quod eſt conſervatur; idem confirmat ex cap. examinata, eod. tit. ubi idem Innocent. III. quandam ſenten-

tiam contra iuris ordinem laicam, & a suo prædecessore confirmatam, nullam, & irritam declarat, his verbis: *Vade non obstante confirmatione Papæ prædecessoris nostri, qui illud confirmaverat, sicut proinde lutum fuerat, decernimus ipsum irritum, & inane*; ex quibus verbis glossa cōcludit: *Et ita patet, quod confirmatio, nihil, vel modicum operatur, quia si aliquid inuenit confirmat illud, alias nihil operatur*. Quod in odiosis maxime tenet, & quando de præiudicio tertij agitur; hæc ille.

11 Si autem obijcias Pontificem confirmando dicta decreta, regulariter apponere clausulā: *Inviolabilis Apostolicæ firmitatis robur, & se velle decreta ab omnibus observari*: Respondet præfatus Pater, has clausulas adijci non vt decreta (quæ simpliciter solum doctrinalia sunt) leges, aut canones fiant; sed vt in statu doctrinali remanētia, maiori cum reverentia, ex maiori approbatione recipiantur, & observentur, veluti approbationes, & confirmationes Doctrinæ Sanctorum Augustini, Thomæ, Bonaventuræ à pluribus Pontificibus factæ, quæ non dederunt tali doctrinæ vim legis, sed eam approbando, & confirmando magis acceptabilem Ecclesiæ Dei reddiderunt: Hæc ille, quæ si intelligantur de confirmatione in forma communi, verissima censeo; secus si de confirmatione in forma specifica. Illa enim nihil aliud est, quam quadam approbatio. Ista vero facit proprium cōfirmantis id quod confirmat, & dat vim legis, vt docent Doctores. Quare pro praxi attendendus est modus confirmationis iuxta regulas à Doctoribus traditas, à quibus hic abstineo, quia propriam sedem habent.

12 Concludit prædictus Author, & benè dicēdo, quod licet declarationes, seu decreta Eminentissimorum Cardinalium sint authentica iuxta regulas traditas, & sint etiam sufficienter promulgata, si non habeant clausulam derogatoriam privilegiorum (quam ferè nunquam solent habere) non nocent privilegiatis, etiam si à Papa quomodo-

goli-

dolibet sint confirmata, an quia maioris essent roboris, quam ipsæ Bullæ Pontificiæ: in quidem istæ illam requirunt ad privilegia revocanda, sed de hoc latius reddidit fermo, sect. de revocat. privileg.

DISPUTATIO SECVNDA.

De communicatione Privilegiorum inter Regulares.

SECTIO I.

De diversitate Religionum communicantium in Privilegijs.

I NTER Religiones approbatas à Sede Apostolica, aliæ dicuntur mendicantes, aliæ non mendicantes. Mendicantes dicuntur illæ, quæ vel ex propria Regula, vel ex proprijs Constitutionibus nequeunt possidere bona stabilia, seu immobilia etiā in cōmuni; puta, prædia, possessiones, annos redditus, sed ex elemosynis sibi datis à fidelibus victum, & alimentum comparant; benè verum est, quod Tridentinum sess. 25. cap. 4. pro omnibus Religionibus dispensavit in hoc (exceptis Cappuccinis, & Minoribus de observantia) non tamen per hanc dispensationem tollitur quin sint, & dicantur Mendicantes, si ex regula, vel ex constitutionibus illam paupertatem retineant, vt benè noster Lezana cap. 1. num. 1. & expressè declaravit Pius V. die 3. Octobris anno 1567. in proprio motu incipiente. *Romanus Pontifex*, apud Rodriguez Bulla 19. seu 22. apud Cherubinū Bulla 44. apud Peirnum Bulla 4. in Cōf. post Bullam Clementis VIII. Huiusmodi Religiones mendicantes intendunt, & propriæ, & proximorū saluti, medio exēplo doctrinæ, & alijs pietatis officijs. Inter has autem primum locum tenent quatuor antiquiores;

res, videlicet, Dominicanæ, Franciscana, Augustiniana, & nostra Carmelitana; quarum in iure non semel fit mentio; illasque magnis laudibus extollunt Romani Pontifices. Quibus postea ex privilegio (aut Lezana ibidem) adiunctæ sunt aliæ, videlicet servorum Beatæ Mariæ a Pio V. Bulla, quæ incipit, *Romanus Pontifex*. Postea, Minimi ex ipso Pio V. Const. Apostolicæ beatis, sub data 9. Novembris 1567. Iesuati Cōgregationis S. Hieronymi, ex ipso Pio V. Bulla incipiente: *Romanus*, 19. Novembris 1567. Societas Iesu eiusdem Pij V. Const. *Dudum indefessæ*: 7. Iulij 1571. sed post hæc nostris temporibus, alias coadunatum Paulus V. & Gregorius XV. videlicet Regularium Scholâ piâ; teste Laetio Cherubino tom. 4. in Bull. Romano, Bulla incipiente: *Ad vberes fructus*, eisque communicantur omnia privilegia Mendicantium. Et ipse Paulus V. Bulla incipiente: *Ecclesie Catholica*, die 15. Decembris 1609. Reformationem Discalceatorum Ordinis Sanctissimæ Trinitatis inter Mendicantes adscripsit, eisque communicavit omnia privilegia Mendicantium; non secus ac si ipsis essent concessa. Sed hic non possum non mirari, quod Pater Brunus Casalingh, Minorita in suo opere de privileg. Regular. tract. 1. proposit. 1. circa finem: Vbi postquam quatuor Ordines Mendicantes antiquiores enumeravit, concludat superaddendo nostram Carmelitarum Discalceatorum familiam ex const. Clem. VIII. incipiente: *Romanus Pontifex*, sub die 20. Augusti anni 1603. vbi ut vides aperte distinguit hanc nostram Carmelitarum Discalceatorum Reformam, à Carmelitano ordine antiquiori. In qua re, nescio quid dicam, nisi quod Minime vidit tenorem Constitutionis Clem. VIII. nam ibi expresse declarat Pontifex nostram Reformam esse ipsissimam, antiquam, & primitivam Religionem Carmelitarum; & contra dicentes, anathematizat, declarando ei competere gaudere omnibus privilegijs, favoribus, gratijs, quomodolibet tam principaliter, quam per communicatio-

nem concessis Ordini Carmelitarum antiquo; accipe verba Pontificis: *Quo circa motu proprio, & ex certa scientia, nostraque de plenitudine potestatis, Ordinem, & Congregationem dilectorum filiorum Reformatorum Discalceatorum Ordinis Beatissimæ Virginis Mariæ de Monte Carmelo, unam esse ex quatuor Mendicantibus (nota verba) Ordinem scilicet Carmelitarum, cuius Religiosi strictius Regulam, a bona memoria Alberti Patriarchæ Ierosolymitani, habitantibus in Monte Carmelo traditam; & à felicis recordationis Innocentio Papa IV. prædecessore nostro confirmatam profitentur, & observant, ipsique omnia ad prædictum ordinem, tam pro iure, quam ex privilegijs, attinentia, tamquam propria competere, auctoritate Apostolica, tenore præsentium declaramus. Cui declarationi nostræ, si aliquis contradicere præsumserit, illi anathematis vinculo innodamus. Et licet dicti Religiosi (ut accepimus) Evāgelica humilitatis amulatores, Consilium Dominicum sectantes infimum locum, tam in Processionibus, quam Congregationibus, & alijs quibuscumque eventibus, elegerint, & eligant. Nos tamen, qui Domini vices gerentes in terris, omnium iura tueri tenemur: ipsos nullo modo, decursu temporis, vel alio præscriptionis modo, locum, & præminentiam, aut aliam prærogativam, Ordini Carmelitarum competentem, perdere in toto, nec in parte, neque unquam in dubium revocari; itant quoties, quæ per humilitatem præmittunt; ob iustitiam ordinem & petere voluerint propria auctoritate possint, & valeant, auctoritate, & tenore perpetuo, statuimus, volumus, & ordinamus, &c.* Hæc Clemens VIII. in Bulla relata, quæ habetur in nostro Compendio, inter Bullas huius Pontificis 8. in ordine, fol. 218. quæ omnia postea confirmavit, ampliavit, & innovavit Paulus V. Bulla, quæ incipit: *Ex iniuncto*, die 24. Septembris 1605. & habetur in nostro compendio fol. 238. Non ergo nostra Reforma aggregata est quatuor Religionibus antiquis Mendicantibus

dicantibus, ut ait Casalingh, sed est vna ex ipsis quatuor, videlicet ipsa antiqua Carmelitana, sed iam ad intentum reddeamus.

2 Dico primo: Omnes decē præfatæ Religiones Mendicantes, adeo strictè communicant in privilegijs, ac si unicuique, omnia aliarū specialiter, & nominatim essent cōcessa: ita ut omne id, quod potest Generalis, v.g. in Ordine Prædicatorū, seu Minorū, id ipsum potest quilibet Generalis dictarum Religionum, & proportione servata, idē dicendum est de Provincialibus, Prioribus, Vicarijs, & alijs, quibus iurisdictio Prælatorum competit. Item privilegia cōcessa Ecclesijs, Domibus, & Religiosis vnius Ordinis, participant, & aliæ similiter, & concessa pro festivitatis vnius Ordinis respectivè, intelliguntur festivitatis alterius convenire, siue sint indulgentiæ, siue quid simile; attende Bullam Iulij II. pro decisione controversiæ inter Dominicanos, & Minoritas circa intelligentiam cōmunicationum privilegiorum inter se: *Venerabilibus fratribus, Salmantino, Pacen. & Corduben. Episcopis, & eorum cuilibet: Iulius II. Venerabiles Fratres salutem, & Apostolicam benedictionem. Aliàs ad supplicationē charissimī in Christo filij nostri Ferdinandi Regis, & infra: Quodque in prædicta privilegiorum, gratiarum, & indulgentiarum præfatorum communicatione; tam vniuersaliter per prædecessores nostros toti Ordini Minorum, quam etiam per nos particulariter, prædictorum Regnorum fratribus facta, eaque, quæ ad absolutionem, dispensationem, vel alias, ad Priorem Generalem, seu Magistrum Ordinis Prædicatorum spectare; ad Ministrum, vel Vicarium Generalem fratrum Minorum pertineant, & ea, quæ ad Priores Conventuales, id est, Prælatos singularum domorum Ordinis Prædicatorum, & eorum Vicarios, similiter spectat ad Guardianos, & eorum Vicarios Ordinis Minorum, & ea, quæ ad Priores, seu Vicarios, vel superiores Provinciales, id est, Prælatos, qui medijs sunt, quocumque nomine ce-*
sean-

seantur, & vocentur inter dictam Generalem, seu Magistrum Ordinis, & Priores Conventuales, eorumque Vicarios; simili modo spectant ad Ministros, & Vicarios Provinciales, ac Custodes, qui etiam medijs sunt inter Ministrū, & Vicarium Generalem, & Guardianos, eorumque Vicarios, similiter pertineant, & sicut de potestate Prælatorum, scilicet de Prælati ad Prælatos dictum est, ita de Congregationibus vnius ad Congregationes alterius ordinis, & de fratribus privatis, id est sine prælatura ad fratres privatos, & de festivitatis ad festivitates; in his casibus, in quibus Congregationibus, vel fratribus privatis, ac festivitatis alterius ordinis nūc, & pro tempore respectivè, concessa intelligantur. Itaque ea, quæ in honorem Sancto-ram, Dominici, Petri Martyris, Thomæ de Aquino, Catharina de Senis fratribus, vel locis Prædicatorum, sunt concessa, omnia illa fratribus Minoribus præfatis, eorumque locis in festivitatis Sanctorum, Francisci, Antonij, Ludovici, Bernardini, Bonaventuræ, quinque Martyrum dicti Ordinis, qui ad Marrochiam Martyrij Coronā adepti sunt, & Sanctæ Clare, & in alijs festivitatis dicti Ordinis Minorum, licet sint in maiori numero, quam festa ipsorum fratrum Prædicatorum; sint, & intelligantur concessa. Ad tollendam quamcumque bastationem, & inde forte ortū scrupulum, auctoritate, & tenore præfatis declaramus. Datum Romæ apud Sanctum Petrum sub annulo Piscatoris, die 1. Iunii 1509. Pontificatus nostri anno sexto. Quod privilegium per extensum refert Passarelus a Monopoli in privileg. Ordinis Minorum, fol. mlii 99. & Rodriguez tom. 1. quart. Regularium, q. 55. art. 2. Sed hæc cum modio solis intelligenda sunt, ut ex dicendis constabit. Hæc prima conclusio adeo certa est, ut probatione non indigeat; cum passim inveniatur apud Authores, qui de privilegijs regularium scribunt. Sufficiat vnus pro mille, pijtsinus, & Doctissimus noster Lezana ad §. 52. maris magni Prædicatorum, num. 166. vbi ait: Quod cōmunicatio privilegio-
rum

rum Mendicantium inter se, est quali neva concessio illorum, et Religioni cui communicantur, talis, qualis esset si ipsi nominatim expresse concessa forent, & probat ex Eula Leonis X. incipiente *Dudum*, & habetur 1. tom. Bullar. Cherub. const. 32. & ex varijs decisionibus Sacræ Rotæ, novis, & antiquis. Addam pro maiori luce aliqua privilegia, ex quibus sufficienter veritas innotescet.

3. Pro Dominicanis extat privilegium expressum Iulij II. Datum Romæ die 1. Iunij anno 1509. Quod referunt ad litteram Rodrig. tom. 1. quæstion. q. 55. art. 2. Passarellus in privileg. Ord. Minor. fol. mihi 99. Pater Donat. tom. 1. tract. 7. q. 2. Sed quia hoc privilegium solum includit communicationem cum Franciscanis, & è contra: Leo X. concessit ipsis Dominicanis latissimum privilegium communicationis Minoritarum, Heremitarum S. Augustini, Carmelitarum, servorum Sanctæ Mariæ, & Minorum; non secus, ac si omnia in specie ipsis concessa fuissent; & loquitur expresse de omnibus gratijs, favoribus, indulgètijs, prærogativis, & exemptionibus quibuscumque quomodolibet concessis; & hoc ex motu proprio, & ex certa scientia, & plenitudine potestatis; & non solum de concessis, sed etiam de concedendis, quibuscumque temporibus; refert per extensum hanc Bullam Pater Donatus q. 4. & habetur in Bullario Dominicanorum, fol. 185. at ergo litt. D. vidi ad litteram hoc privilegium, & revera latissimum est.

4. Fratribus Minoribus idem prorsus concessit Clemens VII. ut latè probat Rodrig. tom. 1. quæstion. q. 55. art. 7. Miranda tom. 2. q. 46. art. 2. cõcl. I. Calanub. Sorbus, & alij communiter, & respectu omnium Mendicantium inter se, idem concessit expresse Leo X. const. *Dudum per nos*, apud confectum fol. 60. & loquuntur de concessis, & concedendis, Laertius Cherubinus in Bullar. tom. 3. fol. 524. & est in ordine 32. const. huius Pontificis, videlicet Leonis X. cuius verba sunt hæc: *Dudum per nos accepto,*
quod

quod Romani Pontifices prædecessores nostri, aliqui ad Minorum, alij vero ad Heremitarum S. Augustini, alij ad Beatæ Mariæ de Monte Carmelo, reliqui ad Prædicatorum Ordines Frateres, & domos iuxta ipsorum vota devotionis affectum gerentes, illorum singulis, nonnullas gratias, concessiones, indulgentias, peccatorum remissiones, prærogativas, favores, immunitates, exemptiones, facultates, privilegia, indulgentias, ac dona, tam spiritualia, quam temporalia, per diversas ipsorum litteras respectivè concesserunt. Nos ad singulos Ordines prædictos (singulasque ipsorum Ordinum Domos, ubi Religiosè vivitur, indifferenter absque acceptione personarum, devotionis affectum æqualitè gerentes, omnes, & singulas gratias, concessiones, indulgentias, peccatorum remissiones, prærogativas, favores, immunitates, exemptiones, facultates, privilegia, indulgentias, tam spiritualia, quam temporalia qualiacumque illa essent quæ Prædicatorum, Minorum, Heremitarum S. Augustini, Carmelitarum, servorum B. Mariæ, ac Minorum fratrum, in domibus, & illorum Ecclesijs, Oratorijs, ac Ecclesijs ipsas, & Oratoria pro tempore visitantibus, cuiuscumque status, aut sexus existerent, seu pro eorum maintenance, & ornatu, contribuentibus; necnon domibus, & præsentibus non solum Generalibus, & Provincialibus fratribusque, & sororibus, necnon Monialibus, & cõversis oblati, ac utriusque sexus personis de pœnitentiâ, seu tertij habitus nancupatis à dictis prædecessoribus, aut à nobis, ipsisque successoribus, aut alijs auctoritatem habentibus, conjunctim, vel divisim, in genere, vel in specie concessa fuerunt, aut in posterum concedentur, illa, & omnia singula, ac nominatim exprimerentur, pro sufficienter expressis, tunc habentes singulis Ordinibus prædictis, illorumque singulis Ecclesijs, Oratorijs, & Ecclesijs, ac Oratoria visitantibus cuiuscumque status, aut sexus existerent, seu pro eorum maintenance, & ornatu contribuentibus, necnon domibus, & Conventualibus fratribus, & etiam sororibus

ribus, vel Monialibus, conversis quoque oblati, ac vtriusq; sexus personis de poenitentia nuncupatis; & alijs singulorum Ordinum prædictorum, motu proprio, & ex mera nobis scientia, & liberalitate de Apostolicæ autoritatis plenitudine communicamus, illaque omnia, & singula, inter dictorum ordinum personas pariformiter communia fuisse, & esse volumus, prout in singulis litteris prædictis plenius continetur. Et ne immoremur in re adeo certa, & clara; adducam præter relatas, concessionem nobis Carmelitæ factas a Clemente VII. in Bulla, quæ incipit: *Ex Clementi* anno 1530. vbi concedit nobis omnia privilegia concessa, & concedenda quibuscumque ordini us; idem concessit Clemens VIII. specialiter nobis Carmelitis Discalceatis Bulla, quæ incipit: *Cum dum*, sub data 5. Junij anno 1595. accipe verba: *Necnon prædicta, & omnia videlicet privilegia, indulta, immunitates, exemptiones, indulgentias, & gratias, & alia quæcumque dicti, & aliorum ordinum etiam mendicantium, fratribus, personis, & bonis, etiam confraternitatibus, & alijs pijs locis, vel alijs quomodolibet præfatis Ordinibus, domibus, & eorum bonis, concessa, & cõcedenda prædictis fratribus Discalceatis Ordinis B. Mariæ de Monte Carmelo, domibus, & eorū bonis, eadem omnino, similique modo competere verè, & proprie, ac si eisdem specialiter concessa essent, presentibus pro expressis, ac si de verbo ad verbum insererentur haberi volentes: Decernimus, & statuimus, & si opus est, eadem nunc concedimus, & impartimur.* Habetur hæc magna concessio in nostro Bullario fol. 184. quæ omnia prius cõcesserat Sixtus IV. pro nostro ordine Bulla 37. & 38. Idem habent Augustiniani per Alexandrum VI. & quælibet Religio Mendicantium, ex enumeratis, vt constat ex eorum compendijs.

5. Dico secundo, Religiones Mendicantes enumeratæ participant, etiam, omnia, & singula privilegia non Mendicantium, Monachorum, Congregationum, cõtra-

ter-

ternitatum, & aliorum priorum locorum; non secus, ac si cuilibet Ordini Mendicanti omnia in specie, & nominatum concessa essent, & idem est de confirmationibus, & innovationibus privilegiorum, iuxta dicenda infra disp. 7. sect. 8. Quod adeo certum est apud omnes, vt supervacaneum esset tot privilegia, id concedentia, recensere.

6. Dico tertio: Moniales Ordinum Mendicantium; in quibus sunt capaces, gaudent, & participant omnia privilegia fratrum, ac ipsi fratres, sicut, & ipsi fratres communicant omnia privilegia concessa pro Monialibus. Nec placet limitatio adducta a Portel. p. 2. cas. 14. num. 2. dicente hoc solum esse verum de Monialibus, subditis fratribus, non vero de Monialibus subditis, sive immediate Summo Pontifici, sive Episcopis; citat compend. privilegior. verb. Communicatio privileg. & verb. Monialis, Rodrig. tom. 3. quæst. 73. art. 1. adiungit coniecturam ex eo quod fratres non petunt privilegia, nisi pro monialibus subiectis ipsi Religioni: Ergo extendenda non sunt ad non subiectas; sed his non obstantibus dicendum est, quod sive sint subiectæ Religioni, sive Episcopis, sive Romano Pontifici, gaudere supra dictis privilegijs, Clem. VII. id concessit pro Monialibus S. Augustini, & similiter Bonifacius VIII. pro Carmelitis, Nicolaus V. & Sixtus IV. vt in nostro maremagno. Sixtus IV. pro Dominicanis, & Franciscanis, similiter Leo X. Clem. VII. Gregor. XIII. Sixtus V. & Clem. VIII. & licet verum sit, quod in aliquibus privilegijs Ordinum, loquendo de monialibus, apponantur hæc verba: *Moniales sub obedientia Ordinis vestri, & similia.* Tamen prædictæ clausulæ solum demonstrant nomen instituti Ordinis, seu Religionis, sub qua profitentur, & vivunt; & consequenter quamdiu vivunt sub illo instituto, & ordine; tamdiu gaudent illius privilegijs, neque per exemptionem à superioribus,

C

bus,

bus regularibus, vel subiectionem Episcopis factam, Moniales delinunt esse sub Instituto, & obedientia Regulae: Privilegia autem eis conceduntur propter eorum merita, circa observantiam talis Ordinis. Ergo etiam si eis concedantur ad instantiam superiorum Ordinis, privilegijs gaudebunt, & propter eandem rationem Religiosi gaudent privilegijs Monialium, etiam si eis non subdantur, ut notat Bord. resol. 55. quaest. 58. num. 319.

7. Addo, quod multa alia privilegia, non continent dictas clausulas, sed absolute eis concedunt privilegia, sicut fratribus; ita concessit Iulius III. Monialibus Dominicanis, in Bull. communicat. privilegiorum omnium Ordinum Mendicantium, & non Mendicantium, quam refert ad litteram Pater Donatus tract. 7. quaest. 5. & alij Pontifices pro alijs Ordinibus idem concesserunt; ut passim reperitur in eorum Bullis apud Cherub. & Rodrig. Accipe vnam, quia peculiarem, Pauli V. incipient. *Quae regulares personas*, die 10. Octobris, anno 1606. expedita, occasione dubitationis inter Religiosos Ordinis Cisterciensis Beatae Mariae Fulensis. Dubitabant ergo, an Monialibus sui Ordinis minime nominatis in concessione privilegiorum sui Ordinis, ipsa privilegia prodesse? Propositum fuit dubium Sanctissimo, & per dictam Bullam respondit: *Motu proprio, & de Apostolica potestatis plenitudine, ac certa scientia: Hic serie declaramus tam in dicti Clementis, quam in alijs huius Congregationis privilegijs, comprehendit, & comprehensas esse, Abbatissas, Priorissas, & alias quascumque Moniales, quae gerunt, & in futurum gerent, habitum dictae Congregationis*; ecce expressam mentem Pontificis: & licet dictae Moniales subderentur illis Religiosis; Pontifex solum respexit gerentiam habitus, & professionem illius Religionis, ut ex verbis illius clare conitat; & ni fallor, non leviter insinuavit, hanc.

hanc fuisse mentem Pontificum, Paulus V. anno 1606. revocando omnes indulgentias pro Regularibus concessas; nam cum accedit ad alias, quas denuo concedit loco revocatarum, sic concludit: *Volumus autem, ut supradicta omnes indulgentiae, & gratiae Religiosis Regularibus cuiusvis Ordinis, tam Monastici, quam Mendicantis, dumtaxat, ut praefertur concessa, etiam omnibus Monialibus cuiusvis regulae approbatae, & intra claustra cum tribus votis solemnibus viventibus, & perpetuam clausuram conservantibus, tam ordinarijs locorum, quam etiam Regularibus cuiuscumque Ordinis regulae, & instituti subiectis suffragentur*. Ecce qualiter Pontifex omnes Moniales aequat in favoribus noviter concessis, ex eo quod omnes aequaliter sentiebat laesas in revocatione; igitur ut certum tenendum est Moniales gaudere privilegijs relatis, & communicationibus aliarum Religionum; ita Tamburin. & Bordon. ex professo tom. 1. resol. 52. q. 24. & addit Pelizar. tom. 2. tract. 8. sect. 4. cap. 1. quaest. 13. num. 74. quod quando Religiosis conceditur aliquod privilegium per Praelatos Regulares expediendum; ut dispensandi, vel absolvendi: Tunc, loquendo de Monialibus immediate subiectis, Episcopis ab Episcopo possunt dispensari, quia cum ex vna parte gaudeant privilegijs sui Ordinis, & ex alia Episcopus succedat loco Praelatorum Regularium, ab ipso possunt recipere beneficium privilegij. Sed notat Bordon. quod Moniales solum in favorabilibus gaudent privilegijs Religiosorum, non autem in odiosis, sicut Religiosi solum participant privilegia Monialium in favorabilibus.

8. Dico quarto, hodie ferè omnes Religiones non Mendicantes, & etiam Monachales, ut docent Portel. Rodrig. & alij communiter, participant omnia privilegia Mendicantium, ac per consequens, non Mendicantium, & piorum locorum, ac si essent Mendicantes. Sed quia hoc nullo meliori modo probari potest, quam singularium

privilegia referendo; accipe summam ex Rodrig. Ioan. de la Cruz, Basco, & Patre Brunone supra relato Item Religionum, & concessionum.

9. Congregatio Monachorum Casinensium, seu S. Iustinæ de Padua, habet dictū Privilegiū cōmunicationis à Iulio II. constit. 1. in Bullario magno Romano.

10. Congregatio Benedictinorum habet ab Eugenio IV. Bulla 7. à Sixto V. & Gregor. XIII. Bulla incipiente: *Equum repuramus*.

11. Congregatio S. Mauri Ordinis Benedictini habet ab Urbano VIII. Bulla incipiente: *Insuper eminenti*.

12. Congregatio Monachorum Vallis Umbrosæ, ex Bulla Pij V. incipiente: *Ex suprema dispositione*.

13. Monachi Camaldulenses à Gregor. XIII. Bulla incipiente: *Ex iniuncto nobis*, 24. Septembris 1591.

14. Monachi Cistercienses Congregationis S. Bernardi in Italia Regularis Observantiæ. ex Greg. XIV. Bulla incipiente: *Romanus Pontifex*, 28. Iulij 1592.

15. Monachi Cistercienses Congregationis Fulien-sis ex Sixto V. Bulla incipiente: *Super specula*, Idibus Novembris 1587. Et ex Paulo V. Bulla: *Divina disponente*, 5. idus Iulij 1606. & in alia incipiente: *Insuper eminenti*, 21. Novembr. 1607.

16. Monachi Celestini, ex cōstitutione Urbani VIII. incipiente: *Sacrosancti* 14. Augusti 1624.

17. Monachi Silvestrini, ex constitutione Pauli V. incipiente: *Religiosorum*, 23. Novembris 1616.

18. Monachi Montis Virginis, ex const. Paul. V. incipiente: *Pastoralis*, 19. Maij 1611.

19. Monachi Sancti Basilij, ex const. Gregor. XIII. incipiente: *Benedictus*. Kalendis Novembris 1579.

20. Carthusiani à Gregor. XV. Bulla incipiente: *Ad verberes*, 3. Februarij 1623.

21. P. Sanctissimæ Trinitatis de Observantia, Provincia: Castellæ, Legionis, & Granatæ, ex Leon. X. & Adr. VI.

22. Patres Discalceati eiusdem Ordinis ex Paulo V. Bulla incipiente, *Ecclesiæ Catholicæ*.

23. Patres Beatæ Mariæ de Mercede, Redemptionis Captivorum ex Leone X. quorum privilegia amplissima sunt, & confirmata de novo ab Urbano VIII. sed cum clausulis, dummodo sint in usu, & non sint revocata.

24. Regulares nuncupati fratres Sancti Spiritus in Saxia à Sixto V. const. exigit 13. Augusti 1586.

25. Fratres Congregationis S. Hieronymi in Hispania ex const. Pij V. incipiente: *Supernæ dispositionis*, 17. Kalend. Septemb. 1567.

26. Fratres Congregationis S. Petri de Pisis ex Pij V. const. incipiente, *Religio*, 30. Martij 1571.

27. Fratres Ordinis S. Antonij (additis quibusdam restrictivis clausulis) ex Gregor. XV. mense Iulio emanata, & ex alia const. Urbani VIII. mense Iulij 1624.

28. Patres Cruciferi ex Gregor. XIV. Bulla incipiet: *Romanus Pontifex*, 12. Iulij 1591.

29. Congregatio Canonorum Regularium Lateranensium. ex Pij V. const. incipient. *Ex suprema dispositionis arbitrio*, Kalendis Septembris 1567.

30. Congregatio Canonorum Regularium S. Crucis Conimbricensis, ex eadem const. Pij V.

31. Congregatio Canonorum Regularium S. Salvatoris Bononiensis, ex const. Iulij II. incipiente *inter Cæteros*, 4. nonas Aprilis 1512.

32. Canonici Regulares S. Gregorij in Alga, ex Pij V. const. incip. *Ex incumbente nobis* 3. Idus Novembris 1569.

33. Fratres militiæ Iesu Christi Portugalix, reformati ex Pij V. const. ante citata *supernæ*.

34. Clerici Regulares Theatini ex Clemente VII. const. incipient. *Dudum pro parte* 7. Maij 1533.

35. Clerici Regulares Sommalchini, ex Pauli V. const. incipient. *Ex quo Divina Maiestas*, 9. Novembris 1607.

36. Clerici Regulares Minores ex Gregor. XV. const.

incipiente, *Romanus Pontifex*, 18. Februarij 1591.

37. Ordo S. Antonij ex præcedenti cont.

38. Clerici Ministrantes infirmis ex Gregor. XV. Bulla incipiente: *Illius, qui progregis*, 11. Kalendas Octobris 1591. Omnes isti participant privilegia Mendicantium, & consequenter non Mendicantium. Nam si Mendicantes participant, ac si essent propria privilegia Mendicantium, & non Mendicantium, omnes Religiones, quæ participat privilegia Mendicantium, consequenter participabunt etiam privilegia non Mendicantium, sed hoc iuxta dicenda disputatione de communicatione.

39. Præterquam, quod plurimæ istarum Religionum habent privilegia expressè concedentia communicationem cum Mendicantibus, & cum non Mendicantibus. Nam benedictini habent ab Eugenio IV. Casinenses, & Cistercienses à Gregorio XIV. ubi supr. & aliæ multæ. Sed vnaquæque Religio debet attendere clausulas Bullæ suæ communicationis, vt iuxta restrictionem, vel amplitudinē illius, operetur. Hæc dicti Authores absque contradictione, quæ omnia in præsentiarum placuit referre pro huius materiæ pleniori notitia.

40. Sed hic nota iuxta supradicta, quod Moniales, non Mendicantes, pari pasu participant omnia privilegia, iuxta capacitatem sexus; sive subdantur Prælati Religionis, sive Episcopis dum regulam alicuius, ex assignatis Religionibus profiteantur, vt probatum manet de Monialibus Mendicantibus.

SECCIO II.

De modo communicationis privilegiorum.

Quæ in hac sectione resolvenda sunt, aded necessaria ab omnibus iudicantur, vt omnimodam distinctionem, & claritatem postulent. Ideo consentaneum erit in dubiola dividere,

Du

1. Dubitatur primo, an Religiosi Mendicantes, & qui cum illis participant in privilegijs; vti possint privilegijs, v. g. Societatis Iesu, absque licentia sui Generalis, vel Provincialis, & idem erit de similibus. Oritur dubiū ex eo, quod patribus Societatis conceduntur, & communicantur, omnia privilegia, sub hac limitatione: *Vt hætenus concessa, & in posterum concedenda, intelligantur concessa immediate Præposito Generali, qui per se ipsum, vel per alium, seu alios, sub eo, vel de eius commissione electos, seu eligendos, quibuscumque personis de Societate, sub eius obedientia degentibus communicare liberè poterit*; sic expressè Gregor. XIII. anno 1575. & statim subiungit Pontifex: *Vt non intelligantur concessa inferioribus singulis immediatè, sed mediante Præposito Generali.* Vnde Religiosi Societatis vti non possunt, nec licitè, nec validè aliquo privilegio, nisi de licentia sui Generalis; sic Patei Suarez lib. 5. de legib. cap. 31. num. 11. Pellizar. tom. 2. tract. 8. cap. 1. sect. 4. num. 64. Collector. privilegiorum Societatis in suo compendio, tit. communicatio gratiarum, §. 2. & 4. fol. 209. pag. 2. & sequuntur omnes tam intra, quam extra Societatem; quibus positus procedit dubium propositum.

2. Pater Bordonus Tertiarius tom. 2. resolut. moral. resolut. 52. num. 87. destitutus alio authore sentit, quod non participant aliæ Religiones privilegia Societatis, nisi cum illa dependentia a proprijs Generalibus. Ducitur, quia privilegium est communicabile secundum quod est concessū. Communicatio enim supponit concessionem, tanquam fundamentum, ex qua ipsa communicatio emanat. Ergo, Insuper, quia Papa non præsumitur, magis velle favere communicantibus, quam concessarijs, quibus datum est privilegium. Ergo, &c.

3. Sed omisso Bordone; dicendum est cum communi sententia, alias Religiones communicare dicta privilegia Societatis Iesu, absque licentia proprii Generalis. Probatur primo, quia illa est restrictio, non privilegium; ei o

non communicatur. Siquidem Pontifices communicant favores, & privilegia, non odia, & restrictiones. Secundo, quia talis restrictio privilegiorum facta est respectu Societatis Iesu, cuius instituti ratio, ob perfectum monarchicum regimen, & omnimodam dependentiam ab vno capite, non reperitur in alijs Religionibus. Nam ergo presumendum est dari alijs Religionibus talia privilegia, cum ea restrictione, & quod hoc verissimum sit, constat ex verbis ipsius Gregorij XIII. in dict. Bull. ubi reddens causam dictæ restrictionis, ait: *Propter instituti ipsius ab alijs Religionibus diversitatem.* Quibus verbis ostendit Pontifex, quod illa limitatio, seu restrictio non pertinet ad privilegia; sed est declaratio usus privilegiorum, pro illa Religione; propter specialissimum institutum. Aliæ autem Religiones communicant in privilegijs, non vero in declarationibus usus peculiaris instituti Societatis, ut benè notavit Baseus in floribus Theologiæ, verb. Privilegiorum communicatio, num. 10.

4. Et potest hoc confirmari ex eo, quod Religiosi Societatis Iesu, etiam si communicent privilegia aliarum Religionum, semper illa communicant cum illa dependia a suo Generali, quamvis in privilegijs aliarum Religionum non petatur talis dependentia, quia hoc est, quid conveniens pro illo instituto perfecte monarchico. Igitur, quando aliæ Religionibus participant privilegia Societatis; participant sine illa dependentia à suis Generalibus, quia non est necessaria, pro instituto illarum, neque pro bono gubernio. Si enim esset necessaria, vel conveniens in privilegijs cuiuslibet Religionis, apponeretur talis dependentia, quod vix in suis privilegijs invenitur apposita, nisi in aliquo privilegio particulari, & tunc non est dubium, quod cum illa est observandum. Et idem dic, si absque tali clausula, privilegium opponeretur instituto, alicuius alterius Religionis; quia hoc semper subintelligitur inclusum, etiam si non exprimat: ita docet novissime Angelus Maria

Venturcelli, de Apostolicis missionibus, tract. 4. q. 97. n. 18. Et ratio est, quia in alijs Religionibus currit eadem ratio, secus in concessis Societati Iesu. Sit exemplum in privilegio relato à multis circa dispensationem petitionis debiti inter conjugatos impeditos, vel per votum, vel per copulam cum consanguinea uxoris, quod sine licentia proprii Provincialis non prodest subditis in sententia probabili, quia hoc modo fuit concessum alijs Religionibus, sed de hoc dicemus suo loco.

5. Et ni fallor, validissimum fundamentum defumitur ex verbis Bullæ Gregorij XIII. relatis. Vbi ait expresse Pontifex, quod omnia privilegia concessa, & concedenda Iesuicis, intelligantur concessa immediatè, non Religioni in communi, neque particularibus, sed solum Præposito Generali, & ad alios per ipsum extenduntur; at in alijs Religionibus privilegia conceduntur immediatè, vel toti Religioni, vel Conventibus illarum, quod idem est, ac concedere ea immediatè Religiosis illarum, & sic non est mirum, quod absque vlla dependentia, seu delegatione, quilibet iuxta suam capacitatem utatur eis.

6. Vnde videmus, quod præter alios Pontifices, qui post fundatam Societatem, concesserunt sine dicto limitatione communicationem privilegiorum omnium Ordini, teste Ioan. a Cruz infra citando, Gregor. XIV. concessit, seu communicavit expresse omnia privilegia Societatis, absque tali restrictione, & dependentia a suo Generali, Religiosis Ministrantibus infirmis, & idè Pontifex Bulla 3. determinavit Ordinem Cisterciensem frui posse privilegijs Societatis Iesu, etiam sine supradicta dependentia; per quæ patet ad obiecta ex Bordon. sic docent Emanuel Rodrig. referendo dicta, & alia privilegia in q. 3. tom. 1. q. 55. art. 7. §. secundum non dubium est, Mirandan Manual. tom. 2. q. 46. art. 5. conclus. 2. in fin. Suar. de legis. lib. 8. cap. 17. n. 6. Portel, verb. Communicatio, num. 5. Diana 3. p. tract. 2. de dub. regul. resol. 81. Merol. tom. 3. disp. 6. cap. 4. dub. 2. n.

42 *Disp. II. de commun. privileg.*

13. & 16. dist. Sui. vbi supr. cap. 13. n. 5. P. Donat. Ioann. à Cruz, Pelizar. & alij ex ipsis Iesuitis.

7. Dubitabis secundo, an quando aliquibus Religionibus communicantur, non solum omnia privilegia concessa, sed etiam concedenda pro alijs Religionibus, intelligatur hæc extensio tantum de Religionibus iam fundatis tempore dictæ communicationis? An vero extendatur ad participandum privilegia concessa Religionibus postea fundatis, quamvis hoc non exprimat in illa generali communicatione?

8. Respondetur, quod extenditur. Nec est ratio aliquis ponderis, quæ oppositum persuadeat; quia illa concessio circa privilegia concessa, & concedenda est favor, & sic latè est interpretandus; sicut enim extenditur ad privilegia nondum concessa, sed futuris temporibus concedenda Ordinibus iam institutis; sic extenditur ad privilegia concedenda pro qualibet Religione, quæ postea fundatur, seu instituitur; Sic docet Pater Brun. tract. 1. cap. 3. prop. 6. & videtur colligi ex promptitudine, & benignitate, qua Romani Pontifices confirmarunt, & innovarunt privilegia à suis antecessoribus concessa, post fundationem novarum Religionum, ut pater in Societate Iesu, cuius privilegia, quamvis magna, & multa, communicata sunt alijs Religionibus ex innovatione communicationum à Romanis Pontificibus factarum. Quarum meminit Bascus, verb. Privilegium, num. 14. Ioann. de la Cruz lib. 2. cap. 4. de commun. privileg. concl. 3. Donat. Bordon. & alij quam plurimi.

9. Dubitabis tertio, an privilegia, quæ habent clausulam incommunicabilitatis, respectu aliarum Religionum, reddantur communicabilia per communicationem omnium privilegiorum concessorum, & concedendorum omnibus Religionibus, sine expressione specifica dictæ clausulæ? Respondetur affirmativè. Tum, quia generalis communicatio cum qualitate, & clausula *quorum tenores*, omnia cõ-

plecti;

plectitur, & habet vim specialis, & individua derogationis (ut infra dicemus) & expressionis cum omnibus suis qualitatibus, & tollit derogatorias derogatorias, quod est derogare omnibus iuribus, & constitutionibus derogantibus, & derogaturis privilegio, in quo est apposta, & derogat omni clausulæ resistenti. Tum, quia multi Pontifices in absoluta communicatione privilegiorum solum excipiunt, quæ contrariantur Tridentino. Ergo reliqua omnia concedunt; quis enim hoc prohibet, cum Papa antecessor apponens talem clausulam incommunicabilitatis, non possit ligare manus successoris; & ideo videmus, quod in communicatione facta Cisterciensibus a Gregor. XIV. anno 1591. & similiter Cruciferis fuerunt communicata expressè privilegia Societatis Iesu, sine mentione talis clausulæ restrictivæ, quam habent Iesuitæ in suis privilegijs, & in Bulla Gregor. XIII. sic tenent Pater Bruno Casaingh, vbi supr. proposit. 7. P. Donat. tract. 7. quæst. 8. Sed hoc meo videri debet intelligi de privilegijs concessis cū illa clausula, ante generalem communicationem, non verò de privilegijs postea concessis cum tali incommunicabilitate; quia sicut Papa antecessor, non potest ligare manus successoris, ut non solvat, quod ille adstrinxit, sic non poterit impedire, quod iste restringat, id quod de novo concedit. Vnde si alius successor non iterum confirmet, & innovet communicationem omnium privilegiorum concessorum, non credo posse uti tali privilegio incommunicabili, ex vi clausulæ aliorum Pontificum, pro futuris privilegijs communicandis.

10. Dubio quarto, an privilegia concessa vni Provinciae, vni Ecclesiae, Conventui, vel personæ particulari, intelligantur concessa cæteris Ecclesijs, Conventibus, & personis, non tantum ipsius ordinis, sed etiam aliorum ex vi generalis communicationis?

11. Ex amplissima privilegiorum concessione, qua Romani Pontifices omnia, & singula privilegia, immuni-

tates, exemptiones, concessiones, indulgentias, peccatorum remissiones, & indulta quaecumque quibusvis Congregationibus, seu Societatibus, aut alijs locis, vel illorum personis, quomodocumque concessa in genere, vel in specie; tam coniunctim, quam divisim singulis Mendicantium Ordinibus concedunt, extendunt, & communicant, ita, ut illis uti, & frui libere possint, & valeant, ac si illis nominatim, & in specie concessa fuissent; cum debitis, & consuetis clausulis, motu proprio, certa scientia, ac plenitudine potestatis, & quorum tenores, quæ & fortissimis non obstantibus, sentiunt aliqui omnia communicari, sicut in dubio proponitur, ita Rodrig. in qq. tom. 1. q. 55. art. 18. Mirand. tom. 2. q. 46. art. 7.

12. Et si objicias, quod Leo X. ordinavit, ut Fratres Heremitarum S. Augustini gaudeant privilegijs generaliter concessis Congregationibus personis, & locis, sed non domibus, & personis particularibus Congregationum, seu Ordinum concessis, ut habetur in supplem. concess. 157. & adducit ipse Rodrig. art. 8. sed hoc nihil obitare dicunt, quia Pius IV. & Clem. VIII. ipso Leone posteriores, ad instantiam Catholici Regis Philippi II. concessere Ordini Sancti Hieronymi in Hispania, ut concessa vni Monasterio, aut quibusdam eiusdem Ordinis, extenderentur ad omnes, & similiter Gregor. XIII. communicavit Societati Iesu, Domibus, & personis Regularibus, & Secularibus, & multa alia privilegia concessa sunt nobis, & alijs Religionibus, cum dicta amplitudine, sine restrictione Leon. X.

13. Sed his non obstantibus, mihi videtur sententiam, Rodrig. & Mirand. cum tali amplitudine, & extensione, non esse sustinendam, quia non fundatur in solida ratione, qualem postulat materia, adeo gravis. Quapropter, dico primo, quando privilegia vnius Religionis, Provinciae, Conventus, & personarum adversantur statutis aliarum, seu alicuius Religionis, non communicantur illi Religioni, cuius statutis opponuntur: Ratio est manifesta, quia Pon-

Pontifices per sua privilegia intendunt regularem observantiam fovere, & salutaria statuta conservare, ideoque apponunt communiter in fine privilegiorum clausulam: *Dummodo eorum institutis, & regulari observantia non sint contraria*, & quando expresse non apponitur, subintelligitur apposita, ut supra diximus; alias, quod in favorem conceditur, in odium extorqueretur, quod nequit presumi, tanquam irrationale, l. favores, C. de legib. & cap. quod ob gratiam, de reg. iur. in 6. unde communicatio non debet esse nociva communicanti, nec odiosa, nec turbativa, vel spoliativa tranquillitatis, & pacis, l. nulla iuris ratio, ff. de legib. Quod observari debet etiam in privilegijs ad instar; taliter, quod æquiparatio stet tantum ad commoda, non vero quantum ad incommoda; ita tenent communiter DD. Rodrig. q. 55. art. ult. Mirand. q. 46. art. 6. in fin. veri. Solummodo, Mandos. in tract. de privileg. ad instar, gloss. 8. num. 4. in fin. Suar. lib. 8. de legib. cap. 17. n. 3. & alij, tam veteres, quam recentiores; ex quo infert Bordon. & bene, resol. 52. n. 76. Quod Patres Capuccini, qui ex proprio instituto non possunt excipere confessiones secularium, non possunt uti privilegijs confessionibus concessis, circa absolutiones, & dispensationes secularium; quia repugnant suo instituto, & sic non intelliguntur communicata; & addit, quod licet obtinerent nunc a Summo Pontifice gratiam excipiendi confessiones secularium in genere, vel in specie; non ideo censerentur illis communicata privilegia, sed necessaria esset specialis concessio, ut possint communicare in privilegijs aliarum Religionum, quantum ad hoc: Ratio est in promptu, quia cum non gauderent antecedentibus communicationibus, nisi nova veniat concessio, non est unde illis gaudere possint.

14. Dico secundo: Privilegia concessa Provinciae, Ecclesiae, Conventui, loco Sacro, &c. communicantur omnibus Provincijs, Ecclesijs, locis sacris, non solum eiusdem Religionis, verum & aliarum, quando in eis militat eadē

ratio, vel saltem similis, vel æquivalens, propterquam Pontifex talia privilegia concessit: Quia ubi sunt propria, similia, vel æquipollentia obsequia Ecclesiæ Sanctæ, & Dei, paria debent esse beneficia Pontificum eis concessa. Quando autem eadem ratio similis, vel æquivalens non militat, in congruum est credere Pontifices talem communicationem intendisse concedere. Quis enim credere potest, quod privilegia concessa Provincijs Religiosorum laborantium apud infideles, & ubi non adest, nec assistentia Episcoporum, nec copia ministrantium necessaria pro salute infidelium, intelligantur concessa Provincijs, & Cōventibus existentibus inter fideles?

15. Insuper neque privilegium concessum vni Religioni, vel Monasterio pauperi, ratione sublevationis paupertatis, æstimatur concessum alteri Monasterio diviti, neque privilegium concessum alicui Monasterio, propter magnam numerositatem Religiosorum in illo, aut ob maximam populi devotionē, quæ circa illud habetur, ratione alicuius imaginis, vel alterius rei similis, communicatū credatur alijs Cōventibus, paucos fratres habentibus, aut in quibus nulla talis, vel similis devotionis imago reperitur? certè talia credenda non sunt, quia à ratione aliena: & idem dic de concessis alicui particulari Religioni, v.g. Societati Iesu, non recitandi Officium Divinum in choro, non canendi, non eundi ad publicas processiones, & similia, quæ huic Religioni concessa sunt, propter scholas, munus docendi, & exercitia literaria, quæ minime cōpetunt alijs Religionibus, & sic nec talia privilegia participant, sunt enim quasi personalia, pro tali Religione.

16. Nec sententiæ Rodrig. num. 11. relatæ favent privilegia extensiva, concessa à Pio IV. pro Cōventibus S. Hieronymi in Hispania; nam vt doctè notavit noster Lezana tom. 2. cap. 1. num. 5. ex verbis ipsius concessionis extensivæ, oppositum satis apertè colligitur, ibi: *Ad omnia, & singula monasteria Ordinis, quibus in specie concessa*

sa non sunt, & in quibus aliæ causæ concessionis, & indultorum prædictorum, alias, quam vt præfertur, suberāt, extenlimus. Quo sanè denotatur, ait Lezana, aliquam causam, eandem scilicet, similem, vel æquivalentem, debere in alijs Monasterijs, vt privilegia vni concessa, ad alia extendantur; & in eodem sensu intelligit similia privilegia concessa: Primum, à Iulio II. & Clemente VI. pro Minimis. Secundum, a Gregor. XIII. pro Ievuitis, quod supra retulimus: Vnde præfatam conclusionem, vt verissimam amplectuntur Pater Donat. q. 14. Bordon. resolut. 52. num. 75. & deinceps Basens, verb. Privilegium, art. 12. & alij communiter.

17. Neque extenditur communicatio ad eas gratias, quæ per brevia particularia Summi Pontificis; seu in quibus præcedit examen, & decretum alicuius Sacræ Congregationis, alicui peculiari Cōventui, vel Religioni conceduntur. Hæc enim non tam conceduntur intuitu obsequij, communis, cum alijs Religionibus, sive Cōventibus; vt fit in alijs, quam alicuius peculiaris rationis notæ concedenti; quamvis nobis ignotæ. Et hanc esse mentem Summorum Pontificum talia concedentium, constat ex praxi communi Religionum, in Curia Romana, vt benè notat noster Lezana tom. 3. verb. Missa, num. 5. circa medicum, quem sequitur Diana part. 10. resolut. 67. & alij, computantur enim inter ea, quæ raro, vel non sine magna difficultate conceduntur: Vnde sapiunt naturam privilegiorum personalium, quæ minime participantur, ex vi communicationis privilegiorum; vt dicemus infra, num. 22. Alias ferè infinita absurda sequerentur. Do exempla, si aliquis Cōventus obtineret speciale breve Pontificium, vel decretum à Sacra Congregatione Concilij, alienandi aliqua bona immobilia, v.g. domum, vineam, vel quid aliud; aut si aliqua Religio obtineret per speciale breve, seu decretum à Sacra Congregatione Rituum, confirmatum a Papa, gratiam recitandi de aliquo Sancto, talis Or-

dinis sub ritu prima classis, & ū octava, vel mediā aliquos Religiosos pro conversione infidelium (quod prohibitum est sine licentia Papæ, seu Sacræ Congregationis de propaganda fide) vel apponendi in Breviario Romano aliquem Sanctum talis Ordinis, vel in Calendario Romano Sanctum solum Beatificatum, & similia, nonne abiuratio istum effectum asserere hæc omnia communicari ab alijs Religionibus, quibus in specie talia non sunt concessa? esset certe absurdissimum hoc asserere; igitur omnino rejicienda est prima sententia in illa leuitudine intellecta.

18. Sed quid, si aliqua gratia ex his, quæ raro, & non sine magna difficultate conceduntur, fuit concessa prius quibusdam Conventibus, alicuius peculiaris Religionis, & post longum tempus, a successore Pontifice, extensa ad omnes Conventus ipsius Religionis, vique in illum diem fundatos; gaudebunt ne huiusmodi gratia, Conventus, post talem diem, fundandi? Et ratio dubitandi oritur ex clausula, *vsque in illum diem fundati*, quæ videtur taxativa, & exclusiva aliorum Conventuum, qui post talem concessionem fundati sunt; non igitur debet extendi ad illos. Confirmatur, quando alicui Religioni comunicantur omnia privilegia concessa alijs Religionibus, non extenditur hæc gratia ad privilegia postea concedenda, vt diximus supra, nisi id exprimat in concessione. Igitur pari ratione negandum est, præfatam gratiam extendi ad monasteria postea construenda.

19. Nihilominus mihi satis probabile videtur oppositum; præcipue cum talis gratia fuerit concessa dictæ Religioni, cum denegatione participationis aliarum Religionum, neque per viam communicationis, neque alio modo, vt consultus de hac re, vidi in ipsa concessione. Moveor hoc asserere. Primò, quia vt mihi constat, eadem ratio concessionis æquanter militat in Conventibus constructis, & contruendis illius Religionis. Neque adest peculiaris ratio in vno, quàm in alio, quæ movere posset voluntatē Pontificis

tificis concedentis. Cum ergo ex præfato privilegio, & alijs coniter, quod gratia concessa vni Monasterio extenditur ad alios, in quibus eadem, vel similis ratio inveniatur; inde est, quod præfata gratia, alijs conventibus noviter constructis, debet communicari.

Secundò, eo ipso, quod gratia illa fuit extensa ad omnes Conventus totius Religionis satis diffusæ per Orbem; fuit gratia facta Religioni in communi, & sic non localis, sed generalis: Ergo, sicut Conventus noviter constructi participant omnia alia privilegia communia Religionis, ita debent participare præfata.

Tertiò, quia in generali concessione veniunt ea, quæ quis esset concessurus, si fuisset de eo interrogatus: At Pontifices, qui dictam gratiam concesserunt ex peculiari affectu ad talē Religionē, & ob peculiare rationes sibi notas, quæ in omnibus Conventibus æqualiter currunt, id certe concessissent, si fuissent interrogati. Ergo, &c.

Denique probatur ex dictione exclusiva participationis aliarum Religionum, vbi non excluduntur Conventus ipsius Ordinis, sed aliorum, igitur reputantur inclusi, ex communi axioma: Exceptio firmat regulam in contrariam: maxime in re favorabili pro salute animarū, qualis fuit dicta gratia.

20. Ad primam rationem dubitandi, respondetur, quod clausula, *vsque in illam diem constructi*, non debet reputari taxativa, in nostro casu, sed magis expressiva affectus, & voluntatis Pontificis circa talem Religionē, quod ex alia dictione exclusiva aliarum satis clarè constat.

Ad secūdam. Nego paritatem, siquidem gratia participationis in privilegijs concedendis, est diversa à participatione in privilegijs concessis: Vnde nisi illa exprimat, non intelligitur sub ista, vt omnes fatentur, & videri potest in privilegijs participationis diversarum Religionum, vbi aliquibus conceduntur concessa, & concedenda; alijs solum concessa, & sic omnes fatentur, quod dicitio

concessa, est taxativa, & exclusiva concedendorum; at in nostro casu non est nova gratia, & nova concessio participatio extensionis, sed eadem omnino comprehensa sub cōnuni participatione omnū domōiū; ut apparet in cæteris privilegijs, quibus gaudet, quilibet cōventus noviter erectus, absq; nova gratia, seu cōcessione, igitur dicta clausula in præsentī nō est taxativa, neque exclusiva, sed magis expressiva dilatatae concessionis; vide supra sect. 2. n. 7.

21. Dico tertio, privilegia concessa alicui personæ, ratione dignitatis, officij, vel ministerij, puta Generali Priori, &c. communicantur cæteris Religiosis, cuiusvis Ordinis, in eisdem Dignitatibus, & officijs constitutis; ita cōmuniter Doctores, & idem dicendum est de privilegijs concessis particularibus personis, alicuius Ordinis in cōmuni. Quia primi, sicut sunt in eodem officio, & secundi in eisdem exercitijs Religionis, sic æquari debent in favoribus; ita concessit Iulius II. & alij Pontifices apud Cōfect. pro Franciscanis, & Dominicanis, & tenent communiter Doctores.

22. Privilegia vero communicata alicui particulari, & privatae personæ, nullo modo alijs communicantur, neque in alieno, neque in proprio Ordine. Tū, quia talia privilegia sunt purè personalia, & sequuntur personam, & cum ea extinguntur, iuxta regulā 7. iuris in 6. & sic nō sunt communicabilia, neque extensibilia, etiam ex identitate rationis, ex cap. sanè 9. eod. tit. & docent Mirand. tom. 2. q. 46. art. 7. ad finem, Portel. verb. Cōmunicatio, n. 6. & verb. Privilegium, n. 21. Bordon. & Donat. vbi supr. Tum, quia ex opposito maxima absurda sequerentur in destructionē perfectionis Religiosæ; Quis enim dicat, quod si aliquis Religiosus obtineret privilegium, vel nō recitandi Officiū Divinum, vel vivēdi extra claustra, erit cōmunicabile alijs? Tum denique, quia omnia opposita in dictis limitationibus, cum sint exorbitantia à iure non extenduntur; iuxta regulam iuris 8. in 6. vbi dicitur, quod in gene-

rali

rali cōcessione non veniunt, quæ raro, & cū maxima difficultate conceduntur, neque ea, quæ quis verosimiliter interrogatus non esset concessurus; unde nisi in specie, & nominatim exprimantur, non intelliguntur cōcessa, prout multoties decisum refert Rota Romana decis. 214. part. 2. recēt. & decis. 55. n. 14. & 15. & in alijs multis relatis a Donato, q. 14. n. 4.

23. Quæ doctrina confirmari potest duplici exemplo. Primum, desumitur ex Bul. 32. Leon. X. apud Cherub. incipient. *Nudam per nos*, vbi cum aliqui Religiosi, ex ampla communicatione privilegiorum, & indulgentiarum, cuilibet Ecclesiæ, & pio loco concessarum, minus prudenter, & sapienter docerent: Sæculares in suis Ecclesijs potiri omnibus indulgentijs, quibus potiuntur sæculares visitantes, in qualibet parte anni Ecclesiam S. Mariæ de Populo de Vrbe, sic declarat, & determinat, § 2. *Et deinceps, sicut accepimus, nonnulli fratres dictorum Ordinum volentes sapere plusquam oportet, atque ad ipsorum natum verba ipsa interpretantes diversi, tam secularibus, quam etiā alijs personis publice, & private suggererint, quod ipsi seculares visitando vnam dictorum Ordinum domum, omnes, & singulas indulgentias, & remissiones peccatorum, tam per dictos prædecessores nostros quā per nos, Beatae Mariæ de Populo de Vrbe concessas, cōsequi poterāt, perinde ac si dictā domū S. Mariæ de Populo viderēt, quod præter ipsorū prædecessorū, & nostrā mentē fuisse, & esse dignoscitur. Attendentes igitur, quod indulgentias in cultu Religionis cōcessas, ad sæculares extendi non debent, volentes mentem dictorū prædecessorum, & nostram declarare, & omnem ambiguitatem, & occasionem tollere, motu proprio, & ex certa nostra scientia volumus, & auctoritate Apostolica declaramus, quod vniuersis, & singulis dictorū Ordinum, Fratres, & Moniales, Tertijque Ordinis vtriusque sexus, & familiares dumtaxat; Omnibus, & singulis indulgentijs, gratijs, & per eosdem prædecessores, & Nos, domui B. Mariæ de Po-*

pulo d. Vrbe. ut præfertur cœcessis, & cœcedendis, utatur, & potiatur, & gaudeat ac uti, potiri, & gaudere possint, quomodolibet in futurum, perinde, ac si ipsi dictam domum B. Mariæ de Populo bis diebus, & festiuitatibus, quibus indulgentiæ huiusmodi concessæ fore dignoscuntur, personaliter visitarent. Quodque vigore prædictarum litterarum, seculares gratijs, & indulgentijs huiusmodi, uti, & gaudere nō possunt. Vbi ut vides nunquā mēs alicuius Pontificis fuit cœcedere indulgentias concessas domui B. Mariæ de Populo, etiam si Ecclesia sit Regularium D. Augustini, cū amplitudine præsentis: Quia præterquam non militat eadē ratio in alijs Ecclesijs Regularium, est favor rarus, & difficultatis concessionis: Vnde nisi in talibus fiat expressa, & specifica mentio non comprehenduntur.

24. Aliud exēplū habemus in Bulla Pij V. circa participationē exēptionis bonorū tēporaliū, cum præiudicio Episcoporū, & Parochorū, & quia rara, placuit ad litteram hic inferere, & eī tenoris sequentis. *Ad perpetuā rei memoriā Romani Pōtificis, aqua, & circūspecta providētia, ne gratiæ aliorū, atq; ab eo emanata sunt, trabātur declarationib; & alijs opportunis cōsuevit providere remedijs. Sanē licet alias nos cupiētes Mendicantiū Ordines, qui sedulum in vna Dñi exhibent famulatū, gratis favore prosequi, ac ex certis alijs inde expressis causis, diuersa Concilij Tridentini decreta, quæ ipsi contraria videbantur esse declarauerimus, variaque privilegia, & indulta tam spiritualia, quā temporalia concesserimus. Deinde vero illa omnia ad dilectos filios Canonicos Regulares S. Augustini Cōg. Lateranen. & S. Saluatoris, ac S. Crucis Conimbric. ac etiā ad Monachos S. Benedicti Congregationis, & Ordinum Cassinen. Montis Oliveti, Vallis Umbrosæ; necnon Congregationis Cisterciensis, ac S. Hieronymi Hispaniarum, Carthusiensis, & Camaldulensis, ac fratrum militia Iesu Christi reformatorum, nuncupatorum, & forsan alios Ordines non Mendicantes perpetuo extenderimus, &*

ampliaverimus; ita tamen, ut ipsi a contributione, ratione seminariorum, iuxta Ordinationem Concilij Tridentini erigendorum, & instituendorum; necnon subsidiorum, auctoritate Apostolica impositorum, atque statutorum elemosynarum dumtaxat, minime exempti essent; prout in diuersis Apostolicis iteratis, & forsan pluribus vicibus, etiā in fundatione, etiam Clericis Societatis de Iesu, ut omnibus privilegij Mendicantibus concessis, & concedendis gaudeant, quorum tenores, ac si de verbo ad verbum inserta forent, præsentibus haberi volumus pro expressis, ac de verbo ad verbum insertis plenius continentur. Attendentes nihilominus tam ex communicatione, & cōcessione huiusmodi locorum Ordinarijs Parochialium Ecclesiarum Rectoribus, alijsque Beneficiatis, ac personis diuersa inferre præiudicia, quam intētionis nostræ nunquam extitisse, nec esse, quatuor Ordinum Mendicantium privilegia, quæ temporalitatem concernunt, eis communicare, nec vigore privilegiorum eorundem communicata esse, cum absurdum sit, eos qui Mendicantes, ex quatuor Ordinibus non sunt, sub Mendicantium colore, huiusmodi a solutionibus eximi, ac propterea tam præmissis ea, quæ cōvenit remedia adhibere, quam mentem nostram declarare satagentes; necnon dictarum litterarum tenores præsentibus pro expressis habentes, motu proprio, ac de Apostolica potestatis plenitudine, omnia, & singula privilegia, exemptiones, & alia præmissa, quæ temporalitatem, etiam si sit solutio decimarum, primitiarum quartæ medietatis, vel alia funerum, & oblationum partis concernant, præter, & contra mentem nostram emanasse declaramus, & attestamus, illaque tamquam talia; necnon alia, quæcumque illis, sub quibuscumque verborum formis concessa, communicata, & ampliata, illorumque confirmationes, exemptiones, & indulta similia concernentia, privilegia huiusmodi, quorum omnium tenore similiter haberi volumus pro expressis: revocamus, casamus, irritamus, annullamus, viribusque evacuamus,

illisque nullatenus suffragari, nec eis aliquando tam in iudicio, quam extra, fidem adhiberi volumus. Quinimo omnibus, & singulis, tam secularibus, quam Ecclesiasticis, & alijs quibuscumque iudicibus, etiam si causarum Palatii Apostolici Auditores, ac Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales existant, districtè præcipiendo mandamus, ne deinceps Canonicos, vel Monachos, aut Clericos de Iesu prædictos privilegiorum, huiusmodi communicationem prætententes, nisi super his, quæ spiritualia nulla prorsus temporalitate admixta sunt, & spiritualitatem tantum concernunt, audiant, illisque aliquod subsidium, vel auxilium exhibeant, sed perpetuum super illis silentium imponant. Nos enim omnem ab ipsis, quo ad ea, quæ temporalitatem concernunt, procedendi auctoritatem, & facultatem addimus, decernentes, præsentis litteras vlllo unquam tempore de subreptionis, vel obreptionis vitio, aut intentionis nostræ, vel quocumque alio defectu notari, impugnari, invalidari, aut ad terminos iuris reduci non posse, minusque causam, vel causas, propter quas, vel quas, præmissa à nobis emanarunt, coram quocumque iudice verificari debere, aut sub quibusvis similibus, vel dissimiliù gratiarum vocationibus, suspensionibus, & alijs contrarijs dispositionibus comprehendendi nullatenus posse sed semper ab illis exceptas, & quoties illæ emanabunt, toties in pristinum litatum relictas, repositas, & plenarè reintegratas esse, sicque per quoscumque iudices, & commissarios, quavis auctoritate fungentes, etiam Cardinales, & Auditores prædictos sublata eis, & eorum cuilibet quavis, aliter iudicandi, ac interpretandi facultate, & auctoritate iudicari, & diffiniri debere, & qui aliquid secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum, & inane decernimus. Quo circa venerabilibus fratribus Archiepiscopo Casaraugustan. & Episcopo Conchen. ac dilecto filio causarum Curia Cameræ Apostolicæ, Generali Auditori, per præsentis, motu simili mandamus,

mus, quatenus ipsi duo, vel unus eorum in præmissis efficacis defensionis præstatio assilentes, præsentis litteras, & in eis contenta quacumque ab omnibus ad quos spectat observari faciant sub sententijs, Censuris, & pœnis eorum arbitrio moderandis, & applicandis: Contradictores quoslibet, & rebelles, ac eis non parentes per censuras, & pœnas Ecclesiasticas huiusmodi auctoritate nostra compescendo, necnon illos legitimis super his habendis, servatis processibus, censuras, & pœnas ipsas incurrisse, declarando, ac illas etiam iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc (si opus fuerit) auxilio brachij Secularis; non obstantibus felicis recordationis Bonifacij VIII. prædecessoris nostri de vna, & Concilij Generalis de duabus dietis, dummodo quis ultra tres dietas, vigore præsentium ad iudicium non trahatur, ac literis nostris prædictis, quas ad hoc extendi minimè debere volumus, ac declaramus, easque nullas decernimus, ac nostra, de non tollendo iure quaesito, & quibusvis alijs Apostolicis, necnon in Provincialibus, & Sinodalibus Concilijs editis Generalibus, vel specialibus constitutionibus, & ordinationibus, ac etiam iuramento confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia, roboratis statutis, & consuetudinibus, privilegijs quoque indultis, & literis Apostolicis concessis confirmatis, & innovatis. Quibus omnibus etiam si de illis, eorumque totis renoribus pro illorum sufficienti derogatione specialis, specifica, expressa, & individua non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quavis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, illorum tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur, præsentibus, pro sufficienter expressis habentes illis: Alias in suo robore mansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, cæterisque contrarijs quibuscumque, aut si aliquid his communiter, vel divisim ab Apostolica seu Sede indultum, quo interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas, non facientes plenam,

et expressam, et de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem. Datum Romæ apud S. Petrum sub annulo Piscatoris die ultima Junij 1570. Pontificat. nostri ann. 5. Habetur hæc Bulla authentica in forma probante, in publico archivo Metropolitanæ Ecclesiæ Casaraugust. ligam. 5. litt. P. num. 42. Ex qua facile colligitur, communicationem privilegiorum, pro exemptione à solutione decimarum, & aliorum bonorum temporalium, cum læsione personarum Ecclesiasticarum, quibus incumbunt, nihil prodesse, saltè quo ad alias Religiones (quatuor antiquioribus Mendicantibus exceptis) imò de stylo Sacræ Rotæ, hodie nulli Religioni profunt tales communicationes exemptionis. Quod probat latè ex varijs decisionibus Rotæ, Tamburin. tom. 1. de iure Abb. disp. 15. cap. 28. art. 34. Anton. Frances Vritigoiti in foro conscientiæ, seu patorale interno, part. 3. vot. 2. num. 21. Omnia fundamenta huius partis expressè adduxit decisio Rotæ Sacræ Romanæ in vna Valentina decimarum, die veneris 28. Novëbris 1603. Coram Eminentissimo Cardinali Lancelloto Iuniori, relata à Tamburino vbi supr. & sunt illa quæ adduximus in nostra conclusione, latè probando, quod in præiudicium bonorum temporalium Ecclesiæ, v. g. decimarum, nihil valet communicatio privilegiorum, adhuc cum clausulis quibuscumque generalibus, etiam si addatur in cōmunicatione; quorum tenores pro expressis, nisi iuris Ecclesiastici, cui læditur, fiat expressa, & specifica mentio, quia absque illa non præsumitur velle Pontificè extendere exemptionem ad rem ad eò exorbitantem, & difficilissimæ concessionis. Ex quibus facile colligitur, non esse accipiendas communicationes privilegiorum, præcipuè, quæ veniunt in damnum tertij; maxime in bonis temporalibus Ecclesiasticis, cum illa amplitudine, in tanta à Rodrig. vbi supr. Sed cum moderaminibus à nobis assignatis, attentis circumstantijs, & qualitatibus rerum, de quibus agunt privilegia, quæ communicantur; nam iuxta hæc debent

debent ampliari, vel restringi, servata debita proportionem.

25. Quæ omnia adaptari debent indulgentijs, siquidè, ut diximus, sub nomine privilegij, saltem cum speciali nota cadunt: præterquam quod etiam expressè sub proprio nomine indulgentiarum sunt communicatæ nobis, & alijs Ordinibus: Dam tamen non sint de his, in quibus specialis mentio requiritur, vel quia raro, & cum magna difficultate conceduntur, vel quia sunt concessa, vel alicui speciali loco, vel determinatæ personæ, propter aliquam rationem, quæ non invenitur in alijs, & idem dicendum est de altariibus privilegiatis, in quibus non datur communicatio, quia hoc conceditur ex specialissimo indulto, & difficilimè; & ideo non comprehenditur sub generali communicatione. Et sic practicatur de stylo Curiæ; alias non daretur privilegium locale, particulare, sed omnia essent cōmunia, ne dicā confusa; sic Portel. verb. Privileg. communicatio, Peirin. tom. 2. ad const. Paul. III. in annotationib. Tambur. tom. 1. de iur. Abb. disp. 17. quæst. 2. nam. 4. Merol. tom. 3. de privileg. cap. 8. dub. 22. num. 21. P. Donat. tract. 7. quæst. 6. Bordon. Lezan. & alij communiter. Quapropter illæ concessionis amplissimæ, quibus innituntur Rodrig. & Mirad. debent intelligi iuxta præassignatas limitationes: Nā totum loquantur de illis communicationibus, quæ Ordinibus, Congregationibus, locis, & personis in cōmuni fiunt; non vero de concessis particularibus locis, seu personis privatis, vel de his quæ raro, vel cum maxima difficultate conceduntur; & potissimè, si tales gratiæ per decreta suæ Sanctitatis, seu Sacræ Congregationis concessæ sint, iuxta ea, quæ supra diximus, quia talia, quasi personalia reputantur.

26. Neque communicabilia sunt privilegia, seu indulgentiæ, quæ solum ad tempus determinatum conceduntur, quia communicatio intelligitur de privilegijs perpe-
tuis, ut notat bene Bordon, num. 77.

27. Nota etiam hic, quod si in aliqua Ecclesia Regularium esset concessa indulgentia aliqua, siue perpetua, siue ad tempus, & ob aliquam causam dicta Ecclesia extraheretur a potestate illorum Regularium, & traderetur Clericis Secularibus, cessaret talis indulgentia, quia concessa fuit in gratiam Regularium illam petentium. Regulariter enim privilegium reale, seu locale conceditur loco, non propter se, sed intuitu personarum ibi habitantium, quando conceditur, Bordon. resol. 52. num. 89. Sed si constaret fuisse concessam ratione loci, miraculose, seu imaginis, secus esset dictum.

28. Dubitabis quinto, an in generali communicatione privilegiorum veniant ea privilegia, quae sunt consuetudine acquisita? Vnum supponit dubium, & aliud inquirat. Supponit posse consuetudinem habere vim conferendi privilegia, non ex se, sed ex tacita voluntate Principis. Siquidem longa consuetudo per actus privatorum inducta paulatim, recipit a Principe tacite efficaciam, & virtutem concessionis, seu privilegij: hoc constat, quia videmus in aliquibus privilegijs Bullatis sequentia verba apponi: *Concedimus, & indulgemus, ut possit potiri, & gaudere, omnibus, & singulis privilegijs, quibus Mendicantes in omnibus, & per omnia utuntur, gaudent, & fruuntur, per modum communicationis, & extensionis, aut aliis quomodolibet, siue de iure, vel usu, & consuetudine.* Supponunt ergo Romani Pontifices adquiri aliqua privilegia, per consuetudinem. Quod optime docet Navar. lib. 3. Consiliorum cons. 15. de Regularibus, num. 4. ubi ait: *Possessio, & consuetudo immemorialis vim habet privilegij; ita quod, si quis allegaret sibi aliqua competere, ex privilegio Papae, ad quod probandum litteras Apostolicas non haberet; probando consuetudinem immemoriam, probaret privilegium a se allegatum, secundum omnes.* Quo supposito, procedit dubium, non quando in Bulla communicationis adest praedicta clausula, *usu, vel consuetudine;*
ex-

expressa, quia in tali casu sumus in claris, sed quando solum dicitur in Bulla, *Communicationis, generaliter per Romanos Pontifices concessa*, P. Donat. ubi supr. quaest. 16. sentit, & bene, comprehendit sub hac clausula generali, privilegium per consuetudinem acquisitum: quia cum sumus in materia favorabili, haec etiam veniunt appellatione privilegij, & cum sit a Principe concessum, saltem virtualiter, seu tacite, iuxta dicta communicabile redditur, sicut & alia; explicitam enim, & implicitam non variant, nec voluntatem concedentis, nec ipsam concessionem.

29. Dubitabis sexto, an privilegia per communicationem ita fiant propria Religionis communicantis, sicut ipsius, cui primo concessa sunt, taliter ut possit Religio communicans apponere nomina suae Religionis, iuxta ipsam privilegium, seu transumptum, loco illius Religionis, cui concessum fuit, absque eo quod in hoc invenitur vitium falsitatis? Sumus in casu contingenti, relato a Bordon. num. 96. in quo aliqui Doctores responderunt; fuisse falsarios Religiosos subrogantes nomina propriae Religionis, loco illius, cui primum concessum est privilegium. Quia exhibere privilegium, sub nomine propriae Religionis transcriptum, & in forma probante, & praesentare in sui favorem, opponitur veritati, & in eo falsitas invenitur, iuxta disposita, cap. licet 5. de crimin. fall. & sic incurrunt poenas falsariorum, qui hoc fecerunt: affirmant ex cap. ad falsari 7. eod. tit. & insuper excommunicationem 6. Bullae Coenae.

30. Nihilominus Bordonus ubi supr. tenet esse licitum talem usum, absque suspitione falsitatis. Primum, quia ille dicitur falsarius, qui mutat veritatem cum dolo, & iactura, secundum Ostiens. Azor, & alios, text. in l. quid sit fals. ff. de falsarijs. Sed nihil horum invenitur in praesupposito casu. Ergo. Probatur, in tali transumpto, veritas non mutatur, quia verissimum est illud privilegium esse suum; cum per communicationem taliter fiant privilegia propriae

pra communicantis, ac si ipse Religioni in particulari essent concessa, ut docent omnes Doctores, & constat ex clausulis plurimum Bullarum. Quod adeo verum est, ut tentiant communiter Doctores, quod si privilegium percat primo recipienti, ex qualibet causa, non dedit perit respectu communicantis, si tempore communicationis erat valens, quia factum fuit proprium, per communicationem independenter a prima Religione, cui fuit primo concessum. Non ergo invenitur in dicto casu falsitas in tali transumpto, nec dolus invenitur, quia dolose non dicitur agere, qui facit actum sibi concessum. Denique nulli infertur iactura ut patet; ergo ex nullo capite invenitur falsitas, sed praeter haec habes ad hoc privilegium expressum à Jul. II. Minimis concessum, cont. *Dam ad Sacrum Ordinem*, 5. Kalendas Augusti anno 1506. ubi inter alia, §. 37. in Bullario magno Romano, & apud Peirinum, §. 35. dicente: *Non super omnibus, & singulis maris magni, & alijs quibuscunque Bullis quatuor Mendicantium Ordinibus, & eorum cuilibet quomodocumque concessis unum, vel plura transumpta coniunctim, aut divisim, facere queant, perinde, ac si illa, mutatis in eis nominibus, quorumcumque Romanorum Pontificum praedecessorum, & ipsorum mendicantium, in nostrum, & fratrum Ordinis Minorum huiusmodi nomina, ceterisque singulis ad hunc effectum de necessitate mutandis, concessa forent, ac quod transumpta huiusmodi taliter facta, & manu alicuius Notarii publici subscripta, ac sigillo alicuius Praelati Ecclesiastici munita; eadem fides, &c.* sic refert Confect. pag. mihi 118. Peirinus ad dictam Bullam Julij II. quae habetur apud Cherub. tom. 1. Bullar. Bul. X. huius Pontificis; idem concessit die 21. Iunii Clem. VII. anno 1524. Congregationi Patrum Theatinerum, sub his verbis: *Ex omnibus, & singulis privilegijs, exemptionibus, immunitatibus, indulgentijs, facultatibus, libertatibus, autoritatibus, indultis, favoribus, concessionibus, & gratijs spiritualibus, & temporalibus, quibus potun-*

tur, & gaudent, & in futurum potentur, & gaudebunt Canonici Regulares Lateranensis Congregationis (huiusmodi sunt unio omnium Canonorum Regularium Ordinis, S. Augustini, ubique professorum) ut advertit idem Cherub. §. ad Martinum VIII. Bulla 7. *Personae, & loca eorum, vos personae, & loca vestra, uti potiri, & gaudere, quorum tenores praesentibus pro sufficienter expressis, & de verbo ad verbum insertis, haberi volumus: Ita ut litterae Apostolicae super eisdem privilegijs, exemptionibus, immunitatibus, concessionibus, & gratijs eisdem concessis, vel pro tempore concedendis, mutatis dumtaxat nominibus, cognominibus, & invocationibus, & diebus ad libitum vestrum expediri possint: perinde, ac si illa omnia, & singula non solum per clausulas generales, sed per eorum tenorem, de verbo ad verbum expressionem & insertionem fuissent vobis per has nostras litteras, sub hac ipsa die expresse, & specialiter concessa, tenore praesentium, ex certa nostra scientia, & ex Apostolica plenitudine potestatis, vobis, ac socijs, & successoribus vestris in perpetuum concedimus, pariter, & indulgemus, & ad praemissa omnia, & singula quibuscumque impedimentis, & contradictionibus amotis, liberam, plenamque auctoritatem, & facultatem elargimur: non obstantibus nomine, dignitate, & officio Episcopali, quae Ioanni Petro, supradicto, per alias nostras litteras reservavimus, Apostolicisque, aut alijs generalibus, aut specialibus Constitutionibus, Ordinationibus, etiam iuramento, & alia quavis firmitate roboratis, etiam si quae specialiter, seu de verbo ad verbum exprimenda essent; quae pro expressis haberi, & quibus, quoad effectum praesentium dumtaxat specialiter & expresse derogamus, alijsque contrarijs non obstantibus quibuscumque. Datum Romae apud S. Petram sub anno piscatoris die 21. Iunii 1624 Pontificatus nostri anno primo. Insuper de novo haec, & alia privilegia confirmavit, absque aliqua restrictione, Greg. XV. septimo idus Februarij 1621. pro ipsis Patribus*

Traetinis, quam confirmationem apud me retineo, & infra referemus, Præter Bordon. tenent hanc conclusionem ex dictis fundamentis, Pater Gaspar tract. 1. de privileg. proposit. 1. cap. 3. ubi ait: Quod ex privilegijs, tã Mendicantiũ, quam non Mendicantiũ, multa extraxerunt, quæ eis commoda videbantur, Stephanus Vfus Maris Generalis Ordinis Prædicatorum, & Gaspar Pasarelus Generalis Ordinis Minorum, & in suis privilegijs sub proprijs nominibus inseruerunt, & sub nomine ipsorum Pontificum, qui præfatam gratiam concesserunt; Sed meo videri hæc doctrina intelligenda est dummodo dicta mutatio nominũ fiat præsentatis privilegijs in Camera Apostolica, & cum autoritate ipsius; & sic testatur fecisse Reverend. Stephanum Vfus-maris, P. Donat. tract. 2. de privileg. q. 14. num. 5. & absque dubio idẽ fecit Pasarel. aliàs talis mutatio non videretur approbanda, si autoritate privata fiat, quidquid sit de fundamento Bordoni, in favorem veritatis facti.

31. Dubitabis septimo, an privilegia in his, quæ sunt odiosa, & pœnalis, communicentur, ex vi generalis communicationis omnium privilegiorum? Cõclusio est negativa, quia privilegia communicantur in gratiam, & favent Religionum communicantium; nõ autem in eorum pœnam, & odium, ut stylus Curie docet, & habetur in cap. sanè, de privileg. ubi dicitur; privilegia esse restringenda, quod cõmuniter Doctores intelligunt de privilegijs odiosis, per iuris regulam in 6. favores sunt ampliandi, odia restringenda, sic communiter Doctores, & addunt aliqui, concessiones, in quibus sunt pœnæ constitutæ, esse potius statuta, quam privilegia; statuta autem non communicantur, Mirand. tom. 1. q. 46. art. 6. Hieronym. Rodrig. resolv. 126. n. 50. in fin. Tamburin. tom. 1. de iur. Abb. disput. 17. q. 6. & alij comuniter.

32. Sed est valde notandum, quod licet aliqua privilegia videantur pœnalis, & odiosa, respectu alicuius particu-

ticularis Religiosi sunt tamen favorabilia respectu Religionis, quatenus per illa conservatur melius disciplina regularis, & augetur obedientia erga superiores, & ista absque dubio communicantur; quia si attentè inspiciatur, nõ solum sunt favorabilia respectu corporis Religionis, sed etiam respectu cuiuslibet particularis: loquendo de favore spirituali, quidem ipsi subditi, per observantiam talis privilegij, com. no dius assequuntur perfectionem sui Instituti.

33. Hinc fit, ut paucissima sint privilegia, quæ si non repugnant regulæ, seu constitutionibus proprii status, non sint favorabilia, & sic communicabilia, respectu cuiuslibet Religionis; cum ferè semper in eis saluti animæ, & corporis consulatur. Respectu autem sæcularium, pœnæ contentæ in privilegio unius Religionis, communicantur alijs, in favorem Religionum, ut timore earum, sæculares perterriti, reverentiam, & obsequium Religiosis exhibeant, non contemnendo privilegia, ita Bordon. n. 92. 93. & 94. Sorbo, verb. Comm. noster Lezana tom. 2. cap. 1. n. 52. & alij.

34. Dubitabis octavo, an sub generali privilegiorum communicatione, veniant vivæ vocis Oracula, & privilegia, quæ sunt clausa in corpore iuris communis? Respondetur affirmativè, quoad utramque partem. Prob. quia frequenter in Bullis communicationum generalium ponitur hæc clausula: *Quomodolibet concessa, vel quovis alio modo concessa.* Quæ verba cum sint universalis, & æquivalentia expressioni, sunt talis naturæ, ut faciant venire, etiam ea, quæ aliàs non venirent; prout habetur in Clem. II. de sent. ex comm. in 6. & ibidem gloss. de quo plura dicemus disp. de revocat.

35. Nec obstat dicere, quod in generali revocatione non veniunt privilegia inserta in corpore iuris, neque oracula, nisi de eis fiat specifica mentio. Ergo neque in generali communicatione veniunt privilegia inserta in corpo-

re iuris, neque oracula. Respondetur, esse magnam disparitatem, desumptam ex trita iuris regula, quod favores sint ampliandi, odia vero restringenda. Unde non est mirum, quod Oracula in odiosis non veniant sub nomine privilegij, secus in favorabilibus, ut dicemus infra disp. 4. de revocat. sect. 3. num. 8. Quando, & quomodo, sub revocatorijs generalibus, veniant inserta in iure communi, & quando non dicemus eadem disp. lect. 2. n. 8. sic P. Donatus tract. 7. quest. 13. per totam, & alij multi.

36. Dubitabis nono, an privilegiatus, excommunicatione privilegij possit retorquere suum privilegium, etiam contra primum privilegiatum, & se defendere quoties opportuerit? Pro utraque parte nepe affirmativa, & negativa videntur stare validissima fundamenta. Pro affirmativa; generalis doctrina videlicet, quod ita sunt propria communicantis privilegia communicata, ac si ipsi soli fuisset facta concessio. Pro negativa, stat regula Iuristarum dicentium, privilegiatum contra pariter privilegiatum non posse uti, nec gaudere privilegio, prout habetur expressè in l. sed & milites, ff. de excusat. tutor. & in authent. quas actiones, C. de Sacro Sanct. Eccles. & in l. verum, cum ll. seqq. ff. de minorib. vbi expressè habetur, quod privilegium habens, non vitur contra habentem idem privilegium. Quapropter in proverbium ducitur, quod inter personas privilegiatas confunduntur, & conqualantur privilegia; & quod inter eas, attendendum est ius commune, de quo latè Afflict. in const. Regn. §. Statuimus, & ibi Tapia, num. 26. Franch. decis. 188. & novissimè Joann. Maria Novarius in praxi, de elect. & var. for. q. 61. lect. 4. & in tract. miserab. person. pralud. 7. per totum, & multi alij relati à Donat. q. 19. num. 10.

37. Sed ab hac difficultate facile nos expediemus conciliando utramque sententiam. Quare dicendum est, quod si in dictis privilegiatis, omnia sint paria, conqualantur privilegia, & standum est iuri communi, ut docet secunda

ten-

sententia. Si autem sint disparia, attendendum est fortius, & potentius privilegium; & sic erit vera prima sententia. Aliquas regulas assignant Doctores ad cognoscendum, quando privilegium est fortius, respectu unius privilegiati, quam respectu alterius. Sed pro nostro instituto vix potest assignari alia regula, quæ vim habeat, præter eam, quæ assignatur à Panormitano, cap. in præsentia, de probat. n. 39 vbi fortius & potentius privilegium vocat illud, per quod agitur de damno vitando in re possessa, respectu illius in quo agitur de lucro captando non possessa, sit exemplum. Si aliqua Religio fundaret Monasteriū circa Monasterium alterius Religionis, potest hæc Religio secunda defendere se contra primam habentem privilegium fundandi vbi voluit, etiam si hæc secunda habeat hoc privilegium excommunicatione à prima Religione, cui primo fuit concessum, quia respectu istius Religionis, quæ se defendit in proprio damno vitando ex alia fundatione, iuxta propriam iam factam, fortius est privilegium, etiam si nova Religio habeat communicationem privilegiorum cum antiqua; sic tenet communiter Doctores, Rodrig. q. 55. art. 1. Portel. verb. Privilegiū, n. 24. Novarius n. 13. Bordon. resol. 52. no. ster Lezan. tom. 2. c. 1. n. 57. Donat. tract. 7. q. 19. num. 23. & quamvis ibi adducat alia exēpla, quia difficilè adaptari possunt ad intentum regularium, ideo omitto videnda, si oportuerit, apud Covarrub. tom. 1. 2. p. relect. §. 2. Ludovic. Gonzalez integra quest. in comment. ad regul. Cancellariæ, in regula de impetrand. benef. vacant. per obitum familiaris Cardinalium, quest. 12. num. 4. Novarium in praxi; de elect. & variat. forens. q. 61. lect. 4. & in tract. miserab. person. pralud. 7. per totum, Mirand. tom. 2. q. 42. art. 7. P. Merolam tom. 3. privileg. disp. 6. dub. 2. diff. 1. art. 17. vsque ad 47. & apud alios.

38. Prædicta tamen regula fallit in familiaribus Conventuum, qui licet participant aliqua privilegia Religionum; non tamen possunt uti illis contra ipsos Religio-

E

105

fos, quia talia privilegia concessa sunt principaliter in favorem ipsorum Religiosorum, neque communicantur familiaribus, ut propria, & independentia, sed dependenter ab illis, & sic non possunt contra ipsos retorqueri, Corduba ad con. privileg. Mendicant. verb. Communicatio privileg. §. Tandem quoad hanc. Confess. in summa privileg. manilmag. cap. 5. Rodrig. tom. 1. quæst. 55. art. 21. noster Lezana tom. 2. cap. 26. n. 34. at secus esset dicendum, si huiusmodi privilegia æquè primò principaliter, & independenter à Regularibus, essent concessa familiaribus prædictis; tunc enim uti possent illis, contra ipsos Religiosos, quia æqualiter participant, sic præfati Authores, sed ille casus vix dabitur in praxi.

39. Dubitabis decimo, an in communicatione privilegiorum communicetur usus, vel non usus, an ius utendi? Responderetur, quod communicatur potissimè ius utendi; ita quod Religiones habentes privilegium communicationis possunt uti privilegio concessio alteri Religioni, quo ipsa propter aliquam causam non utitur. Quod enim a Papa impetratur per viam communicationis, est ius utendi privilegio, non vero usus; cum iste non in iure, sed in facto consistat. Unde quamvis in aliquibus communicationibus privilegiorum apponantur similes clausulæ, *Quatenus sint in usu*; sensus est, quatenus habent valorem, & sic, quotiescumque valida sunt privilegia, quando communicantur, nihil aliud requiritur, ut communicata censeantur, independenter ab usu, vel non usu primæ Religionis. Hinc inferunt aliqui, quod si aliquis ordo, per Papæ sententiam, aliquod, vel aliqua privilegia amiserit, vel limitationem acceperit, posse communicantes, illis uti, sine limitationibus, quoniam defectus unius ordinis non potest præiudicare iuri aliorum Ordinum, sic tenent Rodrig. tom. 1. q. 55. num. 19. Mirand. tom. 2. q. 46. art. 8. conclus. 2. Ioann. a Cruce conclus. 3. Pater Brunus tract. 3. proposit. 8. Quare si Religio, cui primò concessum est privilegium

gium illud perdat, propter aliquam causam, vel etiam propter revocationem particularem, vel diminuat, vel alteretur, non militat hæc in Religione, cui per communicationem factum est proprium; sic Ioan. a Cruce, cap. 4. conclus. 3. Portel. num. 27. Suarez lib. 8. de legib. cap. 16. num. 17. Sanchez in consil. moral. lib. 6. cap. 9. dub. 9. num. 2. Bordonus ubi supr. quæst. 39. num. 96. noster Lezana, verb. Privilegium, num. 24. addens cum citatis Authoribus, quod si privilegium communicatum revocetur, vel restringatur in Religione, cui per communicationem convenit, id non nocebit primæ Religioni, cui primo concessum est, aucto vero, seu extenso privilegio, quoad primam Religionem, cui concessum est non censetur auctum, quoad Religionem communicantem, quia est quasi novum privilegium, & nisi eius communicatio extendatur, etiam ad privilegia concedenda, illo non gaudet.

40. Ex quo fit, quod statim ac privilegium concessum fuit primæ Religioni, potest alia Religio communicans, uti libere illo, sive acceperit a prima Religione, sive reiiciatur, sive adsit statutum regulare, ut prius acceperit privilegia à Religione in Capitulis; quia hæc sunt extrinseca respectu privilegij concessi. Ideo non debent præiudicare alijs Religionibus; si modo non haberent simile statutum acceptandi privilegia, hoc vel illo modo; nam in eo casu servandum est statutum proprium a quilibet Religione, ita Bordon. resol. 52. n. 88. Sed quia non semel invenitur communicatio privilegiorum sub hac clausula: *Dummodo tamen sint in usu, & non sint revocata, aut sub aliquibus revocationibus comprehensa*. Oritur difficultas, an teneatur Religio communicans se certiorare, an privilegium communicatum, quo uti vult, fuerit in usu tempore communicationis sibi factæ? Et difficultas procedit, quando non clarè constat de tali usu tempore communicationis, quod si de præfenti utitur rectè

præsumitur, quod antea utebatur, quia optima est præsumptio de præfenti in præteritum, si actus non erat illicitus, aut nullus; sic Bald. in l. ex persona, notab. 2. de probat. Horat. Mandos. in tract. de privileg. ad instar gloss. 15. n. 49. & alij.

41. Si autem nec apparet, nec præsumi potest, privilegiū fuisse in usu tempore cōmunicationis; non licet uti illo, nisi probetur usus, quia cum privilegia sint facultatis, & non necessitatis, illorum usus stat liberè in nostra voluntate, proinde fieri potest, ut quis habuerit privilegium, & quod eo uti noluerit, & cum usus sit quid facti, probandus est, nec sufficit ostendere privilegiū, ita Menoch. de præsumpt. lib. 3. præsumpt. 12. n. 3. Sed nota pro foro externo, quod alleganti, non esse in usu privilegium, onus probandi ei incumbit, Rota Romana apud Crecen. decit. 4. Donat. tract. 7. q. 18. cum alijs.

42. Dubitabis undecimo, an privilegiū cōcessū minori superiori, cōseatur cōcessum maiori, & similiter privilegia cōcessa subditis, cōseantur cōcessa superioribus? Respondetur esse rem certissimā apud omnes gaudere Prælatos privilegij cōcessis pro Religiosis subditis: Quia in favorabilibus non est dubiū, quod nomine Religiosi veniat Prælatas, etiā est certissimum, quod privilegia cōcessa superioribus, ut superiores sunt, non cōmunicātur subditis, quia cōcedantur ratione dignitatis, non personæ, neque privilegium cōcessum Generali, extenditur ad Provinciale, neque cōcessum Provinciali extēditur ad Priorē. Unde solum est dubium circa primum quæsitū, & ratio dubitandi summitur, ex constitutione Iulij II. apud Confec. vbi disponit Pontifex, quod cōmunicatio fiat ordinatim inter partes de superiori locali ad superiorem locale, de Provinciali ad Provinciale. Ergo non est faciendus transitus de Priori ad Provinciale, sicut neque vice versa; sic sentiunt Portel. n. 22. Mirand. tom. 2. q. 46. art. 1. Hieronymus Rodrig. in comp. resol. 116. num. 52.

43. Nihilominus dicendum est, privilegium concessum Minori superiori, intelligi concessum maiori, ratione officij. Nam iurisdicctio, quæ datur inferiori Prælatas, non datur ei privativè, sed cumulativè; id est, conceditur, ut ea uti possit; non tamē negatur eius superiori, ne videatur deterioris conditionis. Si enim Prælatas superior in Religionibus, de iure habet, respectu cuiuslibet Monasterij, eandem, & maiorem potestatem, quam Prælatas inferior, cui ei deneganda est participatio privilegij concessi inferiori, ratione potestatis, seu officij, maximè cum simus in re favorabili? Neque obstat constitutio relata ex Iulio II. quia ibi disponitur modus cōmunicationis inter superiores, qui pares sunt in officio, sed non negatur, ut maiores gaudeant privilegij concessis Minoribus.

SECTIO III.

De autoritate privilegiorum necessaria quo ad usum.

1. **V**T Regulares possint liberè, & licite uti privilegij sibi concessis, eis debet constare de validitate, & firmitate eorum; sed diverso modo pro foro interiori, ac pro foro exteriori. Unde de utroque erit sermo, certa ab incertis separando. Pro cuius luce notandum est primò; quod scriptura, seu Bullatio non est necessaria ad valorem privilegij pro foro conscientia; sed sufficit esse concessum per vivæ vocis Oraculum, habetur in cap. constitutionis 25. q. 2. vbi Sanctus Gregorius Papa ait: *Sive quæ scripto decrevimus, sive quæ in nostra presentia, videntur esse disposita, &c.* id est, *Ore tenus*, ut ibi gloss. Idē dixit Innocentius in cap. Constitutus, de rescript. & in Clementina *Dudum, de sepulturis*, & tenet communis Doctorum, quia in foro conscientia, sola veritas attenditur. Unde quomodocumque, siue verbo, siue scripto, Princeps declaret animum, sufficit.

2. At pro foro externo, necesse est, ut sit in scriptis; & forma probante, quia in foro hoc nulli creditur sine probatione, cap. tua nos, de sponsalib. & ibi gloss. vers. Qualiter, & cap. accepimus 4. de privileg. & cap. cum personæ 7. eo l. tit. in 6. Est communis omnium Iuristarum, & Curiarum, & habetur in extravag. Iulij II. quæ incipit: *Romani Pontificis*. Et sic hodie non creditur memoriali, adhuc cum verbo *Fiat*, sed requiritur registratio in Cancellaria. Unde beneficia, à Papa obtenta, ante expeditionem litterarum, non iure possidentur, & qui sine tali expeditione possidet, censetur intrusus, & violentus possessor; nec facit fructus suos, nec illi prodest regula Cancellariæ, de annuali, biennali, seu triennali possessione; ita latè Ludouicus Gomez q. 14. in regula de non iudicando iuxta formam supplicationis, Suarez lib. 8. de leg. cap. 11. Sanch. de matrim. lib. 8. disp. 29. & Bonac. de leg. tom. 2. disp. 1. punct. 4. num. 49. ex quo colligunt Doctores, quod si Papa solo verbo, aliquem pronunciet Episcopum, licet statim sit Episcopus per pronunciationem, verum non debet pro Prælatu recipi, nec tractari, quin suam gratiã probet, Navarr. lib. consil. de privileg. cõs. 1. & in cap. accepta, de restitut. spoliator. opposit. 8. num. 30. quem sequitur Rodrig. tom. 1. q. 7. art. 5. & habetur clare in regula 51. Cancellariæ.

3. Secundo nota, quod sufficienter probatur etiam pro foro exteriori. Primò, per transumpta, vel copias manu publici Notarij subscriptas, & sigillatas; sic concessit Leo X. Dominicanis die 22. Nouembris anno 1513. dum Generalis esset Eminentissimus Caietanus, & idem Pontifex, postea anno 1518. die 21. Iunij dictum privilegium ampliavit ita ut crederetur transumpto, sigillo Ordinis munito; ita in privilegijs Dominicanorum, fol. 187. const. incip. *Cum inter ceteros operarios*, &c. & Casarrub. in comp. Fratrum Minorum, verb. Privileg. num. 31. cum Sorbo ibidem; qui testatur idem concessisse ipsum Pontifex

ficem Minoritis, sed cum subscriptione Notarij publici, & sigillo, alicuius Curie Ecclesiasticæ, seu personæ in Dignitate Ecclesiastica constitutæ, cuius originale habetur in libro Ordinis Minorum, noviter Typis mandato, Venetijs Lingua Italica, in fine secundæ partis, P. Donat. tract. 2. quest. 14. per totum, aliàs difficillimum esset originales litteras Apostolicas, pro quolibet negotio, deferre. Tum etiam, quia instrumentum exemplatum per Notarium, imò, & per aliam personam, authoritate Ordinarij; habet eandem vim cum originali, cap. fin. de fid. instrum. iuncta gloss. 5. verb. *Publicam personam*. Quod verò fides adhibenda sit transumptis munitis summa, & sigillo generalis Ordinis, ac si essent plumbo signata, constat ex privilegio relato, & ex alio Iulij II. Augustinianis concessio, ut docent Navarr. consil. 1. de privileg. compend. Rodrig. resol. 116. num. 5. Ioann. de la Cruz lib. 2. cap. 1. dub. 2. conclus. 3. Bordon. resolut. 52. num. 34. Donat. tract. 2. q. 13. Portel. & alij. Imò cum ex Pio V. possint Provinciales creare notarios Religiosos, qui privilegia Ordinis transcribant: Illorum scriptis, tanta fides adhibenda est, quanta Notario publico; ita Portel. verb. Notarius, n. 1. & verb. Privilegium, num. 79. & ego latè probavi in comp. Ordinis Iudicialis, part. 1. cap. 13. præcipuè in additionib. secundæ impressio- nis, idiomate Latino Typis mandatis, in fin. tractatus.

4. Secundò, fidem faciunt etiam in iudicio copiarum privilegiorum, Typis excusæ, in folio, vel in aliquo Bullario, ut docent Suar. lib. 8. de leg. cap. 24. num. 7. Pelizar. tract. 8. cap. 1. sect. 5. q. 19. Nald. verb. Privilegio, num. 3. & etiã in libris impressis probatorum Authorum; quia eas excerpunt ex Originalibus, ut fecit Confess. de se testans, in summa Maris Magni, cap. 5. ante §. *Demum*, ubi fatetur privilegia in suo opere impressa, ex transumptis per Prælatos, & Notarios Camerae Apostolicæ, de more authenticatis exemplata fuisse, idem est de Bullario, Rodrig. & aliorum, præcipuè de Bullario magno Romano Laertij

Cherubini. Probatur assimili, quia scriptura facta coram tribus testibus, à persona privata, authentica est, & fidem facit, vt iuribus allegatis, docet gloss. vbi supr. Sed nulla scriptura Typis datur, sine licentia superiorum, ex Concil. Lateranés. sess. 10. sub Leon. X. & Trident. sess. 4. Qui quasi testes sunt vera, & realia esse, quæ in lucem adi. concedūt, vbi placet advertere, quibus periculis, se exponant reuolores, quibus superiores committunt curam examinandi libros imprimendos, præcipuè de rebus ad mores pertinentibus; si remissè se gerant, & absque solerti discussione, illos approbent. Sunt enim causa, vt multi, saltim imperiti, vtantur doctrina non vera; fixi auctoritati librorum impressorum, vt ego ab aliquibus non semel audiui. Igitur scriptura, seu privilegium Typis excusum publicum est, & authenticum, ac proinde sufficienter probans; maximè cum superiores nullatenus concedant Typis mandari aliquod priuilegium, nisi prius sibi authenticè ostendatur: Tum, quia libris credendum est, argum. cap. cū causam 13. de probat. & libris mercatorum creditur. Bartol. Iason cū alijs in l. 1. C. de edend. & l. admonendi, ff. de iur. iurand. Nauarr. conf. de procurat. num. 3. Ergo potiori iure scripturæ impressæ, quæ magis publica est, & authentica, quam sint libri mercatorum non impressi; vnde Nald. verb. Priuilegium, num. 2. cum Doctoribus ibi allegatis, refert per Sacram Rotam decisum fuisse, habentem copiam alicuius privilegij impressam; dici certum de sua facultate, quamvis originale non habeat, aut non exhibeat. Ergo priuilegium præcisè impressum habet vim, & efficaciam, etiã in foro externo, & iudiciali; sic extensè Bordon. num. 53. & 54. Portel. verb. Priuilegium, num. 3. & 79. & idem dicendum est de clausulis in originalibus privilegiorum contentis: Quia ad hoc, vt copia, seu transumptum earum fidem faciat, parum refert, quod contineat integrum, & totum tenorem privilegij, vel aliquam illius particulam, dum sit authenticata à Notario publico, & sigillata, &

subsq.

subscripta à persona in Dignitate Ecclesiastica constituta, vel Generali Ordinis; sic P. Donat. q. 14. num. 3. tract. 2. & q. 13. à num. 8. vsque in finem, ex diversis privilegijs. Est tamen notandum, quod Leo X. qui hoc concessit, ad didit: *Dummodo in primo actu, coram ipso mandante, vel citante, antequam ad vltiora procedatur; ipsæ litteræ originales, aut earum transumptum authenticum exhibeatur;* sic Rodrig. tom. 1. quæst. 6. art. 18.

5. Sed dubitabis, an privilegium, quod invenitur sine data diei, mensis, anni, & loci, habeat vim? Sub distinctione respondendum est, privilegia antiqua in iuris corpore impressa data, non indigent ad sui valorem, quia sic habetur in prima constitut. Codicis, verb. *Esi quæ carum*, vbi dicitur, quod leges, & constitutiones hæc die, & mense, valeant, & docet gloss. ibidem, & in l. si qua, C. de di. verb. rescript. & ibi Doctores. Quod etiam procedit de legibus, & statutis Vniuersitatum, quæ quidem cum fuerint diutius observata, nota, & practicata, quamvis data careant, & manu Notarij nõ sint munita, propter eorum notorietatem omni dubio postposito creduntur; ita Bartol. in tract. de represal. verb. Data, Duard. in comment. Bullæ Coenæ lib. 1. cap. 4. q. 9. de data Bullæ, num. 4. & alij, & idè dicendū est de privilegijs antiquis, cum sint, quasi leges receptæ, constat ex cap. privileg. distinct. 3. & ibi communiter Doctores.

6. Loquendo vero de privilegijs novis, sine data, nõ valent, ita habetur in d. l. si qua, C. de diversis rescript. & teneat Felin. in cap. 1. de fide instrument. Bernard. Pand. in declarat. 3. num. 11. Vnde tempus datæ debet maximè attendi, ex cap. cum te, & cap. constitutio, de rescript. & refert pluries sic decisum fuisse, Ricc. collect. 476.

7. Dubitabis iterum, an privilegium cuius originale, imò & transumptum authenticum deperditum est, neque est in libris impressum; possit per testes probari, vt fidem faciat, in foro fori? Respondetur affirmativè, constat ex

cap.

cap. cum olim 1. de privilegijs, & docet per multos Canter. tom. 3. variar. cap. 5. num. 170. dummodo testes deponant de eis tenore, & qualitate, & quod fuerit facta gratia motu proprio, vel ad partis instanciam, die, & anno tali, &c. Quia de iure, eandem vim habent testes, & instrumenta, & æquiparantur in robore. Ideoque si scriptura alicuius testamenti formaliter facta deperdatur, per duos testes probari potest; licet ad testamenti validitatem plures requirantur, Mascard. de probat. conclus. 845. num. 16. Marant. in specul. part. 6. tit. Actor. edition. num. 31. Rebuff. cū alijs in concordat. tit. de mandat. Apost. & in facti contingentia; sic decisum fuisse in Regio Neapolitano Consilio, docet Donat. tract. 5. q. 6. num. 6.

8. Dubitabis denique, an Episcopus dubius de validitate privilegij, concessi Regularibus, possit eos impedire, ne interim illo utantur? Respondetur negative. Rodrig. tom. 1. quæst. 56. art. 12. cum Innocentio, Ioanne Andrea, & Henrico, quos sequitur Pelizarius sect. 4. quæst. 21. de amissione Privilegij, num. 85. quia nemo potest esse iudex in propria causa, unde si impediret hoc faceret iudicando privilegium esse subreptitū, amissum, aut aliter intelligendum, quod non pertinet ad Episcopum, iuxta dicta, disp. 1. sect. 2. num. 14. & deinceps. Tum, quia ut bene notant Rodrig. tom. 2. q. 63. art. 7. Pelizar. n. 86. cum communi Doctorum; pendente lite super validitate privilegij, an fuerit concessum, necne, non est privandus privilegiatus sua possessione, vel quasi possessione, quamvis possessio sit contra ius, vide alia infra disput. 7. sect. 8. à num. 20.

(i)

DIS

DISPUTATIO TERTIA.

De amissione, & cessatione privilegiorum.

EX multiplici capite potest cessare privilegium, vel per renunciationem, vel per non usum, vel per usum contrarium, vel per abulum, vel per cessationem causæ finalis, vel denique per revocationem concedentis, seu habentis æqualem potestatem. Et ut è medio tollatur omnis confusio, in hac disputatione agemus de renuntiatione, non usus, usu contrario, de abulu, & de causa finali, & late in sequenti de revocatione, quæ potissimum habet locum in hac parte.

SECTIO I.

De renuntiatione privilegiorum.

1. CIRCA renuntiationem privilegij, dico primo. Privilegij concessis in favorem totius Religionis, Ecclesiæ, Conventus, Collegij, vel alicuius communitatis, nullus particularis potest renuntiare, nec valet renuntiatio, etiam si iuramento firmetur. Unde nec Clerici, nec Religiosi possunt renuntiare, nec valide, nec licite privilegio Canonis, Si quis suadente diabolo, iuxta cap. conting. de sent. excōm. in 6. Nec privilegio fori, secundum cap. si diligenti, de for. comp. nec vassalli in præiudicium Dominorum suorum; nec filij familias in damnum Parentum; nec Religiosus in damnum suæ Religionis, quia ad hoc nullam habent potestatem, cum huiusmodi privilegia concernant favorem communitatis, & ius tertij, Bonacin. de leg. tom. 2. disp. 1. quæst. 3. p. 8. §. 6. n. 7. Pelizar. tom. 2. tract. 8. cap. 1. sect. 5. quæst. 7. Bordon. resolut. 52. num. 108. Cassaignh, Donatus, & alij omnes. & hoc

hoc verissimum est, etiam si omnes alicuius Religionis, vel communitatis divitum renuntiationem intendent, dummodo collectivè in capitulo habente potestatem, iuxta dicenda, id non efficiant, si quidem aliud est communitas, vel collegium; aliud vero singuli de communitate, vel collegio. Nam communitas non dicitur facere, nisi id quod facit legitime congregata faciat; non vero, quod singuli separatim fecerunt, Bartol. in l. omnes populi 3. quæst. secundæ quæstionis principalis, ff. de iust. & iur. quia ad plures pertinentes, ut plures, requiritur simultaneus consensus, nec satis est, quod separatim adhibeatur, cap. in genere, de elect.

2. Idem dicendum, quando res pertinet ad omnes, & singulos, dum modo talis sit, in qua maior pars possit præiudicare minori; & habetur in l. iuris gentium, §. fin. ff. quod cuiusq. univers. nomine, Abb. in cap. cum omnes, de const. num. 7. cum alijs, quos citat, & sequitur Villaguta in tract. de reb. Eccles. male alienatis lib. 1. part. 1. cap. 123. n. 4. Tamb. de iur. Abb. tom. 1. disp. 16, quæst. 15. ex quibus inferunt Prælatos Ecclesiarum, & Religionum tacendo, & patiando, ut præscriptio currat contra eorum Ecclesias, seu immunitates, saltem tacite illis præiudicare, quod non culpa caret.

3. Dico secundo, neque Prior, neque Provincialis, neque Generalis possunt talem renuntiationem facere, nec valide, nec licite, ex defectu potestatis, quia bona communia renuntiare non possunt per se ipsos, imò neque Conventus, neque Capitulum Provinciale id poterit, quando ius est adquisitum communitati, & sic contra renuntiationem, se opponere potest, quilibet particularis; imò addit noster Lezan. tom. 4. verb. Privilegium Regul. num. 14. & tom. 1. cap. 10. a num. 54. probabilissimum esse, quod nec Capitulum Generale potest renuntiare privilegijs suæ Religionis, nisi illa minus utilia sint ipsi Religioni, aut sint indifferentia, iuxta cap. cum accessissent, de constitut.

& ibi

& ibi Abb. & docent Suar. tom. 1. de Relig. tract. 2. lib. 1. cap. 1. num. 3. Laiman lib. 1. de leg. tract. 4. cap. 23. in q. de privileg. num. 20. §. 3. Bonacin. punct. 8. §. 6. vers. Si quaras, & alij. Ratio est, quia privilegia sunt bona Religionis, & ius per illa acquisitum renuntiare est propriè species alienationis, quæ prohibita est Regularibus, non habentibus specialem licentiam Pontificis. Vnde qui renuntiat privilegio, non habens potestatem, & qui cogit ad talem renuntiationem faciendam, nihil faciunt, & peccant graviter, P. Casalingh tract. 2. propos. 2. videatur Ioan. de la Cruz in summ. privileg. maris magni, tit. de pact. regul. extra ordinem innitis.

4. His non obstantibus communiter docent Doctores, quod Capitulum Generale potest renuntiare privilegio, quia repræsentat totam Religionem, & semper præsumitur, quod in maius bonum illius renuntiabit, & n. eo videri ab hac opinione minime recedit noster Lezana ubi supra, quod constat ex limitationibus, quas affert. Insuper sunt aliqua privilegia concedentia potestatem renuntiandi, seu moderandi Capitulo Generali: sic concessit Leo X. ut refert comp. privileg. verb. Generalis, §. 24. De Capitulis vero Provincialibus, pro sua Provincia, idem habetur ex Alexandr. IV. Bulla incipiente: *Mente sollicita*, ubi declarat pacta innita cum Clericis, sine assensu Generalis, vel Provincialis Minorum, esse nulla, idem statuit pro Dominicanis Honorius IV. const. *Religionis favor*, & Iul. II. pro Minimis, sed per prædicta pacta renuntiabāt tunc aliquibus privilegijs; ergo, & nunc possunt dicti superiores, cum suo capitulo, renuntiare privilegijs; imò addit Bordon. resol. 52. num. 109. quod idem possunt Prælati locales cum suo Capitulo, ut const. ex cap. 1. & 3. de pact. in 6. sed consuetudo Religionis attendenda est, quia meo videri præfata doctrina solum erit vera, loquendo de privilegijs concessis alicui particulari provincie, vel conventui, quibus non participant alie Provincie, vel Conventus;

tus; si quæ dantur, quia talia privilegia sunt propria talis Provinciae, seu Conventus, & sunt quasi personalia, & possunt ab ipsis renuntiari. At quando privilegium est totius Religionis, vel per concessionem, vel per communicationem, existimo, quod solum Capitulum Generale, vel qui eius vicem habeat, poterit renuntiare; quia per renuntiationem Provinciae, seu Conventus semper læderetur ius acquiritum à tota Religione, & exemplum multum possit nocere cæteris, & causam præberet litigandi, & sic necessario expectandus erit consensus Capituli Generalis, vel Diffinitorij Generalis, si eius vices ad hæc, & similia habeat. Cum id recta ratio postulet, ad bonum regimen: videantur statuta cuiuslibet Religionis. Nota tamen, quod Leo X. pro Generali, & Provinciali Minorum, & Gregor. XIII. pro Generali Societatis concesserunt, ut possent, primus, cum assensu sui Capituli, & secundus per se ipsum declarare, & limitare, an usus talis, vel talis privilegij valeat, vel non. Primum habetur in supplemento Ordinis, fol. 94. concess. 296. Secundum, in Compendio Societatis, tit. gratiarum usus; quod privilegium extenditur ad superiores aliorum Ordinum participantium in privilegijs; sic Donat. tract. 13. quæst. 20. num. 10. & 11. vide Rodig. tom. 1. quæst. 9. art. 2. & tom. 3. quæst. 22. art. 3. Penitum tom. 1. privileg. ad const. 2. Iulij 11. §. 3. a num. 8. vsque ad 12. Bordon. resol. 31. q. 1.

5. Privilegia personalia, & quæ ius tertij non tangunt renunciam possunt a privilegiato; ita communiter Doctores, quia unusquisque proprium, & personale ius potest renuntiare.

6. Est tamen notandum, quod licet renuntiatio privilegij fiat ab habente potestatem, nunquam tamen nisi acceptetur à superiore concedente erit valida, & firma. Res enim per quas nascitur, per easdem dissolvitur. Privilegia autem originem habent à Principe, ideo per eius voluntatem prævia renuntiatione debent dissolvi; sic

San-

Sanch. lib. 8. de matrim. disp. 32. num. 2. & omnes in cap. si de terra, & cap. accedentibus, de privileg. Verum est, quod acceptatio potest fieri, vel à Principe, & dicitur ab homine, vel à iure, videlicet quando sunt iura, vel privilegia concessa ab habente potestatem pactandi, vel renuntiandi, quia tunc in ipsa concessione includitur acceptatio, & sic nulla alia acceptatione opus erit, ut magis sect. seq. explicabimus; sic Pelizar. vbi supr. quæst. 7. num. 108. Bordon. resol. 52. num. 110. vbi ait: Quod huiusmodi sunt privilegia, & iura relata supra, num. 4. in quibus alia acceptatione non indigent Regulares ibi assignati. Quare si privilegium renuntient, statim tenebit renuntiatio, neque ad privilegium renuntiatum poterunt reddere sine nova concessione.

7. Renuntiatio autem strictè accipienda est, itaut non extè datur ad non expressa, etià si similia sint; quia minus debet lædere renuntianti, quam sit possibile. Verum est, quod renuntians intelligitur renuntiare omnibus, quæ sequuntur ex illa renuntiatione, & etiam omnibus coherentibus, cap. si quis Sacerdotum, dist. 81. & cap. si quis Episcopus q. 1. & cap. nullus primas, q. 2. In dubio vero, de renuntiatione, non præsumitur quis renuntiasse iuri suo, cum renuntiare iuri suo de facili, nullus præsumatur, nisi prorsus liberè, & absque aliqua causa contrarium operetur, iuxta dicenda infra sect. sequet. num. 15. sic habetur, cap. 5. de renut. cum gloss. verb. Voluerit.

8. Ex quibus duo inferunt Pelizar. & Bordon. Primùm, quod renuntians privilegio, si ante acceptationem, ab habente potestatem, voluntatem mutat, gaudet suo privilegio, sicut antea, quia renuntiatio nullam habuit vim, ante acceptationem, & idem est quando renuntiatio non habuit effectum, quia iura loquuntur de renuntiatione perfecta; ita præfati authores cum Cephal. conf. 286. num. 29. tom. 2. Secundum, infert Bordon. quod si aliquis Religiosus confessarius tædio affectus, vel ob multitudinem poenitentium, vel ob aliam causam, facultatem audiendi confessiones, quam

quam in scriptis habet ab Episcopo, porrigat suo superiori, vel eam laceret coram ipso; protestando nolle se amplius illud munus exercere, sed omnino renuntiare tali facultati. Si postea poenitentia ductus sponte, vel ex obedientia sui Prælati, vellit ad tale munus voluntariæ redire, potest: Quia illa non fuit perfecta renuntiatio, cum desideretur acceptatio Episcopi, vel Papæ, qui talem facultatem concessit.

SECTIO II.

De amissione Privilegij per non usum, usum contrarium, & per abusum.

EX varietate opinionum, non levis confusio invenitur in præsentis difficultate, ideo ut claritate desiderata procedamus, aliqua prænotari oportet.

1. Primum, esse certissimum posse per non usum, & per usum contrarium, perire privilegium, si omnia requisita adsint, sic communiter Doctores, & constat ex clausula, quæ apponi solet in Bullis, videlicet: *Quatenus sunt in usu, vel dummodo sint in usu.*

2. Secundum, privilegium posse deperdi per non usum, seu per usum contrarium, ex duplici capite, vel quia non usus includit virtuales, & tacitam renuntiationem, vel quia intercessit sufficiens tempus ad præscriptionem requisitum.

3. Tertium, non usum, summi negativè, privativè, & contrariè. Negative est, quando privilegiatus cessavit ab omni actu privilegij, absque alio respectu. Privativè quando privilegiatus sciens, & volens, & data occasione, non utitur privilegio. Contrariè, quando facit actum contrarium privilegio sibi concessio, v. g. soluendo decimas, a quibus essemptus erat.

4. Quartum, privilegium non amitti aliquo ex tribus

modis assignatis, si non ad sit scientia, seu notitia privilegij, vel deficiat occasio illo utendi, vel si ad sit occasio, se obtulit impedimentum utendi, vel denique, si deficiat libertas in privilegiato, quia si invitatus fecit, nihil ei nocet, sic communiter Doctores.

5. Quintum, tempus requisitum ad præscriptionem esse comparandum a primo non usu, seu ab ultimo tempore, in quo quis cessavit ab usu privilegij, ut docet Suarez cum multis lto. 8. cap. 24. in super tempus ad præscribendum non esse uniformi respectu omnium. Nam ad præscribendum contra laicos, & privatas personas, sufficit tempus decem annorum, & præcisè in præjudicialibus, sic omnes Juristæ in l. 1. ff. de nundinis impetratis à Principe, non utendo, qui meruit decennij tempore amittere; tènèt etiam omnes Canonistæ in cap. cum accessissent, de cõst. qua nvis Pelizar. tract. 7. tom. 2. cap. 1. sect. 5. num. 110. dicat hoc esse speciale in privilegio nundinarum; quipè quod solet concedi hac conditione, ut per non usum decennij amittatur; quod non debet extendi ad alia privilegia, quibus non inest talis conditio, sed in hoc Juristæ consulantur.

6. Ad præscribendum verò contra communitates, Universitates, Ecclesias, & Collegia debent intervenire triginta anni, iuxta Alexandrum III. in cap. si de terra, de privileg. sed iuxta Innocent. III. in cap. accedentibus, de privileg. desiderantur quadraginta anni, & hoc in praxi servatur, ait Donatus tract. 12. quest. 9. num. 5. Ad præscribendum autem contra Ecclesiam Romanam, inspectantibus, primo, & principaliter, non autem secundo ad illam, tempus centum annorum est necessarium, habetur in quest. 16. cap. nemo, iuncta 3. gloss. in cap. ad audientiam, de præscriptionibus; quapropter ait Donatus: Omnia pertinentia immediate ad dispositionem Papæ, & Ecclesiæ Lateranensis, eiusque res gaudent isto privilegio, ut notat Ioannes Andreas regula scienti, lib.

6. cum Silvestro quæst. 7. & alijs; quod privilegium extensit Paulus IV. pro Monasterio S. Pauli extramuros.

7. Denique ut Regulares amittant sua privilegia præscriptione temporis, præsupposito non usu privativo, vel usu contrario (quia per non usum mere negativum nunquam amittuntur, ut dicemus infra) iuxta ius commune desiderantur 40. anni, cap. volumus 2. 16. quæst. 4. & ibi Doctores. Sed ex privilegio Eugenij IV. concessio Patribus Benedictinis Vallisoletanis, anno 1434. septimo Kalendas Martij, ut videre est in lib. privileg. dicti Ordinis, desiderantur 60. anni. Idem concessit Camaldulensibus Leo X. teste Confect. tit. 12. cap. 1. & Peregrin. in introduct. §. 4. sed plus hunc favorem extensit Paulus III. const. incip. *Benignitas*, & est 15. in Bullario novo Romano, ubi concedit ipsis Benedictinis, ut non nisi per spatium centum annorum deperdant privilegia; sic Bordon. quæst. 41. num. 122. & Pelizarius quæst. 8. num. 113. & Pius IV. anno 1507. pridie Idus Junij, concessit Congregationi Montis Oliveti, quod sicut contra Romanam Ecclesiam, non nisi centenaria currit præscriptio, ita quoque respectu dictæ Congregationis, habetur in lib. privileg. S. Benedicti Romæ impresso anno 1589. pag. 802. videatur Rodrig. tom. 3. quæst. 35. art. 2. ubi refert aliam amplissimam concessionem, factam ipsis Benedictinis, ab ipso Eugenio IV. in qua concedit, ne contra dictorum Patrum privilegia, villo modo possit præscribi, & adducit Bullam in suo Bullario, & est 9. in ordine; sic Portel de dubijs Regular. verb. Privilegium, n. 4. in addit. Diana 3. part. tract. 2. resolut. 88 Ioann. de la Cruz lib. 2. cap. 3. dist. 2. cõclus. 2. quod sine dubio (ait Pelizarius) est magnum privilegium; siquidem adhuc durat, estque Bullatum, sed de usu illius dubitat, quoad forum externum, in quo utique non pauca omitti debent, quæ alias in foro conscientia licite fieri possunt, quod notari debet.

Et

8. Et quia præfatum privilegium magni ponderis est pro hac materia, & ex illo ab omni anxietate liberari possumus; referam quædam verba illius videnda fulius, si oportuerit, cætera, in Bullario Rodrig. loco citato; concessit ergo Eugenius IV. Congregationi Benedictinorum S. Iustinae sequentia: *Quod si contigerit per aliquem, aut plures actus, contra huiusmodi, aut quæcumque alia privilegia, indulta, gratias, immunitates, præfata Congregationi concessa, aut ipsorum aliquod a quocumque, cuiuscumque conditionis, gradus, seu status, existat, ex negligentia, vel ignorantia præsentium, vel futurorum, quibus hæc conceduntur, aut alia quavis causa, propter quam fuerit aliter attentatum, vel pro tempore observatum ignoranter, vel scienter; nullum tamen præiudicium dictis privilegijs, indultis, gratijs generetur, sed suo vigore, ac robore permanent;* hæc Pontifex.

9. Quibus prænotatis, dico primò: privilegia merè gratiosa, idest, illa, quæ nulli nocent, neque iuri alterius opponuntur, nunquam per non usum, sive negativum, sive privativum dependuntur; etiam exclusis privilegijs relatis, num. 7. antecedenti. Ratio est, quia neque in iure civili, neque in Canonico, neque in alia lege, reperitur ius, quod det talem efficaciam non usui, vel quod determinet tempus fundatum in ipsomet non usu, ut amittantur privilegia; & cum simus in materia odiosa, non debemus alia attendere. Quæ conclusio procedit in utroque foro, sic Merol. tom. 3. de privileg. disp. 6. cap. 7. cum multis, quos allegat Laiman lib. 1. tract. 4. cap. 23. num. 20. de privileg. Donat. tract. 12. quæst. 7. & alij communiter.

10. Vnde infertur, quod privilegia possunt amitti per non usum, solum ex duplici capite, vel ratione præscriptionis, vel ratione tacitæ renuntiationis, neque excogitabilis est alius modus.

11. Dico secundò, nunquam invenitur tacita renuntiatio

tiatio in non vfo privilegiorum Regularium, five negativo; five privativo; & sic nunquam deperduntur, virtute talis renuntiationis. Loquor de privilegijs mere gratiosis, quæ alijs onerosa non sunt, five iuri alterius non nocent. Tum, quia tacita renuntiatio deducitur ex quadam iuris interpretatione, quæ locum non habet, nisi in casibus à iure expressis, ut docet Paris. de relig. beneficior. lib. 1. quæst. 1. Non vsum autem illam non inducit, quando nulli nocet. Privilegium enim, seu lex quæ dat facultatem ad agendum, non necessitat vti privilegio, sed dat privilegiato liberum ius, ut scilicet utatur privilegio cum vult. Tum etiam, quia dato, & non concessio, quod privilegia gratiosa Regularium possent per non vsum amitti; hoc non potest probari, nec certo sciri, quia privilegia gratiosa, fere omnia exercentur secretè, ut absolutiones, dispensationes, & alia similia. Nam si vnus detur, qui non utatur, alius utitur, & si in vna Religione, seu Provincia non utantur, in alijs utentur; sic Rodrig. tom. 1. quæst. 8. art. 4. in fin. Donat. & alijs. Vnde bene notant Portel. verb. Privilegium, num. 55. Pelizarius tract. 8. cap. 1. sect. 5. quæst. 8. num. 114. quod ut privilegium concessum alicui Ordini, non censetur annullum, sufficit, quod illud sit in vfu apud aliquam, seu aliquas Provincias vel Conventus ipsius Ordinis, vel aliorum Ordinum, si particeps in privilegijs. Quia licet privilegium desierit per non vsum, vel quid simile, etiam in omnibus Provincijs, & Conventibus alicuius Ordinis; si tamen sit in vfu apud aliquem alium Ordinem, & ille ~~Ordinis~~ huius privilegijs communicet, poterit talis ordo vti dicto privilegio, non secus ac si de novo ei concederetur, aut nunquam cessaret ab vfu, nam quod talis ordo non fuerit vsum, aliquo ex privilegijs concessis alijs Ordinibus, cum quibus habet communicationem; non obstat, quod possit incipere nunc de novo vti suis privilegijs.

12. Aduerte tamen, quod tota hæc doctrina intelligitur de privilegijs affirmativis, id est, quæ aliquid faciendum indulgent, nam de merè negativis, in quibus conceditur facultas non faciendi, quod erat faciendum, & non tangunt ius tertij, nunquam per non vsum possunt deperdi, sed potius per non facere observantur, cum eorum vsum consistat in non vfu rei, quæ sine privilegio debebat fieri.

13. Quæ autem sint privilegia mere favorabilia, diximus disp. 1. sect. 1. 2. & 3. fere per totam, videantur ibi dictæ ne bis repetantur.

14. Dico tertio, privilegia onerosa, id est, quæ alicui iuri nocent, vel vergunt in damnum tertij; possunt amitti, vel per non vsum privativum, vel vsum contrarium, si cætera ad sint, videlicet legitima præscriptio, vel tacita renuntiatio à iure præsumpta, & sit scientia privilegij, & libertas omittendi inveniatur; & hoc siue privilegia sint negativa, siue positiva, quia omnes obligationes, ac servitutes, tam reales, quam personales, extinguuntur, si altero iure suo pro temporum occasione, & libere nunquam utente, res obligata decursu legitimi temporis possideatur, & ut libera, vsum capiatur à tertio læso, & hoc ideo, quia huiusmodi privilegia redundant in damnum aliorum; quapropter iura, quæ disponunt de amissione per non vsum, in similibus locum habent, quatenus in beneficium tertij gravati, impedimentum gravaminis auferunt, quo sublato Dominus re sua liberè utitur, & potitur; ita Suarez lib. 8. de legib. cap. 34. num. 16. Bonacin. de leg. disp. 1. q. 3. punct. 8. §. 15. num. 3. Tamburin. de iur. Abb. tom. 1. disp. 16. q. 4. num. 3. & alijs. Sit exemplum in illo, qui haberet privilegium celebrandi, v. g. in aliena Ecclesia, seu capella: iste si data oportunitate, & sine impedimento, non celebraret per tempus sufficiens ad præscriptionem, amitteret tale privilegium, & posset impediri, vel à Parocho, vel à Domino Capellæ, quia admittendo tempus ad præscriptionem re-

quisitum, ex dispositione iuris, tollitur gravamen tertij, & perit privilegium.

15. Similiter, si quis ab ordinario exemptus per privilegium personale, absque protestatione, & rationabili causa voluntarie se subdat iurisdictioni illius, etiam per unum actum contrarium, saltem pro foro exteriori amittit privilegium, nisi aliud constare possit, ut iam dico. Ratio est, quia particularis absolute disponere potest de proprijs bonis, & in tali casu praesumit ius, renuntiare proprio privilegio per actum contrarium, liberè, & absque necessitate admissum. Ita Tapia in commentarijs ad l. fin. de constitut. Princip. part. 2. cap. 2. num. 7. Donat. q. 13. & constat ex cap. cum accessissent, de constitut. & ex cap. accedentibus, de privileg. sic Pelizar. num. 112. Laiman lib. 1. tract. 4. cap. 23. num. 23. & Suarez supr. cap. 35. num. 25. Donat. q. 12. num. 4. cum cōmuni Doctorum: Addunt vero, quod licet privilegiatum spontè exerceat unum, vel aliquos actus contrarios, non habens simpliciter animum renuntiandi privilegium, sed solum; quoad illum, vel illos actus, non amittit privilegium, quoad forum conscientiae circa alios, cum talis amissio fundetur in praesumptione renuntiationis, quae cessat ubi constat de veritate; imò neque amittit privilegium, quo ad forum externum, si constet, aut ex indicijs colligatur defuisse animum simpliciter renuntiandi, & tempus legitimae praescriptionis non transijt; una cum taciturnitate privilegiati. Recolle dict. sect. 1. huius disputat. num. 15. & 16.

16. Colligitur totum ex l. voluntariae, C. de excusat. tutor. ubi dicitur: Quod voluntariae tutelae munera privilegij, nihil obstant, hoc est, quoad futura munera non voluntaria, & subiungit gloss. quod si quis ex capitulo habeat privilegium non solvendi decimas, si illas solvat, bis semel, & iterum, etiam ex communi consensu capituli, non ob id amittet privilegium, quoad futuros actus; quia licet valeant actus, quoad illas solutiones factas, quoad futurum

non

non praesudicant, quia dum non constat, non praesumitur capitulum renunciaisse, nisi quoad illos actus; ita Innocent. in cap. relato cum accessisset, Panormitanus in cap. pro illorum, de praebend. Thusc. litt. P. conclus. 756. Mandos. de privilegij ad instar. gloss. 15. num. 22. Quia in odiosis non praesumitur capitulum sibi nocere velle, nisi in levi, & minimo, & in quo se explicat, & cum sufficiente causa. In dubio autem non praesumitur renuntiare, ut docent Pelizar. & Donat. sect. 1. tu ad lites tollendas adhibe semper protestationem, nam protestatio excludit omnem voluntatem renuntiandi, Suar. lib. 8. de legib. cap. 35. num. 3. & 24. Salas disp. 17. sect. 13. num. 66. de legib. vide dicta sect. 1. relata.

17. Quae doctrina multo magis vera erit, quando privilegium se extendit ad diversas res, quia non ex eo, quod in aliqua adsit actus contrarius, laeduntur aliae partes privilegij; imò potius non defunt, qui sentiant, quod etiam si adsit longissimum tempus ad praescriptionem requisitum, in quo non utitur, quis suo privilegio, quoad aliquam partem, utendo eo, quoad alias, nihil deperditur de toto privilegio; ita Seraph. decis. 1043. num. 4. & ad probandum multa adducit, & iudicat probabile Donat. q. 8. n. 2. licet oppositum, ut probabilius sequatur, videlicet, quod deperditur quoad illam partem, in qua datur legitima praescriptio.

18. Hic duo notanda veniunt. Primum, cum ex dispositione iuris amittatur privilegium, vel per temporis praescriptionem, vel per tacitam renuntiationem inclusam in usu contrario, ut constat ex cap. cum accessissent, de const. & docet Suar. cap. 35. num. 5. cum communi; non est opus acceptance Pontificis, quia ab ipso iure conceditur facultas acceptandi talem renuntiationem à tertio laeso, v. g. ab Episcopo, cui exemptus subiicitur, vel a tertio praescribente.

19. Secundum, quod contrarius usus privilegij per

aliquem Religiosum, vel particulare Monasterium, vel etiam Provinciam, non tollit privilegium concessum toti Ordini, quia contrarius usus per quem amittitur privilegium debet esse ab habente potestatem renuntiandi, vel expressè, vel tacitè, quæ in iure idem sunt. Potestas autem renuntiandi absolutè privilegio reali, non manet in particulari aliquo, sed residet in toto Capitulo Generali representante totam Religionem, ut diximus supr. ita Portel. num. 6. Pelizar. q. 9. n. 118. & alij.

20. Dico quarto, privilegium amitti potest per abusum, tam non utendo illo, loco tempore, ac mensura præscripta in ipso; quam utendo extra limites privilegij. In quo casu actus est nullus, ex defectu potestatis, & etiam amittitur, aliquid iniquè faciendo spe, occasione, aut licentia, desumpta à privilegio, & etiam agendo contra formam ipsius privilegij; constat ex multis iuribus relatis à Donato quaest. 14. & Pelizar. q. 10. sed cum amissio privilegij, ob abusum, sit poena inflicta à iure, ob culpam; iuxta qualitatem culparum mentienda est, & videnda, quæ apponitur in Sacris Canonibus, ut benè notant Tamburin. tom. 1. de iur. Abb. disp. 16. q. 14. num. 10. Meroll. tom. 3. de privileg. cap. 7. dub. 3. num. 112. Donat. q. 14. per totam, & cum hæc sit poena imposita a iure, ut incurratur expectanda est sententia, saltem declaratoria delicti; etiam quando in iure afferitur, quod ipso facto incurratur, vel non spectata sententia, & sic ante sententiam, non tenetur abutens, se privare privilegio, ita Suar. cap. 36. n. 8. Pelizar. q. 10. & est communis inter Doctores.

21. Addo, saltem in foro conscientie, Religiosos irregulariter viventes, per abusum suæ regulæ amittere privilegia, ut constat expresse ex cap. cū cessante, de appell. gloss. in cap. generaliter, §. non divagantes 16. q. 1. Bald. in l. semper, ff. de iur. immunit. & testatur Papa Eugenius in Bulla concedere fructus beneficij in absentia causa studij Scholaribus Universitatis Salmantinæ, ut docent Silvester,

vester, verb. Privilegium, q. 10. Mirand. tom. 2. q. 43. art. 3. Rodrig. tom. 1. quaest. 9. art. 10. & alij: vnde ex dictis in hac sectione, & in præcedenti, & ex dicendis in duabus sequentibus deducunt, & benè, Bordon. resol. 52. quaest. 41. num. 122. & Pelizar. q. 8. num. 113. Quod etsi aliqui Pontifices in confirmatione privilegiorum apponant has Clausulas restrictivas: *Modo sint in usu, vel modo non sint reuocata*, quia tamen alij multi confirmaverunt talia privilegia, ampliori gratia absolutè, sine Clausulis restrictivis, ut videbimus infra; consequenter ex tunc vetera privilegia valida, & firma existunt; & quæ erant invalida, seu nulla prætextu non usus, vel abusus, vel contrarij usus, vel privativi usus, aut factæ præscriptionis, denuo coeperunt valere, ac si tunc primo concessa fuissent, & aboletur quævis coepta præscriptio adversus illa; ita cum relatis authoribus Confess. tit. 1. cap. 3. §. nec etiam, & tit. 12. cap. 1. de præscript. Portel. num. 63. Joann. à Cruce concl. 6. Peregr. in introduct. §. 5. & secundum intellige; videas ergo quam difficile sit, quod privilegia, ex relatis capitibus, inveniantur invalida, seu amissa; sed ad hæc plura dicemus, loquendo de revocationibus, & confirmationibus privilegiorum.

SECTIO III.

De amissione privilegij ex cessatione causæ finalis.

I. CVM paria sint in iure, privilegium à principio non habere causam; & causam iam finitam esse, loquendo de totali, ut constat ex l. nihil interest, ff. de nautico fœnore; necessario dicendum est, quod in privilegij mere gratiosis, idest, quæ non derogant iuri communi; neque iuri tertij; etiam si cesset causa finalis totalis, non cessat privilegium; quia tale privilegium, ut valide concedatur à principio, imò secundum aliquos, etiam

vt licitè non requirit causam, nisi ad summum, vt prudenter, & honeste detur. Quare semel concessio, non spirat, adhuc spirante causa. Siquidem illa solum fuit requisita, vt Princeps honeste, & prudenter moveretur ad sui concessionem, non vero ad sui conservationem, & sic semper durat, quamvis causa cesset. Decet enim beneficia Principis præcipuè mere gratiosa esse perpetua, sic communiter Doctores.

2. Nec cessat privilegium ob cessationem causæ impulsivæ; hæc enim sicut à principio non dat gratiam, sed faciliat, vt detur; sic postea, etiam si ipsa cesset, non vitiat concessum. Neque cessat privilegium absolutè per cessationem ad tempus causæ finalis totalis, sed suspèditur usus pro illo tempore, non vero pro alio, in quo usus erit honestus, sic Suar. cap. 32. num. 14. Pelizar. quæst. 5. n. 95. sit exemplum: Habeat quis privilegium vescendi lactitinijs tempore quadragesimæ ob penuriam piscium, in loco vbi habitat; transeat per aliquod tempus ad locum vbi abundant pisces, non poterit pro tali tempore privilegio uti, quia est suspensum privilegium, si autem transiret ad habitandum stabiliter, absolutè amitteret privilegium, vt iam dico, quia tale privilegium erat locale, non vero personale.

3. His prælibatis dicendam est primo, cum communi Doctorum, quod in privilegijs, vel quæ iuri communi opponuntur, vel iuri alicuius tertij; si causa finalis cesset contrariæ, cessabit privilegium totaliter, si cessat causa finalis totaliter; si vero solum cesset partialiter, idest, quoad aliquam sui partem, quoad illam, cessabit privilegiū. Contrarie cessat causa finalis, quando usus privilegij factus est iniustus, iniquus, & perniciosus alijs, vel ipsi privilegiato. Quod evenire solet ob mutationem materiæ, aut circumstantiarum; vt si alicui Monasterio applicetur à Pontifice pars aliqua decimarum alicuius Ecclesiæ, quæ tempore concessionis poterat ex reliquo sufficienter sustentari, & postea

sic mutatis rebus, non potest talis Ecclesia sustentari sine parte sublata, privilegium cessat. Item habet quis privilegium vescendi carnibus tempore quadragesimæ ob talem infirmitatem; cessante infirmitate, cessat privilegium. Similiter, si Episcopus recipiat mandatum dispensandi super irregularitate alicuius, vt Ordines possit suscipere propter parentum paupertatem, si talis acquirit divitias ante susceptionem Ordinum, non poterit, nec licite, nec validè tali dispensatione uti. Tum, quia hæc privilegia censentur concessa sub illa causa, & conditione, quæ si ad sit, permanent, si absit evanescent. Tum, quia valor privilegij non extenditur plusquam intentio concedentis, quæ non est credibile, vt extendatur, cessante causa totali, ad læsionem legis communis, vel iuris alterius, deficiente causa totali. Hoc enim est contra dictamen rationis, quia privilegium, eo ipso quod est iniustum, seu de re illicita, est nullum: Cum sit eadem ratio, vt diximus de conservatione privilegij, ac de inceptione. Et quia nullo modo dari potest facultas ad agendū malū; vnde sicut cessat lex cessante causa per contrarietatem, debet cessare privilegium, quod est quædam lex, & tanto mutabilior, quanto minus communis; ita Sanch. lib. 8. de matrim. disp. 30. num. 13. & 14. Suar. lib. 8. de leg. cap. 30. num. 12. & 13. & lib. 20. num. 15. Salas disp. 20. tract. 14. sect. 6. art. 65. Bonacina multos allegans tom. 2. de leg. disp. 1. q. 2. de dispensat. §. 1. num. 5. Pelizarius, Donatus, & alij communiter.

4. Vnde bene inferitur, quod si alicui Conventui, vel Provinciæ concessum sit privilegium vescendi lactitinijs in diebus a iure prohibitis, ob magnam penuriam piscium; non gaudebunt tali privilegio Provinciæ, seu Conventus, vbi hæc causa finalis cessat; quia tale privilegium est locale, & quasi personale, esset magnum absurdum contrarium asserere.

5. Dicendum est secundo; etiam si cesset causa finalis

totalis privilegij; si tamen cesset, non contrarie, sed solū negative, quando ratio, quæ induxit Pontificem ad concedendum privilegium non amplius subsistit, vsus tamen privilegij non redditur iniustus, neque opponitur alicui virtuti, durat privilegium, quia in tali casu, & si cesset ratio, seu causa finalis concessionis negative, non ideo fit iniustum, seu iniquum, cum vsus eius adhuc sit iustus, licitus, & utilis ad multa; ita Granados 1. 2. controuers. 7. de legib. disp. 17. tract. 3. sect. 4. Pelizar. q. 5. num. 94. & 95. colligitur clare ex Suar. Sanch. & alijs relatis pro præcedenti conclusione.

DISPUTATIO QVARTA.

De revocatione privilegiorum.

IN tota privilegiorum materia, nihil æque necessarium invenitur, quam exacta noticia revocationum eorum. Pendent enim ex ea omnia, quæ pro praxi servanda sunt; idcirco inutilibus omisis, selectiora in sequentibus adducam.

SECTIO I.

Quæ privilegia possint revocari valide, & licite à Principe concedente, vel à successore habente æqualem potestatem.

1. **C**VM difficultas procedat de privilegijs concessis, seu concedendis à Romanis Pontificibus respectu fidelium; præcipuè Religiosorum, qui omnes peculiariter subditi illius sunt, non datur locus quæstioni, circa non subditos. Hoc enim solum ad alios Principes sæculares, potest pertinere, qui si semel concedant privilegia Ecclesiasticis, nequeunt illa revocare, quia

iam

iam fiunt bona Ecclesiastica; sed quia hoc non est ad rem, ideo ab eo abstinendum.

2. Dico primo, privilegia mere gratuita, idest, quæ procedant ex sola benignitate, & liberalitate Pontificis, revocari possunt, etiam sine aliqua compensatione, vel ab ipso, vel à suo successore, etiam nulla interveniente causa, semper valide, & meo videri, semper licite in praxi; quia semper fiet ex aliqua causa. Non enim est credendum Summum Pontificem, absque aliqua causa rationabili, velle revocare gratias à se absolute concessas. Hoc enim de tanti Patris Sanctitate, & benignitate, nefas est suspicari. Conclusio est certissima in omnium opinione; nam in tali casu privilegium pendet ex sola voluntate Papæ in sui conservatione, sicut in sui concessionem, & sub hac conditione intelligitur concessum, quod aliqui limitant, nisi per tal privilegium acquisitum sit dominium alicuius rei, v.g. oppidi, vel domus, tunc enim privilegium non potest revocari sine gravi causa, ut dicemus infra, sic Pelizar. q. 6. n. 101. videatur Sanch. lib. 8. de matrim. disp. 33. n. 3. Suarez lib. 8. cap. 37. num. 10.

3. Dico secundo, privilegia collata per modum contractus onerosi, etiam cum urgente causa, & ob bonum publicum possunt revocari, sed cum debita compensatione debet hoc fieri, quamvis enim Supremus Princeps ob bonum publicum, aut aliam urgentem causam, possit rescindere contractum initum cum subdito; quia semper intelligitur servata Supremi Principis autoritate ad meliora operandum; non potest tamen tertiam privare re sua, absque eo quod illi faciat debitam compensationem, cum subditus non teneatur cedere gratis iuri suo; si ipsi iusta compensatio commode fieri potest; sic Suar. supr. cap. 37. num. 5. quem sequuntur alij. Hinc colligent Doctores privilegium Bullæ Cruciatæ, & alia similia, non posse revocari à Pontifice utcumque; quia concessum est per modum contractus onerosi; hoc est, mediante pecunia exhibita, pro

Fidei

92 *Disp. III. de amiff. & cessat. privileg.*
totalis privilegij; si tamen cesset, non contrarie, sed solū
negatiue, quando ratio, quæ induxit Pontificem ad con-
cedendum privilegium non amplius subsistit, vsus tamen
privilegij non redditur iniustus, neque opponitur alicui
virtuti, durat privilegium, quia in tali casu, & si cesset ra-
tio, seu causa finalis concessionis negatiue, non ideo fit
iniustum, seu iniqum, cum vsus eius adhuc sit iustus, lici-
tus, & utilis ad multa; ita Granados 1. 2. controuers. 7. de
legib. disp. 17. tract. 3. sect. 4. Pelizar. q. 5. num. 94. & 95.
colligitur etiam ex Suar. Sanch. & alijs relatis pro præce-
denti conclusione.

DISPUTATIO QUARTA.

De revocatione privilegiorum.

IN tota privilegiorum materia, nihil æque necessarium
invenitur, quam exacta noticia revocationum eorum.
Pendent enim ex ea omnia, quæ pro praxi servanda sunt;
idcirco inutilibus omisis, selectiora in sequentibus
adducam.

SECTIO I.

*Qua privilegia possint revocari valide, & licite à Prin-
cipe concedente, vel à successore habente æqua-
lem potestatem.*

1. **C**VM difficultas procedat de privilegijs con-
cessis, seu concedendis à Romanis Printifi-
cibus respectu fidelium; præcipuè Religiosorum, qui om-
nes peculiariter subditi illius sunt, non datur locus quæ-
stioni, circa non subditos. Hoc enim solum ad alios Prin-
cipes sæculares, potest pertinere, qui si semel concedant
privilegia Ecclesiasticis, nequeunt illa revocare, quia
iam

93 *Sectio I. VI. q. 10*
iam sunt bona Ecclesiastica; sed quia hoc non est ad actum,
ideo ab eo abstinendum.
2. Dico primo, privilegia mere gratuita, idest, quæ
procedant ex sola benignitate, & liberalitate Pontificis,
revocari possunt, etiam sine aliqua compensatione, vel ab
ipso, vel à suo successore, etiam nulla interveniente causa,
semper validè, & meo videri, semper licite in praxi; quia
semper fiet ex aliqua causa. Non enim est credendum
Summum Pontificem, absque aliqua causa rationabili,
velle revocare gratias a se absolute concessas. Hoc enim
de tanti Patris Sanctitate, & benignitate, nefas est suscipi-
ri. Conclusio est certissima in omnium opinione; nam in
tali casu privilegium pendet ex sola voluntate Papæ in sui
conservatione, sicut in sui concessione, & sub hac condi-
tione intelligitur concessum, quod aliqui limitant, nisi per
tal privilegium acquisitum sit dominium alicuius rei, v. g. op-
pidi, vel domus, tunc enim privilegium non potest revo-
cari sine gravi causa, vt dicemus infra, sic Pelizar. q. 6. n.
101. videatur Sanch. lib. 8. de matrim. disp. 33. n. 3. Suar. et
lib. 8. cap. 37. num. 10.
3. Dico secundo, privilegia collata per modum con-
tractus onerosi, etiam cum urgente causa, & ob bonum pu-
blicum possunt revocari, sed cum debita compensatione
debet hoc fieri, quamvis enim Supremus Princeps ob bo-
num publicum, aut aliam urgentem causam, possit rescin-
dere contractum initum cum subdito; quia semper intel-
ligitur servata Supremi Principis authoritate ad meliora
operandum; non potest tamen tertium privare re sua, abs-
que eo quod illi faciat debitam compensationem, cum
subditus non teneatur cedere gratis iuri suo; si ipsi multa co-
pensatio commode fieri potest; sic Suar. supr. cap. 37. num.
5. quem sequuntur alij. Hinc colligent Doctores privile-
gium Bullæ Cruciatæ, & alia similia, non posse revocari à
Pontifice utcumque; quia concessum est per modum con-
tractus onerosi; hoc est, mediante pecunia exhibita, pro
Fidei

Fidei defensione, ut ex ipsa Bulla constat; nisi ex iusta, & publica causa, & cum restitutione acceptæ pecuniæ, vel cum debita compensatione: imò, & cum expressa revocatione illius, & interveniente novo contractu compensationis. Vnde cum nullum istorum inveniatur in revocatione, quæ fit in anno Iubilæi, & in Bulla Coenæ, non manet revocatum privilegium Cruciatæ, ut docent Sanch. de matrimon. disp. 33. num. 10. Portel. verb. Bulla, in fin. Rodr. & alij multi.

4. Circa privilegia remuneratoria, propter servitia facta, vel facienda, distinctio utendum est. Nam si merita, ob quæ privilegia concessa sunt, dant privilegiato ius agendi, & actionem implorandi officium iudicis, pro meritum satisfactione, ut obsequia famuli servientis, etiam sine pacto, vel servitia militis in bello, libere præliantis, quorum intuitu Rex, seu Princeps privilegium cōcedit illis, cum sapiat debitum ex contractu, quam implicito, huiusmodi privilegium datur ex debito iustitiæ, licet ex servitijs, quæ videtur liberaliter præstitis; & in tali casu non potest revocari, nisi modo dicto in conclusione antecedenti; sic Sanch. lib. 8. de matrimon. disp. 33. num. 4. cum alijs multis à se relatis, quos sequuntur ceteri moderni: Et hæc pacta sive explicita, sive implicita, tenentur Principes, & eorū successores omnino servare; aliàs nulla pacta cum principibus, superioribus, & supremis, possent esse firma, & stabilia; quod est contra ius gentium, & contra rationem bene gubernandi; ita Paul. de Castr. in l. digna vox, C. de leg. Afflict. decis. 2. & 128. Boerius decis. 204.

5. Si vero obsequia, & servitia, ob quæ datur privilegium, fuerint liberaliter exhibita, sed ex alijs titulis debita, etiam si illorum causa, Princeps privilegium concedat; concessio, in rigore, non potest dici remuneratoria ex debito iustitiæ, sed potius ex lege antidotali, id est, gratitudinis, vel benevolentia, & benignitatis, & huiusmodi privilegia possunt revocari absque compensatione, quia ta-

le obsequium non inducit obligationem iustitiæ conferendi illa, sed ad summum, ex quadam gratitudine, & benevolentia; nam sicut prima concessio fuit ex gratitudine, non debetur compensatio, si tollatur, nisi ex sola gratitudine; de quo latè Suar. lib. 8. de legib. cap. 27. num. 6. Ratio est, quia concedens privilegium ex gratitudine, nō præsumitur se velle obligare ad compensationem in evētu quo auferat tale privilegium, nisi solum ex gratitudine, quæ ex natura sua petit aliquid compensari, ne Princeps in gratus se ostendat; & nota, quod adhuc in hoc casu, ut privilegium remuneratorium revocetur; requiritur iusta causa respiciens bonum publicum; sive nova, sive antiqua, non prævisa tempore concessionis, quæ semper in Principe, præcipuè Romano Pontifice, præsumitur; ita Menoch. conf. 156. num. 48. Suarez cap. 37. num. 9. & alij.

6. Merita autem debent exprimi specialiter in privilegio concessio, ut constet esse remuneratorium, nec sufficit, ut in com. nuni, & in generali exprimantur, iuxta mentem Castr. Palai tract. 3. disp. 4. p. 21. §. 1. num. 6. Pelizar. q. 6. num. 106. sed ut bene notat Donat. cum multis, q. 10. num. 1. satis est ut constet, merita præcessisse, & licet in foro externo, id debeat probari, in foro conscientia non est necessaria alia probatio, quam ipsa veritas.

7. Hinc, cum privilegia Regularium fere omnia concessa sint per Romanos Pontifices, in præmium laborum; quos passi sunt, & quotidie patiuntur pro Sanctæ Romanæ Ecclesiæ defensione, & augmento, ac animarum salute, prout ipsi Pontifices, in multis Bullis, expressè testantur: merito dubitatur, an sint remuneratoria modo dicto, num. 3. & sic non possint revocari, nisi in casibus magna, & publicæ necessitatis, & cum debita compensatione: An solum sint remuneratoria, iuxta modum, num. 4. assignatum. Non pauci Doctores, nec inferioris notæ, sentiunt esse remuneratoria, ex causa onerosa, & per modum cō-

tractas, sicuti impliciti, ad modum famulorum servitium, & militum prestantium sine pacto; & sic non posse revocari, nisi servatis, quæ diximus num. 3. ita præfari Auctores. Sed oppositum tenendum est, nempe, privilegia Regularium (vno, vel altero excepto, quando contractus expresse intercessit) esse solum reuocatoria, titulo gratitudinis, non vero iustitiæ, & sic posse revocari a Summo Pontifice, valide, & licite modo explicato, num. 5.

8. Probatur prius, quia Princeps supremus, ut est Papa, quando huiusmodi privilegia concedit suis subditis, absque contractu, non se obligat ad conservandum talia privilegia, si occurrat causa, quæ si a principio extitisset, Papa non concederet talia privilegia, nec posteros Pontifices privare valet illa potestate revocandi, ut bene Suar. cap. 37. num. 9. Merol. tom. 3. cap. 8. num. 474. cum multis alijs, & satisfacientissima causa reputatur, ius commune liberatum servare; & in casu violationis, ad illud reddere, & sic quando dispensationem eius concedit, potius ex sua benignitate concedit, quam aliunde; ita gloss. communiter recepta in cap. decet, de reg. iur. in 6.

9. Secundo probatur, quia omnia obsequia, & servitia Regularium, in utilitatem Ecclesiæ, & animarum salutem, sunt ex debito, & obligatione regulæ, & status Religiosi; nam ad hoc tenentur ex pacto, & iuramento præstito a fundatoribus Religionum, quo se, & suos posteros adstrinxerunt invigilare, ac ne vane laborare pro Ecclesiæ defensione, & profalute animarum admittantur sunt. Religiones a Pontificibus ad hæc omnia procuranda, ut Episcoporum coadjutores, & a debito status perfectionis, quem proficiunt, talia servitia non possunt ius præbere Religiosis agendi contra Romanum Pontificem. Unde privilegia, quæ eis conceduntur, potius ex sua benignitate, & gratitudine procedunt, quàm ex iustitiâ. Verumtamen est, quod si Pontifex, & Pontifices ad servitia præstita, & præstata, quæ sunt alijs, ratione sui status, ad ea teneantur, ita

Donatus quæst. 19. per totam, alios citans, & num. 13. adducit exemplum, quod parum favet intentum in revocatione ab Urbano VIII. facta ad petitionem nostri Regis Philippi IV. omnium privilegiorum, quibus in illis Regnis, aliquo modo Regulares eximebantur, in aliquibus ab obedientia suorum superiorum; & nulli fuit facta compensatio, prout patet ex Bulla incip. *Pastoralis officij* edita anno 1626. & habetur tom. 4. Bull. Cherub. Bull. 37. sed hoc parum urget; quia talia privilegia erant personalia, & regulariter, magis extorta precibus, & diligentijs humanis, quam meritis in obsequium Sanctæ Romanæ Ecclesiæ; & cum essent maxime nociva boni communis, non est mirum, quod illa Sanctus Pontifex revocaret, absque compensatione, declarando solum usque ad illud tempus potuisse extendi.

10. Et si adhuc instes pro prima sententia, dicendo, quod multa obsequia, quæ fiunt à Religionibus, videntur excedere limites suæ obligationis (salibus urgentissimis exceptis) ut patet in rebus difficillimis aggressis ab ipsis, ut sunt labores maximi, & cõtinui, in studijs, & concionibus fidelium, & infidelium, non solum cum maximo periculo propriæ salutis, sed & vitæ. Ergo saltem ex hoc capite, privilegia concessa, & concedenda, reputanda sunt remuneratoria, plusquam ex debito gratitudinis.

11. Respondetur negari non posse, quod multa ex his operibus, excedunt debitum rigorosæ, & præcisè obligationis suæ professionis, cum sint opera supererogatoria, sed cum fiant, ut debent fieri, ex amore Dei, & proximorum a Deo expectanda est retributio, non à Romano Pontifice, nisi ad summum ex gratitudine, siquidem voluntarie, & gratiosè fiunt. Non tamen nego, quod propterea præbeant satisfaciens fundamentum, ut talia privilegia, quando revocantur, seu restringuntur debeant intelligi cum minori restrictione possibili: Maxime, si cedant in favorem animarum, quem semper intendunt Romani Pontifices.

Et ideo in pertinentibus ad bona spiritualia, & salutē animarum, concessiones debent extendi, & revocationes restringi.

12. Rursus incitat Pater Brunus Casalingh Minorita, tract. 1. cap. 4. ubi acriter defendit, quod privilegia Regularium specialiter, quoad prædicationes, confessiones, & alia huiusmodi; non sunt privilegia gratuita, sed transferunt ad iura quæ sita concessa intuitu laborum, & sic iam non sunt mera gratia, in quibus multa transferunt in rem iudicatam, & sic nequeunt voluntariè revocari. Probat ex multis sententijs Pontificum, & Conciliorum, contra opponentes se huiusmodi privilegij, ut constat ex sententia Bonifacij extrevag. super Cathedram de sepultur. quæ licet correctæ fuerit à Benedicto XI. tamen postea à Clemente V. instante Concilio Generali Viennensi in Gallia fuit de novo confirmata, & appellatur Clementina, *Dudum, de sepulchris*, ad id. ut alia exempla ex diversis Pontificibus: Non ergo tali privilegia, sine gravissima causa, & sine citatione partis, ut declaravit Urbanus VIII. ad Reg. 13. Cancellariæ de iure quæ sito, & sine compensatione, possunt revocari, neque mens Pontificis id intendit in suis revocationibus, quia ius tertij semper curat illibatum servare; omitto alia acriora, quæ ibi ille Author adducit.

13. Respondetur, quod tantum probat hæc instantia, ut fere nihil probet. Non enim hoc ius quæ situm fundatur in debito iustitiæ, ex aliquo pacto, adhuc, implicite, quod erat necessarium, ut doctrina tradita à Patre Brunone, haberet vim; sed fundatur in liberalitate, benignitate, & gratitudine Summi Pontificis, per obsequia debita alio titulo, nempe professionis, & liberaliter exhibita, ex charitate ad Deum, & proximos. Quapropter si adsit iuxta causa, possunt revocari absque requisitis in debito Iustitiæ; sic docent Suar. c. 37. n. 4. Basil. de Lebn lib. 8. cap. 19. §. 2. num. 3. Palao tract. 3. disp. 4. punct. 21. §. 1.

num. 4.

num. 6. Bonacin. disp. 1. quæ sit. 3. punct. 8. §. 3. num. 3. Unde ex dictis titulis (ut diximus) solum datur fundamentum, ut revocationes talium gratiarum, debeant interpretari strictè, ut minus lædant; præcipuè quando respiciunt salutem animarum, quam Romani Pontifices, ut veri Patres, & Vicarij Christi, semper præsumitur intendere in suis Ordinationibus, scandalis, & litibus exclusis.

SECTIO II.

De diversis revocationibus privilegiorum.

I. **V**T cum maiori distinctione, & claritate procedamus, & certa ab incertis separata maneant, aliqua prænotari oportet. Primum est, non semper esse idem privilegium, rescriptum, gratiam, beneficium, & indultum, sed multoties diversa significare: Rescriptum enim intrinsece petit, ut nomen ipsum præferat, quod in scriptis detur; siquidem rescriptum est responsum scriptum; ideoque per antonomasiam responsa Pontificum, ad dubia iuris Canonici, in scriptis data, appellantur rescripta Pontificia; sicut responsa Imperatorum ad dubia iuris civilis, dicuntur iura civilia; sic notant Curtius in præfat. tract. ad cap. cum tanto, de consuet. Suar. lib. 8. cap. 2. n. 7. Hæc tamen differentia, ut bene notat ipse Suar. valde materialis est: Nam responsum Principis, si ipse vallet, posset sine scripto dari, & esset firmum, neque hoc est universale, siquidem privilegia frequentius in scriptis conceduntur; & possent ita concedi: taliter, ut aliter non valeant, iuxta Principis dispositionem. Insuper rescriptum, secundum usum iuris Canonici, & Civilis, est nomen generale, ad omnia se extendens, sive privilegia, sive gratias, quæ propriè privilegia non sunt, dum in scriptis concedantur.

2. Rursus, rescriptum aliud dicitur Iustitiæ, aliud

G 2

gratiæ

gratiæ. Primum est, quod datur ad explicandum ius ad lites, vel ad decidendum ius inter partes, & hoc manifestè differt a privilegio, siquidem datur, secundum commune ius, vel ad interpretationem eius, vel ad debitam eius executionem: Cum verum privilegium semper detur, vel cõtra, vel supra ius commune; vt in eius diffinitione diximus. Secundum, rescriptum dicitur gratiæ, & est illud, quod versatur, vel circa res, aut circa Canonica rescripta, quæ beneficia appellantur, & dantur ad collationem beneficiorum Ecclesiasticorum; in quibus ex dispositione Pontificum est omnino scriptura necessaria; alias nihil valebant, vt dicitur in materia de beneficijs, & explicat Azor lib. 5. inst. cap. 2. quæst. 5. Quando autem rescriptum gratiæ, versatur circa ius operandi, sub illo continetur privilegium scriptum; sed latius patet, quam privilegium, quia continet sub se alias gratias, seu beneficia, quæ propriè privilegia non sunt, vt patet in dispensationibus, quæ solum dantur ad vnum actum, quæ minimè privilegia dici possunt; siquidem de ratione privilegij, vt lex privata est perpetua, & ad plures actus conceditur. Verum est, quod si dispensatio sit perpetua, & ad plures actus concedatur coincidet cum privilegio: alia autem dispensationes, vt in irregularitate, & similibus, non sunt privilegia, quia solum sunt ablationes impedimenti Canonici, quo sublato, liber manet, qui erat impeditus, & licet dispensatus (idem dic de absoluto a censura, siue alio impedimento Canonico) multa possit facere, quæ antea non poterat; non tamen illa facit ex privilegio, sed secundum ius commune, ex eo, quod iam non est impeditus, sicut antea.

3. Ex quibus etiam infertur, quomodo privilegium comparetur ad gratiam, seu beneficium, non enim inter se convertuntur, quia & si ferè omne privilegium possit dici gratia, siquidem fundatur in favore Principis, nec soleat esse debitum, sed gratiosum, saltem

sub

sub aliqua ratione; non tamen omnis gratia est privilegiũ, vt apparet in dispensationibus adductis, & alijs similibus gratijs, & indultis. Quæ omnia, vt bene notat Suar. lib. 8. cap. 2. deservire possunt ad exponenda iura loquentia, de rescriptis, & quomodo explicanda sunt privilegia, quæ in scripto dantur.

4. Secundo notandum est, revocationem aliam esse expressam, & formalem; & est omnis illa, quæ fit per clausulam expressè derogatoriam privilegij; aliam implicitam, seu per quandam consecutionem; vt quando Princeps facit aliquid, seu concedit, quod non potest subsistere, seu habere effectum intentum, sine derogatione privilegij prius concessi. Tunc enim cum illæ duæ voluntates Principis sint oppositæ, necesse est, vt vna impediatur alteram, & sic in secunda præsumitur implicitè revocare primam, sed cum ad hoc necessaria sit in Principe scientia, seu notitia, prioris privilegij; est maxima difficultas, quando secunda præsumatur revocatoria primæ? de quo infra. Alia revocatio implicita potest assignari, nempe, quando non est clausula expressè revocatoria, verbis proprijs formalibus, sed alijs æquivalentibus, vt quando in secunda concessione, ponuntur clausulæ: *Ex certa scientia, motu proprio, vel de plenitudine potestatis.* Sed meo videri hæc revocatio, potius debet dici expressa, in verbis æquivalentibus, quam virtualis, vt ex infra dicendis patebit.

5. Tertio est notandum, quod revocatio expressa, & formalis subdividitur, in genericam, seu generalem, & universalem, v. g. quando apponuntur verba: *Non obstantibus quibuscumque privilegijs, vel privilegijs omnibus exclusis,* & in specificam, seu individualem, quæ idem sunt apud Iuristas, & Canonistas: & est quando nominatur tale, vel tale privilegium, quod Princeps revocare intendit; & quando hæc revocatio specifica apponitur, non est dubium, quod revocatio ex se est firma, & valida: dixi ex se, quia ex alijs defectibus potest esse nulla; puta ex subreptione, obrep-

G3

rione;

tionem, & similibus. Vnde in huiusmodi revocatione specifica, & individuali, non est immorandum, sed solum in revocatione generica, seu universalis, ac etiam in revocatione specifica virtuali, seu implicita, ut in secundo notabili.

6. Quarto notandum est, quatuor modis posse Pontificem implicitè, seu tacitè revocare privilegia. Primo, per legem generalem, & universalem novam: Secundo, per hominis mandatum, id est, per rescriptum, seu privilegium personale, privilegio contrarium: Tertio, per novum privilegium reale, & per modum legis: Quarto, per sententiam contra privilegium.

7. Quinto nota, quod clausulæ generales revocatoria: in duplici classe possunt constitui. In prima illa quæ sunt magis generales, & communes, magisque distant a specificis, & individualibus; huiusmodi sunt: *Non obstantibus quibuscumque privilegijs in contrarium penitus exclusis, seu derogatis, & alijs similibus.* In secunda classe collocantur aliæ clausulæ, quæ licet generales sint, magis tamen accedunt ad specificas, naturam quæ illarum aliquantulum participant, ut sunt sequentes: *Non obstantibus quibuscumque privilegijs, etiam si de verbo ad verbum petant de eis mentionem fieri, vel quorum tenores pro expressis habentes, vel non obstante quocumque privilegio, sub quacumque forma concessio, vel non obstantibus privilegijs quibuscumque, etiam si essent talia, ut de eis faciendâ esset mentio de verbo ad verbum.*

8. Sexto nota, quod lex (loquor de Ecclesiastica, quia ad intentum) potest dici generalis tripliciter. Primo, quia comprehendit homines fideles, cuiuscumque status, & sexus. Do exemplum in lege prohibente manducationem carnum in die veneris, & audiendi Sacrum in diebus festis, & respectu huius generalitatis, quilibet alia lex, quæ respicit determinatum statum personarum, ut Clericorum, vel laicorum, vel Religiosorum, potest dici lex specialis, seu particularis, quia speciales personas respicit, seu particulares.

Sed

9. Secundo modo potest dici lex generalis, non quia omnes absolutè tangat, sed quia tangit omnes illius status, seu conditionis, pro quibus fertur, ut lex stabilita pro solis Clericis, vel pro solis Regularibus; & licet hæc lex dicatur specialis respectu primæ, absolutè in se generalis, & communis potest dici, respectu mandati, seu præcepti impositi, & personarum, quibus imponitur. Nam ut bene notarunt Thule. verb. Lex, conclus. 253. num. 11. & Rom. cons. 151. omnis lex est generalis, & universalis; nam de ratione cuiuscumque legis est, universalitas, seu generalitas: debet enim Ordinari ad plures, saltem alicuius universalitatis, seu status, cuius bonum commune respiciat; nam si ordinetur ad aliquam determinatam personam, non lex, sed mandatum, aut præceptum diceretur; quia ad rationem veræ legis, inter alia, tria requiruntur, ut necessaria. Primum, quod sit à Principe Supremo habente Supremum Iurisdictionem super communitatem; Vnde inferiores Prælati non possunt condere leges, licet possint imponere præcepta suis subditis.

10. Secundum, quod tangat omnes illius status, nisi ab ipsa lege aliquis excipiat. Tertium, quod sit perpetua, & non solum extendatur ad præsentem, sed ad futuros, & sic nec morte Principis statuentis lex perimit; nec subditorum præsentium; sed semper manet in sua vi, quod non habet mandatum particulare, seu præceptum, nam hoc morte, seu vacatione officij imponentis spirat, sicut morte recipientis, & idem est de qualibet constitutione, seu dispositione, quæ solum ad tempus statueretur, etiam à Principe Supremo, quæ ex defectu tertiæ conditionis, non esset lex, etiam si respectu totius communitatis imponeretur.

11. Hinc facile intelliges, differentiam inter censuram positam à iure, & positam ab homine; quarum prima est, quæ imponitur a superiore, per modum legis, ut quando stabilitur generaliter, ab habente potestatem leges condendi contra quemcumque, qui hoc vel illud fecerit, aut

omiserit; unde non dicitur à iure, quia sit à iure Canonico, seu communi, sed quia sit à lege, quæ ius est; ius & ius commune, prout respicit communitatem subditorum, cui imponitur. Secunda, dicitur ab homine, non quia imposita est ab humana potestate; certum est enim, omnem excommunicationem fundatam esse in potestate alienius hominis, quo sensu omnes censuræ possent appellari ab homine, sed vocatur ab homine, quia non imponitur, id quod præcipitur per modum legis, sed per modum præcepti temporalis, sive ab inferiori, sive a Superiore Prælo.

12. Tertio modo, lex potest dici generalis, quia inclusa est in voluminibus iuris Canonici, seu in aliquo Concilio Generali; & leges huiusmodi sic collectæ sunt maxime authoritatis, ex eo quod magna cura, prævioque, & maturo examine multorum, post longam experientiam sunt stabilitæ & concinnatæ, authoritate Romani Pontificis, & propositæ toti Populo Christiano, tanquam regulæ certæ, per quas gubernari debeat, & à quibus non liceat recedere in gubernio totius Ecclesiæ, sine prævia facultate ipsius Romani Pontificis, & respectu harum legum, quæ ius commune vocantur, seu conciliare, ceteræ leges extra illud dicuntur speciales, seu particulares quavis respectu eorum, pro quibus imponuntur, appellari possint generales, & communes; quia omnes communitatem respiciunt. Colligitur hæc tertia expositio legis generalis ex cap. Abbate, & cap. in his, de privileg. ubi declaratur dici aliquid speciale, ut distinguitur ab his, quæ iuri communi conceduntur.

13. Sed quia communiter privilegium, etiam reale, dicitur lex privata; ac proinde non lex absolute, sed quasi lex Nota 7. quod a S. Isidoro privilegium appellatur lex, & sequitur Suar. lib. 1. de legib. cap. 14. num. 8. & alij communiter. Neque obstat, quod D. Thom. 1. 2. quæst. 92. art. 2. ad primum dicat: *Quia lex est imperium procedens à voluntate efficaci obligandi eius, qui potestatem habet.* Unde

de

de nulla potest esse proprie lex, quæ obligationem non inducat, id est necessitatem quantum operandi, vel non operandi, quod lex præcipit. Igitur cum privilegium non obliget, ut eo utatur, unusquisque enim uti, vel non uti potest, tanquam favore sibi concessio, & potest renuntiare, non habebit rationem legis absolute.

14. Sed hoc non obstat, ut privilegium reale possit dici lex. Nam privilegia perpetua, seu realia sunt in duplici differentia. Quæ iam sunt concessa intuitu cuius boni communis, quibus renuntiare non potest, iuxta cap. diligenti, de foro compet. Tale est privilegium fori concessum Clericis, & Monachis, cui nullus renuntiare potest, quia non intuitu personarum, sed Dignitatis Clericalis, seu Monachalis, concessum est; & hoc privilegium propriè est lex, non solum respectu illorum, quibus præcipitur, ut tale privilegium Clericis observent, sed etiam respectu ipsorum Clericorum, quibus præcipitur, ut illo utantur, nec renuntiare valent. Alia sunt privilegia concessa intuitu privati commodi ipsarum personarum, & hæc si comparentur ad ipsos privilegiatos, non habent rationem legis, siquidem non est præceptum illis impositum, nec obligat illos, cum possint illis non uti, & illis renuntiare. At vero respectu aliorum, qui tale privilegium observaturi sunt, parendo illi, & non contradicendo; habet veram rationem legis, continet enim præceptum obligans ad talem immunitatem servandam privilegiatis: Alioquin valde inefficax esset tale privilegium, si quando privilegiatus vult uti privilegio sibi concessio posset impediri ab alijs. In legibus permissivis hoc idem cum proportione apparet, quæ in tantum sunt leges, in quantum implicite habent admixta præcepta, sine quibus permissio non posset intelligi, ut decreta per legem, quod volui gloss. in l. legis virtus, ff. de legib. dum utitur exemplo l. r. C. de iur. & fact. ignorant. ubi militi permittitur uti exceptionibus sibi concessis post latam sententiam contra se, propter suam ignorantiam,

ubi

vbi illa permissio legis obligat iudicem, & actorem ad tales exceptiones admittendas, vt bene probat Padill. in d. l. r. num. 6. ex quibus patet ad obiecta D. T. hom. & quare frequenter dicatur, privilegia deficere à ratione propria, & rigorosa legis.

15. Habes ex dictis, quod qualibet vera, & rigorosa lex, lata a Pontifice, potest dici generalis, & universalis, & etiam potest dici specialis (exceptis illis, quæ omnes fideles adstringunt) sed ex diversis respectibus; nam prout respicit universalitatem personarum, quibus imponitur erit generalis, & communis, sed prout refertur ad legem magis extensam, & universaliorem, dicitur specialis. Item, quæcumque leges extra ius commune, & conciliare, possunt dici speciales; eo quod non clauduntur in voluminibus propositis toti Ecclesie; in quibus continentur regulæ pro gubernio universalis totius populi fidelium. Nam leges, quæ de novo fiunt post dicta volumina, vel sunt ampliativæ illarum, vel coarctativæ, vel denique declarativæ, & sic sunt speciales, licet in communi modo loquendi, aliæ dicantur generales, aliæ speciales, secundum diversas rationes, quod magis pertinet ad nomen, quàm ad rem; & quia omnia supradicta possunt maxime deservire, ad æquivocationes rejiciendas, tam in hæc, quam in alijs materijs, placuit hic atexere.

16. His suppositis in hac sectione ageris de clausulis, num. 6. huius sectionis assignatis, id est, de clausulis generalibus revocatorijs primæ classis, in sequenti vero de assignatis in secunda classe.

17. Dubitabis ergo: Primo, an privilegia inserta in corpore iuris communis, seu ordinarij, derogentur per dictas clausulas revocatorias, in nobis statutis Pontificum insertas. Et loquimur, quando in dictis statutis, non apponuntur particule, v. g. *Motu proprio, certa scientia, & de plenitudine potestatis*; quia quando adsunt istæ particule, currit diversa ratio, vt dicemus infra, Aliqui Iuristæ res-

pondent; per dictas clausulas generales revocari quæcumque privilegia antecedentia, etiam inserta in corpore iuris communis, & alterius cuiuscumque. Quia Pontifex habet scientiam omnis iuris communis: Ergo quando generaliter revocat omnia privilegia, intendit revocare saltem ea omnia, quorum scientiam habet, qualia sunt inclusa in iure communi, & quovis Concilio generali, etiam Tridentino. Etenim ius commune ordinarium, & ius Conciliare, eiusdem naturæ, & auctoritatis sunt, siquidem omnia sunt iura Pontificia, stabilita tanquam leges communes, & universales, & sic eiusdem valoris, & auctoritatis. Neque est assignabile ius, quod contrarium disponat, igitur quodlibet privilegium, seu dispositio posterior, repugnans priori revocabit. Confirmatur, quia dictiones, & clausulæ, quæcumque generales revocatoriæ, tantam vim habent, vt comprehendant ea, quæ aliàs non comprehenderent; cum nihil excludant, & tantum operantur, ac si singula fuissent expressa, sic Barfat. volum. 4. conclus. 364. num. 14. Marc. Ant. lib. 1. retol. 8. num. 12. Innocent. in cap. ex parte de Capell. Monach. Alciat. Paradox. lib. 6. cap. 10. P. Suar. lib. 8. de legib. cap. 14. num. 7. vt videbimus infra sect. 3. num. 15. & 16. Hostiæ. in sum. tit. de rescript. §. *quas vires*, & §. *sed potest distinguere*, Ioan. Andr. in cap. unico, de excess. Prælatorum, & alij multi, quos refert, & sequitur novissime Pater Iuniperus à Drepano Minorita, Pœnitentiarius Lateranensis, apud Urbanum VIII. in defensione iuris Pontificij disp. 3. q. 3. cap. 2. per totum, & addit esse communem Iuristarum, vt docet Felin. in cap. nonnulli, de rescript. regul. 1. fall. 2. n. 11. & iuxta mentem huius authoris, & aliorum, quos citat; nulla derogatio expressa necessaria est in novo privilegio, seu statuto, vt privilegio communi derogetur in eo, quod contrariantur; quia ex natura sua, absque alia expressa derogatione (ait num. 7. & dixerat à num. 4.) privilegium, licet lex privata, derogat legi communi; & ultra ius commune

manet aliquid operatur, etiam si id non exprimat, ne dicatur nugatoria, & frustraneam esse novam concessionem; idem docet Iuniperus de cal. referu. disp. 7. quæst. 4. cap. 2. num. 9. & 10. Ibi tamen petit ad revocationem Trident. clausulam saltem generalem, revocatoriam antecedentium, de quibus infra in duabus sectionibus sequentibus redibit sermo, ut melius doctrina intelligatur. Excipit tamen Iuniperus, prius concessa per contractum onerosum, & idem dic de his, in quibus ius tertij, in re temporali acquisita, & possessa, pateretur. Nam ad ista revocanda, & requiritur expressa, & specifica mentio, & condigna compensatio.

18. Sed quia quam plurimi authores, ex antiquis, & modernis apponunt varias exceptiones præfatæ doctrinæ, ex diversa praxi, & stylo curiæ temporis antiqui, & moderni, quibus satis difficilem reddunt quæstionem: Claritatis gratia sequentibus conclusionibus, dicam quid sentio, iuxta doctrinam relatam, notabili 4.

19. Dico primo, quando Papa statuit per modum legis, seu statuti generalis; dictæ clausulæ generales revocatoriæ sufficiunt ad deroganda privilegia, quæ inserta inveniuntur in corpore iuris communis, in his, quæ opponuntur novæ legi; etiam si privilegia in iure communi inserta haberent clausulas derogatorias derogatorias; dummodo ius commune, cum lege nova in proprietate sermonis, non possint inter se conciliari; nam si hoc potest, semper debet fieri, ut ius commune illæsum servetur, vel cum minori læsione possibili. Unde si lex nova possit habere proprium effectum, sine læsione iuris communis antiqui, inde inde debet servari; ita communiter Doctores. Ratio est, quia lex generalis posterior derogat priori generali, in his, quæ contrariantur. Siquidem Pontifex concedens secundam legem, habet scientiam prioris. Cum ergo omnia inclusa in iure communi, sint leges communes, per subsequentem legem derogatæ manent

an:

anteriores, in his, quæ omnino contrariantur. Nam posterior voluntas Principis, cum scientia prioris, semper prævalet, ut docent Iuristæ, & Canonistæ; confirmatur manifeste ex l. Conciliari, v. g. Tridentini, ubi multoties revocantur privilegia Regularium, inserta in corpore iuris, & non inveniuntur in Tridentino revocationes specificæ, & individuales, sed solum sub Clausulæ generales, & nihilominus tales revocationes sunt valide, & firmæ, sic Suar. cap. 39. num. 2. Castro Palao tom. 1. tract. 3. disp. 4. punct. 21. §. 4. num. 10. Merol. disp. 6. cap. 7. dub. 8. num. 117. & tom. 2. disp. 4. de leg. cap. 7. num. 23. P. Iuniperus de casib. referu. part. 3. disp. 7. quæst. 3. cap. 3. num. 6. Basilius de Leon lib. 8. de matrimon. cap. 19. num. 19. ubi addit: Quod etiam privilegia inclusa in quibuscumque Concilijs Generalibus, derogantur per subsequentem legem universalem; nullam admittens differentiam, quoad hoc inter ius antiquum, & ius novum, nempe conciliare, etiã Tridentini; sed omnia manere derogata per subsequentem legem universalem: & sic fuisse declaratum a Pio V. in quadam extravag. & esse praxim Ecclesiæ, affirmat Basil. ibidem. Addit Suar. lib. 6. cap. 27. num. 10. quod licet lex posterior non habeat clausulam derogatoriam, si priori legi directè opponatur; ita ut si priori non deroget, fiat inutilis posterior, prior lex manebit derogata, ac per consequens, privilegium in ea inclusum, alias numquam posset fieri derogatio legis antiquæ, sine clausula formali derogatoria, quod apertè fallum est; ait Suar. ex c. 1. de cõst. in 6. cū gloss. ibi Doctoribus. Nam voluntas posterior, quæ non potest consistere cum priori, mutat illam, & ipsa repugnantia est abrogatio prioris legis, insertæ in iure communi. Quam Doctrinam appellat indubitam, etiam respectu Concilij Tridentini, Diana part. 7. tract. 2. resol. 23.

20. Affirmant tamen multi, quod revocatio posterior generaliter facta, indistinctè loquens in aliqua lege, seu

ita-

statuto correctivo prioris legis, limitanda est per priorem specialem, si expresse, & specificè lex posterior non faciat mentionem prioris, iuxta regulam iuris in 6. quod species derogat generi, etiam si species antecedit; probant ex l. sed posteriores, ff. de legib. Unde inferunt, non pauci, facultatem concessam Episcopis à Tridentino, sess. 24. cap. 6. absolvendi a casibus reservatis occultis, pro foro conscientiae, non esse revocatam; saltem ex vi Bullae Coenae Domini, quia ille casus in specie conceditur Episcopis per priorem legem, cui non derogatur per Bullam Coenae Domini, quia de illa gratta priori, non facit mentionem, haec derogatio posterior, contenta in Bulla Coenae; hunc modum dicendi sequuntur Banez 2. 2. quaest. 11. art. 4. dub. 2. vers. Et si objiciat post 2. conclus. arg. 30. Navarr. in sum. cap. 27. num. 260. & tom. 2. cons. lib. 5. de privileg. cons. 11. quaest. 1. num. 1. Bosius de Iubilaeo sect. 1. cas. 10. §. 1. num. 11. & alij multi, quos referam infra agendo de revocationibus inclusis in Bulla Coenae Domini: Affirmantes esse sententiam communem Iuristarum. Sed meo videri, haec sententiae possunt reduci in concordiam. Nam Authores huius sententiae admittunt, quod lex posterior generalis correctiva, debet explicari; taliter, quod non comprehendat casum specialiter concessum in priori lege, & ad hoc affirmandum, praebent sufficiens fundamentum, regula iuris assignata, & communior sententia Doctorum, sic interpretantium mentem Pontificis, generaliter statuentis, in posteriori lege correctiva, quod si attente inspiciatur, fere nihil aliud est, quam quod concedunt Suar. & alij. Dicunt enim, quod quando lex posterior potest cum Priori componi, debet ita fieri; dummodo aliquem alium effectum lex posterior habet, quod in lege generaliter statuente, fere semper continget, componendo unam cum alia. Et sic utraque lex potest habere effectum cum aliqua concordia in iure usitata, & credendum est, legislatoris intentionem fuisse posteriorem legem genera-

lem ferre, cum illa particulari limitatione & exceptione.

21. Si vero detur casus, in quo lex generalis correctiva posterior, nullo modo possit componi cum priori, neque aliquem effectum possit habere, nisi illi derogando; derogata manebit. Neque obstat regula iuris supra relata ex cap. 1. de const. in 6. ibi enim est sermo de particularibus statutis, quoad loca, & licet eadem ratio sit de particularibus statutis, quoad materiam, & personas, hoc non verificatur in statutis, & legibus universalibus; videlicet contentis in iure communi, vel conciliari; etiam si specialiter aliquid concedant determinatis personis, seu locis, quia de his omnibus habet scientiam Pontifex, seu praesumitur illam habere, cum sit ius commune; secus vero de statutis extra ius commune, seu conciliare, ut infra dicemus.

22. Verè verum est, quod P. Sanch. lib. 3. de matrim. disp. 27. num. 7. cum alijs, sentit necessariam esse expressam mentionem Conciliorum Generalium, saltem in Generali, ut in eis statuta revocata intelligantur; propter maiorem auctoritatem, quam Concilia Generalia habent. Imò addit, quod si Concilium Generale modernum sit, ut est Tridentinum, oportet illius specificam mentionem facere; nec sufficit Generalis revocatio Conciliorum, sed de his infra redibit sermo.

23. Dico secundo, per leges Concilij Generalis; non derogantur privilegia specialia, id est, quae sunt extra Corpus Iuris communis, nisi in Concilio sint clausulae expressae derogatoriae generales assignatae, pro prima classe. Ratio est, quia legislator non praesumitur scire ius privatum, seu leges speciales, nec particularia facta, iuxta cap. 1. de const. in 6. sed privilegium extra corpus Iuris communis, continet speciale, & privatum ius, pertinens potius ad factum: Ergo nisi expresse revocetur, illa sum manebit. Quod vero sufficiat revocatio sub dictis clausulis Generalibus potest probari, ex magna auctoritate legum Concilij Generalis.

ialis, voluntatem Principis exprimentis, quando in eis revocatio, licet Generalis additur. Vtriusque exemplum apparet in Tridentino, ubi expressè revocantur privilegia aliqua Regularium, & licet sub Generali, & communi revocatione, revocata manent, de quo nullus dubitat. Quando vero Concilium non apponit expressam revocationem illorum, illæsa manent, quamvis opponantur decretis Tridentini, ut ex multis Authoribus probavimus supra. Ideo hanc conclusionem tanquam communem tenent Suar. lib. 8. de legib. cap. 39. num. 1. Basil. de Leon lib. 8. c. 19. Castro Palao ubi supr. Merol. tom. 3. de privileg. cap. 7. num. 22. & alij innumeri.

24. Maior autem difficultas est, an per privilegia, seu rescripta, quæ leges communes non sunt, sed solum privata, cum solis dictis clausulis generalibus, derogentur privilegia inserta in corpore iuris communis? Hæc difficultas, quæ verè maxima est, coincidit cum alia, videlicet, an per privilegia de novo concessa revocetur ius commune, in eo quod privilegio novo contrariatur, & omnis varijs dicendi modis, qui videri possunt apud Iuniperum, ubi supra, qui mordicus defendit partem affirmativam, etiam respectu cuiuscumque Concilij Generalis, & apud Suarez lib. 8. c. 14. n. 1. 2. & 3. alios Authores.

25. Dico tertio, quando privilegium speciale potest habere effectum, aut utilitatem petitam, ex proprietate verborum, sine derogatione iuris communis, & neque in privilegio, quod conceditur, neque in iure communi sunt clausulæ derogatoriæ, adhuc Generales, non manet revocorum ius commune, neque privilegium in eo contentum, per subsequens privilegium. Et idem dicendum est, quando in iure communi sunt clausulæ generales derogatoriæ, seu resistentes privilegijs, pro futuris temporibus, & in privilegio noviter concessio, solum sunt clausulæ generales derogatoriæ: Quia id æqua ratio postulat, summitur hæc conclusio ex cap. in his, de privileg. ubi postquam re-

pro-

probatur, quædam stricta interpretatio cuiusdam privilegij, per quam inutile reddebatur, additur: *Ira esse interpretandum privilegium, ut privilegiati aliquam inde gratiam consequantur; dummodo ab illis, quæ iure Parochiali proveniunt, prorsus abstineant.* Ex quo text. & ex cap. patentibus sub eod. tit. colligunt Doctores privilegium, quod vni iuri derogat, non esse extendendum contra alterum, quia citra læsionem alterius potest suam habere utilitatem. Ergo a fortiori sentiunt, quod si absque derogatione alicuius iuris communis potest salvari utilitas privilegij; non est credendum Pontificem voluisse derogare iuri communi, cuius mentionem non fecit, quod intelligendum est, ut insinuavi de effectu, & utilitate privilegij sufficiente ad explendam proprietatem verborum eius, hæc enim semper attendenda est, & servanda. Sic exemplum, si detur aliquod privilegium ad commutanda vota, debet intelligi de commutatione in re æquali, quia illa verba, sufficienter explentur per commutationem æqualem, & ideo non potest extendi ad inæqualem, quæ iuri est contraria, & ideo nec potest extendi ad disperandum, quia commutatio in proprietate sermonis, non significat dispensationem; quia multo maior est, quam commutatio, & sic semper quod salvatur utilitas privilegij in proprietate sermonis, sine derogatione alicuius iuris communis, non est ad illam extendendum, nisi in eo aliud exprimatur, sic Suar. ubi supr. cap. 14. num. 4. quem sequuntur Merol. Donat. & alij, & in hoc sensu possunt intelligi Authores dicentes; iuri communi non derogari per privilegia, habentia clausulas generales derogatorias, & multo minus sine illis.

26. Dico quarto, quando privilegium est prorsus inutile, nec haberet effectum, quem petit iuxta proprietatem verborum, nisi derogando iuri communi, illi derogabit in eo, quod illi contrariatur; & hoc non solum cum clausulis derogatorijs ge-

H

nera;

neralibus relatis in secunda classe; verum sine illis, & absque alia obstantia, quando in iure communi nulla est specialis resistentia. Probatur efficacissima ratione, quia tale privilegium, etiam si nullam expressam derogationem contineat, ipsa concessio in actu exercito est implicita, & virtualis derogatio iuris communis, in eo quod privilegio contrariatur. Nam Pontifex præsumitur habere scientiam iuris communis, & eorum, quæ in ipso continentur iuxta cap. 1. de const. in 6. Ergo quando cum tali scientia, & cognitione concedit novum privilegium, ipsi iuri communi oppositum tacite derogat illi; etiam si expressè id non declarat; aliàs frivola, & frustratoria esset concessio novi privilegij, quod non est admittendum, præterquam quod est contra naturam ipsius privilegij, quod petit operari contra ius commune, quando aliter effectum habere non potest, sic Salas disp. 17. de legib. sect. 14. num. 75. Bonacin. disp. 1. q. 3. punct. 8. §. 3. num. 15. Palao tom. 1. tract. 3. disp. 4. punct. 21. §. 4. num. 11. & alij contra Suar.

27. Confirmatur ex cap. cum his, de privilegij, ubi privilegium datum, *Ad celebrandum in altari portatili;* declaratur esse intelligendum, sine licentia Episcopi, licet hoc non contineatur expressè in privilegio, & sit contra ius commune. Nam si talis licentia Episcopi esset necessaria, privilegium esset prorsus inutile. siquidem ad celebrandum in tali Altari cum licentia Episcopi, non erat vitale privilegium, nam cum tali licentia, in iure nulla est prohibitio celebrandi in altari portatili; similiter si alicui simplici Sacerdoti datur privilegium ministrandi Sacramentum poenitentiae, debet intelligi de peccatis mortalibus; quia ad venialia non indiget privilegio; sic Suar. cap. 20. num. 7. cum alijs, & cap. 14. num. 3. & in hoc sensu verissima est sententia dicentium, per nova privilegia derogari iuri communi, etiam si nec specificas, nec generales clausulas derogatorias expressas contineant.

28. Sed hic nota, quod quando in iure communi, seu

pri:

privilegij in illo insertis, sunt clausulae repugnantes privilegij, pro futuris temporibus concedendis, quod est habere clausulas derogatorias derogatorias, & in novo privilegio non sit mentio iuris communis illud derogando expressè, & formaliter, vel æquivalenter, non derogatur iuri communi, neque privilegio in illo inserto. Ratio est, quia ius commune cum clausulis resistentibus pro futuris privilegij, est qualificatum, & sic ad sui revocationem petit necessario, ut in forma novi privilegij fiat mentio talis iuris, vel in specie, vel sub clausula sufficiente ad derogandum illi iuri, sic fortificato, id est sub verbis æquivalentibus derogationi specificæ; alias novum privilegium nihil valebit. Confirmatur, & explicatur fundamentum; plus requiritur ad derogandum legi firmiter stabilitæ, quam alijs communi modo latis. Nam clausula derogatoria addita legi, seu privilegio, aliquid operari debet, & saltem hoc operabitur, ut non tam facile derogetur talis lex per privilegium subsequens, ut patet in decretis Tridentini. Vbi in illis statutis, in quibus est clausula derogatoria, seu resistens privilegij, difficilior est revocatio, & nisi in specie revocentur, non manent revocata in magis communi opinione, sic Suar. cap. 14. num. 6. cum Felin. Panormit. & alijs.

29. Dices ergo, in tali casu privilegium erit prorsus inutile, quod inconveniens vitare intendimus in nostra conclusione. Respondetur, quod hoc admittere, quando ratio convincit, non est inconveniens, nec negari potest, quin in aliquibus casibus, privilegia etiam a Pontifice concessa, possint esse inutilia, ob aliquem defectum substantialem, verbi gratia, subreptionis obreptionis, vel voluntatis Principis, aut manifestationis eius, vel voluntatis Principis; aut manifestationis eius: In dicto ergo casu apparet subreptio, ex eo quod impetrans non satis declaravit iuris communis resistentiam; & sic sibi imputet: vel si declaravit, sibi imputet, qui privilegium concessit, quia

non satis voluntatem suam explicavit. Nam eo ipso præsumitur illam non habuisse, quando non est de rebus quæ frequenter, & de stylo conceduntur a Papa, ut dicemus infra num. 37. & sect. 3. fere per totam: Nam in tali casu, quia præcedit notitia specifica in narratione, seu memoriali, unde si Papa dicat: *Fiat, ut petitar*, sufficit; etiam si postea in litteris nihil expressè de statuto, seu privilegio revocando, dicat. Quod non est admittendum in alijs casibus, ut ibidem fufius dicemus.

30. Nec negari potest, quod aliqua privilegia ex dictis defectibus, vel aliquo illorum sint prorsus inutilia: & quid mirum, si nulla extiterint in prima sui concessione: & quod privilegium possit esse nullum, ex defectu voluntatis concedentis, patet, quia licet talem voluntatem concedendi habuerit, si non sufficienter illam explicuit, concessio non debet interpretari iuxta voluntatem non manifestatam, sed iuxta tenorem verborum. Nam voluntas non declarata, per communem usum loquendi, nihil facit ad valorem privilegij, ut benè notat Suar. vbi supr. n. 6. in fin. & constat ex vulgari axiomate: *Propositum in mente, nihil operatur.*

31. Neque obstat dicere, quod non semel conceduntur aliqua privilegia absque defectu, & nihilominus videntur prorsus inutilia; siquidè nihil concedunt, quod sine illis non posset fieri; ut patet in privilegio concessio Universitati Parisiensi, de constituendo Procuratore in causis proprijs ab Innocent. VIII. vbi addit Pontifex: *Licet de iure communi hoc fieri valeat*, & in cap. & si Christus, de iure iurand. in fine; conceditur potestas Religiosis iurandi in causis proprijs, quando alia deest probatio. Quod non solum iure communi, verum etiam iure naturali concessum habetur, & Navarr. tract. de Orat. cap. 19. num. 84. & Rodriguez tom. 1. quæst. 7. art. 1. affirmant: Multas concessiones inveniri in privilegijs Religionum, quæ nihil de novo concedunt. Non ergo erit neces-

nece-

necessarium, quod privilegium aliquid de novo, seu speciale concedat; non solum contra ius commune, sed neque extra illud, quod est contra supradicta, & contra definitionem privilegij, quam in principio assignavimus; non inquam hæc obstant, nam dupliciter potest satisfieri.

32. Primo, dicendo, hæc non esse propriè privilegia, sed quædam declarationes iuris communis, vel naturalis, vel sunt speciales admonitiones, ut talia iura servantur, vel ut cum maiori autoritate fiant. Quod insinuat in gloss. li. 2. cap. *Quia*, vbi ita exponit verbum, *Cœdemus, id est declaramus concessum*. Et in dict. cap. *Et si Christus*, eodem modo gloss. exponit verbum, *Indulgemus, id est, indultum esse ostendimus*. Sic Navarr. vbi supr. & §. 7. 8. & 9. dicens hæc non esse privilegia propria, sed declarationes iuris, quæ dantur ad tollendos scrupulos, & pacandas controversias.

33. Secundo dici potest, & melius; has, & similes concessiones esse vera privilegia, quia propriè potest adaptari illis particula posita in definitione privilegij: *Aliquid speciale concedens*, sive sit per modum declarationis, sive ad monitionis, quia ipsamet declaratio dubij addit aliquam certitudinem, quæ multum confert ad rectè operandum sine remorsu, & gravamine conscientiæ; qui est favor non contemnendus. Similiter specialis admonitio favor est, & plurimum valet; nam sunt aliqua, quæ nisi specialiter notentur; videntur neglecta, ut dicitur in l. item apud Labeonem, §. hoc edictum, ff. de iniurijs, & magis timentur, quæ specialiter caventur Can. quis nesciat 1. dist. & Can. quamquam 22. distinct. & quia interveniente dispositione Principis concedentis; gratiæ maiori autoritate servantur; quæ omnia beneficium Principis sunt, ac proinde verum privilegium.

34. Instabis rursus contra dictam quartam conclusionem. Rescriptum, seu mandatum contra communem legem non habet effectum, nisi illius mentionem faciat, ut

habetur in cap. rescripta 25. quæst. . . & tradit gloss. cap. nõ nulli, de rescript. verb. *Fecerit mentionem*, & cap. ex parte, de Capell. Monachor. verb. *Nulla mentio*, & ibi Abbas, & multi alij. Ergo nec privilegium contrarium iuri communi habebit aliquem effectum, nisi specificam mentionem de illo faciat. Respondetur, quod hi textus, & similes debent intelligi, quando verba privilegij sunt in propria significatione possunt habere effectum sine læsione iuris communis. Secus autem, quando talem effectum non possunt habere sine læsione, aut derogatione ipsius iuris, ut diximus.

35. Nota hic ex Felio. cap. 1. de rescript. num. 4. Panormitan. ibidem Suar. ubi supr. Merol. num. 15. quod si necessarium ut verba privilegij extēdere etiam contra ius commune, ut aliquid de nouo concedatur, extendi debet, quantum fieri potest secundum proprietatem verborum, cum hac tamen differentia, quod privilegia merè favorabilia possunt extendi quantum patitur proprietas verborum, non solum secundum significationem naturalem, sed etiam civilem. At quando sunt contra ius commune, vel tertio præiudicium afferunt, tanquam odiosa, extendenda sunt solum quantum patitur proprietas verborum iuxta significationem naturalem. Excipe privilegia in favorem causæ piæ, in bonum commune, & salutem animarum: ista enim utroque modo extendi debent, secundum communem sententiam, etiam contra ius commune, & in damnum tertij, iuxta dicenda in sequentibus, & disput. de confirmatione.

36. Dico quinto, privilegia inserta in corpore iuris, quæ in suo tenore continent ut revocari non possint, nisi fiat de eorum mentio expressa de verbo ad verbum, vel quid simile, non revocantur per præfatas clausulas generales sequentis privilegij, sed requiritur, ut addantur in revocatorijs alia verba reflexiva, ut revocari possint, v. g. non obstante tali, vel tali clausula, revocata intelligantur,

ter, vel signatim dicatur, non obstante privilegio, sub quacunque forma verborum concessio, vel non obstante iure communi, vel lege communi, ut habetur in Clementina prima, de sepulturis in fin. & Clement. secunda, eiusdem tituli, quia non est cogendus Pontifex, ut de verbo ad verbum, privilegia, quæ revocare intendit referat ad vnguem, sed sufficit scientia illorum, & voluntas ipsius sufficienter expressa; sic Suar. cap. 38. num. 2. cum communi: Ratio esse potest, quia illud privilegium insertum in corpore iuris, cum dictis obstantijs, vel cautelis pro futuris privilegijs concedendis, non solum est ius commune, sed ius qualificatum, per dictas clausulas. Ergo indiget ad sui revocationem mentione speciali, & quali qualificata, alias non intelligetur mentem Pontificis esse illud revocare.

37. Dices, Pontifex habet scientiam illius privilegij in corpore iuris inclusi, cum suis clausulis: Ergo quando concedit aliquid illi oppositum, cum sola clausula generali derogatoria derogabit, & revocabit illud. Respondetur argumentum eodem fere modo probare, quod sola concessione simplici, novi privilegij maneret illud revocatum, siquidem in ipsa concessione includitur revocatio illius, quod concessioni contradicit, quod est falsum. Respondetur igitur, quod potius ex argumento roboratur nostra assertio; quia eo ipso quod Pontifex habet scientiam iuris communis, & omnium, quæ in eo sunt, si quando sunt obstantiæ speciales in eo; specialiter non facit de illis mentionem, vel formalem, vel equivalentem, ostēdit se nolle illi derogare, quia quando hoc vult, expresse, & specificè apponit derogatorias, ut in praxi videtur. Instabis, ergo tale privilegium noviter concessum, erit prorsus inutile, & frustraneum, quod est contra supradicta conclus. 2. Respondetur concedendo, quod erit inutile, & nullū, si alium effectum non possit habere, sed hoc, vel ex defectu narrationis necessariæ in petente, & sic sibi imputer, vel ex defectu sufficientis expressionis voluntatis in conceden-

cedente, ut tibi diximus, quia ex stylo hoc necessarium est, & in praxi servatur.

38. Dico sexto, per clausulas generales non revocantur privilegia concessa per modum contractus, nisi saltem in genere addatur, *etiam si per modum contractus fuerint concessa*, quia cum talis revocatio sit difficillima; & in praedictum tertij in iure acquisito, nisi exprimantur, non intelligantur revocata per clausulas generales.

39. Sed haec omnia limitant Doctores, dum non fiat revocatio *intra proprio*, *certa scientia*, vel *pleniudine potestatis*, quia si haec adfuerint, privilegia quomodo cumque qualificata revocant, exceptis privilegijs, quae in contractu oneroso fundantur, & iuri tertij laedunt, in re gravi, acquisita, & possessa, tempore à lege praescripto. Quia istae clausulae, ut dice mus late infra sect. 4. de confirm. privileg. denotant cognitionem saltem confusam, & voluntatem Pontificis revocantis, quod solum requiritur ad veram revocationem. Si vero omnes istae clausulae simul ponantur, multo magis expresse id manifestant. Et quamvis talis revocatio, sine specifica notitia illius quod revocatur, non possit dici revocatio specifica formalis, dicetur, & erit revocatio specifica aequivalenter; & sic idem operatur, ut tenent dicti Authores, & nos dicemus fufius infra in disp. de confirm. privileg. sect. 4. per totam. Quae omnia adaptari debent, cum proportionem praesenti difficultati. Quando autem inveniat revocatio specifica, vel non, sect. 4. sequenti dicemus.

40. Dico septimo, in privilegijs extra corpus iuris; Primarium privilegium non derogatur per secundum, etiam si secundum habeat clausulas generales revocatorias, & hoc siue pri mum privilegium sit generale, v. g. respectu Religiosorum, siue sit particulare, & privatum, respectu alicuius particularis, vel e contra, nisi de primo privilegio fiat in secundo specialis mentio; quia ut diximus praesumitur in Pontifice ignorantia primi privilegij concessi:

Vnde.

Vnde posterior reputatur subreptitium; sic Panorm. cap. veniens, de praesumpt. num. 12. Salas de legib. disp. 17. sect. 14. num. 74. Basil. de Leon lib. 6. de matrim. cap. 19. n. 21. Bonacin. disp. 1. p. 8. quaest. 3. num. 17. Suarez cap. 39. num. 6. & alij communiter. Quamvis oppositum, ut magis probabile sequatur Palao disp. 4. punct. 21. §. 4. num. 14. nisi in concessione alicuius rei temporalis: prius privilegiatus acquisierit in re contra quod secundum privilegium conceditur. Nam tunc non est censendum Principem velle iniuriam acquisito derogare, nisi de illo mentionem expressam faciat, vel formalem, vel aequivalentem, ut diximus, sed prima sententia est communior.

41. Dico octavo, per sententiam tunc revocari privilegium, quando privilegiatus in poenam commissi delicti, privilegio privatur, & in tali casu illa non est tacita revocatio, sed expressa, & debet proferri sententia, vel a concedente privilegij, vel ab habente eius potestate, alias nihil fiet; siquidem inferior nequit privilegium superioris revocare: At vero per sententiam contrariam privilegio, in qua reus condemnatur, non obstante privilegio, nullo modo privilegium revocatur, sed reprobatur, quia si sententia est iniusta, nihil revocabit: si iusta, non revocat privilegium, sed solum declarat (si potest) privilegium esse invalidum, utpote subreptitium, vel disuetudine derogatum, vel quod ad illum casum non se extendit; & tunc solum est reprobatio, non revocatio privilegij, quae si fuerit authentica declarat ad illum casum non se extendere privilegium, bene tamen ad alios, de quibus nihil agit sententia; ita Suar. cap. 39. num. 4. Basil. lib. 3. cap. 19. n. 27. Palao vbi supr. num. 17.

42. Dico nono, ceteris paribus; quando in aliquo privilegio, seu statuto derogando, est duplex clausula resistens revocationibus futuris, necessarium est ut in novo privilegio, quod illi opponitur, fiat specifica mentio illius duplicis, seu repetitae resistentiae, ut revocatum intelliga-

tur. Vnde si solum fiat specifica mentio de prima resisten-
tia, subreptitium iudicabitur secundum privilegium, quia
maior, & magis qualificata resistentia; maiorem, & vete-
riorem requirit revocationem. Ita Seraph. decil. 296. n. 6.
Covarr. 2. part. tit. de testament. num. 19. vers. 4. Merola
disp. 6. de privileg. cap. 7. n. 218. sit exemplum: Testator in
priori testamento, ita dicit: Volo hoc meum testamen-
tum firmum, & perpetuum esse, nec censeri revocatum per
aliud, quod fecero, nisi in eo a verbum scripta sit ange-
lica salutatio, etiam si nominatim illius primæ voluntatis
meminero; oportet ad hæc verba repetita, & duplicata
rollenda in posteriori testamento, mentionem facere
vtriusque resistentiæ, in hunc modum. *Non obstante quo-
cumque alio testamento per me facto, quacumque verba
derogatoria habente, sub quacumque verborum forma con-
fecto*; nam per illa verba: *Quacumque verba derogatoria
habente*, tollitur prima clausula derogatoria, & per sequen-
tia revocatur secunda; ex quo infert Covarr. cum Anto-
nio Rubeo conf. 24. col. 3. testamentum habens iuramen-
tum, & clausulam derogatoriam specialem, non tolli per
secundum, in quo clausula derogatoria iuramenti tantum
apposita sit, sed ulterius requiri, ut in eo alia illa specia-
lis clausula resistens, expressè retractetur. Quæ doctrina
applicanda est derogationibus privilegiorum.

43. Hinc fit quod quando in privilegijs sunt huius-
modi clausulæ resistentes, ut non possint revocari, nisi de
illis fiat de verbo ad verbum expressa mentio, ut constat
illis habere, mare magnum Prædicatorum Minorū, Car-
melitarum, & aliorum Ordinum, per subsequens privi-
legium, cum solis clausulis generalibus non revocantur,
etiam si novum privilegium sit frustraneum, quia ex defe-
ctu expressionis, vel voluntatis concedentis, vel declara-
tionis necessariæ in impetrante, iudicatur subreptitium, &
nullam; si non fiat specifica mentio illarum clausularum re-
sistentiū, vel expressè, per verba formalia, vel per æqui-
valen-

valentia, ut dicemus in sequentibus, quidquid in con-
trarium dicant alij.

44. Dices, potestas Papæ successoris non potest coar-
ctari a prædecessore; & sic quamvis prædecessor apponat
in suis privilegijs illas clausulas impeditivas derogationū,
non poterit impedire, quod etiam illis non expressis in
suis derogatorijs deroget successoribus Pontificibus talia pri-
vilegia.

45. Responderetur, quod apponuntur illæ clausulæ,
non ut ligent manus successoris, sed ut fortius resistent
posterioribus privilegijs, vel dic clarior cum Pelizar. q. 6.
num. 98. quod Papa concedens prius privilegium non ap-
ponit illas clausulas ut liget manus successoris, sed intu-
it formam loquendi ad manifestandam, seu aperiendam
suorum successorum voluntatem, quæ non sufficienter
manifestatur supposita talis sermonis institutione, si tali
forma non utantur, vel formaliter, vel æquivalenter. Ad-
ducit aliquale exemplum in grammaticis, seu linguarum
inventoribus, qui non dicuntur ligasse manus Pontifici-
bus, aut alijs legislatoribus, si non loquantur iuxta sig-
nificationem verborum, & constitutionem talis idioma-
tis, sed solum posita tali institutione sermonis, non satis
explicare suam internam voluntatem, aliter loquentes,
vel dic cum Gonzalez super Regul. 8. Cancellariæ, gloss.
15. num. 37. Moneta de commun. ultim. volunt. cap. 7.
num. 232. Barbosa de clausulis claus. 40. num. 10. & alijs,
quod quando in lege, Concilio, vel privilegio ponitur
clausula irritans futura, ligat manus Pontificis successoris,
non absolutè, sed secundum quid, & dependenter ab ip-
so successore, vel melius, quod ipse Pontifex successor
consentit in ligatione manuum suarum, eo ipso quod cū
faciliter possit apponere revocationem prioris constitu-
tionis, seu privilegij antecessorum expressè, non ponit
talem expressionem. Vnde censetur nolle illi derogare,
quod nullum est inconveniens, cum æqua lance servetur
ab

ab omnibus Pontificibus, & de stylo exercetur ab omnibus.

Occurrebat hic examinare, quid sentiendum sit de revocationibus privilegiorum, quæ in aliquo Concilio Generali, vel continentur, vel ab ipso confirmantur, sed hoc commodius fiet sect. seq.

SECTIO III.

An per clausulas generales revocentur privilegia, seu statuta inserta in Concilijs Generalibus.

1. **L**oquimur solum de clausulis, num. 7. sectionis antecedentis, in prima classe constitutis, nã de secundis age nus sect. immediate seq. Dubitatur ergo, an per dictas clausulas generales revocatorias inclusas in privilegijs, quæ leges univversales non sunt derogentur privilegia, seu constitutiones inclusæ in aliquo Concilio Generali, sine specifica mentione illius, quando dispositum in privilegio novo, taliter contrariatur dispositioni Concilij, vt sine derogatione illius nequeat effectum petitiũ ex proprietate sermonis habere; quia si talis effectus possit salvari, illud debet manere Concilium, vt diximus conclus. 3. num. 25. sectionis præteritæ. Nam ibi dicta fortius militat in dispositionibus Conciliorum Generalium.

2. Negativè respondent multi, quia cum iura Conciliorum Generalium sint fortiora, vt pote stabilita per tot viros doctissimos, Post tot cõtroversias, & discerptiones, vt derogentur sunt digna maioris notæ, quam quæ in corpore iuris communis inveniuntur. Vnde oportet illa in specie explicare, saltem sub clausula, *etiam contentis in Concilijs Generalibus*, nec sufficit dicere: *Etiam contentis in constitutionibus Apostolicis*; sic tenent Doctissimus Covarr. lib. 4. var. cap. 16. num. 4. & 6. decret. 2. p. cap. 8.

§. 9.

§. 9. num. 6. dicens: Totum mundum hoc amplecti, Menoch. conf. 294. Molin. tom. 1. de iust. & iur. tract. 2. disp. 173. Sanch. lib. 3. de matrim. disp. 26. num. 7. Bonacini. disp. 1. q. 3. punct. 8. num. 13. Palao tom. 1. tract. 3. de privileg. disp. 4. punct. 21. §. 4. num. 6. Addens hoc verissimum esse, etiam si revocatio fiat sub quacumque forma, aut clausula generali, nisi exprimatür Concilium, saltem sub generalibus verbis, dicendo: *Non obstante quacumque constitutione Apostolica, etiam in Concilio Generali edita*, vt colligitur ex cap. ex parte, de Capell. Monachor. & ex cap. nonnulli, de rescript.

3. Sed hoc limitant, nisi aliter constet de voluntate derogantis, nam si clarè constet velle Principem sub verbis generalibus privilegijs, etiam qualificatis derogare, derogata manebunt; quia quocumque modo Pontifex suam voluntatem declaret; etiam si formam communem clausulæ derogatoriæ non servet; privilegium seu statutum Conciliare revocabit; sic relati Authores, & habetur decisum apud Farinac. tom. 3. decis. 614. n. 3.

4. Ex quo infert Palao num. 7. (& est 2. sententia) cum relatis: Dispensationes super impedimenta affinitatis, & consanguinitatis obtentas a Pontifice, vel a Sacra Penitentiaria, cum clausula *non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrarijs quibuscumque*, validas esse; & si non fecerint expressam mentionem Constitutionis contrariæ Concilij generalis, relati in cap. non debet, de consang. & affin. quia ex usu, & praxi iudicatum est, voluntatem Pontificis esse, pro illo casu speciali Concilij Generalis dispositioni derogare. Præterea, illa generalis derogatio solum potest habere effectum circa illius Concilij Generalis dispositionem; quia nullibi est alia prohibitio: Ergo reputari debet, ac si derogatio esset formaliter specifica, ex l. 2. ff. de lib. & posth. & ibi Iason, & tradit relato Felino, Sanchz lib. 8. de matrim. disp. 35. num. 17. hæc Palao dict. num. 7. qui postea

ext.

explicans, quando præsumenda sit scientia, & voluntas Pontificis, cum verba privilegij, seu rescripti nihil aliud continent, nisi novam dispositionem repugnantem priori privilegio, seu dispositioni, resolvit num. 11. quod quando primum privilegium est insertum in corpore iuris, derogatur secundo privilegio per clausulas generales derogatorias; etiam sine mentione specifica talis iuris, in ea parte, qua illi contrariatur novum privilegium; quia præsumitur scitum a Principe, ex cap. de constitutionibus in 6. & addit hoc verum habere, siue novum privilegium sit speciale, siue generale, siue insertum sit in iure, siue nō, & citat pro se Bonac. Salas, & Basilium de Leon lib. 6. cap. 14. num. 14. ex qua doctrina, cum nullam faciat distinctionem inter iura communia, & Conciliaria, ut constat ex limitationibus, quas refert ibidem, videtur clarè sentire Palao, quod quando privilegium novum nullum effectum potest habere, nisi derogando dispositionibus, etiam Conciliaribus, illis derogabit, per quascumque clausulas generales. Imò addit Pater Dominicus tract. 14. quæst. 4. num. 12. cum multis, quod nunquā D. Papa de illo iure, cui per privilegium derogat, fuit solitus in privilegijs mentionem facere, & quod ita observat stylus Romanæ Curia, ut patet in dispensationibus matrimonialibus, & in alijs quotidianis indultis. Et ratio est, quia præsumitur habere Pontificem sufficientem notitiam iuris, cui derogat, vel ex supplica, vel ex generali ratione, quod omnia iura communia sint in serinio pectoris Papæ; & cum nova concessio nullum alium effectum possit habere, nisi derogando dispositionibus cuiuscumque iuris communis, derogatum reputatur, ut ait Palao supra, & est quasi formaliter specifica talis revocatio, ne cogamur dicere, nugatoriam, & frustraneam fuisse concessionem Pontificis, iuxta supradicta sect. 2. conclus. 4. num. 14. & 15. & potest probari ex cap. in his, de privileg. cuius mentionem fecimus dict. sect. 2.

dub. 3. num. 13. & ita tenent expressè Innocent. cap. ex parte, de Capell. Monach. vbi ait: *Non esse faciendam magis mentionem Concilij Generalis, quam alterius iuris*; cuius opinionem ait Felinus in dicto cap. *Nonnulli*, num. 3. fortasse esse veriore per dictum textum, & quia opinio contraria, licet multorum, iure non probatur. Sequitur etiam Cenedus in collect. 123. ad dictum cap. *Nonnulli* in 3. vbi ait, valere rescriptum, etiam contra legem Conciliarem, cum clausula derogatoria generali, & quod non sit necessaria specialis derogatio Concilij, & ad objectionem, ex ipso cap. *Nonnulli*, respondet, illius decissionem procedere, non quia lex Concilij, sed quia specialiter fuit cautum, quod in illo casu sit necessaria specialis derogatio, ut innuit littera textus. Ad id autem, quod solet objici, ex cap. ex parte, de Capell. Monach. respondet, quod rescriptum, de quo ibi, nullam mentionem faciebat Concilij contrarij, neque in specie, neque in genere, ita quod non habebat clausulam derogatoriam, neque specialem, neque generalem, quæ saltem erat necessaria.

5. At Pater Suarez lib. 8. de legib. cap. 15. num. 7. minimè satisfactus hac solutione; notandam Doctrinam tradit. Ait enim, quod Concilium, cui privilegium illud repugnabat, generale non fuit, & sic revocatione non indigebat: nam ad summum revocatio requiritur pro Concilij Generalibus; quia ut multi docent, lex Concilij Generalis habet hoc privilegium, ut intra se contineat clausulam resistentem, pro futuris privilegijs, etiam si illam non exprimat. Quod si objicias æquiparari in hoc illud Concilium Concilij Generalibus per assistentiam Papæ Alexan. III. & multitudinem Episcoporum, qui illi interfuerunt; respondet Suar. hæc profecto nimia ampliatio est illius regulæ, & statim addit, eo vel maxime, quod nec de legibus Conci-

horum generalium est solidum illud principium (nempe quod concilia Generalia habeant privilegium clausulae resistens pro privilegijs futuris) quando illam expressam non habent, vel formalem, vel equivalentem, quod prius docuerat num. 6. adhuc loquendo de Concilio Tridentino. Itaque sentit Suarez, quod decreta Conciliorum Generalium, etiam Tridentini, si non habeant clausulam resistentem expressam, pro futuris privilegijs, revocata manebunt per nova privilegia, etiam si non faciant mentionem Conciliorum Generalium, dum habeant clausulas generales derogatorias; in casu, quod nullum aliud effectum in proprietate sermonis possint sortiri, nisi contraveniendo dispositis in Concilio Generali.

6. Unde merito, pro relata sententia citat Garciam de benefic. part. 4. cap. 5. num. 28. & Pater Juniperus supra, citat ipsum Suar. & respondet cum Felino objectioni factae, ex cap. ex parte, ibi: *Non reprobari privilegium solz, quia non faciebat mentionem legis Concilij, sed ratione materiae, quia videbatur esse parum consentanea bonis Religiosorum moribus.* Unde cum esset etiam contra ius, & illius derogationem generalem non haberet, suspicionem subreptionis generabat, & nihilominus non tanquam invalidum, & subrepticium reputatum est, sed a Pontifice fuit revocatum, tanquam minus conveniens: & ita potest ille text. potius in contrarium, pro nostra sententia adduci. Hac Suarez fere ad litteram; quae magni ponderis sunt pro hoc modo dicendi, & ut valde probabilis habeatur, & illum acriter defendit Pater Juniperus a Drepano de iuris Pontif. defens. disp. 3. cap. 2. per totum, etiam si in privilegio non sit clausula revocatoria; iterum eam defendit 2. part. de casibus referu. disp. 7. quaest. 4. cap. 2. num. 10. licet in hoc loco, clausulam generalem revocatoriam petat.

7. Denique Constitutiones Apostolicas à Conciliaribus nihil differre, tenet Alciatus Paradox. lib. 6. cap. 10.

Doctissimus Saagum, cap. 5. de rescript. num. 24. & Pater Juniper. supr. dicentes, generalem revocationem sufficere, & ita in praxi frequentissimum esse, & Pij V. constitutione confirmari. Denique Garcia de benefic. ubi supr. num. 29. hanc opinionem Innocentij, & Suarij dicit esse valde probabilem in puncto iuris; non tamen recedit a contraria sententia, quia multorum Doctorum, & praxi, & novo stylo Curiae approbata invenitur, quicquid dicat Saagum, & alij in contrarium.

8. Habet igitur ex dictis, pro resolutione dubij duplicem sententiam inter se pugnantem quarum, quælibet, pro se multos, & graves Doctores, nec levia fundamenta habet ex quibus negari non potest utramque esse satis probabilem, & sic sentit perdoctus Ioann. Martin. del Prado tom. 1. q. 4. num. 29. sed pro mea sententia.

9. Dico primo, quando privilegium novum nullum alium effectum in proprietate sermonis potest habere, nisi contraveniendo dispositioni Concilij, etiam generalis antiqui, & tale privilegium est favorabile, & respicit favorem animarum, & forum conscientiae, & iuxta praxim non est de re omnino inasitata, & difficillimae concessionis, nec reputatur valde exorbitans, nec tertio iedit in iure quaesito; maxime in rebus temporalibus gravibus, nec lites generat; si cum discretione exerceatur; cum solis clausulis generalibus derogabit dispositioni Concilij Generalis, cui opponitur, quia praesumendum est Summum Pontificem id concedere, & illi derogare voluisse. Tum, quia ut docent communiter Doctores, privilegia favorabilia, & quae respiciunt bonum animarum, taliter interpretanda sunt, ut semper operentur aliquid in favorem ipsarum animarum; ne frustra concessa videantur. Tum, quia de benignitate Supremi Pastoris Ecclesiae praesumendum est, quod in tali casu intendit aliquem favorem concedere suis ovibus; quando nullum aliud inconveniens sequitur, nisi solum aliqua-

liter, vel suam, vel suorum inferiorum iurisdictionem extendere ad privilegiatum. Tum denique, quia ut bene notavit Pelizarius *supr.* sect. 2. num. 7. multa pro foro conscientiae possunt licite fieri, quae in foro exteriori debent omitti.

10. Dices ergo, quamvis in tali privilegio non inveniatur clausula derogatoriae adhuc generales, privilegium tenebit, etiam si sit contra dispositionem alicuius Concilij Generalis, ut diximus *supra* de iure communi.

11. Authores relati pro secunda sententia non renuent id admittere; cum nullam differentiam agnoscent inter iura Conciliaria, & alia communia, ut vidimus. At mihi respondendum videtur, negando sequelam, ex illo principio admissa a Pelino, & alijs communiter, quod iura Conciliorum Generalium, propter eorum maximam auctoritatem includat virtualiter, seu aequivalenter clausulam generalem resistentem, pro futuris privilegijs; etiam si illam non expriment. Vnde ad vincendam hanc resistentiam, privilegia nova debent habere clausulas revocatorias, saltem generales, quod non est necesse respectu iuris communis, quia ex se talem resistentiam non habet, nisi illam exprimat, videantur omnino, quae diximus *sect.* 2. *conclus.* 4. num. 26. & 27. & dicenda *infra* in hac eadem *sect.*

12. Dico secundo, in alijs privilegijs, quae sunt difficillimae concessionis, quia raro, vel non sine magna difficultate conceduntur; tanquam exorbitantia, vel tertio laedunt graviter in iure acquisito, maxime in rebus temporalibus, nisi contineant clausulam derogatoriam specificam Conciliorum Generalium expressam, & formalem; saltem sub nomine Concilij Generalis in communi, non derogantur statuta, vel privilegia inserta in eis, etiam si clausulas
gene-

generales derogatorias primae classis contineant nova privilegia, & quamvis nullum effectum possint fortiri, quia praesumuntur vel subreptitia, vel obreptitia, ob defectum expressionis, in supplica, vel non adfuisse voluntatem Pontificis talibus derogando; nam si illam haberet, exprimeret. Vnde, quando non exprimit cum de facili possit per ipsum non exprimere, sufficienter declarat non habuisse voluntatem, nec revocandi unum, nec concedendi aliud; maxime cum sciat de stylo, hoc esse necessarium; praecipue in rebus exorbitantibus, & sicut in concessionibus communiter dicitur, quod non intelliguntur concessa, quae si exprimerentur non concederentur, vel non ita facile, ita non intelliguntur revocata, quae si exprimerentur, non revocarentur, vel non ita facile.

13. Dices: Pontifex habet scientiam iurium Conciliorum Generalium, quia sunt iura communia. Quid ergo opus est expressione talium iurium ab impetrante? Respondeo, quod talis expressio requiritur de stylo, & praxi, ut voluntas Pontificis manifestetur: vel dic cum alijs non esse inconveniens admittere in Pontifice aliquando cum scientia iuris, oblivionem, seu ignorantiam actualem, quae dicitur inadvertentia, & a Suario, & Pelizario vocatur ignorantia concomitans, quam ipsi admittunt, quando res est gravis, & difficilis concessionis, & praesumitur adesse, cum vel impetrans in supplica, hoc non explicat, vel Pontifex in ipso privilegio non facit specificam mentionem illius iuris Conciliaris, cui derogat. Verum est, quod in rebus facilioribus, & quae solum bonum animarum respiciunt, non praesumitur talis inadvertentia in Pontifice, sed quod ut verus Pastor animarum, semper illud attendit, & vult uti plenitudine suae potestatis.

14. Adde, quod neque in rebus gravioribus,

talibus inadvertentia admittitur, quando frequenter, & de stylo, sine magna difficultate conceduntur, ut patet in dispensationibus quotidianis matrimonialibus, & similibus, in quibus, ut dicemus infra, loquendo de Tridentino, etiam si Papa non faciat mentionem specificam Concilij, cui derogat, tenent dispensationes, quia frequentia, & stylus hoc obtinuerunt, at extra hos casus requiritur clausula revocatoria modo dicto. Hanc partem à fortiori tenent omnes Authores, quos propria sententia, num. 2. retulimus, quia si absolute, & respectu omnium, docent non sufficere ad derogandum Constitutionibus Conciliorum Generalium in privilegio, quod de novo conceditur, clausulas generales derogatorias, sed requiri specificas, saltem in communi *sub nomine Conciliorum Generalium*, necessarie ad minus debent intelligi dicti Authores, de rebus maioris momenti, & quæ lites, & damna inferre possunt, vel bono communi, vel alicui personæ, vel Ecclesiæ, seu communicati particulari lædunt. Et revera negari non potest, quod res graviores, & quæ tangunt ius tertij, iam stabilitæ, & possessæ habent maiorem intrinsecam resistantiam, ut dissolvantur. Ergo ad sui revocationem indigent fortiori derogatione, quam aliæ res, quæ nec bono communi, nec tertio particulari lædunt, sed potius animarum salutem respiciunt. Ergo si istæ, in prima illa sententia, indigent ad sui revocationem clausulis generalibus revocatorijs in privilegio noviter concessis, illæ indigebunt specificis, & formalibus.

15. Et iuxta hanc doctrinam in decisionibus Rotalibus, quotidie experitur, quod in privilegijs concessis alicui, vel aliquibus regularibus, circa liberationem à solutione decimarum, nisi in revocatorijs privilegiorum fiat specifica mentio, cap. nuper, de decim, quod continet constitutionem Concilij

Generalis Lateranensis, non manet revocata dispositio Concilij; sic fuit decisum in causa Orlianen. decimarum 30. Maij & 9. Junij 1586. coram Orano, & in Valentina decimarum 9. Junij 1637. coram Coccino, & in alia novissima Sabiensi. Castri Montis Rotundi 3. Augusti 1626. coram eodem Coccino, & habetur in impressis per Paulum Rubeum tom. 1. novissimar. de anno 1642. decis. 316. num. 11. vbi notatur, quod si in privilegio derogatur alicui Concilio Generali in specie, & postea subdatur clausula, & alijs Concilijs, censetur etiam derogare dicto Concilio Lateranensi, quia illa clausula, & alijs Concilijs, intelligitur etiam de generalibus.

16. Nec alienus à ratione debet reputari modus intelligendi, seu explicandi mentes Pontificum in his nostris duabus conclusionibus, cum videamus non ab simili modo se ipsos explicare aliquoties, ut patet in Pio V. qui cum concessisset amplissimam communicationem privilegiorum, absque limitatione aliqua aliquibus Religiosis non Mendicantibus, & ipse prætenderent illis suffragari, in quibuscumque privilegijs, reclamantibus interesse habentibus, in rebus temporibus, à quorum solutione existimabant se esse immunes tales Regulares, ratione dictæ amplissimæ communicationis; ipse Pontifex adidit aliam Bullam die 30. Janij anno 1570. qua declaravit suam mentem nunquam fuisse communicare privilegia quatuor ordinum Mendicantium talibus Religiosis non Mendicantibus, in attinentibus ad bona temporalia, sed solum ad spiritualia. Quam bullam ad litteram adduximus supr. disp. 2. de comm. privileg. sect. 2. num. 24. vide ibi in fin. & num. 21. & 22. & communiter Doctores in his, quæ salutem, & bonum animarum respiciunt, sine læsione alicuius tertij, extendunt privilegia, & revocationes coarctant, seu restringunt, quod non ita faciunt in alijs.

17. Cui Doctrinæ, est valde consona, alia tradita à Molina. tom. 1. de iust. disp. 173. §. *Occasione legitimatio-*

nis, ubi ait: Quod si rescriptum, seu privilegium contrariatur legi, cum praiudicio notabili Reipublicæ, vel alicuius tertij, tunc necessaria est in privilegio clausula, quæ in speciali deroget legi, cui opponitur, dicendo, non obstante tali lege in contrarium lata, quod si non vergeret privilegium in notabile damnum alicuius, sufficeret, & necessaria esset clausula generalis, *non obstantibus quibuscumque iuribus in contrarium*; & rursus addit, si autem rescriptum derogaret iuri, in Concilio aliquo generali condito, tunc etto, ius illud concessionibus futuris non derogaret, necessarium esset (ait cum Copari.) apponere clausulam: *Non obstante quocumque iure contrarium disponente etiam in Concilio generali statuto.*) Hæc Molina ex quo patet, quod dicitur: si modo dicitur explicari privilegia, quæ notabiliter nocent alijs, seu bono communi; ac illa, quæ nulli nocent, & sunt in favorem animarum. Neque alia ratio reddi potest, nisi quia favorabilia amplè peunt interpretari, alia vero strictè. Vide dicta disp. 1. quaest. 2. ferè per totam, præcipuè à num. 6. & disput. de revocat. sect. 1. num. 11.

18. Nunc restat grave dubium examinandum; videlicet, an ea, quæ supradicta manent de Concilijs Generalibus vetustis, eodè modo intelligenda sint de Concilio generali novo, hoc est, de Tridentino. In qua difficultate triplicem modum dicendi invenio, seu triplicem sententiam.

19. Prima asserit, quod licet ad derogandum cuique Concilio generali veteri, desideretur, & sufficiat clausula expressa revocatoria Conciliorum Generalium in communi: At si Concilium generale sit modernum, ut est Tridentinum, ad eius revocationem omnino requiritur specifica, & individua mentio illius in novo privilegio, quod illi opponitur, alias revocatio erit nulla ex defectu talis requisiti. Hic modus dicendi tribuitur Enriquez lib. 7. de Indulg. cap. 26. num. 3. Vivald. in Candelab. 3. p. cap. 12. num.

num. 22. sed apud ipsos hoc non clare invenis; tenent tamè Thom. Sanch. lib. 3. de matrim. disp. 27. num. 7. Salgad. de retent. Bull. p. 2. cap. 1. num. 62. & alij infra referendi, probant ex maiori autoritate novi Concilij, sed nos aliqua alia non levia fundamenta adducemus infra.

20. Secunda sententia defendit, nullam esse differentiam inter Concilia Generalia antiqua, & nova, sed omnia esse prorsus eiusdem autoritatis; sic Garcia de benefic. 4. p. cap. 5. num. 30. & 32. & n. 41. rejicit differentiam positam in prima sententia à Sanch. & alijs inter Concilium novum, & vetus, quia sine fundamento (ait) & contra praxim communem. Ideoque addit, iam non invenitur in novis impressionibus Vivaldi, cum Garcia sentit Castro Palao tom. 1. tract. 3. disp. 4. punct. 21. §. 4. n. 10.

21. Imò addunt ipsi Authores (& erit tertius modus dicendi) minus requiri, ut derogetur statutis in Tridentino, quam in alijs Concilijs Generalibus; nam ad horum revocationem, desideratur expressa mentio, saltem sub clausula Conciliorum Generalium; at respectu Tridentini, neque specialis, neque generalis mentio desideratur, ut derogatum intelligatur, in eo quod privilegio novo prorsus opponitur; ex eo quod in decreto ultimo Tridentini sess. 5. sic declaratur: *Omnia in dicto Concilio statuta de morum reformatione, & Ecclesiastica disciplina, ita decreta fuisse, ut in his salva semper autoritas Sedis Apostolica, & sit, & esse intelligatur.* Per quæ verba videtur sublata resistentia inventa in alijs Concilijs Generalibus pro futuris concessionibus, clausulam specificam derogatoriam Conciliorum Generalium non habentibus, ac proinde, quando Pontifex aliquid repugnans Tridentino decernit, non contradicit ei, sed facultate sibi expressè in ipso tradita, utitur, & sic ait Garcia, num. 30. quod quando Pontifex aliquid concedit contra statuta in Tridentino, non illi derogat, sed potius videtur uti facultate sibi in eo concessa, quam aliquid facere contra Concilium.

Non ergo indiget derogatione speciali Tridentini privilegii, quod à Pontifice conceditur, repugnans alicui dispositioni illius: sic dicti Authores allegantes in sui favorem Anastasium German. de Sacram. imm. lib. 3. cap. 11. num. 47. Patrem Alderete Societate Iesu in allegat. pro reg. exempt. part. 1. cap. 8. num. 20. qui adducit Arcinum, & Felinum pro hac sententia.

22. Probant hanc suam conclusionem primo ex varijs exemplis. Nam in secundo gradu, numquam dispensari præcipit Concilium Tridentinum, cap. 5. sess. 24. de matrim. nisi inter magnos Principes, & ob publicam causam; sed videmus, quod frequenter dispensatur inter infinitæ plebis homines. Idem apparet in coadiutorijs, & alijs, quæ à Sacro Concilio sunt prohibita, & tamen, nulla illius mentio, nec derogatio fit in talibus dispensationibus. Adducit Garcia plures decisiones Rotæ in sui favorem, & declarationes Eminentissimorum Cardinalium Congregationis Concilij; & quod ita servat Cancellaria, & quod magis est, adducit motum proprium Pij V. in quo declaravit, neque speciali, neque generali derogatione Tridentini opus esse, in quibusvis concessionibus Apostolicis manu Pape signatis, cuius motus proprius placuit hic inferere, & est tenoris sequentis. *Mota proprio, &c. cum plerumque contingat dubitari in causis Rotæ, auditorio nostro, & alibi, pendentibus super provisionibus, & commutationibus, unionibus, & alijs dispositionibus, ac alijs gratijs Apostolicis, quæ contraveniant decretis Concilij Tridentini, an sit opus speciali derogatione eiusdem Concilij? Nos quæcumque dubia de super mota, & movenda submovere volentes, ac quorumcumque decretorum Concilij huiusmodi tenores presentibus pro expressis habentes, motu simili, &c. Ex certa nostra scientia, & de Apostolicæ potestatis plenitudine, hac usque perpetuo valitura constitutione declaramus, neque speciali, neque generali derogatione, eiusdem Concilij opus fuisse, & esse in quibusvis colla-*

tionibus

tionibus, provisionibus, commendis unionibus, &c. & alijs dispositionibus de quibusvis beneficijs Ecclesiasticis, cum cura, & sine cura secularibus, & quorumvis Ordinum Regularium, etiam Monasterijs, Conventualibus, & Confraternalibus, ac curam animarum habentibus, quæ quomodolibet vacarunt, & vacabunt, ac etiam gratiam, & iustitiam concernentibus, & alijs gratijs, ac concessionibus Apostolicis per nos, ac felicis recordationis Pium Papam Quartum prædecessorem, necnon quoscumque Romanos Pontifices successores nostros, nostra tamen, & prædecessoris, ac successorum prædictorum propria manu signatis, ac Sedem Apostolicam, quibusvis personis, Collegijs, & alijs pijs locis, & alijs quomodolibet factis, & faciendis, ac concessis, & concedendis, & ita per quoscumque iudices, & causarum Palatii Apostolici Auditores, ac Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales in quibusvis causis etiam per appellationem pendentibus, iudicari, & diffiniri debere sublata, &c. irritam quoque decernimus, volentes presentis nostri motus proprii schedulam in cancellaria Apostolica publicari, & in illius libro, quæ interno nuncupato, describi, non obstantibus quibusvis constitutionibus, & ordinationibus huiusmodi Palatii, &c. ceterisque contrarijs quibuscumque; ille motus proprius fuit lectus, & publicatus Romæ in Cancellaria Apostolica anno Incarnationis Dominicæ 1570. die vero Sabbati 23. mensis Decembris Pontificatus Sanctissimi D. N. Pape Pij V. ann. 5.

23. Ex quo Sacra Congregatio Concilij in declaratione Abulensi ad quæsitum, an ad derogationem S. Concilij Tridentini sufficiat Papam contra illud rescindere, absque illius speciali, vel generali derogatione, ut Pium V. declarasse dicitur, sic respondit: *Si supplicatio manu Pape signata fuerit, non requiritur, nec specialis, nec generalis derogatio.* Accedit alia declaratio, quam ad iudicium Bull. Quarant, verbo *Confessor*, ad finem tenoris sequentis: *Illusterrimi, & Reverendissimi D. D. Sixtus Pap. V.*

felic.

felicis recordationis indulxit Patribus Congregationis Oratorij, ut qui ex eis, prævio examine ad audiendas confessiones in ipsa Urbe, a Visario approbati fuerint, extra eandem Urbem, absque alio examine de licentia tamen Ordinariorum locorum, confessiones libere audire valeant. Sed quia in partibus præcipue Neapolis, ipsis in dubium revocatur privilegium prædictum, sub prætextu, quod non contineat præcisam derogationem, neque mentionem aliquam Concilij Tridentini sess. 13. cap. 15. quo cautur, ne quis absque propriorum Diœcesanorū examine audeat confessiones audire. Ideo prædicti Præbyteri Congregationis Oratorij desiderant supplices super hoc responsum à Sacra Congregatione an fuerit necessaria derogatio Sacri Concilij Tridentini. Congregatio Concilij censuit, si huiusmodi privilegium fuerit, ut ponitur à Sede Apostolica concessum; utique omnino esse observandum, quamvis nullam derogationem, aut mentionem Concilij Tridentini contineat. Hæc Cardinalis Matthæus.

24. Huiusmodi constitutionem cum declarationibus relatis de verbo ad verbum referunt Quaranta in summ. Bull. verb. *Confess.* Riccius lib. 5. de iur. personarum cap. 14. num. 15. & lib. 8. cap. 4. num. 6. Diana part. 7. tract. 2. res. fol. 20. alios referens, Graph. tom. 1. cons. lib. 5. de homicid. cons. 4. num. 26. ubi ait: Quod etiam si in Tridentino adsit clausula expresse revocatoria pro futuris privilegijs, sufficit ad sui revocationem clausula saltem: *Non obstantibus constitutionibus Apostolicis.*

25. Vide varietatem Doctorum in re quidem gravissima, perpende fundamenta, & invenies omnes probabiliter loqui. Ego tamen sentio, quod ut revocentur statuta, seu privilegia inserta in Tridentino, vel ab ipso confirmata, non sufficiunt in novo privilegio clausulæ communes, & generales revocatoria, sed omnino desiderantur specificæ, & individuales. Tum, propter eius magnam auctoritatem; Tum, quia concilium generale novum, ut est Tri-

denti-

dentinum ex arte recognovit convenientiam, & convenientiam rerum pro statu præsentis, & hoc cum maturo, & vigilantis examine tot sapientissimorum, & prudentissimorum virorum; ex quo habet maiorem resistantiam pro futuris dispositionibus, quam alia Concilia generalia antiqua. Unde non est mirum, quod ex hac parte indigeat fortiori, & expressiori revocatione, qualis est specifica, & hoc forte est fundamentum primæ sententiæ, licet clare non exprimat.

26. Sed accipe aliud non leve desumptum ex Bulla Pij IV. in fine Concilij relata, ubi confirmat omnia decreta Tridentini, cum clausulis revocatorijs, & resistantijs vrgentissimis omnium privilegiorum in contrarium. Et fere idem fecit Greg. XIII. revocando quascumque concessiones factas contra disposita in Tridentino a Pio V. suo antecessore, de quo infra, & passim in novis concessionibus factis in favorem Regularium, a Summis Pontificibus, additur clausula, *dum decretis Tridentini non adversentur*, per quam manifestè videntur confirmare omnia disposita in Tridentino, ex quibus sic formo rationē, Statutum, seu lex pluries confirmata, redditur plus stabilita, & firma, ut omnes testantur: Ergo includit maiorem resistantiam ad sui revocationem, quam quælibet alia, quæ sic fortificata non est. Cum ergo ad derogandum alijs Concilij Generalibus requiratur, & sit necessaria saltem clausula generalis modo assignato supra; ad derogandum Tridentino sic stabilito necessaria erit clausula specifica, & individua. Non ergo Authores primæ sententiæ sine sufficienti fundamento loquuntur; ut ait Garcia, quibus ibi relatis adde Carrot. in repet. lib. 6. part. 2. ampliat. 1. limit. 1. Hodiedam de incompatibilitate benefic. 2. p. cap. fin. num. 58. Azor. 2. part. lib. 8. cap. 8. quæst. 7. Menoch. & Zerol. relatos ab ipso Garcia ubi supra num. 36. Doctissimum Montesium in manuscriptis de pœnit. disp. 2. quæst. 3. num. 1. Vincent. Candidum, Magistrum Sacri Pal. tom.

I. dif.

1. aliquis. 3. art. 28. dub. unico. Quid autem sentiendum sit cum adduntur clausulae ex certa scientia, plenitudine potestatis, & motu proprio, dicemus infra disp. 7. sect. 7. dub. 5.

27. Ex quibus inferunt graves Doctores, quos refert, & sequitur Bosius de Iubilæo sect. 1. cas. 10. §. 2. num. 10. & sequentibus. Quod quia in Bulla Coenae Domini non fit specifica mentio Tridentini, non manet revocata facultas concessa Episcopis ab ipso Concilio sess. 24. cap. 6. de reformat. absolventi a casibus occultis, etiam ab hæresi, nõ obstante quod in Bulla Coenae addatur clausula derogatoria, *Cuiusvis Concilij*. Nam ut optimè docuit Doctissimus Montesinus vbi supr. Illa verba posita in derogatione Bullae Coenae, *Cuiusvis Concilij decreta*, etiam reperiebantur posita ante Tridentinum; nam Bulla Coenae multo antiquior est, quam Tridentinum; & consequenter, dictam clausulam, *Cuiusvis Concilij*; intelligunt præfati Doctores de Concilijs Provincialibus, seu Nationalibus. Neque urget in contrarium ratio, quæ videtur Patri Dianæ firmissima p. 7. tract. 2. resolut. 23. nempe, quod nullum est assignabile Concilium Provinciale, imo neque generale, cui derogetur per talem clausulam, nisi Tridentinum, quia si ut inquit Montesinus, eadem clausula utebatur Bulla Coenae, ante Tridentinum, interrogo, cui Concilio derogabit, tunc, cum nullum esset, quod illam facultatem Episcopis concedere? Dicendum ergo est, quod non otiose posita est in Bulla Coenae talis clausula; licet de præfati nullo Concilio Provinciale sit assignabile, cui derogetur: Nam cum lex semper loquatur, & sit perpetua; etiã si de præfati nulli iuri deroget, est utilis ad derogandum futuris Concilijs Provincialibus, si talia in eis Episcopi intenderent concedere, & sic erit lex præservativa futuri eventus. Quapropter, nisi fiat specifica, & individualis mentio Tridentini in novo statuto, seu privilegio, non intelligitur derogatum, & cum hucusque in nulla Bulla Coe-

næ talis clausula specificè sit posita, non intelligitur dicta facultas Episcoporum derogata. Sed an ex alijs capitibus hodie derogata sit, maximè circa absolutionem ab hæresi dicemus suo loco; ita Pater Candidus vbi supr. num. 26. in fin.

28. Præcedens tamen doctrina limitanda est, quando in memoriali, seu petitione sit instantia, ut concedatur hoc, vel illud, non obstante, quod sit contra aliquod statutum Tridentini, quia tunc non est necessaria in instrumeto concessionis, ut fiat mentio Tridentini, nec in specie, nec in genere, sed sufficit: Papam dicere, *fiat*, vel subscribat dicens: *Conceditur, ut petitur*, quia dum supplicatis annuit, & cum noticia narratorum concedit, censetur de facto velle se revocare contrarium; mens enim concedentis se conformat supplicanti, a quo etiam specificationem accipit, & quando constat de voluntate Papæ, non est necesse de alio disputare, ut constat ex cap. nonnulli, de rescript. & cap. ex parte sua, de Capell. relatio enim, seu narratio supplicantis, non minus, quam tenor instrumenti insertus in concessionem Papæ, operatur: ita Archidiacon. in cap. in præsentium, num. 1. quæst. 1. Aret. conf. 15. Ricc. 3. part. decis. Arch. Neapol. decis. 36. num. 2. Rodrig. tom. 3. questionum, quæst. 46. art. 1. §. 2. conclus. 3. & quia in dispensationibus, & concessionibus, quæ de stylo Curiae frequenter conceduntur, contra aliqua statuta, sive Tridentini, sive aliorum præcedit, talis narratio, quæ actualiter in mente Papæ est, ex frequenti usu, non solet in concessionibus mentionem facere iurium, quibus derogat, ut benè notat Pater Donat. tract. 14. quæst. 4. num. 12. 13. & 14. sed de huiusmodi noticia Pontificis debet constare, ut fidem faciat in foro externo, licet in foro conscientiae veritas sufficiat.

29. Restat nunc respondere fundamentis oppositarum sententiarum, quod fiet breviter, dicendo: Quod debent coarctari, vel extèdi iuxta conclusiones, & doctrinam

à nobis raditam. Vnde motus proprius Pij V. & declarationes Eminentissimi norum Cardinalium; dato, quod sint authenticæ, & sufficienter publicatæ, de quo non constat, debent intelligi, quando in narrativa, seu petitione præcessit mentio expressa Tridentini, nec aliud ex ipsis potest convinci. Vel dic, quod admissio, & non concessio, quod nihil eis deficeret, & loquerentur de omnibus casibus, iam consuetudo, & stylus novus oppositum obtinuit; & sic inane revocatæ per usum contrarium dictæ explanationes.

30. Ad illud autem, quod potest obijci ex secunda sententia delumptum ex clausula Concilij, *relinquentis omnia in eo contenta* (præter diffinitiones) *dispositioni, & voluntati Romani Pontificis*, facile responderetur; quod ibi nulla maior facultas conceditur ei, quam haberet, etiã si talis clausula non apponeretur, sicut habet eandem, circa omnia statuta aliorum Conciliorum Generalium, talem clausulam non habentium; sed ibi posita fuit expressè, quæ in alijs implicitè continetur. Quis enim rationabiliter dubitare potest, quod Papa habet absolutam potestatem supra statuta Conciliorum Generalium, & quod sicut suæ autoritatis est dare valorem talibus statutis; sic ea poterit invalida, quando recta ratio id postulaverit; vnde nihil contra nostram assertionem.

31. Quid autem sentiendum sit, quando in derogatione novi statuti, seu privilegij adsunt clausulæ positæ in secunda classe supra sect. 2. num. 7. huius disputationis, & similes sectio, sequens declarabit.

SECTIO IV.

Quid operentur clausulæ generales revocatoria in secundo Ordine positæ, præcipue circa Tridentinum.

1. Divisimus clausulas generales in duas classes sect. 2. num.

num. 7. huius disputationis, & de primis agimus hucusque, nunc agendum restat de secundis, & ut à claritate intenta minime recedamus repetam illas, & sunt huiusmodi: *Non obstantibus quibuscumque privilegijs, etiam si de eis de verbo ad verbum mentio fieri debeat, vel quorum tenores pro expressis habentes, vel non obstante quocumque privilegio, sub quacumque forma concessio: vel non obstantibus quibuscumque constitutionibus Apostolicis, vel etiam cuiuscumque Concilij provincialis, seu generalis, & similia.*

2. Dubitatur ergo, an quando in revocatoria alicuius novi privilegij, seu statuti adest aliqua ex dictis clausulis, vel omnes simul, intelligantur revocata, quæcumque antecedentia; sive in iure communi, sive in Concilijs Generalibus; etiam in Tridentino, & denique in alijs, quibusvis privilegijs, sive Religiosis in communi, sive alicui personæ particulari concessis, excipiendo semper illa, quæ in contractu oneroso fundantur, vel iuri tertij lædunt in re gravi temporali acquisita, & possessa; taliter, quod omnes dictæ clausulæ, & quælibet illarum, respectu privilegiorum, & statutorum antecedentium, quomodolibet concessorum, operentur idem, ac operantur clausulæ formales specificæ; ex eo quod æquivalenter reputantur tales, & sic revocent quodlibet privilegium antecedens, quæcumque clausulas derogatorias derogatarum, & restrictivas urgentissimas habentes. Intellige in omni, & solo eo, quod novum privilegium clare contrariatur antiquo, & sine cuius derogatione, novum non potest habere effectus, quem petit, ex proprietate sermonis; nam quando illos habere potest, servanda est indemnitas prioris legis; privilegij, seu statuti, iuxta qualitatem materiæ. Quod addo propter ea quæ diximus disp. 1. sect. 2. num. 1. & 2. & dicemus sect. 3. num. 9. Nam contra pure favorabilia; maxime, quæ animarum salutem respiciunt, restringendæ sunt revocationes, sicut concessiones ampliandæ, quantum fieri possit, non solum secundum naturalem significatio-

nem verborum, verum, & secundum civilem, vt ibi diximus, & vt cum maiori claritate procedamus.

3. Supponendum est primū, tamquam omnino necessarium, quod in sententijs relatis supra sect. 3. num. 3. vsque ad num. 6. inclusive; non solum omnes, sed quælibet scorsum, ex relatis clausulis, num. 1. huius sectionis: Sufficit ad derogandum quælibet antecedentia contraria dispositioni novæ; etiam inclusa in Tridentino, quia si de qualibet clausula generalissima derogatoria, id sentiunt Authores relati, multo magis sentient de istis, cum revera magis accedant ad specificas, & sapiant naturam illarum.

4. Secundo supponendum est, quod in sententia Sanchez, & aliorum, nulla clausula ex relatis, neque omnes simul sunt sufficientes ad derogandum dispositis in Tridentino, sed omnino requiritur mentio expressa, & individualis illius, & hanc sequuntur præter relatos supr. sect. 3. num. 18. omnes, qui defendunt, per Bullam Coenæ Domini non derogari potestati concessæ à Tridentino DD. Episcopis absolvendi casibus occultis, etiam ab hæresi, quia non fit in dicta Bulla expressa mentio ipsius Tridentini, sed de hoc modo non disputo. Itaque hanc differentiam constituunt isti Authores, inter Tridentinum, & alia Concilia Generalia, quod ad derogandum istis; sufficit mentio Conciliorum Generalium in communi, at vero ad derogandum illi videlicet Tridentino, requiritur specifica, & individualis.

5. Quibus suppositis. Dico primo, per clausulas, *Non obstantibus quibuscumque privilegijs, etiã si de eis de verbo ad verbum mentio fieri poterat, in prioribus statutis, seu privilegijs,* revocantur quæcumque privilegia inserta in iure communi, & in qualibet Bulla, seu concessione, tam respectu communitatis, quam respectu personæ privatae, in omnibus, in quibus contrariantur, neque secun-

quum proprietatem verborum, possunt Conciliari, alias

frustranea esset talis revocatio, cum nihil revocaret. Non enim esset maior ratio vnius, quam alterius, supposito, quod nullum in individuo nominatur, in tali revocatione generali, quod absurdum est dicere. Et idem est dicendū, quando Pontifex condit aliquam legem, statutum, aut Bullam correctoriam præcedentium concessionum, esset enim ferè impossibile, & omnino intollerabile obligare Pontificem, vt omnia privilegia, quæ revocare vult, infereret de verbo ad verbum in nova Constitutione. Vnde supradicta clausula licet non sit formaliter specifica, & individualis, respectu cuiuslibet statuti, seu privilegij revocandi, est æquivalenter, specifica, & individualis, respectu cuiuslibet. Ita communiter Doctores, quod maxime verum est, quando cum tali clausula coniungitur alia: *Ex certa scientia, de plenitudine potestatis, & motu proprio.* Et idem dicendum est de clausula: *Non obstante quocumque privilegio, sub quacumque forma verborum concessio, vel omnibus pro expressis habitis.* De clausula autem: *Non obstantibus quibuscumque constitutionibus Apostolicis,* multi idem affirmant, alij negant cum Palao, utrumque probabile, si nihil aliud exprimitur.

6. Est tamen advertendum. Primo, ex sententia Suar. supra relata, quod in Bullis, seu decretis correctivis antecedentium concessionum, cum odiosa sint, non debent extendi revocatoriæ, sed restringi, quantum patitur proprietates verborum, secundum significationem naturalem, at in concessionibus gratiosis, & quæ nulli nocent, debent extendi etiam secundum significationem civilem, quam iuxta modum loquendi possunt habere, dummodo ad exorbitantiam, & insultata non extendantur, vt disputatione de confirmatione dicemus.

7. Dico secundo, dictæ clausulæ licet sufficiant ad derogandum Concilijs Provincialibus, seu Nationalibus, sed non generalibus, nisi saltem fiat in communi, mentio Conciliorum Generalium, exceptis casibus sect. 3. assignatis.

K

naus.

natis. Respectu vero Tridentini, nulli fiat mentio specifica, & individualis illius, iuxta dicta sect. 3. à n. 25. & sic nihil faciunt propter rationes ibi assignatas, præter casus eodem loco, num. 28. admissi. Itaque ad derogandum cuilibet privilegio, seu statuto, tam extra, quam intra ius commune, sufficiunt dictæ clausulæ generales. Ad derogandum verò Concilio Generali, requiritur mentio Concilij Generalis, saltem in communi. Ad derogandum autem Tridentino, requiritur mentio specifica, & individualis, facta saltem in narrativa ab impetrante, sive verbo, sive scripto, & in rebus, quæ communiter conceduntur semper præsumitur præcessisse, & sic credendum est præcessisse in concessione Pij. V. circa validitatem professionis Monialis, in articulo mortis constitutæ, ante adimplerionem anni novitiatus, & præcedere in quotidianis concessionibus, quæ nullum effectum possunt habere, nisi alicui dispositioni Tridentini derogando; quia sic stylus Curia iam obtinuit, per quod facillimo negotio respondebitur fundamentis in contrarium adductis.

DISPUTATIO QUINTA.

De publicatione necessaria in revocatione, & concessione privilegiorum.

SECTIO I.

Præsupponuntur aliqua utilis pro intelligentia huius materie.

1. **V**T tota hæc difficultas commodius intelligatur, nonnulla præsupponenda sunt, & resolvenda, quæ in materia de legibus ex professo disputantur à Theologis 1. 2. q. 90. art. 4. & à Juristis, & Summistis pluribus in locis. Pendet enim ex eis resolutio huius dubij.

bij. Vnde in hac sectione aliqua de legibus resolventur, in sequenti vero satisfiet dubio principali proposito.

2. Suppono igitur primo, nullam legem humanam, nec civilem, nec Ecclesiasticam, sive generalem, sive privatam, habere rationem legis formaliter, sed solum materialiter, ut notat doctus Montesinus, nec vim obligandi sub litos, sine sufficienti publicatione, quia publicatio, vel est forma legis, in ratione regulæ humanarum actionem, vel est de substantia illius, ut sic obligatoria, ita communiter Doctores, Theologi, & Jurista. Dixi sine aliqua publicatione, nam modus publicationis, non est de substantia illius, sed potest esse multiplex, & varius quoad loca, & tempora, ex quo oriuntur diversæ opiniones, videlicet, quæ publicatio, & in quo loco sit necessaria, ut lex vim obligandi habeat? Insuper, à quo tempore post sufficientem publicationem, incipiat obligare?

3. Neque ab hac communi doctrina de necessitate alicuius publicationis excipiuntur leges irritantes actus, etiam si nihil aliud præcipiant, seu vetent, neque leges penales, quia in his omnibus invenitur obligatio, vel non faciendi, quod prohibetur, vel non utendi lege, seu gratia antiqua, vel non celebrandi contractum, nisi tali, vel tali modo: sic Suar. lib. 5. de legib. cap. 33. & lib. 8. cap. 11. Montesin. disp. 20. quæst. 4. de legib. n. 86. contra nonnullos negantes, requiri aliquam promulgationem in lege irritante, sed statim postquam est in mente Principis voluntas interior revocandi, manere revocatam legem antiquam, licet ignorantia excuset transgressores à culpa, & à poena; sic Medina 1. 2. q. 90. art. 4. sed oppositum, sicut communissimum, ita certissimum, quamvis in materia indulgentiarum non iudicet improbabilem Montesinus, & Suar. sententiam Medinae, sed oppositum est tenendum.

4. Ex dictis fit, quod si quis ante legitimam promulgationem sciret in Concilio, seu Congregatione, Consti-

tutionem, seu legem factam fuisse de minori pretio rei veneralis, seu diminutione valoris monetae, possit vendere maiori pretio, vel monetam mutare, vel alius tradere, v. g. in solationem debiti, vel aliquid per illam emere absque peccato, neque restituere tenetur; sic colligunt ex D. Thom. 2. 2. q. 77. art. 3. ad 4. Sotus lib. 6. de iustit. q. 3. art. 2. §. 4. num. 6. Gordab. lib. 1. q. 14. in fin. Zerol. in praxi Episcop. verb. Pragmatica, in princip. Sait. in clau. Reg. lib. 3. cap. 5. num. 1. Ratio est, quia ex vi legis, hoc non impeditur, cum non liget ante promulgationem, neque ex acti tenuitate, nisi noto, non lecus, ac qui vendit pretio currenti iusto, quamvis sciat plures vendentes super venturos, & pretium inde minuendum fore; quia factus est pretio iusto vendere tempore venditionis, ut notant auctores relati arg. h. pretia rerum, si ad legem falcid. Quid, quid in contrarium sentiat Baro. in l. quaeio, ff. de act. en. pt. & alij. quia talis venit iure suo.

5. Suppono secundo, ut certum legem latam pro aliqua limitata Provincia, seu Regno, aut pro qualibet Diocesi, non indigere nisi voce publicatione solemni facta in Metropoli, seu civitate, quae est velut caput Provinciae, seu Diocesis; alias in quolibet parvo loco deberet publicari, quod cum fundamento affirmari non potest, cum sit contra ius, & praxim communem.

6. Suppono tertio, quod dupliciter potest intelligi obligatio legis: Primo, ita ut post primam publicationem in Curia; media qua manet lex constituta formaliter in ratione legis statim obliget omnes subditos, ubi que commorantes, tam in actu primo, quam in actu secundo, ex se, & ex natura sua, licet ignorantes invincibiliter talem publicationem excusentur per accidens a culpa, & poena, sed habita noticia privata vadeumque illam habeant, statim obligentur ad observantiam, absque alia publicatione. Secundo potest intelligi, quod licet lex post primam publicationem sit obligativa per modum actus primi, seu

per modum habitus respectu omnium, sed in actu secundo non obliget, seu non extendatur eius actualis obligatio, nisi ad commorantes in curia, & eius territorio, at respectu commorantium in longinquis Provinciis, seu Regnis, extendat suam obligationem paulatim, iuxta exigentiam temporis necessarij, arbitrio prudentum, ut notitia talis publicationis ad omnes perveniat, seu moraliter pervenire possit.

7. Differunt valde isti modi dicendi, & ex eorum explicatione pendet intelligentia praesentis difficultatis, in qua non mediocri confusio invenitur in aliquibus Auctoribus indistincte loquentibus; illi enim, qui primum modum sequuntur, tenentur asserere, quod ex ignorantia publicationis suspenditur per accidens vis obligationis legis, quae per se semper obligat, ut excuset a culpa, & poena. Unde sublata ignorantia vndequaque quilibet sciens manet ligatus a lege, & si lex fuerit irritatoria, actus contra illam, ex tali ignorantia, semper erant invalidi, quia ignorantia non dat valorem, nisi iuxta infra dicenda de legibus irritantibus. Qui autem secundum modum sequuntur affirmare debent, quod licet lex sit obligatoria ex se, per modum habitus, seu actus primi, sed non extendi suam vim obligandi in actu secundo respectu commorantium in longinquis Provinciis, quousque in eis fiat solemnis, & specialis publicatio. Unde scientes ex quavis alia notitia particulari publicationem factam in curia, non tenentur ad legem, neque actus invalidos facient, quousque authentica publicatio fiat in propria Metropoli.

8. Suppono quarto, quod non sufficit, quod lex in publico consistorio Regis, aut Senatorum Reipublicae, vel in aliquo Concilio, etiam generali definita, & subscripta sit a Principe legislatore, ut habeat legis rationem formaliter, nec vim obligandi, etiam scientes, & praesentes priusquam sit promulgata publice, & solemniter. Quia solemnitas requisita ad legem, non tantum est neces-

faria ex parte conditorum, sed etiam in ordine ad communitatem, & ideo non est lex formaliter, donec respectu communitatis habeat statum legis, nec incipit obligare singulos, donec possit communitatem obligare. Quod maxime patet in legibus in generali Concilio editis, siquidem nulla potest esse solemnior editio ante promulgationem, quam Conciliaris, & nihilominus non sufficit, nisi sequatur promulgatio. Quamvis enim lex sit edita in Supremo Consistorio, & ibi omnium ore prolata, vel eorum auctoritate subscripta, & licet sit typis mandata, nondum est lex formaliter, donec aliquo modo publice sit communitati proposita, & hæc appellatur promulgatio: si vero sollemnis editio legis fiat in conspectu totius populi; tunc illa sollemnis editio includeret promulgationem: Unde semper est necessario editio, & publicatio sollemnis. Ita Innocentius in cap. 1. de postul. Prælat. n. 6. Hostiensis. num. 21. & 22. P. Suarez lib. 3. de leg. cap. 16. Merol. disp. 4. cap. 3. Donat. de leg. per varias quaestiones, & alij dicentes, verba illius capituli: *Solemniter edita, aut publica promulgata*, summenda esse copulative, non vero disiunctive, quia ibi particula; *aut*, posita est pro *seu*, ut in iure frequenter fit. Sed ut melius hoc percipiatur, advertit ibi idem Pater Suarez, posse distingui inter promulgationem, & divulgationem legis, & promulgationem appellat publicam propositionem legis, seu denuntiationem, quæ fit, aut voce præconis, aut affigendo legem scriptam in publico loco, more solito, iuxta consuetudinem Patriæ, per Ministros Principis. Divulgationem vero appellat applicationem, seu extensionem illius primæ promulgationis ad notitiam, seu aures subditorum absentium, qui aut legere, aut audire primam illam promulgationem non potuerunt. His suppositis procedendum est ad intentum.

SECTIO II.

An leges generales, siue civiles, siue Ecclesiasticæ debeant publicari in singulis Regnis, & Provincijs, & Diocessibus, vel sufficiat unica publicatio in Curia, vel regali, vel Ecclesiastica, ut vim obligandi habeant.

1. **N**ON loquimur in presenti de legibus imperialibus, nam de his dispositum est in iure civili, ut non obligent antequam publicentur in singulis Provincijs, & post duos menses a publicatione, ut constat ex authentica, *ut facta novæ constitutiones*, novell. 66. ibi: *Legem non obligare, nisi post duos menses à publicatione facta in singulis Provincijs*. Imò, & in singulis civitatibus Metropolitanis, ut notat doctus Montesinus 1. 2. tom. 2. disp. 20. quaest. 4. difficult. 3. num. 94. Sed cum leges imperiales non ligent Principes supremos, qui Imperio non subduntur, ut Reges Hispaniæ, Galliæ, &c. & multo minus Romani Pontifices, difficultas quoad hos manet in sua vi.

2. Prima ergo sententia docet legem generalem, maxime Ecclesiasticam, non obligare existentes extra curiam, per solam publicationem factam in ea; sed omnino desiderari, ut publicatio fiat pro singulis Provincijs in Civitatibus Metropolitanis cuiuslibet Provinciæ, seu Diocesis, quando Princeps habet varias Provincias inter se valde distantes, ut Romanus Pontifex. Si enim non habeat nisi unam parvam Provinciam, seu Regnum, sufficit unica publicatio in Curia, sicut in qualibet Diocesi, sufficit in Metropoli Ecclesiastica, ut omnes Doctores docent; at ubi multæ sunt Provincie, in qualibet debet fieri specialis publicatio. Unde commorantes extra curiam, in aliqua existis Provincijs, & Civitatibus, sicut Dio-

celibus, etiam si noverint publicationem legis factam in Curia, non ligantur talibus legibus, nec facient actus nullos, prout et in propria Provincia publicentur; sic sentiunt Caiet. & Medin. 1. 2. quest. 99. art. 4. Sotus de iust. lib. 1. quest. 1. art. 4. vers. At vero, Molin. tom. 2. de iust. tract. 2. disput. 397. Reginald. lib. 13. cap. 16. n. 152. Silvius 1. 2. q. 96. art. 4. q. 11. conclus. 3. Mirand. in manuali tom. 2. quest. 25. art. 4. conclus. 5. & probabilem reputat Merela infra referentis, & alij multi Iuristæ, & Theologi, quos refert, & sequitur Trullench in Cruciat. lib. 1. §. 7. dub. 9. n. 1. 20. cum Ludovico a Cruce distinct. 1. cap. 1. dub. 13. n. 1. inter quos novissimè Ioannes Propositus, loquendo de lege generali Pontificia 1. 2. §. 91. disp. dub. 7. sequentia deducit ex præfata opinione. Primum, aliquem non obligari servare legem generalem, quam sicut Romæ publicatam, si non sit publicata in Provincia, ubi commemoratur. Secundum, poenam legis non incurri, nec excommunicationem, neque suspensionem, aut privationem officij, aut beneficij, ante talem publicationem. Tertium, non incurri in inhabilitate ad officia, seu beneficia, neque irregularitatem. Quartum, contractum non esse irritum, neque in conscientia teneri quis se ab eo abstinere. Quintum, leges revocatorias privilegiorum, v. g. absolvendi à reservatis, eligendi confessarium; non habere vim ante quam publicentur in Provincia, seu Diocesi. Sextum, alias leges Papales, in proprijs Provincijs non promulgatas, non obligare, nec quoad culpam, nec quoad poenam; ac proinde regulas Cancellariæ, extra Romanam Curiam non habere vim legis, cum non publicentur extra eam; nam et si stylus Curie Romanæ iuxta eas iudicet causas totius orbis, id tamen est, quia iudices sequuntur oppositam sententiam, pro foro externo, sed in foro conscientie, poterit quis alteri opinioni probabili se conformare. Hæc dicitur Author, & omnes, qui hanc sequuntur opinionem absolute prolatam, quod addo, quia diversimodè intelligitur à pluribus illorum.

3. Fundamenta præcipua huius sententiæ ad sequentia reducuntur. Primum, quia quando ius Canonicum nihil disponit, iudicandum est iuxta ius civile, si bonis moribus non contradicat, sed in iure Canonico, nihil de hac re disponitur, & assignata authentica iuris civilis, non solum non contradicit bonis moribus, sed potius illis favet; cum sit æqua, & iusta fundata in optima ratione; igitur observanda est in legibus Ecclesiasticis, quando nihil aliud in contrarium disponant, cum eadem ratio militet in omnibus legibus, & fortius videtur vigere in legibus Pontificijs, quæ universaliores sunt, quam laicales; liquidem imperium Papæ latius patet, quam imperium cuiuscunque Regis, & Imperatoris. Insuper præfata lex imperialis invenitur acceptata ab Ecclesia, ut dicemus infra loquendo de legibus irritantibus, & sect. sequenti. Ergo, &c.

4. Secundum, quia non publicata lege in Provincia, vel lex obligat ignorantes, vel non obligat; si obligat, durissima, & iniusta videtur; si non obligat, ergo neque scientes obligat. Nam quando maior pars populi legem non servat, ex ignorantia ipsius legis, neque ego sciensteneor observare, sicut si maior pars populi legem non acceptavit, neque ego teneor observare. Est enim magnum inconveniens, & inferret regiminis confusionem, & innumeros scrupulos gigneret, legem paucos casu scientes obligare. Quando vero in propria Provincia publicatur, per se est sufficiens obligare omnes, licet per accidens excusetur à culpa, & poena aliquis private ignorans: nam leges per se commune bonum respiciunt, & ad illud ordinantur, non curando de his, quæ per accidens possunt accidere.

5. Tertium, nam lex, quæ pro tota Ecclesia fertur, potest non esse utilis, & conveniens, pro particulari Regione, & in tali casu, potest, & debet Episcopus suspendere executionem, & supplicare Romanum Pontificem eiq; rescribere, ut habetur in cap. si quando 5. de rescript. &

154 *Disp. V. de publication. necess. privileg.*
 docent omnes, vt ostendemus infra. Si ergo pro illo tem-
 pore suspensionis, & supplicæ, lex non obligat, vt est com-
 munitis sententia, de qua dicam infra. Ergo signum est quod
 lex non cœpit obligare statim post publicationem factam
 in Curia, aliàs Episcopus non posset talem obligationem
 suspendere, cum sit imposita a Supremo Superiore.

6. Quartum, nam ex opposito magna inconuenien-
 tia sequeretur. Nam si Summus Pontifex statuat novum
 impedimentum dirimens matrimonium, v. g. vsque ad 5.
 gradum, plurimæ Virgines ignorantes, cum tali impedi-
 mento nubentes, post deperditam Virginitatem, oportere-
 ret à suis viris separari.

7. Confirmatur ex cap. cum infirmitas, de poen. &
 remiss. vbi statuitur: *Si quis Medicorum huius nostræ conti-*
tutionis, postquam per Prælatos, locorum fuerit publica-
ta, transgressor extiterit, tam diu ab ingressu Ecclesiæ ar-
ceatur, donec satisfecerit competenter. Ergo lex Eccle-
 siastica conformatur se legi imperiali, tamquam aquæ, &
 iuste quoad publicationem legis in qualibet Diocesi; vi-
 de alia infra loquendo de legibus irritantibus.

8. Nihilominus multi Doctores antiqui, & moderni
 tam ex Iuristis, quam ex Theologis nervosè defendunt
 Pontificias leges, post publicationem Romæ factam, obli-
 gare omnes Provincias, quamvis in illis nō sint specialiter
 publicatæ.

9. Probant, quia vniversalis, & receptissima consuetu-
 do in toto Orbe, sic suadet; aliàs fere nulla lex, aut Bulla
 Pontificia hætenus, plusquam in Curia, & iuxta eam obli-
 garet; siquidem alibi non publicantur, maxime multæ
 constitutiones iuris Canonici extravagantium particu-
 larium, & Bulla Cœnæ Domini, quia istas certum est non
 fuisse publicatas in Provincijs particularibus, quod ab-
 surdissimum videtur asserere.

10. Secundo, quia Episcopi, alijque Prælati non pu-
 blicant Bullas Pontificias in suis Diocesis, & non ex-

cusarentra peccato, si ad eorum obligationem requirere-
 tur publicatio in Diocesi, & tamen non peccant non pu-
 blicando, nisi Papa in sua Constitutione id eis præcipiat,
 & cum Summo Pontifici sit notissimum hoc, neque con-
 queratur, nec Prælatos reprehendat. Sufficiens signum
 est eum posse, & velle valide, & licite, post solam publi-
 cationem in Curia Romana factam omnes fideles obli-
 gare, sic Doctores relati à Diana part. 1. tract. 10. resol.
 8. & 9. & part. 4. tract. 4. resol. 127. & part. 5. tract. 14. resol.
 5. & part. 6. tract. 6. resol. 39. & part. 7. tract. 1. resol. 28. Bo-
 nac. de leg. disp. 1. quæst. 1. punct. 4. num. 16. Vazquez 1. 2.
 disp. 156. cap. 2. num. 12 ibidem Montem. disp. 20. q. 4. diff.
 3. Suar. lib. 4. de leg. cap. 15. num. 8. & passim multi moder-
 ni, & antiqui inter quos P. Merol. hanc probabiliorē
 vocat, sentit ergo, quod prima est probabilis, ita docet
 disp. 4. dub. 17. num. 250.

11. Non mihi latet alius modus sentiendi, quem no-
 viter excogitavit Pater Angelus Maria Varricheli de
 Apostolicis missionibus tract. 3. quæst. 76. & 77. vbi docet,
 primam sententiam, & deductiones Patris Præpositi,
 esse probabiles, si intelligantur quando in singulis Pro-
 vincijs, lex Pontificia non est publicata, neque formaliter,
 neque æquivalenter, & vocat publicationem æqui-
 valentem, quando typis impressa circumfertur inter maio-
 rem partem populi, vel alio modo nota est ipsi maiori parti
 populi, ac si æquivalenter non sit publicata maiori parti
 populi, etiam si formaliter, sit publicata solum Romæ sen-
 tit esse improbabilem sententiam relatum, continereque
 intolerabilem errorem deductiones Patris Præpositi; aliàs
 inquit Bulla Cœnæ Domini, & fere omnes aliæ solum
 Romæ obligarent, quia solum Romæ publicantur, quod
 absurdissimum est. Sed quidquid sit de censura, quæ satis
 acris videtur, vellum tamen, vt ipse Pater Angelus Maria
 nobis explicaret, an illa maior pars populi, ad quam noti-
 tia publicationis Romæ factæ, debet pervenire, intelligen-

da sit de quolibet populo in particulari, an vero de maiori parte populorū totius Ecclesiæ? An vero de maiori parte subditorum in tota diuisione Ecclesiastica, vel in qualibet Provincia? quod minime explicat, nec miror; cum hoc ad praxim reducere, non solum difficillimum, sed fere impossibile sit, vt inspicienti facile patebit, & optime notavit Pater Valentia, sed quia num. 5. quæst. 77. insinuat requiri noticiam subditorum in maiori parte cuiuslibet populi, si quidem ibi ad peculiarem casum descendit, mihi valde difficilis videtur iste modus dicendi, & contra cōmūnem Theologorum, & Iuristarum consensum. Omnes enim affirmant, loquēdo de legibus municipalibus, id est, quæ sunt pro peculiaribus Provincijs, seu Dioccesibus, quod sufficit vnica publicatio formalis pro tota illa Provincia facta in Curia, vel præcipua civitate, seu Metropoli illius, vel in aliquo loco, secundū morē Patriæ, & illi sola sufficit, vt lex dicatur per se publicè, & solemniter edita, & publicata, & vt obliget per totum territorium, seu Provinciam, absque alia publicatione, alias non esset maior ratio cur exequeretur in quibusdam civitatibus, & non in singulis parvis locis, & quare in vno loco civitatis, & non in alijs, & sic oporteret in singulis Civitatibus, & terris, seu locis promulgari, quod est absurdum, & nullus dicit, quia nullus docet, quod publicatio debeat fieri, neque in maiori parte populorum, neque subditorū, sed omnes fatentur, vel sufficere publicationem factam in capite, seu Metropoli cuiusvis Provinciæ, iuxta primam sententiam, vel solum Romæ, iuxta secundam; sed quam ex his sententijs (cum vtraque probabilis appareat) habeatur vt probabilior, ex dicendis sectionibus sequentibus constabit.

SECTIO

SECTIO III.

An lex sufficienter publicata in locis debitis, iuxta sententiam relatas, statim incipiat omnes subditos obligare nulla postposita mora a die, seu hora factæ publicationis.

1. **A**liqui Doctores affirmant, & probant ex gloss. in Clem. 2. de hæret. verb. *Ex tunc*, & insuper, quia legislator potest hoc modo obligare, si id expresse velit, & declaret; cum iam lex supponatur perfecta in ratione legis per promulgationem, & cum sua vi obligandi. Ergo eo ipso, quod lex per voluntatem legislatoris non hinc tenet, nec impediatur absolute lata, & promulgata, statim omnes obligabit, nō secus, ac si expresse diceret *ex tunc*, vel *ex nunc*: Licet a culpa, & pœna excusentur invincibiliter ignorantes; sic Panorimitan. in cap. 2. de constit. n. 7. Felin. ibi dem num. 7. limit. 5. Nauarr. cons. 1. de const. q. 4. num. 15. & in sum. cap. 23. num. 44. quos non pauci sequuntur.

2. Alij vero persistendo in relata authentica, vt novæ constitutiones defendunt adhuc post factam debitam publicationem, legem etiam Ecclesiasticam, sine determinatione temporis prolatam, nullam obligare, nisi post duos menses a die factæ publicationis, in qualibet Provincia; ita Cardinalis Zavarella, Henricus Decius in lect. 2. cap. 2. de const. Valentia 1. 2. disp. 7. q. 5. p. 5. verb. Statutum, lex, Reginald. lib. 13. n. 152. Emanuel Saa, verb. Lex, Miranda in manual. tom. 2. q. 25. art. 4. conclus. 5. nervosè Molin. tom. 2. disp. 396. §. 2. *ducor*, citatō finem, vbi probat cum relatis, dictam authenticam civilem statuentem nullam legem obligare, nisi post duos menses a die publicationis, in qualibet Provincia esse iustissimam, & valde consonam rationi, illamque saltem virtualiter esse accep-

ram à iure Canonico, vt tenet gloss. cap. 1. de concess. præ-
 beate, verb. Post tempus, & constat ex cap. 1. non oportet,
 & ex Bulla Pij IV. super publicatione. Tridentini. Insuper,
 quia quâdo ius Canonicum nihil statuit, recurrendum est
 ad dispositionem iuris civilis in sacre Ecclesiastico, illi-
 que standum, vt constat ex dictis de publicatione pro pri-
 ma sententia.

3. Nihilominus dicendum est, legem Ecclesiasticam
 Generalem, post debitam publicationem, obligare statim
 scientes, & præsentem, abentes vero, seu distantes obli-
 gare post sufficiens tempus, vt morali, & politico mo-
 do ad illos notitia perveniat, vel possit per se pervenire,
 & non antea. Est expressa sententia D. Thom. 1. 2. q. 90.
 art. 4. ad 2. ibi: *Legem obligare in quantum eius promul-
 gatio in omniam notitiam per se, vel per alios pervenire
 potest. Vbi notat Caiet. hoc non debere intelligi de poten-
 tia logica, quæ non implicat contradictionem, sed de po-
 tentia physica, & politica, idest secundum ordinem com-
 munem naturalem, & cursum politicum. Cum ergo pu-
 blicatio legis facta in vno loco, non possit humano mo-
 do pervenire ad loca distantia, nec lex statim poterit obli-
 gare in omnibus locis suæ latitudinis; etiam si hoc inten-
 deret legislator, quia excederet eius potestatem, sic sen-
 tiunt Suarez. lib. 4. de leg. cap. 15. num. 15. & lib. 3. cap. 17.
 Castro Palao tom. 1. tract. 3. disp. 1. punct. 11. num. 7. Doctus
 Montesiusus disp. 20. diff. 4. Granad. controvers. 7. tract. 3.
 part. 1. disp. 11. Merola disp. 3. de leg. cap. 3. dub. 8. Donat.
 & alij communiter, & videtur expresse haberi in cap. 1.
 de const. in 6. vbi dicitur: Quod lex, & mandatum nullos
 adstringunt, nisi postquam ad notitiam pervenerint eo-
 rundem, aut post tempus infra, quod ignorare minime
 debuissent.*

4. Probatum ratione, quia ad actualem obligationem
 legis, sæpe se est necessaria notitia eius, aliàs obligaretur
 subditus ad impossibile: Ergo vt possit lex obligare ne-
 cesse

cesse est, vt per se loquendo, possit ad notitiam subdito-
 rum pervenire modo humano; nam vbi non est potestas
 ad media, neque ad finem erit, sed fieri non potest, vt facta
 promulgatione in vno loco, lex statim sciatur ab omni-
 bus subditis, in toto loco iurisdictionis: Ergo impossibile
 est, vt lex statim obliget. Ergo necessario requiritur suf-
 ficiens tempus post promulgationem, vt notitia legis in
 toto territorio, per se loquendo, diffundatur, vel diffundi
 possit; itaque lex semel publicata, vbi oportet ex natura
 sua obligat, vbi moraliter, & humano, ac politico modo
 sciri potest, & sic in loco præsentem statim; in alijs verò,
 intra tempus sufficiens, extendit suam obligationem, &
 notitiam, arbitrio prudentis computandum.

5. Ex quibus deducitur. Primò, quod si lex v. g. Matr-
 iti privatim, vel sumissa voce pro ferretur in aula Regis,
 non potest habere vim obligandi communitatem totius
 Matriti, quia non esset ita sensibiliter prolata, vt sit ac-
 comodata toti communitati talis populi; imò etiam si in
 loco publico, vt in platea, & voce præconis, promulga-
 retur, non in instanti obligaret omnes Matriti habitan-
 tes, sed post aliquod tempus, in quo notitia pervenire
 possit moraliter ad omnes, quia sicut est impossibile, le-
 gem promulgatam Matriti, sciri Barcinoniæ eodem mo-
 mento temporis, ita est impossibile, quod lex promulga-
 ta in platea, in eodem instanti, sciatur ab omnibus Ma-
 triti commorantibus, vnde sufficiens tempus prudentis
 arbitrio concedendum est, vt lex suam obligationem in
 omnibus, morali modo, diffundere possit.

6. Deducitur secundo, quod et si lex apponat parti-
 culam *ex nunc*, vel aliam similem, non ideo incipit simul
 obligare in toto territorio pro quo fertur, quia lex huma-
 na, sicut non potest obligare ad impossibile, ita nec po-
 test obligare modo impossibili, nec circa talem modum
 obligandi aliqui statueret, quod pugnet cum ratione na-
 turali; ostensum autem est, illum modum obligandi esse

impossibilem & contra rationem naturalem; sensus ergo illius particulæ, si apponatur, erit, *vt ex nunc*, ac lex promulgatur in loco debito, sine vlla mora incipiat obligare omnes, ad quorum notitiam moraliter devenire potest, & *ex tunc*, etiam extendatur obligatio ad omnes, prout crescet etiam moralis potestas diffundendi notitiã ad omnes, & ideo dixit Medina, promulgationem legis non fieri in instanti, aut in parvo tempore, sed in temporis spatio, quo possit ad notitiam omnium devenire, quod valde placet Suar. reddiditque rationem. Nam licet publicatio prima solemnis, brevi tempore fiat, & finiatur pbylice (vt sic dicam) tamen non censetur moraliter completa, donec sonus eius possit ad loca distantia pervenire, quod non fit parvo tempore; imò nec certo, ac determinato, sed prudentis arbitrio opus est, vt Doctores allegati supra dixerunt. Hæc autem intelligenda sunt de legibus præcipientibus, vt aliquid fiat, vel non fiat; non de irritantibus actus, vel de pœnalibus, in quibus est particula, *ex nunc*; Nam de hoc erit speciale dabitur infra.

7. Deducitur tertio, legem dicentem post duos, vel tres menses a publicatione obligare, non comprehendere simul omnes subditos, pro quibus fertur, si illud tempus designatum insufficientis sit, vt notitia eius per totum territorium moraliter diffundatur, vnde prius obligabit proximos, quam remotos, quia prius est sufficienter promulgata pro vicinis, seu præsentibus, quam pro distantibus, nam si ad illos moraliter non possit notitia pervenire intra illos duos menses, vel tres, spectandum est longius tempus, arbitrio prudentis necessarium, vt notitia ad ipsos remotos moraliter possit diffundi. Vnde ipse Medina benedixit supra, posse legem esse sufficienter promulgatam respectu quorundam, & respectu aliorum non esse factis propositam.

8. Deducitur quarto, post elapsum tempus sufficiens à solemnè publicatione, vt eius notitia per totum territorium,

rium, pro quo fertur, moraliter possit diffundi, absolute loquendo, obligat de facto in toto illo, & omnes de illo, etiam si forsan per accidens, talis notitia, quoad plures subditos, vel etiam ad aliquam partem territorij non pervenerit. Hoc plane invenitur esse de mente D. Thom. supra, quia ad obligationem legis solum requirit vt notitia eius habeatur, vel possit per se haberi. Sed quando facta est solemnè publicatio, & tempus sufficiens elapsum est, potest per se notitia legis ad omnes pervenire: Ergo hoc satis est, vt obliget, licet casu, & per accidens non pervenerit; quia tunc notitia legis non est per se, & morali, seu humano modo impossibilis. Leges autem non considerant ea, quæ per accidens eveniunt, sed quæ per se sunt necessaria; ita Suar. ibidem, cum alijs.

9. Deducitur quinto, quod si aliquis medio aliquo extraordinario, vt arte Dæmonis, vel per Angelum reciperet notitiam ante tempus moraliter, & humano modo sufficiens, non obligaretur à lege promulgata in Curia; quia in tali casu esset excusatio, non solum ex parte subditi, sed etiam ex parte legis, & ideo simpliciter non obligat, vel quoad efficaciam, vel quoad sufficientiam (vt sic dicam.) Quando vero notitia legis, per se, & morali modo, potuit pervenire, & casu non pervenit, lex de se sufficienter obligat, licet per accidens, ignorantes excusentur. Quæ differentia, quoad effectum obligationis legis, v. g. culpæ transgressionis, non videtur inesse moris considerabilis, nihilominus quoad alios effectus irritandi, aut inhabilitandi, valde considerabilis est, quia in vno casu annullatur actus factus contra legem, in alio vero minime; sic Suar. cum relatis authoribus, ex quibus;

& ex dicendis sect. seq. facillimò negotio argumentis in contrarium adductis
satisfiet.

SECTIO IV.

An lex Pontificia irritans contractum absolutionem Sacramentalem auferendo iurisdictionem, professionem, collationem beneficij, aliosque actus, & similiter lex pœnalis, post publicationem factam solum Romæ, statim obliget omnes absque ulla mora.

1. Separatim excitatur hoc dubium à DD. quia speciale inveniunt difficultatem in duplici casu. Primo, quando lex dicit expresse se irritare *ex nunc, vel à die publicationis*. Secundo, quando talem clausulam non apponit, sed irritat actum absolute; nullum tempus determinans. In primo casu P. Salas de legib. disp. 12. lect. 2. num. 11. docet, huiusmodi leges esse perniciosas Reipublicæ, & nullas, ac invalidas, quoad effectum; quia sentit etiam in legibus irritantibus esse omnino necessarium publicationem in qualibet Provincia, seu Diœcesi, & insuper tempus sufficiens, ut notitia possit ad omnes pervenire; idem docet Sotus, & sequitur Layman lib. 1. tract. 4. cap. 1. num. 7; & hæc, ex benigna interpretatione Pontificis censeri debet, ut effectum non fortiantur antequam in Diœcesibus promulgentur. Fundamenta huius sententiæ sunt eadem quæ supra pro legibus solum disponentibus adduximus; quia si publicatio, & tempus sufficiens sunt de ratione legum, ut obligatorie sint, sine illis obligare non possunt; etiam si apponatur clausula *ex nunc*; facit enim hunc sensum, statim post debitam promulgationem, & tempus, intra quod notitia legis haberi possit. Quod si in Curia Romana, & alijs Tribunalibus Ecclesiasticis contrarium iudicatur, est, quia iudices sequuntur opinionem contrariam, non vero quia in conscientia, & pro foro interiori ista non possit sequi.

2. Sed hæc sententia Patris Salas, sic absolute prolata,

ta, communiter rejicitur a Decio, Felino, Panormitano in cap. 2. de const. à Sanch. lib. 3. de matrim. disp. 17. n. 10. Rodrig. tom. 1. q. 6. art. 3. & ab alijs. Nam tales leges irritantes actus *ex nunc, vel ab hac die*, non fiunt in odium agentis, sed ob bonum publicum, quod privatis commodis præfertur, nec supponunt culpam in agentibus. Ergo independenter à scientia ligant: nam Sixtus V. irritas, & nullas declaravit professiones factas contra formam suæ constitutionis, à die publicationis eiusdem in Curia Romana, quod etiam temporibus præsentibus, fecit Innocent. X. anno 1649. qui die 17. Decembris declaravit irritas professiones contra suas constitutiones per totam Italianam, & Insulas adjacentes, faciendas à die 22. eiusdem mensis in quo publicata fuit Romæ eius Bulla, cum esset impossibile naturaliter, ut intra quatuor dies, sua Bulla per totam Italianam, & Insulas innotesceret.

3. Attamen Pater Suarez lib. 5. de leg. cap. 33. num. 7. licet sequatur hanc secundam sententiam, notanter addit, observandas esse huiusmodi leges, in quibus tales particule apponuntur regulariter: Loquendo de quibusdam rebus, vel actionibus, in quibus Pontifex potest libere disponere, & dispensare, ut sunt beneficia, & collationes eorum, & valor professionis Religiosæ, & ideo in his sepe inhabilitat personas, vel impedit collationis valorem, seu professionis à die promulgationis Romæ factæ, ut fecit Sixtus V. circa nullitatem professionum; quia etiam valor professionis in Religione pendet ex acceptance Sedis Apostolicæ. Unde si ab hac die non vult acceptare, nisi talibus conditionibus servatis, erunt nullæ. Quod alijs terminis explicat Layman lib. 1. tract. 4. cap. 2. num. 7. dicendo: Hunc modum irritandi esse proprium legum irritantium actum, non in odium agentis, sed ob defectum solemnitatis assignatæ à Principe in bonum commune, & sic statim ligant etiam ignorantes, & actus sine tali solemnitate ab illa die redditur nullus,

4. At vero in alijs rebus, quæ non ita pendent à voluntaria institutione Pontificum, seu solemnitate, ab ipso perita, sed supponunt aliquod naturale ius, quod per humanam legem interdum modificatur, id nunquam fit sine concessione sufficientis temporis, ut lex ad notitiam deveniat. Tum, quia regulariter esset nocivum bono communi. Tum etiam, quia videretur aliquo modo iuri naturali repugnare, ut declaratum est, & ita addit: Quamvis autem hoc ita sit, nihilominus semper pro lege est præsumendum, & adeo quandoque lex Canonica habeat similem clausulam, quam primum ad notitiam deveniat servanda est, ut nullitatis periculum evitetur; Suarez sequitur absque hac ultima additione Layman, ubi supra, neque quoad hoc ullam facit distinctionem in his legibus, licet habeant clausulam *ex nunc, vel ab hac die*, sine non. Imò, dicto num. 7. addit, quod lex Pontificia, quæ infirmat contractus, vel aufert iurisdictionem, vel bi-gratia, in ordine ad Sacramentum Pœnitentiæ, benigna interpretatione censeri debet, non antea effectum suum sortiri, quam in Diocœsibus promulgata sit. Sentit ergo, quod etiam in his legibus requiritur publicatio in singulis Diocœsibus, & sufficiens tempus, ut notitia ab omnibus possit haberi, sed de hoc dicam modo.

5. In secundo autem casu, nempe quando in legibus irritantibus non apponitur clausula *ex nunc, vel ab hac die*, sed absolute proferuntur; multi Doctores sentiunt esse necessariam in singulis Diocœsibus peculiarem publicationem, sicuti in legibus civilibus imperialibus, ex fundamentis supra relatis sect. 2. huius disp. a num. 3. sic docet Sotus lib. 1. de iust. quæst. 1. art. 4. Layman ubi supr. num. 7. qui male citat Suarez pro hac parte. Nervosè Molina tom. 2. tract. 2. disput. 345. & alij. Itaque sentiunt, quod lex non solum civilis, quæ irritat contractus, alioquin iure naturæ

valida.

validos, vel aufert iurisdictionem, v.g. in ordine ad Sacramentum pœnitentiæ, benigna interpretatione censeri debet, non antea effectum suum sortiri, quam in Diocœsibus promulgata sit, & sufficiens tempus post promulgationem transierit, ut notitia legis promulgatæ in propria Diocœsi ad omnes possit pervenire, & multi ad hoc petunt spatium duorum mensium, post quamlibet promulgationem, & certe ait Molina; non bene faceret Summus Pontifex, si cum iniuria suorum subditorum aliqua lege vellet, aliquid reddere nullum, antequam illis in suis Diocœsibus promulgaret, concessio insuper eis tempore competentis in quo regulariter ad omnium notitiam posset devenire, & loquitur in terminis Bullæ Pij V. annullativæ contractus censuum, sine solemnitatibus ab ipso requisiti, & similibus, & in nullitate absolutionum Sacramentalium. Quod autem annullatio talis contractus, & similibus, caderet in præiudicium illos celebrantium probat; quia celebraret contractum ex natura rei licitum, traderetque pretium aliquando cum maiori lucro cessante, aut damno emergente, quam essent pensiones receptæ, & nihilominus cogèrentur pensiones restituere, alioquin licite receptas, & carerent lucro cessante, & venditores censuum, toto illo tempore gauderent pecunia recepta gratis, quod constat esse iniuriosum, & ita illa opinio, quæ censet, sufficere duos menses post publicationem, Romæ factam, ut obligetur tota Ecclesia, neque sit necessaria publicatio in singulis Provincijs, aut Diocœsibus ad effectum, quod nullus præsumatur illas invincibiliter ignorare, & quod invalidæ sint, quæ talibus legibus annullantur; profecto non est tam certa, quam supponitur ab aliquibus, quin potius contraria meo iudicio (ait Molina) est probabilior, quam sequitur Sotus, & idem est de lege annullante absolutiones, seu iurisdictionem auferente circa Sacramenta.

6. Addit insuper, quod ratio cur leges imperiales debent in qualibet Provincia promulgari, & post duos men-

166 *Disp. V. de publication. necess. privileg.*
fes à singulis publicationibus obligare est, quia id tempus iudicatum est, ut post publicationem in vnaquaque eorum notitia legis regulariter, seu politico modo, ad omnes posset devenire. Quod si totum Romanum Imperium tunc per orbem tetraurum latè diffusum, unica esset temporalis Respublica, eo modo quo est tota Ecclesia, certe non præscriberetur tempus duorum solum mensium, a die publicationis, in Curia Imperiali factæ, ut totus orbis non excusaretur habere ignorantiam legis, & ut testamenta, aut contractus, ob defectum solemnitatis, aut ob alias causas, non a conferentur; quoniam esset irrationale, eo quod in tam exiguo tempore notitia legis devenire non posset ad totum Imperium, singulaque illius oppida, & personas, & ob id constituta fuit authentica *de nova Constitutione*. Quare cum Ecclesia tam latè per orbem terrarum sit diffusa, quam latè diffusum non erat imperium divisæque sit, per Metropoles & Dioceses, sicut imperium per Provincias erat divisam, legesque Pontificiæ derivari a Curia Romana consueverint ad Patriarchatus, Metropoles, & Dioceses, ut ita ordine quodam promulgentur, ut ex multis Bullis liquet, consequens profecto est, ut quando ius Canonicum cõsentaneè ad civile de duobus mensibus circa Pontificias leges, loquitur intelligendum illud sit à publicatione, in vnaquaque Diocesi facta, alioquin irrationabile esset, tam modicum tempus designare. Tum, ut ignorantia in vniuersa Ecclesia non præsumeretur. Tum etiam, ut in tota Ecclesia irriti non essent actus alioquin ex se liciti alias fieri non posset, sine multorum iniuria, quod non est præsumendum de voluntate Pontificis; confirmatur ex Tridentina Synodo, sess. 24. cap. 1. de reform. Dum irritum reddens matrimonium clandestinum, cernensque id cedere posse in magnam fidelium gravamen, noluit legem illam obligare, nisi post triginta dies à publicatione in vnaquaque Parochia. Hac Molina, ex Soto, & alijs, qui expresse loquuntur etiã de irritatione iurisdictionis administrandi Sacramenta. Qui

7. Quibus si obiecias, quod communiter Bullæ Pontificiæ non publicantur solemniter, nisi solum Romæ. Imò multa inserta in iure communi non inveniuntur alibi publicata, & nihilominus obligant vbi libet, cum sola illa publicatione, & idem est de Bulla Cœnæ Domini. Respondet Molina, §. Verum tamen, & §. ad secundum, quod hæc non debent movere, ut quis discedat à sua opinione, autoritate iuris, firmisque rationibus confirmata, & comprobata, sed solum ad eam limitandam; ut intelligatur nisi constitutio, seu Bulla in corpore iuris sit inserta, quo iure Provincie vtuntur, & in Vniuersitatibus aditatur, & inter literatos viros practicetur; id enim in vnaquaque Provincia pro promulgatione sufficit; quia est æquivalenter promulgatio, pro qualibet Provincia, neque necessaria est alia, siue ins illud Canonicum sit, siue civile; & hoc modo eam limitat Felinus vbi supra, & Panormitanus, cap. noverit, citato, & eodem modo philosophandum est de Bulla Cœnæ Domini, propter eius observantiam, & communem usum in Vniuersitatibus, & Tribunalibus, vbi recepta est. Vnde si corpus aliquod iuris de novo Romæ æderetur, in quo essent novæ aliquæ Constitutiones, adque sufficiens earum notitia ad aliquam Provinciam, intra duos menses, non deveniret, neque in ea publicarentur, ait Molina, tunc illas non obligare ipsos ignorantes in ea Provincia, antequam de eis haberetur communiter dicta notitia. Et sic quoad Bullam Pij V. de qua præcipuè ibi disputat Molina; docet, quod si in Provincia aliqua publicata non sit, neque ea inter viros doctos practicator, tabellionesque, & contrahentes de illa non sint admoniti, non irritat contractus contra formam ipsius, ab ignorantibus celebratos.

8. Et adhuc, si infles ex Bulla Pij IV. super declarationem temporis ad observanda decreta Tridentini, referente: *De iure communi sancitum esse, ut novæ Constitutiones vim non obtineant, nisi post certum tempus*, vbi addit

Pontifex: *Prove rationi, iuri, & equitati convenire censuimus, duximus declarandum, quod decreta ad reformationem, & ius postium pertinentia, omnes cœperint obligare à Kalendis Maij, neque post eam diem excusationem cuiusquam, quod ea ignoraverit, admittendam. Quod si in contrarium aliquid fuerit iudicatum, totum sit irritum, & insue.* Cum igitur præfata Bulla cum decretis Concilij, Romæ fuerit publicata à fine Ianuarij, & solum tres menses designet Pontifex, post publicationem Romæ factam, & nullam aliam publicationem exigat in particularibus Diœcesibus, & incrementum illud ultra duos menses, designare videatur, propter moram factam, in Typis mandando, ac mittendo Concilium ad Provincias, ut ex ipsa Bulla constat; sequitur, quod nec requiritur, nisi sola publicatio Romæ, neque maius tempus duorum mensium pro obligatione cuiusvis legis Pontificiæ, in quolibet loco iurisdictionis Universalis Ecclesiæ.

9. Respondet Molina, quod attenda notitia, quæ de Concilio Tridentino, iam antea absolute, per Provincias omnes habebatur, & quod per patres ante illius confirmationem ad Provincias omnes Typis mandatum devenerat, attenda etiam notitia confirmationis, & publicationis illius Romæ factæ, quæ ad Provincias omnes Europæ Romanæ Ecclesiæ subiectas intra breve tempus pervenit, utpote rei adeo insignis, & tanto tempore, ubique desiderata. Insuper attenda celeri illius publicatione, quæ ubique facta est, iure optimo Pius IV. declaravit omnes obligare cœpisse à Kalendis Maij; per Epicheiam autem legum interpretem est iudicandum, non intellexisse de his, qui in Indijs, & qui in remotissimis, novi Orbis, partibus commorantur, ad quos notitia confirmationis Concilij, tam brevi tempore devenire non potuit. Quid enim illis prodesset ad suam notitiam, tempus duorum mensium. Insuper si leges Pontificiæ elapsis duobus mensibus à publicatione Romæ facta, universam obligarent Ecclesiam;

fane:

fane Pius IV. non declararet contentaneæ ad ius commune, post tres menses obligare cœpisse, sed statim post duos menses ita cœpisse obligare, ut quidquid contra decreta postea fuisset effectum, irritum esset, & inane. Potius ergo sua sententia (ait Molina) confirmatur ex declaratione Pij IV. quæ contraria; cum statuatur Pontifex iuxta ius commune duos menses à publicatione, & alium pro mora impressionis suæ Bullæ, ut diximus; alias solum ad duos menses deberet præcedere publicatio in qualibet Diœcesi, & quid prodesset illi duo menses, pro longissimis Provincijs, ubi in tam brevi tempore non posset pervenire notitia publicationis Romæ factæ. Hæc Molina & alij.

10. Attamen Pater Angelus Maria persistens in sua opinione supra quæst. 76. num. 5. ait: Quod si lex Ecclesiastica irritans, v. g. matrimonium publicata solum Romæ, deveniat eius notitia ad maiorem partem populi, habebit vim statim obligandi populum, seu gremium Christianorum, existentium etiam inter infideles, dum numerus sit saltem decem Christianorum, & num. 3. ait: Quod si uterque coniux existens apud Iapones, sciat publicationem legis Romæ factæ de impedimento matrimonij dirimente, quamvis ceteri Christiani ibi commorantes ignorent, erit nullum matrimonium. Sed quomodo hæc cohercant cum dicta doctrina de maiori parte, & cum contraria, quam ipse docet ibidem, num. 1. docti examinent.

11. Ego vero sentio cum P. Suario lib. 5. de leg. cap. 33. num. 3. Merola disp. 4. dub. 22. num. 297. & alijs, ad obligationem legis Pontificiæ irritantis sine determinatione temporis, sufficere unicam publicationem Romæ factam, sed requiri pro distantibus, vel tempus duorum mensium, si sufficiat, vel maius secundum, quod necessarium est, ut notitia possit, modo humano, & morali, ad omnes pervenire, ut diximus supra de alijs legibus Civilibus, & Canonicis; & ex tunc, si aliqui ignorent legem, erit per accidens, & facient actus nullos, si operentur co-

tra tales leges; excusabuntur tamen a culpa, & ab alijs poenis, quæ culpam supponunt, si ignorantiam invincibilem pro foro exteriori probare possint, propter rationes eisdem locis allatas. Vnde dictæ leges obligant præsentem, & scientes absolute statim; absentes vero obligant post primam generalem publicationem quasi in actu primo; & post publicationes particulares, etiam in actu secundo, iuxta dicta in hac disputatione sect. 1. num. 6. & 7.

SECTIO V.

Quomodo adaptanda sit Doctrina præcedentium sectionum revocationi omnium privilegiorum, & indulgentiarum.

1. **S**uppono ut certum, duobus modis posse fieri revocationem privilegij. Primo, per publicam, & universalem legem: Alio modo ab homine, idest, per privatam, seu particularem revocationem, vel respectu alicuius communitatis particularis Religionis, seu private personæ, & suppositis de necessitate requisitis, pro omnibus legibus in communi. Dubitatur primo, an ad revocationem per legem generalem privilegiorum, & indulgentiarum, sufficiat unica publicatio solemnitas, facta in curia, pro omnibus privilegiatis, etiam in varijs locis valde distantibus, commorantibus? An vero in qualibet Provincia, seu Dioecesi remota, debeat fieri specialis promulgatio?

2. Non desunt, qui persistentes, in opinione relata, sect. 2. circa leges universales generaliter disponentes, & sect. 3. num. 1. circa leges irritantes, asserunt unicam publicationem factam in Curia Romana sufficere pro omnibus subditis, & quod illa facta, statim manent revocata quælibet Privilegia, taliter, quod virtute illorum nihil valide fieri possit. Probant, tum ex magnis inconvenientiis

bus ex opposito sequentis, & relatis pro legibus communibus, sect. 2. Tum, quia consuetudo, & praxis sic vigent, ut probatum est ibidem, & constat ex motibus Pij V. Gregor. XIII. & Innocent. X. circa ingressum Conventuum Monialium, & nullitates professionum, qui sola publicatione Romæ facta omnes obstrinxerunt.

3. Alij ex adverso, defendunt non sufficere unicam revocationem in Curia, privilegiorum, Indulgentiarum, & aliarum rerum, sed necessarium esse ut huiusmodi leges promulgentur non solum in singulis Provincijs, verum etiam in singulis Dioecesibus privilegiatorum, alias privilegia non manebunt cum esse & revocata. Imò Sayrus in Clavi Regia lib. 3. cap. 5. num. 13. ait, circa revocatorias privilegiorum, & Indulgentiarum: Illud communiter ab omnibus receptum, & approbatum est, huiusmodi leges vim obligandi non habere, quousque promulgatae sint, non solum in Provincia, sed etiam in Civitate, & Parochia, addens, quod usque dum talis revocatio sit promulgata ibi: Quicumque potest uti concessis privilegijs citra culpam. Neque hoc tantum, verum etiam, si quis usque ad illum articulum, virtute privilegiorum, fuerit a reservatis absolutus, absolutio est valida, & tenet etiam cum Sayro, Sotus lib. 1. de inst. quæst. 1. artic. 4. Valentia 1. 2. disp. 7. punct. 5. quæst. 2. §. nam primo, Medina 1. 2. quæst. 90. art. 4. citantque in sui favorem Felin. & Panor. supr. cap. Cognoscentes, de const. fundatur in hoc, quod privilegia sunt favorabilia, & revocationes odiosæ. Vnde illa, sunt amplianda, istæ vero restringendæ, & de benignitate Summi Pastoris, hoc licet præsumere, maxime quod redundat in favorem animarum, & ita esse consuetudine introductum, docent Sotus, & Medina.

4. Nobis tamen tenenda est sententia Suarez cum moderamine appposito supra sect. 4. n. 3. & 4. & disp. 3. a num. 4. & deinceps. Itaque primam sententiam reputamus veram intellectam de quibusdam rebus, seu actionibus

bus, in quibus Pontifex libere potest suspendere, & dispensare, ut sunt beneficia collationes eorum, & valor professionis Religiosorum, ut diximus ibidem, in alijs vero rebus, præcipuè, quæ ad salutem animarum pertinent. Secundam sententiam amplectimur, iuxta ibi dicta, num. 4. & iuxta deductiones relatas, sect. 3. à num. 5.

5. Sic docent Sayrus in Clau. Reg. lib. 3. cap. 5. num. 13. loquendo de materijs privilegiorum, & Indulgentiarum, & ait esse ab omnibus receptum, & approbatum, huiusmodi leges vim obligandi non habere, quovisque publicatæ sint modo assignato; & licet isti Authores absolute loquantur de omnibus revocatorijs. Tu tamen semper excipe casus relatos sect. 4. num. 3. Quia illi ut per se patet, semper sunt comprehendi propter rationes ibi assignatas, quod verum est etiam non stante privilegio referendo.

6. Argumenta præcipua, quæ generaliter militant contra nostram assertionem soluta manent à Molina, & alijs supra sect. 4. à num. 7. Neque allata in præsentem, alicuius momenti sunt contra nostram repetitam conclusionem. Concedimus ergo, cum prima sententia, quod praxis viget in casibus à nobis exceptis, ut in motibus Pij V. Greg. XV. & Innocent. X. circa nullitatem professionum, & beneficia Ecclesiastica: Nego tamen cum secunda sententia hoc curre in revocatorijs aliorum privilegiorum, propter fundamenta à nobis adducta.

7. Privilegium quod maxime favet secundam partem nostræ assertionis, & minime primæ fuit concessum patribus Societatis Iesu à Greg. XIII. ubi statuit, ut nulla abrogatio sub quavis amplissima forma præiudicet privilegijs ipsi Societati concessis, nisi fuerit insinuata, & intimata dictis Patribus, prout constat ex §. 4. ipsius Privilegij Bullati, incipientis: *Equum reputamus*, &c. habeturque apud Cherub. fol. 361. sub anno 1572. & sic fuisse decernit à Rota, tenent Cherub. in Comp. Bull. tom. 2. ad Const.

Const. Gregor. XIII. in Scholio 2. Marcus Anton. de Amat. decis. 17. per totam, Diana 3. part. tract. 2. de dub. Regul. resol. 68. Donat. tract. 13. quæst. 23. & alij, quo privilegio gaudent omnes Mendicantes, ob communicationem privilegiorum, & alia Religiones, quæ in eis participant, ut fatentur dicti Authores, & hoc privilegium hodie esse in viridi observantia, etiam in alia vrbe constat ex lite decisa inter Patres Societatis, & Episcopum Angelopolitanum, ubi Innocent. X. iussit, ut eis intimaretur revocatio facta contra dictos Patres, ne se excusatos iudicarent à revocatione, ob dictum privilegium; quibus omnibus adfuit dum Romæ existerem.

SECTIO VI.

Utrum lex revocans privilegia, vel indulgentias sortiatur suum effectum statim à die sufficientis promulgationis, ubi oportet iuxta relatas sententias.

1. **A**liqui affirmant, quod quando lex directe fertur ad privilegiorum abrogationem, ab hora promulgationis actus contra legem non valent, etiam si propter ignorantiam sine culpa fiant; probant ex l. vii. C. de decurionibus lib. 10. ibi: *Omnibus anterioribus modis, quos non comprehendit sanctio, ex præsentem die, antiquandis*. Insuper, quia cum revocatio solum pendeat à voluntate Principis, & sit quid extrinsecum respectu privilegiati, non est necessaria alia dilatio temporis, ut statim effectum habeat independentem à notitia privilegiati.

2. At nobis decernendum est, non habere effectum revocandi, nisi post tempus necessarium, ut notitia perveniat, vel morali, & humano modo, possit pervenire ad notitiam omnium privilegiorum, quod tempus erit ta-

xandum iuxta prudentis arbitrium, ut diximus supra de alijs legibus; sic P. Suar. lib. 8. de leg. cap. 40. num. 4. Bonac. de leg. disp. 1. quæst. 3. punct. 8. §. 3. num. 20. Castro Palao tom. 1. oper. mor. tract. 3. disp. 4. punct. 21. quæst. 5. & alij, propter rationes supra assignatas, quæ quantum ad hoc eodem modo probant in utroque casu.

3. Addunt insuper, quod transacto tempore sufficiente a promulgatione facta ubi oportet, ut notitia illius ad omnes possit humano, & communi modo pervenire, si aliquis, vel aliqui laborent ignorantia invincibili, quamvis excusentur à culpa, nihil valide efficiunt contra legem, quia leges communes attendunt ea, quæ pro communi sunt necessaria per se, non vero, quæ per accidens, & raro evenire possunt, sicut dictum est de obligatione, & revocatione aliarum legum.

4. Advertit tamen Suar. num. 5. & est communis doctrina; quod si post dictum tempus contingat, aliquem uti privilegio sic revocato, stante communi errore revocationis, & usus privilegij pertineat ad iurisdictionem, vel aliud simile munus publicum, tunc actus erit validus; non vi solius privilegij, sed adminiculo iuris sufficientis, & supplementis iurisdictionem ad similes actus factos titulo colorato, ac tollerato, iuxta l. Barbarius, ff. de officio Prætoris, ut vitentur incommoda publica, quæ ex ignorantia possunt oriri, privata autem, & quæ per accidens sequuntur, non attendit ius.

5. Caterum, quamvis doctrina Patris Suarez, Bonacinae, & Palaj adducta, in rigore iuris sit vera, nihilominus quoad praxim attinet, addunt aliqui leges revocatorias privilegiorum non habere vim obligandi ignorantes invincibiliter, ac per consequens, nec reddere actus invalidos, antequam ad notitiam cuiuslibet privilegiati perveniant, etiam transacto sufficiente tempore a die publicationis necessariæ, sive in qualibet Provincia, iuxta secundam sententiam, siue solum Romæ iuxta primam, etiam si

hoc

hoc negetur in aliquibus legibus revocatorijs, ut supra ostensum est, excepto casu l. Barbarius; sic tenent expresse Vazquez 1. 2. q. 45. disp. 156. num. 28. Valentia eadem 1. 2. disp. 7. q. 5. punct. 5. quæst. 2. Sa, verb. Gratia, num. 1. Azor lib. 5. tom. 1. cap. 3. quæst. 6. & cap. 22. q. 7. dicens esse communem opinionem, Sebastian. Scaccia in annotat. ad Panorm. ad cap. 1. de concess. præb. in 6. §. nec obstat, verb. Privilegiati littera K. citans Iasonem, & alios, Sayrus in Clau. Reg. lib. 3. cap. 5. num. 13. Merol. tom. 3. de leg. disp. 6. cap. 7. diff. 1. num. 247. & alij.

6. Probant, tum quia videtur hoc rationi valde consonum. Nam cum privilegium sit privata lex consonum videtur, ut unicuique innotescat revocatio, ne aliqua, cum damno proprio, & aliorum, fiant irrita, sine culpa privilegiati, & aliorum, Quare ex æquitate iuris Doctores merito in hoc sensu mentem Pontificum, & Principum interpretantur, dum expresse in sua lege contrarium non disponunt. Tum etiam, quia cum privilegia sint favorabilia, & regulariter concessa ad causas pias, & salutem animarum, odia circa illa debent restringi, ut repetitum manet in hoc tractatu, & idem dicunt de Indulgentijs concessis prædicti Authores, cum Navarr. in comment. de Jubil. & indulg. notab. 28. num. 27. & notab. 33. in principio, & medio, & sequitur Donat. tract. 16. de Oracul. quæst. 6. num. 6. cum etiam indulgentiæ latè saltem privilegia sint, ut suo loco probatum manet, & hæc sententia mihi valde probabilis est; imò, & probabiliorem iudico.

7. Ex quo bene inferunt Vazquez, Valentia, Sayrus, & Merola. Primò, validam esse confessionem, quam quis ex privilegio fecit coram Presbytero a se electo virtute privilegij, seu Bullæ, etiam si tale privilegium revocatum esset, ipso tamen privilegiato ignaro invincibiliter de tali revocatione. Secundo, quando Summus Pontifex per suam legem revocaret privilegium aliquibus Religiosis concessum, absolvendi a casibus ipsi Pontifici reserva-

tis;

tis, validæ erunt absolutiones ab ipsis data, cum ignorantia invincibili talis revocationis, alias multa incommoda fideles paterentur sine culpa, quod mirum præsumendum est de mente Pontificum, nec de eorum pietate, & amore erga fideles, quorum verus Pastor, & Pater est.

8. Nota tamen, quod secus alij sentiunt in aliquibus legibus generalibus revocatorijs prohibentibus, ne aliquid fiat, quod ante fieri poterat, vel in aliqua lege iure, vel consuetudine legitime introducta, pro hijs enim cum privilegia non sint, sed leges communes sufficiunt publicatio communis, & quod notitia possit ad omnes pervenire morali, & humano modo. Unde deducit Vazquez, num. 29. cum alijs, quod si post decretum Trident. sess. 23. cap. 15. de reformat. aliquis sæcularis eligeret Sacerdotem nõ approbatum ab Ordinario, vt consuetum antea erat, eius confessio esset invalida, etiam si tale decretum invincibiliter ignoraret, quia illud non erat privilegium, sed consuetudo introducta per modum legis, nam ante Concilium approbatio Ordinarij necessaria non erat, & ita consuetudo illa eligendi non approbatum, habebatur pro lege permitte. Lex autem Concilij Tridentini disponens approbationem necessariam esse, & revocans consuetudinem illam, non indiget tanta publicatione, vt ad singulorum notitiam actu perveniat, sicut indiget privilegium, quod est quasi lex privata.

9. Similiter, si per legem, aliqua ex communicatio reservetur Pontifici, in valide absolvet ab ea, qui ante reservationem poterat, etiam si invincibiliter ignoret reservationem, post tempus sufficiens à promulgatione; quia ibi nullum intervenit privilegium. Nota etiam hic obiter ex Azor vbi supra; quod si quis incidit in peccatum, cui annexa est excommunicatio reservata, si postea Pontifex ipse, vel alius, tolleret reservationem talis excommunicationis, nihil dicens de tempore futuro, vel

præ-

præterito in revocatione, quod talis posset absolvi à quolibet confessore ab excommunicatione præterita reservata, quia ablatio reservationis, etiam retrotrahitur ad excommunicationem antea incurfam, & sic manet sine reservatione, & tuta conscientia absolvitur.

10. Consequenter inferitur, quod si quis hodie cum ignorantia invincibili decreti Trident. sess. 24. cap. 1. de reformat. irritantis matrimonia clandestina, contraheret matrimonium absque presentia Parochi; matrimonium esset nullum, quia quod id posset fieri valide ante Tridentinum, non erat privilegium, sed ius commune. Ratio est, quia in hijs, & similibus non militat ratio privilegij, vt clarè patet, sed proportio rationis servatur, sicut etiam ad revocationem privilegij, quod est lex privata, est necessaria notitia revocationis in singulis privilegiatis, ita ad revocationem legis communis necessaria erit, & sufficiens communis notitia illius, vt supra declaratum manet; sic Merola, ex Vazquez, Sairo, & alijs.

SECTIO VII.

De revocatione privilegiorum ab homine, siue privatim facta.

1. **C**onveniunt fere omnes, revocationem ab homine, siue privatam, non habere effectum antequam ad notitiam certam privilegiati perveniat, ita Azor supr. quest. 6. vbi nomen denuntiationis, pro notitia certa usurpat. Unde cum sola dubia notitia non impeditur privilegium; quia melior est conditio possidentis, neque cum sola probabili tenetur abstinere ab illo, vt docent Authores relati supra, & per se patet. Ex dictis inferitur manifestè, quod siue revocatio privilegij fiat per legem universalem, siue per privatam, non habet effectum in ignorantibus invincibiliter revocationem; etiam post suf-

M

ficiens

ficiens tempus, ut illam possent habere exceptis casibus assignatis supra sect. 4. huius disp. a num. 3. quia inculpabiliter eam non habent; sic Pater Merola cum Doctoribus adductis sect. precedenti pro nostra sententia eod. cap. 7. disp. 6. diff. 2. ubi num. 254. rejicit sententiam Suarez, & Bonacinae assignantium differentiam quantum ad hoc inter revocationem per legem universalem, & legem privatam, seu particularem, & constanter affirmat, quod si revocatio fiat per legem, siue fiat ab homine, nunquam habet effectum revocatio privilegiorum; donec ad notitiam privilegiati perveniat, & notitia sit certa, & hoc non alia ratione, nisi quia ita praesumitur rationabiliter de intentione Papae, qui privilegium concedit, ut sic incommoda vitentur, quae sine culpa sequi possunt in conscientijs suarum ovium, & commoda in favorem animarum sequantur, ut diximus supra.

2. Hoc ut certo, vel saltem probabiliter supposito, supersunt aliqua examinanda, pro resolutione sectionis. Videlicet, quae publicatio, & ubi sit necessaria, ut revocatio ab homine, seu privata sortiatur suum effectum?

3. Pro cuius intelligentia est notandum cum Azor ubi supr. quaest. 6. quod privilegium potest esse concessum solum alicui determinatae personae ratione sui, aut pro loco particulari, vel potest esse concessum Collegio, Convēntui, vel confraternitati, vel peculiari Dioecesi, aut Religioni, vel denique alicui personae determinatae ratione officij, seu dignitatis.

4. Quo praenotato; dico primo, si concessum sit privilegium determinatae personae ratione sui, vel peculiari loco, necesse est, ut ipsi privilegiato notificetur revocatio, quia non est alius modus publicandi respectu eius, ut communiter docent Doctores. Est tamen controversum an haec notificatio debeat fieri, vel per litteras derogantis, aut per Nuntium, ad hoc destinatum ab ipso, & ad privilegiatum directum? An vero, ut ei notificetur derogatio, sufficiat

fiat quaelibet alia certa notitia, unde cumque privilegiato proveniat. Hoc secundum tenet Azor ubi supra cum alijs relatis a Sanch. lib. 3. de matrim. disp. 30. num. 13. & disp. 36. num. 9. & sequitur Merola supr. num. 256. ait ipse Sanch. Bonacina, & alij docent probabiliter esse necessarium, ut haec denunciatio fiat, vel per Nuntium, vel per litteras destinatas ad privilegiatum, nec sufficere, ut privilegiatus alia via privata cognoscat revocationem sui privilegij, & stando in privilegio concessio Patribus Societatis a Gregor. XIII. supra relato, verissima est haec sententia, sed absque tali privilegio secundus modus dicendi probabilior mihi videtur, quia ad valorem revocationis ex natura rei, non est necessaria acceptatio privilegiati, nam eo invito potest privilegium revocari, in quo differt revocatio a concessione, ut infra dicam, quia notitia solum est necessaria ad vitanda inconvenientia, quae aliter sequi possent, ad hoc autem sufficit notitia certa quacumque via comparata. Ergo absque solido fundamento alius modus desideratur sine ratione cogente.

5. Dico secundo, quando privilegium est concessum alicui communitati particulari, non est necessarium, ut eius publicatio, seu intimatio revocationis fiat cuilibet particulari de tali communitate, sed sufficit, ut fiat corpori communitatis, videlicet, eius capitulo, vel eius capiti, ut Priori, Provinciali, si concessum sit Provinciae, vel si toti Religioni, sufficit, quod publicetur, seu intimetur Capitulo Generali, vel ipsi Generali, vel ijs, qui eorum vices gerunt, vel Procuratori Generali, seu Provinciali, & ex illis cum primum possit ordinate debet derivari notitia in singulos, quod si negligentem se gerant, quibus hoc incumbit, absque dubio, peccabunt graviter, ipsi tamen subditi ignorantes invincibiliter revocationem, licite utuntur privilegio quoad usque certam notitiam eius habeant, ut ex dictis patet.

6. Dubitabis tertio, an sicut requiritur notitia re-

vocationis privilegij in privilegiato, vt revocatio vim habeat; ita requiratur notitia concessionis privilegij, vt illo valide utatur. Aliqui docent privilegium habere vim, ac prodesse semper statim, ac rescriptum est, & authenticè confectum, & subscriptum, seu Bullatum; etiam si ab eo, cui conceditur ignoretur; sic Geminianus in cap. 1. de concess. præbend. in 6. & alij multi Iuristæ, & Canonistæ.

7. At Silvester, verb. Privileg. quæst. 15. ait: Quod si privilegium concedatur ad instantiam privilegiati per se, vel per suum Procuratorem, statim privilegiatus gaudet privilegio; etiam si nullam habeat notitiam concessionis, at si concedatur ex motu proprio, vel petitione alterius, ignoro privilegiato, nihil valet privilegium, sine notitia illius. Sit exemplum alicui petenti per se, vel per alium à se excitatum. Conceditur privilegium, ne possit excommunicari, si excommunicaretur post privilegiū sic concessum, nulla esset excommunicatio, etiam si tempore excommunicationis privilegiatus nihil feceret de concessione privilegij, secus vero esset, si privilegium esset concessum motu proprio, vel ad petitionem alterius, inscio privilegiato, nisi aliud exprimeret Pontifex in concessione.

8. Ratio disparitatis est, quia in primo casu, & adest voluntas concedentis, & eius cui conceditur in proprio procuratore. In posteriori autem non ita donec illi cui concessum est privilegium innoteat, & illud acceptet; sequuntur hanc sententiam multi cum Sanch. lib. 3. de matrim. disp. 36. num. 6. & licet illam etiam sequantur Suar. lib. 6. de leg. cap. 11. n. 8. & lib. 8. cap. 25. n. 25. Vazq. 1. 2. disp. 156. n. 31. Salas de leg. disp. 12. lect. 7. n. 30. sed cū limitatione; dūmodo intelligatur de privilegijs, quæ dant aliquod ius, & potestatem ad aliquid agendum, non vero de illis, quæ sunt dispensationes in aliqua lege communi obligante in conscientia. Primum apparet in potestate ad eligendum confessorem, vel ad absolvendum à reservatis, & etiam

in.

in privilegio, quod concedit immunitatem ab aliquo onere, vel exemptione, ab alterius iurisdictione. Secus vero dicendum existimant in privilegijs; quæ continent dispensationem legis, auferendo obligationem in conscientia, adducunt de hoc exempla in privilegio contra legem Tridentinam annullantem matrimonium cum aliquo impedimento dirimente, & in lege ieiunij. Unde affirmant, quod si quis contraheret matrimonium in gradibus prohibitis post concessum privilegium, seu dispensationem, non sufficit acceptatio illius per Nuntium, sed requiritur propria, & personalis, & consequenter notitia propria ipsius privilegiati, alias non solum peccaret, sed etiam matrimonium esset nullum, quia talis non potest vi dispensatione, tuta conscientia, donec in se illius notitiam habeat; nam exponeret se periculo transgrediendi legem, ac proinde peccaret. Cum igitur dispensatio concedatur propter usum, id est, vt licitè privata persona contra legem communem operetur, non censetur ei prodesse dispensationem, quousque in se notitiam habeat dispensationis: Ex eo enim tempore solum, tuta conscientia, poterit contra legem communem operari. Hæc enim est intentio, & mens Pontificis dispensantis, alias præberet occasionem peccandi operantibus, sine tali notitia, vt per se patet. Non ergo est credendum, velle Pontificem dare occasionem illius pravi usus privilegij.

9. Nihilominus sententia Silvestri absolutè est tenenda sine dicta limitatione, eamque sequuntur Sotus in 4. distinct. 29. dub. 14. in appendice, 6. post dispensationem, Ludovic. Lop. part. 2. tract. de matrim. cap. 42. Sanch. lib. 3. de matrim. disp. 36. num. 6. & 8. Bonacin. de leg. disp. 1. tract. 4. quæst. 3. punct. 3. num. 15. Castro Palao, part. 1. tract. 3. disp. 4. punct. 3. Granad. 1. 2. controvers. 7. tract. 3. part. 1. disp. 11. lect. 3. num. 21. & alij.

10. Probatur primo, quia ad effectum privilegij non satis est concessio activa, sed requiritur admissio passiva,

M 3

quæ

quæ non est sine voluntate privilegiati acceptantis, vel per se, vel per procuratorem à se specialiter ordinatum ad munus adipiscendi pro se privilegium, ut benè notat Merola num. 102. quia generalis commissio procuræ ad omnia negotia, non sufficit. Ratio est, quia beneficium non confertur invito, neque aliquis potest sine voluntate aliquid adquirere. Ad voluntatem autem acceptandi, necessaria est notitia, quoniam voluntas non fertur in incognitum. Ergo privilegium operari non potest circa ignorantem ante sui notitiam.

11. Contrariatur, quia privilegium est quædam donatio, ut docent Anchar. in cap. 7. de concess. præbend. ia 6. num. 6. & Franc. ibidem §. ex parte, donatio autem requirit voluntatem, non solum donantis, sed & recipientis per se, vel per alium à se designatum, ut valorem habeat: sic sentiunt communiter Doctores.

12. Neque fundamentum Vazquez, & Suarez contra nostram sententiam aliquid obstat, nam ex eodem probatur contra ipsos, quo inæque in privilegijs concedentibus aliquo iure, & potestatem, aut immunitatem ab aliquo onere, vel exemptionem ab alicuius iurisdictione, esset sufficiens acceptatio, & notitia per nuntium ad id destinatum, siquidem ille, qui uteretur potestate absolvendi à reservatis, antequam ipse certe habeat notitiam facultatis sibi concessæ, exponit se periculo faciendi Sacramentum irritum, siquidem ignorat concessionem, & dubitare debet, an sit concessa, vel non, ac proinde peccat graviter. Similiter sit quis antequam habeat notitiam suæ exemptionis à iurisdictione Ordinarij, non pareat illi, vel contemnat censuras eius, mortaliter peccat. Ergo si in his privilegijs non requiritur propria notitia, & personalis acceptatio, vel per nuntium à se destinatum, ut Vazquez, & Suarez concedant, semper utens privilegio sine propria notitia se exponit periculo peccandi, neque aliter cum fundamento præsumitur de mente Pontificis; & nescio, cur
non

non erit idem dicendum in casibus ab ipsis Authoribus exclusis, cum per dispensationem in utroque casu tollitur obligatio legis, antequam ad notitiam privilegiati perveniat, & licet verissimum sit, quod talis usus sit peccaminosus, propter periculum, cui se exponit; hoc est tantum per accidens, & ratione periculi, ex ignorantia provenientis: actus vero per se non est malus, nec contra legem, si revera concessam erat privilegium, seu dispensatio modo dicto. Idcirco si lata esset excommunicatio ab Episcopo contra eos, qui in quadragesima, vel vigilijs Sanctorum carnes comedunt, & aliquis post expeditam dispensationem à Pontifice, per Nuntium impetratam, ut possit carnes comedere, non incideret in excommunicationem, etiam si illam ignoraret, licet ob periculum graviter peccaret. Unde dicendum est cum relatis Authoribus, quod in omnibus privilegijs requiritur, & sufficit ad eorum valorem, seu effectum acceptatio per se, seu per Nuntium, vel Procuratorem ad id destinatum, sed notitia propria requiritur in privilegiato, ut non temere operetur.

13. Neque de mente Pontificis potest præsumi intentum Vazquez, & Suarez, sed potius oppositum, ut benè notat Layman, qui nostram sententiam sequitur lib. 1. tract. 4. cap. 23. num. 10. Nam Summus Pontifex, nisi aliud exprimat, in dispensationibus, seu privilegijs, intendit quod est per se, & ex natura rei, non vero quod per accidens, & raro contingit. Per se autem, & ex natura rei dispensatio absoluta robur suum habet, post nutum petentis, siue per se, siue per Procuratorem, & concedentis consensum. Ergo id ipsum intendere censetur Pontifex, esse per accidens, propter defectum certæ cognitionis, aliquid interdum imprudenter, vel temerarie operetur. Unde si quis ab Ordinario petivit facultatem per Nuntium, ut assistere possit alienus Sacerdos matrimonio, & prudenter, seu probabiliter præsumat, iam fuisse concessam, saltem in casu necessitatis, non solum valide, sed licite posset uti ta-

li dispensatione, & fiet verum matrimonium, si dispensatio concessa erat, quamvis ignoraretur à petente; ita Sanchez ubi supr. & ibi dem Layman cum cæteris relatis, quia in tali casu ad est sufficiens fundamentum concessionis, & adest acceptatio.

14. Verum est, quod non sufficit notitia parata ab aliquo, qui casu audivit, vel scivit, privilegium fuisse a Pontifice concessum, neque si ipsemet privilegiandus casu audiret, concessionem esse factam, sed opus est, ut Pontifex donans intimet donatario, vel per seipsum, vel per Nuntium, aut Epistolam privilegium concessum, seu donatum esse. Do exemplū, si ego domi exiens donarem Petro fundum, & ille casu audiens acceptaret, non esset perfecta, & irrevocabilis donatio. Ratio est, quia ut donatio sit efficax, & valida, necesse est, ut saltem per nuntium ab ipso met donante destinatum, vel per epistolam intimetur donatario, quia huiusmodi acceptatio, ad minus requiritur, ut perficiatur contractus donationis, cuius perfectio, in consensu utriusque partis consistit. Cum igitur concessio privilegij sit quædam donatio, sine acceptatione, & consensu tantum dantis, quam recipientis, nequit valorem habere: sic multi relati, & sequuti à Sanchez lib. 3. de matrim. disp. 36. nu. 7. Bene verum est, quod præsupposita hac notitia, sufficit, quod acceptatio sit tacita, nempe quod privilegiandus, cui intimatur privilegium, expressè non contradicat, quia in favorabilibus, tacens consentire videtur, ut docent gloss. in cap. non me, de præsumpt. lib. 3. præsumpt. 42. num. 4. & communiter Doctores, qui asserunt ad hoc, ut donatio facta absenti sit valida, & fiat irrevocabilis, satis esse tacitam acceptationem donatarij, ut si absens, cui notificata est non contradicat, non secus ac in communi sententia affirmatur, de donatione facta præsentis.

15. Non me latet esse aliqua privilegia, quæ licet concessa sint, solo motu proprio, profint privilegiatis à die concessionis, etiam si nullam potitiam illorum habeant, ut mul-

ri docent de privilegijs nobilitatis, militiæ, alienationis, feudi, ex facultate Regia, acceptationis alicuius in civem, ut videre est apud Molinam de primog. Hispan. Tiraquel. l. si unquam, verb. *Donatione largitatis*, num. 330. Tapia in l. fin. 1. part. cap. 4. n. 30. ff. de const. Princip. & alios quamvis in his aliqua sint controuersa, sed ab illis abstinere, quia extra intentum, & quia in eis militat diversa, & specialis ratio.

16. Excipitur etiam privilegiū ad absolvendū ab excommunicatione, ut diximus. Hæc enim cum possit absenti, & invito conferri, prodest ante acceptationem, & cognitionem, ut docet D. Thom. in 4. distinct. 18. q. vlt. art. 5. quem sequuntur omnes communiter.

17. Addunt aliqui, quod non solum hæc privilegia concessa ad petitionem Procuratoris privilegiati, habent effectum statim, ac per Procuratorem, seu Nuntium ad id destinatum acceptantur, verum à die concessionis Pontificis, ante acceptationem procuratoris, quia ex tunc censentur à privilegiato acceptata, ex vi petitionis privilegij factæ à Procuratore, nomine ipsius privilegiandi. Imò acceptatio, tunc videtur antecedenter facta, ex vi petitionis, quasi sub conditione, si Pontifex concedat: Ergo nulla superest necessitas notitiæ concessionis in Nuntio, vel procuratore ad effectum privilegij, cum solum propter acceptationem desideretur, & iam facta supponatur à proprietario, & cum ex alia parte, voluntas Principis concedentis adsit, nihil potest obstarè, quominus sit efficax, & suum effectum assequatur, non secus ac quando privilegium conceditur absenti per Epistolam ipsius petentis, sine Procuratore, in quo casu tale privilegium habet effectum à die concessionis, & non requiritur nova acceptatio, vel noticia concessionis in privilegiato, quia tunc censetur ab ipso acceptatū antecedenter, ex vi eiusdem Epistolæ. Sic docent Silvester, verb. *Privileg. q. vlt. Rosell, verb. Indulgentia, n. 8. Tabiena q. 10.*

Layman lib. 1. traç. 4. cap. 23. num. 10. & alij. Quæ sententia etiam habet verum, quamvis privilegium concedatur a Papa cū clausula *motu proprio*, & intercedat supplicatio privilegiantis, quia hæc clausula non semper excludit diligentiam petentis. Stat enim optime, quod concessio sit *motu proprio*, & quod fiat ad petitionem partis, videlicet, quando Pontifex non fuit motus ad concedendum, principaliter ex petitione; licet excitatus sit ab illa: motus tamen a sua voluntate propter rationes sibi notas, ut docent communiter Iuristæ, & cum ad intentum, sufficiat petitio per Epistolam ad acceptationem, siue concessio sit ex *motu proprio*, siue non; assertio hæc erit verissima, quia semper intervenit acceptatio, ex parte privilegiandi, & voluntas concedendi ex parte Pontificis. Vnde cum primum Summus Pontifex petitioni annuit, licet litteræ expeditæ non sint, privilegium concessum censetur, exceptis provisionibus beneficiorum, de quibus iure novo Pontificio, aliter statutum est, ut videri potest apud Azor tom. 1. lib. 5. cap. 2. q. 5. & alios.

18. Similiter, voluntas acceptandi sufficit quod sit virtualis, si privilegium detur per modum legis alicui communitati, & sit publicatum illi, licet particularis aliquis eum ignoret, quia illa notitia, & acceptatio publica communitatis, est cognitio, & acceptatio virtualis singulorum de communitate: nam eo ipso, quod per totam communitatem, non est renuntiatum privilegio, acceptant omnes. Ratio est, quia privilegium datum per modum legis, per se primo, ipsi communitati conceditur, quia lex pro aliqua communitate ferri debet, alioquin non erit magis lex, quam quælibet privata ordinatio. Vnde si per accidens contingat, quod aliqua privata persona illius communitatis ignoret illud, ut sæpe contingere potest in Religiosis, tunc ignorantia non impedit effectum privilegij; etiam in quolibet particulari, quia iam illud est cognitum, & acceptatum à corpore communitatis, ubi virtualiter includuntur singuli de communitate, Ex

19. Ex quo optime infert Suarez lib. 8. de leg. cap. 25. num. 16. cum alijs: Validum esse absolutionem a casibus Pontifici reservatis, datam a Religioso habente facultatem absolvendi ab eis, vigore privilegij suæ Religionis concessi, quamvis ipse id privilegium ignoret, quia virtualiter habet notitiam illius, ex eo quod certe præsumitur habere voluntatem generalem gaudendi, & utendi privilegij suæ Religionis; ignorantia autem illa, qua laborat, est error valde privatus, & concomitans, qui non excludit privilegium, nec generalem intentionem gaudendi privilegio, Suarez sequitur Merola, num. 94.

20. Quæ doctrina non solum est vera, quando privilegium conceditur alicui communitati, sed etiam, quando conceditur aliquibus personis ratione officij, esto tales personæ vere communitatem, aut collegium non constituunt, ut si concedatur Consiliarijs Principis, vel Gubernatoribus talis loci; & idem est quando conceditur particulari personæ ratione officij, ut notat Mandos. traç. de privileg. ad initar, lib. 2. gloss. 7. in fine, & sic fuit resolutum in Rota Romana teste Cardinale Puteo decis. 21. lib. 2. quod privilegium concessum Referendarijs, competit eis, etiam si ignorent privilegia. Et cum obiectum fuisset, quod privilegium non favet, nisi à die scientiæ; responsum fuit, quod illud procedit, quando privilegium datur alicui personæ privatæ ratione sui; secus quando datur ratione officij, nam conceditur pro omnibus successoribus in officio, & acceptando officium, universaliter acceptat illud, cum omnibus oneribus, & honoribus illi annexis; sic Merola cap. 6. num. 94. & 95.

21. Nec obstat communis regula Iuristarum, videlicet, *quamdiu, quis ignorat iurisdictionem se habere, non valet quod agit*. Nam respondet Suarez ubi supr. num. 17. quem sequitur Merola num. 96. regulam illam solum habere locum in iurisdictione contentiosa, non autem in iurisdictione voluntaria, ad quam absolutio à censuris, vel à peccatis pertinet, Ali-

22. Aliqui prætant præfatam doctrinam de absolute à reservatis, solum habere locum quando Religiosus absolvens ignoraret privilegium, & etiam ignorat casum esse reservatum; secus vero si sciat casum esse reservatum, & ignorat privilegium; in hoc enim casu affirmant esse invalidam absolutionem, ex eo quod tunc non potest verè habere intèrionem absolvendi, cū certo sciat, se non posse absolvere. Ita sentit Suarez, & sentire tenetur illi, qui affirmant, non esse validum matrimonium, quādo contrahentes falso existimant subesse impedimentum dirimens. quos refert Sanchez statim citandus.

23. Sed probabilius est in utroque casu absolutionem esse validam, dummodo absolvens intendat, quantum est ex se, absolvere, eodem modo, ac si potestatem haberet, vel secundum omne quod potest. Sicut validus est Baptismus, si quis Baptizaret aliquem, quem falso putat fuisse antea Baptizatum, si dum abluit intendit quantum est ex se Baptizare, ac si ille Baptizatus non esset. Similiter hæreticus, qui credit Baptisum esse irritum, & nihil valere, vere Baptizaret si intenderet facere, quod potest, & facit Ecclesia, ut omnes concedunt. Si ergo cum errore valoris Baptisimi est compossibilis intentio Baptizandi: Cur non erit idem dicendum in nostro casu de Religioso absolvente cum ignorantia, & privilegij, & reservationis censura, seu peccati, si intendit facere totum quod potest, ut regulariter debet præsumi; sic tenet Merola num. 98. & tenentur admittere omnes, qui affirmant validam esse matrimonium, quando contrahentes intendunt quantum est ex se contrahere, licet falso putent subesse impedimentum dirimens, hi sunt Sanch. lib. 2. de matrim. disp. 23. n. 2. & alij a se relati.

24. Ad fundamenta adducta in contrarium, num. 8. ex Suar. patet ex dictis, negatur enim in tali casu matrimonium esse non solum illicitum, sed etiam invalidum, cum ex fundamentis adductis constat esse validum, si dis-

pena

pensatio iam erat concessa procuratori quamvis ignoraretur à contrahente.

SECTIO VIII.

An privilegium aliquando obliget privilegiatum, ut eo utatur.

1. **N**ON aded certa est pars negativa, ut aliquibus fortasse videbitur ex communi axioma, quod nemo tenetur uti privilegio sibi concessio desumpto ex regula iuris in 6. quæ in gratiam alicuius concessa sunt, non debent in eius damnam retorqueri, alioquin gratia onerosa fiet, & libera facultas in obligationem verteretur.

2. Sed dicendum est, quod sunt multi casus in quibus privilegiatus tenetur uti privilegio, & hoc sub culpa gravi. Primo, quando quis non potest renuntiare privilegio suo, ut patet in privilegio Canonicis, & fori, concessio Clericis, & alijs similibus Religionibus concessis, quibus particulares nequeunt renuntiare, ut docent communiter Doctores, & ostendimus suo loco. Unde si occurrat casus, in quo, vel cedendum sit privilegio, vel illo utendum, ut sæpè contingere potest obligabitur Clericus uti privilegio, & nec valide, nec licite potest consentire, ut contra illud operetur, & hoc nihil aliud est, quam obligare ad observantiam, & usum privilegij. Ratio est, quia huiusmodi privilegia sunt concessa: Primo, ac principaliter in bonum commune, ac publicum, cui persona privata renuntiare non potest, cap. si diligenti, de foro competent. & l. ius publicum, ff. de pact. & idem dicendum de privilegio concessio in privatum commodum unius personæ, si respiciat etiam per se commodum alterius, & unum ab altero non sit separabile; tunc non poterit unus eorum renuntiare iuri suo, sine consensu alterius. Sit exemplum, vxor, cui

con-

conceditur privilegium, ne obligetur fideiussione, non potest illi renunciare, saltem sine consensu viri. Nec filius familias potest renunciare privilegio, quo liberatur ab obligatione solvendi mutuo accepta, sine licentia Patris. Quia ista privilegia per se etiam respiciunt commodum mariti, & Patris, ut multis allegatis, docet Azor tom. 1. lib. 5. cap. 22. quæst. 10. Salas de leg. disp. 17. sect. 2. num. 25. Suarez lib. 8. de leg. cap. 6. num. 4. & est communis. Dixi, quando *per se respicit commodum alterius*, quia si respicit per accidens, & quasi accessorie, ut patet in privilegio concesso alicui audiendi Missam, & alia Divina Officia tempore interdicti, licet tale privilegium cedat etiam in commodum, & utilitatem famulorum, qui cum committari solent, cum hoc sit accessorium, Dominus solus potest renunciare privilegio, & idem est de privilegio concesso Religioni, quod interdum communicatur familiaribus illis.

3. Secundo, quoties per privilegium fit actus licitus, qui antea non erat, vel tollitur obligatio, quæ antea erat, nam tunc superveniente alia lege præcipiente talem actum; poterit quis obligari ad actum per privilegium concessum. Sit exemplum in coniuge habente votum castitatis; iste tenetur reddere alteri coniugi petenti, ut communiter docent Theologi, nihilominus si petens adulter fuerit, vxor habens votum, non tenebitur reddere, & consequenter obligatur non reddere, sed votum servare. Quia licet, in casu adulterij, sit privilegium innocentis, ut non teneatur reddere adultero petenti, posito hoc privilegio, sit licita observatio voti castitatis, & ideo obligat præceptum servandi votum; sic Silvester, verb. Matrimonium 7. q. 5. dict. 6. Sanch. lib. 9. de matrim. disp. 6. num. 14. Suar. lib. 8. de leg. cap. 23. num. 8. & alij.

4. Ex quo inferitur, quod si incarceratus haberet privilegium, ut in diebus festivis posset libere exire à carceribus, tenetur uti hoc privilegio, & consequenter obli-

ga

gatur ad audiendam Missam, licet hoc non videatur omnino certum propter dicenda infra.

5. Tertio, quando usus privilegij esset necessarius, ad evadendam mortem, vitandum grave scandalum, aut notabile damnum proprium, vel proximi; teneretur privilegiatus uti privilegio, ut si aliqua lege statueretur sub poena amissionis vitæ, honoris, vel bonorum, ne quis à Reg. no extrahat frumentum, & juos, vel quid simile: si contingat aliquem talia extrahere virtute privilegij, sibi a Principe concessi, & capiatur a Ministis Iustitiæ, hoc privilegium ignorantibus, tenetur in conscientia allegare privilegium ad mortem evadendam.

6. Circa habentem privilegium audiendi Missam tempore interdicti, est dubium inter Doctores, an teneatur uti privilegio, & Missam audire?

7. Multi, & graves Doctores negant, Petr. de Ledesma in summ. p. 1. tract. de Eucharist. cap. 27. Auila de censur. part. 5. disp. 4. sect. 2. dub. 6. Llamas in sum. part. 3. cap. 5. §. 12. Marius Alterius de censur. tom. 2. dis. 2. de interd. cap. 3. in fin. Coninch. de Sacram. disp. 17. num. 28. & alij multi apud ipsos, & idem dicunt de infirmo habente oratorium domi. Alij multi affirmant Sotus in 4. distinct. 13. q. 2. art. 1. circa finem, Suar. lib. 8. de leg. cap. 23. n. 7. Nugn. de Sacram. lib. 9. de matrim. disp. 6. num. 14. Sanch. in in select. disp. 15. num. 2. Bonac. de cens. disp. 5. punct. 4. n. 2. & alij utraque sententia est satis probabilis; quia patrocinator sufficiente auctoritate, & fundamentis videndis in Authoribus relatis.

8. Verum est, quod aliqui ponunt differentiam in casu incarcerati, & in impedito ob infirmitatem habente Oratorium domi, & respectu habentis privilegium tempore interdicti, & obligant primum, non vero secundum; nam impedimentum carceris, & infirmitatis est impedimentum ipsius personæ, quo sublato, seu cessante, currit obligatio tali personæ audiendi Missam. At vero, impedi-

mea

192 *Disp. V. de publication. necess. privileg.*
mentum interdicti est impedimentum iuris ob bonum cō-
mune, & privilegiatus potest se cum tali iure conformare,
& non uti privilegio. Ita videtur sentire Aulla ubi supra,
num. 54. & tenet ut probabile Merola disp. 6. cap. 6. diff.
2. num. 69.

9. Aliud dubium occurrit hic examinandum. An ha-
bens privilegium absolvendi à casibus, vel censuris refer-
vatis, teneatur uti privilegio, & ita absolvere à casu re-
servato pœnitentem, cuius confessionem audivit, vel pos-
sit illum remittere ad superiorem cui casus reservatus est?
Enriq. lib. 7. de indulg. cap. 28. num. 2. & in commentario
littera I. existimat, quoad absolutionem a censura refer-
vata, non teneri confessorem uti privilegio, sed posse re-
mittere pœnitentem ad superiorem. Secus vero, quoad
absolutionem à peccatis, alias enim obligaret pœnitentem
iterum eadem peccata confiteri, semel ipsi confessa-
rio, & iterum superiori, quod absurdum videtur, & nimis
onerosum. In censura autem hoc non currit, quia potest
absolui ab ea à superiore extra confessionem.

10. Hæc tamen differentia minime placet, quia plus
ex illa oneratur pœnitens, quam si iterum obligaretur cō-
fiteri peccatum ob quo censura posita est. Quamvis enim
superior possit absolvere a censura extra Sacramentum
pœnitentiæ, sed nemo absolvat ab illa, sine cognitione
qualitatis censure, ne cœcō modo operetur in re gravi,
ac per consequens sine notitia peccati, ob quod est censu-
ra imposita: obligaretur, ergo pœnitens manifestare iterū
suum peccatum superiori extra confessionem. Et quis non
videat hoc durius esse, quam iterum manifestare in con-
fessione. Ergo si hoc reputat absurdum Enriquez, magis
absurdum debet illud reputare. Unde in utroque casu, vel
dicendum, posse confessorem non uti privilegio, & remi-
tere pœnitentem, ut aliqui tenent probabiliter, vel quod
in utroque euentu tenetur illo uti, audita confessione, ut
alij voluat, quod probabilius iudico, regulariter loquen-
do;

do; quia non potest renuntiare suo priu. an graui
præiudicio tertij, ut tenet Panormit. in cap. si de terra, de
privileg. dixi *regulariter*, quia si iusta, & rationalis cau-
sa adit, poterit confessarius non uti privilegio, & ita non
absolvere ab his casibus, & censuris reservatis, sed remit-
tere ad superiorem, v. g. si pœnitens sæpè in eadem pec-
cata reservata incidere soleat, vel alia simili causa, quia
tunc non proprie dicitur renuntiare, seu non uti privile-
gio in præiudicium pœnitentis, sed potius in favorem ani-
mæ ipsius, ut in futurum cautior sit, in committendis tali-
bus peccatis. Quod vero tunc pœnitens obligetur ad con-
fitendum, seu manifestandum bis eadem peccata est per
accidens, & provenit non ex culpa confessarij, qui pru-
denter, & ut spiritualis medicus animarum segerit, sed ex
culpa ipsius pœnitentis constituentis se voluntarie in ta-
li necessitate; ita Angelus, verb. Conf. 3. num. 28. in fin.
Rodrig. in explicatione Bullæ Cruciatæ, §. 9. num. 142. &
in additione ad eundem numerum, Merola, & alij.

SECTIO IX.

*An leges revocantes privilegia debeant ab accepta-
tione privilegiatorum.*

I. **D**ifficultas hæc coincidit cum illa communi
in materia de legibus. An lex sufficienter
promulgata, & nota subditis dependeat ab acceptatione
illorum? Et quidem loquendo de legibus civilibus multi
probabiliter affirmant, & multi negant, apud Suar. Salas,
& alios. Circa leges Ecclesiasticas, seu Pontificias, non
desunt graves Authores, qui partem affirmativam sequā-
tur, non quia sentiant potestatem condendi leges in Pon-
tificis provenire à fidelibus, ut benè notat Azor intra ci-
tandus. Certum enim est provenire immediate à Christo
Domino, sed quia ut ait Apostolus 2. Corinth. 13. huius-
N mo;

modi potestas data est a Christo Domino, non in destructionem, sed in aedificationem, sine consensu autem, seu acceptatione subditorum, lex inutilis redditur, & periculosa maioris nocimenti, ac proinde non in aedificationem, sed in destructionem cedit, & ideo praeludendum est rationabiliter Pontifices non alio modo velle obligare per suas leges; licet potestatem absolutam habeant, & sic sentiunt quod leges etiam Pontificiae feruntur sub hac tacita conditione, si a subditis acceptentur; tenent ex reise Ioann. Maior in 4. distinct. 14. §. contra secundam in conclus. Valentia tom. 2. disp. 7. quaest. 5. quaest. articuli 4. dicens esse communem Iuristarum, & Theologorum, adducit pro se Navarr. in manual. cap. 23. num. 41. & cons. 1. de const. quaest. 5. addit. 2. & certè id videtur sentire, quia absolute loquitur de omnibus legibus, & quando aliquid vult excipere de Canonicis legibus se explicat, & num. 61. loquendo absolute, ait, quod sicut lex in nullo recepta, ad nihil obligat, ut paulò ante dictum est, & citat se ad dict. num. 41. relatum: Et ita lex in una sola parte recepta, quoad illam solam obligat, quo fit, ut aliqua leges obligent ad suam dispositionem principalem, & non quoad poenam, quia quoad illam sunt receptae, & non quoad hanc; & aliqua quoad unam partem poenae, & non quoad aliam. Adducit ipse Navarr. exempla in legibus Pontificijs, & concludit dicendo, quod aliqua lex etiam Ecclesiastica ligat quoad poenam exteriorem, & non quoad interiorem, licet eius lator utramque ponere intendisset, si accepta non est, nisi quoad poenam exteriorem: Sentit ergo manifeste Navarr. quod etiam in legibus Ecclesiasticis obligatio in praxi, pendet ab acceptatione maioris partis populi, seu Provinciae, in qua sufficienter promulgata, & nota est, iuxta dicta supra: Eum sequuntur, praeter citatos, Bonac. dif. 1. de leg. quaest. 1. punct. 4. n. 27. Filucius tract. 21. cap. 11. quaest. 11. n. 429. Salas, & Reginaldus, citati à Bonacina.

Eam;

2. Eamdem sententiam sequitur Pater Layman lib. 1. tract. 4. cap. 3. de leg. num. 2. §. *Conclusio vero*, sed diverso modo eam explicat. Ait enim, quod licet lex, tum Pontificia, tum imperatoria substantiam suam, & intrinsecam vim, subditos obligandi, promulgatione acquirat, accidentaliter tamen perficitur, & confirmatur per populi acceptationem, & usum, & hæc proculdubio fuit mens Gratiani dist. 4. vbi, ut multi volunt, sequentia verba Divi Augustini adducit: *Leges instituntur, cum promulgantur, firmantur, cum moribus utentium comprobantur.* Ecce quomodo ait; leges promulgatione institui, ac condici, firmari vero, perfectionemque acquirere (ut nimirum omnes, & singulos à communitate, totamque potentiam constringant) postea quam à maiori parte populi acceptae, & usu comprobatae fuerint. Hæc Layman, & num. 4. resolvit, quod si lex, sive Pontificia, sive Imperialis, legitime promulgata à maiori parte populi, prætextu rationabilis causae non recipiatur, currit contra eam præscriptio, etiam ignorante legislatore. Ex quibus infert, quod potest lex esse recepta non solum quoad aliquam sui partem, vel in aliquo loco, ut dixit Navarr. cum alijs, sed etiam, quoad aliquod genus personarum, & non quoad aliud, ut si soli Clerici, & non Layci, vel soli Reregulares, non autem saeculares legem acceptaverint, & servant, & non alij, in quo casu iuris regula tenet, *quod utile per inutile non vitiatur.*

3. Sed Pater Azor lib. 5. inst. moral. tom. 1. cap. 4. absolute decet, & late probat legem Canonicam sicut Imperialem sine acceptatione non ligare subditos. Quia iure, etiam Canonico constitutum est, ut leges Ecclesiae vim non habeant, nisi fuerint usu receptae, ut tradunt Gracian. supra, & ibi Archidiaconus, Dominicus, Praepositus, & Turrecremata, & cap. de tregua, & pace, Innocent. Hostiensis, & Ioannes Andreas, & cap. ult. de consuetud. dicitur tolli leges consuetudine rationabili, & præscrip-

ta. Sicut ergo possunt abrogari leges semel receptæ, per consuetudinem contrariam, multo magis possunt impediri, ne obligent à principio, cum ante acceptationem minorem firmitatem habeant, neque quoad hoc considerata bilis differentia invenitur, ut bene notat Suarez infra referendus, num. 9. cum alijs, & hanc dicit Azor esse communissimam sententiam Doctorum, & sic sentiunt supra relati.

4. Denique Pater Suarez lib. 4. de leg. cap. 16. per totam de hac difficultate agens, n. 4. resoluit dicendo: Supposita legis Canonice publicatione, & notitia requisita, per se loquendo oriri ex illa in subditis obligationem acceptandi eam; ita ut non careat culpa, qui incipiunt illam non observare, & assertio est clara, quando lex non solum est iuxta, sed etiam moderata, & facilis observantia. Quia tunc potestas non de est, & voluntas contraria nulla rationabili coniectura præsumi potest. Attendam vero est etiam in legibus difficilioribus, & durioribus si in rigore iustæ sint idem esse servandum, ut declarat Corduba in quæstionibus lib. 4. quæst. 6. ex cap. in memoriam 19. distinct. ibi: *Licet vix ferendum ab illa Sancta Sede imponatur iugum, tamen feramus, & pia devotione tolleremus.* Quod censeo ait Suarez verum per se, & ex vi potestatis Canonice, quæ maior est, quam civilis. Oportet autem, ut etiam de voluntate satis constet; tum ex verbis legis, & modo præcipiendi, tum etiam ex alijs indicijs, & circumstantijs legis. Addo etiam oportere, ut verissimile sit legislatorem non ignoraret specialem difficultatem pro tali loco, vel tempore, aut alia occasione. Nam si probabiliter credatur hæc ignorasse, credi etiam potest non fuisse cum tanto rigore obligare.

5. Et postquam num. 6. admittit Suar. supplicationem in legibus difficilibus, & quæ videntur minus convenientes pro

pro aliqua, vel aliquibus Provincijs, num. 7. ait: Quod eo pro quod lex universaliter fertur, facile fieri potest, ut non congruat moribus, aut dispositionibus gentium omnium, pro quibus fertur, & maxime contingere potest in legibus Canonice, & Pontificijs, quæ pro universa Ecclesia dantur. Nam Ecclesia cõplectitur varia Regna, & Provincias habentes varios vsus, & modos vivendi. Vnde licet talis lex regulariter loquendo, non sit disconveniens, vel nimis dura pro tota Ecclesia, & ideo respectu ipsius nõ habet locum supplicatio, nihilominus in vno loco, vel alio Regno, aut Provincia, potest esse nimis difficilis, pro moribus eius, quos non solent Pontifices velle mutare, nisi id expriment, sed potius conservare, iuxta cap. certificari, de sepult. In tali ergo casu ratio postulat, ut liceat supplicare Pontificem, quia scientia eius universalis non potest semper extendi ad hæc particularia, & hoc ipsum est à Pontificibus iure statutum, cap. 1. de const. in 6. ex quo videtur colligi absque alia supplicatione ad Pontificem, ipsam legem ex vi illius iuris, ipso facto non obligare in simili casu. Sed quia fieri potest, ut casus non sit ita clarus, & certus, quin sit necessaria declaratio Pontificis, ut de ipsius voluntate constet, in tali ergo casu, licita erit supplicatio, & iuri consentanea, neque hoc est appellare à lege, ut vult Vazquez, sed supplicare, quod valde diversum est, & licitum, quidquid dicant ipse Vazquez & alijs, si adsit rationalis causa, ut communiter sentiunt Doctores, & praxis docet, hæc Suarez loco citato satis prudenter, & pie.

6. Cuius doctrina mihi videtur parum, aut nihil pro praxi distare à nuper relata ab Authoribus huius ultimæ sententiæ. Ipsi enim nõ negant, nec negare possunt, quod si lex sit iusta, & conveniens debeat acceptari. Nam omnes admittunt causam rationabilem, ad non acceptandum, & supplicandum. Ergo si non adest causa rationalis, acceptare tenentur, nec possunt ad libitum respuere. Si

vero clare non sit conveniens, datur locus non accep tandi ex ipso iure, ut ait Suarez sine alia supplicatione. Si vere, casus sit dubius admittitur supplicatio ad Pontificem, & ut dicemus, dum non respondet Pontifex supplicationi, in met obligatio legis suspensa; ergo pro praxi fere idem videntur sentire omnes Authores huius sententiae, & sic ut verior amplectenda est, iuxta resolutionem in dubijs, & notis sequentibus exprimendam.

7. Nota iam igitur est primo, non usum legis vocare Doctores disuetudinem illius, non tamen quemlibet non usum, sed quando casus observationis legis se offert, & tamen à principio libere, & voluntarie non servatur à tota, vel maiori parte communitatis; nam quando casus observationis legis non occurrit, non censetur disuetudo per non usum, ad præscribendum contra legem; etiam si per centum, vel mille annos lex non servetur; quia talis non usus cum simpliciter in negatione consistat, nihil contra obligationem legis potest inducere. Recolantur quæ diximus supra de amissione privilegiorum per non usum, & in hoc sensu verissimum est dictum Ioannis Andreae, Felini, & aliorum, videlicet legem non tolli per non usum, id est, per non usum nihil continentem contra legem, qualis est mere negatiuus, ut rectè notavit Navarr. cons. 1. de const. quæst. 6. num. 25. quem alij sequuntur, & ego.

8. Secundo notandum est, disuetudinem, & consuetudinem legi contrariam, differre inter se in hoc, quod consuetudo contraria legi præscribit contra legem iam acceptatam, & observatam, sed disuetudo præscribit contra legem per non usum, seu per non observantiam illius à principio non receptam, & quia maiorem firmitatem habet lex iam acceptata, & observata, quam illa, quæ nondum acceptata est, optime colligunt Doctores minus temporis requiri ad præscribendum contra legem per disuetudinem, quam per consuetudinem contrariam.

9. In designatione autem dicti temporis divisi sunt

Au.

Authores, non enim desunt, qui sentiant nullum tempus determinatum requiri, ut per disuetudinem lex abrogetur, quia nullum ius tale tempus determinat. Ideo dicunt sufficere aliquos actus contrarios ad arbitrium prudentis, ita Enriquez tract. de Synod. art. 2. num. 63. cum Felin. cap. de tregua, & pace §. leges, num. 13. & alij, sive legislator sciat non usum, sive non. Quam sententiam probabilem iudicat Suarez ubi infra num. 11. Merola disp. 4. cap. 4. num. 282. & sic in hac opinione non requiritur certum tempus, sed solum repugnantia per actus contrarios, in numero sufficienti arbitrio prudentum. Adest enim virtualis voluntas Principis nolentis obligare contra mores loci cum tali repugnantia.

10. Nihilominus Azor lib. 5. cap. 4. quæst. 6. Suarez lib. 4. de leg. cap. 16. num. 12. Bonac. disp. 1. de leg. quæst. 1. punct. 4. num. 47. putant sufficere duos, vel tres actus contra legem sciente Principe, & non repugnante, seu non puniente, cum possit, quia hoc ipso, quod scit legislator disuetudinem, sive non usum, nec contradicit, nec punit cum possit, videtur legem abrogare, ut tradunt Panor. mit, & alij, & idem dicunt de scientia ministrorum Principis: At quando legislator ignorat disuetudinem, sive non usum, seu non observantiam legis, requiritur decennium continuatum. In hoc enim differunt consuetudo, & disuetudo: nam ut consuetudo præscribat contra legem iam receptam, requirit longius tempus, quia semel recepta, est magis fortificata, & in tota sua vi completa, & sic pro derogatione illius per contrariam consuetudinem assignant Doctores communiter tempus 40. annorum. Disuetudo vero cum versetur circa legem nondum receptam, neque in tota sua vi completam, non indiget tanto tempore, sed sufficit tempus decem annorum sine intervallo, quia hoc in iure reputatur longum tempus, ut docent Suarez, & alij. Si vero intra decennium interrumpatur disuetudo per acceptationem, & usum legis à maiori parte populi,

N4

iam

iam disuetudo non haberet locum; sic Doctores supra relati cum Suarez, & Nauarr. *conf. 1. de const. quæst. 7.* quibus libenter adhaereo.

11. Dubitabis autem. Primo, quid si legislator semper, & contradicat disuetudinem, & curet ut lex acceptetur, & usu recipiatur? Respondetur, quod legislator intra decennium habet ius, & potestatem adigendi poenis, etiã constitutis in lege, populum ad servandam legem sufficienter promulgatam, nec opus est intra id tempus, ut legem de novo constituat, etiã si non fuerit recepta, quia cum non sit ante decennium per disuetudinẽ sublata, sufficit, si Princeps imperet populo, ne contra eam faciat. Si tanẽ non usus, siue disuetudo continetur per decennium, lex amplius non valet, etiã reluctante Principe, nec iure potest Princeps, siue secularis, siue Ecclesiasticus punire cives non implentes legem, nisi legem redintegret, ac renouet eam iterum publicando; sic Azor ubi supr. cum alijs. Ex quo fit, quod disuetudo intra decennium habet vim impediendi, ne promulgata lex incipiat valere, tamen intra illud non abrogat legem, post decennium vero continuatam abrogata manet. Sic relati. Authores, & bene cum Navarr. ubi supr.

12. Ratio huius doctrinæ est, quia ut diximus lex, siue civilis, siue Pontificia, semper fertur sub hac tacita conditione, si acceptetur à populo, & ideo siue ad sit scientia Principis, siue non, disuetudo operatur effectus relativos.

13. Dubitabis secundo, quando lex censeri debeat non usu recepta? Respondetur, quando vel tota Respublica, vel eius pars maior agit contra legem, sed quia multæ leges civiles, & Pontificiæ à maiori parte Provinciarum, & Populorum usu receptæ sunt, in alijs autem Provincijs non sunt acceptatæ, ibi vim non habent, ut constat in multis legibus Canonicis, quæ servantur in Italia, & Hispania, & tamen in Germania, Pollonia, vel Galia non obser-

van-

vantur, nec obligant, quia ibi non sunt usu receptæ. Patet hoc in Tridentino Bulla Coenæ Domini, & alijs, quæ in Galia nullius sunt firmitati, & authoritatis sunt, requiritur ergo, ut acceptentur à maiori parte cuiuslibet civitatis, & loci, seu communitatis, pro quibus lex fertur, ut diximus supra ex Layman lib. 1. tract. 4. cap. 3. num. 5.

14. Dubitabis tertio, an si contingat legem non servari ex ignorantia alicuius Populi, vel scientis promulgationem eius, hoc sufficiat, ut post decennium desinat obligare, seu abrogata maneat in illo loco? Nauarr. ubi supr. quæst. 7. 1. 35 Azor tom. 1. lib. 5. cap. 5. quæst. 1. Reginald. lib. 13. num. 164. Salas de leg. disp. 13. sect. 2. num. 11. Bonac. disp. 1. quæst. 1. par. 4. num. 28. affirmant in tali casu legem manere abrogatam, & sine vi. Quia ratio ob quam lex non servata desinit obligare, non est scientia, & voluntas quasi formalis non observandi legem, nam hæc potius potest impedire disuetudinem, quia non est digna tali indulgentia: Sed ratio est, mos ipse, seu consuetudo ipsa populi, seu quasi præscriptio. Idem sentit Chochier. de iurisd. ordin. in exempt. p. 1. q. 50. n. 14.

15. Sed melius cum Suarez, & Merola dicendum est, quod in tali casu disuetudo cum ignorantia, non abrogat legem, sed suspendit eius obligationem propter ignorantiam. Quapropter, si postea tollatur ignorantia, manebit lex respectu talis populi in eo statu in quo esset, si tunc fuisset primo ædita, & promulgata, & ideo tunc incipit obligare si acceptetur, sin minus currit doctrina tradita, & tradenda. Ratio est, quia consuetudo non præscribit contra legem, si lex ignoretur, requiritur enim cognitio legis, ut actus contra illam sint voluntarij, alius nihil faciant contra legem, ut tenet communis sententia: Nam actus agentium ultra eorum intentionem non operantur, l. non omnis. ff. de reb. cred. & cap. fin. de præbend. unde quamvis legem ignorantes transgrediantur materialiter, non propter hoc intendunt eam tollere, cum voluntas non

fera

feratur in incognitum. Ergo quoad hoc pari passu philosophandum est in disusuetudine, ex quo fundamento evanescit adductum à contraria sententia.

16. Dubitabis quarto, quoniam peccant non acceptando legē? Respondeatur distinguendo, si nō statim acceptetur, sed interponitur supplicatio ad Principem, sive ex eo, quod sit nimis dura, & difficilis observantia, vel ex alia rationabili causa, nulli peccant legem non observando, quia per supplicationem, cum sufficienti ratione obligatio legis manet suspensa, quoad usque legislator respondeat. Quae supplicatio debet fieri, vel ab Episcopo, vel à Communitate, seu aliquo nomine illius, ut solet fieri à Regibus, de quo plura sunt exempla, sic sentiunt Salas de leg. disp. 18. sect. 4. num. 21. Salon 2. tom. de iust. tract. de cens. art. 4. disp. 4. conclus. ult. Villalob. tom. 1. sum. tract. 2. dub. 16. num. 6. Malder. 1. 2. q. 90. art. 3. dub. 2. Bonac. de leg. quaest. 1. disp. 1. punct. 4. num. 41. Diana tom. 1. tract. 11. resol. 6. Probatum ex cap. si quando, de rescript. vbi Pontifex declarat, licitum esse non exequi rescriptum eius, donec ipse plenius informetur, quando vera, & rationabilis causa intercedit, & videtur fundari in iure naturali, & sic debere praesumi de voluntate, & benignitate Pontificis, quid quid in contrarium dicant Vazquez 1. 2. disp. 156. cap. 5. Suar. Castro Palao, & alij relati à Diana.

17. Si vero legislator audita supplicatione, non respondeat, censetur legem revocatam manere, sic tenet Castro Palao part. 1. tract. 3. disp. 1. punct. 13. num. 15. quia tenetur Princeps legi insistere, & subditos ad illius observationem cogere, si animum habeat obligandi. Cum igitur nihil horum faciat, censetur petitioni annuere. Constat ex Doctrina Salas, & Bonac. quamvis defectum consequentiae notet Merola in doctrina Castro Palao, de quo non curo, sed doctrinam hanc amplector.

18. Quando autem non fit supplicatio, si causa supplicandi sufficiens adsit prudentum arbitrio: tenent aliqui, quod

quod lex non obligat, & currit contra eam praescriptio decem annorum, adhuc ignorante legislatore. Ita Enric. tract. Synod. art. 2. num. 63. Felin. cap. 1. de treg. & pact. num. 13. & alij. Si autem non est rationabilis causa supplicandi, primi, qui in maiori parte populi non observant legem, peccant contra illam, usque ad tempus praescriptionis decennij, si hoc ignoret legislator, quia si sciat, & non contradicat, neque illi peccant post priam vicem, quia censetur legem revocare, tamquam difficilem, & incommodam; sic Azor vbi supr. & bene, quaest. 5. cum Felin. Navarr. Covarr. quos sequitur Laym. vbi supr. cap. 3. num. 3.

19. De minori vero parte populi, quando maior pars non acceptat, idem videtur dicendum; sed Layman ibidem ait, quod si tu paratus sis legem recipere, & data occasione intra decennium, etiam observes, & alij plerique de communitate, nempe maior pars, neque recipiat, neque recepturi existantur, per Episcopiam, excusatum te fore à legis obligatione, neque peccabis contra illam operando, etiam ante expletum tempus praescriptionis, cum ratio, & aequitas permittere non videatur, ut tu solus, vel cum alijs paucis, legem communiter non receptam, longo tempore observare debeas, praesertim cum te tunc conformare debeas sententiae Navarr. cap. 23. num. 41. & cōf. 1. de const. q. 5. Azorij lib. 5. cap. 4. Rodrig. in qq. q. 46. art. 9. & aliorum Canonistarum, quos supra retulimus, dicentium legem ante acceptationem non obligare. Cum igitur acceptatio legis debeat esse à maiori parte, quae se cum affert minorem, ex communi regula iuris, dum haec non acceptat, minor videtur excusari. Si enim minor pars tenetur sequi maiorem, quando acceptat cur non poterit se illi conformare; quando non acceptat, supposito quod ex acceptatione pendeat legis obligatio in illorum sententia. Quam doctrinam, & si dicti Authores absolute sequantur, tamen Layman solum illam admittit, quando

adert ignorantia diſtinctionis in legiſtatore, ſed ſi ſciat non obſervantiam, & contradicat, & compellit ad illam, tranſgreſſoresque puniat; tunc ſinguli etiam obſervare tenentur, quamvis maior pars reſiſtat, quia ratio naturalis poſtulat, vt in ſchiſmate, vel diſſenſione, quodlibet membrum ſui capitis potius quam reliquorum membrorum ductum, atque imperium ſequatur; ſed hoc, & ſi in aliquo gravi caſu verum ſit, regulariter tamen oppoſitum eſt verius, eſſet enim nimis oneroſum, & leges communes tendunt in communitatem per ſe, & cum hanc conſtituat maior pars, ſi illa non acceptat, minor excuſatur.

20. Denique dubitabis, an quando lex eſt ſufficienter publicata, dubitatur tamen ab aliquibus, an ſit acceptata à maiori parte populi, tunc teneatur dubitans ad obſervantiam illius? Reſpondent Salas 1. 2. quaſt. 21. tract. 8. diſp. unica ſeſſ. 18. num. 164. Azor p. 1. lib. 2. cap. 19. q. 12. & alij, quod in tali caſu non tenetur quis ad obſervantiam legis, maxime in odioſis, & poenaliſus. Quia proinde eſt, ac ſi eſſet dubium iuris. Cum leges non obligent ante acceptationem. In dubio autem iuris in dicendum eſt pro libertate ſubditorum. Tum etiam, quia poſſeſſio ſtare videtur pro ſubditis, ſuam libertatem poſſidentibus; hæc ſententia probabilis eſt.

21. Oppoſita tamen eſt probabilior. Tum, quia poſſeſſio ſtat pro lege, nam pro eo ſtat lex, pro quo ſtat legis præſumptio, ſed præſumptio ſtat pro lege iam publicata. Vnde onus probandi non eſſe acceptatam, pertinet ad negantem, vt docent Bartol. & alij Iuriſtæ, & ſic hanc partem amplectantur, Sanch. lib. 1. oper. moral. cap. 10. num. 33. Felicius tract. 21. cap. 4. quaſt. 10. num. 164. Bonac. diſp. 2. de pecc. punct. 8. num. 19. & diſp. 1. de leg. quaſt. 1. punct. 4. num. 44. Layman cap. 3. de leg. num. 6. & alij ſentientes, hoc dubium, non tam ad ius, quam ad factum pertinere.

22. Ex dictis in tota hac diſputatione facile colligitur, quid dicendum ſit de legibus revocantibus privilegia, quæ
ſi di-

ſi directe, & principaliter diſponant aliquid faciendum, vel non faciendum, vt ſit communiter, & ad eius obſervantiam, privilegia revocantur, omnia, quæ aſſignata manent de legibus, intelligenda ſunt de iſtis privilegijs, quia acceſſorium ſequitur principale. Si vero detur caſus, in quo directe, & principaliter ordinetur lex ad revocanda privilegia, in mere gratioſis, erit neceſſaria publicatio, & notitia illius, non tamen acceptatio, unde ſine hac manebit extinctum privilegium, & idem eſt de indulgentijs, quia illa nullo modo pendent, vt revocentur ab acceptatione, ſed à voluntate revocantis, vt bene notat Suar. lib. 8. de leg. cap. 40. num. 7.

DISPUTATIO SEXTA.

De revocationibus privilegiorum, quæ in Tridentino continentur, & de clauſulis, quibus in eis utitur.

SECTIO I.

De his, quæ interduntur Religioſis exemptis in Concilio Tridentino cum revocatione privilegiorum.

1. **C**VM ex decreto Tridentini, ſeſſ. 25. cap. 22. de Reg. conſtet obligari Religioſos ad obſervantiam eorum, quæ eis in ipſo Concilio Ordinantur, & præcipiuntur, revocando eorum privilegia in multis caſibus, opus eſt, vt clara eorum notitia ipſi habeant, & ne cœcutientes non ſemel in foveam cadant, potiora eius ante oculos ponere intendo, notando in quolibet caſu revocationem, quam includit, addendo aliquas particulares notas; alias in propria loca remittendo.

2. Primò, ſeſ. 4. in decreto de uſu, & editione novorum

rum librorum sic ait: *Non liceat fratribus imprimere libros de rebus sacris, sine approbatione Ordinarij, & licentia suorum superiorum.* Hic non apponitur revocatio privilegiorum, sed credo nullum inveniri privilegium in contrarium.

3. Secundo, sess. 5. de reform. cap. 1. præcipitur, vt in **Conventibus Regularium lectio Sacræ Scripturæ habeatur**, vbi commode fieri potest, accipe verba: *In Monasterijs quoque Monachorum vbi commode fieri potest, etiam lectio Sacræ Scripturæ habeatur. Quia in re si Abbates negligentes fuerint, Episcopi locorum, & in hoc, vt Sedis Apostolicæ delegati, eos ad id opportunis remedijs compellant. In Conventibus vero aliorum Regularium in quibus studia commode vigere possunt, Sacræ Scripturæ lectio habeatur. Quæ lectio à Capitulis Generalibus, vel Provincialibus assignetur dignioribus Magistris:* In hoc neque derogatio, neque privilegium in contrarium invenitur. Advertant autem lectores, & Prædicatores, quæ præcipiuntur, circa rectam interpretationem Sacræ Scripturæ sess. 4. in decreto de usu Sacrorum librorum.

4. Tertio, in eadem sess. cap. 2. loquendo de prædicatione, sic ait: *Regulares cuiuscumque Ordinis, nisi à suis superioribus, de vita, & moribus, & scientia, examinati, & approbati fuerint, ac de eorum licentia, etiam in Ecclesijs suorum Ordinum, prædicare non possint. Cum quæ licentia personaliter se coram Episcopis præsentare, & ab eis benedictionem petere teneantur, antequam prædicare incipiant. In Ecclesijs vero, quæ suorum ordinum non sunt ultra licentiam suorum superiorum, etiam Episcopi licentiam habere teneantur, sine qua in ipsis Ecclesijs, non suorum Ordinum, nullo modo prædicare possint.* Et nulla est revocatio privilegiorum, & sess. 4. cap. 4. de reform. præcipit, vt nullus secularis, siue Regularis, etiam in Ecclesijs suorum Ordinum, contradicente Episcopo prædicare præsumant. Tamen hic nulla invenitur revocatio pri-

vilegiorum. Sed de hoc dicemus agendo forte de privilegij Prædicatorum Regularium.

5. In eadem sess. 5. cap. 2. de reform. sic ait Concilium, *Si vero (quod absit) Prædicator errores, aut scandala disseminaverit in Populum, etiam si in Monasterio sui, vel alterius Ordinis prædicet: Episcopus ei prædicationem interdicit. Quod si hæreses prædicaverit, contra eum secundum iuris dispositionem, aut loci consuetudinem, procedat, & si Prædicator ipse Generali, vel speciali privilegio exemptum se esse præsentat. Quo casu, Episcopus auctoritate Apostolica, & tamquam Sedis Apostolicæ Delegatus procedat.* Hic vt vides, privilegia omnia in contra revocantur. Sed de hoc agitur communiter ab auctoribus de privilegij particularibus regularium disputantibus.

6. Sess. 14. cap. 1. de reform. ordinatur. *Quod nullus superior Regularium, etiam vigore cuiuscumque facultatis Religiosum alterius Ordinis, ad habitum admittat, nisi in ordine ad quem admittitur sub obedientia superioris, in Claustro perpetuo vivat, & sic translatus, etiam si sit Canonicus Regularis ad beneficia curata incapax existat: Non derogantur privilegia, si forte aliqua dantur, de quo multum dubito. Imo potius alia iura strictiora sunt de hac materia in const. Urbani VIII. de Apostatis, & eiectionis. Insuper ibidem, cap. 2. præcipitur: *Quod nullus Religiosus vigore cuiuscumque facultatis possit ad latiore Ordinem transire. Nec detur similiter licentia, cuiquam Regulari occulte ferendi habitum suæ Religionis. Sed vide decretum Urbani VIII. de Apostatis, & eiectionis, in nostro compendio Ordinis iudicialis.**

7. Sess. 22. in decret. de observantia, in Celebratione Missarum, præcipitur Episcopis, vel alijs Ordinarijs, etiam Regularibus, vt in domibus privatis, atque omnino extra Ecclesiam ad divinum tantum cultum dedicata, v.g. Oratoria (ab eisdem Ordinarijs assignanda, & visitanda) non celebrent, & abrogantur quæcumque privilegia **in contrarium**, sed de hoc agunt multi loquendo de pri-

vilegijs particularibus ad celebrandum, & ibidem præcipit Episcopis: *Ne cui vago, & ignoto Sacerdoti, nec notorie, & publice criminoso permittant celebrare.* Quod debent advertere Religiosi, ne sine titulis suorum Ordinum iter agant, & derogat privilegia.

8. Sess. 23. cap. 10. interdicitur Abbatibus, aut alijs quantumvis exemptis: *Intra fines alterius Diocesis, vel subditis alterius (sed tantum suis Regularibus) tonsuram, & ordines minores conferre*, sed hic loquitur de Abbatibus, qui exercent ministerium Ordinandi. Nam cæteri Regulares, nec ordines minores possunt conferre suis subditis. Hic revocantur privilegia.

9. Ibidem, cap. 12. præcipitur: *Quod nullus ad Subdiaconatum ante 22. ætatis annum, nec ad Diaconatum ante 23. Nec quis ad Præbyterarum ante 25. promoveatur, etiam si sint Regulares*, vbi revocatur privilegium Benedicti VIII. concedentis Benedictinis Vallisoletani posse in ætate 22. annorum ad omnes Ordines Sacros promoveri, ac eisdem ministrare, vt in compendio Benedictinorum concess. 4. & vt neque isti, sine diligenti Episcopi examine ordinentur, non obstante, quovis privilegio. Vbi revocatur privilegium Eugenij IV. pro Benedictinis Sanctæ Iustinae Bull. 11. & Sixti IV. Bull. 33. pro Prædicatoribus. An vero post Tridentinum quoad hoc concessa sint aliqua privilegia, pro Regularibus dicetur suo loco.

10. Ibidem cap. 13. præcipitur, vt nemo etiam Regularis duos Sacros Ordines, intelligitur de ordinibus maioribus, eodem die possit recipere. Et revocantur quæcumque privilegia, & quod nisi in ordine recepto sint versati per vnum annum, ad altiorem gradum non ascendant, nisi aliud Episcopo videatur, ex rationabili causa. Revocantur privilegia, sed de hoc suo loco dicetur. Et nota quod licet sess. 23. cap. 8. omnes prohibeantur ordinari extra tempora, sed non derogantur privilegia in contrarium.

Ibi-

11. Ibidem cap. 15. præcipitur, quod nullus, etiam regularis audiat confessiones secularium, etiam Sacerdotum, nisi sit approbatus ab Episcopo per examen, si ei videbitur, vel alias idoneus iudicetur. Excipit habentes Parochiale beneficium. Revocantur privilegia, & consuetudines in contrarium. Sed nota, quod de confessionibus regularium, inter se, nihil disponit Concilium hoc loco.

12. Postea vero sess. 25. quæ est vltima Concilij, tam in decretis de Regularibus, quam de reformatione multa statuit Sancta Synodus pro Regularibus privilegia quæcumque omnium cassando.

13. Primo, cap. 2. de regular. statuit, quod Religiosi particulares non possideant bona immobilia, nec mobilia, vt propria. Secundo, cap. 3. præcipit, vt in quolibet Monasterio non possit recipi maior numerus Religiosorum, quam qui possunt commode sustentari, vel ex redditibus Conventus, vel ex consuetis elemosinis, & cõcedit facultatem omnibus Religionibus (Franciscana excepta) vt bona immobilia habere possint. Insuper, vt non fundentur de novo Monasteria sine Episcopi licentia, petita, & obtenta. Vbi nota, quod hic non comprehenduntur translationes de vno Conventu in alium, intra eandem civitatem; bene tamen, si translatio fiat de vna civitate ad aliam. Et licet aliqui asserant, quod etiam in translatione intra eandem civitatem, debet servari distantia Cannarum, à Conventibus aliarum Religionum, iuxta Bullam Clem. VIII. sed oppositum docent multi apud Dian. part. 3. tract. 2. de dub. regular. resol. 136. & tenet Lezana, verb. Monasterium, & alij multi, quos refert, & sequitur Paschaligus in constit. ad controvers. inter Episcop. & Reg. ad Bullam Clement. VIII. de Conventuum nova fundatione, quæst. 1. num. 404.

14. Nec sub dicto decreto, seu Bullis comprehenduntur hospitia, nisi alias sint talia, quod nocere possint ali-

Q

cui

cui Conventui alterius Religionis, ex diminutione elemosinarum. Constat ex reg. iuris, quod appellatione Monasterij, seu domus, non venit hospitium; unde Bald. Lea quæ, in fine, C. quommodo, & quando ind. ait: Quod si aliquod statutum puniret offendentem in domo, non comprehenderet offendentem in hospitio, sequitur Alciatus in l. sub signatum, num. 4. ff. de verb. sign. Alex. cōf. 213. num. 5. volum. 2. Neque obstat, quod Monasterium dicitur Monachorum itatio, secundum Panormitanum in cap. Monasteria, de vita, & honestate Clericorum, quia debet intelligi de firma habitatione Monachorum, non autem de illa, quæ fit quasi per transitum, ut in hospitio, licet fiat cum detentione, ut tenet Ricc. in praxi Neapol. Eccles. decis. 652. vide Suarez disp. 23. de censur. sect. 5. nu. n. 35. Nauarr. cap. 27. manual. num. 144. Lezana, verb. Monasterium, num. 6. Tamb. de iur. Abb. tom. 3. disp. 5. quæst. 1. num. 10. Bordon. in cons. Reg. resolut. 41. quæst. 2. & alios multos de quo fusius agunt Doctores loquentes de exempt. Regular.

15. Tertio, eadem sess. cap. 5. de Regular. interdicatur Concilium egressum Monialium à clausura, & ingressum aliarum personarum ad eam. De quo suo loco disputatur. Quarto, ibidem cap. 6. præscribit modum eligendi superiores Abbatissas, & alios officiales per vota secreta, ita ut singulorum eligentium nomina namquam publicentur, nec suppleantur vota absentium, sed de hoc alibi.

16. Denique in eo cap. 6. præcipitur, ne in posterum liceat Provincialibus, aut Abbatibus, Prioribus, aut alijs quibuscumque titularibus, ad effectum electionis faciendæ constituere voces, suffragia absentium supplere, & cōcludit. Si vero contra huius decreti dispositionem, aliquis electus fuerit, electio irrita sit, & is qui ad hunc effectum se in Provincialem, Abbatem, aut Priorem creari permiserit: Deinceps ad omnia officia in Religione obtinenda inhabilis existat. Vbi nota, quod vere absens, & le-

gitimè impeditus, potest mittere suo loco procuratorem ad effectum eligendi, iuxta cap. qua propter, de elect. & cap. 46. de exempt. neque hoc vetat ius, sed intendit radicitus amovere deprobatam quandam antiquam consuetudinem, quam habebant aliqui superiores, & Præsidentes in Capitulis ad effectum faciendi electiones ad sui beneplacitum, absentium vota supplendo, quod certè in fraudem electionum, & in maximum detrimentum Religionis reducabat. Non tamen excluduntur ij, qui Titulares perpetuo sunt, habentes varios Titulos suarum Ecclesiarum, a quarum possessione vi excluduntur, ut sunt Priores Angliæ, Vngariæ, Ierosolymæ. Sic declaravit Sacra Congregatio apud Sotell. vbi supra, & Barbosa. Secundo nota, quod Concilium per hoc decretum non intendit tollere alios modos Canonice electionis, v. g. per acclamationem, vel compromissum, nec modum observatum a qualibet Religione confirmatum à Pontifice, sed præscribere formam servandam per scrutinium, ita Layman in quæst. Canon. cap. vlt. q. 231. Mirand. tom. 2. manual. q. 23. art. 4. & alij.

17. Quinto, in cap. 7. Constituitur modus servandus in electionibus Abbatissimum, seu Priorissarum, & quod debent habere 40. annos ætatis, & 8. professionis, licet in casu necessitatis possint eligi 30. annorum. Item præcipitur, quod Præsidens pro electione, claustra Monialium non ingrediatur; sed de hoc alibi. Sexto, in cap. 10. præcipitur, quod Sacra Eucharistia in Conventu Monialium neque in choro, neque in Sacristia, siue alio loco intra septa Monasterij seruetur, sed tantum in publica Ecclesia, non obstante quovis privilegio.

18. Septimo, in cap. 11. præcipit, quod in Monasterijs habentibus curam animarum, præter eas personas, quæ sunt de eorum familia Regulares, & Seculares, istam curam exercentes, subint immediatè, in pertinentibus ad istam curam, & Sacramentorum administrationem;

iurisdictioni, & visitationi Episcopi, in cuius Dioecesi sunt sita.

19. Octavo, ibidem cap. 12. præcipitur, quod censuræ, & interdicta Papæ, & Ordinariorum, mandante Episcopo, à Regularibus in eorum Ecclesijs, & publicentur, & ferventur.

20. Nonò, cap. 13. quod teneantur Regulares exire ad publicas processiones consuetas, & ad eas, quæ sunt pro bono pacis, vel pro victoria contra infideles, ijs tantum exceptis, qui strictiori clausura perpetuo vivunt, & exceptis etiam illis, qui à civitate per diandium nullam e, hoc est, sextam partem leuca distant, ut declaravit Sacra Congregatio Cardinalium tempore Clement. VIII. teste Hieronymo Rodrig. in comp. & Pius V. in Bulla 7. eximit collegia Religiosorum non cantantium in choro, nec ad mortuos accedentium, sed studijs vacantium.

21. Decimò, ibidem cap. 15. præcipitur, quod in quacumque Religione, tam virorum, quam mulierum, professio non fiat ante decimum sextum annum expletum, nec, qui in minore tempore, quam per annum post susceptionem habitus in probatione steterit ad professionem admittatur, secus professio erit nulla, & nullam inducat obligationem.

22. Undecimò ibidem, cap. 16. quod nulla renuntiatio fiat sine licentia Episcopi, vel eius Vicarij, intra duos menses proximos ante professionem, nec intelligatur effectum sortiri, nisi sequuta professio. Sed nota, quod loquitur de renuntiationibus, non vero de testamentis, nam ista cum sint revocabilia, ex hac parte quolibet tempore, & sine tali licentia possunt fieri, si cætera requisita adsint. Quia testamentum non opponitur fini Concilij, qui est libertas Novitij, ut sine obstaculis possit Religionem deserere, si id magis sibi conveniens videatur.

23. Sed primo nota, quod Concilium solum loquitur de novitijs, post susceptionem habitus. Nam tunc solum comprehenduntur nomine Regularium, de quibus loquitur Concilium. Vnde ante susceptionem habitus, quælibet renuntiationes, seu donationes sunt validæ, sine dictis requisitis, etiam si fiant in tuitu ingressus Religionis. Ita tenet Passarello in privileg. Minor. c. 37. Sacra Congregatio lib. 7. in Decalogum, cap. 5. num. 4. nosse Lezana cap. 24. num. 38. Et sic fuit declaratum à Sacra Congregatione, ut ipsi referunt, id circo opposita sententia tom. 1. disp. 139. & 149. & tom. 3. disp. 604. num. 31. & aliorum, nullam habet vim hodie. Et in eodem, cap. præcipitur, quod ante professionem nihil recipiatur excepto victu, & vestitu, ne ex hac occasione novitius discedere nequeat, & hoc præcipitur, sub pœna anathematis danti-
bus, & recipientibus.

24. Duodecimo, ibidem decernit, quod finito tempore novitiatus superiores novitios, quos habiles inveniunt, ad professionem admittant, aut è Monasterio eos eiciant, quod procedit in illis Novitijs, quos superiores lapsò tempore novitiatus, habiles inveniunt, non in his omnibus quos inhabiles invenerint, ut sunt illi, qui nõ bene adhuc didicerunt, quia quoad istos inhabiles Pius V. declaravit: *Superiores Regulares posse prolongare illorum professionem per alios sex menses, quando adest spes probabilis, quod efficiantur habiles.* Ita Passarello Generali Minorum consulenti fuit responsum à Sacra Congregatione Tridentini, die 18. Novembris 1569. ut testatur ipse in principio saorum privilegiorum, ad Canones Concilij, Canon. 52. Sorbus in compend. verb. Novitij, §. 6. Si autem inhabilitas ex infirmitate procedit, poterit etiam prorogari tempus, donec duret spes recuperandæ sanitatis, & universalliter tempus ad emittendam professionem posse arbitrio superioris prorogari, censuit Sacra Congregatio Tridentini die 31. Martij 1597. teste Peirino tom. 1. privileg. cõst.

2. Sixt. IV. §. 1. num. 81. & 82. & notter Lezana tom. 1. cap. 24. num. 41. & Suar. tom. 3. de Religione lib. 5. cap. 19. n. 8. explicans verba Concilij, ait, debere intelligi, nisi aliquid obstat, nam si aliqua iusta, & rationabilis causa occurrat differendi professionem, ut si in probatione non sufficienter satisfecerit Religiosis, vel aliquid obstat ad rectam bonorum suorum dispositionem; licite potest à Prælato professio differri, & ait esse multorum sententiam, Sanch. in summ. lib. 5. tit. 4. num. 2. & ibidem, num. 21. addit, quod hoc decretum Tridentini non loquitur de monialibus Novitijs, sed solum de viris, & sic professio communiter differtur in eis, donec dotem habeant, vel solvant.

25. Ibidem cap. 17. statuit, quod puella, quæ habitum regulare n suscipere voluerit, non minor duodecim annis sit, & nō ante eam suscipiat. Vbi nota, quod licet ante hoc tempus, non possit admitti ad habitum Religionis per modum inceptions novitiatus, quia in minori ætate nequeant experiri rationabiliter difficultates Religionis (& idem die de viris ante pubertatē scilicet ante decimumquartum annum) nihilominus possunt recipere habitum per modum devotionis, seu educationis, ut experientia constat in multis Religionibus; dummodo puella habeat usum rationis. Verum est, quod si hoc fiat inuitis parentibus, poterunt ipsi compellere, ut puella dimittat habitum, & exeat, quia ante expletam pubertatem ad hoc extenditur potestas parentum; neque ad inceptionem novitiatus malitia supplet ætatem, neque est valida renuntiatio temporis, siue ex parte puellæ, siue ex parte Religionis; sic Sanch. lib. 5. cap. 4. num. 22. & num. 24. Addit, quod licet verus novitiatus non possit incipere ante pubertatem, hoc est ante duodecimum annum expletum, in feminis, & ante decimumquartum in viris; tamen si recipiantur ad habitum modo dicto dum habeant usum rationis, gaudebunt privilegio canonis concessum Novitijs. cap. Religiosus, de sentent. excommun. & sic puellam percutiens erit

ex.

excommunicatus, sed hoc mihi difficile videtur, nisi solus habitus non facit Monachum, unde oppositum, dum ius in contrarium non ostendatur, iudico verum.

26. Ibidem cap. 17. statuitur, quod nulla Monialis professio emittat antequam exploraverit Episcopus, vel eo absente, vel impedito, eius Vicarius, ipsius voluntatem, an coacta, vel subdacta sit, & an sciat, quid agat; & ne professionis tempus Episcopus ignoret; teneatur Pribula, eam ante mensē certiore facere, alias quando Episcopo videbitur ab officio suspensa sit. Sed hic Concilium, non annullat professionem ex hoc defectu.

27. Ibidem cap. 18. decernitur, quod qui cogunt mulieres ad ingrediendum Monasterium, vel ad suscipiendū habitum, vel emittendam professionem, & qui Sanctarum Virginum, vel aliarum mulierum voluntatem, vel accipiendā vel voti emittendā, sine iusta causa, impederint, manent ipso facto excommunicati.

28. Ibidem cap. 19. de Regularibus statuit, quod quicumque Regularis prætendat se per vim, & metum ingressum Religionis, aut ante ætatem professum fuisse, aut quid simile, non audiatur, nisi intra quinquennium tatum a die professionis, & tunc non aliter, nisi causas, quas prætenderit deduxerit coram suo superiore, & Ordinario, quod si ante sponte habitum dimiserit, nullatenus ad allegandū quamcumque causam admittatur, & tamquam Apostata puniatur. Hic nota quod Urbanus VIII. in sua Constitutione incipiente: *Ad occurrendam*, &c. edita die 5. Ianuarij anno 1635. quam referunt ad litteram Petrinus 3. part. cap. 12. cont. 7. alias 17. Urbani VIII. Novarius in Lucerna regul. in fine, & alij. Præcipit in favorem Religionum, ut Regularis infra quinquennium agens de nullitate suæ professionis, ex qualibet causa (quia loquitur generaliter) teneatur exprimere causas coram Sacra Congregatione Tridentini privativè. Vnde nisi de speciali concessione Pontificis, nullus alius potest cognoscere, ut ex verbis

ipſius patet, & ſic ſine controverſia praticari debet, niſi alias extra Italiam contraria conſuetudo vigeat, ut in Hiſpania vigeat.

29. In ſeſſ. 25. de reformat. cap. 11. verantur locationes honorum Eccleſiæ anticipatis ſolutionibus in damnum ſucceſſorum, & licet non faciat mentionem de regularibus loquitur abſolute, & indiſtinctè, & apponitur hic revocatio privilegiorum, ſi fortè dantur.

30. Ibiſdem cap. 13. ſtatuitur de quarta funerali ſolvenda Cathedralibus, & Parrochialibus Eccleſijs, quæ ſolita erat perſolvi ante annos quadraginta. Sed de hoc ſuo loco diſputent authores.

31. Hæc ſunt præcipua, quæ in relata ſeſſ. 25. præcipiuntur obſervari a regularibus cum revocatione expreſſi quorumcumque privilegiorum. Alia quæ his poſſent addi remitto ad propria loca, & ad diſputationem de exemptione à iuriſdictione Episcoporum, quæ poſſunt videri in Authoribus Rodrigex tom. 1. q. 8. Ioann. de la Cruz, Bordonno, Donato, & alijs.

32. Duo tamen hic notare oportet. Primum, quod in ſeſſ. 25. cap. 22. in fine, præcipit Concilium omnia, & ſingula in ſuperioribus decretis contenta obſervari in omnibus Coenobijs, Monafterijs, Collegijs, & per illa verba: *In ſuperioribus decretis contenta*, ſolum loquitur de decretis illius ſeſſionis, non vero de alijs aliarum ſeſſionum; alias, ut bene notat noſter Lezana infra, non dixiſſet Concilium in ſuperioribus decretis, ſed in ſuperioribus ſeſſionibus, & ſic ibi ſolum revocantur privilegia contraria decretis huius ſeſſionis; ita Rodrigex tom. 1. quaſt. 8. art. 6. Ioann. de la Cruz lib. 2. cap. 3. conſul. 1. noſter Lezana tom. 2. cap. 1. num. 58. Baſſeus, verb. Privilegium, num. 7. Suaſ. de leg. lib. 8. cap. 18. num. 17. Nauarr. in manual. cap. 27. num. 109. Archangelus Romanus, verb. Privilegium in principio, Portel. verb. Privilegium, num. 31. Antonius de Hinojoſa Dominicanus in direct. decil. regul. verb.

verb. Confirmatio gratiæ, §. *Sed ſimul reſpondetur*, & alij multi, quidquid in contrarium ſentiant Bordonus, & alij. Si enim omnia privilegia, quæ contrariantur quibusvis decretis totius Concilij eſſent revocata, ad quid Concilium in aliquibus locis addit clauſulas derogatorias, & in alijs non? Certè non ad aliud ſignificandum, niſi quod cætera, quæ ibi expreſſè non revocantur permanent firma. Adducunt exemplum ex ſeſſ. 23. cap. 8. ubi prohibentur etiam Regulares ordinari extra tempora, quia tamen ibi Concilium non revocat privilegia regularium, quæ ipſi habent in contrarium, remanent in ſua vi, in d. & roborata.

33. Secundo eſt notandum, quod alia privilegia quæ ante Tridentinum habebant Religioſi, tam ex maremagno, quam ex alijs conſeſſionibus, & expreſſè non revocantur ab ipſo Tridentino, quod non ſolum habent valorem antiquum, ſed etiam habent firmitatem novæ confirmationis à Tridentino. Nam in ſeſſ. 25. quæ eſt ultima Concilij, cap. 20. de Regularibus poſtquam de Regularibus egit, addit: *In cæteris omnibus præſatorum ordinum (videlicet exemptorum) privilegia, & facultates, quæ ipſorum perſonas, loca, & iura concernunt, firmas ſunt, & illæſa*. Vnde talia privilegia hodie dicuntur inſerta in corpore iuris novi; Tridentinum enim novum ius appellatur. Ita Pater Donatus tract. 11. quaſt. 14. num. 6. Pater Brunus Caſſaignh tract. 1. cap. 2. propoſit. 2. num. 4. ubi ut indubitatum hoc ſupponit Portel. verb. Privilegiorum communitatio, num. 26. & alij. Quæ doctrina valde notanda eſt ad cognoscendum qualis debeat eſſe revocatio, ut iſta privilegia comprehendat, requirit enim ipſa, quæ requiritur, ut aliquod decretum Concilij derogetur. Vide infra diſp. 7. ſect. 2. à num. 16. uſque ad finem ſectionis.

34. Sed obijcies, quod Sacrum Concilium Tridentinum

nam confirmatum fuit à Pio IV. per Bullam incipientem: *Benedictus Deus*, 7. Kalendas Februarij anno 1563. & habetur in fine Concilij, & postea ipse Pontifex revocavit quaecumque privilegia, etiam Maris magni, & sub quibusvis derogatoriis derogatorijs, quæ quomodolibet contrariantur cuilibet decreto, sine dispositioni, ex omnibus, quæ in toto Concilio continentur. Expedita fuit hæc Bulla derogatoria tertio decimo Kalendas Martij anni 1565. & incipit: *In Principis Apostolorum Sede*, & habetur etiam in fine Tridentini. Ergo ex tunc omnia, & quaecumque privilegia, quæ in aliquo contrariantur Tridentino manent revocata; modo fuissent expressè revocata à Tridentino, modo non, ac proinde doctrina tradita numero antecedenti nullius est momenti.

35. Respondetur, quod dicta Bulla non plus extenditur, quam ad id, quod extenduntur revocationes Concilij. Tum quia finis prædictæ Bullæ solum est observantia decretorum Concilij iuxta illorum qualitatem. Tum, quia constitutio, quæ fit ad roborandam aliam, debet intelligi secundum eam, & concludendam in terminis ipsius; ita Rodriguez tom. 1. quest. 23. art. 5. noster Thomas à Iesu de procurand. omni. salut. lib. 12. cap. 8. tit. sequitur collectio, vers. Illud tamen, Ioann. de la Cruz lib. 2. cap. 3. dub. 6. noster Lezana tom. 2. cap. 1. num. 58. Saar. lib. 8. cap. 18. circa finem, Pater Hinojosa in direct. verb. Confirmatio gratiæ.

SECTIO II.

De univrsali revocatione Indulgentiarum facta pro omnibus regularibus à Paulo V.

I. IURE poscit hunc locum discussio univrsalis revocatio Indulgentiarum omnium Regularium à Romano Pontifice Paulo V. facta, & publicata Romæ die

die 22. Maij ann. 1606. & quia includit pro præxi aliquas non leves difficultates scitu dignissimas in gratiam ipsorum regularium placuit in caesæ huius disputationis, quæ circa revocationes versatur, eas breviter explanare, quod exactius fiet ipsam revocatoriam prius hic ad litteram inferendo, quæ sic se habet.

20. *Paulus V. ad perpetuam rei memoriam. Romanus Pontifex in Beati Petri Sede constitutus, cui inter alia cœlestis indulgentiarum thesauri, dispensandi cura incumbit, sollicitè prospicere debet, ac solertè, ut huiusmodi indulgentiarum dispensatio, usus ad Dei gloriam, & animarum salutem præcipue dirigatur. Et ne ex illarum multiplicitate confusio, aut inanis interpretatio exoritur. Proinde cum sel. rec. Clemens Papa VIII. prædecessor noster magna cum diligentia, & solitudine procuraverit abusus, & corruptelas, tum in communicando Indulgentiarum thesauros, tum in modo illos recipiendi irreptos tollere, & propterea sua quadam constitutione formam aggregandi, institutiendi, & rectè administrandi societates, & confraternitates præscripserit, licet morte præventus hanc piam eius voluntatem ad finalem executionem deducere; neque etiam ut cogitauerat, circa indulgentias à plerisque Romanis Pontificibus prædecessoribus Religionibus, & Ordinibus Monasticis, & Mendicantibus diversis temporibus concessas aliquid deliberare potuerit. Nos qui nullis nostris meritis, sed sola Dei benignitate ad Summi Apostolatus Officiam vocati sumus, susceptum a tanto Pontifice pium hoc opus ad optimum finem perducere cupientes, ubi primum Catholice Ecclesiæ regimen suscepimus, venerabilibus fratribus nostris Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus ad hoc opus, à dicto Clemente prædecessore deputatis de quorum numero tempore ipsius Clementis prædecessoris eramus, iniunximus, ut in illo opere ad ulteriora progredierentur, & indulgentias Regularibus concessas recognoscerent, ijsque recognitis rem nobiscum communica-*

rent. Cum itaque præfati Cardinales privilegia, concessiones, & gratias prædictis Religionibus, & ordinibus concessas diligenter inspexerint, & examinaverint, ac eorundem Ordinum superiores, & officiales pluries audierint, ac circa easdem indulgentias varia dubia, & incertitudines, & confusions a deesse compererint, & ex iudicio eorundem, etiam Regularium, vel aliquorum ex illis, nobis proposuerint, valde expedire, pro eorum maiori securitate, & beneficio, ut indulgentias ipsi Religionibus, & ordinibus ad instar, vel per communicationem, aut alio modo hætenus concessas, annullaremus, & revocaremus; ac alias particulares, illis concederemus. Nos matura super hoc consultationem præhibita cupientes personis regularibus quibuscumque quorumvis ordinis, tan Monasticorum, quam mendicantium spirituale solatium, & iuvamen afferre infra scriptas indulgentias, & gratias quas personis regularibus intra claustra, aut extra cum licentia tamen suorum superiorum legitima de causa illis concessa de gentibus tantummodo suffragari debere, declaramus, concedendas duximus.

3. Omnibus igitur Christi fidelibus, qui Canonice, & iuxta Ordines cuiuslibet Religionis superioribus, causa proficendi in illo susceperint, die primo eorum ingressus in ipsam Religionem, si vere pœnitentes, & confessi, Sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum sumpserint, plenariam.

4. Ac cuiuslibet Novitio, qui penitens, & confessus, ac Sacra communione resectus post completum probationis annum professionem emisserit, etiam plenariam.

5. Nec non cuiuslibet Religioso intra claustra sui Monasterij viventi, qui in festo principali sui Ordinis confessus, & Sacra Communione resectus fuerit, aut Missam recitans pro Christianorum Principum concordia, hæresam extirpatione, Romani Pontificis salutem, ac Sanctæ Matris Ecclesiæ exaltatione pias ad Deum preces effuderit, etiam plenariam.

In

6. In cuiuslibet vero mortis articulo, si pariter vere pœnitens, & confessus ad Sacra Communionem resectus, vel quatenus id facere nequiverit, saltem contritus nomen Iesu ore, si potuerit, sim autem corde devote invocaverit, etiam plenariam.

7. Qui vero ad presbyteratus Ordinem Canonice promotus, & confessus, primam Missam celebrabit, nec non etiam ipsi Religiosi, qui pariter confessi, ad Sacra Communionem resecti eidem Missæ intersuerint, aut ipso die Missam similiter celebrabunt, etiam plenariam.

8. Ijs vero qui de suorum superiorum licentia à negotij per decem dies alieni in cella commorabuntur, aut ab aliorum conversatione separati in piorum librorum, & aliarum rerum spiritualium animos ad devotionem, & spiritum inducentium lectionibus operam suam dederint, addendo sæpe considerationes, & meditationes mysteriorum fidei Catholice, divinatorum beneficiorum, quatuor novissimorum, passionis Domini nostri Iesu Christi, & aliorum exercitiorum, orationum laculatoriarum, aut vocalium, saltem per duas horas in diem, & noctem orationibus mentalibus sese exercendo, faciendo eodem tempore confessionem generalem, aut annualem, vel ordinariam; Sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum sumpserint, aut Missam celebraverint, quoties pro quolibet prædictorum exercitiorum, plenariam similiter omnium peccatorum suorum Indulgentiam, & remissionem misericorditer in Domino concedimus.

9. Præterea ipsi Religiosi intra claustra viventes, qui suam Ecclesiam devote visiterint, & ut præfertur oraverint, consequantur easdem indulgentias, quas visitantes Ecclesias, Urbis, & extra, eam diebus stationum consequuntur, in omnibus diebus per inde, ac si ipsas Urbis, Ecclesias personaliter visiterent.

10. Omnibus item Religiosis intra claustra, ut supra viventibus qui quinquies Orationem Dominicam, & 10.

ticæ

ties Salutationem Angelicam ante Altare eorum Ecclesia in quolibet die, quinque annos, & totidem quadragenas.

11. Ijs vero, qui de suorum superiorum licentia in itinere existentes, aut extra claustra degentes, tanquam Predicatores, & lectores quinquies eandem orationem Dominicam, & toties salutationem Angelicam ante quodlibet Altare similiter dixerint, etiam quinque annos, & totidem quadragenas.

12. Necnon etiam eisdem Religiosis, qui per mensem integrum singulis diebus spatio mediæ horæ Orationem mentalem fecerint, ac confessi, & Sacra Communione, vltima Dominica mensis huiusmodi, refecti fuerint, sexaginta annos, & totidem quadragenas.

13. Qui vero contrito corde, & pœnitentes eorum culpas, & peccata, ac imperfectiones in capitulis culparum accusabunt, & spiritualiter communicabunt, & exercitium virtutum facient, tres annos, & totidem quadragenas.

14. Quotiescumque autem de licentia Summi Pontificis, aut suorum superiorum inditiones, & terras infidelium, aut hæreticorum ad concionandum, aut Catholicos docendum, vel infideles, & hæreticos ipsos ad fidem Catholicam convertendum, & Ecclesie gremio reducendum missi fuerint, si pœnitentes, & confessi, ac Sanctissima Communione refecti fuerint, vel Missam celebraverint, ut mellius ad huiusmodi opus se se preparare valeant, pro duabus vicibus, videlicet, quando iteneri se accingent, & quando in Provinciam vbi prædicta opera eis exercenda erunt ingressi fuerint, plenariam omnium peccatorum suorum Indulgentiam, & remissionem misericorditer in Domino pariter concedimus, & largimur.

15. Et insuper cum superior in visitationibus generalibus Orationes quadraginta horarum pro bono visitationis progressu collocare voluerit, iis Religiosis, qui dictis Ora-

tionibus, saltem spatio duarum horarum in diverso tempore interfuerint, & ibi pro Christianorum Principum concordia, hæresum extirpatione, Romani Pontificis salute, ac Sanctæ Matris Ecclesie exaltatione, necnon disciplina, & obseruantia regularis augmento, pias ad Deum preces, ut supra dictum est, effuderint, aut Missam celebraverint, plenariam similiter omnium peccatorum Indulgentiam, & remissionem, ut præfertur concedimus. Volumus autem, ut omnes supra dictæ Indulgentiæ, & gratiæ Religiosis Regularibus cuiusvis Ordinis tam Monastici, quàm Mendicantes dumtaxat, ut præfertur concessæ, etiam omnibus Monialibus cuiusvis Regulæ approbatæ, & intra claustra cum tribus votis solemnibus viuentis, & perpetuam clausuram seruantibus, tam Ordinarijs locorum, quam Regularibus cuiuscumque Ordinis Regulæ, & instituti subiectis suffragentur. Præsentibus perpetuis futuris temporibus duraturis. Caterum omnes, & singulas Indulgentias, quibuscumque Ordinibus, & institutis Regularibus huiusmodi etiam Mendicantibus, & quibuslibet personis Regularibus, tam vigore privilegiorum, & litterarum Apostolicarum, quam viuæ vocis Oraculo, aut alias quouis modo, per quoscumque Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac Nos, & Apostolicam Sedem hætenus concessas, confirmatas, approbatas, & innouatas, autoritate, & tenore prædictis perpetuo reuocamus, cassamus, annullamus, & abrogamus, & ad præsentium nostrarum litterarum præscriptum reducimus, & moderamus; Non obstantibus quibuscumque Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac eorumdem Ordinum, & institutorum Regularium, etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, priuilegijs quoque indultis, & litteris Apostolicis etiam MAREMAGNUM, & Bulla aurea nuncupata eisdem ordinibus, & institutis eorumque Monasterijs, Conuentibus, Collegijs, Domibus, superioribus, & personis in-

contrarium promissorum quomodolibet concessis, confirmatis, & approbatis. Quibus omnibus, & singulis etiam si pro illorum sufficienti derogatione de illis eorumque reuocariis specialis, specifica, expressa, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quavis alia expressio habenda foret, tenores huiusmodi presentibus pro expressis, & ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque. Volumus autem, ut presentium transumptis, etiam impressis manu alicuius Notarij publici subscriptis, & sigillo alicuius personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis eadem fides habeatur ubique, quæ presentibus ipsis originalibus litteris haberetur. Datum Roma apud Sanctum Petrum sub anulo Piscatoris, die 23. Martij 1636. Pontificatus nostri anno 2.

16. Circa hanc amplissimam revocationem, quæ qualcumque Indulgentias, siue per scriptam, siue per vivæ vocis oraculo pro ipsis Religiosis concessas comprehendit, ut ex ipso textu relato apparet, non nulla ut certa, vel fere certa supponenda sunt, alia vero aliquam difficultatem ingerentia examinanda veniunt.

17. Supponendum est primo, prædictam revocatoriam solum comprehendere indulgentias concessas pro ipsis Religiosis, & in utilitatem ipsorum, siue per opera ab ipsis faciendâ, siue per orationes in Ecclesijs proprijs fundendis, ut apparet ex clausula, ibi: *Pro eorum maiori securitate, & beneficio, ut Indulgentias ipsis Religionibus, & Ordinibus, ad instar, vel per communicationem, aut alio modo hætenus concessas annullaremus. Nos matura super hoc consultatione præhabita, &c.* & postea concludit inferendo revocationem cum firmissimis clausulis.

18. Ex quo deducitur primo, Indulgentias concessas pro omnibus fidelibus visitantibus Ecclesias Regularium, non fuisse revocatas a Paulo V. in dicta revocatoria, cum nullam

nullam de ijs mentionem faciat. Et potest reddi ratio, quia dictæ Indulgentiæ quamvis sint concessæ in tuitu Regularium, sed non pro ipsis, sed pro omnibus fidelibus minime loquitur de eis Pontifex; sic sentiunt Nonarius in Lucerna Regularium, verb. Indulgentia, num. 5. Rodrig. & Portel. quos sequitur, & refert noster Lezana tom. 3. summa, verb. Indulgentia, num. 13. cum Diana part. 4. tract. 4. resolut. 22. & sic declaratum fuisse à Sacra Congregatione Regularium, textatur Peirina tom. 1. de subditio, quest. 4. §. ultimo.

19. Supponendum est secundo, Indulgentias pro animabus Purgatorij, siue sint Religiosorum, siue Secularium, non esse revocatas per dictam revocationem; sed posse Religiosos eas lucrari tam pro suis Religiosis defunctis, quam pro alijs quibuscumque fidelibus, per quæcumque opera, siue facta in proprijs Ecclesijs, siue extra, quia in dicta revocatoria solum includuntur Indulgentiæ, quæ pro utilitate ipsorum Regularium viventium concessæ erant, non vero aliæ licet concessæ sint in tuitu ipsorum Regularium, & applicandæ animabus Purgatorij, medijs operibus ipsorum Regularium, & sine dubio hoc præsumendum est de benignitate tanti Pontificis, ut in simili contigit interrogatus Urbanus VIII. a Reverendo Patre nostro Generali Paulo Simone Genuense, Congregationis Italia, Romæ tunc commorante. An in sua Revocatoria Oraculorum comprehenderentur Indulgentiæ concessæ vivæ vocis Oraculo pro animabus Purgatorij? Respondit, suæ mentis nunquam fuisse illas comprehendere, sed manere in sua vi, quod responsum authenticum vidi, & legi cum attestatione, & subscriptione præfati Generalis, dum Romæ adessem, conservaturque in Archivo nostri Conventus Sanctæ Mariæ de la Escala. Cur ergo idem non præsumendum est in casu præfati, in quo etiam militat eadem ratio nuper adducta numero antecedente: nam Indulgentiæ concessæ Regularibus, determinate pro animabus

Purgatorij, non conceduntur ipsis Religiosis viventibus, sed animabus Purgatorij, licet aplicentur medijs operibus executis à Regularibus, Tum, denique quia cum firmus in re odiosa, qualis est revocatio, non extricte, sed latè interpretanda est, vt repetitum manet. Maximè in eventu tantæ pietatis qualis est succurrere animabus detentis in Purgatorio. Sic docent Peirin. tom. 2. Privilegiorum circa Constitutionem Pauli V. num. 10. Peregrin. 1. p. sui compendi, verb. Indulgentia, num. 9. vbi affirmat sic declarasse ipsum Paul. V. & idem textatur idem Peirin. n. 5. & circa const. 4. Clement. VIII. l. 2. Hanc partem absolute, & absque vlla hæsitacione sequutus est, noster Lezant. tom. 1. l. 1. n. 2. cap. 3. num. 29. cum authoribus relatis, sed nescio, quâ efficaci ratione, vel melius quo scrupulo posita, tom. 3. verb. Indulgentia, num. 21. quambis probabilem iudicet, sequitur tamen contrariam, vt probabilior em de quo dicemus infra in hac eadem sect. num. 20.

20. Dubitabis igitur primo, an præfata revocatio comprehendat Indulgentias concessas Regularibus pro Articulo mortis, siue per scriptum, siue ore tenus? Negative respondetur, quia quæ speciali nota digna sunt (qualis est præfata) non censentur sublata, nisi exprimantur, maximè in re tantæ pietatis, & misericordiæ, nec aliud de benignitate Pontificum potest suspicari, cum videamus pro illo articulo magna liberalitate omnes procedere circa oves à Christo Domino sibi commissas, quibus superioribus præiudicijs eis auxiliari satagunt, sic tenent Alfonso de Leon 1. p. de Iubilæo, num. 243. ex quadam declaratione Urbani VIII. facta Illustrissimo Coccino vice gerenti Penitentiarie anno 1625. dixit enim Pontifex, quod anno Iubilæi non suspenduntur Indulgentiæ pro Articulo mortis, idem sequuntur Peirinus supr. §. 19. num. 10. Novar. in Lucerna regul. verb. Indulgentia, n. 2. nostri Doctissimi Estratus meretissimus Generalis totius observantiæ Carmelitanæ, & Lezana, tom. 3. verb. Indulgentia, num. 10.

Du.

21. Dubitabis secundo, an Regulares ex dicta revocatoria impediuntur ne gaudeant Indulgentijs in proprijs Ecclesijs, quibus gaudent Generaliter fidelis? Respondetur gaudere absque dubio, quia Pontifex solum revocat Indulgentias regularium, pro ipsis tantum concessas, non vero quæ conceduntur vniuersaliter pro omnibus fidelibus, de quorum numero ipsi Regulares sunt; quis enim dicat, quod si in Ecclesia propria Regularium, sit tali die cõcessum Iubilæum, seu Indulgentia plenaria vniuersaliter pro omnibus fidelibus talem Ecclesiam visitantibus, manent privati hac gratia Pontificia Regulares, ex eo quod Ecclesia vbi concessa est Indulgentia, sit ipsorum Regularium? Certè cum fundamento nullus potest dicere, quia ex revocatoria id non potest colligi, sed potius oppositum, quia in illa solum revocantur Indulgentiæ concessæ tantum pro ipsis Regularibus de quorum numero non sunt relatæ, vnde firmetur tenendum est, quod sicut gaudent Regulares, post dictam revocationem, Indulgentijs concessis, medalij, Coronis, & alijs rebus similibus, sic eodem modo gaudent, omnibus Indulgentijs concessis pro omnibus fidelibus, siue in alienis Ecclesijs, siue improprij.

22. Dubitabis tertio, quid intelligatur nomine Ecclesiæ quando, vt quis lucretur Indulgentiam, Ecclesiam assignatam debet visitare? Respondetur, intelligi etiam Cæmenterium ipsius Ecclesiæ, est enim hæc res valde favorabilis, ac per consequens latè intelligenda, cum Cæmenterium reputatur pars Ecclesiæ; sic tenent Suarez tom. 4. in 3. part. disp. 52. sect. 1. n. 7. Layman lib. 5. cap. 6. num. 4. noster Lezana num. 8. sed nota valde quod ad lucrandum quis Indulgentiam non est necesse, quod actualiter, & expressè id intendat, aut sciat in eo loco talem Indulgentiam esse concessam, sed sufficit quod habitualiter, implicite, seu interpretativè id intendat, supposita voluntate generali lucrandi Indulgentias, quos potest, dummodo

modo sit in statu gratiæ, & exerceat opus à concedente Indulgentiam petitam, sic sentiunt Suarez, Layman, noster Lezana, num. 8. & alij relati supra, quæ licet vera existimem, ad maiorem securitatem consulere omnibus, ut saltem primo mane intentionem actualem haberent lucrandi, quaslibet Indulgentias, applicando opera, & Orationes pro necessitatibus petitis à Pontificibus pro qualibet Indulgentia, qua potest gaudere.

23. Dabitur quarto, an infirmi, & decrepiti, qui non possunt Ecclesiam, adire possint ex lectulo, consequi Indulgentias concessas a Paulo V. in sua Bulla, pro Regularibus, & idem potest dubitari de alijs similibus gratijs concessis pro omnibus fidelibus ab alijs Romanis Pontificibus. Ratio dubitandi præcipua sumitur ex verbis ipsius Bullæ, quia in ea Pontifex concedit, ut possint præfatas Indulgentias lucrari, qui extra claustra degunt, cum licentia suorum superiorum, legitima de causa concessa visitando Ecclesias locorum ubi inveniuntur, ibi: *Nos matura super hoc consultatione præhabita, cupientes personis Regularibus, quibuscumque quorumvis Ordinum, tam Monasticorum quam Mendicantium, Spirituale solatium, & iuvamen afferre infrascriptas Indulgentias, & gratias, quas personis Regularibus intra claustra, aut extra, cum licentia tamen suorum superiorum, legitima de causa illis concessi degentibus, tantummodo suffragari debere, declaramus, & concedendas duximus.* Et statim designat qualitatem, & numerum harum Indulgentiarum, & cum nullam faciat mentionem Religiosorum egrotantium in lectulis, seu omnino impeditis, propter infirmitatem, merito dubitatur, an isti lucrentur ex lectulis dictas, & alias Indulgentias, quibus gaudent sani.

24. Respondendum est, eodem modo gaudere prædictis Indulgentijs, & alijs quibuscumque, quibus gaudeat, qui nullo impedimento infirmitatis laborant, dum

dummodo aliquod opus pium arbitrio Confessoris exerceant; quia sic præsumendum est de benignitate tam huius, quam aliorum Romanorum Pontificum, qui solatium, & subsidium præcipue spirituale, suis quibus ægrotantibus semper curant præstare, sic tenent Peregrinus l. p. sui comp. titulo Indulgent. num. 7. noster Lezana num. 9. & alij; nec oppositum dicentem vidi aliquem.

25. Sed hic nota duo. Primum, quod illa Indulgentia concessa in eadem Bulla nominatim pro itinerantibus, & extra claustra degentibus de licentia suorum superiorum, ut prædicatoribus, & lectoribus, minime opponitur, nec limitat supra dictas Indulgentias, sed est nova gratia addita suprædictis, ob maiorem necessitudinem Regularium extra suos Conventos, etiam licite, & cum debita facultate degentium; unde, & hanc lucrentur, & alias non amittunt; & nescio quo fundamento addat hic Peregrinus ubi supra, quod Religiosi extra proprias domos existentes gaudent dictis Indulgentijs, dummodo extra claustra sint ad breve tempus. Si enim legitime, & cum debita licentia extra claustra degunt, ut itinerantes, vel hospites, quid officit, quod sint per longum tempus in eisdem, vel similibus ministerijs, extra claustra, & proprias domus, cum absolute, & absque limitatione temporis Pontifex loquatur.

26. Secundo nota, quod æqualiter in omnibus Indulgentijs relatis, proportionem servata, gaudent Moniales cuiuscumque Ordinis siue subdantur Regularibus, siue Episcopis, aut cuilibet legitimo superiori, constat expresse ex ipsa Bulla Pauli V. ubi: *Volumus autem, ut omnes suprædictæ Indulgentiæ, & gratiæ Religiosis Regularibus cuiuscumque Ordinis, etiam omnibus Monialibus cuiuscumque Regule approbata suffragentur.*

27. Ultima, & maior difficultas se offert circa peculiarem illam Indulgentiam concessam hic à Paulo V. pro Regularibus Visitantibus proprias Ecclesias. Duplex dif-

facultas orta est ex verbis dictæ Indulgentiæ, quæ est tenoris sequentis: *Præterea idem Religiosi. intra claustra viuentes, qui suam Ecclesiam. deuote uisitauerint, & ut præfertur orauerint, consequantur easdem Indulgentias, quas uisitantes Ecclesias Urbis, & extra eam diebus Stationum consequuntur, in omnibus diebus per inde ac si ipsas Urbis, Ecclesias personaliter uisitarent.*

28. Primam difficultatem excitavit Pater Peirinus tom. 2. privileg. in constit. 8. Pauli V §. 1. num. 3. cui adhærere videtur nostri Lezana num. 9, & 21. quatenus refert hunc modum dicendi, & neque reij. it, neque impugnat. Dubitat igitur præfatus author, an dictam Indulgentiam cõsequantur Regulares qualibet die totius anni? an vero solum pro diebus stationum? & resoluit, quod solum inteligitur lucrari pro diebus stationum, sed nullam adducit firmum fundamentum; & meo videri, nec potest adduci, cum manifeste contrarium vincatur ex verbis ipsius Indulgentiæ. Ad quod probandum vtor hac efficacissima ratione. Summus Pontifex hic loquitur, ut per se patet, de stationibus septem Ecclesiarum tam intra, quam extra urbem existentium, sed huiusmodi stationes quolibet die totius anni possunt fieri lucrando Indulgentias, ut manifesta experientia constat, cum vix sit dies, in quo aliquis vel aliqui huiusmodi stationes non adeant, nec defuerunt viri deuotissimi, qui omnibus diebus illas fecerunt, ut scribitur de Sancto Philippo Nerio. Neque à Romanis Pontificibus excluditur aliquis dies totius anni, neque determinatur in quo fieri non possint, lucrando Indulgentias propriis stationibus concessis; ergo non est fundamentum ad excludendum diem aliquem totius anni.

29. Confirmatur rursus ex verbis ipsius concessionis, ibi: *In omnibus diebus perinde, ac si ipsas Ecclesias Urbis uisitarent.* Hic interrogo, vel illi dies referuntur ad faciendes stationes personaliter in Romana Curia, vel ad Regulares uisitando proprias Ecclesias? Si primum dicatur, habemus.

bemus intentum, videlicet, quod in omnibus diebus lucratur illas Indulgentias Religiosi, uisitando proprias Ecclesias: Ergo ex qualibet parte constans manet nostra conclusio, siquidem nullus dies totius anni inuenitur determinatus pro lucrandis illis Indulgentijs, neque aliquis inueniatur exclusus, ut ex praxi Romana constat; igitur, vel pro nullo die, vel pro singulis diebus conceduntur Indulgentiæ itationum septem Ecclesiarum, ac per consequens in singulis diebus totius anni Religiosi uisitantes proprias Ecclesias lucrantur illas Indulgentias.

30. Secundo difficultas est maioris ponderis, videlicet, an Regulares uisitantes proprias Ecclesias singulis diebus, consequantur omnes Indulgentias, quas consequuntur uisitantes Ecclesias intra, & extra urbem personaliter, tam plenarias, quam non plenarias, tan pro se, quàm pro defunctis, in ueniuntur enim aliquæ specialiter concessæ pro liberandis animabus Purgatorij? In qua re nimis scrupulose se gessit, noster Lezan. tom. 3. verb. Indulgentia, num. 21. Primo negat, quod licet verum sit, quod Religiosi uisitando proprias Ecclesias lucrantur Indulgentias proprias stationum, sed inter illas nulla est plenaria, si quidem S. Gregorius Papa, qui primo has stationes instituit, solum concessit pro eis septem annos Indulgentiæ, ut testatur D. Thom. in 4. distint. 20. & alij communiter, nec inuenitur aliquis Pontifex, qui pro ipsas stationibus Indulgentiam plenariam concesserit; uerum est, quod fere in qualibet harum Ecclesiarum inueniantur aliquæ Indulgentiæ plenariæ pro illa uisitantibus, & in eis orantibus concessa à diuersis Pontificibus nõ in tuitu stationum omnium illarum Ecclesiarum, sed in tuitu magnæ Sanctitatis cuiuslibet loci talis Ecclesiæ, & forte moti sunt etiam, ut fideles, seruentius mouerentur ad omnes uisitandas. Negat ergo Lezana lucrari aliquam ex hijs Indulgentijs plenarijs Religiosos uisitantes proprias Ecclesias, sed solum non plenarias concessas pro illis stationibus.

bus. Ducitur ad hoc afferendum ex praxi Curiae, & Regula Cancellariae, in quibus Indulgentiae plenariae, eo quod sint, difficilis concessionis, non intelliguntur concessae, nisi exprimantur, ut tenent Suarez, Molfesius, & Cassarubius, relati ab ipso Lezana ibidem. Cum igitur in praesenti concessione Pauli V. Indulgentiae plenariae non expraesentur, non debent intelligi concessae in relata Indulgentia pro Regularibus visitantibus proprias Ecclesias.

31. Sed pace tanti viri, qui vnicus in hac parte videtur cum neque ipse alium authorum pro suo dicto referat, neque ego in venire potui, & si accurate quaesierim. Dico, quod Regulares visitando quotidie suas proprias Ecclesias lucrantur omnes Indulgentias, quas lucratur visitantes personaliter Ecclesias stationum, in alma vrbis, & extra, tam plenarias, quam non plenarias, tam concessas intuitu ipsarum stationum, quam concessas ratione Sanctitatis cuiuslibet loci, vbi plura corpora insignium Sanctorum, & aliae reliquiae magna cum reverentia, & devotione ab omnibus fidelibus venerantur.

32. Probatum multipliciter ex verbis concessionis ipsius Pauli V. primo, ibi: *Consequantur easdem Indulgentias quas visitantes Ecclesias vrbis, & extra eam diebus stationum consequuntur; per inde ac si illas personaliter visitarent*, verba haec sunt indifinita, & maxime vniuersalia, ergo vniuersaliter, & late sunt intelligenda praecipue cum finis in materia laborabili pertinente ad bonum, & salutem animarum, neque alicui praerudicium inferat. Neque de hoc mens Pontificis inexplicata manet, sed potius equivalenter expressa, quod probo satis efficaciter. Illi qui Romae personaliter visitant Ecclesias stationum, consequuntur tam Indulgentias ipsarum stationum, quam alias omnes plenarias, quae in qualibet illarum Ecclesiarum concessae sunt a diuersis Pontificibus ratione illarum particularium Ecclesiarum, de quo nullus dubitat, nec dubitare potest. Ergo, & has omnes lucrantur Regulares

lares visitando suas Ecclesias, quia faciunt id quod expresse aequivalet visitationi personali in Roma de mente expressa Pontificis: Ergo expresse saltem per verba equivalentia eis concedit quascumque Indulgentias, quae lucrantur visitantes personaliter Ecclesias stationum, totum hoc apparet ex illis verbis expressis: *Consequantur easdem Indulgentias, perinde ac si ipsas Ecclesias vrbis personaliter visitarent*. Ergo ex mente expressa Pontificis eodem modo lucrantur easdem Indulgentias, quas lucrantur, si personaliter visitarent, sed visitando illas personaliter lucrarentur omnes Indulgentias plenarias, & non plenarias in omnium sententia: Ergo profus eodem modo gaudent eisdem omnibus visitantes proprias Ecclesias in suis Conventibus, & hoc ex mente expressa Pontificis.

33. Ex quo fit fundamentum adductum a Lezana ex praxi Curiae, & Regula Cancellariae, nihil nocere nostrae sententiae, quia sumus in casu specialissimo, & valde dissimili, & in quo licet concessio expressa per propria verba Indulgentiarum maiorum non inveniatur, inveniatur tamen concessio expressa equivalens in omnibus, ut videmus, non ergo in casu nostro currunt praxis Curiae, & Regula Cancellariae, siue pro alijs valde dissimilibus eas admittamus, quando aliud non cogit, oppositum asserere.

34. Probatum secundo, ex alijs verbis ipsius Bullae vbi sic loquitur Pontifex: *Nos matura super hoc consultatione praehabita, cupientes personis Regularibus spirituale solatium, & iuvamen afferre infra scriptas Indulgentias, &c.* Inquiri, quod solatium, & quod iuvamen afferret Pontifex Religiosis personis intra claustra degentibus, si extiteris quam plurimis Indulgentijs plenarijs, solum concederet eis paucissimas, & quae vnico actu finiuntur, ut patet in die receptionis habitus, in die professionis solemnibus in Religione, in die celebrationis primae Missae, & in alijs paucissimis parum dissimilibus, relinquendo Religiosos, &

Sancti moniales ferè per totum annum inter tot obsequia facta Sanctæ Ecclesiæ, & animabus fidelium, absque aliqua Indulgentia plenaria, quam frequenter possunt lucrari, tale non debet credi de pietate, & benignitate tanti Pontificis, imò potius oppositam apparet in verbis ipsius.

35. Quapropter iudico alienum fuisse à mente Pauli V. talia facere, non enim intendit Indulgentias Religiosorum extinguere, sed abusus, & confusiones tollere, & hæc etiam fuit, mens sui antecessoris Clementis VIII. ut ipse Paulus testatur, ibi: *Et ex illarum multiplicitate confusio, aut inanis interpretatio oriatur. Clemens Papa VIII. prædecessor noster magna cum diligentia, & sollicitudine procuravit abusus, & corruptelas; tum in comunicando Indulgentiarum Thesuros; tum in modo illos recipiendi irreptos tollere, &c. Qui morte præventus tā piam eius voluntatem ad finalem executionem deducere non potuit. Nos quidem, &c.* Ecce quomodo voluntas horū Pontificum non fuit tollere, imò nec minorare Indulgentias, sed tollere dubia confusiones, & incertitudinem vitare, reducendo illas ad claritatem, & certum statum, pro maiori spiritali solatio, & invamine ipsorum Religiosorum, & præhabita matura consultatione Eminentissimorum Cardinalium, superiorum Religionum, & Procuratorum Generalium, hanc prudentissimam determinationem absolvit iusta intelligentiam relatam, & meo videri literalem. Igitur nimis scrupulose se gessit noster pijsimus, & Doctissimus Lezana in hac parte, sicut in quibusdam alijs, discedens à nostra conclusione, quamvis fateatur esse probabilem; sed nos cum Peirino tom. 2. privileg. in constitut. 8. Pauli V. §. 1. num. 4. & alijs, ut certam amplectimur.

36. Consequenterque ad dicta, & relata dicēdū venit, quod Religiosi visitantes proprias Ecclesias nō solū lucrantur Indulgentias non plenarias, quæ inveniuntur in stationibus ipsis competentibus, sed etiā plenarias, quæ inveniuntur

tur concessæ; etiā pro animabus Purgatorij, quod est cōtra secūdū aseriū Lezan. in 3. tom. verb. Indulg. n. 21. Negatis consequenter ad suam Doctrinam lucrari dictas Indulgentias plenarias concessas pro defunctis, in Ecclesijs stationū almæ vrbis, & extra, sed nos consequenter ad nostram, ut certum iudicamus lucrari, ut probavimus supra, num. 4.

37. Hic notari oportet, ut quælibet confusio è medio tollatur, quod Paulus V. in hac revocatoria Indulgentiarum pro Religiosis, comprehendit expressè etiam concessas per vivæ vocis oracula, ut ex ipsa const. patet. At in revocatorijs oraculorū Greg. XV. & Urban. VIII. non comprehenduntur oracula circa Indulgentias, ut probabimus infra disp. 8. sect. 3. num. 1. Vnde si aliquæ Indulgentiæ inveniuntur concessæ per vivæ vocis oracula pro Religiosis post hanc revocatoriam Pauli V. non revocantur a Greg. XV. neque ab Urbano VIII. sed permanet in sua vi, & multo minus revocatæ intelliguntur, quæ in scriptis concessæ fuerint.

38. Hæc pro relata revocatoria Indulgentiarum, quæ licet alieni prolixa possent videri, mihi tamen cum sint valde utilia, & non extra chorum, visum est ea non omittere.

DISPUTATIO SEPTIMA.

De confirmatione Privilegiorum.

SECTIO I.

An privilegia expressè revocata per Tridentinum habeant hodie aliquam vim, virtute alicuius confirmationis.

I. **C**ontroversia hæc ingenia Doctorum adeo torfit, ut in varia placita dispersi inveniantur.

tur. Ortum habuit ex Bulla Pij V. incipiente: *Et si Mendicantium Ordines*, expedita 17. Kalend. Iunij anno 1567 Pontificatus sui anno 2. quæ habetur in Bullario magno, & apud Rodericum in suo Bullario, in qua, occasione sumpta, ex varijs litibus inter Episcopos, & Regulares fere omnia, quæ in Tridentino circa Regulares disponuntur, declarat, & concedit in sui favorem, prohibendo, ne Domini Episcopi in eis Regulares molestant. Attamen, quia ex dicta Bulla non quies, quæ expectabatur, & desiderabatur à tanto Pontifice adepta est, sed potius maior inquietudo. Greg. XIII. omnia in ea contenta cassavit, & reduxit totum ad terminos ipsius Concilij Tridentini, Bulla incipiente: *Intanta rerum, & negotiarum molle*, expedita *Kalendis Martij, anno 1573. sui Pontificatus anno primo.* Reperitur in Bullario Romano, & in authoribus. Hoc opus, hic labor.

2. Multi Doctores in defensionem permanentiæ Bullæ Pij V. intrepidè affirmant: Bullam Gregorij XIII. revocatoriam Bullæ Pij V. nullam habuisse vim, quia & si Pontifex intentum habuerit illam publicandi, numquam tamen eam publicavit, etiam Romæ; quod probant ex eo, quod doctissimus, & fide dignissimus Doctor Nauarrus, in curia tunc temporis existens id asseruit in manuali Latino, cap. 27. in fine. Quem postea secuti sunt Enriquez lib. 7. de Indulgentijs, cap. 24. & tom. 1. de poenitentia, cap. 6. num. 6. Llamas in method. part. 1. cap. 7. §. 6. Rodrig. in addition. ad summâ, tom. 4. cap. 105. & in expositione Bullæ Cruciatæ, §. 5. num. 26. Sorb. in comp. privileg. verb. Proceffiones, §. an teneantur, & verb. Interdictum 3. citans Medinam, Cochier. 2. 2. quæst. 123. Peirinum tom. 1. const. 7. Pij V. §. 1. num. 2. nostrum Thomam à Iesu, de procurat. omni. gent. salut. lib. 2. cap. 8. quos sequuntur Pater Brunus Cassaingh tract. 1. cap. 6. propos. 6. num. 1. Augustin. de Bellis in suo libelo, Idiome Hispanico, sedente Urbano VIII. impresso, cuius titulus, *Allegaciones en derecho,*

Qui

qui firmiter absque vlla hæsitacione, cum relatis existimat prædictam Bullam Pij V. in præsentiarum, firmam, & illibatam subsistere.

3. Sed ex hoc capite, videlicet, non fuisse publicatam dictam Bullam Gregor. XIII. nihil concludi potest. Constat enim fuisse publicatam Romæ, & affixam ad Baluas Basilicarum Principis Apostolorum, Sancti Ioannis Lateranensis de vrbis, & in acie Campi Floræ, per Ioannem, & Marchum Antonium Brutum Cursores eiusdem Domini Papæ, & fuit registrata per Casatem Secretarium, & fuit apposta inter alias Bullas Cameræ Apostolicæ, & habetur tom. 2. Cherub. inter Bullas huius Pontificis: & miror, quod Pater Donatus, cum huic veritati firmiter adhaereat, tom. 1. tract. 11. quæst. 17. num. 18. postea tract. 16. q. 8. num. 5. protegat se autoritate ipsius Navarri. dicentis, non esse publicatam Bullam Gregorij XIII. revocatoriam Bullæ Pij V. unde ad minus, sentit hoc esse probabile, sed ut videbimus, de eius publicatione non potest dubitari.

4. Nec autoritas Navarri in hac parte fauet, ut bene notavit nos ter Lezana tom. 2. cap. 1. n. 14. quia quando loco citato summa, ait: Non fuisse publicatam dictam Bullam, non loquitur de dicta Bulla revocatoria Gregorij, sed de alia ipsius Pij V. quod ut manifestum fiat, & locus ambigendi non remaneat, audias precor verba ipsius Navarri in fine illius cap. 27. vbi sic ait: *Quoniam in cap. 21. num. 5. promissimus inferere hic tenorem cuiusdam Bullæ felic. memoria Pij V. & moderationis eorum, de quibus in subiecta Gregorij XIII. Bulla, si exiret interim, quæ quia non exiit, solem hanc subiicimus provt supra cap. 25. num. 68. etiam promissimus, & statim ponit ad litteram Bullam Gregorij XIII. In tanta negotiorum mole, quæ est revocatoria Bullæ relatæ Pij V. de qua in præsentia procedit controversia, vbi nota verba, & signa mysteria, Bulla de qua loquitur Navarr. & de qua dicit, quod non exiit, non est aliqua Bulla Gregorij XIII. sed alia Bulla Pij V. modera-*

tiva

riva primæ a se expedita in favorem Religiosorum, nempe supra relata, voluit enim Pius V. moderare suam primam Bullam propter magna inconvenientia contra suam spem sequuta, & morte præventus, intentum non potuit perficere, & quod hæc sit expressa mens Navarr. constat ex verbis ipsius cap. 27. in fine, vbi expressè ait: *Quoniam promissimus in serere hic tenorem cuiusdam Bullæ Pij V. & moderationis eorum (de quibus subiecta Bulla Gregorij XIII.) si exiret, sed quia non exiuit, solam hanc subijcimus, videlicet Gregorij XIII. Tenor autem Bullæ Pij V. non apponit, quia non exiuit, vbi clare dicit esse Bullam Pij V. quæ non exiuit, in super quando, cap. 21. num. 5. loquitur de decreto Tridentini, sess. 24. cap. 4. de reformat. circa auditionem Missæ, & concionum in propria Parrochia, saltem Dominicis diebus, & solemnibus festis, docet, quod Concilium hoc nõ præcipit, sed suadet omnes, quod non inducit necessitatem, & sic non obstat Concilium, si subditi adeant Monasteria Regularium promissis, & concionibus audiendis, & statim subdit hæc formalia verba: *Obstat tamen fortiter id quod ibi subducitur, posse scilicet Episcopum autoritate Apostolica iubere circa hoc opportuna. Nisi respondeatur, non videri debere oportunitatem, cum scandalo tot laicorum, & Monachorum, ne tam generalis cõsuetudo, quam etiam in vrbe, servare videmus, tollatur, præsertim, quod fœlicis recordat, Pius V. in Bulla motu proprio lata mense Julij 1567. declaravit, audientes Missas festinis diebus in Monasterijs Mendicantium, satisfacere huic præcepto, cuius Bullæ tenor, cum moderatione, quæ ipsemet, dicitur concepisse, si publicetur interea ponatur in fine, cap. 27.* Hæc Navarr. vbi ut vides, Bulla de qua dicit cap. 27. quod non apponit, quia non exiuit, est illa moderativa, seu cum moderatione primæ suæ Bullæ ipsius Pij V. cuius mentionem fecerat, cap. 21. num. 5. & nullo modo loquitur de Bulla Gregorij XIII. relata, & quid mirum, quod Navarr. tempore Pij V. Romæ existens*

notitiam haberet dictæ Bullæ Pij V. quæ impudicum non exiuit, cum Gregor. XIII. in sua Bulla revocatoria, referat verba, & intentum Pij V. in Bulla, quam fecerat, & in publicum non exiuit morte præventus, ibi: *Demum animadvertens, quod ea omnia, multis dubitationibus involuta, magnisque difficultatibus obstrusa, multas, magnasque dissensiones, altercationes, & lites inter prædictos locorum Ordinarios, & fratrum ipsorum Ordines non sine graui Divini Cultus, & animarum detrimento, ac Populorum scandalo, concitaverant, contra quod ipse sperabat, & præter suam expectationem, ut qui interdum ipse conquæreretur, aliter male, alioque sensu a se probata fuisse, quam litteris expressa essent, cupiens ijs moderari in commodis, primum illa omnia quæ Regularibus aliorum Ordinum, Mendicantium communicaverat, & secundum præmissa concesserat, motu proprio, & certa scientia reuocat. Deinde plenius providere volens prioribus litteris, a se, quoad ipsos Mendicantes, magna in parte moderatis, omnes, & quasumque alias litteras, quæ de alijs Ordinibus, & Congregationibus, extra Mendicantium Ordines, de Observantia nuncupatos, emanaverant, omnino abolerent, causas omnes iam de his, etiam in Romana Curia pendentes ad se advocando, lites extinguendo, ac formatos super illis processus, latis sententias annullando, quemadmodum alijs suis litteris in registro proxime compertis, numquam tamen publicatis, plenius continetur.* Ecce Bullam Pij V. quæ numquam exiuit, licet in registro esset posita, & de qua certissimè loquitur Navarr. non vero loquitur de Bulla derogatoria Gregorij XIII. Si enim ipse Navarr. hanc ad litteram ponit circa finem illius, cap. 27. Manualis Latini, ut mihi constat ex impressione Romæ facta anno 1588. & ex alia Maguntia ann. 1601. quomodo nõ apponeret tibi. *Sed quia non exiuit.* Et si vis manifeste videre, hanc fuisse expressam mentem Navarr. lege, cap. 25. num. 68. vbi loquendo de Ordinandis, ait; *Et nota, quod hic non obstat Bulla Pij V.*

V. quæ hoc onus, & aliqua alia, prædicti Concilij Tridentini abſtulit Mendicantibus, ob reuocationem eius, per Saueſtiſſimum D.N. Gregorium XIII. cuius tenor eſt, qui ponitur ſub cap. 27. Quid clarius, & etiam in fine ipſius, cap. 27. ſeipſum citat ad hunc locum. Ergo neceſſario dicendum eſt, quod Nauarr. nec ſomniavit negare publicationem Bullæ Gregorij XIII. reuocatoriæ Bullæ Pij V. Vnde primus Author, qui aliter intellexit Nauarrum deceptus eſt, & ceteri, qui cum tamquam ovis ovem, & tamquam auem ſecuti ſunt, etiam ſunt decepti. Quapropter ſupra relatam fundamentum proſus evaneſcit. Ex quo caſu diſces, quanta tolerantia debent legi Authores magni nominis, vt eorum authoritate fulciatur aliqua ſententia, præcipuè in rebus tanti momenti, ne decipiantur multi, audientes eſſe ſententiam alicuius doctiſſimi, & timoratiſſimi viri, oppoſitum docentis.

5. Per aliam viam intendunt aliqui enervare vim Bullæ reuocatoriæ Greg. XIII. Dicunt, enim, quod Gregorius in eadem Bulla declarat, ſe moveri ad reuocandam Bullam Pij V. ex eo, quod nouitiam habuerit, quod ipſemet Pius V. ſuam primam Bullam per aliam à ſeipſo æditam, reuocauerat, ſed Pius V. nunquam talem Bullam reuocatoriæ primæ publicauit. Teſte Nauarr. cap. 25. n. 5. Ergo neque fuit reuocata Bulla Pij V. per Bullam Gregorij XIII. quia ceſſante cauſa a qua pendet effectus etiã ad ſui conſervationem ceſſat effectus, vt tenent comuniter Doctores.

6. Sed hoc effugium facile præcluditur, quia licet illa Bulla reuocatoriæ Pij V. quæ vt ait ipſe Gregor. XIII. inuenitur in regifiro, quamvis nunquam fuerit publicata, & eſt de qua loquutus fuit Nauarro ſupra fuerit cauſa mouens, vt Gregor. XIII. ſuam Bullam reuocatoriæ ediderit, at cauſa finalis non fuit illa Bulla Pij V. ſed tollere licet, diſſenſiones, & ſcandala, quæ orta erant ex Bulla prima Pij V. inter Epifcopos, & Regulares, vt fatetur ipſe

Gre-

Gregorius in ſua Bulla. Hæc autem cauſa finalis eſt, quæ debet attendi nõ vero cauſa impulſiua, maximè, quia Bulla propria, quam reuocare veluit Pius V. & non perfecit eſt, quam de facto reuocauit Gregor. XIII.

7. Dices. Ergo in his, quæ neque diſſenſiones, neque ſcandala generant, vt ſunt, quæ pertinent ad ſecretum forum Sacramentorum, ſeu aliorum in bonum animarum, non reuocauit Gregorius Bullam Pij V. Reſpõdetur. Quod non deſunt, qui hoc affirmant; ſed an probabiliter conſtauit ex dicendis infra ſect. 3. a num. 3. vſque ad 6. incluſiue, & ſect. 7. dub. 4. & 5. vſque ad finem, quibus omnia manifeſta ſiunt. Videatur etiam diſput. 4. ſect. 2. 3. & 4. vbi multa ad intentum inuenies.

8. Alij dicunt, quod multa, quæ inueniuntur, imò præcipua in Bulla Pij V. non ſunt priuilegia, ſed declarationes ipſius Concilij Tridentini: Ergo ſaltim hæc manent in tua vi, quia Gregor. XIII. reuocat priuilegia conceſſa a Pio V. in illa Bulla, ſub qua reuocatione non cadunt declarationes. Confirmant hoc ex eo, quod multa in illis declarationibus Pij V. inueniuntur confirmata à Clemente VIII. Urbano VIII. & à Sacra Congregatione Tridentini. Nam declaratio Pij V. ad ſeſſ. 22. cap. 9. videlicet, quod ſæculares poſſint audire Miſſas, & conciones in Eccleſijs Regularium diebus feſtiuis, fuit confirmata à Clemente VIII. vt refert Hieronym. Rodrig. reſol. 25. num. 5. & ab Urbano VIII. anno 1625. & declaratio ſeſſ. 23. cap. 15. & ſeſſ. 25. cap. 10. quod Confeſſarij Monialium exemptarum non examinentur ab ordinario, confirmata fuit à Sacra Congregatione Tridentini, referente Barboſa ad ſeſſ. 25. cap. 10. in remiſſionibus. Declaratio ſeſſ. 5. cap. 2. quod concionatores non ſint ab Ordinario examinandi ad prædicandum in proprijs Eccleſijs, fuit confirmata à Sacra Congregatione, teſte Reginaldo lib. 18. num. 123. Riccius deciſ. 290. Barboſ. ad ſeſſ. 5. cap. 2. Declaratio ſeſſ. 25. cap. 5. quod Epifcopus non poſſit dare

licen-

licentiam ad ingrediendum in exemptarum Monasteria subiecti Regularibus, confirmata fuit ab eadem Sacra Congregatione, ut referunt Barbosa ad sess. 25. cap. 5. Farinac. & Ioannes Andreas. Declaratio 13. sess. 25. quod quarta funeralis non intelligatur, nisi de illo, quod affertur die sepulturae, fuit etiam confirmata à Sacra Congregatione, ut docent multi, & sic de quibusdam alijs, quas in discursu huius tractatus referemus. Ergo, &c.

9. Revera hic modus dicendi probabilissimus est, dummodo intelligatur de declarationibus, quæ non contrariantur Tridentino, ut sunt relatæ, & aliæ similes: Non vero de illis in quibus ipsemet Gregorius aperit suam mentem, dicendo se velle, ut omnia permaneant integra, sicut erant ante Bullam Pij V. quatenus Tridentino opponerentur. Unde meras declarationes non irritat, sed solum declarationes, quæ in aliquo derogant Concilio. Ita Pater Hinnosa in direct. decil. Regular. verb. Confirmatio gratiæ, assert. 1. per totam & alij multi, nec mirum: Si enim aliæ declarationes, quæ doctrinaliter possent fieri à viro docto, essent probabiles, cur probabiles, imò, & firmæ, non remanebant, factæ à sapientissimo & Sanctissimo Pio V? Adde, quod post Gregorium XIII. Greg. XIV. anno 1591. die 24. Septembris communicando Camaldulensibus omnia privilegia omnium ordinum, includit, §. 5. omnes declarationes factas à Romanis Pontificibus, nulla restrictione facta Concilij Tridentini, habetur hæc Bulla, quæ amplissima est, apud Cherub. tom. 2. circa fin.

10. Sed non possum, hic iterum, non mirari Patris Brunonis Cassinigh, relati in principio huius sectionis, pro prima sententia, ubi probat, quod licet Bulla Gregorij XII. fuisse publicata (quod ipse deceptus, sicut, & alij negat) tamen postea ait: Idemmet Gregorius revocavit suam Bullam confirmando amplissima confirmatione privilegia Minorum cum Clausula derogatoria sive ante dictæ constitutionis, per Bullam expeditam die 25. Maij

1573.

1573. quæ incipit: *Ex benigna*, sed hæc Bulla, ut ex ipsa patet, apud Rodericum in suo Bullario, Bulla 1. huius Pontificis non fuit expedita anno 1573. sed anno 1575. sed hoc parum esset, nisi adderet ipse Pater. *Et quoniam omnia verba illius adducere, nimis prolixum esset. Ideo clausulam derogatoriam, quam post confirmata, & concessa de novo, motu proprio, & ex certa scientia Minorum privilegia, & declarationes non obstantibus præmissis, &c. concludit: Lege, inice lector, hæc Bullam, & videbis amplissimum privilegium Regularium, confirmationem multorum capitum, cum amplissimis etiam clausulis litterarum Apostolicarum, Conciliorum, iuris communis, & aliorum huiusmodi revocatorijs. Necnon etiam videbis, quod Pontifex omnibus iudicijs, etiam S. R. E. Cardinalibus iudicandi, & interpretandi Concilij Tridentini decreta, & privilegia in dicta Bulla concessa, facultatem auferri. Hæc illic.*

11. At ego vidi Bullam relatam ab isto Authore apud Rodriguez ubi supra; totam attente legi, & non video quomodo ex illa probetur, quod prima Bulla Pij V. *Esi Mendicantiam Ordines*; maneat in suo robore, ex eo quod Bulla revocatoria Greg. XIII. *In tanta rerum mole*, fuit revocata ab ipso Gregorio in hac Bulla *Ex benigna*; nam in parte dispositiva approbando, confirmando, & innovando omnia privilegia quomodolibet concessa, etiam vivæ vocis oracula, tam per concessionem, quam per communicationem, & hoc ex certa scientia, & de plenitudine potestatis; adducit restrictionem: *Quatenus sint in usu, & Sacris Canonibus, & decretis Sacri Concilij non adversentur.* Nota clausulam, & argue, si Pius V. multa concessit, quæ Tridentino adversantur, & omnia ista revocavit Gregorius Bulla, *In tanta rerum mole*, anno 1573. quomodo revalidantur ab ipso Gregorio per Bullam *Ex benigna*, anno 1575. cum in ea expresse apponat clausulam restrictivam. *Dum non adversentur Sacris Canonibus, & decretis*

244 *Disp. VII. de confirmation. privileg.*
cretis Tridentini Ego non video, sed potius video oppo-
situm, nempe remanere magis firmam Bullam Gregorij
XIII. revocatoriam Bullæ Pij V. Nec video quomodo in
hac Bulla *Ex benigna*, tollatur autoritas Eminentissi-
morum Cardinalium, aliter interpretandi decreta Conci-
lij Tridentini, quia in tota Bulla, nec nominantur Cardi-
nales, neque de Tridentino aliqua fit mentio, nisi solum
in illa clausula restrictiva, quæ omnia legenti Bullam pa-
rebunt. Amice lector, propter hæc, & alia similia attente
lege Authores, maxime in rebus tanti ponderis, & ne deci-
paris fontes inspicere. Ad alia autem extra Tridentinum,
fateor hanc Bullam esse amplissimam, ut a seculo de con-
firmatione privilegiorum dicemus. Restabat hic examina-
re, an virtute cuiusdam Oraculi ipsius Pij V. omnia à se
concessa in dicta Bulla contra Tridentinum, in favorem
Religiosorum, habeant vim pro foro conscientie, sed quia
hoc longiorem postulat discussionem in sect. 3. remitto.

SECTIO II.

*Quomodo intelligendæ sunt clausule, quas post Tridenti-
num, apponere solent Pontifices in concessionibus, confir-
mationibus, & innovationibus privilegiorum
Regularium.*

1. **P**rimus Pontifex, qui post Trid. posuit dictas
Clausulas restrictivas, fuit Gregor. XIII. suc-
cessor Pij V. in relatâ Bulla *Ex benigna*, confirmando pri-
vilegia Minorum sub ann. 1575. Idemq; fecit confirmâdo pri-
vilegia Ordinis Ss. Trinitatis die 18. Novembris, eius-
dē anni. Sed postea ipse Pontifex 11. Februarij anno 1582.
apud Bullar. Rodrig. Bull. 26. Greg. XIII. motu proprio,
certa scientia, & de Apostolicæ plenitudine potestatis,
confirmavit omnia privilegia Societatis Iesu, facul-
tates, exemptiones, immunitates, gratias, & indulgen-
tias ab

ab omnibus suis Prædecessoribus concessa qualiacumque
sint, & ea omnia, ac si de verbo ad verbum præsentibus
infererentur, pro expressis habere, & nullam clausulam
restrictivam, neque ex non usu, neque ex revocatione, ne-
que ex Tridentino apposuit, & sic fuit magna concessio,
& notanda pro dicendis infra.

2. Gregorij XIII. secutus est Sixtus V. creatus anno
1585. & in omnibus suis concessionibus, & confirmationi-
bus privilegiorum (ut vidi) vius est unica tantum clausu-
la restrictiva, videlicet: *Dum non sint contra decreta Tri-
dentini*. Neque in communicatione privilegiorum, facta
ab ipso Sixto pro fratribus Minoritis Conventualibus re-
formatis, Bulla incipiente: *Apostolici muneris* ann. 1587.
Idibus Octobris aliquid in contrarium invenitur, nam so-
lum declarat prædictos reformatos gaudere omnibus pri-
vilegijs, pro Conventualibus concessis. Ex quo nihil ad
intentum deduci potest. Nam si revocata à Tridentino
comprehendebant Conventuales; etiam comprehendunt
dictos reformatos, quamvis in eorum communicatione,
nulla fiat mentio Tridentini, Sixtum V. secutus est Urban.
VII. sed quia dies duodecim tantum vixit nihil fecit.

3. Postea electus est Gregorius XIV. & Coronatus no-
nis Decembris anno 1590. & quamvis solum per decem
menses vixit, aliquas Bullas expediit, & quidem ad
intentum anno sequenti 1591. duodecima die mensis Iulij
confirmavit privilegia Ordinis Cruciferorum, eisque cõ-
municavit privilegia aliorum Ordinum, a quibuscumque
Romanis Pontificibus concessa, & concedenda. Sed po-
suit has clausulas: *Quatenus in usu sint, & decretis Con-
cilij Tridentini non adversentur*, & nullam facit mentio-
nem de Canonibus Concilij, quod nota pro dicendis in-
fra. Sed ipse Pontifex eodem anno 1591. die 6. Septembris
confirmavit omnia privilegia Ordinis Cisterciensis Divi
Bernardi, & Benedicti concessa ab omnibus suis Præde-
cessoribus, & à se ipso, irritando, & annullando quid-

quid in oppositum posset inveniri, & hoc, ex hoc motu proprio, certa scientia, & de plenitudine potestatis, absque aliqua restrictione non usus, & absque mentione Tridentini, quæ est maxima confirmatio, & expresse loquitur de quibusvis privilegijs concessionibus indultis, gratijs quomodolibet concessis cuilibet loco, & personis, in qualibet parte mundi, & de Indulgentijs, etiam plenarijs. Et addit, quod non solum omnia confirmat, & extendit, sed de novo concedit, cum clausulis amplissimis omnium derogatoriarum derogatorijs.

4. Insuper eodem anno 1591. 11. Kalendas Octobris concessit, & communicavit Congregationi Ministrantium infirmis, omnia privilegia omnium ordinum, & Clericorum Regularium, etiam Societatis Iesu, cum amplissimis clausulis extensivis, & derogativis in contrarium. Sed inducit sequentes Clausulas: *Quæ tamen sunt in usu, nec ullis revocationibus comprehensa, neque decretis Tridentini, &c.* Rursus idem Pontifex die 24. Septembris 1591. communicando cuilibet Conventui Camandulensium privilegia, quæ in aliquo illorum erant, addit tamen: *Quæ tenentur in usu*, intellige in ipsis Conventibus de quibus expresse ibi loquitur, ut constat ex §. 9. Postea vero quando in §. 11. communicat eis omnia, & singula privilegia, cuiuscumque Ordinis, & Congregationis, tam virorum, quam mulierum, quomodolibet concessa, & concedenda, etiam si talia sint, vel fuerint, quæ specialem, & individuum requirerent mentionem, seu in præsentibus, de verbo ad verbum, insertionem, seu particularem expressionem petant, ait: *Eis auctoritate, & tenore perpetuo communicamus, extendimus, & concedimus, æque, & pariformiter, & absque ulla penitus differentia, perinde ac si illis, & eorum singulis personaliter, & specialiter, & expresse, ac nominatim, necnon ad instar concessa essent, uti, frui, potiri, & gaudere, libere, & licite possint, & valeant, & nullam apponit restrictionem, non usus, nec de-*

cretorum Tridentini; sed potius §. 15. in derogatorijs derogatarum derogat omnia, & quæcumque his contraria sub quibuscumque clausulis, tenoribus, & verbis à suis prædecessoribus emanatis, etiam si de verbo ad verbum essent inferenda ad sui revocationem, & concludit; quod omnia hæc non possint derogari, nisi præsentium tenor de verbo ad verbum inseratur in derogatoria, quæ fuit magna concessio.

5. Nota differentiam concessionum & confirmationum huius Pontificis, in eodem anno respectu diversarum Religionum, & quomodo in aliquibus apposuit clausulas restrictivas in alijs vero nullam apposuit restrictionem, & cum hæc privilegia sint amplissima, & cum derogatorijs quæcumque derogatarum, ab eius tempore omnia privilegia, usque tunc revocata, etiam à Tridentino, revixerunt, & videtur remansisset in sua vi. Rursus nota, quod licet non explicet vivæ vocis Oracula, tamen comprehendit illa, si quidem repetit indulta, concessionem, & gratias, quomodolibet concessas, & hoc ex certa scientia, motu proprio, & de plenitudine potestatis, supplendo omnes, & singulos, tam iuris, quam facti, solemnitatum quarumcumque, quomodolibet omisarum, aliosque defectus, si qui forsan intervenerint, in eisdem privilegijs concessis. Habentur istæ Bullæ in Bullario Romano Cherub. in fin. tom. 2. ad Bullam Gregor. XIV. quæ valde notandæ sunt prædictis, & dicendis in sequentibus.

6. Successor Gregor. XIV. fuit Innocent. IX. creatus anno 1591. vixit tantum duos menses, & sic ad rem nihil fecit.

7. Securus est Clemens VIII. creatus 3. Kalendas Februarij, & coronatus anno 1592. rexit Ecclesiam annos 13 iste Pontifex confirmavit omnia privilegia Minorum cum extensione communicationis omnium aliarum Religionum Mendicantium, & non Mendicantium etiam vivæ vocis Oracula ex certa scientia, & cum amplissimis clausulis

fulis, Bulla incipiente: *Pastoralis officij* die 20. Decembris anni 1597. sui Pontificatus anno 6. ut refert Rodriguez in Bullario, sed apposituit restrictionem: *In his omnibus quibus decretis Tridentini non aduersantur*, omisit, quod sint in usu, & quod non fuerint revocata. Rursum confirmavit privilegia S. Benedicti Vallisoleti cum ista clausula: *Dummodo non sint revocata a Concilio Tridentino, ac ei non sint contraria*. Idem fecit confirmando privilegia Præmônstratentium. Idem confirmavit, & extendit ad omnes Convëntus, & ampliavit omnia privilegia Ordinis S. Hieronymi in Hispania, motu proprio, certa scientia, & de plenitudine potestatis cum amplissimis clausulis communicationis privilegiorum aliorum Ordinum, quomodolibet concessis, in quibuscumque mundi partibus, sed apposuit restrictiones: *Quatenus sint in usu, & decretis Sacri Concilij Tridentini non aduersentur*. Canones omisit Bulla incipiente: *Noverrint* Universi die 2. Octobris anno 1601. & prius concesserat idem, Bulla incipiente: *Romanus Pontifex* die 20. Septembris anno 1593. apud Rodericum, & in ista posuit: *Quatenus sint in usu, & non sunt revocata, nec aduersantur decretis Tridentini*. Utramque Bullam concessit ad instantiam nostri Catholici Regis Hispaniæ.

9. Confirmavit etiam, & ampliavit privilegia Ordinis S. Benedicti, Bulla incipiente: *Romanus Pontifex*, die 30. Septembris anno 1592. posuit restrictiones: *Quatenus sint in usu, & non sunt revocata, & non aduersentur decretis Tridentini*, apud Rodericum. Rursum confirmavit omnia privilegia eiusdem Ordinis S. Benedicti, usque tunc concessa ab omnibus suis prædecessoribus, cum specialissimis clausulis, & in clausula, *non obstantibus*, posuit hæc verba: *Non obstantibus Apostolicis, ac Universalibus Provincialibus, & Synodalibus Concilijs editis generalibus, vel specialibus constitutionibus, & ordinationibus, nec non dicti Ordinis iuramento confirmatione Apostolica, vel quavis*

*firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus privilegijs quoque indultis, & litteris Apostolicis illorum, sub quibuscumque tenoribus, & formis, etiam derogatorijs ac instantijs, & alijs decretis, etiam motu simili, ac ex certa scientia, & de Apostolicæ potestatis plenitudine per quoscumque Romanos Pontifices prædecessores nostros, etiam consistorialiter, & alijs in contrarium concessis, approbatis, & innovatis, quibus omnibus, & singulis, etiam si de illis specificè, expressè, & individua, non autem per clausulas generales, idem importantes mentio, seu quavis alia expressio habenda foret, illorum tenores præsentibus pro expressis habentes illis, alijs in suo robore permansuris, hæc vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, ac omnibus, & singulis, qua dicti prædecessores nostri in eorum litteris voluerunt non obitare, cæterisque contrarijs quibuscumque. Hæc bulla, quæ ut notat Rodericus amplissimam, & exquisitam confirmationem habet, fuit exposita 24. Martij anno 1593. Pontificatus sui anno 3. & refertur à Rodriguez, sed habet duas clausulas restrictivas, videlicet: *Quatenus sint in usu, & decretis Sacri Concilij Tridentini non aduersentur*. De revocatione nihil dixit, & ite omnia, & quæcumque privilegia concessa, usque ad hunc diem, etiam si revocata essent, remanserunt revalidata, & firma; exceptis tantum quæ revocantur in Tridentino, nam per non usum nulla erant extincta; ut ex supradictis patet. Insuper nobis Carmelitis Discalceatis, Bulla incipiente: *Cum dudum*, die 23. Martij anno 1594. communicavit, & de novo concessit omnia, & quæcumque privilegia Mendicantium, & non Mendicantium concessa, & concedenda infuturum, cum amplissimis clausulis, & solum apposuit restrictionem: *Dummodo Sacro Concilio Tridentino non aduersentur*. Habetur in nostro compendio fol. 183. & cum ex disputat. 2. sect. 1. num. 9. & ex antecedenti ad istam; constat Religioem Benedictinam, & nostram, per communicationem, gaudere omni-*

bus privilegij cuiuscumque Ordinis omnia iterum innovata sunt, vsque ad hunc Pontificem, præter revocata in Tridentino, nam revocata in Tridentino exclusit, hic Pontifex, quod non fecit Greg. XIV. & sic hæc innovatio fuit minus ampla, quam relata Gregor. supr. num. 1. 2. & 3. vide infra sect. 5. per totam, præcipue à num. 6. & infra num. 8.

9. Clementem VIII. secutus est Leo XI. Florentinus, ex familia Ducis de Medices creatus die 1. Aprilis, anno 1605. Coronatus die 18. eiusdem Mensis, vixit tantum 27. dies, & nihil fecit.

10. Postea electus est Paulus V. ex familia Borgia, creatus die 15. & coronatus die 28. mensis Maij anno 1605. vixit in Pontificatu annos 15. menses 8. dies 13. confirmavit omnia privilegia diversis Religionibus, & nullam Bullam inveni, in qua non apposuerit clausulas restrictivas: *Quatenus sint in usu.* Et in aliquibus addidit: *Et non sint revocata.* Et in omnibus posuit: *Quod non adversentur Tridentino.* In confirmatione privilegiorum Congregationis Celestinorum Ordinis Sancti Benedicti plus addidit, ibi: *Quatenus Sacri Concilij Tridentini decretis, necnon Regularibus, dictæ Congregationis institutis a Sede Apostolica approbatis, non adversentur, ac revocata non sint, nec sub aliquibus revocationibus comprehensa.* In confirmatione Cisterciensium Beatæ Mariæ Fullentis, dixit: *Quatenus sunt in usu, & dicti Concilij Tridentini decretis, ac alijs Canonicis Sanctiõibus non contrariantur, nec sub ullis revocationibus comprehendantur.* In confirmatione, & innovatione privilegiorum Ordinis Beatæ Mariæ de Mercede Redemptionis Captivorum, dixit: *Dummodo tamen Sacris Canonibus, & decretis Concilij Tridentini, ac Constitutionibus Apostolicis contraria non sint, nec sub aliquibus revocationibus comprehensa.* Et iste Pontifex fuit, qui post Gregorium XIII. usus est illa geminata clausula: *Canonum, & decretorum Concilij*

cilij. Et postea usus est eodem modo loquendi in communicatione privilegiorum Mendicantium pro Congregatione Sommaschorum. Hæc omnia in Bullario Cherub. Nec inveni aliquam concessionem ab hoc Pontifice, sine dictis restrictivis.

11. Postea secutus est Gregor. XV. Ludovisus dictus, creatus die 8. Februarij, & die 14. Coronatus anno 1621. Canonizavit simul, & semel quinque Sanctos, inter quos, Matrem nostram Sanctâ Theresiam à Iesu, nostræ Carmelitanæ reformationis erectricem, vixit annos duos, menses 5. diem unum. Usus est eisdem clausulis restrictivis in confirmatione privilegiorum diversarum Religionum, quibus usus fuerat suus antecessor Paulus V. excepta confirmatione omnium privilegiorum pro Clericis Regularibus Theatinis, facta ab hoc Pontifice, die 21. Octobris anno 1621. Pontificatus sui anno primo, & est tenoris sequentis videlicet: *Motu itaque proprio, & ex certa scientia, nostra de Apostolica potestatis plenitudine, omnia, & singula privilegia, facultates, exemptiones, immunitates, gratias, & indulta principaliter, vel per communicationem, alias quomodolibet, Congregationi, & Clericis predictis, per quoscumque Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac Sedem Apostolicam concessa, quorum tenores pro expressis presentibus haberi volumus: Apostolica auctoritate tenere presentium perpetuo approbamus, & confirmamus, illisque perpetua, & inviolabilis Apostolica firmitatis robur adijcimus, eaque omnia, & singula innovamus, & de novo etiam concedimus. Quo circa univrsis, & singulis venerabilibus fratribus Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, ac dilectis filijs Abbatibus, Prioribus, ac alijs personis in Dignitate Ecclesiastica constitutis per presentes committimus, & mandamus, quatenus ipsi, aut duo, vel unus eorum per se, vel per alium, seu alios easdem presentes litteras, & in eis contenta quocumque, ubi, & quando opus fuerit, ac quoties pro parte Præpositi Genera-*

lis, aliorumque superiorum dictæ Congregationis pro tempore existentium, fuerint requisiti solemniter publicantes, et si que in præmissis efficacis defensionis præsidio assilentes, faciant auctoritate nostræ huiusmodi ab omnibus, ad quos spectat, & pro tempore expectabit, inuiolabiliter observari. Non permitteat eos desuper a quocumque quomodolibet molestari. Contradictores quoslibet, ac rebelles per sententias, censuras, & Ecclesiasticas pœnas, aliaque opportuna iuris, & facti remedia appellatione postposita compescendo, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilij brachij secularis. Non obtat, sicut recordat. Bonifacij VIII. prædecessoris nostri de vna, & in Concil. Gen. edita de duabus dietis, dummodo ultra tres dietas aliquis auctoritate præsentium ad iudicium nostrum trahatur, alijque Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac decretis per quoscumque Romanos Pontifices, similiter prædecessores nostros, etiam viuæ vocis Oraculo, aut alios quomodolibet hætenus editis, nec nou aliorum Ordinum, etiam iuramento confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus privilegij quoque indultis, & litteris Apostolicis, quibuscumque personis, sub quibusvis verborum formis, & tenoribus, ac cum quibusvis etiam derogatorijs derogatorijs, alijs efficacioribus, & insolitis clausulis, & irritantibus, & alijs decretis in contrarium præmissorum, quomodolibet concessis confirmatis, & innouatis. Quibus omnibus, & singulis, etiam si de illis, illorumque totis, specialis, specifica, expressa, & de verbo ad verbum mentio habenda foret, eorum omnium, & singulorum tenores præsentibus pro plene, & sufficienter expressis, & ad verbum insertis habentes illis, alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, specialiter, & expresse derogamus, cæterisque contrarijs quibuscumque. Volumus autem, ut præsentium transmissis, & impressis manu Secretarij dictæ Congregationis, vel Notarij publici subscriptis, & sigillo Præpositi Generalis

eius

eiusdem Congregationis, aut persona in Dignitate Ecclesiastica constituta munitis, eadem prorsus fides in iudicio, & extra illud adhibeatur, quæ illis præsentibus adhibetur, si forent exhibitæ, vel oltensæ. Datum Romæ apud Sanctam Mariam Maiorem, sub annulo piscatoris die 16. Octobris 1621. Pontificatus nostri anno primo. Vbi, ut vides, nulla restrictio ponitur, sed est absoluta confirmatio, & notare oportet, quod hæc Sacra Religio participat omnia privilegia Mendicantium, & non Mendicantium, imo ei de nouo omnia concessa sunt, siue per concessionem, siue per communicationem alijs Religionibus cõueniant; quæ verè maxima concessio fuit.

12. Post Gregorium XV. creatus est Urbanus VIII. Barberinus, die 6. Augusti anno 1623. & die 19. Septembris eiusdem anni Coronatus, vixit in Pontificatu annos 22. non expletes, & in confirmationibus, innovationibus, & extensionibus privilegiorum semper, ut vidi, vfuse est eisdem clausulis restrictivis, quibus vsi sunt Clement. VIII. & Paulus V. videlicet, dum non sint revocata, nec sub aliquibus revocationibus comprehensa, ut videre est in confirmationibus pro Celestinis, Mercenarijs, & Minimis, factis ab hoc Pontifice, apud Cherubin, in Bullario Magno. Solum inuenio confirmationem amplissimam omnium privilegiorum, & declarationum Sacræ Congregationis, factam ab hoc Pontifice absque aliqua restrictione, ad instantiam Reverendissimi Patris Dominici de Molina Ordinis Prædicatorum, & est tenoris sequentis: *Urbanus Episcopus, servus servorum Dei, ad perpetuam rei memoriam. In plenitudine potestatis Apostolica nullis nostris meritis, sed sola Dei benignitate assumpti varios in Militanti Ecclesia Regularium personarum Ordines diversimode pro quorumlibet Christi fidelium devotione institutos, contemplantes Sacrum Beati Dominici Prædicatorum Patris, & Ducis institutum, quasi fas ardens, & matutinum sydus irradians, tumque Christianæ Reipublicæ firmamentum*

illud

illustrans meritis, nostram potissimum dirigimus aciem, ac dignum, quinimo aequum, & rationi consonum reputamus, & ea, quae a compluribus Romanis Pontificibus Praedecessoribus nostris, ad favorem tam Religiosi instituti, illiusque domerum Regularium, & in eis sub suavis Religionis iugo altissimo famulantium personarum, iuste, rationaliterque concessa fuisse dignoscuntur, ne longaevis temporis cursu obueterata sepeliantur, sed iugiter in viridi observantia persistant, favoris nostri praesidio conserventur, ac etiam gratia Sedis Apostolicae innovata renouescent. Exhibita siquidem nobis nuper pro parte dilecti filii Domini de Molina Ordinis fratrum Praedicatorum Sancti Dominici expressè professi, ac eiusdem Ordinis Provinciae Beaticae Procuratoris Generalis, petitio continebat. Necnon ipsorum privilegiorum, & indultorum declarationes, & decreta, à Congregationibus Venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium desuper legitime emanata. Apostolica Auctoritate, tenore praesentium approbamus, confirmamus, & innovamus, ac de novo concedimus, illisque inviolabilis Apostolicae firmitatis robur adijcimus, ac omnes, & singulos tam iuris, quam facti, & quosvis alios quantumvis substantiales defectus, si desuper intervenerint, supplemus. Datum Romae apud Sanctum Petrum anno Incarnationis Dominicae 1625, tertio Idus Maij, Pontificatus nostri anno secundo.

13. Etiam est notanda amplissima communicatio privilegiorum, quam fecit idem Pontifex Patribus Discalceatis Ordinis Sanctissimae Trinitatis Congregationis Hispaniae, Bulla incipiente: Redemptoris nostri Iesu Christi, quinto Kalendas Aprilis anno 1634. habetur in appendice Bullarum huius Pontificis apud Cherubinum, ubi concedit: *Ut gaudeant omnibus, & singulis privilegij, libertatibus, & immunitatibus, exemptionibus, indultis, favoribus, indulgentijs, alijsque praerogativis, & gratijs univ*

ribus-

ribus locis, ac personis, etiam Canonorum, quam Clericorum Regularium, ubiuis existentium institutis, & non solum Ordinibus Monasticis, Regularibus Mendicantium, & quibuscumque Congregationibus, & praecipue Clericorum Regularium, infirmis ministrantium, & Congregationis Sanctissimi Salvatoris Lateranensis, Sancti Salvatoris de Bononia, ac etiam Sancti Ruffi Valentiae, & Sanctae Crucis Cohimbriae, Clericorum Regularium de Sommascha, & Pauperum matris Dei, & Scholarum piarum, ipsisque Monasticis Congregationibus, etiam Casanensi, alijsque Monachis, & Monasterijs Sancti Benedicti, Hieronymi, Carmelitis Discalceatis, Conventui Beatae Mariae de Guadalupe, necnon Societatis Iesu, ipsisque Cartusensium, & Praemonstratensium, & reformatorum cisterciensium, servitorum Olivetanorum Ordinibus, alijsque familijs, & Societatibus Regularibus, militijs Hospitalibus quibuscumque, & pijs locis Regularibus, ac quibuscumque per personis, nunc, & pro tempore existentibus, praeteram, & quoramlibet Ordinum per nos, & Sedem Apostolicam, ac alios quoscumque Praedecessores nostros Romanos Pontifices, necnon S. R. E. Cardinales, & de latere legatos, & quosvis Sedis praedictae Nuncios, vel etiam tam Apostolica praedicta, quam Ordinaria, & Regia, vel Imperiali, auctoritatibus respectu, aut alias quomodolibet, quibuscumque verborum expressionibus, & tenoribus in genere, vel in specie, ac particulariter tam per modum communicationis, ac ampliationis, quam simplicis, & individuae, ac particularis, & specialis concessionis, ac etiam motu proprio, & ex certa scientia, & de Apostolica plenitudine potestatis etiam iteratis vicibus: Concessis hactenus, vel confirmatis, aut approbatis, & quibus illi tam in vita, quam in mortis articulo, etiam circa peccatorum remissiones, & iniunctarum poenitentiarum, relaxationes, aut alias quomodolibet de iure, usu, aut privilegio, vel consuetudine, quomodolibet utuntur, fruuntur, potiuntur, & gaudent, uti,

frui.

frui, potiri, & gaudere possunt, & poterunt in futurum, quamvis illa sint speciali nota digna, difficilisque concessionis, & quæ in generali concessione non veniunt, non solum per participationem, communicationem, illorum extensionem, & ad illorum instar, sed speciatim, & nominatim pariformiter, æque principaliter in omnibus, & omnia absque ulla prorsus differentia, perinde, ac si dicta Congregationi illiusque Capitulis Generalibus, Ministro Generali pro tempore existenti, illiusque superioribus, & personis præfatis, specialiter, expresse, & nominatim etiam per viam, & modum simplicis, & individua, ac particularis, & specialis concessionis, etiam motu proprio, & de certa scientia, & de Apostolica potestatis plenitudine, aut communicationis, & ampliationis concessa fuissent. Et idem concedit pro secularibus visitantibus suas domos, Ecclesias, & capellas quoad quascumque Indulgentias lucrandas. Sed addit, quatenus tamen sint in usu, & non revocata, nec sub aliqua revocatione comprehensa, vti, frui, potiri, & gaudere possint non obstantibus, &c. licet nullam faciat mentionem expressam Tridentini, sufficienter intelliguntur in sua vi, quæ per ipsum Concilium reuocantur, & sic eadem est hæc restrictio, ac sunt alia relata.

14. Sed cupio intelligere, id quod in parte præservativa, tam huius Bullæ, quam alterius nobis concessæ, & aliarum similium, vbi additur §. 3. Easdem præsentis sub quibusvis similibus, vel dissimilibus gratiarum, revocationibus, suspensionibus, limitationibus, derogationibus, & alijs contrarijs dispositionibus, etiam per nos, & Successores nostros Romanos Pontifices, pro tempore existentes, sedemque præfatam, sub quibusvis tenoribus, & formis, & cum quibusvis clausulis, & decretis pro tempore factis, minime comprehendi, vel confundi, sed semper, & perpetuo ab illis excipi, & quoties illa emanant, toties in pristinum, ac validissimum latutum, restitutas, repositas, & plenarie reintegratas, & de novo etiam sub quacumque

polle-

posteriori data, quodcumque eligenda, concessas fore. Hoc est, quod non intelligo, & desidero in hac parte edoceri, nam vel per istam clausulam ligantur manus successorum Pontificum, ad derogandum hoc privilegii, & hoc non potest dici, ut notissimum est, vel non ligantur, sed remanet in eis potestas derogandi. Si ergo manet, ut revera manet, suppono, quod Pontifex successor, v.g. Sanctissimus noster Alexander VII. revocat, cum omnibus requiritis, hoc privilegium, certe manebit revocatum, a quo inquiri; restituendum est in pristinum statum? A Pontifice concedente, nempe Urbano VIII. hoc non, quia migrando evitavit expiravit sua potestas revalidandi privilegia revocata a suis successoribus, etiam si de novo miraculose resurgeret; non ab alio (Romano Pontifice excepto) quia hoc non potest fieri, nisi delegando illi talem potestatem, v.g. ipsi Religioni, vel Generali illius: Sed hoc est inauditum; imò impossibile, aliàs darentur de facto duæ potestates Pontificiæ Supremæ in Ecclesia, vna ad revocandum, & alia ad renovandum, toties quoties revocentur, quod est plusquam falsum. Adde, quod si Pontifex absolute cum omnibus clausulis requisitis revocaret hoc privilegium, & cum omnibus contentis in illo, necessario etiam revocaret dictam clausulam, & sic periret totum aedificium, quia destrueretur eius fundamentum, unde ignoro, quid speciale per dictam clausulam concedatur, nisi aliqualem maiorem firmitatem, & expressionem antecedentium.

15 Urbanum VIII. sequutus est Innocentius X. Pamphilus dictus, creatus 15. Septembris, & coronatus die 4. Octobris anno 1644. Huius Pontificis vidi tantum unquam confirmationem privilegiorum Regularium, sed cum clausulis restrictivis, de usu, & reuocatione à Tridentino. De præsentem autem Romano Pontifice Alexand. VII. creato die 7. Aprilis anno 1655. nihil novum de hac re vidi. In quo non præcipiat decreta Trident. custodiri.

R

VI

16. Videnti, candide lector, feriem, & varios modos concessionum, innovationum, extensionum, & confirmationum pro Regularium privilegijs, à tempore confirmationis, & publicationis Concilij Tridentini Attente, & sincerè perpende ea omnia cum dicendis, & non otiosum, nec inane iudicabis laborem, in supradicta sumarie referendo, afferent enim huic obstrictissimæ difficultati, non mediocrem lucem.

17. At, nota primo, quod quando Romani Pontifices utuntur illis duabus clausulis restrictivis, Canonibus, & decretis Concilij, quod non loquuntur de decretis contentis in alijs iuribus extra Tridentinum, v. g. Decreto, & Decretalibus, aut similibus, sed de inclusis in ipso Tridentino, aliàs nihil concederent Pontifices in suis Bullis pro Regularibus, quia vix invenientur privilegia (indulgentijs exceptis) quæ vel in toto, vel in parte non contrariantur iuri communi, & sic esset otiosa talis confirmatio, & innovatio privilegiorum, quod non est, nec suspicandum, & constat ex diversis modis loquendi Pontificum, nam licet aliqui apposaerint illas clausulas generales geminatas, alij tamen posuerunt solum decreta, vt fecit Sixtus V. pro Minoritis, & Gregor. XIV. pro Cisterciensibus, vt supra. Ergo quia loquebantur tantum de contentis in Tridentino. Ita Sorbus in compendio privilegiorum Mendicant. verb. *Privilegium fratrum*, vers. *Est etiam advertendum*, Rodrig. tom. 1. qq. Regular. q. 8. art. 8. Mirand. tom. 2. manual. Prælat. q. 12. art. 15. in respons. ad argum. desumpt. ex Bulla Gregor. XIII. Hieronym. Rodrig. in comp. resolut. 116. de privileg. num. 16. vers. Quartum resolve, Nald. in sum. n. verb. Clausura, vers. Dummodo, Diana 3. p. tra. 2. de dub. regul. resolut. 59. in fine, verb. Notandū, Donat. tract. 11. q. 14. n. 4. & 5. & communiter alij.

18. Secundo nota, quod illa particula *Canones*, adiuncta illi *Decretis Tridentini*, nō indicat Canones ipsius Concilij, quia contra Canones nullum est privilegium, neque

potest esse cum in Canonibus Concilij definiantur, seu expressentur res de fide. Significat ergo idem, quod decreta, nam verbum *Canon*, large sumptum, idem est, ac regula, statutū, dispositio, seu decretum. Vnde decreta per Gratianum collecta, Canones appellantur, & cap. primo, de constit. præcipitur, vt custodiantur Sacri Canones, id est statuta, seu decreta Pontificum, & contra verberantes Clericos stat. pœna Canonis, id est, ex communicationis à Canone, seu a iure lata, cap. si quis suadente diabolo 17. q. 4. & incipit. In omnibus Canonibus Canonice vivat. Nec est inconveniens, vt geminentur diversa, verba idem significantia, nam frequenter videmus in Bullis Pontificū concedentibus, seu confirmantibus privilegia, hæc repitione uti, *fruantur, potiantur, & gaudeant*, & sunt synonyma, quæ idem significant, & ideo, vt diximus, aliqui Pontifices omitunt verbum *Canones*. Sic Bordonus resolut. 52. n. 313. Donat. Dian. & ferè omnes supra relati.

19. Tertio nota, quod quando Pontifex confirmans privilegia, dicit, *Dummodo non sint contra Conciliū Tridentinum*, non intendit revocare privilegia contraria statuti Concilij Tridentini, sed solum illa, quæ illi sunt contraria, & expresse revocata ab ipso Concilio, & propterea illa clausula revocatoria Concilij, *Non obstantibus privilegijs*, additur interdum, & interdum non; vt patet ex sess. 12. vbi posuit clausulam revocatoriam, vt nullus ordinetur ante legitimam ætatem, quā non apponit sess. 23. cap. 8. cum decreto, extra tempora; sic Rodrig. tom. 1. q. 8. art. 6. dicens: sic fuisse responsum a Doctoribus Salmanticensibus; tenet etiam Suar. lib. 8. de leg. cap. 18. num. 18. ad fin. Portel. verb. Privilegiorum confirmatio, n. 31. Castro Palao, p. 1. tract. 3. disp. 4. num. 2. §. 10. in fin. Peirin. tom. 2. ad const. Gregorij XII. n. 3. Tambur. de iur. Abbat. tom. 1. disp. 18. qq. clausula 1. num. 3. Merola disp. 6. c. 5. num. 20. cum alijs.

20. Ita que sentiunt isti Authores (licet aliqui opposi-

tam sequantur) quod quaecumque privilegia, quae non revocantur expresse a Tridentino, non manent revocata, ex vi illius clausulae, imò potius manent confirmata, ut diximus disp. 6. sect. 1. num. 33. & dicemus infra, quia revera in tali clausula, *Dum non sint contraria Tridentino*, apposita à Pontificibus in suis confirmationibus, seu novis concessionibus, nec verbum adest, ex quo aliqua revocatio inferri possit, sed solum non revalidare privilegia, quae opponuntur expresse revocatis in Tridentino, & sic est restrictiva tantum, quoad illam partem, sed confirmativa quoad aliam, ex regula communi, infra referenda. Nam dicere, confirmo omnia privilegia, dummodo non sint contraria Decretis Tridentini, facit hunc sensum. Si aliqua privilegia dantur contra Tridentinum, non illa confirmo, sed abstinco à confirmatione talium privilegiorum, at si forte aliqua inveniuntur, post promulgationem Tridentini, ab aliquo Pontifice concessa, ego non denuo confirmo, nec tamen revoco, quia non confirmare, non est revocare. Hanc doctrinam destitutus auctore, sed ductus ratione, prius apud me cogitaveram, sed postea laetus inveniam eam sequentem a Patre Merola tom. 3. de leg. disp. 6. cap. 4. dub. 1. n. 36. ubi reddens rationem illius, ait, quod valor privilegij, prius acquisiti, non pendet à posteriori confirmatione. Aliud enim est revocare, aliud nolle confirmare de novo; per quod nullo modo laeditur, quod antea confirmatum, & validum erat. Sic sentit etiam sapientissimus noster Urbanus ab Ascensione in sua Theologia Morali tract. 2. cap. 3. de confirmatione privileg. regul. 7. §. 4. *Superadditur*, ubi late, & docte probat intentum, & reg. 8. sequenti, adducit in confirmationem varia exempla, & declarationem Sacrae Congregationis Concilij; sequitur etiam Portel, verb. Privilegium, num. 26. universaliter loquendo. Quae doctrina pro dicendis infra est valde notanda.

Disputatio. Dices, si per dictam clausulam, nihil revocatur, ergo super:

superflue adhibetur, si quidem sine illa intelligerentur revocata privilegia, quae expresse revocantur a Tridentino, quia ut diximus supra, ad derogandum decretis Tridentini (quae habent clausulam derogatoriam privilegiorum) requiritur, ut fiat de illis saltem generalis mentio per clausulam, *Non obstantibus revocationibus Conciliorum Generalium*, sive saltem; nam plus requiritur in Tridentino, ut diximus disput. de revocat. sect. 3. & 4.

22. Concedunt Rodriguez, & alij quod etiam si illa clausula non apponeretur expresse, intelligeretur apposita implicite; negant tamen, quod superflue, & otiose apponatur, ex varijs rationibus. Primo, ait Rodriguez, quod vtiliter apponitur ad firmendam regulam in contrarium, id est, ut intelligerentur confirmata à Tridentino, quaecumque privilegia contraria alijs Concilijs, iuxta regulam multorum Doctorum dicentium, quod in generali concessione potestatis absolvendi à peccatis, non veniant casus reservati, similiter quamvis per confirmationem in forma communi non restituantur privilegia invalida, vel amissa, seu revocata, nihilominus si in tali confirmatione addatur exceptio unius privilegij, alias invalidi, revocati, aut a nisi; eo ipso intelligitur mentem confirmantis esse, confirmare omnia alia, etiam si essent amissa, vel irrita, vel revocata, quia exceptio firmat regulam in contrarium, in casibus non exceptis, ut docet Bald. in feud. tit. per quos fiat investitura, cap. 1. num. 2. & l. Tribunus, §. vlt. ff. de milit. testam. quem allegat, & sequitur Iason in l. vlt. ff. quod quisque iur.

23. Neque obstat dicere, quod ex hac solutione sequitur, quod magis extensa reddatur confirmatio privilegiorum, cum illa clausula, quam sine illa, quia cum illa solum excipiuntur revocata expresse à Tridentino, & confirmantur omnia alia, & sine illa omnia Concilia Generalia intelligerentur excepta, consequens vero videtur falsum. Sed Rodrig. Portel, & alij supra relati libere concedunt,

& etiam Barbosa de clausulis, claus. 124. num. 3. & 4. cum alijs, quod hæc clausula ad hunc tantum finem appolita est, ut servatis illatis, quæ expresse revocantur à Tridentino, cætera omnia privilegia, etiam contra disposita in Concilijs Generalibus, intelligantur ab ipso confirmata, & validata. Vnde, ut diximus notabili tertio in tali clausula nulla revocatio includitur, sed servatum tantum manet Tridentinum, in his quæ expresse revocat.

24. Aliam solutionem exhibet Pater Suar. cap. 19. n. 7. dicendo; illam exceptionem positam esse a Pontificibus, quia voluerunt omnino certas manere revocationes factas à Tridentino, quod non ita esset, sine illa clausula, quia cū illa non remanebat locus opinionibus, & interpretationibus diversis. Si enim, ut vidimus disp. 4. lect. 3. n. 21. multi, & graves Auctores sentiunt, quod per clausulas generales post Tridentinum, derogantur omnia contenta in decretis ipsius Tridentini, licet hoc negēt, de decretis aliorum Conciliorum, propter ibi dicta de remissione facta ab ipso Concilio Summis Pontificibus, circa statuta in Tridentino. Igitur, ut obviaret huic, & similibus interpretationibus, necessarium fuit apponere dictam clausulam, ut Sacrum Concilium indemne servetur, in his, quæ revocat.

25. Instabis adhuc, quod aliqui Pontifices expriment in suis Bullis se confirmare privilegia, quæ non sunt sub illis revocationibus comprehensa, & postea addunt, nec sunt decretis Concilij Tridentini contraria, sic fecerunt Gregor. XIV. in confirmatione privilegiorum pro Clericis Ministrantibus infirmis, & Clemens VIII. pro confirmatione Benedictinorum Vallisoleti, & Præmonstratensium; sed per prima verba generalia excipiuntur etiam privilegia revocata à Tridentino: Ergo per secunda verba excipiuntur quælibet decreta Tridentini, & sic revocata manent omnia privilegia, ex vi dictæ clausulæ in 2. part. verborum appolitæ. Sic sentiunt non pauci dicentes; per illam.

Illam clausulam, *Dummodo non sint contraria Tridentino*, derogari omnia privilegia, quæ quovis modo decretis Tridentini contrariantur, & ideo dicunt, quod solum ad hoc declarandum Pontifices addiderunt, *Quatenus Concilio Tridentino non contrariantur*, ut fecerunt Greg. XIV. in confirmatione privilegiorum Ordinis Cruciferorum, ministrantium infirmis, & aliorum, ut vidimus in hac sect. a num. 4. Quod etiam fecerunt alij Pontifices, ut ibi dicitur, & refert Hieronym. Rodr. resolut. 116. n. 8.

26. Sed respondetur persistendo in resolutione nostræ sententiæ, per ea, quæ responderet Suarez supra, quod licet confirmatio ex certa scientia habeat vim restituendi privilegia amissa per non usum, vel contrarium usum, nihilominus aliqui Pontifices confirmando aliqua privilegia ex certa scientia addiderunt *etiam, si in usu esse desierint*, ut fecit Gregor. XIII. in confirmatione pro Cisterciensibus, teste Rodriguez ubi supr. Vnde sicut hic, illa verba addita, ex eo, quod sunt quasi repetita, seu repetitio priorum, non indicantur otiosa, sed ponuntur maioris explicationis gratia, & maioris roboris, sic in nostro casu, omnia alia verba diversa, unum finem respiciunt; nempe, quod quæcumque opponuntur derogatis à Tridentino, intelligantur firma in suis derogationis, ut præcludantur effugia omnium interpretationum.

27. Et quod hæc fuerit mens Pontificum apponentium illas clausulas geminatas, firmari potest ex confirmatione supra relata ab Urbano VIII. pro Patribus Trinitarijs Discalceatis, addendo: *Quatenus tamen sint usu, & non revocata, nec sub aliqua revocatione comprehensa, nihil dicens de Tridentino, quia iudicavit, quod si adderetur clausula, nec sint contraria decretis Tridentini, relinqueretur locus opinandi probabiliter, quod solum in illis clausulis continebantur revocata in Tridentino, & sine illa cum solis, quæ ibi apponit, exprimebantur quæcumque privile-*

gia, quæ non erant in usu, vel sub aliqua revocatione comprehensa, siue in Tridentino, siue extra, unde communicatio, & confirmatio huius Bullæ pro Trinitarijs, & similibus, minus amplæ sunt, quo ad hoc, quæ alia multæ.

28. Habes ex dictis in tota hac sectione quibus clausulis restrictivis vsi sunt Pontifices in confirmationibus, seu concessionibus privilegiorum, & quomodo per eas nihil intenderint revocare, sed solum coarctare, & restringere, quoad ea, quæ expresse in Tridentino fuerunt revocata. At qui circa clausulam, *Dummodo sint in usu*, nihil diximus, an di quod dicit Pater Suarez cap. 18. Non enim ei placet intelligentia Rodrig. tom. 1. quest. 8. art. 1. qui accipit eam universaliter, ita ut per restrictionem saltem significetur Pontificem solum velle confirmare privilegia, quæ sunt in viridi observantia, ac suum valorem retinent, non autem illa, quæ ex quacunque causa invalida sunt, siue per revocationem, siue per aliam causam, quod Suariorum non placet, sed ait, quod intelligenda est de sola illa nullitate, quæ per non usum, vel per contrarium usum inducta est, quia in rigore, hæc tantum significant verba, *Quatenus sunt in usu*, quare alia privilegia, quæ suum valorem amiserunt per revocationem, ceduntur manere confirmata.

29. Addit tamen postea Rodrig. quest. 20. art. 28. quæ sequitur Potel. verba *privilegium*, num. 62. quod quando privilegia confirmantur *ex certa scientia* absque dicta clausula, ut fecit Sixtus V. in confirmatione pro Minoritis, manent confirmata etiam, quæ non erant in usu, vel erant deperdita per contrarium usum; secus si non apponatur clausula *ex certa scientia*, sed addit Potel. quod sua privilegia cum clausula *ex certa scientia*, sunt confirmata a septem Pontificibus, nominatis à se ibi. Recolantur quæ diximus de amissione privilegiorum per non usum, vix erit reperiri poterit privilegium, quod ex hac parte invenitur deperditum. De alijs autem clausulis, quæ solent apponi in confirmatione, seu concessione privilegiorum, sufficien-

cienter constat ex dictis quomodo intelligendæ sunt.

SECTIO III.

An hodie quoad forum conscientie habeant valorem privilegia revocata etiam expresse a Concilio Tridentino.

1. **Q**uestio æque gravis, ac utilis est, sed non minus difficilis reddunt fundamenta, tam intrinseca, quam extrinseca, quæ pro utraque parte affirmativa, & negativa, inveniuntur in authoribus.

2. Et quidem loquendo de revocatis extra Tridentinum, siue in iure communi, siue in alijs Concilijs Generalibus, partem affirmativam tenent omnes Authores sentientes per Tridentinum solum revocari, quæ in eo expresse revocantur, & cætera omnia ab ipso Concilio confirmari, quos retuli, lect. 2. anteced. & constat ex ibi dictis, & ex diversis privilegijs ibidem, & alibi adductis, quæ quia facile possunt videri in Bullario, & Authoribus, ideo ab eis me abstineo.

3. Tota ergo difficultas sita est in privilegijs expresse revocatis à Tridentino, videlicet, an hodie ex aliquo vivæ vocis oraculo, vel ex alio capite sint in sua vi, saltem pro foro conscientie? Negant multi ex revocatione facta à Greg. XIII. in sua Bulla, *In tanta rerum, & negotiorum mole*, relata supra lect. 1. num. 1. huius disp. per quam sentiunt isti Authores, quod revocavit Bullam Pij V. cum somnibus ab eo concessis in favorem Religiosorum, sub quibuscunque formis, etiam vivæ vocis Oraculo; ait enim Gregorius, *Quin etiam abrogamus omnia irritantia, & alia decreta, & quæcumque alia ipsi litteris, & constitutionibus apposta* (intellige a Pio V. suo antecessore) *& alias eorum occasione, vel causa facta, huius nostri statuto,*

ordinationi, & reductioni contraria. Non ergo ex tunc valorem potest habere aliquod privilegium, seu Oraculum contra revocata in Tridentino. Tenent sic Ludovicus Lopez part. 1. instr. cap. 8. Miranda tom. 2. quest. 42 art. 3. & expressius tom. 1. quest. 39. art. 1. conclus. vnic. Fr. Ioann. de la Cruz lib. 8. cap. 3. dub. 3. conclus. 3. Baseus, verb. Privilegium, num. 64. & Merola disp. 6. cap. 5. dub. 1. num. 39. ubi ait: Quidquid sit de his opinionibus, certum est hodie non posse Regulares vti, nec in foro conscientiae supradictis privilegijs, quia Gregorius XV & Urbanus VIII. omnes concessiones a Summis Pontificibus, viuae vocis Oraculo factas, revocarunt.

4. Nihilominus alij multi nervose defendunt; posse hodie Regulares vti suis privilegijs etiam expresse revocatis à Tridentino pro foro conscientiae.

5. Probant primo, quia constitutio revocatoria Gregorij XIII. loquitur solum de concessis à Pio V. contra disposita, & ordinata in Tridentino, non utcumque, sed prout ex illis litigia, & perturbationes inter Episcopos, & Regulares poterant oriri in foro externo, ut constat ex verbis proemij dictae constitutionis Gregorij; in quibus mens Papae maximè dignoscitur, ut suo loco probavimus, nempe disp. 1. sect. 3. num. 2. ait igitur: *Deum animadverrens, quod ea omnia multis dubitationibus involuta, magnisque difficultatibus obstruata, multas, magnasque dissensiones, altercationes, & lites inter praedictos locorum Ordinarios, & fratrum ipsorum Ordines, non sine gravi Divini culens, & animarum detrimento, ac populorum scandalo, concitaverant, &c.* Haec Gregorius in sua revocatoria, inentionem faciens de illa Bulla reformativa, quam postea voluit publicare Pius V. sed numquam publicavit.

6. Cum ergo usus privilegiorum Mendicantium in foro conscientiae secreto cum prudentia, & circumspectione exequutus, nec magnam, nec parvam litem inter praedictos

excit-

excitare possit, ut ait Pater Donatus infra referendus; & supra dicta fuerit causa finalis revocatoriae Gregor. XIII. ex qua debent interpretari privilegia ample, vel strictè, ut habetur, cap. cum cessante, de appellat. & probavimus, disp. 1. sect. 3. num. 2. firmum fundamentum praebet dictum proemium intelligendi, seu interpretandi Bullam revocatoriam Gregorij, ut loquatur solum de foro externo, non vero de foro conscientiae occulte exercito, ex quo lites, & scandala non oriuntur, sed maxima consolatio animarum, & sic tenent Henriquez lib. 7. de indulg. cap. 24. num. 8. & lib. 13. de excommunicat. cap. 40. num. 2. Rodrig. tom. 3. q. 15. art. 6. Thom. Sanchez tom. 2. lumen. lib. 5. cap. 4. num. 16. Vega 4. p. casu 38. comp. Societ. verb. Concilium Trident. §. 3. Capuccinus in compend. 1. p. fol. mihi 68. Ioan. Praepositus 3. part. quest. 83. art. 3. n. 151. Bartolom. a S. Fausto in Thesaur. Relig. lib. 5. quest. 167. num. 2. & dicit esse multorum Doctorum, probabilemque reputant Portel. verb. Privilegium, num. 64. & Diana, de dub. regul. resol. 59. Et quod mihi magni ponderis est, quod hanc partem est sequutus Pater Frater Petrus a Conceptione nostrae reformatae familiae, vir doctissimus, & valde prudens, ac timoratae conscientiae in manuscriptis, quos ego ab ipso accepi, & vidi, qui in nostra Carmelitana reformatae familia per 30. annos, & plus, Cathedra Sacrae Theologiae moderavit, Salmanticae, & Compluti, & plenus dierum, & meritum in ipso exercitio litterario, evitavit migravit, cum magna sanctitatis opinione.

6. Potest confirmari ex instantia adducta ab his Authoribus ex privilegio Bullae Pij V. die 23. Augusti 1570. quod ad litteram referunt Rodrig. ubi supra, & in Bullario ad constitutionem Pij V. Passarell. citatus à Rodrig. ibidem, Tambur. de iur. Abbatiss. disp. 4. quest. 6. num. 14. & alij ubi concedit Pontifex Monialibus Ordinis Praedicatorum, ut Novitiae, in articulo probabili mortis constitutae, possint emittere professionem solemnem in manibus

Ab-

Abbatissæ, seu Priorissæ, etiam si antequam novitiatus non expleverint, dum habeant ætatem requiritam, non p̄ annos 16. quo privilegio gaudent aliæ Religiones participantes in privilegijs, & non solum scemina, sed etiam viri, ut docet Faustus ubi sup̄. num. 1. cum alijs. Quæ concessio est expresse contra Tridentinum, sess. 25. cap. 15. de Regularib. & cum revocatione omnium privilegiorum & cap. 22. annullat professionem, quæ non fit post annum expletum probationis, & nihilominus præfari Doctores sentiunt esse in sua vi privilegium supra dictum Pij V. contra Tridentinum; nec revocatum fuisse à Gregor. XIII. quia eius revocatio solum intelligitur de his, quæ lædunt iurisdictionem Episcoporum, quod non habet professio Novitiorum, quantum ad integritatem anni novitiatus.

8. Et quamvis aliqui ex præfatis Authoribus sentiant talem professionem esse iterandam, si Novitius reddeat ad pristinam salutem, Sanchez tamen, & Bartholomeus à S. Fausto, & alij multi defendunt, quod talis professio est absoluta, & vndequaque valida; supposito dicto privilegio, eodem modo, ac sunt aliæ professiones, ac proinde non indigere aliqua repetitione, seu renovatione, si Novitius vivat. Vnde hæc sententia non potest negari, quod sit probabilis ob autoritatem tantorum Doctorum, & hoc absque recurſu ad vivæ vocis Oraculum, de quo iam dico.

9. Alij Doctores probant hanc eandem sententiam ex alio fundamento, nempe ex vivæ vocis Oraculo Pij V. relato à Rodrig. tom. 2. Bullarij ad fin. Bullæ Pij V. & à Comp. Societatis, tit. de Concil. Trid. §. 3. sub anno 1566. die 3. Martij, & servatur eius copia authentica (ut refertur) in archivio Sancti Ioannis Regum Toletanæ civitatis, in quo concedit Patribus Minoritis, ut vi possint omnibus suis privilegijs, etiam revocatis à Tridentino pro foro conscientiæ tantum, quod extenditur ad cæteros Religiosos, propter mutuam privilegiorum communicatio-

nem;

nem; & cum in probabilissima sententia Innocentij, cap. constitutus, num. 2. Felin. conf. 6. Lezan. tom. 1. cap. 3. num. 21. Peiræ. tom. 1. privileg. ad contit. 17. Julij II. & aliorum, sub nomine privilegij, saltem in odiosis, non comprehendantur Oracula, quia in rigorosa significatione verborum, privilegium non significat Oraculum, non mansit revocatum dictum Oraculum Pij V. per Bullam Gregorij, quia de Oraculis non facit expressam mentionem in sua Bulla revocatoria, quod erat necessarium, ut revocata intelligerentur, iuxta Doctores allegatos, quos sequitur Pater Hinojosa in directorio decis. regular. verb. *Confirmatio gratiæ*, decis. 4. & alij referendi infra disp. 8. de Oraculis sect. 3.

10. Sed objicies, quod omnia Oracula revocavit primo Gregor. XV. sub anno 1622. die 2. Julij. Bulla incipiente *Romanus Pontifex in specula*; & postea Urbanus VIII. confirmavit, & ampliavit eandem revocatoriam, in sua constitutione, anni 1631. die 20. Decembris, ubi cum Gregorius reliquisset in sua vi Oracula authentica, manu alicuius Eminentissimi Cardinalis subscripta, vel concessa ad instantiam Regum: Omnia ista revocavit Urbanus, licet postea const. 29. in appendice Cherubini, incipiente: *Alias felicis recordationis*, in hoc temperamentum adiecerit, de quo infra disp. 8. sect. Ergo hodie nihil valet Oraculum Pij V. relati, & similia; licet sine his revocationibus valerent, per doctrinam traditam.

11. Diversimode intendunt aliqui hanc difficultatem evincere. Pater Donatus tetigit eam tract. 11. q. 17. art. 20. & postea tract. 16. quæst. 1. & 8. & in utroque loco insinuat duplicem solutionem. Primam, quod Oraculum Pij V. fuit tantum pro foro conscientiæ, at revocatoriæ Gregorij XV. & Urbani VIII. cum fuerint generales, non comprehendunt forum conscientiæ, quia veluti odiosa debent restringi ad solum expressa. Vnde sicut multi relati supra tenent probabiliter, quod sub revocatione generali

nerali.

nerali privilegiorum per Bullam, non veniunt Oracula, nisi exprimantur, ex eo, quod sub nomine privilegij rigorose semper, non significatur Oraculum, sicut sub revocatione Oraculorum, non cadunt Oracula, quæ solum forum conscientie respiciunt, nisi exprimantur. Sed hæc solutio pro casu præsentis, aliqualem patitur difficultatem, quia tam Gregor. XV. quam verb. 8. videntur loqui de omnibus Oraculis, tam pro foro interno, quam pro foro externo, ut ex ipsis videtur constare. Nec alia solutio, quam adhibet ibidem Donatus ex Portel. videlicet, quod Urbanus VIII. revalidavit omnia Oracula pro foro conscientie, habet fundamentum, quia non invenitur tale Oraculum Urbani VIII. unde Portel. in quo fixus est Donatus, postquam hoc dixerat, ex quadam relatione privata, tom. 1. respons. in fine. Postea tom. 2. respons. etiam in fine, suam retractavit sententiam, quia re melius inspecta, invenit non habere firmum fundamentum, ut videri potest in ipso. Nec potui invenire hucusque Authorem, neque in Romana Curia, fere per octo annos existens, tale audivi, quamvis solenter inquisivi, quæ hunc modum dicendi sequatur, & sic omnino rejiciendus est, non enim hoc unquam concessit Urbanus VIII.

12. Alij dicunt, quod Oracula, quæ iam sortita sunt suum effectum, licet habeant tractum successivum, expresse excipiuntur a Greg. XV. in sua revocatoria, & quavis hoc non exprimat in sua Bulla Urbanus VIII. intelligitur talia Oracula excipere, quia iuxta mentem Gregorij XV. in ijs, quæ non expressit Urbanus, se confirmare intendit revocatoria Gregorij. Ita Lezana tom. 1. sumur. cap. 2. n. 21. Peirin. tom. 3. privileg. ad constit. 18. Urbani VIII. Nouar. in Lucerna Regul. verb. Privilegium, num. 4. Donatus tract. 16. q. 5. num. 7. Pater Leander Trinitarius reformatus tract. 9. de matrim. disp. 24. qui probant sic fuisse declaratum à Sacra Congregatione Regularium ad instigationem R. Patris Molinæ Ordinis Prædicatorum. Quam de-

clarationem inter alios adducit Peirin. tom. 2. privileg. ad constit. 3. Gregorij XV. & Pater Castellinus de election. Canon. cap. 5. n. 37. & nos infra disp. 8. sect. 3. Quæ doctrina ductus Pater Leander relatus intendit probare, quod Religiosi possint dispensare cum coniuge impedita ad petendum debitum, vel ex voto castitatis, vel ex affinitate contracta ex copula cum consanguinea vxoris, quia et si privilegia hinc potestatem concedentia sint viæ vocis oracula, cum iam fuerint sortita suum effectum, & habeant tractum successivum, & respiciant effectum pro tempore futuro, non sunt revocata, neque a Gregor. XV. neque ab Urbano VIII. Quæ doctrina meo videri fundatur in alia, quam tradit Pater Donatus tract. 16. q. 4. de Oraculis, n. 2. ubi ait: *Verum, quia reperiuntur quedam indulta, gratia, & facultates oraculo viæ vocis concessa, quæ etsi sunt accepta actum primum, & primarium effectum, non tamē sortita sunt actum secundum, & effectus omnes, secundarios successive futuros, & totales, videlicet, si quis Oraculo viæ vocis habeat facultatem absolvendi omnes ad se accedentes, vel à reseruat, vel dispensandi in votis, nihilominus hucusque respectu aliquorum, aut nullorum prædicta facultate non est usus: & ipsa gratia concessa, & acceptata, dicitur actus primus, vel primarius effectus; actus vero secundus erit actuale exercitium eiusdem potestatis, & per primum reputatur absolute gratia sortitam fuisse suum effectum primarium, nempe per acceptationem quod sufficit.* Hæc Donatus, & statim subdit, quod à Religiosis sui Ordinis propositum fuit Sacrae Congregationi Regularium dubium. *An viæ vocis oracula, quæ habent tractum successivum per tempore futuro comprehendantur sub revocationibus, Gregor. XV. & Urbani VIII. & respondit, quod non, sed manent in sua vi, ut per extensum refert Castellinus de electionibus canon. cap. 5. num. 37. vers. Pro parte.* Peirin. tom. 2. privileg. ad constit. 3. Gregor. XV. num. 11. itaque videtur clare sentire Pater Donatus, & cum eo Pa-

ter Leander citatus, quod semel gratia facta per vivæ vocis oraculum, & acceptata ante præfatas revocationes, siue fuerit reducta ad exercitium, siue non, quoad omnes actus, pro futuris temporibus, occurrentes, manet in sua vi, etiam post revocationes Gregorij XV. & Urbani VIII. fatentur enim, quod præfata gratia sortita sunt iam suum effectum primum, qui consistit in ipsa acceptatione, & sic poterit exerceri, circa omnes actus pro futuris temporibus occurrentes, v. g. absolutiones, & dispensationes, & alia similia, alias non bene deduceret ex relato fundamento Pater Leander, quod Regulares possunt dispensare cum uxoris impedimento in petitione debiti, ex vi oraculorum vivæ vocis, etiam post revocationes dictas. Quæ doctrina sic late intellecta, mihi non placet ex ea enim sequitur, quod revocationes Oraculorum Gregor. XV. & Urbani VIII. essent prorsus inutiles, & nullius momenti; quia cum omnes gratiæ, & facultates concessæ Religiosis ante ipsas revocationes per vivæ vocis oracula, sint acceptatæ, & multæ positæ in executione, quoad aliquos actus, si hoc sufficit, ut dicatur, quod sortitæ sunt suum effectum, cum tractu successivo, pro futuris temporibus, & nullæ istarum sub relatis revocationibus clauduntur, quid est quod revocarunt dicti Pontifices? cum nullum Oraculum inveniretur tempore revocationum, quod non esset acceptatum, vel à Religionibus, vel à Religiosis, & per consequens, quod tunc non fuisset sortitum suum effectum, saltem primum, imò, & fere omnia, etiam secundarium, quoad aliquos actus, cum tractu successivo ad omnes futuros. Certe ego non invenio, quid revocaverint. Unde sicut Pater Leander colligit ex dicta doctrina quod Regulares possunt hodie uti potestate sibi concessa per Oracula dispensandi in impedimento petitionis debiti, poterit ipse, & quilibet alius dicere, quod possunt similiter uti Oraculis pro dispensationibus, & absolutionibus sibi concessis à Summis Pontificibus ante dictas revocatio-

nes. Quod durum videtur, & contra mentem Gregorij XV. & Urbani VIII.

13. Non tamen improbo, sed potius aprobo doctrinam à multis traditam de exceptione Oraculorum, quæ sortita sunt suum effectum, etiam cum tractu successivo, pro futuris temporibus; si intelligatur solum de Oraculis, quæ in suo effectu principali unicum tantum habent actum, licet successivè transeuntem. Sit exemplum in Religioso, qui à Romano Pontifice obtinuit per vivæ vocis oraculum gradum Magistri, seu Præsentati. Iste talis gaudet gradu recepto, & præminentijs illi annexis quandiu vivit, etiam post prædictas revocationes, siquidem effectus principalis est constituere graduatum in tali dignitate, & cum præminentijs, honoribus, & exemptionibus illi annexis, quibus per totam vitam gaudet, quia reputatur, & est unicus effectus, licet in exercitio non semper manifestetur ex defectu casuum occurrentium. Alia exempla adducam videunda disp. ult. de Oraculis.

14. Præfata autem doctrina minime currit in recipiente, v. g. potestatem absolvendi, seu dispensandi cum quolibet ad se accedente, siue cum aliquo, vel aliquibus exercuerit suam potestatem, siue non; quia respectu cuiuslibet non absoluti, vel non dispensati, res est integra, cum nullâ connexionem habeat dispensatio, seu absolutio unius cum dispensatione, seu absolutione alterius, neque enim illa potestas habet tractum successivum per unicum actum, ut requiritur; unde adveniente revocatione, manet revocata illa potestas respectu eorum, qui non sunt absoluti, seu dispensati. Quæ doctrina præterquamquod eam confirmabimus ex declaratione Sacrae Congregationis disp. ult. de Oraculis, contare videtur ex verbis revocatoria Gregorij XV. ibi: *In ijs videlicet, quæ non sunt sortita suum effectum; tenore præsentium revocamus, cassamus, tollimus, abrogamus, & annullamus.* Quando ergo potestas cõceditur ad plures actus inter se minime connexos, seu dependentes,

vi detur necessarie concedendū; manere facultatē revocata, quoad illos actus, qui in executione, seu in effectu nō sunt positi. Hoc enim exprimunt illa verba: *In ijs videlicet, quæ non sunt sortita suum effectum, apposta post omnia, & singula indulgæ, facultates, privilegia, gratias, concessionesque.* Ecce quomodo clare revocat hæc omnia, in ijs quæ non sunt sortita suum effectum. Ergo in his, quæ sortita sunt suum effectum non cadit revocatio. Vnde manifestè apparet esse verisimile doctrinam traditam; alias inutilis omnino forent revocationes Gregorij XV. & Urbani VIII. sic sentiunt Bordon. tom. 1. Concilior. seu resolut. Regul. resol. 3. n. 8. noſter Lezan. tom. 4. summ. verb. Oracula, n. 6. circa finem, male intellectus ab aliquibus, & male citatus pro opposita sententia, ubi merito conqueritur hos non rectè percepisse id, quod de hoc puncto dixerat tom. 1. cap. 3. num. 21.

15. Aliud fundamentum pro dicta sententia potest de summi ex sine derogatoriariū Gregor. XV. & Urbani VIII quo cessante, cessat revocatio, vt diximus. Finis ergo Gregorij fuit, vt occurreretur abusus, & varijs difficultatibus ex privilegijs à Sede Apostolica, viva vocis oraculo, sæpè concessis, vt ait Urban. VIII. in relatione revocatoria Gregor. XV. §. 1. Insuper addit ipse Urbanus se moveri: *Quia sæpè ab his, in quorum favorem viva vocis oracula emanarunt, minus Canonica interpretatione extendebant, & perperam in disciplina Ecclesiastica detrimentum, executioni mandabant.* Igitur quando cessant abusus, & difficultates, & cum prudenti scientia, & matura deliberatione oracula exercentur, non manent revocata, neque a Gregorio, neque ab Urbano, quod cum fere semper à viris doctis, & prudentibus, pro foro conscientia fiat, in sua vi remanebunt dicta oracula, præcipuè illud Pij V. super relatum.

16. Ex quo fundamento colligit P. Donat. tract. 16. q. 7. quod oracula concessa Prælati pro bono regimine Religio-

gionis, & salute animarū suorū subditorū, nō cōprehenduntur sub dictis revocationibus, quia Prælati nō abutuntur Oraculis sibi cōcessis, neque sine magna prudētia, & circumspectione illa interpretantur. Et sic fuisse declaratū à Sacra Cōgregatione Regulariū testatur Castell. de elect. canon. c. 5. n. 37. & ipse Donat. Sed an hæc doctrina sustineri possit, & quomodo, dicemus disp. 8. de Oraculis sect. 8. à n. 1. vsque ad 3. inclusive. Aliam rationē in favorem huius sententiæ ministrabit doctrina sectionum sequentium; præcipuè sect. 7. à n. 15. videantur ibi dicenda.

SECTIO IV.

De diversitate confirmationum privilegiorum.

1. **P**RO intelligentia supponi debet vulgaris distinctio duplicis cōfirmationis. Una dicitur in forma cōmuni, vt cōstat ex cap. *diversitatis*, de concess. præbend. Alia dicitur in forma speciali, & cōmuniter appellatur ex certa scientia, cap. 1. de transact. ibi: *Plenissime notionis*; vbi id notat gloss. & in c. *Veniens*, eodem tit. Nec desunt, qui sentiant, quod nisi in cōfirmatione addatur verbū aliquod, quo declararetur mens Pontificis intēdētis cōfirmare solum in forma cōmuni, v. g. cōfirmo privilegium *provt factū est, vel provt est in usu*, vel quid simile, cōfirmatio absolute prolata cōsebitur perfecta, & valebit, sicut si esset ex certa scientia. Sic sentiūt Abbas, Ioan. Andreas in cap. examinata, de cōfirmat. util. vel inutil. Alexand. conf. 54. n. 9. lib. 1. & Bartol. cōf. 195. n. 2. lib. 1. Sed oppositū tenēdū est, cum cōmuni sententia: Vnde nisi in cōfirmatione inveniantur ea, quæ iam dico, semper reputanda erit in forma cōmuni, sic Suar. lib. 8. cap. 18. num. 3.

2. Supponendum est secundo, cōfirmationem privilegiorum posse fieri, vno modo cum perfecta noticia eorū, quæ cōfirmantur; alio modo, cum sola cognitione con-

fusa privilegij, quod proponitur confirmandum, vt antea concessum erat, sine alio examine, vel districtiori noticia illius. Quando igitur confirmatio fit priori modo, dicitur ex certa scientia: quando vero fit posteriori modo, dicitur in forma communi. Vnde quando in ipsa confirmatione adduntur verba aliqua, quibus sufficienter significatur præcessisse examen, seu cognitionem perfectam, erit ex certa scientia: quando vero in confirmatione hoc non invenitur, erit in forma communi.

3. Vt autè agnoscas hanc differentiã adverte, quod si in instrumēto cōfirmationis inferatur totus tenor prioris privilegij cōfirmandi, tunc proculdubio cōfirmatio est ex certa scientia, quia agnoscat Pontifex totum negotium, & suã adhibet authoritatē, & voluntatē confirmandi, iuxta cap. *Venerabile*, de cōfirmat. vtil. ubi: *Et ad maiorem rei evidentiã in litteris confirmationis, tenor cōpositionis insertus*, vbi gloss. addit: *Illam confirmationē fuisse ex certa scientia, quia Papa cō omnia ea viderit, confirmavit*, sed tenor verborū non requiritur, cū in confirmatione ponitur clausula ex certa scientia, vt latè diximus, quia hæc clausula est sufficiens signū talis cognitionis; nam cū per eam Princeps affirmet se confirmare ex certa scientia, illud quod facit, illi credendum est; ita Panormit. & alij communiter, quos refert, & sequitur Felin. cap. cū inter, de except. vbi à principio disputat latè hanc, & aliam quæstionem; an videlicet necessariã sint in rescripto formalia verba *ex certa scientia*, & Suar. lib. 8. cap. 18. num. 6. ait: Cum ipso Felino, quod non est necessaria clausula expressa; *ex certa scientia*, vt confirmatio dicatur talis; sed sufficere, quod ex alijs verbis eiusdem rescripti; seu ex narratis in illo, constet principem cum plena facti cognitione processisse; & sic sufficit clausula æquipolens illi, *ex certa scientia*, qualis est illa de *plenitudine potestatis*, quia per hanc clausulam significat Pontifex se velle operari, non tantum secundum commune ius; sed

sed etiam supra, vel contra illud, quod non præsumitur facere, nisi ex certa scientia operetur, sic Suarez ibidem cum alijs. Et eadem ratione ait, censetur sufficere clausulam, *non obstante lege disponente in contrarium*, vel si dicat: *Non obstantibus quavis lege, statuto, consuetudine, & privilegio, quorum tenores pro expressis, &c.* quia tunc censetur vi plenitudine potestatis. Similiter quoties est secunda insio, seu geminatio rescripti, quia hæc geminatio habet vim certæ scientiæ; sic Decius conf. 649. in fin. Tusch. tom. 2. lit. C. conclus. 708. n. 41. & alij, cum Merolla disp. 6. cap. 5. num. 5. Donat. tract. 11. q. 5. num. 6. Denique addit Suar. communiter hanc certam scientiam, intelligi de scientia facti, nam de scientia iuris semper præsumitur in confirmatione, quæ fit ex certa scientia, quia Princeps habet ius in pectore, & illud ignorare non præsumitur, cap. 1. de constit. in 6. Quod in privilegijs omnes admittunt, etiam non in omnibus rescriptis idem concedant, vt videri potest in Felin. cap. nonnulli, in 2. obiect. contra quartam fallentiam.

4. Ex quibus facile colligitur, quod quando in confirmatione nullum verbum sufficiens additur, ex quo constet, confirmationem processisse, habita plena noticia prioris privilegij, semper erit in forma communi, quæ nihil aliud est, quam quædam simplex approbatio facti præteriti, neque ampliat, neque supplet defectus, si forte inveniuntur in privilegio confirmando; neque validum reddit, quod erat nullum, ex qualibet causa: & ratio est, quia licet beneficium Principis sit latè interpretandum, non tamen vitra proprietatem verborum, sed verbum *Confirmo* pure prolatum, non est verbum donandi, nec faciendi aliquid de novo simpliciter: sed tantum approbandi, quod factū est, vt aperte supponitur in cap. inter, de fid. instrum. §. ceterum, & §. cum igitur; sic Suar. num. 7. cum communi.

5. Dices, quid si addatur tali confirmationi clausula *innoyamus, vel de novo concedimus?* dixi, si addatur,

quia vix invenietur posita in cōfirmatione privilegiorum, nisi quando confirmatio fit ex certa scientia, vt bene notat Suar. num. 5. cap. 20. Respondet ipse Suarez, quem sequuntur Merola, Castro Palao, & alij moderni, quod si fortè talis clausula inveniat, posita in confirmatione communi, nihil de novo concedit, neque revalidat, sed est quali repetitio eiusdem rei, posita ad maiorem expressionem, & sic non dat novum ius, nec valorem actui, neque addit aliquid supra confirmationem communem, & ideo raro, vt dixi, ponitur, nisi quando confirmatio fit ex certa scientia; sic Suarez num. 7. & prius cap. 18. num. 9. dixerat, quod in confirmatione in forma communi subintelligitur conditio, si id quod confirmatur subsistit validum. Quare si hæc conditio non purificatur, nihil fit per talem confirmationem, etiam si addatur verbum innovamus, vel de novo concedimus.

6. Neque enim proprietates verbi *innouandi*, cogit interpretationem ex vi illius fieri cum nova concessione privilegij. Verum est, quod quando cadit talis confirmatio communis super actum validum, & confirmabilem, seu capacem confirmationis, accipit roborem, & auctoritatem à Papa confirmante, siquidem illum approbat, & quodam modo facit suum, licet non sicut facit, quod confirmat ex certa scientia, & de plenitudine potestatis, vt dicemus; sed ait Rodrig. tom. 1. q. 8. art. 1. §. vlt. confirmationem in forma communi, quando additur verbum *Innovamus*, prodesse ad non præscribendum contra privilegium; nam tempus præscriptionis debet computari à tempore talis confirmationis, seu innovationis, & sic si præscriptio erat incepta, & non completa, debet inchoari ab hoc tempore renovationis; quæ doctrina, & si non placeat Patri Suar. cap. 20. num. 7. eam tamen amplectitur novissimè Merola disp. 6. dub. 4. num. 81.

7. Confirmatio autem, *ex certa scientia*, iuxta dict. n. 3. & dicenda fufius infra, habet vim novæ concessio-
pri-

privilegij, & confirmandi actum nullum, reddendo illum de invalido validum. Insuper æquivaleret clausulæ derogatoriae, & restituit privilegia amissa per non usum, aut per usum contrarium, & restaurat revocata, & quomodolibet de per dita; sic tenent Panormitan. in cap. fin. de decimis, Rodrig. tom. 1. qq. quæst. 8. art. 3. Suar. de leg. lib. 8. cap. 14. num. 1. Donat. tract. 11. quæst. 7. Ricc. cum multis in collectan. 3099. & alij communiter. Ratio huius est, quia Pontifex, quando confirmat *ex certa scientia*, confirmat ex certa notitia rei, quam confirmat, & vtitur plenitudine potestatis, quam habet. Ergo non fictè, & inaniter, sed vere, & solide vult confirmare, & dare valorem rei confirmatæ; etiam si antea non haberet valorem. Rursus, quando Princeps ait procedere, *ex plena cognitione negotij*, & quod operatur ex plenitudine suæ potestatis, illi credendum est, absque difficultate; sed quando confirmat *ex certa scientia*, hoc modo procedit, vt fatentur Doctores. Igitur omnia supra dicta includuntur in confirmatione, seu concessione *ex certa scientia*, & quamvis aliqui velint hoc solum tenere, quando clausula *ex certa scientia*, ponitur expresse in rescripto, nihilominus dicendum est sufficere, quod æquivalenter ponatur, per verba ex quibus talis scientia colligitur, vt diximus num. 3. cum Suarez, & alijs. Verum est, quod in casu dubij de certa scientia, præsumendum est non ad fuisse talem certam scientiam, quia cum *certa scientia* sit quid facti, non præsumitur, nisi probetur, vt docent Gonzalez ad regulam 8. Cæcell. gloss. 25. §. 1. Rodrig. tom. 1. q. 8. art. 2. Ricc. collectan. 1592. Barbof. de claus. claus. 25. num. 5. Garcia de benefic. p. 3. cap. 2. num. 225. Suar. & alij.

8. Sed quia non desunt Authores antiqui, & moderni sentientes confirmationem *ex certa scientia*, non causare supradictos effectus, nisi inferatur in ipsa confirmatione tenor privilegij confirmandi, vel constet præcessisse in Principe cognitionem defectus, & nullitatis prioris

privilegij; oportet in sequentibus hoc falius examinare.

9. Pater Diana p. 11. tract. 2. Miscell. resol. 7. præfens dubiu n excitat; quod & prius fecerat Pater Paschaligus in q. 1. canon. centur. 2. q. 107. per totam, & cum alijs multis, resolvit, quod nisi in confirmatione inferatur tenor privilegij confirmandi, vel constet habuisse Principem plenam informationem, & notitiam illius; clausulam *ex certa scientia*, non operari effectus à nobis assignatos, etiam si velit uti suprema potestate, & plenitudine ipsius; quia nec potestas plenissima se extendit ad impossibilia; impossibile autem est, quod confirmatio sit in forma specificata, nisi procedat ex cognitione specifica determinata, & explicita rei, quæ confirmatur; nõ secus, ac est impossibile, quod sit volitum, quod non est cognitum; quia non potest facere, quod nõ concipit, cū operatio procedat ex scientia; nec potest conficere confirmationem in forma specifica, nisi habeat notitiam specificam, & explicitam illius, quod confirmat. Non ergo erit confirmatio in forma specifica ex eo, quod in confirmatione apponantur clausulæ *ex certa scientia*, & *de plenitudine potestatis, motu proprio*, & quælibet aliæ, quantumvis prægnantes; nam quæcumque sint tales clausulæ, non operantur ultra intentionem confirmantis; intentio autem non operatur ultra id, quod mente concipitur, quia impossibile est, quod intentio sit eorum, quæ non sunt mente concepta; & nemo vult, quod non potest. In hoc consistit totum fundamentum Patris Dianæ, Paschaligij, & aliorum, qui hanc partem sequuntur.

10. Sed hoc fundamentum, pace tantorum virorum, parum firmum mihi videtur: Tum, quia ut optime notavit Pater Suar. lib. 8. de leg. cap. 18. quem alij sequuntur, talis modus sentiendi, nimis scrupulosus est, reddite enim incertitas, & inutiles fere omnes huiusmodi confirmationes; quis enim novit, an eas exacte Princeps examinavit, & vel vnde constare poterit, quod intellexerit nullitates, quas

privilegia confirmanda habebant? Dicere autem, quod tenor verborum privilegiorum, quæ confirmantur, est necessario inferendus in confirmatione, vel quod constet explicite de informatione individuali Principis, est nimis onerosum, & ferè impossibile, & contra praxim communem. Adde, posse Pontificem habere pro expresso ficto, quod expressum formale, seu verum formale non est, quod facere potest ad validitatem actus à se facti, & sic expresse fictum æquivaleret expresso vero, & formali; ita in Clement. 1. de probat. & cap. 1. de translat. & cap. illa, de elect. Clement. *Pastoralis*, de re iudic. & cap. *si motu proprio*, de præbend. in 6. & tenet Butrius col. 55. Germonius tract. de indult. Cardinal. S. ac veri, num. 5. Barbosa. de clausulis, claus. 112. num. 6. & cum invenitur sufficiens fundamentum ad hoc indicandum, prudenter creditur fieri, ut sit in præfati.

11. Tum etiam, quia sequeretur, quod idem esset necessarium in revocatione, & in communicatione privilegiorum, quæ quotidie *ex certa scientia* communicantur, & communicata sunt Religionibus inter se, & nemo petit, neque quod tenor omnium privilegiorum Ordinum inferatur, in communicatione nova alicuius particularis Religionis; neque quod Pontifex habeat notitiam individualem illorum, ut communicatio sit firma, & teneat, sed cum sola noticia confusa, & in communi omnium privilegiorum, quæ habetur sufficienter ex præsumptione, quod omnia privilegia communia, quæ alicui, vel aliquibus Religionibus concessa sunt à Romanis Pontificibus antecessoribus, prudentissime concessa sunt. Vnde præfens Pontifex; etiam prudentissime iudicat fore communicanda alijs Religionibus, in quibus eadem, vel æquivalens ratio militat; ut sic quæ pares sunt in laboribus; pares etiam sint in favoribus. Nec necesse est, ut maior notitia, & cognitio habeatur, quam ipse Pontifex faretur habere, ut voluntas Principis, efficaciter extendatur ad omnia dicta privile-

gia communicanda, & idem dic de revocationibus. Ergo proportionaliter philosophandum est in nostro casu.

12. Tum denique, quia quando Pontifex confirmat omnia privilegia, quæ iam derogata erant, dicendo: *Se omnia illa confirmare, de nouo concedere dummodo derogatis in Tridentino non opponantur*, & addit in confirmatione; *se omnia illa quacumque sunt, confirmare ex certa scientia, de plenitudine potestatis, & motu proprio*, quis dubitet confirmationem tenere, cum exceptio firmet regulam in contrarium, quamuis tenor omnium dictorum privilegiorum non inferatur in confirmatione, nec constet de explicita, & indiuiduali notitia concepta a Principe?

13. Si autem instes, quod ista non potest dici specifica, & indiuidualis notia, & sic nec confirmatio. Respondetur concedendo; in rigore, non esse notitiam formalem, specificam, & indiuidualem privilegiorum confirmandorum; esse tamen æquivalentem, & hoc sufficit, ut ipsa confirmatio æquivalenter sit specifica, & operetur ita efficaciter, ac si esset formalis rigorosa. Hoc patet, quia talis confirmatio non potest dici, quod sit solum in forma communi, nam illa repetita verba, *ex certa scientia, & de plenitudine potestatis*, nunquam apponuntur in confirmationibus, solum in forma communi, ut ex ipsis patet; neque apponuntur de stylo curiæ, ut vult Pater Diana, sed potius stylus est in cõtrarium, ut multoties expertus suum; nec minus apponuntur cum exceptione, *dum derogatis à Tridentino non opponantur*: Ergo magis operantur, quam si essent tantum in forma communi; ac proinde constituēt formam specificam, licet non receptam ex notitia indiuiduali formali, benè tamen æquivalenter, quæ ad intentum idem operatur. Ad instatiam autem, quæ adducitur à Diana, & alijs ex Iulio II. statim respondebitur.

14. Dicere autem cum ipso Diana, quod clausula *ex certa scientia*, non operatur circa ea, quæ in facto cõsistunt; de

de quibus præsumitur, quod Princeps non habet notitiam; sed solum circa ea, quæ sunt iuris, cum ista non præsumatur à Principe ignorari; minus placet, nam ut benè vidit Suarez quando apponitur dicta clausula *ex certa scientia*, præcipuè in privilegijs, *de scientia facti* intelligitur, nam *scientia iuris* semper intelligitur ad esse in Principe; alias frustra adhiberetur in aliquibus concessionibus, & in alijs omitteretur, ut sit semper in concessionibus in forma communi; nec verba Pontificis in proprietate sermonis verificarentur, neque est inconueniens concedere, quod multa Bullæ derogatoriæ privilegiorum, expeditæ a Prædecessoribus Pontificibus, corruant, ex confirmatione & renovatione præsentis; sed hoc est necessarium admittere, imò in aliquibus casibus accidit idem respectu aliquarum Bullarum eiusdem Pontificis, ut patet in Pio V. & alijs; nam pro diversitate causarum, rationum, & temporum, prudentissime variant decreta aliena, & propria, Supremi Princeps, & hoc siue revocando, siue confirmando, aut communicando, per quod satisfit scrupulo R. P. Dianæ in principio suæ conclusionis posito.

15. Dicendum est igitur, quod eo ipso quod constet privilegium aliquo ex modis dictis, fuisse ex certa scientia, censetur confirmationem habere efficaciam ad effectus relatos, quia sufficienter præsumitur Principem habere scientiam, quam profiteretur in suis verbis, ne mendax reputetur. Adde, dato casu, quod talem scientiam non haberet, censetur habere voluntatem confirmandi actum, sicut indiget: Nam ut benè notat Pater Merola infra, sufficit resoluta voluntas Principis ad confirmanda, quæ vult, & confirmata manent, absque eo quod constet de præscientia Principis, & nota, quod hoc dictum laudat Pater Diana; & merito, licet contra se, nec per hoc dicimus, quod voluntas fertur in incognitum, sed quod voluntas sine cognitione distincta rei, prout in se est, sufficit ad conferendum valorem actui, si in se fuit nullus; etiam si igno:

ignoraretur nullitas à concedente, quia materia privilegiorum talis est, ut ad concessionem illorum sufficiat voluntas Principis, quia ipse est propria causa efficiens privilegij, in his, quæ suam potestatem non excedunt, ut dicemus infra. Sic etiam dubitans de valore suæ professionis, illam ratificat per novum consentum, & dicitur ratificare *ex certa scientia*, non quia cognoscat illam esse nullam, sed quia non cognoscit esse validam, & nihilominus absolute, & efficaciter vult, nunc illam de novo facere, & validare, si necesse sit, & quotidie contingit in absolutionibus censurarum, quando datur sine certa notitia illarum à Prælati in suis capitulis, & extra, sub hac forma: *in quantum possum, & tu indiges*. Et in absolutionibus, & dispensationibus, seu habilitationibus, quæ quotidie apponuntur in Bullis Pontificijs, ad cautelam pro omnimoda securitate, & nullus dubitat, quod sunt efficaces, quando revera necessariae sunt absolutiones, ut docent omnes.

16. Ergo similiter in nostro casu, quamvis quando res ignoratur, vel est dubia, possit dici conditionata ex parte rei, quæ ignoratur, an indigeat validitate; at ex parte voluntatis concedentis est efficacissima, & causat effectum, ac si esset nova, & absoluta concessio, si opus est, & innovat antiquata, & deperdita, & abrogata, abique eo, quod constat de præscientia specifica Principis; sic cum Suarez Sanchez tom. 1. summi lib. 7. cap. 29. Merola disp. 6. cap. 2. num. 114. Donat. quest. 4. num. 9. ubi testatur, sic fuisse decisum à Sacra Rota anno 1614. coram Barato die 27. Ianuarij, teste Farinac. decis. 513. num. 6. in 2. part. recentior. Ex quo ruit ædificium structum à R. P. Iunipero à Drepano in defensorio iuris Pontificij disp. 2. quest. 4. cap. 2. & 3. ubi latè intendit probare, quod sæpè datur clausula expressa *ex certa scientia*, in confirmationibus, & nihilominus confirmationes remanent intra rationem formæ communis, & idem dicit de clausula de *plenitudine potestatis*, & *in manu proprio*, & *quorum tenores, pro insertis*, & non

ex

ex fundamento relato à Diana, sed ex alio à se cogitato, destructo iam per nostram doctrinam.

17. Hic autem advertere oportet, quod licet confirmatio fiat *ex certa scientia*, & *de plenitudine potestatis*, tamen si privilegium fuit invalidum à principio, ex vicio subreptionis, tacendo aliquid necessarium, vel obreptionis occultando, & palliando, quod declarari debebat, non tollitur talis nullitas per confirmationem *ex certa scientia*, nisi expresse dicatur in cōfirmatione, *non obstante subreptione, vel obreptione*, quia privilegium subreptitium, seu obreptitium, fuit irritum, & falsum, & revera non fuit concessum, ex defectu voluntatis in concedente. Cum igitur confirmatio cadat supra privilegia valida in principio, sed postea revocata, seu deperdita, non revalidat privilegia, quæ nunquam fuerunt valida, sic tenet Decius cont. 10. ad fin. Paris. cons. 1. num. 83. volum. 1. Suar. lib. 8. cap. 19. num. 3. Barbol. de claus. claus. 59. num. 50. Tamb. de iur. Abb. tom. 1. disp. 18. quest. 6. num. 27. Castro Palao tom. 1. tract. 3. disp. 4. part. 2. §. 10. num. 4. Portel. Merola, & alij communiter, si vero defectus, qui invalidarunt privilegiū à principio sint iuris positivi, & sine dolo commissi, præcipue cum adest clausula, *supplentes omnes defectus iuris, & facti*, redditur validum privilegium, quod fuit nullū à principio; dixi præcipue, quia ut constabit ex dicendis infra, num. 15. clausula *ex certa scientia*, vel *de plenitudine potestatis*, sufficiens est ad supplendū omnes defectus iuris, ut tenet cum multis Suarez lib. 8. de leg. cap. 19. num. 4. Castro Palao tract. 3. disp. 4. punct. 2. §. 10. num. 5. Potel, num. 32. Megala tom. 2. variar. resolut. resolut. 199. num. 8. Merola disp. 6. cap. 5. dub. 1. diffic. 2. num. 56. sed vide infra sect. 6. num. 4.

18. Contra supradicta obijciunt adversarij responsum Iulij II. ad instantiam fratrum minorum exhibitum super concessione Sixti IV. in quo declaravit confirmationem privilegiorum dicti Ordinis, per Sixtum IV. ample

fa-

etiam, non vivincari privilegia semel extincta, seu deperdita, sed solum, quæ in usu erant, non obstante, quod Bulla confirmativa Sixti IV. facta fuerit *ex certa scientia, & de plenitudine potestatis*, & cum clausula *de novo concedimus*, & cum derogatoria, *non obstantibus revocationibus Apostolicis*, ut constat ex ipsa Bulla aurea, quam confectius refert in collect. privilegiorum, post Bullam maris magni, & incipit: *Sacri Prædicatorum, & Minorum fratrum*. Ergo idem dicendum erit de alijs confirmationibus *ex certa scientia, mota proprio, & plenitudine potestatis*.

19. Hoc tamen non obstante, non est recedendum à nostra doctrina, quia illa declaratio Iulij II. fuit sic generaliter facta ob defectum relationis, & informationis imperfectæ; nunquam enim fuit Papæ, relatum, Sixtum IV. confirmasse, & concessisse omnia illa *ex certa scientia, & de plenitudine potestatis*, & quod usus fuerit illis verbis: *Et de novo concedimus*, & quod adiecerit clausulas derogatorias: *Non obstantibus revocationibus Apostolicis*; nam si de his fuisset plenè informatus Iulius II. secus, & aliter declarasset, ita Rodrig. tom. 1. qq. quæst. 8. art. 2. Vbi ait hoc fuisse de mente Doctorum Silmanticensium, Cordub. ad compend. privileg. Panormitan. ad cap. cum super, de caus. poss. & propriet. Rosel. verb. Absolutio tom. 1. num. 122. & post multos Suarez cap. 18. num. 12. Merol. tom. 3. disp. 6. cap. 5. dub. 4. num. 8. Donat. quæst. 7. num. 6. quidquid in contrarium dicant Barbof. in collect. DD. ad cap. cum dilecta, de confirmat. num. 28. Menoch. conf. 1. n. 432. Sanch. lib. 8. de matrim. disp. 4. num. 6. Tambur. de iur. Abb. tom. 1. disp. 18. q. 5.

20. Tum propter rationes assignatas, tum etiam, quia intentio Papæ, & voluntas, per tot repetita verba, manet expressa, & declarata, alias cogeremur fateri, mentiri, vel loqui contra vim, & proprietatem verborum, & præcipuè illorum *de novo concedimus*. Tum denique, quia omnino tolleretur differentia communiter recepta, & assignata à

DD.

DD. inter confirmationem in forma communi, & forma specifica, quod non est admittendum.

21. Neque obstare videtur decretum Sacræ Congregationis approbatum ab Urbano VIII. qui iussit inviolabiliter observari die 18. Novembris anno 1628. tenoris sequentis: *Sacra Congregatio Episcoporum, & Regularium, & censuit per confirmationes privilegiorum, quas Regulares à Sede Apostolica post S. Concil. Trid. obtinuerunt, ne quaquam revixisse privilegia prius ab eodem Concilio, ac deinde etiam ipsius Congregationis decretis, sublata, atque extincta, si quæ habebant absolventi a casibus ordinario loci reservatis, quemadmodum, nec indulta absolventi a casibus contentis in Bulla Cæne Domini legi consuetis, utpote sublata per annuam ipsius Bullæ publicationem, vires, aut roborem acquisivisse, ex subsequentibus privilegiorum confirmationibus, ac proinde Regulares cuiusvis Ordinis, Congregationis, Societatis, & Instituti, etiam necessario exprimendi, nec intra, nec extra Italiam ex vi privilegiorum, aut confirmationum eiusmodi, quas, vel hætenus obtinuerint, vel deinceps forte obtinebunt, posse quemquam absolvere ab eisdem casibus in Bulla Cæne Domini, aut Ordinario loci reservatis. At si secus egerint absolutiones nullas, atque irritas fuisse, ac fore. Ab alijs vero casibus, & censuris Sedi Apostolicæ reservatis, siquidem habent Regulares à Sede Apostolica facultatem absolventi, illam extra Italiam minime sublata fuisse.*

22. Non obstare hoc decretum, licet aliqui, nam loquitur tantum de privilegijs confirmatis, confirmatione simplici, & in forma communi, non autem de confirmatis, seu concessis *ex certa scientia*; sic docet Pater Merola tom. 3. d. privileg. cap. 5. de confirmat. num. 61. & hoc posito, quod tale decretum sit authenticum, quod addit, quia dubitat de hoc, cum non reperiatur in Bullario novissimo Romano, vbi in appendice ad Bull. Urbani VIII. alia decreta à se confirmata apponuntur, Quintanducen. idem dubi-

taq

rat tract. 3. singul. 15. num. 5. ex eo quod Eminentissimus Cardinalis de Lugo de illo nullam faciat mentionem cum anno 1638. egregium opus de poenitentia Romæ addiderit, decem annos post hoc decretum Urbani VIII. ubi rem hanc ex professo discutit, & alia decreta adducit, quo satis indicatur (ait Quintanadueñas) vel quod hanc revocationem vim nullam habere existimaverit, vel quod ad eius notitiam non pervenerit, ac proinde non sufficienter promulgatam fuisse, & saltem potest dubitari de sufficienti publicatione, de qua mihi non constat; neque invenio apud Authores modernos, solum Pater Donatus hoc decreto a supponit, ut authenticum, & publicatum, ex eo quod vidit in libello impresso intulato: Bullæ, & decreta recentiora Urbani VIII. sed quod tale decretum sit authenticum, videtur certum, ut multi referunt apud Dian. 1. p. tract. 5. resol. 6. & 3. part. tom. 2. resol. 122. Didac. Frances in suo pastorali tract. 5. quæst. 1. num. 14. Ludovic. à Cruce in Bull. Cruciat. cap. 3. dub. 4. num. 8. Trullench. lib. 1. Cruciat. dub. 3. sed an omnibus in locis sufficienter publicatū sit, ita ut pro omnibus Provincijs obliget, non est ita certum, quia firmiter hoc negat Quintanadueñas. tract. 3. de poenit. singul. 15. num. 4. ubi docet lic testari, à relatis doctis, & versatis in hac re. Sed quidquid sit de hoc; ipse Donatus sequitur Merolam in prima solutione; videlicet, quod solum loquitur de confirmationibus, & concessionibus in forma communi, siquidem illud decretum est nimis generale nullam faciens mentionem formæ specificæ, quod erat necessarium, ut limitata, & restricta intelligerentur confirmationes *ex certa scientia*, ample factæ, & sine vlla limitatione, ut patet in Bullis revocatorijs Pontificum, in quibus per clausulas solum generales, non derogantur privilegia qualificata per specialem clausulam, qualis est *ex certa scientia, & de plenitudine potestatis*, præcipue si concessa sint Religionibus, ut diximus. Ergo multo minus per decreta generaliter loquentia, etiam cō-

firma-

firmata generaliter à Romano Pontifice revocata manebant, quæ ex certa scientia fuerunt prius concessa: Alias omnes confirmationes factæ, & faciendæ, ut loquitur præsens decretum, essent solum in forma communi, ut diximus num. 11. quod nullo modo est admittendum.

23. Sed an hæc interpretatio legitima sit, nec approbo, nec reprobō, docti iudicent, solum mihi in præsentia aliqua notatu digna occurrunt, videlicet, quod ante Trident. concessa est Religiosis potestas absolvendi à casibus Sedi Apostolicæ (saltem extra Bullam Coenæ) & Episcopis reservatis, ut constat ex privilegijs relatis à Rodrigez tom. 1. qq. 9. 61. art. 3. Miranda tom. 1. quæst. 46. art. 3. videlicet à Sixto IV. Urbano IV. Eugenio IV. Julio II. & referuntur in comp. verb. *Abs. 2. quoad seculares*, & verb. *Casus reservati*, & idem concessit Paul. III. Societati Iesu, Bulla incip. Cum inter cunctas, ibi: *Necnon illis ex vobis, qui Presbyteri fuerint quorumcumque utriusque sexus Christi fidelium, ad vos undecumque accedentium confessiones audiendi, & confessionibus diligenter auditis ipsos, & eorum singulos, eorum peccatis, criminibus, excessibus, & delictis, quantumcumque gravibus, & enormibus, etiam Sedi Apostolicæ reservatis, & a quibusvis ex ipsis casibus resultantibus sententijs, censuris, & poenis Ecclesiasticis (exceptis contentis in Bulla Coenæ Domini, quæ solita est legi) absolvendi, ac eis pro commissis poenitentiam salutarem, &c. Necnon vota quacumque per eos pro tempore emissa (ultra marinis visitationis liminum D. Petri, & Pauli Apost. de Urbe, ac S. Iacobi in Compohella; necnon Religionis, & castitatis votis dumtaxat exceptis) in alia pietatis opera commutandi plenariam, & liberam facultatem auctoritatis Apostolicæ beneplacito concedimus.* Vbi aperte concedit potestatem absolvendi à reservatis Episcopo, quia omnia concedit præter ibi exclusa, ex eo quod exceptio firmat regulam in contrarium. Quo privilegio absque dubio fruuntur aliæ Religiones, teste Quintanadueñas tract. 3.

I

de

de pœnitent. sing. 16. num. 3. vbi bene notat, quod cum dicta priuilegia concessa sicut Regularibus ante Trident. minime revocantur per præfatum decretum Urbani VIII. quia in illo tantum revocantur priuilegia, quæ a Tridentino fuerant extincta, & confirmationes, quæ eorumdem priuilegiorum post Tridentinum obtentæ sunt; vt patet ex ipso decreto Urbani, ibi: *Censuit per confirmaciones priuilegiorum, quas Regulares a Sede Apostolica post Sacrum Concil. Trident. obtinuerunt nequaquam reuixisse priuilegia, prius ab eo tem Concilio sublata, atque extincta, absoluedi a casibus Ordinario reservatis.* Ergo cum supradicta priuilegia Pauli III. & aliorum per Tridentinum revocata, seu extincta non sint, hoc decretum Urbani VIII. nec circa illa, nec circa illorum declarationes versatur, ac proinde nec derogat, nec contra illa aliquid disponit.

24. Quod vero per Tridentinum non fuerint dicta priuilegia extincta, nec revocata; docent Enriquez lib. 6. cap. 6. §. 4. litt. Q. Rodriguez tom. 1. quest. 61. art. 1. & 3. Suarez tom. 4. in 3. part. disp. 30. sect. 2. num. 16. Martinus del Rio disquis. mag. lib. 6. cap. 6. sect. 3. Vivaldus in Candel. 26. de absolut. Ludouic. à Cruce disp. 1. in Cruc. cap. 3. dub. 5. Quintanaduenas vbi supra singul. 14. & alij plures contra Mirandam, & Sorbum.

25. Probatur primo, quia si aliquis locus esset assignabilis ex Tridentino, vbi dicta, & similia priuilegia annullarentur, maxime ex cap. 6. sess. 14. vbi sic statuitur. *Extra mortis articulum, Sacerdotes cum nihil possint, in casibus reservatis, id vnum pœnitentes persuadere nitantur, vt ad superiores, & legitimos iudices pro beneficio absolutionis accedant.* Sed hoc decretum nihil obstat, quia clare loquitur de Sacerdotibus habentibus solam Ordinariam iurisdictionem audiendi confessiones; non vero de habentibus etiam delegatam, vt habebant Regulares. Quod constat ex verbis ipsius

ipsius Tridentini, id paulo ante declarantibus, ibi: *Vere-rissimum esse, Synodus hæc confirmat, nullius momenti absolutionem eam esse debere, quam Sacerdos in eum profert, in quem ordinariam, aut subdelegatam non habeat iurisdictionem, quid clarius.* Cum igitur Regulares habeant iurisdictionem delegatam per dicta priuilegia, manifestè apparet, nec de illis verbum loqui Trident.

26. Hanc doctrinam aperte satis, tradit Ludovicus de Beia part. 2. cas. 21. §. tandem, vbi ait: Concilium cum dicit, quod nihil possint Sacerdotes in casibus reservatis, prohibet iurisdictionem activam respectu casuum reservatorum, itaut nullus auctoritate propria ab illis valeat absolvere; sed non prohibet eam, quam per priuilegia specialia concedit Papa Religiosis, vel alijs personis. Tandem quia intentio Concilij ibi non est limitare auctoritatem Pontificis, nec de his loqui, qui ex commissione Papæ absoluunt, vt aperte constat. Tum, quia priuilegia Religiosis in communi; & non in particulari concessa, non videntur revocata; nisi fiat de eis specialis mentio, vt latè probat Henricus Salmanticensis in telestione de privileg. hæc ille, & nos hanc ultimam partem probavimus supra, & ex dicendis etiam constabit.

27. Sed obijcies primo, ex verbis relati decreti Urbani VIII. num. 21. vbi concluditur: *Ac proinde Regulares cuiusvis Ordinis in vim priuilegiorum, aut confirmationum eiusmodi, quas vel hæctenus obtinuerunt, vel in futurum obtinebunt; nec posse quemquam absolvere ab eisdem casibus in Bulla Cœna, aut Ordinario loci reservatis.*

28. Respondetur facile, quod cum de eisdem privilegij, & confirmationibus loquatur, vt constat ex particula *eiusmodi, seu huiusmodi*, quæ relativa est præcedentium, cum omnibus suis qualitatibus, vt docent Navarr. cons. 51. n. 5. de rescript. Gonçal. reg. 8. Cancel. gloss. 4. num. 4. Seraphin. Rot. Rom. decis. 388. Farinac. in deci-

tionib. decis. 373. num. 6. tom. 1. part. 2. solum debent intelligi de illis privilegijs, quæ extincta fuerunt per Tridentinum, & de confirmationibus eorundem; non autem de alijs.

29. Obijcies secundo, responsum Sacræ Congregationis de mente Gregorij XIII. cuius meminit Suarez, & Henriquez supra, ubi Episcopo, de hoc dubio interroganti, sic responsum fuit. *Hac de re cum Congregatio accurate egisset, ac deinde illam ad S. D. N. retulisset Sanctitas sua censuit ex facultatibus per hoc mare magnum, aliavè privilegia Regularibus concessa, eis non esse factam potestatem absolvendi a reservatis. Romæ 10. Septembris 1577.*

30. Respondent aliqui, & benè, quod cum hæc fuerit epistola data pro quodam particulari interrogante, nec fuerit promulgata per modum legis, non obligat, nisi pro incolis illius Diocesis. Quibus addo, quod etiam si hoc decretum esset universale, per illud minime annullarentur confirmationes privilegiorum, quæ postea à multis Romanis Pontificibus factæ sunt, & sic pro casu præsentis nihil obstat. Alia, quæ pro reservationibus futuris desiderari possunt tractavimus, sect. 10. huius disputationis.

31. Occasione accepta ex revocatione privilegiorum præfati decreti Urbani VIII. placuit hic annexere in peculiari sectione alias similes, & generalissimas revocationes, sub Clemente VIII. & Paulo V. ut commodius lector eas possit cum distinctione percipere, & scire ad quas personas se extendant, & quibus in locis, nam apud aliquos Authores, non sine confusione, & difficultate inveniuntur expositæ.

(S)

SE.

SECTIO V. INCIDENS.

Quomodo intelligenda sunt revocationes generales omniam privilegiorum sub Clemente VIII. & Paulo V. editæ.

I. SACRA Congregatio Eminentiſſimorum Cardinalium, anno 1601. die 9. Januarij decretum approbatum, & confirmatum à Sanctitate Clem. VIII. ædixit, & publicari fecit ubi prohibetur: *Omnibus confessionibus secularibus, & Regularibus, ut sub quovis pretextu, seu privilegio non possint absolvere à casibus clare, vel dubie in Bulla Cœne Domini solita legi conventis, vel alijs quomodo, unque Sedi Apostolicæ reservatis, aut in futurum per sanctitatem suam, eiusque successores, pro tempore in eadem Bulla, vel aliter reservatis, nec etiam à casibus, quos Ordinarij locorum hætenus reservarunt, vel in posterum reservabunt, nullo casu, etiam necessitatis, vel impedimenti, nisi mortis articulo sine noxa, & speciali Sanctitatis suæ, aut successorum suorum, vel ordinariorum, quoad casus ab ipsis tantum reservatos respectivè, impetrata licentia in scriptis Ordinarij locorum exhibenda, & absolutionis beneficium suspendit, & revocat omnia privilegia sub quibusvis clausulis, & formis concessa, & annullat confessiones aliter factas.* Vbi est advertendum, quod hoc decretum non loquitur de absolutione circa Religiosos faciendâ pro foro conscientiæ; sed circa seculares, ut benè notat Donato tract. 11. de potest. dispens. & absol. q. 17. n. 2. in fin. cum alijs, & quod sic declaravit in sua const. Urbanus VIII. testatur ipse. Secundo est advertendum, quod dictum decretum solum ligat per universam Italiam extra urbem; non vero alibi, ut ex verbis ipsius constat ibi: *Per universam Italiam extra urbem degentibus.* Et sic commorantes in alia urbe, & extra Italiam minimè tangit.

2. Sed propter varia dubia, quæ circa hoc emerferunt, ipse Clement. VIII. die 26. Novembris anno 1602. suum primum decretum moderavit, & declaravit, videlicet, illos tantum deinceps comprehendi casus, qui in Bulla Cœnæ Domini continentur: *Et præterea, violationis immunitatis Ecclesiasticæ in terminis cons. felic. record. Gregorij Papæ XIII. incip. ad tollendum.* Vbi extendit excommunicationem Tridentini provocantium ad duellum, etiam ad privatum. Tertio injicientium manus violentas in Clericos, iuxta Canon. si quis suadent. cap. 17. quæst. 4. & iuris dispositionem. Quarto, simoniæ realis, scienter contractæ, atque etiam confidentiæ beneficiæ. Quinto, omnes casus, quos Ordinarij locorum sibi reservaverunt, vel in posterum reservabunt. In quibus omnibus, iam enumeratis casibus, dumtaxat currit decretum, & solum intra Italiam, & extra urbem, non vero in alijs locis, nec alibi, sic Bordon. in resolutionib. resol. 6. quæst. 9. n. 10. in fine, Lezana 1. p. summ. cap. 19. num. 16. Frullench. lib. 1. in Cruc. dub. 3. num. 11. Villalob. part. 1. tract. 9. difficul. 67. Cardin. Lug. disp. 20. de pœ. sect. 1. num. 5. Quintana Jur. ling. 14. num. 4. & idem affirmant de alio decreto Sacræ Congregationis approbato, & confirmato a Paulo V. die 7. Januarij anno 1617. vbi confirmatur, & innovatur decretum Clem. VIII. iuxta declarationem ab ipso factam.

3. Et licet in eo circa finem addantur hæc verba: *Hæc insuper, ut nulli ex Sacerdotibus prædictis, quibuscumque privilegij, indultis, & facultatibus suffulti, ab excommunicatione, vel a casibus eisdem Ordinarijs, vel Sedi Apostolicæ reservatis, tam ad forum contentiosum deductis, quàm non deductis præterquam in mortis articulo absolvere audeant, vel præsumant.* Ex qua clausula aliqui Doctores affirmant, quod à nullis censuris, & casibus Sedi Apostolicæ reservatis, possunt Religiosi absolvere, ex vi suorum privilegiorum, cum hæc omnia ibi revocentur; ex eo quod particula *insuper*, designat novam legislatoris dispositio-

nem, à præcedentibus, omnino distinctam, ut patet ex cap. statutum, de rescript. in 6. §. insuper, & ibi gloss. & notat Diana de dub. reg. resol. 13. §. notat etiam (quam vis hoc refellat Duard. lib. 3. Bullæ, §. 2. quæst. 1. num. 31.) & confirmare intendunt suam opinionem dicti Authores etiam ex decreto relato, sedit. præcedenti Urbani VIII.

4. Nobis tamen dicendum est, quod in decretis relatis Clem. VIII. & Paul. V. solum annullantur privilegia Religiosorum intra Italiam, & extra Urbem, & respectu secularium tantum, & in casibus expressis in 2. decreto Clementis VIII. declarativo prioris, non vero quoad alios casus Pontifici reservados ibi non expressos, quia privilegia Religionibus concessa, censentur leges perpetuæ, ut diximus, ac proinde habentur, ac si in corpore iuris ferent inserta, ut docent Oldradus cons. 300. num. 4. §. considerandum, Enrig. lib. 7. cap. 22. num. 3. Sanch. lib. 8. disp. 1. num. 13. & alij. Unde perpetua firmitate constare debent, cap. 1. 2. & 25. quæst. 2. sed à lege, seu iure non est recedendum, nisi quatenus in novo est expressum, cap. 2. de transl. Episcop. Ergo idem dicendum est de privilegijs Regularium antiquis, à quibus non est recedendum, nisi oppositum exprimat: Sed nullibi invenitur expressum, quod à confessoribus Regularibus, etiam intra Italiam, sublata sit facultas absolvendi ab alijs reservatis Papæ, ibi, nec alibi. Ergo stare debent privilegia antiqua, quando de alio non constet.

5. His addo, quod innovatio Pauli V. fuit confirmatio facta solum in forma communi, quæ non est nova dispositio, sed præcedentium simplex approbatio, provt eundem advertit Duardus vbi supr. num. 32. vers. *Nec ob stare videtur*, & noster Lezan. 1. part. summ. cap. 19. numer. 15. verb. *Clausura*, num. 20. in fine, & sic non plus se extendit, quam ipsum decretum, quod declaratur, & confirmatur, sed intra terminos illius debet claudi, teste Sanch. lib. 3. cap. 12. summ. num. 8. cum Nauarr. cons. 15. de Simo-

nia, num. 2. cum alijs, ad decretum Clementis prohibet absolutionem solum à quinque casibus Papalibus ibi expressis, & à casibus quos Ordinarij sibi reservant, & non ab alijs. Ergo, & c. sic sentiunt Bordon. de confess. erga sæculares resol. 6. num. 10. Donat. de potest. dispens. & absolut. tract. 11. quæst. 17. num. 3. Quintanaducã. de poen. ling. 14. num. 4. & alij.

6. Ad primum fundamentum oppositæ sententiæ ex particula *in super*. Resp. Quod solum addit novam dispositionem, quando lex non est intelligenda iuxta aliam immediate relatam, cuius est declarativa; at in presenti refertur ad supra relata, & iuxta ea est intelligenda. Ad secundum ex decreto Urbani VIII. præter ea, quæ lect. præcedenti diximus: Resp. illa verba nihil contra nos, quia solum significant facultatem, si quam habent confessarij Regulares, extra Italiam, absolvendi ab illis casibus exceptis, non esse illis sublatam per decretum Clem. VIII. qui derogavit privilegijs confessariorum existentium tantum intra Italiam; sic Bordon. vbi supr. num. 10.

7. Sed noster Lezana part. 1. summ. cap. 19. n. 16. agendo de dicto decreto Urbani, ait; quod illa verba, Urbani: *Ab alijs vero casibus, & censuris Sedi Apostolica reservatis, siquidem habent Regulares à Sede Apostolica privilegia, debent intelligi, sic: Ab alijs vero casibus* (scilicet præter casus Bullæ Cœnæ Domini, & reservados Ordinarijs) *& censuris Sedi Apostolica reservatis.* & in fine ita subnectit, comprehenduntur confessarij tam Romæ, quam vbi libet existentes, quantum ad ea, quæ in prædicto decreto continentur, quod est dicere; confessores hodie, nec intra, nec extra Italiam posse absolvere à casibus Bullæ Cœnæ Domini, & loci ordinario reservatis.

8. Sed quoad alios casus in decreto Clementis VIII. expressos, ait: Confessores extra Italiam existentes, posse absolvere, si habeant privilegia absolvendi; secus autem confessores existentes intra Italiam, & extra urbem, etiam si ha-

si habeant facultatem absolvendi, quod videtur amplecti Barbof. cap. 19. de officio, & potest. Parroch. in fine. Proinde videtur, ait Donatus, num. 10. remanere privilegia in sua vi, quoad alios casus non comprehensos in dicto decreto Clement. VIII. & num. 11. repetit id, quod lect. antecedenti dixit, circa hanc revocationem Urbani videlicet illa verba. *Privilegia Regularium, semel sublata, & extincta per subsequentes confirmationes, nequaquam, reviviscere;* procedere de confirmationibus factis in forma communi, secus autem si fiant ex certa scientia, & constat ex decis. ab ipso lib. 1. tract. 9. de claus. claus. 3. n. 6. & tract. 11. de confirmat. quæst. 2. Pro quo vide supra disp. 7. lect. 2. num. 8. privilegium Greg. XV. pro Patribus Theatinis, & num. 9. privilegium Urbani VIII. pro Dominicanis, & nota, quod dicti Pontifices creati sunt post Clement. VIII. & Paul. V. & hæc de hac incidente difficultate.

SECTIO VI.

Explicantur alia, quæ de confirmatione ex certa scientia desiderari possunt.

I. CVM in aliquibus confirmationibus, & concessionibus ex certa scientia, & de plenitudine potestatis addi contingat clausulã, *& de nouo cõcedimus;* merito dubitatur, quid addat supra certam scientiam, & plenitudinem potestatis; cum qualibet istarum vim habeat restituendi, quæcumque privilegia extincta, & sint innovationes privilegiorum, & derogatoriæ derogatoriarum? Respondetur, quod confert de se ius novum, si opus est; est enim, quasi conditio naturalis, ex parte rei cõcessæ, & tollit omnem vetustatem, & restituit deperdita maiori claritate. Insuper ampliat renovationem ad omnem modum possibile n, qui sub propria significatione talis verbi cadere potest; quia talis renovatio, cum sit favor Principis,

pis, & ab eo datur, ex certa scientia, & consequenter ex plenitudine potestatis, amplè interpretanda est; tam ex parte personæ, quam ex parte modi; ac proinde habet de se viam novæ concessionis, quod magis indubitatum videtur, per eam clausulam, & *de novo concedimus*, quia nulla possunt esse clariora signa voluntatis Pontificis, neque amplius desiderari potest ad dictos effectus præstandos; ita Suar. cap. 20. num. 8. Merol. cap. 4. n. 78. & 79. Comp. Min. verb. *Privileg. fratruum*, §. 15. ubi testatur Collector, hæc fuisse sententiam doctissimorum virorum Salmanticensium, Rodrig. art. 2. Portel, & alij multi, quidquid in contrarium dicant Barbof. ubi supr. & alij Doctores relati cum eo.

2. Rursus inquires, si tanta est vis renovationis privilegiorum, ex certa scientia, quid necesse est, post illam addere, ut fieri solet, *supplentes omnes defectus iuris, & facti, si qui forsitan intervererint in eisdem*? Nā eo ipso, quod per talem renovationem, privilegia omnino instaurantur, & de novo fiunt, si necesse sit suppleantur necessario omnes iuris, & facti defectus?

3. Respondet Suar. dicto cap. 2. num. 10. has clausulas non semper addi propter novos effectus, sed ad maiorem evidentiam, & ad tollenda omnia dubia, & scrupulos, & insuper ad magis præcludendam viam litibus, & controversiis; sic etiam Merol. num. 81. & 82. Sed duo advertit Suar. cum alijs. Primum, quod licet aliqui Pontifices, ut fecit Sixtus V. confirmando privilegia Minorum, adiecerint: *Supplentes omnes defectus iuris, & facti, ac solemnitatem de iuris necessitate, aut alias quomodolibet requisitā, & forsitan omissam, & alias quoscumque defectus, si qui forsitan intervererint in eisdem*. Quod hæc verba licet specie tenus videantur maiorem concessionem continere, revera in substantia non continent.

4. Secundo advertit, per relatas clausulas minime suppleri defectus ex iure naturæ provenientes, & valori actus repugnantes, ut si privilegiandus est mente captus, vel fu-

rius, quia tales defectus suppleri non possunt, ut tradit Hostiens. in cap. 1. de transact. & innovat. Imò, & si de facto posset supplere Pontifex tales defectus, sed cum non explicet; non est credendum velle supplere, quia Princeps tantum censetur ea concedere, quæ iuste potest concedere, ut ibidem Hostiens. & Suarez, neque defectus per subreptionem, aut obreptionem commissi suppleantur, ut diximus supra sect. 4. num. 17. Nec suppleantur substantialis defectus per dolum commissi, quia semper præintelligitur conditio sine dolo, falsitate, fraudolentia, & taciturnitate malitiosa; ita Suar. & Sanch. in simili lib. 8. de matrimon. disp. 24. n. 6. & alij. Sed suppleantur, per privilegium Sixti V. relatum, non solum defectus iuris positivi inventi in privilegiatis, sed etiam defectus partis impetrantis, ita quod si ipsa pars impetrans esset excommunicata, cui non valet rescriptum, ex iure, valeret Minoritis; ita Rodrig. ubi supr. Sed addit Suarez, quod aliquando possunt verba clausulæ, esse tam distincta, & ampla, ut etiam defectus prædictos, dolosos, & subreptitios suppleant, sed rarissime hoc eveniet. Nihilominus de hoc adducit mirabile exemplum Rodrig. tom. 1. quæst. 8. art. 17. ex Leone X. qui anno 1519. in vigilia Visitationis Beatissimæ Virginis Mariæ vivæ vocis Oraculo facto Reverendissimo Fratri Francisco Licheto Generali Minorum, sequentia concessit. Quod omnibus privilegijs, & indultis, & concessionibus in utroque foro impetratis, per fratrem Ioannem de Costa Commissariū, quondam ultramontanum; quæ habentur in supplemento Ordinis; quod liceat fratribus Minoribus uti secure privilegijs, quæ vis fuerint impetrata indebite, absque causa legitima, vel quovis alio modo indebito, etiam malitiose, & mendaciter dolose, & huiusmodi, &c. Quæ omnia Dominus Papa habuit pro sufficienter expressis, & supplevit, quoscumque defectus in talibus impetrationibus repertos, & tamquam si debite, & legitime impetrata fuissent, fratribus Minoribus, licite uti concessit, quæ fuit maxima confirmatio, cum

300 *Disp. VII. de confirmatione privileg.*
sint multa, & varia privilegia in supplemento dicti Ordinis. An vero hoc vivæ vocis Oraculum sit nunc revocatum, dicemus dispositione de Oraculis. Tamen est certum, quod respectu privilegiorum antecedentium non fuit revocatum, quia iam sortitum est suum effectum respectu illorum, qui solus fuit confirmatio taliam privilegiorum.

SECTIO VII.

Ad quæ privilegia revocata, seu deperdita, se extendat confirmatio ex certa scientia, & de plenitudine potestatis.

1. **D**ifficultas procedit, quando confirmatio, seu concessio ex certa scientia, & de plenitudine potestatis est absoluta, & absque aliqua restrictione, seu limitatione; quia si limitatio aliqua adit, extra illam non poterit confirmatio, seu concessio extendi.

2. Dubitatur ergo. Primo, an privilegia revocata à iure communi restaurentur, per confirmationem ex certa scientia? Negant Corduba ad comp. verb. Absolutio, quoad sæculares 2. ad §. 16. Portel. verb. Privilegiorum confirmatio, num. 33. dicentes esse communem Doctorum, sed nullum præter Cordubam citat Portel nullamque rationem adducit. Sed meo videri, idem sentire tenentur Pater Diana, & Pater Palchaligius relati supra sect. 4. huius disputationis, num. 14. quia non invenitur disparitas in sua doctrina, ut consideranti patebit, sed potest probari.

3. Primo, quia ius commune qualificatum, per specialem clausulam resistentem privilegijs, seu revocantem illa, nisi in confirmatione fiat mentio talis iuris communis, non revocatur, sine expressa mentione illius. Ergo idem dicendum erit de confirmatione, etiam ex certa scientia. Secundo, ut lex revocet privilegium non satis est, quod contra illud

disponat; sed necessarium est, ut addat clausulam revocatoriam illius. Ergo propter eandem rationem ut confirmatio restituat privilegium revocatum à iure communi, non sufficit, ut illud confirmet *ex certa scientia*, nisi expresse dicat illud confirmare, non obstante revocatione iuris communis; imò nisi hoc dicat, non videtur confirmatio ex certa scientia, quoad hunc effectum.

4. Sed oppositum sequuntur communiter DD. Iurista, & Theologi, quia in Pontifice non præsumitur ignorantia iuris communis, & clausula *ex certa scientia* æquivaleret novæ concessioni, & clausulis derogatorijs derogatorijs, ut latè cum multis probavimus supra disp. 4. sect. 1. adestque expressa voluntas Pontificis, ut ex ibi dictis constat. Ergo nullum est fundamentum contrarium dicendi, sic Suar. hb. 8. de leg. cap. 13. num. 5. Riccius collect. 3044. Rodrig. tom. 1. q. 8. art. 3. Donat. tract. 11. quæst. 7. Rosella verb. Absol. num. 123. Merol. disp. 6. cap. 5. num. 53. & alij.

5. Neque fundamenta in contrarium aliquid probant, ut manifestum est ex nostra Doctrina. Nec obstat inconveniens adductum ab aliquibus, videlicet, quod sequeretur, ut etiam confirmatio in forma communi causaret eundem effectum, quod est omnino falsum. Probat, quia etiam in confirmatione communi præsumitur in Pontifice scientia iuris communis. Ergo quomodocumque confirmet revocata in eo reviviscent.

6. Nihil hoc obstat, quia nos non dicimus, quod sola scientia iuris communis in Pontifice, sufficit ad invalidandum privilegium in eo revocatum; sed requiritur etiam clausula, vel derogatoria formaliter, vel æquivalenter, seu quod includat vim novæ concessionis; & hoc nullo modo invenitur in confirmatione sub forma communi, sicut invenitur quando apponitur clausula *ex certa scientia*, quæ formam specificam declarat. Unde cum illa communis confirmatio, sit tantum simplex quedam approbatio, re-

linquens rem in statu, quem antea habebat; nec habeat vim novæ concessionis, ut diximus dicta disp. 4. sect. 1. neque dictos effectus capere.

7. Dubitatur secundo, an confirmatio *ex certa scientia*, habeat vim restituendi privilegia ab homine revocata? Communissima sententia est affirmativa, propter easdem rationes assignatas in præcedenti dubio; & quia quando Pontifices volunt perseverare revocationes antecedentes post confirmationem privilegiorum *ex certa scientia*, illas excludunt, ut cum dicunt: *Dummodo sub nullis revocationibus sint comprehensa*, vel quoad aliqua confirmationem limitant. Igitur quando nihil excludunt, absque dubio tenendum est, quod revalidant privilegia revocata ab homine.

8. Si verò obijcias, quod Pōtifices post cōfirmationē, ex certa scientia, solēt adlere clausulas derogatorias, v.g. *non obstantibus*, &c. quæ frustra adlerentur, si clausula *ex certa scientia idem contineret, ergo*, &c. Respondetur facile, quod Pontifices id faciunt, aliquando, ad tollendam omnem dubitationem, vel ad maiorem abundantiam, seu expressiōnem, ut passim docent Doctores. *

9. Dubitatur tertio, an confirmatio *ex certa scientia* confirmet actum, seu privilegium in præiudicium tertij? Respondetur sub distinctione, & dico, quod loquendo in rigore, omnia confirmat, quia si confirmatio est absoluta, ad omnia se extendit, sicut extenditur potestas Papæ. At loquendo de æquitate, quæ dicitur nemini inferendum esse præiudicium, ut dicitur in cap. super eo, de offic. del. g. nō operatur in præiudicium tertij in iure quæsito, circa rem magnam, & gravem; ita Cardinal. Tusch. ltr. C. conclus. 349. num. 13. Menoch. de præsumpt. lib. 2. præsumpt. 9. Ludovic. Gomez in reg. Cancell. quæst. 1. regul. de non tollendo ius quæsitum, Riccius in praxi variar. resolut. resolut. 490. in fin. Rota in noviss. decis. divers. ab anno 1626. per Coccin. decis. 166. per totam, & alij multi apud ipsos. In dō

de iure communi idem probatur in cap. quamvis, de rescript. in 6. & cap. super litteris, de rescript. vbi Felin. & alij docent, talem præsumi intentionem Principis, qualem legis; & confirmant, ex cap. ult. de confirmat. vbi de iure nunquam præsumitur Principem velle iuri tertij derogare in re magni momenti, nisi exprimat, & sic debere impropriari verba privilegij, seu confirmationis, ne inferat tale præiudicium tertij. l. ii. quis à Principe 3. ff. ne quis in loco publico. Panormitanus, cap. cum in nostris, de concess. præbend. Paris. cons. 1. num. 82. volum. 1. Cancer. tom. 1. variar. cap. 3. num. 194. & alij multi.

10. Si verò clausula, ex certa scientia addatur: *Non obstante iure, & præiudicio tertij*. Etiam in magnis iuribus, ius tertij abrogat, & tollit, quia per hæc adiecta apparet, quod Princeps cum sufficienti motivo voluit præiudicare illi, cui erat ius quæsitum; sic multi, quos refert, & sequitur Barbof. claus. 25. num. 7. Nald. in sum. verb. Clausula, *Ex certa scientia*. Nec de potestate Pontificis potest dubitari, quia omnia beneficia mundi dicuntur manualia, & obediencialia respectu Romani Pontificis, quippe qui, & potest etiam Episcopos a sua Cathedrali deponere, absque eo quod possit ei dicere, cur ita facis? Romani enim Pontifices in terris superiorem non habent, omnesque iudicant, & à nemine iudicantur; sic Bartol. in l. rescripta, C. de precib. Imper. & l. qui se Patris, C. vnde liber. & sequitur Socin. cons. 156. & alij quos refert Gomez in dict. regula Canc. de non tollendo ius quæsit. quæst. 1. vbi latè de iure quæsito disputat; idem tenent Nauarr. de spolijs Clericorum, § 3. de sponsalib. num. 15. Menoch. remed. 15. recup. num. 33. Farinac. de delict. p. 7. fragment. crimin. loc. cit. num. 87. & cons. 1. num. 425. Garcia de benefic. part. 5. cap. 4. num. 2. & alij.

11. Hoc verò maximè locum habet in his, quæ à Pontifice fiunt favore boni publici, cuius ob causam à iuris regulis receditur, & ius tertij auferitur, & violatur, Rom. cons.

conf. 31. & Angel. conf. 351. incip. generosus in 1. collum. & sic Pontifex ob bonum publicum potest ius quæsitum tollere, & derogare, vt bene probat Gomez vbi supra quaest. 19.

12. Idem præsumitur, quando Pontifex aliquam concedit gratiam, quam scit non posse verificari, nec suum effectum sortiri, nisi cum præiudicio iuris tertij, & sic fuisse decisum à Sacra Rota, testatur Riccius in collect. 1752. in causa Burgenf. quindenior. 5. Decembris 1601. coram Seraphin. & in caus. Ofsens. indulti 10. Decembris 1599. coram Melino, tenet etiam Merola tom. 3. de privileg. disp. 6. c. 5. de confirmat. num. 32. Ratio est, quia quæcumque verba in privilegijs, & Bullis apposita, debent aliquid operari, aliàs essent otiosa, & impertinenter apposita, cap. si Papa, in fin. de privileg. in 6. Gonzalez ad regulam 8. Cancell. §. 7. proœcial. num. 63. Tambur. de iur. Abb. tom. 1. disp. 18. q. 6. num. 63. Minus enim malum est ius tertij violari, quam præfata inconuenientia sequi. Hic nota, quod idem operatur clausula, *motu proprio*, & similiter alia *de plenitudine potestatis*, vt docent Doctores, quia mutuo se includunt.

13. Dabitabis quarto an per confirmationem *ex certa scientia*, *motu proprio*, vel *de plenitudine potestatis* renouentur, seu restituantur privilegia revocata in Concilijs Generalibus antiquis, etiam si nulla mentio fiat Conciliorum ad huc in communi?

14. Pater Suar. lib. 8. de leg. cap. 19. num. 5. sentit, vt omnino certum non restitui, nisi fiat in non obstantia, mentio Conciliorum, saltem in communi, quia non est verisimile per confirmationem generalem privilegiorum, ad eò confusam, & communem derogari speciali dispositioni Concilij Generalis revocantis in particulari aliqua, vel aliud quod ex dictis privilegijs. Nam regula est, vt potius species deroget generi, quam è contrario, etiam si species antecedit. Ergo maxime seruanda est, quando authoritas

Con-

Concilij Generalis interuenit. Vnde nisi fiat mentio saltem in communi, Conciliorum Generalium, in non obstantia, privilegia in ipsis revocata, non restaurantur per clausulam *ex certa scientia*. Siquidem confirmatio est solum generalis, & generica; revocatio autem est specialis, & in diuidua pro illo casu, de quo Concilium loquitur.

15. At multi Doctores partem affirmatiuam defendunt, alias clausula *ex certa scientia*, nihil operatur, si quidem sine illa quando in revocatione fit mentio Conciliorum Generalium in communi revocata manent; etiam si clausula *ex certa scientia* non apponatur. Rursus, clausula *ex certa scientia* supponit notitiam Conciliorum in Pontifice; siquidem sunt iura communi. Insuper includit in se specialem derogationem antecedentis, in his quæ omnino contrariantur, & exprimit voluntatem Pontificis vtentis plenitudine potestatis, vt ex supradictis constat. Non ergo ita certa est opinio Patris Suarez, vt ipse iudicat; quin potius hæc probabilior videatur, etiam quando nulla alia obstantia additur in confirmatione; ita docent Garcia de benefic. part. 4. cap. 5. num. 45. Mata voto 159. num. 6. Merola disp. 7. cap. 1. dub. 7. num. 46. in fine. Et sic fuisse decisum à Sacra Rota Romana, testatur Puteus decis. 494. lib. 2. & Mandosius de signatura gratiæ, tit. de provis. versic. *Derogatio dicti Concilij*, quod maxime verum iudico, quando additur clausula, *Non obstantibus constitutionibus Apostolicis*, vel quando agitur de mere gratiosis, & quæ respiciunt bonum animarum, neque ius tertij, in re magni momenti lædunt, vel quando confirmatio esset prorsus inutilis sine derogatione Concilij, cui opponitur, quia hæc vt favorabilia debent ampliari, videantur dicta disp. 4. sect. 3. a num. 12. notando semper, quod sicut odiosa debent restringi, ita favorabilia ampliari; iuxta proprietatem verborum; dummodo ad multum exorbitantia, & inusitata non extendantur; quia in talibus non præsumitur volun-

V

lun-

luntas Pontificis, nisi exprimat, propter ibi dicta. In his enim improprari debent verba confirmationis, sicut, & concessionis.

16. Dubitabis quinto, an per confirmationem *ex certa scientia*, motu proprio, & plenitudine potestatis absolute, & sine aliqua limitatione factam, reitarentur privilegia expresse revocata in Tridentino, absque aliqua mentione expressa illius.

17. Authores, qui supra disp. 4. sect. 3. & 4. affirmant nullam differentiam reperiri inter Concilia Generalia antiqua, & nova, facile se expediunt ab hac difficultate, & multo facilius, qui defendunt, minus requiri ad derogandum Tridentino, quam alijs Concilijs antiquioribus, propter specialem facultatem relictam summis Pontificibus, ab ipso Tridentino, disponendi circa eius statuta.

18. Et quidem Pater Merola huic modo dicendi adherens, pro resolutione huius difficultatis; sic loquitur disp. 6. cap. 5. num. 27. Responderi potest 3. illam exceptionem *dammodo Concilio Tridentino non sint contraria*, non frustra positam esse in concessionibus, seu confirmationibus privilegiorum; nam sine illa censerentur confirmata, etiam privilegia per Concilium Tridentinum revocata. Ratio est, quia licet, ut per concessionem, seu confirmationem privilegij, censeatur derogatum iuri communi, habenti clausulam derogatoriam privilegiorum, aut in Concilijs Generalibus, necessarium sit, ut in concessione, vel in confirmatione de illis iuribus, vel Concilijs fiat saltem generalis mentio per *Clausulam non obstantibus iuribus, vel Concilijs contrarijs*; nihilominus hoc non requiritur ad derogandum Tridentino, sed satis est, ut Pontifex aliquid concedat contra decreta illius, ut ostendi cap. 1. num. 49. Et per consequens si Pontifex non adderet illam exceptionem, confirmantur.

firmando privilegia *ex certa scientia*, remanerent confirmata illa, quae Concilio Tridentino contraria sunt. Adde, quod quamvis ad derogandum Tridentino esset necessaria clausula derogatoria *non obstante Concilio Tridentino*, nihilominus ad hoc satis esset clausula *ex certa scientia* addita in confirmatione privilegij; quia haec equivaleret clausulae derogatoriae *non obstante, &c.* ut dixi cap. 1. num. 51. ubi probat cum multis dictam clausulam, *ex certa scientia*, habere vim specialis derogationis; ac per consequens, privilegium, seu confirmationem habentem illam, derogare quamcumque clausulam derogatoriam privilegiorum, neque ab hac regula excludit revocata, neque a Tridentino, neque ab aliquo alio iure; etiam si in fine privilegij, seu confirmationis non exprimat clausula, *non obstantibus, &c.* Rationem reddit eod. cap. dub. 4. numer. 79. quia Clausula *ex certa scientia* posita in confirmatione, innovat prius privilegium; est enim quasi nova concessio. Sed quando privilegium innovatur, amplianda est renovatio, cum sit favor Principis, & ab eo datur *ex certa scientia*, & consequenter de plenitudine potestatis, ample interpretanda est, tam ex parte personae, quam ex parte modi.

19. Sentit ergo praefatus Pater Merola, quod posita sola clausula *ex certa scientia*, sine limitatione; in confirmatione privilegiorum, post Tridentinum, ut invenitur in aliquibus relatis supra disp. 6. sect. 2. per totam, quod restituuntur privilegia, etiam expresse revocata in Tridentino, & licet cap. 5. eiusdem disp. dub. 2. difficul. 1. dicat, contrariam sententiam esse probabilem, sed hanc probabiliorem affirmat, adducendo, num. 46. in terminis casum Tridentini, cui satisfacit num. 53. in fin. ex fundamento relato. Cum Merola debent sentire omnes; qui affirmant, statuta Tridentini, vel non habere maiorem resistantiam,

quam alia Concilia, vel habere minorem, ut per se patet.

20. At Pater Suarez, vbi supr. num. 2. renuit hoc concedere; ait enim, quod licet privilegia Societatis Iesu confirmata fuerint absolute, & absque aliqua restrictione à Gregorio XIII. *Bulla quanto fructuosius*, & *Bulla ascendente*, & Gregorius XIV. & Paulus V. & alij Pontifices in suis Bullis; idem concesserint pro alijs Religionibus, ut vidimus supra disp. 6. sect. 2. à num. 1. & hoc ex certa scientia, & potestatis plenitudine; nihilominus ipsa societas ex vi saltem confirmationum, non agnoscit fuisse sibi restituta privilegia expresse revocata in Tridentino; fundamentum est, quod supra pro alijs Concilijs Generalibus adducit; ipse enim nullam differentiam ponit inter alia, & Tridentinum. Sed sentit, numer. 4. quod si revocatio particularis facta fuit per aliquod Concilium Generale, non sufficit clausula *ex certa scientia*, & *plenitudine potestatis*, ut renovetur, sed requiritur in non obstantia, mentio Concilij Generalis, saltem in communi; sed Thomas Sanchez, & alij relati supra disp. 4. sect. 3. numer. 18. 25. & sequentibus, & sect. 4. num. 4. & deinceps; non solum requirunt mentionem in communi Conciliorum Generalium, ad derogandum Tridentino, sed expressam, & individualem.

21. Nobis tamen dicendum est per confirmationem *ex certa scientia*, & *plenitudine potestatis*, &c. sine alia obstantia, confirmari, maximè pro foro conscientie, privilegia revocata expresse in Tridentino, quando exorbitantia non sunt, nec difficillimæ, & inusitatae concessionis; sed de facili solent dispensari, ne claudant ius tertij in re gravi, & respiciunt bonum animarum; quia hoc de pia mente Pontificis debet præsumi, & clausulæ *ex certa scientia*, & *plenitudine potestatis*,
idem

idem suadent, ne dicatur esse prorsus inutiles, & nihil de novo concedere, respectu Tridentini. Secus vero in alijs difficillimis rebus, & quæ rarissime, vel numquam conceduntur, & sic in hoc casu respectu Tridentini debent impropriari clausulæ *ex certa scientia*, ut dixit Suarez, propter maximam auctoritatem illius, & prudenter satis, potest hoc præsumi de mente Pontificum, iuxta varietatem opinionum tantorum virorum. Nam sicut in concessionibus non veniunt exorbitantia, & inusitata, nisi exprimantur; sic nec veniunt in generalibus confirmationibus privilegiorum, iuxta ea, quæ latè diximus disp. 4. sect. 4.

22. Ex quibus facile convincitur, immerito aliquos affirmare posse Regulares, ex vi confirmationis privilegiorum, ordinari in foro conscientie, ante legitimam aetatem, quia casus iste est valde exorbitans, & omnino inusitatus à tempore Tridentini, revocataque sunt expresse privilegia antiqua, quæ circa hoc erant concessa, non solum à Tridentino, sed etiam à diversis Pontificibus, post illud. Unde nunquam debent reputari instaurata per subsequentes confirmationes, nisi omnino exprimantur.

23. Ad illa autem, quæ possent obijci ex decreto Urbani VIII. relato supra sect. 4. num. 21. & similibus, ex ibi dictis satisfactum manet iuxta doctrinam Merolæ, & Donati ibidem relati, videatur tota illa sect. 4. & notentur ibi dicta.

24. Hoc vnum adverte, quod si daretur casus, in quo Pontifex ex certa scientia confirmaret privilegium revocatum expresse in Tridentino; taliter, quod confirmatio nullum alium effectum posset habere, nisi Tridentino, in illa parte derogando derogatum maneret, quamvis esset circa rem difficillimam, & inusitatum, & nullam mentionem Tridentini faceret, quia in tali casu confirmatio, & derogatio essent specificæ, cum de nullo alio casu possent intelligi, adessetque scientia, & præsumeretur voluntas Papæ circa illum, determinatum casum. Si vero confirma-

no fiat in generali omnium privilegiorum, etiam sine restrictione; & ex certa scientia, cum possit intelligi de rebus parvæ difficultatis, & quæ solum concernunt forum conscientiarum, & bonum animarum, ad hæc debet coarctari; ut patet in concessionibus absolutis omnium Indulgentiarum, quæ secundum aliquos, non extenduntur ad plenarias, nisi expressentur, & similiter in communicatione omnium privilegiorum, quæ non extenditur ad personalia, & localia, nisi exprimat. Nec per hoc concessionem, & confirmationem possunt dici inutiles, sed intellectæ iuxta regulam rationis, & iuris, ut constat ex dictis disp. 2. lect. 3. à num. 18.

SECTIO VIII.

An confirmatis privilegijs unius Religionis, censeantur confirmata privilegia aliarum, quæ cum illa communicant in privilegijs.

1. PRO resolutione notandum est primo, quod sub duplici sensu procedit difficultas. Primus est, an confirmatis privilegijs unius Religionis, cui prius fuerunt concessi; eo ipso censeantur illa eadem confirmata pro omnibus Religionibus, quæ cum illa participant in ipsis privilegijs. Alius sensus est, an confirmatis privilegijs unius Religionis, eo ipso confirmata censeantur omnia privilegia aliarum Religionum, etiam si diversa sint: Dummodo gaudeant communicatione in privilegijs, cum prima Religione, pro qua facta fuit confirmatio? Quod est inquirere, an confirmatio facta de privilegijs unius Religionis, intelligatur facta de privilegijs aliarum, ratione generalis communicationis?

2. Secundo est notandum, duplicem esse communicationem privilegiorum, vel solum de privilegijs iam concessis, vel de concessis, & in futurum concedendis, ut in mul-

multis communicationibus invenitur. Et quia confirmatio privilegiorum potest fieri, vel in forma specifica, vel in forma communi, de utraque difficultas procedet, & præcipuè in forma specifica.

3. Loquendo igitur de difficultate in priori sensu; dico primo: si secunda Religio solum communicat in privilegijs concessis anteriori Religioni, cui nunc de novo confirmantur sua privilegia, non gaudet confirmatione privilegiorum de novo facta pro prima Religione; etiam si communicatio concessa secundæ Religioni facta fuerit ex certa scientia. Nam formaliter, & per se loquendo confirmato privilegio exemplari, id est, primo, non confirmatur privilegium ad instar; quia non fuit exemplar, ut confirmatum, sed solum, ut concessum. Nam confirmatio post communicationem accessit, ut supponimus. Non enim privilegium ad instar per se respicit futurum statum; sed illum, quem habebat exemplar, quando aliud ad instar illius conceditur, sicut è contrario; licet privilegium ad instar confirmetur, confirmatio non redundabit in exemplar, neque aucto, neque diminuto exemplari; censeatur autem, vel diminutum privilegium ad instar; imò revocato exemplari, non reputatur revocatum concessum ad instar.

4. Confirmatur, & declaratur. Communicatio facta solum de privilegijs concessis non extenditur ad confirmationem postea factam, siquidem confirmatio est novum privilegium, quia hæc nondum erat, quando communicatio facta est, cum ad futura non extendatur, ut supponimus; sic sentiunt Suar. lib. 8. de leg. c. 19. n. 8. & 9. Horatius Mandos. de privileg. ad instar q. 7. Rodrig. tom. 1. qq. quæst. 8. art. 2. Tambur. de Iur. Abb. tom. 1. disp. 18. quæst. 4. Porrel. de dub. verb. privileg. num. 34. Miranda in manual. prælat. tom. 2. quæst. 42. art. 5. cōclus. 2. Merol. disp. 6. de privileg. cap. 5. dub. 3. num. 3. Donat. tract. 11. quæst. 9. & alij communiter.

5. Dico secundo, si communicatio privilegiorum facta

Et auit secundæ Religioni, non solum de concessis primæ Religioni, sed etiam de concedendis in futurum, si fiat ex certa scientia, gaudet privilegio, & confirmatione circa privilegia, quæ participat, & de novo confirmantur pro prima Religione. Ratio est, quia talis confirmatio æquivaleret novæ concessioni privilegij, ut ex supra dictis constat, & sic censeri debet novum privilegium, & nova gratia; sed dicta communicatio est de concessis, & in futurum concedendis, ut supponitur; ergo etiam ipsa confirmatio communicatur. siquidem est novum privilegium, & nova gratia, sic Suarez cum relatis in primo dicto. Et hoc totum procedit etiam in confirmatione facta in forma communi; dummodo communicatio facta, sit absoluta de concessis, & concedendis; quia eadem militat ratio. Confirmatio enim in forma communi, etiam est nova gratia, & quasi novum privilegium, ut alibi diximus; sic Suarez. & alij relati uno, vel altero dempto.

6. Dices revocato privilegio exemplari, non revocatur privilegium ad instar. Igitur pariformiter, confirmato exemplari, non confirmatur ad instar.

7. Respondetur, argumentum solum habere vim, quando communicatio non se extendit ad futura concedenda, ut in casu primæ conclusionis. Secus vero quando se extendit, ut bene notat Suarez. num. 10.

8. Maior difficultas est circa secundum sensum quæstionis, videlicet; an confirmatio concessa vni Religioni, quoad sua privilegia, censeatur facta alteri, quoad sua; ratione communicationis generalis privilegiorum cum illa; etiam si privilegia diversa sint, & difficultas solum procedit, quando communicatio se extendit ad futura concedenda; quia si solum sit de concessis, non est dubium, confirmationem postea subsistentem non communicari, alias esset non de iam concessis solum, tempore communicationis, sed de postea concedendis, quod supponimus falsum.

9. Affirmat Horatius Mandos. vbi supr. quæst. 8. cuius
scn.

sententiam probabilem iudicant Merol. vbi supr. dub. 3. num. 68. & Suar. nu. n. 13. sed oppositam longe probabiliorem esse tenent Portel, verb. Privileg. confirmatio, num. 35. & Donat. tract. 1. i. de confirmat. privileg. quæst. 10. n. 1. & alij, quibus libenter adhareo.

10. Ratio est, quia confirmatio non se extendit ad non intenta, nec expressa per Principem, sed quando Papa confirmat privilegia propria, v. g. Minorum, non intendit confirmare privilegia propria Prædicatorum, alias plura confirmaret, quam intenderet, ut per se patet. Ergo, &c. Insuper sequeretur, quod bis communicaretur illa confirmatio tali Religioni, semel circa privilegia prius communicata, ut constat ex 2. dicto primæ difficultatis, & iterum circa propria. Quæ omnia aliena videntur à ratione, & ab intentione Pontificis confirmantis; quæ magis urgent in confirmatione ex certa scientia, quia Pontifex non habet, vel præsumitur habere scientiam particularem privilegiorum aliarum Religionum; sed tantum eorum, quæ directe, & expresse ex tali scientia confirmat. Ergo illa confirmatio, non potest per communicationem transire ad alia privilegia ignota, & per se valde dissimilia; sic Authores citati.

11. Neque fundamenta pro prima sententia obstant, videlicet, quod mens Pontificis in communicatione privilegiorum est, ut Religiones æquales maneant in privilegijs; sicut æquales iudicat in laboribus. Igitur se extendit ad communicandum confirmationes factas pro vna Religione, cæteris alijs communicantibus cum ea in privilegijs; cum ipsa confirmatio rationem habeat novi privilegij, & hoc satis confirmant declarationes Pontificiæ factæ a Iulio II. & Pio V. pro Dominicanis, & Minoribus, quando dicunt, quod concessa vni Religioni, & communicata alteri, cum proportionem, sed non cum identitate debent alteri applicari, v. g. si privilegium concedit favorem speciali festivitate, vel Sancto Religionis Prioris; ad aliam Religionem debet applicari, pro alio festo, vel Sancto pro-

pno, & sic de alijs. Ergo si militer si vni Religioni conceditur confirmatio privilegiorum suorum ex certa scientia, & hæc communicantur alteri, cum proportionem, debent illi adaptari, etiam ipsæ confirmationes ex Iulio II. & Pio V.

12. Sed hæc non obstant. Respondetur enim, quod ad servandam æqualitatem intentam a Pontificibus, in communicatione privilegiorum, sufficit, quod sicut privilegia, v.g. Prædicatorum non manent confirmata, ex vi confirmationis concessæ Minoribus; ita non manent confirmata privilegia Minorum, ex confirmatione facta Prædicatoribus, & sic licet communicent in ipsis privilegijs confirmatis; non tamen, vt cadunt sub confirmatione, sed sub cõcessione. Exemplum autem adductum de festivitibus Sanctorum, non facit ad rem, vt notant Suarez, & Merola, vbi supra, quia proportio in eo consideratur ex parte materiæ, in vfu privilegiorum, neque ibi intervenit extensio communicationis; sed tantum interpretatio circa modum, quo debet applicari ad materiam, & vsum eiusdem privilegij, quæ interpretatio summi potest ex materia ipsa, & circumstantijs; quia idem privilegium ad diversos applicatum, debet vnicuique aptari iuxta modum suum, alioquin esset inutile, & improporionatum vtrique, vel alteri eorum. At veto in nostro casu non solum fieret interpretatio, sed extensio confirmationis Pontificiæ ad plura privilegia, quæ non cadunt sub intentione, aut mente confirmantis.

13. Verum est, quod secunda Religio participat confirmationem, prout respicit privilegia, quæ communicat cum prima. Vnde si aliqua erant revocata, & renovantur per confirmationem, participat illa secunda Religio, nõ vero vt respicit alia, siue propria, siue aliena; quia de illis non curat Pontifex in illa peculiari confirmatione; maxime cum de illis minime præsumatur scientiam habere, ac proinde nec formaliter, nec virtualiter intendit confirmare,

14. Sed præfatam doctrinam limitant, & bene Suarez. num. 14. Merola num. 70. Donat. num. 4. quando Pontifex confirmat privilegia, non solum sub clausula generali; sed addit se confirmare omnia privilegia, v.g. primæ Religionis, siue propria, siue communia, idest, quæ participat cum alijs. Nam in tali casu consequenter confirmantur etiam privilegia alterius Religionis, cum qua communicat; non tamen vt istius, sed vt per communicationem facta sunt alterius; quia talis Religio secunda, etiam habet communicationem cum prima, quoad privilegia, & futuras gratias, vt supponimus. Ergo per talem communicationem habebit sua privilegia confirmata, ex redundantia, vt sic dicam, generalis confirmationis concessæ primæ Religionis, vt cõsideranti facile patebit, & hoc asserere cogimur ex ratione convincente, & ne verba Pontificis otiosa videantur, sed aliquid operari, vt sepè diximus.

15. Hanc doctrinam libenter amplectitur Pelizarius tom. 2. tract. 8. cap. 1. sect. 5. num. 231. Vnde infert, & bene, quod cum Gregor. XV. die 16. Octobris an. 1621. Bull. a nobis relata supr. disp. 7. sect. 2. num. 8. cõfirmaverit ex certa scientia, & de plenitudine potestatis omnia privilegia tam propria, quam participata, Patribus Theatinis, & hi participant omnia privilegia Mendicantium, & non Mendicantium, eisque omnia de nouo concesserit, privilegia omnium Religionum confirmata, & innovata remanserunt; illaque participant aliæ Religiones iuxta modum suæ participationis.

16. Videat igitur quælibet Religio formam communicationis, quam cum alijs habet in privilegijs; ex illa enim, & ex dictis agnoscat, ad quæ se extendere potest. Hoc vnum affirmo, quod quatuor Religiones Mendicantes antiquæ habent communicationem omnium privilegiorum inter se, & cum alijs non mendicantibus, non solum circa privilegia concessa; verum, & in futurum concedenda, & hoc absque vilo prorsus discrimine, vt videre est apud

Mirand. tom. 2. manual. Prælat. quæst. 42. art. 2. conclus. 1. nostrum Lezanam in explicatione marismagai Prædicatorum, §. 52. num. 167 & 168. & Minorum, §. 51. num. 152. & deinceps, & Carmelitarum §. 105. num. 522. & 523. & apud alios. Et pro nostra reformatâ Carmelitana familia, quæ ut coustat ex dictis disp. 2. sect. 1. num. 1. est vna ex quatuor mendicantibus antiquis, videlicet ipsa Carmelitana primitiva: Extant diuersæ communicationes privilegiorum, cum omnibus alijs Ordinibus Mendicantibus, & non Mendicantibus, ne dum de concessis, sed, & de omnibus concedendis, pro futuris temporibus, ut optime probat noster Lezana vbi supra, adducens privilegium de concessis, & concedendis alijs Religionibus Mendicantibus, & non Mendicantibus, tam per extensionem, quam per communicationem, nobis Carmelitis factam a Clemente VII. pridie idus Augusti ann. 1530. Bulla incip. ex Clementi, & refertur tom. 1. Bull. Rom. & est, 31. huius Pontificis, habeturque authentica in nostro cõp. fol. 297. post finē, n. 9. & ad intentum est tenoris sequentis in §. 4. Bullarij, & in nostro compendio, num. 2. *Nos igitur dicti ordinis (quem præ cæteris in visceribus gerimus charitatis) prosperum, & tranquillum statum, ac animarum salutem paterno zelantes affectu, huiusmodi supplicationibus inclinati. Ioannis, & Alexandri, ac aliorum Prædecessorum nostrorum litteras, ac per eosdem Prædecessores omnia, & singula privilegia, immunitates, exemptiones, etiam non solvendi quartam funeralem Presbyteris secularibus, quoad Fratres Domorum in possessione quartam ipsam non solvendi existentes, dumtaxat, ac indulta, indulgentias (citra plenarias) peccatorum remissiones, & gratias ordini, & illius fratribus, Monialibus, sororibus, & vtriusque sexus confratribus, & personis, Domibus, Monasterijs, Ecclesijs, & locis quibuscumque etiam per modum extensionis, seu communicationis, & alias quomodolibet, etiam per nos, & Sedē Apostolicam concessis, Quorum omnium volumus auctoritate*

tate Apostolica, tenere præsentium approbamus, & innovamus, ac perpetuæ firmitatis robur obtinere, & inviolabiliter observari debere, ipsosque fratres, Moniales, Sorores, personas, Monasteria, Domos, Ecclesias, & alia loca huiusmodi, omnibus, & singulis privilegijs, immunitatibus, exemptionibus, indultis, indulgentijs (citra tamen plenarias) peccatorum remissionibus, & gratijs quibusvis, Congregationibus dicti, & aliorum Ordinum, etiam Mendicantium, Fratribus, & personis, ac confraternitatibus suæ professionis non contrarijs, alijsque Ordinibus quibuscumque, etiam non Mendicantibus, quomodolibet concessis, & concedendis in genere vti, frui, & gaudere posse, atque debere in omnibus, & per omnia, periunde ac si eis concessa fuissent decernimus. Necnon potiori pro cautela ea omnia etiam de novo concedimus, &c. Vbi ut vides duo tantum excipiuntur, videlicet indulgentiæ plenariæ, & quæ nostræ professioni contrariatur, sed extendit ad omnia alia privilegia concessa, & concedenda, quæ aliæ Religiones, siue per concessionem, siue per extensionem, vel communicationem participant.

17. Post hæc autem Clemens VIII. anno 1602. die 13. Iunij Bull. incip. *Cum dudum*, & habetur authentica in nostro compend. fol. 184. post que, §. 1. declarat nostram reformatam familiam gaudere omnibus privilegijs, indultis, immunitatibus, exemptionibus, indulgentijs, & gratijs, quibus fruuntur, & gaudent nostri Patres Carmelite de Observantia, tam principaliter, quam per communicationem concessis à Romanis Pontificibus, siquidem est ipsa Religio, statim §. 2. subnectit: *Necnon prædicta, & omnia videlicet privilegia, indulta, immunitates, exemptiones, indulgentias, & gratias, ac alia quæcumque dicti, & aliorum Ordinum, & iam Mendicantium, fratribus, personis, & bonis, confraternitatibus, & alijs pijs locis, vel alijs quomodolibet prædictis ordinibus, domibus, & eorum bonis concessa, & concedenda (dummodo*

Sacrosancto Concilio Tridentino regula primitiva, & eorum constitutionibus non adversentur) praeclis fratribus Discalceatis Ordinis Beatae Mariae Virginis de Monte Carmelo, domibus, & eorum benis, eodem omnino, simili modo competere vere, & proprie, ac si eisdem specialiter concessa essent, praesentibus pro expressis, ac si de verbo ad verbum infererentur, haberi volentes decernimus, & statuimus, & si opus est, eadem nunc concedimus, & impertimur, etiam quoad quartam suaveralem, sicut alij praefati Ordines gaudent, & portantur, &c. ubi non limitantur indulgentiae ad non plenarias, sed absolute omnes nobis communicat, & de novo concedit, sicut, & alia omnia, dummodo Sacrosancto Concilio Tridentino non adversentur, neque regulae primitivae, & nostris constitutionibus, in quo videtur minus ampla haec confirmatio, seu communicatio, quam relata Clementis VII. siquidem illa solum excipit, quae nostrae professioni contrariantur, & ista excipit etiam, quae Tridentino adversantur.

18. Hinc facile colligitur, quod privilegia nostrae Carmelitanae familiae, semper manent confirmata per confirmationes factas specialiter alijs Religionibus, quae nostra privilegia participant, si confirmatio extendatur ad propria, & ad communicata; ut extenditur concessa Patribus Dominicanis a Iulio III. die 10. Julij anno 1551. & alijs Mendicantibus, & non Mendicantibus ab alijs Pontificibus, quia ut notavit Suarez supra, quamvis non manent confirmata, ut propria nostra, manent confirmata, prout illius Religionis, pro qua fit confirmatio, cum qua semper nos participamus in privilegijs, siue proprijs, siue alienis, hoc est, quae participat ab alijs Religionibus, & de novo ei confirmantur, si quidem confirmantur directe, & principaliter pro prima Religione, & indirecte, & quasi per reflexionem pro secunda.

19. Hic placet repetere, quae supra diximus, nempe, quod omnia antiqua privilegia regularium, quae decretis

Sa:

Sacri Concilij Tridentini non contrariantur, iuxta doctrinam suo loco traditam, ab ipso Concilio fuerunt approbata, & confirmata, sess. 25. de reform. cap. 20. ubi sic ait: *In ceteris, praefatorum Ordinum privilegia, & facultates, quae ipsorum personas, loca, & iura concernunt, firmae sunt, & illaesa.* Quod est notatu dignum, & mente tenendum, ut bene advertit Donat. tract. 11. quaest. 8. num. 7. si autem aliqua ex his privilegijs confirmatis a Tridentino, revocata inveniantur a subsequenter Pontificibus privatis revocationibus, illis standum erit.

20. An confirmatio privilegij aliquid operetur, si privilegium, quod confirmatur non appareat? De autoritate necessaria ad usum privilegiorum fuisse diximus disp. 2. sect. 3. per totam. Pro nunc autem dico breviter, si Princeps confirmans privilegium generaliter, dicat, *Confirmo tibi privilegium concessum a tali Pontifice;* nihil valet confirmatio, si privilegium non appareat, vel de illo non constet; quia scriptura aliam referens, non probat, nisi relata producat; idcirco Doctores affirmant, quod non solum tenetur quis instrumentum, quo se iuvat exhibere; sed etiam alia instrumenta in eo relata, alias non iuvatur, & cum Bulla confirmans cum solis praefatis verbis pristinum instrumentum non probet; sed solam confirmationem superaddat, argumento cap. si scripturam, de fid. instrum. nisi appareat relatum privilegium; confirmatio nihil operatur; est enim quasi conditionalis haec confirmatio, Ludou. Rom. cons. 305. num. 3. Marant. in specul. part. 6. tit. actorum. additio fieri solet, Cravet. cons. 112. num. 15. Merol. disp. 6. de privileg. cap. 5. dub. 5. num. 88. Donat. tract. 11. q. 12. n. 1. & 2.

21. Dico secundo, si Pontifex confirmans privilegium, in confirmatione mentionem taciatur in particulari de eo, quod confirmat; referendo se ad aliud privilegium, dicens: *Sicut, vel prout, aut secundum, quod iam tibi per aliam privilegium concessum fuit a tali Pontifice,* valet

privilegium, & confirmatio, licet privilegium, quod refert Pontifex, non appareat, quia illa verba relativa: *Sicut, prout*, & similia, non sunt conditionalia, sed demonstrativa, & ideo etiam, non existente privilegio, quod confirmatur, ad quod fit relatio, valet privilegium, seu confirmatio; est enim absolute nova concessio; siquidem voluntas concedentis confirmationem non est conditionata, sed absoluta, & dispositiva, & sic non pender ab eo privilegio, ad quod fit relatio; tenent Iason in authent. si quis in aliquo documento, num. 8. C. de adend. Bos. tit. de Princip. & eius privileg. num. 360. Aretin. conf. 76. n. 5. circa tertium, Cervant. in li. Taur. l. 1. n. 32. Decius cōf. 152. in fin. Ripa lib. 2. tit. de rescriptis, rescript. 6. num. 5. & 6. & alij multi, quos referunt, & sequuntur Merola, & Donatus supra. Et novissimè hanc quæstionem in terminis decidit Rota Romana in noviss. decis. 36. p. 2. n. 3. ubi ampliat, siue substantia, siue tenor privilegij confirmati, narretur à Principe, siue à parte.

22. Dicta communia sunt, sed mihi videtur dicendum circa primam conclusionem, quod si pontifex dicat, se confirmare ex certa scientia, privilegium concessum à tali Papa, confirmatio erit valida, & illi credendum est; etiam si privilegium non appareat, ne mendax iudicetur in scientia, quam testatur se habere de tali privilegio.

SECTIO IX.

De causa necessaria ex parte Pontificis ad valorem, siue concessionis, siue confirmationis privilegiorum.

I. **P**Ræsens difficultas æqualiter procedit, tam de confirmationibus, quam de concessionibus, & communicationibus privilegiorum, & quia versatur circa causam motivam, seu finalem; ideo in hunc

lo-

o cum eam examinandam reservabimus, quod fiet sub titulo concessionis, ut clarius procedatur.

2. Et suppono, posse concessionem privilegij fieri valide, sed illicite, vel valide, & licite, vel denique licite, sed invalide. Insuper, posse concedi cum læsione iuris communis, seu legis universalis, vel sine tali læsione, ut contingit in privilegij mere gratiosis, & quæ sunt pura beneficia Principis.

3. Et loquendo de his secundis, certum est apud omnes, quod ut valide concedantur, non requiritur causa extrinseca movente Pontificem ad sui concessionem, quia hæc omnino pender ex sua voluntate; erit tamen necessaria aliqua causa prudens, & honesta, ut licitè fiat, non semper ex parte materiæ, seu actus concessi; sed ex parte concedentis, quatenus moderate, & prudenter sua liberalitate debet uti; alias, ut benè notat Suar. lib. 8. de leg. cap. 21. n. 2. & 5. privilegia nimis multiplicarentur, & contemnerentur, & in alijs generarent invidiam, & pacem perturberent, quia non fierent sine aliqua personarum acceptione; quod nunquam præsumi debet de gratijs à Romano Pontifice concessis; ac proinde quando clare, & evidenter non constat concessionem esse iniquam, securè potest quis uti privilegio sibi concesso; quia semper pro superiore præsumi debet. Unde ex parte subditi bona fides sufficit, si cum illa procedat, & veram, & sufficientem narrationem in petitione exhibeat. Et idem dicendum est si Pontifex suo motu proprio privilegium concedat, absque petitione subditi; tunc enim non oportet subditum esse sollicitum de causa, & an superior sufficientem diligentiam fecerit; nam ubi de opposito non constat, supponere debet, rem esse legitime factam. Ex parte autem superioris nõ oportet, ut causa semper immediatè pertineat ad bonum commune; quia privilegium ex sua primaria intentione, est lex privata, & ideo satis est, quod respiciat commodum eius cui conceditur; mediate autem redundare debet in com-

mane bonum, quia debet semper fovere Religionem, pietatem, aut iustitiam, aut dari in remunerationem virtutis, vel laborum, sic Suarez vbi supr. num. 8.

4. Respectu autem privilegij quod ius commune lædit, seu ab illo eximit, illi qui affirmant dispensationem legis communis humanæ, sine causa datam à superiore, non solum esse iniquam verum, & nullam, vt sunt multi apud Sanch. lib. 8. de matrim. disp. 1. & apud Suar. lib. 6. cap. 19. idem dicent de tali privilegio, quia est veluti permanens, & continuata dispensatio in iure: Confirmant ex eo, quod indulgentia sine causa data, est nulla. Ergo & privilegium; siquidem est quædam indulgentia.

5. Nihilominus communior, & verior sententia docet, quod privilegium cum læsione iuris communis, quando tale ius pendet à voluntate concedentis, privilegium est validum; etiam sine iusta causa concessum, quia Papa respectu iuris communis Canonici est superior, & licet nullus inferior possit dispensare valide in eo, nisi in casibus concessis, vel omnino necessarijs; in quibus, vel præsumitur tacita licentia, vel quod non sunt comprehensi in prohibitione: At superior, qualis est Papa, optimè potest; siquidem Author legis potest illam ex parte tollere, quod facit privilegium, & quamvis inique id faceret sine causa, quia tamen cum effectu mutaret, voluntatem, à qua essentialiter pendet obligatio legis, ideo etiam cum effectu valide concedit privilegium, & idem dicendum est de dispensatione in iure communi, vt tenet Suarez vbi supr. num. 4. & fuisse satis de hoc agit, solvendo omnia argumenta in contrarium lib. 6. c. 19. per totam; vbi probat, quod nec venialiter peccat subditus vtendo dispensatione sibi, sine causa concessa; videatur Sanch. lib. 8. de matrim. disp. 28. per totam, quia hic non oportet hanc difficultatem latius examinare, cum ibi propriam habeat sedem.

6. Itaque fere absque discrimine philosophatur Suarez dict. disp. 21. num. 5, in dispensatione, & concessione privilegij;

villegij sine causa concessi; sentit enim in vtroque casu valide fieri, quamvis inique. Quid autem dicendum sit, quando dispensatio, seu privilegium datur in damnum grave tertij, sine causa; resolvit benè Suar. citata, disp. 19. lib. 8. videatur. Per quod patet ad primum fundamentum oppositæ sententiæ. Ad illud quod additur de indulgentia, quod invalide conceditur sine causa, est dispar ratio, nam indulgentia attingit ius divinum, & ideo necessario petit ad sui valorem iustam causam. Est enim respectu illarum Pontifex mere dispensator Thesauri Ecclesiæ, ex potestate sibi à Christo Domino concessa; respectu vero iuris Canonici est Author, & supremus legislator illius; & sic mirum non est, quod valide operetur circa hoc sine causa, in distributione autem, seu concessione indulgentiarum secus dicendum sit.

7. Denique privilegium potest concedi licite, sed invalide, & contingit quando falsa causa proponitur Pontifici; quia deceptio impedit voluntarium. Sed est notandum duplicem posse intervenire causam, vnam per se, & est, quæ movet absolute voluntatem Pontificis ad concedendum privilegium, aliam per accidens, videlicet, quæ non movet, sed removel prohibens; videlicet circumstantiam aliquam, quæ si aperiretur, impediret, forte cognita, privilegium ne concederetur, vel saltem non ita facile.

8. Ad priorem causam pertinet falsa narratio, per quam aliquid proponitur, vt moveat Papam, quæ falsitatem includit, & hæc per se loquendo irritum reddit privilegium, vt constat ex cap. super litteris, & cap. ad aures, de rescript. & cap. non potest, de præbend. in 6. & tenent ibidem Panormitanus, & Felinus cum alijs. Ratio est manifesta, quia causa motiva falsa tollit voluntarium à concedente. Oportet autem, vt illa causa falsa moveat Pontificem principaliter; nam si absque illa sunt aliæ causæ veræ, propter quas concederet Pontifex privilegium;

etiam si una non existat vera, poterit aliquando reddi validum privilegium, non obstante tali falsitate alterius, præsertim, si ex ignorantia, & absque dolo misceatur falsum; ut communiter docent DD. loquentes de dispensatione.

9. Secunda autem causæ correspondet diminuta narratio, videlicet, quando aliquid occultatur, quod debebat exprimi, vel ex aliquo iure, vel ex consuetudine, & stilo curiæ; & tunc etiam redditur nullum privilegium; quamvis quod occultatur non sit causa motiva, quia saltem est conditio pertinens ad formam, & conditionem sine qua non. Et sic censetur Princeps involuntarius, ut patet in postulante beneficium, qui aperire debet, an aliud habeat, quod si non servet, invalida est collatio, & in indulgentijs, & similibus; sic Panormitanus, & alij supra, & colligunt ex eisdem iuribus relatis, & ex cap. 2. de filijs Presb. in 6.

10. Si autem diminuta narratio, seu occultatio alicuius rei, nec pertineat ad causam motivam, seu finalem, neque de iure, seu de stilo Curia de fide retur aperiri, validum erit privilegium, quamvis occultetur. Sed ut bene notat Suarez lib. 8. cap. 21. num. 7. semper prudenti arbitrio utendum est, ut de voluntate concedentis constet, cum totum negotium in hac re sicut in dispensationibus ab agnitione voluntatis Papæ pendeat. Quapropter videndi sunt Sanch. lib. 8. de matrim. disp. 24. & Suar. lib. 6. de leg. cap. 19. & alij diffuse tractantes de requisitis in dispensationibus, ut validæ sint. Quæ adaptari facile possunt præfenti instituto. Nota tamen, quod cum idem sint dubitare de voluntate Pontificis, ac de valore privilegij, quando dubium est formale, pro valore privilegij standum est valere, iuxta doctrinam traditam disp. 1. sess. 2.

num. 15. & 16.

SE.

SECTIO X.

Resolvuntur aliqua dubiola valde utilia circa extensionem Privilegiorum pro temporibus, & casibus futuris, etiam post mortem Papæ concedentis.

1. **D**VB. 1. an potestas absolvendi à reservatis Papæ, concessa ab vno Pontifice, extendatur post eius mortem ad noviter reservata per eius successores? Et difficultas procedit, quando dictam facultatem non revocant successores. Negative respondent aliqui, & ideo negant posse Episcopos virtute Tridentini, sess. 24. cap. 6. absolvere à censuris; & casibus occultis contentis in Bulla Coenæ, ex eo, quod post Tridentinum, quolibet anno referbantur de novo à subsequentibus Pontificibus, casus Bullæ Coenæ. Probant primo, quia privilegium quæcumque favorabile, est intelligendum, salva verborum proprietate, ut sæpè diximus. Ergo privilegium includens facultatem absolvendi à reservatis, non potest extendi ad postea reservanda, patet à simili: nam privilegium, in quo concedit Pontifex communicationem privilegiorum cōcessorum alicui Religioni, non extenditur ad privilegia in futurum concedenda, nisi id exprimat, ut omnes fatentur, igitur idem dicendum est in casu nostro: nam sicut in proprietate sermonis, sub verbo, *Concessis*, non comprehenduntur concedenda, sed solum concessa, sic sub verbo, *Reservatis*, non veniunt reservanda, sed solum reservata.

2. Secundo, quia aliqua declarationes Eminentissimorum Cardinalium circumferuntur, in quibus declaratur non posse Episcopum, virtute relatæ facultatis Tridentini, absolvere à casibus, quos post publicationem Tridentini Pontifices sibi reservant, & sic interrogatus Greg.

X₃

XIII.

XIII. respondisse restantur Lelius Zechius de casibus reservatis, cas. 14. quæst. 3. diff. 2. Aloisius Riccius in. prax. resol. 44. n. 5. & alij.

3. Sed oppositum sicut magis commune ita, & probabilius. Probatum primo, quia sensus talium privilegiorum non est concedere facultatem absolven- di ab illis casibus, seu peccatis, quæ tunc reservata erant, quâdo tale privilegium fuit concessum, sed ab illis, quæ sunt reservata, quâdo confessio fit, & absolutio est præstanda; unde quamvis reservatio sit posterior concessione privilegij, nihil obstare potest, ut valide uti possit tali privilegio. Et quod ita sentiendum sit, constat: tum, quia Pontifex potest, hoc modo, suam potestatem delegare, ut certissimum est, teste Suarez. ubi supr. & potest in ius, & similibus rebus delegationem, seu concessionem facere perpetuam, usque dum revocata sit à suis successoribus. Egitur valebit pro futuris temporibus, & quod hoc modo se gerant Pontifices in concessionibus absolutis privilegiorum, patet ex eo, quod illam facultatem concedunt sine aliqua limitatione temporis, & ad omnes casus; ac proinde ad instar legis, de cuius ratione est, quod sit perpetua, & semper loquatur; etiam post mortem concedentis. Ergo, &c. Tum etiam, quia quando Pontifices successores volunt, ut talia privilegia non extendantur pro absolutione à casibus de novo reservandis, expresse revocant privilegia antecedentia; non alia ratione, nisi quia supponunt illa de se extendi ad subsequentes reservationes, & ideo illa revocant.

4. Tum denique probatur à simili. Si Pontifex Regi concederet ius præsentandi idoneos ad beneficia talis Provincia, vel Ecclesiæ, quantumcumque postea multiplicentur, & crescant beneficia illius Provincia, seu Ecclesiæ, gratia facta extenditur ad talia beneficia de novo creata, arg. cap. quia circa, de privileg. Vbi ratio adducitur, quia in beneficijs Principum plenissima debet esse interpretatio; ergo multo magis in nostro casu, sunt etenim, frequentibus

simè

simæ novæ reservationes, ideoque piè creditur de eis cogitasse Pontificem privilegium concedentem, & maximè cum datum sit propter magnam, & spiritualem utilitatem fidei, & bonum animarum, ergo ampliari debet, non restringi; ita Suarez. tom. 4. de Relig. lib. 2. cap. 22. num. 3. Portel, verb. Prælati potestatis, num. 28. Merol. disp. 6. de privileg. cap. 6. diff. 5. corol. 1. num. 169. in respons. mor. lib. 1. dub. 22. & omnes sentientes posse hodie Episcopos absolvere ab omnibus casibus occultis; etiam si post Trident. sint reservati, adhuc in Bulla Cœnæ. Imò authores, qui hoc negant Episcopis, respectu Bullæ Cœnæ, non ideo negant (ut bene notavit Sanch. lib. 6. summae cap. 15. num. 76.) quia post dictam facultatem à Tridentino concessam, reservata sint in Bulla Cœnæ, sed quia sentiunt, quod in quolibet anno in dicta Bulla Cœnæ revocatur illa facultas, concessa Episcopis à Tridentino. Alias minime negarent posse Episcopos uti illa, etiâ respectu casuum Bullæ Cœnæ, quoadiu occultis fuerint; Sed tu semper excipere casum hæreus quantumvis occultum.

5. Ad primum fundamentum oppositæ sententiæ satis patet ex declaratione primæ nostræ rationis siquidem iuxta proprietatem verborum, optimè cadit explicatio ibi data, supra dictionem à *reservatis*, minimè verò supra dictionem *concessis*, in communicatione privilegiorum; quod firmatur ex eo, quod quando Pontifices intendunt communicare privilegia etiam concessa, id expriment, dicendo concessa, & cõcedenda, non alia ratione, nisi quia particula *concessa*, non potest referri in proprietate vocis, nisi ad tempus pro quo fit communicatio, at particula à *reservatis*, optimè referri potest, & refertur ad tempus pro quo fit confessio, vel conceditur absolutio, quod satis suadent fundamenta adducta, & praxis communis.

6. Ad secundum respondetur, quod licet declarationes Eminentissimorum Cardinalium essent certæ, & authenticae, & sufficienter publicatæ (quod non credit Sanch. ubi

supr. sicut neque quod dicitur de responsione facta à Greg. XIII. nostræ conclusioni minime obstarent; siquidē auctores, qui illas referunt, loquuntur solum de calibus contentis in Bulla Cœnæ, à quibus negant posse Episcopos absolvere virtute Tridentino, non quia illa potestas prius illis concessa, non extenderetur ad futura, sed quia sentiunt esse illis revocatam per Bullam Cœnæ, affirmantes de hoc stare aliquas declarationes Eminentissimorum Cardinalium, & respons. Gregor. XIII. quod licet verum esset, quod est sub dubio non levi, nihil nobis noceret, ut manifeste liquet.

7. Dub. 2. an quando privilegium conceditur ad aliquid determinate faciendum, v. g. ad construendam in Ecclesia aliquam determinatam Capellam in determinato loco, vel ad designandum aliquod altare privilegiatum, intelligatur de prima constructione, seu designatione, ita ut destructa tali Capella, vel semel designatum tale altare, non possit construi, seu designari aliud de novo loco primi intra eandem Ecclesiam? Sed pro clariori luce notare oportet, quod vel privilegium conceditur absolute, vel cum dictione *semel*, ut his temporibus conceduntur altaria privilegiata.

8. Nonnulli Iuristæ, & Canonistæ docent, quod si concessio sit cum dictione *semel*, quæ est taxativa, siue sine illa, non potest extendi ad secundam ædificationem, seu designationem. Probant ex l. Bobes, §. hoc sermone, de verborum significatione, ubi statuitur, quod sermo simpliciter prolatus, intelligitur de primo actu, seu prima vice tantum, & Afflict. decis. 392. testatur sic fuisse resolutum in Regali Consilio Neapolitano, & consequenter ad hæc, addunt dicti auctores, quod licentia disponendi de feudis, seu testandi, intelligitur tantum de prima dispositione; quod magis vrget, quâdo privilegium datur cum dictione, *ad semel ædificandum, vel designandum*, quia cum sit taxativa, in unico actu debet finire.

Sed

9. Sed oppositum videtur mihi longe probabilius, quoad utramque partem, & quidem loquendo, quâdo dictio *semel* non adest, tenent Felinus in cap. 2. de tregua, & pace, limit. 7. Alciat. in dict. l. Bobes, §. hoc sermone, n. 6. Tiraquel. ibidem limit. 8. Alexand. cons. 15. volum. 4. in princip. Afflict. ubi supr. num. 393. & alij, qui docent dictam regulam ex l. Bobes, non habere locum in favorabilibus, in quibus facultas concessa ad aliquid determinate agendum, non expirat per usum ipsius, in primo actu, sed privilegiatus uti ea potest, & repetere toties quoties sibi bene visum fuerit. Vnde resolvunt, quod licentia concessa Episcopo testandi, non cessat ex usu primi actus, & sic virtute eius poterit revocare primum testamentum, & aliud conficere, toties quoties sibi placuerit, & sic resolutum fuisse à Sac. Rota in vna Piacen. facultatis testandi, 14. Januarij 1587. testatur Gonçal. de mensib. & alternat. gloss. 11. num. 43. habeturque in decision. diversorum, p. 1. decis. 47. fundamentum est, quia cum tale privilegium sit gratia Principis, & concessa sine restrictione non ad unicum actum, sed absoluta debet reputari.

10. Confirmatur, quia præfati auctores sentiunt, dictam regulam ex l. Bobes, non habere vim in privilegijs, quia si dispositio privilegij realis, de primo actu tantum intelligeretur esset, & non esset privilegium; esset, quia supponitur; non esset, quia non esset perpetuum, sed finiretur primo actu, quod est contra rationem privilegij realis, sicut, & legis. Non ergo potestas privilegij extinguitur, sed debet durare, & permanere, quandiu non revocatur.

11. Nec minus efficaciter probatur ex dictis secunda pars nostræ conclusionis, videlicet, quâdo apponitur dictio *semel*, alias non esset privilegium, si solum de unico actu intelligeretur; nam ut bene probat Merol. ubi supr. cum alijs, si Princeps expresse concederet facultatem ad primum actum tantum, non esset privilegium; sed quædam particularis licentia ad illum actum faciendum, quare dicendum

est

est, quod dictio *semel*, præcipue quando in privilegijs apponitur, non semper est taxativa, & diffinitiva, sed solum designatiue, id est, quod semel designatum, v. g. altare privilegiatum a superiore, non possit ad alio inferiori mutari, vel dic quod adverbium *semel*, significat in his privilegijs, idem quod *prius*, & facit hunc sensum: altare, v. g. debet prius designari a superiore, & semel designatum, nõ potest in aliud mutari indulgentia, nisi ab ipso superiore, vel ab alio cum simili potestate. Vnde non ad formam, sed ad meram conditionem, reducitur; sic mihi consulenti responderunt viri docti, & timorati. Vel potest dici, quod talis repetita designatio in alio alteri, in rigore non est alia designatio absolute, sed mutatio primæ in aliud altare; in quo nullum inconueniens reperitur. Neque voluntati Põtificis contrariatur, siquidem solum præterdit, quod ibi non dentur duo altaria privilegiata, neque vnum indeterminatum, quod vero sit hoc, vel illud, tanquam quid accidentale, nec pertinens ad formam, remittit superiori.

12. Hic placuit notare, quod licet hodie in cõcessione altaris privilegiati, frequenter apponantur verba, *Semel designandum a superiore*; at in concessione nobis facta de aliquibus altaribus privilegiatis, non invenitur dictio *semel*, sed absolute concessum fuit altare designandum a superiore, & cum non determinet Pontifex, qualis debeat esse superior, intelligendum est de quolibet etiam locali, & sic quilibet Prior, si causa adsit, poterit altare privilegiatum, iam designatum, relinquere, & aliud loco illius in eadem Ecclesia designare, quia non datur ratio cur ad aliquem superiorem limitetur gratia cum Pontifex non limitetur; vnde tam Generalis, quam Provincialis, & etiam Prior localis veniunt intelligendi. Ad fundamenta oppositæ sententiæ patet ex dictis, neque indigent alia solutione, quam negotiatione præcipue in materia privilegiorum, de qua agimus.

13. Dub. 3. an qui post concessionem illimitatam ad re-

reservata, vel propter oblivionem, vel propter scrupulos, petiuit aliam, sed ei magis limitata concessa est, an possit vti priori facultate, certus de suo valore: Hanc difficultatem tangit Eminentissimus de Lugo in resp. moral. lib. 1. dub. 24. & in simili casu Sanch. lib. 8. de matrim. disp. 22. num. 16. & respondet affirmatiue, nisi ex verbis, seu circumstantijs. Secundæ facultatis aliud constat de mente Episcopi, seu Põtificis. Ratio est, quia ex taciturnitate, & limitatione secundæ licentiæ, non arguitur revocatio prioris cõcessionis. Aliud enim est superiorem mente nõ cõcedere quantum antea concesserat, aliud revocare positivè concessionem primo factam, neque enim superior semper est æquæ dispositus ad cõcedendũ; neque ex hac inæquali dispositione sequitur, vt eo ipso, quod si nunc rogaretur, non concederet, censeatur revocare antea concessum; nam durius est auferre, quod concessum est, quam non concedere, quod petitur; hinc sæpè sequentes Pontifices limitate concedunt, quod magis ample alij concesserant, & dum antecedentia non revocant, valida manent, ex vi prioris concessionis.

14. Sic Sanchez vbi supra loquens de eo, qui impetravit dispensationem, & ob aliquos scrupulos sibi obiectos, impetravit aliam, quæ concessa est ei cum aliquibus moderationibus; postea vero cum certior factus est de valore prioris, dubitat de eius valore. Respondet Sánchez, posse adhuc illa vti, quia petendo secundam, non videtur priori renuntiare. Ergo similiter dicendum est in nostro casu, ait Lugo, & ego.

(S)

DISPUTATIO OCTAVA.

De privilegijs viva vocis oraculo concessis.

IN supradictis non pauca diximus de viva vocis oraculis, præcipuè disput. 7. de confirmat. privileg. sect. 3. à num. 8. quæ omnino videnda sunt; at, quia multa alia pro notitia oraculorum, eorumque revocationibus desiderari possent, merito in hunc locum fufius remissimus discutenda.

SECTIO I.

In quo conveniant, & differant privilegia Bullata ab his, quæ ore tenus conceduntur, & viva vocis oracula nuncupantur.

I. **D**ICO 1. si ista privilegia considerentur quantum ad efficaciam valoris conveniunt inter se, nam viva vocis oracula æqualem valorem habent, saltem, quoad forum conscientia, ac si essent concessa per Bullam, aut breve ad perpetuam rei memoriam. Pontifex enim siue scripto, siue sine scripto, gratiam concedens, nihil de gratia tollit, cum adsit potestas, nec deficiat voluntas. Vnde merito Leo X. idipsum concessit, seu declaravit, in gratiam Fratrum Minorum, videlicet: *Quod non sunt minoris efficaciam concessa illis per oracula, quam si per Bullam, seu Breve concessa forent.* Habetur in supplem. cōcess. 361. teste Rodrig. tom. 1. qq. quæst. 7. art. 7. in fine; idemque docet tom. 3. quæst. 22. art. 1. quem sequuntur Sanchez lib. 8. de matrimon. disp. 29. num. 4. noster Lezana 3. part. summ. verb. Gratia, num. 13. Donat. tract. 15. q. 3. n. 1.

2. Dixi, saltem pro foro conscientia, nam si oracula omnia

omnia requisita, quæ statim dicemus contineant; etiam pro utroque foro eandem vim retinent, ac alia constitutiones Papales scriptæ. Colligitur aperte ex cap. institutionis 25. quæst. 2. & ex Clement. dudum, §. Nos etenim, de sepult. & ibi gloss. sic Pater Donat. vbi supr. Imò ad resistendum revocationibus, oracula superant privilegia Bullata, quia per revocationem privilegiorum non intelliguntur revocata oracula, nisi in specie de eis metio fiat, ut docet Hieronym. Rodr. in comp. resol. 117. num. 1. sequutus Felician. de censib. cap. 15. Innocent. in cap. constitutus, num. 2. de rescript. Felin. const. 6. num. 1. Enriq. lib. 7. de indulgent. cap. 24. num. 8. & esse de praxi Curia Roman. docet Perrin. tom. 1. privileg. ad constit. 4. Iulij 11. §. 3. num. 26. in fine, & ad constit. 17. eiusdem Pontif. num. 1. & 3. Bordon. de oracul. resolut. 31. quæst. 1. num. 1. Ioan. Maria Novarius in Lucerna Regul. verb. Privileg. Regularibus concessa, num. 1. Portel, verb. Viva vocis oracul. Donatus quæst. 3. vbi supr. noster Lezan. tom. 1. summ. cap. 3. num. 21. & alij communiter. In odiosis enim restrictione utendum est, sicut & in favorabilibus extensione. Et revera licet gratia ore tenus facta sint privilegia; tamen in communi, & propria significatione huius vocis *Privilegia* non veniunt intelligenda oracula, nisi addatur *ore tenus concessa*, siquidem in rigore sermonis, & in acceptione communi, sub nomine privilegij, solum significantur privilegia scripta, ut notavit Pelizarius tract. 8. cap. 1. sect. 1. q. 19. & alij.

3. Suppositis requisitis ad valorem privilegij, de quibus fuisse diximus disp. 2. sect. 3. Dico 2. Privilegia Bullata differunt ab oraculis in hoc, quod illa necessario requirunt scripturam, manu Papæ subscriptam, vel iuxta titulum Curia Romanæ, in signatura solent notari; oracula vero id non requirunt, sed solum ut constet, quod ore tenus fuerunt concessa. Vnde si duo testes concessioni adtulerunt, etiam pro foro exteriori valebunt, sin minus pro fo-

ro tantum interno. Insuper Leo X. concessit, seu declaravit pro fratribus Minoribus, ut possint secunda conscientia uti, & frui omnibus concessis sibi à Sede Apostolica, prout in libris ordinis reperiuntur; sic Rodrig. tom. 1. q. 7. art. 5. & tom. 3. quæst. 22. art. 1. & 3. Hieronym. Redr. resp. 117. Bordon. de oracul. resol. 31. q. 1. n. 1. Donat. tract. 15. de oracul. q. 2. n. 6.

4. Est, & alia differentia inter vivæ vocis oracula, & privilegia Bullata, ex qua facile cognoscetur, qualis sit gratia concessa; nempe, quod in privilegio Bullato ipsemet Papa loquitur. In oraculo autem loquitur tertia persona, referens, & attestans, quid Papa concesserit, ut constat ex oraculis, quæ adducuntur ab authoribus, præcipue à Rodrig. in suo Bullario.

SECTIO II.

De revocatione oraculorum.

1. **P**RO complemento huius materiæ reperere licet nonnulla quæ diximus de oraculis disp. 2. sect. 3. à num. 8. sit primum Gregor. XV. sub anno 1622. revocasse omnes concessiones usque tunc, ore tenus factas per suos antecessores, const. 17. incipit: *Romanus Pontifex*, habeturque in 4. tom. Bullarum Cherubini. Rursus, eandem revocationem iterum produxit Urbanus VII. constit. 9. in appendice, die 11. Aprilis anno 1631. ut in Bullario magno. Sed hoc interfuit discrimen inter has revocatorias, quod in revocatoria Gregorij excepta sūt vivæ vocis oracula, quæ manu propria alicuius Cardinalis subscripta invenirentur: Et quæ ad instantiam Regum erant concessa: At Urbanus VIII. hæc etiam revocavit; sed postea idem Urbanus in alia constitutione 29. in appendice, incipiente: *Alias felic. recordat.* hunc temperavit rigorem, declarans, prædictam suam revocationem, non comprehendere oracula

cula expedita, per illos officiales, quibus ratione munerum suorum, antea de Summi Pontificis oraculo, fides haberi solebat; ut videre est apud Peirinum, Lezanam, Donatum, & alios.

2. Huiusmodi officiales sunt multi, & varij prove adnotatur in extravagan. *Ad regimen, de Præbend. & Dignitatib. in 6.* ubi relatio fit officialium Sedis Apostolicæ, videlicet, Camerarij, Vicecancellarij, Notariorum, Auditorum litterarum contra dictarum, & Apostolici Palatii causarum Auditorum, Correctorum, & scriptorum litterarum Apostolicarum, ac Pœnitentiarij præfatæ, Sedis, ac Abreviatorum, necnon commensalium, & aliorum, quorumlibet Capellanorum Sedis eiusdem, & etiam quorumcunque legatorum, siue Nunciorum, ac in terris Ecclesiæ Romanæ Rectorum, & Thesaurariorum, &c. vide ibi; de quibus singulis agit Cardinalis Tusch. verb. *Officialis*, conclus. 82. num. 6. & 16.

3. Similiter sub nomine horum officialium, seu Ministrorum Papæ, veniunt intelligendi Eminentissimi Cardinales Protectores Ordinum, illorumque assertis, siue dubio, credendum est. Nam licet in dicto capite *Ad regimen* non numerentur ut officiales Papæ, tamen in Religione sibi commissam, iurisdictionem exercent tanquam Ministri Papæ, ac nomine, & autoritate ipsius Papæ, qui est omnium Religionum Generalissimus superior; & licet administrando iustitiam, teneantur servare Regulas, & statuta Ordinum, quos dicti Eminentissimi gubernant, habet tamen super illos superintendentiam, & autoritatem à Domino Papa, siue scripto, siue voce, aut consuetudine, quod ad intentum parum refert. Secus autem dicendum est in his, quæ non concernunt Religiones, quas protegent; sic Petrinus in Formulario Prælatorum Regular. litt. Z. cap. 3. in appendic. 4. ad Urban. VIII. Donat. tract.

16. de oracul. q. 12. & satis ad mentem

Urban. VIII.

SECTIO III.

De aliquibus exceptionibus.

Circa præfatas revocationes Gregorij XV. & Urbani VIII. admittunt Authores aliquas exceptiones, & licet de illis non pauca dicta sint, relata disput. 7. sect. 3. per totam, præcipuè à num. 10. ne manca hæc disput. appareat, placuit aliqua ex ibi dictis repetere, & addere omiffa ibi.

1. Igitur dicendum est primo, cum communi sententia non comprehendi sub dictis revocationibus oracula, quæ sunt mere declarationes, siue Decretorum Concilij Tridentini, siue constitutionum Apostolicarum, aut Mendicantium privilegiorum: Nam solum revocantur gratiæ, quæ aliquam facultatem concedebant, ut constat ex ipsis revocatorijs, & ex fine potissimum illarum, qui fuit annullare oracula, quæ sinistra interpretatione ad non extendenda, extendebantur, in detrimentum Ecclesiasticæ disciplinæ, prout videre est in præfatis revocatorijs. Declarationes autem per viam vocis oracula factæ à Summis Pontificibus, ut à Pio V. circa Tridentino, & similes, non sunt, nec fuerunt in detrimentum Ecclesiæ, sed in ædificationem, & instructionem illius, & ad conservandos fratres in regulari observantia; sic sentiunt Novarius in sua Lucerna Regul. verb. Privileg. num. 4. Bordon. resolut. 31. quæst. 7. num. 7. Peirin. tom. 2. ad constit. 8. Paul. V. Alfons. de Leon tract. de Iubil. p. 1. quæst. 6. num. 247. noster Lezana tom. 1. cap. 3. n. 21. Pelizar. tract. 8. cap. 1. sect. 5. n. 130. & alij communiter.

2. Dico secundo, neque comprehenduntur sub dictis revocationibus Indulgentiæ, viam vocis oraculo concessæ, quia ut notavit Navarr. conf. 2. de poenit. num. 3. & in comment. de Iubilo, & Indulgent. notab. 28. num. 27.

&

& notab. 33. in princip. & medio, indulgentiæ non veniunt nomine privilegiorum, indultorum, seu gratiarum; quia indulgentiæ sunt specialissimi favores; solum bonum animarum respicientes, sine læsione, neque iuris communis, neque tertij: Vnde nisi expresse revocentur, non comprehenduntur sub aliqua revocatione; sic Rodrig. tom. 2. q. 98. art. 4. Faust. lib. 3. de Iubil. & Ann. Sancto, quæst. 79. Peir. in. tom. 3. ad constit. Urban. VIII. cap. 12. & alij sequentes Navarrum, idem tenet, & benè declarat Pater Suar. lib. 8. de legib. cap. 4. circa finem, per sequentia verba: *Indulgentia vero habet specimen quoddam privilegij, communi tamen usu non ita vocatur, nec solet comprehendi sub nomine privilegiorum, & gratiarum in generalibus rescriptis Pontificum, nisi mentio, proprio nomine fiat: Et ratio est, quia indulgentia est quædam absolutio, solutio, seu relaxatio pœnæ debita, & non est facultas aliquid agendi, vel non agendi; quam privilegium, seu gratia specialiter significant, vel certe (addit Suarez) est quædam spiritalis elemosyna de Thesauris Christi, per dispensationem eius facta, medio Pontifice; elemosyna autem non est privilegium, sed purum beneficium alterius rationis.*

3. Hinc fit, quod licet quilibet Romanus Pontifex in initio suæ creationis, revocat omnes gratias, & indulta, per suos prædecessores concessa, non ideo revocat Indulgentias; quia gratiæ ibidem revocate referuntur solum ad gratias spectativas, & ad indulta beneficiaria concessa, ad acquirenda beneficia Ecclesiastica, vel ad nominandum ad ea, vel conferendum illa, ut latè ostendit Navarr. lib. 5. consil. de poenit. & remiss. cons. 2. quem sequuntur Ioann. Viger. induis instit. ad Christianam Theolog. de Sacram. ord. cap. 16. §. 6. vers. 22. de Indulg. & alij communiter, & nota, quod quando indulgentiæ plenariæ revocantur expresse, ut fit in anno Iubilæi, illæ, quæ non sunt plenariæ, non revocantur, ut docet ipse Navarr. notab. 28. num. 27. quem alij sequuntur; quia revocatio non extenditur,

Y

etiam

338 *Disp. VIII. de privileg, vii. voc. orac. concess.*
etiam de maiori ad minus, tanquam odiosa.

4. Cum ergo in præfatis revocationibus oraculorum non exprimantur proprio nomine indulgentiæ, minime sub eis comprehenduntur; & quamvis ita sentiat noster Lezana in summ. verb. Oracula, num. 5. oppositum tamen iudicat probabile, ex eo quod verba Gregor. XV. videntur comprehendere, etiam indulgentias; quia revocat omnes gratias, & concessiones quascunque spirituales, & Ecclesiasticas, tam ad forum interius, quam exterius spectantes, sed nullum authorem adducit pro hac parte, nec solidum fundamentum, & sic dictis firmiter adhaerendum est.

5. Dico tertio, in dictis revocatorijs non clauduntur oracula concessa universaliter pro omnibus fidelibus, vel pro omnibus Ecclesiasticis, siquidem in revocatoria Gregor. XV. solum fit mentio oraculorum, quæ hætenus quandoque, & qualitercunque, ex quavis, etiam de necessitate, exprimenda causa, concessorum, quibusvis Collegijs, capitulis, ordinibus tam Mendicantium, quàm non Mendicantium, Societatibus, etiam Societati Iesu, ac Congregationibus quibuslibet, siue eorum, & earum respectivè Præpositis, Decanis, Magistris, Ministris, Prælatiis, Prioribus, Rectoribus, Generalibus, vel Provincialibus quocunque nomine nuncupatis, superioribus quomodolibet exemptis, ac Sedi Apostolicæ immediate subiectis cuiuscunque Dignitatis, præminentiae, aut quovis alio privilegio munitis. Revocatoria autem Urban. VIII. fere idem continet, solum enim exprimit communitates, etiam seculares, & personas illarum omnium communitatum prædictarum, & quaslibet alias concessiones factas particularibus personis, pro se ipsis, non vero pro omnibus fidelibus, vel pro omnibus Ecclesiasticis; sic docent Reverendissimus noster Stratus in instr. pro Carmelitis, Romæ impresso, & approbato a viris valde doctis, cap. 20. n. 8. & 2. noster Doctissimus Lezana in summ. verb. Oracula, num.

Sectio III.

339

num. 5. & verb. Offic. Divin. n. 12. & 13. ubi probat, quod gratia facta a Leon. X. pro recitantibus Officium Divinum, videlicet, ut quicumque dixerit post quamlibet horam, vel post omnes simul orationem Sacrosanctæ, & individuae Trinitatis, &c. & unum Paternoster, & Ave Maria, consequatur remissionem omnium defectuum humana fr. gilitate commissorum, quæ gratia licet ore tenus tantum fuerit concessa, & admissa, quod hæc concessio esset indulgentia sicut, & infra referenda, tamen, quia fuit facta pro omnibus recitantibus Officium Divinum, non intelligitur revocata: ideoque sine nova confirmatione texponitur impressa in novioribus Breuarijs pro omnibus fidelibus recitantibus horas canonicas, & idem est dicendum de recitantibus orationem Sancti Sudarij; & tres salutationes solitas coram imagine continente puerum Iesum, Beatam Virginem Mariam, & Sanctam Annam, & de alijs similibus, quæ siue sint concessæ, solum ore tenus, ut creditur, siue per Bullas, & sint indulgentiæ; indubitanter in vi sua permanent. Quia dato quod essent revocatae indulgentiæ, quod negavimus numeris antecedentibus, revocatio extendi non debet ad universaliter concessa pro fidelibus omnibus, ut sunt nuper relatæ; & idem dic de oratione Sancti Augustini, quæ habetur in tabula magna Sancti Ioannis Lateranensis, ubi omnibus genibus flexis, illam, dicentibus, singula die, octo millia ann. indulg. & dicentibus per 40. dies continuos, refectis Sacra Confessione, & communionem, indulgentiam plenariam consequuntur dixi *indubitanter* propter nuper dicta, & quia præfatæ indulgentiæ passim Romæ, autoritate superiorum typis mandantur, & in multis Ecclesijs, & locis Sacris Almæ urbis pro omnibus publice exponuntur, ubi venerantur, & devote recitantur à fidelibus, quantumvis magnæ autoritatis, ut sæpè vidi, quod minime permitteretur, si supra dicta non essent vera.

6. Nota tamen, quod hæc doctrina debet intelligi

340 *Disp. VIII. de privileg. viu. voc. orac. concess.*
ligi de gratijs factis primo, & per se ipsis fidelibus; non vero de factis alicui communitati, vel particulari, licet in utilitatem fidelium sint concessæ; alias facultas concessa, v. g. alijs quibus Regularibus absolvendi, seu dispensandi cum omnibus fidelibus, per vivæ vocis oraculum, in reservatis, non intelligeretur revocata; siquidem in favorem omnium fidelium essent concessa: & hoc esse alienum à veritate, etiã præfati authores tenentur fateri. Hinc fit, quod si daretur aliquod oraculum concedens omnibus visitantibus Domum Lauretanam, v. g. vel aliquem alium locum, vel recitantibus tales, vel tales orationes, vt possent absolvi à reservatis, vel dispensari in reservatis, non esset comprehensum in dictis revocatorijs, propter fundamentum Stracij, & Lezanæ, nam facultas in hoc casu, si daretur ore tenus, quod prorsus ignoro, esset primo, & per se concessa omnibus fidelibus, & confessoribus talis loci, seu communitatis esset concessa secundo, & indirectè; at si esset concessa gratia, seu facultas absolvendi, seu dispensandi confessoribus communitatis, vel loci; tunc ipsis esset concessa primo, & per se ipœnitentibus vero quali secundo, & sic revocata maneret, aliàs nulla vivæ vocis oracula data pro Religiosis, vel personis alterius communitatis concedentia facultatem absolvendi, seu dispensandi in reservatis, essent revocata; quod est contra mentem Pontificum, & ipsorum Patrum Stracij, & Lezanæ. Doctorem præfatæ doctrinæ, si Privilegium Cruciatæ esset concessum solum ore tenus pro omnibus fidelibus ante revocationem oraculorum, non intelligeretur revocatum per dictas revocatorias, quia conceditur primo, & per se non confessoribus, sed fidelibus accipientibus Bullam. Unde etiam si nulla alia adesset ratio, tale Privilegium maneret in sua vi post revocatorias Gregorij XV. Urbani VIII.

Hic nota quæ diximus supra disp. 6. sect. 2.

num. 37.

SE.

SECTIO IV.

De oraculis, quæ iam sortita sunt suum effectum ante revocatorias.

1. **O**racula, quæ sortita erant iam suum effectum tempore revocatoriæ, non intelliguntur revocata in ijs, quæ talem effectum erant sortita, constat ex revocatoria Gregorij XV. nec contradicit Urbanus VIII. ubi: *In his videlicet, quæ non sunt sortita suum effectum, tenore presentium revocamus, casamus, tollimus, & abrogamus, & annullamus;* Ergo in his, quæ sortita sunt effectum, reliquit in sua vi, nam exceptio firmat regulam in contrarium; sic docent communiter Doctores.

2. At quia ex vi dictæ clausulæ, ortæ fuerunt non leves difficultates, circa earum intelligentiam, Rever. Pater Fr. Dominicus de Molina Ordinis Prædicatorum, tam nomine sue Religionis, quam aliarum Mendicantium, & non Mendicantium Provinciæ Bethicæ, quarum munus Procuratoris Generalis gerebat in Curia Romana, stante præfata revocatoria Gregorij XV. à Sacra Congregatione Episcop. & Regular. petivit declarari, an gratiæ, & privilegia vivæ vocis oraculo concessa Generalibus, Vicarijs Generalibus, & Procuratoribus Generalibus, & eorum Ordinibus, quæ sortita erant effectum ante revocationem; licet effectus haberent tractum successivum, vel alias respicerent particulares personas, vt sunt præsentaturæ, vel magisteria, non obstante prædicta revocatione, maneat in suo robore, & valida censeantur, vti in dicta revocatoria constitutione non comprehensa, vel aliqua indigeant revalidatione tam in temporalibus, quam spiritualibus?

3. *Sacra Congregatio Cardinal. negotijs Regularium præposita, Illustrissimo de Carmona deferente, prædictas gratias, & privilegia, in dicta revocatoria constitutione,*

Y 3

susione.

utione, non comprehendendi, nullaque revalidatione indigere, proutque validas, & valide fore, & esse eisdemque secure uti posse censuit, prout alias fuit responsum Romæ die 2. Aprilis anno 1625. sic referunt Castellinus de elect. cap. 5. n. 37. vers. Pro parte, Peirin. tom. 2. ad constit. 3. Gregor. 15. num. 1. & alij communiter.

4. Hæc licet certissima sicut in omnium opinione; tamen in modo intelligendi, & explicandi dictam constitutionem, & responsum Sacræ Congregationis, toto zelo distant auctores. Sed pro intelligentia veritatis videre oportet, quæ diximus supr. disp. 7. sect. 3. à num. 11. ubi refutata quadam nimis lata interpretatione, explicuimus num. 12. qualiter iuxta mentem Pontificum, & Sacræ Congregationis debet intelligi dicta constitutio, cum relata declaratione Sacræ Congregationis; videlicet, quod oracula, quæ in suo effectu principali vnicum tantum habebant actum, licet successive transeuntem, non fuerunt revocata; secus alia quæ plures effectus independentes habent; ista enim in his, quæ sortita non erant effectum, cassata remanserunt. Adduximus ibidem optimum exemplum, ex consulto, & responso Sacræ Congregationis de proprio. Nunc do, alia duo: Primum, si per vive vocis oraculum essent ante revocatorias confirmata aliqua privilegia Religiosorum, seu revalidata, non intelligeretur revocatum, quia sortitum fuit suum effectum, nempe confirmationem. Similiter, si quis per vive vocis oraculum haberet facultatem comedendi lactinia per totam quadragesimam, si postquam cepit uti privilegio, v. g. transecta dimidia quadragesima adveniret præfata revocatio oraculorum, non ideo intelligeretur revocatum tale oraculum, sed posset uti illo per totam illam quadragesimam, quia cum tale oraculum haberet vnicum actum successive perficiendum per totam quadragesimam *semel* iam ante revocationem sortito effectu, licet non omnino perfecto, non manet revocatum, quoad perfectionem ipsius effectus successive recipien-

cipiendam, faciunt enim postremi dies cum primis quali vnicum indivisibile tempus, & comestio lactiniorum, per totum illud tempus, est quasi vnicus effectus successive perfectus, cum per gratiam sublatum sit impedimentum obligationis non comedendi lactinia pro tota illa quadragesima: Quod minime verificatur in facultatibus absolvendi, aut dispensandi, & similibus plures effectus habentibus, siquidem quælibet absolutio in se ipsa est perfecta, & independens omnino ab alijs, unde ad absoluteones non factas iam oracula, non se potuerunt extendere dictis revocationibus advenientibus, videantur ibi dicta.

SECTIO V.

An Privilegium concessum per Bullam vni Religioni, & alteri communicatum solum per oraculum, revocatum sit per dictas revocatorias?

1. **N**ON extra intentum dubitat hic Peirin. tom. 3. privileg. c. 12. ad constitut. 18. Urban. VIII. in addit. An privilegium per Bullam concessum vni Religioni, sed communicatum alteri solum per vive vocis oraculum, intelligatur revocatum, respectu secundæ Religionis, ex vi dictarum revocatoriarum; & respondet negativè: & merito, quia gratia concessa ore tenus hoc modo, intelligitur omnino, sicut Apostolicum diploma, nam communicare vni Religioni privilegia alterius, idem est, ac illi eam concedere, sicut concessa fuerant Priori Religioni, ut docet Confect. tit. 1. cap. 5. Rodrig. tom. 1. quæst. 8. art. 4. & quæst. 55. art. 21. unde in dicto casu privilegium communicatum non sapit naturam oraculi, sed remanet ut concessum per Bullam, licet quoad modum concedendi, seu applicandi sit sine scriptura, quod ut quid accidentale, non habet tantam vim, ut immuet stabilitatem pri-

privilegij Bullati; sic tenent etiam Turrianus part. 2. lect. disp. 16. sub. 5. & Bordon. resol. 31. num. 6. noster Lezana verb. Oracula, num. 8. & alij.

2. Ex alio capite videtur mihi; quod dictum oraculum non intelligitur revocatum, puta, quia iam sortitum erat suum effectum in tempore revocationis, quod fuit facere proprium privilegium Bullatum alienum, & semel hoc effectum sequuto, non iam virtute oraculi, sed privilegij communicati per illum potest uti tali privilegio, si quidem neque privilegium in se est revocatum, neque oraculum prout illud communicavit, quia iam erat sortitum suum proprium effectum, nempe communicationem, antequam revocatoria acceleret, & sic nequit esse revocatum, ut ex dictis constat.

3. Nec dissimiliter videtur philosophandum casu, quo per oraculum confirmarentur alij privilegia Bullata invalida, ex quavis causa, ante revocatorias, quia effectus proprius, & unicus, imò, & indivisibilis talis oraculi fuit revalidare privilegia casata. Igitur cum tale oraculum sortitum sit iam suum effectum ante revocationes, tunc illis minime comprehensitur: Nec deinceps privilegiatus videtur aliqua facultate absolvendi, vel dispensandi, in posterum ab ipso oraculo recepta, sed à privilegio Bullato, quod per oraculum revisit.

4. Declaratur magis. Per oraculum restitutum fuit privilegium Bullatum ad suum pristinum statum, non tantum conservatur talis valor privilegij per oraculum, quia non est causa valoris, nisi tantum in fieri, seu in restitui: Ergo semel restituto valore, qui fuit proprius effectus oraculi; imò, & unicus, & hunc habent ante revocationem, non est unde tale privilegium revocatum maneat si oracula in his, quae sortita sunt suum effectum non sunt revocata, ut constat.

5. Quae doctrina notari debet pro privilegijs nullis, aut revocatis, sed per oracula ante dictas revocationes

con-

confirmatis. Alia exceptio se offert hic examinanda, sed quia longiorem discussionem petit, in sequentem sectionem remittimus.

SECTIO VI.

An privilegia viva vocis oraculo concessa, & postea confirmata per Bullas, transferunt in privilegia Bullata, taliter, quod adveniente revocatione oraculorum non sint revocata.

1. **D**ifficultas non procedit quando Pontifex nulla mentione facta, neque in specie, neque in genere de concessis per viva vocis oracula, eadem concedit per Bullam, nam in tali eventu gratia concessa prius per oraculum, & postea per Bullam, sine mentione, quod prius fuerit oraculum, est valida, non quatenus per oraculum fuit concessa, sed quatenus per Bullam independentem ab oraculo conceditur. Habet exemplum in recitatione divini officij, in quo per viva vocis oraculum habebant superiores regulares privilegia dispensandi cum suis subditis ratione infirmitatis, praedicationis, lectionis, &c. sed postea Clemens VII. & Paulus III. idem concesserunt per Bullas nulla facti mentione, quod antea essent oracula; teste Bordon. resol. 31. num. 5. in fine. In quo casu oraculum praecedens circa eandem materiam, se habet tanquam si non esset, quia nec juvat, nec nocet, & huius generis sunt multa alia privilegia. Procedit igitur difficultas in casu, quo Pontifex confirmavit per Bullam non solum privilegia Bullata antecedentia, verum, & concessa ore tenus sive in genere, siue in specie de oraculis faciendo expressam mentionem, ut aliqui Pontifices fecerunt in suis confirmationibus, ante revocatorias Gregorij XV. & Urbani VIII. de quibus dicemus infra. His suppositis:

2. Nec levis, nec facilis resolutionis est praesens diffi-

cul-

cultas; sunt enim quam plurimi Doctores sentientes talia oracula in casu proposito desinere esse oracula, & transire in privilegia Bullata, ac per consequens minime comprehendendi sub revocatorijs Gregor. XV. & Urbani VIII. sic tenent Peirin. tom. 3. privilegior. cap. 12. ad constitut. Urban. VIII. num. 1. Pelizar. tract. 8. cap. 1. sect. 5. num. 131. & 132. P. Philippus à S. Ant. tract. de privileg. vii. voc. orac. concessis, ac confirmatis, dub. 1. num. 15. Hanc partem ut magis probabilem videtur sequi noster Lezana in summ. verb. Oracula, num. 7. & alij multi moderni.

3. Probatur primo: Pute oraculum est gratia ore tenus concessa, sine aliqua scriptura: At quando per Bullam confirmatur oraculum, iam non verificatur, quod est pure oraculum; siquidem per scriptum confirmationis habet magis, quam ante habebat; videlicet scriptum, cuius naturam iam sapit, & participat; siquidem confirmatur ex certa scientia; quod est idem, ac de novo concedere; ut suo loco diximus; ac proinde sufficit, ut dicatur, quod ad naturam Bullæ trahitur, & mutatur. Confirmatur, talis confirmatio non solum addit confirmationem, sed & confirmationem Bullatam: Igitur oraculum sub confirmatione Bullatum reputatur, & erit eiusdem qualitatis cum illo.

4. Probatur secundo: sicut se habent privilegia ad ius commune, ita se habent vivæ vocis oracula ad Bullas Pontificias; sed privilegia inserta in corpore iuris participant naturam iuris communis; & potius ius commune dicuntur, quam privilegia: Igitur idem, proportionem servata, dicendum erit in nostro casu. Non ergo oracula per Bullam confirmata continentur sub revocationibus relativis, ibi enim tantum pura oracula revocantur; quia ex vna parte sunt revocationes generales, & ex alia sunt odiosæ; debent ergo stricte interpretari, ita ut minus noceant privilegiatis.

5. Probatur tertio: si Pontifex, quando confir-

mat

mat oracula ex certa scientia, tenorem oraculi insereret de verbo ad verbum in Bulla confirmativa, in tali casu oraculum iam non oraculum, sed gratia Bullata, absque dubio diceretur, & esset: Ergo idem dicendum est, quando talis tenor verborum ponitur in Bulla virtualiter, & æquivalenter, ut fit per verba: *Quorum tenores, vel ex certa scientia, & plenitudine potestatis*; quia dictæ clausulæ sufficiunt, ut Princeps intelligatur voluisse oraculorum tenores in Bullas quasi fictæ, quod est æquivalenter transferre.

6. Confirmatur, quando Pontifex in revocatione, vel in confirmatione privilegiorum scriptorum, utitur clausulis *ex certa scientia, & quorum tenores, &c.* revocat, seu confirmat omnia antecedentia privilegia scripta; licet expresse, & de verbo ad verbum tenor illorum non inferatur in revocatoria, seu confirmatoria, quia virtualiter, seu æquivalenter præsumitur insertus talis tenor, & idem operatur ac si de verbo ad verbum insertus esset, ut suo loco diximus; quia omnia illa privilegia quasi reponit, & claudit in ipsa Bulla confirmatoria, seu revocatoria. Igitur eodem modo si Papa confirmat sub eisdem clausulis oracula antecedentia, non solum dat illis valorem utcumque, sed valorem Bullatum, & trahit, & reponit illa sub ipsa Bulla confirmatoria, ac si in ipsa de verbo ad verbum essent inserta: Ergo iam non oracula sicut antea, sed Bulla ex tunc debent reputari.

7. Constat autem, quod multi Pontifices ante dictas revocatorias confirmarunt, & innovarunt per Bullas *ex certa scientia, plenitudine potestatis, & cum clausula quorum tenores*, quæcunque privilegia concessa Religionibus, etiam ore tenus tantum; quod fecerunt Paulus III. constitut. *ex Clement.* Pius V. constitut. 7. ut videre est apud Peirin. tom. 2. in Bull. Gregor. XIII. die 10. Octobris, ann. 1575. constit. sua *ex benigna*, Sixtus V. constitut. *si Mendicantium*, Clemens VIII. constit. *Ratio*
Pasto.

Pastoralis officij ann. 1597. & idem fecit pro Dominica-
nus Paulus V. die 23. Maij ann. 1605. Appono verba horum
posteriorum Pontificum, ut in promptu veritas constet.

8. Clemens VIII. in præfata Bulla sic loquitur: *Nos
igitur, qui omnium votis, præsertimque illorum, qui sub
Iuabi Religionis iugo divinis laudibus, &c. huiusmodi su-
plicationibus inclinati quæcunque præmissa, ac omnia, &
singula privilegia, immunitates, exemptiones, libertates,
prærogativas, favores, conservatorias, declarationes, fa-
cultates, dispensationes, gratias, concessionem, indulgen-
tias, & indulta spiritualia, & temporalia, etiam per mo-
dum communicationis, & extensionis inter se, & cum
alijs ordinibus Mendicantibus, & non Mendicantibus
eiusdem fratrum Minorum Regularis Observantia & Sã-
cta Clara, & de penitentia tertij Ordinis etiam in Con-
gregatione sub triumvotorum substantialium professione,
& eorundem superiorum Ordinis Minorum Regularis
Observantia huiusmodi obedientia degentibus, ipsorum-
que superiorum fratribus, Monialibus, sororibus, ac utrius-
que sexus etiam singularibus personis, necnon Monasterijs,
domibus, Ecclesijs, & locis quibuscunque in genere, & in
specie etiam per solam signaturam, etiam viva vocis ora-
culo, ut præfertur, aut alias per eosdem Romanos Pontifi-
ces prædecessores nostros, ac nos, & Sedem prædictam sub
quacunque forma, & expressione verborum concessi, ac
etiam iteratis vicibus approbati, necnon omnibus, & sin-
gulis in eis forsitan contentis clausulis, decretis, & decla-
rationibus quibuscunque, ac singulas desuper etiam plu-
ribus vicibus confectas litteras, & in eis contenta, & in-
de secuta quacunque illorum omnium tenores, & formas
datas, effectus, & decreta in illis apposita, ac si de verbo ad
verbum infererentur, & in eis essent inserta presentibus
prout sufficienter expressis habentes dicta auctoritate
Apostolica tenore presentium ex certa scientia. In his om-
nibus, in quibus Decretis Concilij Tridentini non adver-*

santur,

*santur salvis etiam decretis à nobis in favorem fratrum
Reformatorum concessis approbamus, & confirmamus,
ac innovamus, perpetuamque roboris firmitatem obtinere,
& firmiter observare, &c. Hæc Clemens VIII. pro Mi-
noribus, ad instantiam Reverendi Patris Ioannis Baptistæ
Moles, Commissarij Generalis in Romana Curia ultramon-
tanæ familiæ, Ordinis Minorum de observantia.*

9. Nec minus ample se habuit cum Dominica-
nis Paulus V. die 23. Maij anno 1605. confirmavit enim, &
innovavit quæcunque per Romanos Pontices antecesso-
res, per Sedem Apostolicam, & per se ipsum, sub quacun-
que verborum forma, expressione, in genere, & in specie,
& per solam signaturam, & viva vocis oraculo; aut alias
quomodolibet concessa, ac semel, seu pluries confirmata,
cum omnibus, & singulis in eis contentis, clausulis, decre-
tis, & declarationibus Apostolica auctoritate perpetuo
confirmavit, & approbavit; illisque perpetuæ, & inviola-
bilis Apostolicæ firmitatis robur adiecit, singulas litte-
rastam plumbo, quam sub forma Breui, aut alias desu-
per confectas, quarum tenores, & formas, datas, effe-
ctus, decreta, & alia in illis contenta, ac si de verbo ad
verbum inserta essent; huic suæ Bullæ pro sufficienter ex-
pressis, haberi volens. Dum tamen S. Concilij Tridenti-
ni Decretis, necnon Regularis Ordinis Dominicani insti-
tutis non adversentur, nec revocata sint, nec sub aliquibus
revocationibus sint comprehensa, &c. Hæc Paulus V.
pro Dominicanis in Bulla relata, sed in alia nobis Car-
melitis Discalceatis concessa ab ipso Paulo V. die 3. Apr-
ilis anno 1610. idem prorsus, & sub eisdem clausulis absque
variatione concessit, habeturque in nostro compendio,
Bulla 4. Pauli V. num. 13.

10. Hinc colligunt Authores huius sententiæ,
quod nulla oracula concessa Religionibus, usque ad
diem 23. Maij anno 1605. iuxta Bullam Pauli V. pro Do-
minicanis concessa, & usque ad diem 3. Aprilis ann. 1610.
pro

pro nobis Carmelitanis Incalceatis fuerunt comprehensa sub revocationibus Gregorij XV. & Urbani VIII. excipe nostrum Lezanam, qui postquam relata sententiam, ut probabilioris amplexus est, tamen circa illationem dubius manet, ait enim hæc. An praticari possint, aut conformia sint menti Pontificum docti videbunt, quasi diceret, aliud est asserere quod oracula transeunt per confirmationem Bullatam in privilegia Bullata; aliud quod non sint comprehensa in dictis revocatorijs: Primū approbo, secundum non audeo concedere, & merito ut ex infra dicendis constabit.

11. Mihi autem opposita sententia semper visa est de mente Gregorij XV. & Urbani VIII. revocantium omnia viva vocis oracula; ac proinde, ut verissimum amplector, quod oracula, quæ præcesserunt dictas revocatorias ex eo precisè, quod ante illas essent confirmata *ex certa scientia*; & cum clausula, *quorum tenores pro expressis, &c.* non remanserunt in sua vi; sed prorsus cassata, & abrogata; sic docent Bordon. resolut. 31. num. 5. Donat. tract. 16. quæst. 3. per totam, Iuniper. Adrepan. disp. 3. de iure Pontific. quæst. 1. & de inceptis, tenet etiam novissimè Doctissimos Magister Ioannes Martinez del Prado tom. 1. quæst. 6. §. 3. per totum, affirmans esse certissimum, & sequuntur alij multi.

12. Probatur primo, ex fundamento præcipuo, quo utuntur Doctores relati; nam per confirmationem, etiam *ex certa scientia, motu proprio, plenitudine potestatis, &c.* non mutatur natura, & conditio eius, quod confirmatur: nam ut diximus disput. de confirmatione ex Suarrio, & alijs, confirmatio est acquisiti iuris roboratio; & sic privilegia in firma consolidata, in validis, dat valorem, & supplet defectum solemnitatis omissæ, habetque vim novæ concessionis, sed hoc intra eandem naturam, & qualitatem. Vnde sicut prædictæ clausulæ dant novum ius novumque

que valorem privilegij Bullatis extinctis, & deperditis, per non usum, per abusum, usum contrarium, & per præscriptionem; aut defectum alicuius solemnitatis requisitæ; ita ut reviviscant, sicut prius, & cum eisdem qualitatibus idem prorsus facit confirmatio Bullata respectu oraculorum, non tamen reddit illa Bullata, & sicut in primo casu privilegia Bullata, quæ erant, vel mere gratiosa, vel remuneratoria, seu onerosa, non transeunt per confirmationem, ex vno genere in aliud, sic nec oracula transeunt ad privilegium Bullatum. Confirmationes enim Apostolicæ, quavis strictius operentur, non extendunt materiam confirmatam, sed convalidant eam in ea specie, in qua illam reperiunt, sic Rota part. 2. recent. decis. 429.

13. Confirmatur ex dictis sect. antecedenti, ubi probavimus cum Peirino, & alijs, quod quando per oraculum communicantur alicui Religioni privilegia iam concessa per Bullam alteri Religioni, non manent extincta per revocatorias Gregorij, & Urbani, quia ut dicunt ipse Peirinus, Lezana, & alij talia privilegia Bullata non sapiunt naturam oraculi, medio quo communicantur, sed remanent in ratione privilegij Bullati, sicut ante communicationem per oraculum se habebant; & idem diximus de privilegij Bullatis confirmatis per oraculum, quod non trahuntur ad esse oraculorum, quamvis confirmata sint per oraculum: Ergo similiter dicti Authores, & alij debent asserere, quod quando oraculum confirmatur per Bullam, non manet in ratione privilegij Bullati, sed cum alijs effectibus respondentibus confirmationi, neque disparitas sufficiens facile assignabitur.

14. Probatur secundo, ex Bullis confirmatorijs, in quibus nullum verbum invenitur suadens oppositum nostræ assertioni, nam quod Pontifices dicant se confirmare oracula, ex certa scientia, motu proprio, & de plenitudine potestatis, solum cogit nos asserere ex tunc remane-

re oracula de novo in suo integro valore; non vero, quod amittant naturam oraculorum, & idem est de clausula, innovamus, quæ secundum suam proprietatem respicit rem præexistentem, vel minus firmam, vel deperditam, ut ad pristinum statum, imò, & melioratam restituat, non autem facit, quod si res in sua primordiali institutione sit huius generis, transeat per innovationem ad aliud diversum, ut patet in moralibus, ut in feudo, promissione, & voto, & in artefactis, ut in domo, & similibus, & ideo res innovata, siue renovata, non æstimatur altera ab antiqua, sed est eadem in pristinum statum reducta, ut probat Panormitanus lib. 2. conf. 67. & constat ex cap. longinquitate 22. quest. 2. & ex cap. 1. de præcarij, iuxta glossabi:

15. Neque clausula: *Quorum tenores de verbo ad verbum pro expressis, &c.* aliud suadet. Quia talis clausula solum relative profertur; non ut mutet naturam privilegij ex oraculo in Bullam, sed ut magis firmum, & stabile reddat, & ex nullo capite eius valor possit inficiari: Quibus addo, quod etiam si totus tenor verborum oraculi infereretur in Bulla confirmatoria (quod rarissime, vel nunquam invenitur) non ideo oraculum verteretur in privilegium Bullatum, nisi Pontifex aliquo modo id explicaret, quia tunc insertio tenoris oraculi, non per se, & quasi substantialiter, sed solum relative, seu narrative se haberet, ad oraculum prius concessum, ut in dubio constaret de veritate concessionis illius, & nihil aliud adderet; sicut nec addit clausula, quorum tenores pro expressis, &c. ut diximus; nam explicitum, & implicitum non variant rem, & idem mihi videtur dicendum, quamvis adesset clausula, & de novo concedimus: nam facta relatione ad oracula antecedentia, sensus est de novo concedimus valorem, firmitatē, & stabilitatē oraculo; unde hæc, & similes clausulae sunt, quasi conditionales, & ponuntur ad maiorem abundantiam, & expressionem: & ideo, apponi solet, & si opus est de novo concedimus, quæ nullo modo mutant naturam oraculi.

Pro:

16. Probat 3. ex Bullis revocatorijs Gregor. XV. & Urban. VIII. ubi revocatur omnia oracula, quomodocunque concessa, & confirmata, nisi sub aliqua ex exceptionibus à nobis assignatis, cōtineatur; ut patet ex illis verbis Bullæ Gregor. XV. *Non obstantibus, &c. sub quibuscunque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis etiam derogatorijs derogatorijs, alijsque efficacioribus, & insolitis clausulis, ac irritatorijs, & alijs decretis in genere, & in specie, ac alias in contrarium præmissorū quomodolibet concessis, confirmatis, & innovatis, quibus omnibus, & singulis, etiā si pro illorū suffragiōe derogatione de illis, eorūque totis tenoribus, specialis, & specifica, expressa, & individua, ac de verbo ad verbū, &c. specialiter, & expresse derogamus, &c.* Eisdē verbis, quoad intētum, videtur Urban. VIII. in sua revocatoria. Vbi nota, quod verba: *Omnia oracula, quomodocunque concessa confirmata, & innovata, sub quibuscunq; tenoribus, & formis,* extenduntur ad concessa, siue motu proprio, siue ad instātiā partis, siue alterius personæ, etiam Imperatoris, & Regis, & ad oracula confirmata, non tantū per aliud oracula (ut volūt adversarij) sed ad quodlibet indulgētū, seu gratiā in Bullatam, cū hæc omnia significant in prope tate sermonis verba, *quomodocunque confirmata, & innovata, & sub quibuscunque tenoribus, & formis.*

17. Confirmatur, & declaratur; ex modo loquendi dictorum Pontificum constat, quod omnia supradicta oracula intendunt revocare; procedunt enim ex certa scientia, motu proprio, & plenitudine potestatis; apponuntque clausulam quorū tenores pro expressis, &c. exprimunt ea omnia quæ ob stare possunt suis dispositionibus revocatorijs, & omnino cassant, & invalidat, etiā constitutiones, & litteras Apostolicas, indulgētā, & privilegia etiam inserta in corpore iuris, quibusvis ordinibus, Cōgregationibus, & societatibus, quomodolibet concessa, & confirmata, ac si omnium tenores de verbo ad verbū essent inserta, cum quibusvis clausulis, etiā insolitis, ac derogatorijs derogatorijs,

Sunt

Z

&c.

&c. Igitur licet oracula in casu, quod non essent confirmata per Bullas indubitanter manerent revocata, idem dicendum est, etiam si sint confirmata, quia etiam quomodocunque confirmata comprehenduntur in revocatorijs.

18. Denique probatur, meo videri efficacissimè à maximo inconvenienti, quod manifestè sequitur, ex opposita sententia, videlicet, quod frustraneæ, & nugatorix prorsus, redderetur revocatiæ tam Gregor. XV. quàm Urban. VIII. quia nihil revocarent per eas: Sequela fit patens 1. in Gregor. XV. qui die 2. Julij anno 1622. suam revocatoriam publicavit; at Paul. V. immediatus antecessor Gregorij, confirmavit omnia vivæ vocis oracula, tam sua, quàm omnium suorum prædecessorum Pontificum pro Dominicanis die 23. Maij anno 1605. & pro nobis Carmelitis Discalceatis die 3. Aprilis anno 1610. & Clement. VIII. idem fecerat pro Minoritis anno 1597. in Bulla incipiente: *Ratio Pastoralis Officij*, quæ solum per octo annos antecessit confirmationem Pauli V. factam pro Dominicanis. Itaque omnia oracula concessa usque ad annum 1610. cõversa sunt in Privilegia Bullata, iuxta primam sententiam. Rursus, idem Gregor. XV. anno 1621. confirmavit pro Patribus Theatinis in Bulla, quæ incipit in *Apost.* supra relata, disp. 7. sect. 2. n. 8. omnia privilegia per quoscunque Romanos Pontifices illis concessa siue principaliter, siue per communicationem aliarum Religionum, etiam vivæ vocis oracula, & hoc ex certa scientia, plenitudine potestatis, & alijs requisitis, & absque limitationibus, & clausulis restrictionis quatenus sunt in usu, & non sunt revocata, seu sub aliquibus revocationibus cõprehensa, ac Sacris Canonibus, & Concilij Trident. decretis non adversentur, sed absolute, & sine limitatione aliqua ex quibus sequentem formo discursum.

19. Omnia vivæ vocis oracula fuerunt cõfirmata à Paulo V. prius die 23. Maij anno 1605. & postea die 3. Aprilis, anno 1610. igitur ex tunc iam non remanserunt inesse oraculorum, sed transferunt in privilegia Bullata, ac proinde ex tunc

tunc, nulla oracula remanserunt revocabilia, ex omnibus cõcessis à Põtificibus prædecessoribus: rursus Paulus V. confirmavit nobis omnia oracula, ann. 1610.

20. Statim post Paulum V. creatus est Gregor. XV. die 8. Februarij anno 1621. & in eodè anno, post 8. menses, die 21. Octobris confirmavit privilegia Patrum Theatinorum, modo supra dicto disputat. 7. sect. 2. n. 8. expressando etiã vivæ vocis oracula, usque tunc concessa ab omnibus Põtificibus communicando eis omnia concessa pro omnibus Religionibus, & anno sequenti 1622. die 2. Julij, videlicet post 8. menses, & 19. dies, revocavit omnia oracula omnium suorum antecessorum, & propria si aliqua concesserat.

21. Nunc inquiri, quæ oracula revocavit iste Põtifex? Certe iuxta primam sententiam solum revocavit oracula concessa ab ipso Greg. XV. in illis 8. mensibus, qui antecesserunt suam revocatoriam: Sed de nullo constat, alias ostendatur. In secundo vero anno post illos 8. menses, & 19. dies revocavit omnia oracula tam propria, si adessent, quàm omnium suorum antecessorum Pontificum. Si ergo in sententia opposita, omnia vivæ vocis oracula, usque tunc concessa, erant iam Bullata per Paulum V. suum immediatum antecessorem, & per se ipsum ante 8. menses, & decem & novem dies: quomodo verificari possunt verba Bullæ revocatorix, quæ tangunt omnia oracula, tam propria, quam aliorum Pontificum præcedentium; si nullum oraculum antea concessum, erat iam revocabile, quia Bullatum? Et cum inter confirmationem, & revocationem ipsius Gregorij de nullo oraculo à se concessio constet: Necesario dicendum erit, quod nullum oraculum revocavit iste Põtifex per suam universalissimam revocatoriam; quod absurdissimum est cogitare, ut constat ex gravissimis verbis ponderationibus, & clausulis suæ Bullæ.

22. Similis discursus fieri potest circa revocationem Urbani VIII. sui successoris: Siquidem Gregor. XV. post suam revocatoriam de anno 1622. non vixit, adhuc per

unum annum integrum, in quo certum est nullum oraculum novum concessisse, cum paulo ante omnia revocaverit.

23. Oracula ergo, quæ restabant revocanda ab Urbano VIII. vel erant eadem, quæ revocavit Gregor. XV. & hæc, ut vidimus erant nulla, vel solum erant oracula, quæ ipse Urb. concesserat in primis 8. annis sui Pontificatus, ante suam revocatoriam, quam publicavit die 20. Decembris, anno 1631. cum fuerit coronatus die 19. Septembris, anno 1623. solum ergo revocavit Urbanus Oracula a se ipso concessa, & quæ hæc fuerint, minime constat, nisi circa aliquas indulgentias, vel res levissimas, & si alia concessit ostendant adversarij, sed quidquid sit de hoc. Ex oraculis omnium suorum antecessorum nullum revocavit, quia in sententia contraria iam non erant oracula, sed privilegia Bullata, ut ipsi adversarij fatentur: at hoc asserere plusquam falsum videtur; nam ipsi Pontifices in processibus suarum revocatoriarum, & in parte dispositiva, & præservativa declarant se intendere revocare omnia, & singula privilegia, facultates, licentias, & gratias quascunque, per Summos Pontifices prædecessores suos, & per Sedem Apostolicam concessa, per vivæ vocis oracula, insuper declarant se hoc facere, post maturam discussionem propriam, & consultationem Eminentissimorum Cardinalium; ut obviaret maximis inconvenientibus; quæ ex ipsis oraculis, vel male intellectis, vel minus Canonice interpretatis, vel denique falsis, seu minus authenticis; ideoque illa invalidant, & cassant quascunque constitutiones, & litteras Apostolicas, quæ suis derogatorijs, quomodocunque opponuntur; quæ omnia nisi revocatoria extendantur ad oracula concessa, & etiam confirmata per Bullas, ab omnibus suis antecessoribus frustra adhiberentur, quia verificari non possunt, nisi modo à nobis assignato, ut attente inspicienti

patebit.

SECTIO VII.

Obiectis in sectioni antecedenti fit satis.

1. **Q**uamvis ex adductis pro nostra sententia sufficienter maneat responsum argumentis adductis contra eam sectione antecedenti, pro maiori claritate. Negamus in primis, quod confirmatio Bullata, ex certa scientia, motu proprio, plenitudine potestatis, & cum clausula, quorum tenores pro insertis habentes; inò etiam si tenor oraculi de verbo ad verbum inferatur; si expresse constat concessa fuisse per oracula, quod transeant ad naturam privilegij Bullati, neque possunt habere alios effectus præter à nobis assignatos.

2. Ad illud, quod tangitur in secundo fundamento, ex paritate privilegiorum, quæ inserta sunt in corpore iuris communis. Resp. 1. Negando paritatem, nam privilegia inserta in iure communi, se habent in illo, quasi per se, & substantialiter; oracula vero in Bulla confirmatoria, solum se habent relative, & accidentaliter; illa enim specialissima privilegij, in iure communi insertio, expresse declarat intentionem conditoris iuris communis, disponentis ex aliqua rationabili causa totius Ecclesiæ gubernium respiciente, volentis, ut illud privilegium habeatur, & æstimetur, ut lex publica, & ius commune, quod minime invenitur in oraculis confirmatis per Bullam, ubi tantum relative commemorantur, solum ut intelligantur restituta, seu revalidata, aut confirmata, non vero, ut intelligantur mutata in sua natura.

3. Secundo responderi potest, falsum esse, quod privilegium per incorporationem, & insertionem in iure communi, amittat propriam naturam privilegij, & quod in aliam naturam transferit: Sed conservando propriam naturam privilegij, ex voluntate conditoris iuris communi-

nis, participat, quod affirmetur, & reputetur, ut lex cōmunis, taliter, ut non possit revocari, nisi eo modo, quod revocatur ius commune. Oracula autem solum acquirunt per confirmationem pristinam, validitatem, & firmitatem, vel deperditam, vel de novo roboratam: Nam ad hoc solum tendit natura confirmationis, non vero ad convertendum oraculum in alteram naturam. Neque hoc est restringere confirmationem, sed eam explicare iuxta suum esse; & proprietatem sermonis.

4. Ad tertiam constat ex dictis; negando, quod etiam si in Bulla confirmatoria inseratur de verbo ad verbum tenor oraculi confirmati (si mentio fiat, quod sit oraculum) transeat in privilegium Bullatum; quia licet confirmatio sit Bullata, tamen res confirmata, semper remanet oraculum; nam eius tenor solū relative inseritur, per quod etiam patet ad confirmationem; negando quod confirmatio dat valorem Bullatum oraculo, sed solum per Bullam restituitur valor oraculi, si est deperditus, vel si non, illud roborat de novo, non tamen facit Bullatum.

5. Dices. Valor est Bullatus; ergo oraculum, sub tali valore revalidatum, est Bullatum. Respondetur negando, quod valor sit Bullatus, licet enim verum sit; quod Pontifex restituat, vel confirmet valorem oraculi, quando confirmat illud, quod facit, est manifestare in Bulla confirmatoria illius valorem, seu validitatem, ut clarius constat de illa: Non tamen ob hoc oraculum, adhuc sub tali valore manet Bullatum, quia Bulla solum obiter, & relative facit mentionem oraculi, & valoris illius, nihil immutans de sua specie, seu natura; siquidem Pontifex solum intendit, vel restituere oraculo valorem, si illum perdidit, vel si erat validum, dare maiorem firmitatem, hoc enim est proprium confirmationis; quod vero exprimat suam intentionem in Bulla, per accidens se habet ad naturam oraculi: Alias privilegium Bullatum, iam extinctum, confirmatum postea per oraculum traheretur ad ratio-

rationem oraculi, & defineret esse Bullatum, quod omnino falsum esse ostendimus in confirmatione nostrae primae rationis, & sectione 5. num. 3.

6. Secundo dico cum; Patre Junipero a Drepano in defensorio iuris Pontificij disp. 3. quaest. 1. cap. 2. n. 22. quod licet oracula confirmata per Bullam participarent naturam privilegij Bullati ratione valoris communicati, non ideo talia oracula exempta essent a revocationibus Gregorij XV. & Urbani VIII. quia mens horum Pontificum fuit revocare, quaecumque concessa per oraculum, etiam si postea essent confirmata per Bullas: dum tamen in confirmatione facta fuerit mentio oraculorum, siue in genere, siue in specie, ut constat ex revocationibus omnium eorum, quae suis revocationibus obstare poterant, alias, ut diximus, nihil, aut fere nihil intenderent revocare dicti Pontifices, quod suspicari non potest; quapropter mihi consulenti de hoc puncto, doctissimus Pater noster Lezana respondit se invenire convictum ex dictis rationibus, pro nostra sententia, & manere satis scrupulosum ex eo, quod dixerat in sua summa, videlicet, esse probabilem sententiam contrariam, non quia sentiret, quod dicta oracula, etiam confirmata, & participantia naturam privilegij, non comprehenderentur sub dictis revocatorijs, ut constabit infra, sed quia à nonnullis male intelligeretur; idem mihi respondit Eminentissimus Cardinalis de Lugo consultus in Romana Curia, & P. Diana, quare ab hac sententia non est recedendum.

SECTIO VIII.

An oracula concessa Praelatis Religionum pro bono regimine suorum subditorum, comprehensa sint in dictis revocatorijs.

1. In hac difficultate Pater Donatus, ut vidimus supra,

pra. disput. 7. lect. 3. nu. 14. & 15. defendit non esse revocata, quia in dictis oraculis cessat ratio finalis revocatoriarum Gregorij XV. & Urbani VIII. quod si intelligatur de de cessatione saltem negative causae finalis adaequatae, seu totalis, respectu omnium Religionum, pro quibus talia oracula concessa sunt, verissimum iudico, cum communi sententia, quia in tali casu iam redduntur inutiles revocatoriae; non solum respectu alicuius particularis, sed respectu boni communis Religionum. Ratio est manifesta, nam cessante adaequato fine legis universaliter, cessat absolute ratio condendi legem, seu illam conservandi; quia lex in tali casu inutilis redditur, & sic materia eius fit incapax obligationis, unde necesse est, ut etiam voluntas Principis volens obligare, cesset, quia solum iuste volunt obligare in quantum licite, & utiliter potuit, nec aliud praesumendum est, maxime de Romano Pontifice,

2. Si vero conclusio intelligatur de cessatione finis dictarum revocatoriarum solum negative respectu: Auctoris Religionis, seu personae particularis, non ideo cessant dictae revocatoriae, seu effectus illarum, quia ut in materia de legibus sentiunt Doctores, finis legis iustae, in sua generalitate, in nullo particulari usu cessatur deficere, quia universalis ratio legis ad sui conservationem, quasi à principio intrinseco venit in singulis personis conservari, sicut species in suis individuis, & licet ratio particularis legis, cesset in hac persona; quoad particularem utilitatem praesentem per legem; non tamen cessat, quoad rationem universalioris utilissimam bono communi, nec privato nocet; semper enim est valde utile cuilibet particulari obedire legi, & se conformare cum alijs, nec excipi debet ab illis, aliis maxima incommoda sequeretur in legibus Ecclesiasticis, & civilibus; imò & in naturalibus, quia facile cuilibet ductus passione, seu amore proprio persuaderet: (ut late probant Doctores in materia de legibus) se esse exemptum ab obligatione legis; ob cessationem in se ipso

finis intenti per eam: ut in ieiunijs Ecclesiae, in abstinentia carnum diebus prohibitis: imò, & in simplici concubitu, & in materia obedientiae, & aliarum legum, in quibus etiam si particularis non sentiret esse sibi necessariam legem, ob fines expresse intentos per eam, in hoc, vel illo casu non cessaret obligatio, ut in fornicatione patet etiam in casu, quo evidenter cessaret periculum malae educationis proles, propterquam vitandum, concubitus vagus prohibitus est: quae absurdissima sunt; quia ut diximus, quamvis cesset ratio legis in particulari negative, semper manet aliqua universalior ratio, ob quam expedit: Tunc servare legem. Tam ob vitandum maximum periculum in se, & in alijs, si quidem facile unusquisque exemplo aliorum, iudicaret, in se cessare finem legis, quod in maximum detrimentum boni communis, & observationis legum cederet. Tam, quia per se uniformitas partium cum suo toto, in servandis legibus, est honesta, & valde utilis bono communi; ubi sine damno gravi servari potest. Ergo etiam tunc obligat quemlibet particularem, unde in fine adaequato legis intrat, integra observatio legis in omnibus subdis; sed de hoc late agitur à Doctoribus in dicta materia de legibus.

3. Credo igitur Patrem Donatum in primo sensu locutum fuisse; si quidem agit de omnibus Praelatis Religionum, in quibus currit eadem ratio cessationis finis, saltem negative, dictarum derogatarum; videlicet, ut è medio tollerentur oracula, minus canonica interpretatione intellecta, & in detrimentum disciplinae Ecclesiasticae, seu monasticae interpretata: quae omnia in concessis pro bono regimine subditorum cessant in Praelatis omnium Religionum, ut constat ex dictis supra disput. 7. lect. 3. n. 14. non vero si cessaret solum in aliquo particulari praelato quantumvis docto, & prudenti.

4. Insurgit tamen contra hunc modum dicendi Pater Lupinus à Drepano, disput. 5. quaest. 1. cap. 3. num. 7. & 8. ex verbis revocatoriae Urbani VIII. ubi ait: *Alijs*

362 *Disp. VIII. de privileg. viu. voc. orac. concess.*
alijs malis occurrere volentes. ex quibus colligit, nunquam
posse dari casum, in quo causa adæquata, & totalis dictæ
revocatoria possit cessare, adhuc negative, respectu om-
nium superiorum Religionum, quia ex dicta clausula con-
stat, multas esse causas partiales finales motivas dictæ cõ-
stitutionis, quarum, & si aliqua assignentur expresse a Põ-
tificæ, aliæ restant implicitæ: ergo licet cessent causæ ex-
plicitæ, in aliquo casu, cum restent aliæ multæ implicitæ,
quarum noticia nequit facile haberi, prudens intellectus
semper anceps manebit in tali iudicio, & in favorem legis
debet iudicare, non cessare totalem causam adæquatam
moventem voluntatem Pontificis ad revocandum omnia
oracula, vt videtur sentire Suarez lib. 6. de leg. cap. 9. n. 3.
Caietanus 2. 2. quæst. 120. art. 1. Salas de legib. disput. 11.
sect. 3. num. 34. & 56. Bonacin. de leg. disp. 1. quæst. 1. punct.
ultim. propos. 1. §. 2. n. 30. Sed responderetur, quod ex præ-
dicta clausula: *His, & alijs malis occurrere volentes*, nihil
infertur contra nostram assertionem, quia expresse loqui-
tur de malis, quæ ex usu oraculorum sequebantur. At in
oraculis concessis Superioribus Religionum, pro bono
regimine subditotum; nulla vera mala sequuntur, sed mul-
ta utilia, vt per se patet; & sic totalis finis explicitus, & im-
plicitus cessat adæquata.

5. Quibus addendum puto, quod in hoc casu,
non est necesse recurrere ad cessationem finis legis, vt in-
telligantur permanere in sua vi huiusmodi oracula, sed ad
defectum voluntatis horum Pontificum, quando oracula
revocaverunt; aliud enim est cessare finem legis, & ob hoc
cessare obligationem observantiæ illius; aliud noluisse
Principem talem casum comprehendere in sua lege, pri-
mum enim reducitur ad defectum potestatis legislatoris
iuste, & prudenter operantis, vt in cessatione finis contra-
rie respectu cuiuslibet particularis; & in cessatione finis
adæquati negative respectu totius communitatis, quia ne-
que malū, neque summe difficile, & arduum neque pror-
sus

sus inutile cadit sub potestate legislatoris iuste, & pruden-
ter operantis. Secundum vero reducitur ad defectum vo-
luntatis Principis nolentis in sua lege cõprehendere talia,
vel talia, quod ex sufficientibus coniecturis sæpè colli-
gitur, non enim legislatores humani volunt semper obli-
gare per suas leges, cum toto rigore, & in omni eventu,
in quo possunt obligare, vt patet in lege ieiunij, a qua nõ
solum censetur quis excusatus propter gravem ægritudi-
nem, circa quam non posset iuste Superior obligare, sed
etiam propter mediocrem, seu minorem debilitatem, qua
non obstante potuisset Ecclesia obligare, sed non creditur
id voluisse ex eius benignitate, & sic de alijs similibus, &
in nostro casu.

SECTIO IX.

*An prædicta revocatoria Gregor. XV. & Urbano VIII.
extendantur etiam ad viva vocis oracula, post ipsas
revocatorias concessa, & conce-
denda.*

1. **P**At. Magister Ioann. Martinez de Prado tom.
1. quæst. 6. §. 6. n. 31. partem affirmativam defen-
dit, alias inquit, insufficienter occurrerent dicti Pontifi-
ces per suas Bullas inconvenientibus ab ipsis assignatis.
Nec vlla esset utilitas revocare oracula iam concessa, per-
mittendo in posterum concedenda.

2. Sed oppositum tenendum est, videlicet, præfa-
tas revocatorias nõ esse extendere ad oracula futura, sed so-
lum ad præterita, vt constat ex verbis Gregor. XV. ibi:
Concessiones, & gratias obtentas. Et postea, *omnia, &*
singula privilegia quomodolibet concessa, tenore præsen-
tium, &c. nullam mentionem faciens de futuris. Et cum
simus in odiosis, non est cur extendendæ sint ad non ex-
pressa, sed potius debent coarctari intra proprietatem ver-
bo-

borum; quando ex illis (vt in presentia) nullum inconueniens sequitur, nec de contraria mente Pontificum potest suspicari. Sic docent noster Lezana tom. 3. verb. *Gratia*, num. 13. Hieronym. Garcia in sua *Politica Regul. tract. 8. diffic. vltim. dub. 2. num. 3. Quintanad. tract. 5. ling. 3. conclus. 3. & alij communiter.*

3. Ad fundamenta in oppositum responderetur, sufficienter provisum fuisse per dictas revocatorias precedentium oraculorum, etiam pro inconvenientibus futuris: Si quidem sequentes Pontifices, ex damnis sequutis, ex frequentia oraculorum concessorum temporibus præteritis, vigilanter, & caute segerent, in nouis concedendis, & cum vim non habeant sine fide officialium ipsorum Pontificum, saltem pro foro externo, sufficienter cautum est pro futuris concedendis, absque eo quod revocata maneant, quæ de novo conceduntur.

4. Insuper reputari non debet parua utilitas ex eo præcisè, quod innumera fere oracula fuerint revocata confulsionem, & in certitudinem illorum auferendo Dicere autem, quod sequentes Pontifices per 22. annos, nullum oraculum de novo concesserunt, incertum est, cum intra tale tempus Romæ existens viderim oraculum noviter concessum, cum attestatione authentica officialis Papæ, sed quidquid sit de hoc. Restabat probandum, quod talia oracula non concesserint sequentes Pontifices, eo quod essent nulla, virtute antecedentium revocationum, quod firmiter probari nequit; sed potius probatur efficaciter, quod successores Pontifices, lento pede, incedunt, in oraculis de novo concedendis, ex notitia fines dictarum revocatoriarum. Addo, dato, & non concessio, quod dictæ revocatoria extēderentur ad futuri oracula: Si præsens Pontifex, aliquod de novo concederet, cum dictas revocatorias ignorare non possit, quamvis de illis nullam faciat mentionem, debet præsumi illas tacite revocare, quoad tale oraculum, cum nullum alium effectum possit

ha:

habere: Ne cogamur dicere frustraneam esse talem concessionem, vtendo plenitudine suæ potestatis, quæ ab antecessoribus coarctari non potuit. Videatur doctrina supra tradita *disp. 4. sect. 2. num. 4. & 26.*

6. Alia non aliena à nostro instituto possent hic agitari, v. g. de clausulis, & dictionibus, & de indulgentijs, sed quia de præcipuis clausulis pro intelligentia privilegiorum, in discursu operis satis dictum est, & notabimus in indice generali rerum. Alia prolixiora, & ad intentum non ita necessaria remittimus vidēda in Barbosa, qui integrum tractatum de eis fecit; similiter in Lezana, verb. *Clausula*, in Donato de privilegijs, & alijs multis. Nec minus prolixiora, & frequentiora sunt, quæ de indulgentijs in particulari possent hic desiderari; ideoque ab eis pro nunc abstineo, sufficiant pro instituto presentia, quæ diximus *disp. 6. sect. 2. de revocatione indulgentiarum.* Et hæc pro materia intenta. Utinam cedent in maiorem Dei Gloriam, Beatissimæ Virginis Mariæ, & omnium Sanctorum, legentiumque profectum.

(S)

FINIS,

IN-

INDEX

ALPHABETICVS
BREVITER REPRÆSENTANS,
QVÆ LATE VIDENDA IN
SPECVLO.

A.

Ablatio reservationis retrotrahitur ad excommunicationem incurfam, fol. 177. n. 9.

Absolutio virtute Privilegij, facta à casibus reservatis valida est post revocationē Privilegij invincibiliter ignoratam, fol. 175. n. 7.

Absolutio à casibus Pontifici reservatis data per Religiosum habentē facultatem absolvendi ab eis, virtute Privilegij suæ Religionis, valida est ipso Privilegium ignorante, fol. 187. num. 19.

Absolutio a reservatis, virtutæ Privilegij non solū est valida, quando absol-

vens ignorat casum, & Privilegium, sed etiam quando scit reservationem, & nullam scientiam habet facultatis absolvendi, dum modo absolvens intendat quantum est ex se absolvere eodem modo, ac si potestatem haberet, vel secundum omne quod potest, fol. 188. num. 23.

Aceptione tacita valide, & licite utitur Privilegio, fol. 184. n. 14.

Authoritas Principis semper intelligitur servata ad meliora operandum, fol. 93. num. 3.

B.

Baptizans quem falso putat fuisse ante Baptizatum, valide Baptizat, si dum abluit intendit, quãtum est ex se Baptizare, ac si ille Baptizatus non esset, fol. 188. n. 23.

Baptisimum valide conferitur ab Hæretico credente ipsum esse irritorium, & nihil valere, si interdit facere, quod potest, & facit Ecclesia, fol. 188. num. 23.

Beneficia obtenta à Papa ante expeditionem Bullarum sine iure possidentur, fol. 70. n. 2.

Beneficiũ desiderans aperire debet an aliud habeat, ut valida sit collatio, fol. 324. n. 9.

Bulla Clementis VIII. de largitione munerum non ligat contra eam operantes ob dubium receptionis, fol. 23. n. 8. ubi etiam de extravagana. *Ambitiosa.*

Bulla aliquorũ Pontificũ communicationem Privilegiorum cõcedentes,

referuntur, fol. 28. n. 2. usque ad 4.

Bullatio, seu scriptura non est necessaria ad valorẽ Privilegij pro foro cõscientiæ, fol. 69. n. 1.

Bullatio, seu scriptura requiritur ad valorẽ Privilegij pro foro externo, fol. 70. n. 2.

Bulla Cruciatæ non potest revocari à Pontifice, utcumque, fol. 93. num. 3.

Bulla Cruciatæ Privilegiũ non revocatu per Ibbileum, nec per Lullam. *Cetera*, fol. 93. n. 3.

Bulla Clementis VIII. cõfirmantis oracula referuntur, fol. 348. num. 28.

C.

CAnones, & Decreta, quid significant, quando Pontifices utuntur his verbis in suis diplomatibus, fol. 238. n. 17. & 18.

Capitulum generale renunciare potest Privilegijs Religionis, fol. 77. n. 4.

Capucini, Patres non possunt uti Privilegijs Confessoribus aliorum Ordinum

quorum

dinum cõcessis, etiam si nunc gratiam excipendi confessiones sacularium obtinerent, sed necessaria eis est specialis concessio, ut possint communicare in Privilegijs aliorum Ordinum quantum ad hoc, fol. 45. num. 13.

Cardinales Protectores Ordinum inter Officiales Apostolicos numerantur, fol. 335. num. 3.

Carmelitæ excalceati gaudent omnibus Privilegijs, indultis, exemptionibus, indulgentijs, & gratijs, quibus fruuntur Patres Carmelitæ de Observantia, fol. 317. num. 7.

Casus, in quo Pontifex cõfirmando Privilegium ex certa scientia nulla facta mentione Trident. illi derogaret, fol. 309. num. 24.

Causa finalis quando dicitur cessare contrarie, & quando parcialiter, fol. 90. num. 3.

Causæ, quæ, & quando requirantur ad con-

cedendum Privilegium tam valide, quam licite, fol. 321. num. 2. usque 10.

Causa ex parte superioris ad concedendum Privilegium, non semper requiritur, ut immediate pertinet ad bonum commune, fol. 321. num. 2.

Causa invalidam reddens concessionẽ Privilegij, alias licitam duplex, fol. 323. n. 8.

Clandestine contrahens cõignorantia invincibili Decreti Tridentini invalide contrahit, fol. 177. num. 10.

Clausula, quatenus sunt in usu, apposita in communicationibus Privilegiorum explicatur, fol. 66. num. 39.

Clausula Privilegiorum ex originalibus transumptæ, & typis mandatæ, seu authorizatæ à Notario publico, & sigillatæ, & subscriptæ à persona in dignitate constituta, vel Generali Ordinis fidem faciunt, fol. 73. num. 4.

Aa

Clau

Clausula Pontificum in cōfirmatione Privilegiorū (*modosunt in usu, vel modo non sunt revocata*) quādo non tollit usum Privilegij, quod præsuntur amissum per non usum, vel abutūm, fol. 89. num.

21.

Clausulae generales revocatoriae in duplici classe constituuntur, alsignantur quae fiat, fol. 102. num. 7.

Clausulae primae, & secundae clasis, quando, & quae revocet privilegia, fol. 108. num. 19.

Clausulae generales non revocant Privilegia cōcessa per modum cōtractus, nisi saltim in genere addatur: *Etiā si per modum contractus fuerint concessa*, fol. 12. num. 38.

Clausulae, Atotu proprio, certa scientia, & de plenitudine potestatis, revocant Privilegia quomodocūque qualificata, exceptis Privilegijs, quae in cōtractu oneroso fundantur, & ius tertij laedunt in

re gravi, acquisita, & possessa, tempore à lege præsripto, fol. 120. num.

39.

Clausulae generales, *Non obstantibus quibuscunque Privilegijs in contrariū, & penitus exclusis, seu derogatis, & alijs similibus* (quae primae clasis dicuntur) repertae in Privilegio novo quando derogant dispositioni Concilij Generalis, fol. 129. num. 9.

Clausula derogatoria specifica, expressa, & formalis Conciliorum generalium requiritur in Privilegijs, quae sunt difficilissima concessione, fol. 130. num. 12.

Clausulae secundae clasis, revocant quaecunque Privilegia inserta in iure cōmuni, & in qualibet Bulla, seu concessione tam respectu communitatis, quam respectu personae privatae in omnibus, in quibus cōtrariantur, neque secundū proprietate verbarū possunt cōcedi liari, fol. 144. & 145. n. 54.

Claus.

Clausula: Non obstantibus quibuscunque constitucionibus Apostolicis, quem habeat effectum? problematica, fol. 145. num. 5.

Clausulae 2. clatis licet sufficiant ad derogandū Concilij Provincialibus, seu rationalibus, nō vero Generalibus, nisi saltim fiat eorum mentio, exceptis aliquibus casibus, & quid de Tridentino? fol. 145. num. 7.

Clausulae Tridentini, quae revocationem continent Privilegiorū Regularium ad notantur, fol. 205. n. 2. vsque 35.

Clausulae, quas post Tridentinum apponere solent Pontifices in concessionibus, confirmationibus, & innovationibus Privilegiorum Regularium, quomodo intelligendae sunt? fol. 244. n. 1. vsq; 29.

Clausula: Et de novo concedimus; quid addat super illas, *Ex certa scientia, & de plenitudine potestatis*? fol. 297. num. 1.

Clausula: Supplentes omnes defectus iuris, & facti, si qui forsitan intervenerint

rint in eisdem, ad quid addatur in Privilegiorum revocationibus? fol. 298. num. 2. & 3.

Clausulae: Quorum tenores de verbo ad verbum pro expressis, reperit in confirmationibus Oraculorum per Bullas, non mutant naturam Privilegij ex Oraculo in Bullam, sed solum relative prote-runtur, fol. 352. num. 15.

Clausulae Bullarum Gregor. XV. & Urbani VIII. revocantium Oracula numerantur, fol. 353. n. 16.

Clerici, & Religiosi nec licite, nec valide possunt renunciare Privilegium Canonis *Si quis suadente*, fol. 75. num. 1.

Clerici tenentur vti Privilegio Canonis, & fori, fol. 189. num. 2.

Communicatio Privilegiorum non extenditur ad gratias, quae per Brevia particularia summi Pontificis, seu in quibus praecedit examen, & decretum alicuius Sacrae Congregationis alicui peculiari Cōventui, vel Religioni cōceduntur; f. 47. n. 17.

- Communicatio Privilegio-
rum concedit ius utendi
Privilegiato, f. 66. n. 38.
- Communicatio Privilegio-
rum duplex, fol. 310. n. 2.
- Communicatio Privilegio-
rum idem, ac concessio
est, fol. 334. n. 1.
- Concessio communicatio-
nis Privilegiorum, sub
hac clausula: *Ut partici-
pent non solum omnia
Privilegia concessa, sed
etiam concedenda pro alijs
Religionibus*, extenditur
ad concedenda Religio-
nibus postea fundatis, f.
42. n. 7. & 8.
- Concessionem factam Gene-
rali, & Provinciali Mino-
rum, insuper & Generali
Societatis circa declara-
tionem, limitationem,
aut usum alicuius Privi-
legij, recensentur, fol. 78.
num. 5.
- Concessio Pij V. circa vali-
ditatem professionis Mo-
nialis in articulo mortis
constitutæ non adimple-
to anno Noviciatus, quo-
modo sit valida, licet cõ-
tra Tridentinum, fol. 146.
num. 2.
- Concessio activa, & admif-

- sio passiva est necessaria
ad effectum Privilegij,
fol. 181. num. 10.
- Concessione Privilegij se-
cure utitur subditus, quã-
do clare illi non constat
de eis invaliditate, f. 321.
num. 2.
- Concessione illimitata va-
lide, & licite utitur, qui
propter oblivionem, vel
scrupulos petivit aliam,
quæ ei magis limitata cõ-
cessa fuit, fol. 331. n. 13.
- Confessarius, qui tædio affe-
ctus facultatem audiendi
confessiones porrigit Su-
periori, vel eam coram
ipso lacerat, protestando
nolle se amplius illud mu-
nus exercere, qualiter ad
eum reddere potest, fol.
79. num. 8.
- Confessio ex Privilegio ha-
bita coram Presbytero,
facta revocatione Privi-
legij, valida est, ipso pri-
vilegiato ignaro de tali
revocatione, fol. 175. n. 7.
- Confessor habens Privile-
gium ad absolvendum
à casibus reservatis, vel
censuris, probabilis est
teneri illo uti, regulari-
ter, fol. 192. num. 10.

Con-

- Confirmatio Decretorum,
seu Declarationum Car-
dinalium, quomodo fieri
debet à Pontifice, ut vim
habeat obligandi, fol. 23.
num. 9. & 10.
- Confirmationis Privilegio-
rum modus quatuorplex,
fol. 275. n. 9. vsque 16.
- Confirmatio ex certa sciẽ-
tia, quos causet effectus,
fol. 279. num. 7.
- Confirmatio ex certa sciẽ-
tia, sub distinctione con-
firmat actum, seu Privile-
gium in præiudicium ter-
tij, fol. 302. n. 9. vsq; ad 12.
- Cõfirmatio Privilegij quid
operetur, quando privile-
gium, quod confirmatur,
non apparet? fol. 319. n.
20. vsque 22.
- Cõfirmatio Privilegij aliàs
per oraculũ cõcessi, nul-
lam faciens oraculi mẽ-
tionẽ, nõ trãsijt in Privi-
legium Bullatum, fol. 345
num. 1.
- Confirmationis Privilegio-
rum definitio, fol. 350,
num. 12.
- Coniux contrahens cũ vo-
to castitatis licet possit
reddere absolute, nõ ta-
men tenetur; imò potius
- tenetur non reddere quã
do alter adulteravit, fol.
190. n. 3.
- Consuetudo habet vim cõ-
ferendi privilegia, fol. 58
num. 28.
- Copiæ Privilegiorum typis
excusæ in folio, vel in
aliquo Bullario, & etiam
in libris impressis pro-
batorum Authorum, qui
eas exciperunt ex origi-
nalibus, ut præsumi de-
bet, fidem faciunt etiam
in iudicio, fol. 71. n. 4.

D.

- Declarationes Cardi-
nalianum etiam auten-
ticæ, si non publicantur
more legis, solum pro ca-
su singulari, pro quo sunt
editæ, deserviunt; & cir-
ca hæc aliqua scitu dig-
na, fol. 21. n. 7.
- Declarationes Cardinaliũ
iuxta formam præscrip-
tam ab Urbano VIII.
quomodo habeant vim
legis, & sic obligent? f.
19. num. 3. vsque 5.
- Declaratio Cardinalium
etiam si sit autetica, quo-
modo

- modo non nocet privilegiatis, fol. 24. n. 12.
- Decretum Urbani VIII. de fide danda declarationibus Eminentissimorum Cardinalium refertur, fol. 18. num. 1.
- Decretum Sacrae Congregationis approbatum ab Urbano VIII. circa confirmationes Privilegiorum, quomodo intelligendum, fol. 287. n. 21. & 22.
- Defectus substantiales Privilegia reddunt inutilia, fol. 115. n. 29.
- Defectus naturales privilegiandi nullatenus suppleri intelliguntur per clausulam, *Suppletur omnes defectus*, inventam in confirmatione Privilegiorum fratrum Minorum, facta à Sixto V. fol. 298. n. 4.
- Defectus, qui suppleantur à Sixto V. in confirmatione Privilegiorum Fratrum Minorum, fol. 299. n. 4.
- Dictio, *Semel*, quid significet in Privilegijs, fol. 330. num. 12.
- Dictio, *Semel*, non semper est taxativa, fol. 330. n. 11.
- Differentia inter cessationem finis legis, & voluntatem Principis nolentis casum comprehendi in sua lege, fol. 362. num. 5.
- Discrimen, quod invenitur inter revocationem Oraculorum facta à Gregor. XV. & Urbano VIII. fol. 334. num. 1.
- Disparitas habitudinis Privilegiorum, quae inferuntur in iure communi, & differentia Oraculorum confirmatorum per Bullas explicatur, fol. 357. num. 3.
- Disuetudo in quo differat à consuetudine legi contraria, fol. 198. n. 8.
- Disuetudo, intra decennium quid operetur, fol. 200. num. 12.
- Disuetudo cum ignorantia legis non abrogat legem, sed suspendit eius obligationem, fol. 200. num. 15.
- Dubia Privilegiorum Regularium in favorem ipsorum interpretanda sunt, fol. 12. n. 5.
- Dubitans de promulgatione legis, iudicare potest in favorem suae libertatis, fol. 22. num. 8.
- Dubitans de renuntiatione non praesumitur renunciasse iuri suo, fol. 79. num. 7.

- Dubius de acceptatione legis (sufficiēter promulgata) & à maiori parte populi recepta, tenetur ad eius observantiam, fol. 204. num. 21.
- Dubius, an confirmatio Privilegij sit, *ex certa scientia*, quid praesumet, fol. 229. num. 7.
- Dubius de validitate Professionis recte dicitur illam revalidare ex certa scientia, quando ratificat, fol. 284. n. 15.

E.

- E**cclēsiæ nomine, quid intelligatur, ut quis lucraretur indulgentiam visitando Ecclesiam assignatam, fol. 227. num. 22.
- Episcopus per solam pronuntiationem à Papa licet statim sit Episcopus, non debet pro Prælato recipi, quin suam gratiam probet, fol. 70. n. 2.
- Episcopus dubius de validitate Privilegij concessi Regularibus, non potest eos impedire ne interim illo utantur, fol. 74. num. 8.
- Episcopus virtute concessionis conficiendi testamentum illud mutare potest toties quoties, fol. 329. num. 9.
- Exemplum refertur Leonis X. suppletis quosdam defectus per Oraculum concessum Reverendissimo Patri Fratri Francisco Licheto Generali Minorum, fol. 299. n. 4.
- Excommunicatio reservata Pontifici invalide absolvitur ab eo, qui ante reservationem poterat, etiam si invincibiliter ignoret reservationem post tempus sufficiens à promulgatione, fol. 176. n. 9.
- Exemptus per Privilegium personale, si absque protectione, & rationabili causa voluntarie se subdat iurisdictioni, etiam per unum actum contrarium, amittit privilegium, saltem pro foro exteriori, fol. 86. n. 15.
- Expressio iurium Conciliorum, quae necessaria impetranti Privilegium re-

- vocatorium? fol. 131. num. 13.
 Explicitum, & implicitum non variant rem, fol. 351. num. 1.
 Extensio quare admittatur in concessione Privilegij absolvendi à reservatis, & non communicationis. Privilegiorū futurorum, fol. 327. num. 5.

F.

- F**acultas absolvendi à casibus occultis, cōcessa Episcopis in Tridentino non revocatur per clausulam revocatoriam Bullæ Coenæ, f. 140. n. 27.
 Facultas absolvendi à reservatis non refertur ad reservata tempore concessionis, sed confessionis, fol. 326. n. 3.
 Facultate absolvendi à reservatis qua fruuntur Regulares post Decreta Clementis VIII. & Pauli V. fol. 294. num. 3. vsque 8.
 Familiæ Religiosorum, quæ ipsorum participant Privilegia? & quibus uti possint contra illos, fol. 65. num. 33.

Filius familias non potest renuntiare Privilegio, quo liberatur ab obligatione solvendi mutuo accepta absque licentia Patris, fol. 190. num. 2.

G.

Gratia facta Regi circa ius præsentandi idoneos ad beneficia talis Provinciæ, vel Ecclesiæ extenditur ad beneficia de novo creata, fol. 326. num. 4.

I.

Inadvertentia nō admittitur in Pontifice de rebus facilioribus, & aliquibus gravioribus, quando frequenter, & de stilo sine magna difficultate cōceduntur, fol. 131. n. 14.
 Ignorans invincibiliter leges revocatorias Privilegiorum, etiam transacto tempore sufficienti à die publicationis, quomodo licite, & valide operatur, fol. 179. n. 5.

In.

- Incarceratus habens Privilegium, ut in diebus festis possit libere exire de carceribus, an teneatur uti hoc Privilegio pro audienda Missa, problematice determinatur, f. 191. num. 7.
 Indulgentiæ non prohibentur in iure, fol. 2. n. 1.
 Indulgentia (quæcunque illa sit) concessa Ecclesiæ Regularium, quando cessare intelligatur, fol. 58. num. 27.
 Indulgentias, quas cōcessit, & quas revocavit Paulus V. pro Regularibus, fol. 220. num. 3.
 Indulgentiæ pro articulo mortis non suspenduntur anno Iubilæi, f. 220. n. 20.
 Indulgentias concessas à Paulo V. pro Regularibus qualiter eas lucrari possunt infirmi, decrepiti, & qui non possunt Ecclesiam adire, fol. 228. num. 24.
 Indulgentia cōcessa in Bulla Pauli V. nominatim pro laborantibus, & extra Clausura degentibus de licentia suorum Superiorum non limitat alias indulgentias, sed est nova gratia, fol. 229. n. 25.
 Indulgentiæ, quæ lucrantur à visitantibus Ecclesias urbis, & extra eam, diebus stationum, concessæ à Paulo V. pro Regularibus, lucrari possunt ab ipsis omnibus diebus, fol. 230. num. 28.
 Indulgentiæ invalide conceduntur absque causa, fol. 223. n. 6.
 Indulgentiæ vivæ vocis Oraculo concessæ non sunt revocatæ per Oraculorū revocatorias à Gregorio XV. & Urbano VIII. fol. 336. num. 2.
 Indulgentiæ aliquæ numerantur, quæ non sunt revocatæ, fol. 339. num. 5.
 Intentio qualis requiritur ad lucrandas indulgentias fol. 227. n. 2.
 Interpretatio triplex, doctrinalis, ex capite, & authentica, fol. 9. num. 9. vsque 12.
 Interpretatio authentica iuris divini, & Canonici solum penes Pontificem invenitur, fol. 11. num. 12.
 Interpretatio authentica, ut obliget, debet publicari,

cari,

- cari, fol. 9. num. 13.
 Interpretatio authentica Privilegiorum Regularium quibus interdicitur, fol. 11. n. 14.
 Intrusus censetur Beneficiarius qui ante expeditionem litterarum possessionem accipit, fol. 70. n. 2.
 Iulius II. qualiter declaravit per confirmationem Privilegiorum fratrum Minorum factam à Sixto IV. non vivificari Privilegia semel extincta, seu deperdita; sed solū, quæ in usu erant non obstaculis clausulis, *de certa scientia, &c.* fol. 286. n. 18. vsque 20.
 Iura Episcoporum, & Parochorum, fol. 7. num. 6.
 Iura Episcopis, & Parochis concessa non in favorem ipsorum, sed subditorum cōceduntur, ex D. Thom. fol. 108. num. 6.
 Ius Concilij Generalis includit virtualiter, seu æquivalenter clausulam generalem resistētem pro futuris Privilegijs, etiam si illam non exprimat, f. 13. n. 12.

L.

- L**eges Pontificiæ irritantes contractum, absolute nonem Sacramentalem, auferendo iurisdictionē ad professionem, collationem Beneficij, aliosq; actus, & similiter leges poenales, an obligēt post publicationem factam solum Romæ, absque vlla mora tam in casu, in quo additur in illis *ex nunc*, vel à die publicationis, quam absque similibus particulis, fol. 102. n. 2. vsque 12.
 Leges irritantes actum etiā promulgationem requirunt, fol. 147. num. 3.
 Legislatores non præsumunt scire ius privatum, seu leges speciales, nec particularia facta, f. 111. n. 23.
 Pro legis obligatione duplex intelligentia, & differētia assignatur, f. 148. num. 6. & 7.
 Legis promulgatio, & divulgatio, in quo differāt, fol. 150. n. 8.

Le.]

- Legis particula, *Ex nunc*, quomodo intelligenda in legis præcipientibus, ut aliquid fiat, vel non fiat, fol. 159. num. 6.
 Legislatores intēdentes statim obligare legem in omnibus locis suæ latitudinis, quomodo excederet eius potestatem, f. 158. num. 3.
 Lex Ecclesiastica tripliciter potest dici generalis, fol. 102. num. 8. vsque 12. ubi etiam aliqua de legibus in communi.
 Quid, quando lex nova potest habere effectum sine læsione iuris communis antiqui, fol. 108. num. 19.
 Lex semper loquitur, & est perpetua, & præservativa futuri eventus, fol. 140 num. 27.
 Lex pluries confirmata redditur plus stabilita, & firma, fol. 139. n. 26.
 Lex humana tā civilis, quā Ecclesiastica siue generalis sit, siue privata, nō habet rationem legis formaliter sine sufficenti publicatione, fol. 147. n. 2.
 Lex, de cuius conditione constat ante illius promulgationem, nō obstat, quin operari possit, præter id, quod in illa stabilitur, fol. 147. num. 4.
 Lex lata pro aliqua limitata Provincia, Regno, seu Diocesi non indiget nisi vna solemni publicatione facta in Metropoli, seu Civitate, qua est velut caput Provinciæ, Regni, vel Diocesis, fol. 148. num. 5.
 Lex non obligat etiam Legislatores quomodo cūque sit definita, & subscripta, ac typis mādata, donec publicata sit, ita quod communitatē obligare possit, fol. 149. n. 8.
 Lex Imperialis ex dispositione iuris non obligat antequam publicetur in singulis Provincijs, & post duos mēses à publicatione, fol. 151. n. 1.
 Lex Ecclesiastica generalis sufficienter publicatur in Roma cum alijs requisitis, fol. 154. num. 8.
 Lex Ecclesiastica, & generalis post debitam publicationem, quando obligat præsentēs, & quando aufertur, fol. 158. num. 3.
 Lex privatim, seu submissa

VOCE

- voce promulgata in aula Regis, nō habet vim obligandi communitatē totius populi, fol. 159. n. 5.
- Lex in platea voce præconis promulgata, non obligat in instanti omnes habitantes in vrbe, sed post aliquot tempus, in quo notitia pervenire possit moraliter ad omnes, fol. 159. n. 5.
- Lex dicens post duos, vel tres mēses a publicatione obligare, non comprehendit simul omnes subditos, si tempus designatum insufficientes est, ut notitia eius per totum territorium diffundatur, fol. 170. n. 7.
- Lex obligare incipit post elapsum tempus a publicatione, ut eius notitia per totum territorium moraliter possit diffundi, etiam si per accidens talis notitia, quoad plures subditos, vel aliquā partem territorij non pervenerit, fol. 160. num. 8.
- Lex, de cuius latione, & promulgatione constat medio aliquo extraordinario, ut arte dæmonis, &c,
- ante tempus moraliter, & humano modo sufficiens, ad eius notitiam nullatenus obligat, fol. 161. num. 9.
- Lex, quando notitia eius per se, & morali modo potuit pervenire, & casu non pervenit, insufficienter obligat, licet per accidens excuset ignorantes ab incurfione culpæ, fol. 161. num. 9.
- Lex revocans Privilegia, seu indulgentias, nō sortitur suum effectum, nisi post tempus necessarium, ut notitia perveniat, vel morali, aut humano modo possit pervenire ad omnes privilegiatos, f. 173. n. 2.
- Lex, siue Canonica sit, siue Imperiales, sine acceptatione non ligat subditos, sed diversimode attenditur acceptatio in lege Pontificia, & Imperiali seu regali, fol. 195. n. 3.
- Lex non dicitur perijisse per disuetudinem, quādo casus observationis non se obtulit, fol. 198. n. 7.

M.

- M**emoriali cum verbo *fiat*, hodie non creditur sine alijs requisitis, fol. 70. num. 2.
- Mendicantium ordines tam per ius, quam per Privilegia numerantur, fol. 25. num. 1.
- Merita debent exprimi specialiter in Privilegio remuneratorio, & debent probari saltem quoad forum exterius, fol. 95. num. 6.
- Modus publicationis legis multiplex, fol. 147. num. 2.
- Modus publicationis legis non est de substantia illius, fol. 147. num. 2.
- Moniales Ordinum Mendicantium, in quibus sunt capaces, participant omnia Privilegia fratrum etiam illis non subiectæ, fol. 33. num. 6. & 7.
- Moniales non Mendicantes iuxta capacitatē sexus participant omnia Privilegia Ordinum Mendicantium, seu subdan-

tur Prælati Religionis, siue Episcopis, fol. 38. num. 40.

Moniales cuivscunque Ordinis gaudent omnibus indulgentijs a Paulo V. concessis pro Regularibus, proportionem servata, fol. 229. num. 26.

N.

- N**arratio facta est causa per se invalidam reddens concessionem licitam Privilegij, fol. 323. num. 8.
- Narratio diminuta, quæ, & qualis invalidet Privilegium, fol. 324. num. 9. & 10.
- Notificatio revocationis Privilegij cōcessi alicui determinatæ personæ, ratione sui, vel peculiari loco, necesse est, ut fiat per litteras derogantis, aut per nuntium ad hoc destinatum ab ipso, & ad privilegiatum directum, fol. 178. num. 4.
- Notitia concessionis Privilegij qualis debet esse, fol. 184. num. 14.

O.

Obssequia præstita à Religiosis excedentia limites suæ obligationis, fundamenta præbent, ut quâdo Privilegia pro ipsis concessa revocantur, revocatio intelligatur cû minori restrictione possibi, fol. 97. num. 11.

Officiales Sedis Apostolicæ numerantur, fol. 335. num. 2.

Oracula qualiter revocata fuere per Gregorium XV & Urbanum VIII. remissive, fol. 269. num. 12. vsque 16.

Oraculorum, & Bullarum convenientia, fol. 332. num. 1.

Oracula fortiora ad resistendum revocationibus, fol. 333. num. 2.

Oracula proprie, & in rigore nō includuntur sub nomine privilegij, ibidem.

Oracula, quæ revocata sint per revocationes Oraculorum factas à Gregorio XV. & Urbano VIII. f. 336. num. 1. vsque 6. & f.

341. num. 1. vsque 4.
Oraculum per quod confirmatum est Privilegium ex quavis causa invalidū non comprehenditur inter revocata per Gregorium XV. & Urbanum VIII. fol. 344. num. 3.

Oracula concessa Prælati Religionum pro bono regimine suorum subditorum qualiter comprehensa sint in revocatorijs Oraculorum Gregorij, & Urbani, fol. 360. num. 12. & 13.

Oraculorum revocatoriæ à Gregorio, & Urbano nō se extendunt ad viva vocis Oracula postea concessa, & concedenda, fol. 363. num. 2.

Oracula aliqua concessere Pontifices post revocatorias Gregorij, & Urbani, fol. 364. num. 4.

P.

Pacta siue explicita, siue implicita tenentur Principes, & eorum successores omnino servare, fol. 94. num. 4.

Pag

Papa in Privilegiorum concessione nullius iustitiam lædit, & iure suo utitur, fol. 7. num. 6.

Papa de sua potestate potest restringere, & limitare iura Episcoporum, & Parochorum, fol. 7. num. 6.

Papa concedens Privilegia remuneratoria sine interventionem tituli iustitiæ, non obligatur ad talia Privilegia conservanda, nec posteros Pontifices privare valet potestate revocandi, fol. 96. n. 8.

Papa apponens in suis Privilegijs clausulas impeditivas derogationum, quid operetur, fol. 243. num. 5.

Peccatum, qui committant, & quando non acceptando legem, fol. 202. n. 16.

Pœnitens per accidens, & in favorem sui obligatur aliquando ad confitendum bis peccata, quando confessarius rationabiliter non utitur Privilegio absolvendi à reservatis, fol. 193. num. 10.

Pius V. concedens amplissimam communicationem

Privilegiorum absque limitatione aliqua aliquibus Religionibus non Mendicantibus, quomodo declaravit suam mentem, fol. 133. n. 16.

Pontifices numerantur, qui superioribus Regulariū concessere, ut ipsorum Privilegia interpretentur in favorem Religiosorum lato modo, fol. 8. n. 7.

Pontifices concedentes Privilegia Regularibus attendunt ad servitia præstita, vel præstada quavis alias ad illa ratione sui status teneantur, fol. 96. n. 9.

Pontifex semper præsumitur habere notitiam iuris communis, & eorum, quæ in ipso continentur, fol. 114. num. 26.

Pontifex non obligatur, ut de verbo ad verbum referat Privilegia, quæ revocare intendit, sed sufficit scientia illorum, & voluntas ipsius sufficienter expressa, fol. 119. n. 36.

Pontifex potest Episcopos à sua Cathedrali deponere, absque eo quod ei dicatur cum ita facit, fol. 303. n. 10.

Poni

- Pontifex** respectu indulgentiarum, non dominus, sed dispensator est, fol. 323. num. 6.
- Pontifices** initio suæ creationis revocantes gratias, & indulta per suos prædecessores concessa, non ideo censentur revocare indulgentias, f. 337. num. 3.
- Potentia** physica, & politica requiritur ad notitiam legis, fol. 158. num. 3.
- Potestas** absolvendi a reservatis Papæ, ab vno Pontifice concessa, extenditur post eius mortem ad noviter reservata per successores, fol. 326. num. 3.
- Præiudicium** nullum patiuntur Ordinarij, vel Parochi in Privilegijs, quæ cõcernunt favorem animarum, & in Privilegijs comedendi carnes, seu lacticia tempore prohibito, fol. 6. num. 4.
- Prælati** gaudent Privilegijs concessis pro Religiosis sibi subditis, fol. 68. num. 4.
- Prælati** Ecclesiarum, & Religionum tacendo, & paciando, vt præscriptio currat contra eorum Ecclesias, seu immunitates, illis præiudicant, & non absque culpa, fol. 76. n. 2.
- Prælati** valide absolvent in Capitulis a censuris sine certa scientia incurtionis, fol. 284. num. 15.
- Prælatus** localis (si causa ad sit) potest virtute suorum Privilegiorum, Altare privilegiatum iam designatum relinquere, & aliud loco illius in eadem Ecclesiæ designare, fol. 330. num. 12.
- Prælati** omnes regulares tã superiores, quam inferiores, insuper, & eorum Vicarij, quamvis parvatum domorum, quæ in Prioratus non sunt erecti, ex varijs Privilegijs Summorum Pontificum, possunt pro suis subditis Privilegia Regularium authentice, & iudicialiter interpretari, fol. 12. & 13. n. 16. vsque 20.
- Præsumptio** probabilis de concessione dispensationis petite facit vt non solum valide, sed etiam licite possimus illa uti, fol. 183. n. 13.

- Princeps** concedendo privilegium libere cedit iuri suo, fol. 6. n. 9.
- Princeps** non potest tertium privare iure suo absque eo, quod illi faciat debitam compensationem, fol. 93. num. 3.
- Princeps**, seu legislator per decemum, habet potestatem adigendi penis (etiã constitutus in lege) populum ad servandam legem sufficienter promulgatã, fol. 200. num. 11.
- Prior** localis quo casu possit cum suo capitulo renuntiationem privilegiorum facere, fol. 77. num. 4.
- Privilegij** diffinitio, fol. 1. num. 1.
- Privilegium** non est lex absolute, sed secundum quid, fol. 1. num. 1. & fol. 104. num. 13. & 14.
- Privilegij** nomen ad quæ se extendat, fol. 2. num. 1.
- Privilegium** non est necesse quod operetur contra, sufficit quod præter ius cõmune operetur, f. 2. n. 1.
- Privilegia**, quæ realia, quæ personalia dicantur, fol. 2. num. 1.
- Privilegium** locale aliquando reale, aliquando vero est personale, fol. 2. num. 3.
- Privilegium** reale de persona in personas sequitur rem, & est perpetuum; personale vero cum ipsa persona finitur, fol. 3. n. 4.
- Privilegium** reale bonum commune respicit, personale autem particulare bonum, fol. 3. num. 4.
- Privilegij** qualitas, quando est dubia, quomodo determinanda, fol. 3. n. 5. remissive.
- Privilegij** favorabilis, & odiosi explicatio, f. 3. n. 6.
- Privilegia** Regularibus concessa omnia sunt realia, fol. 3. num. 7.
- Privilegia**, quæ latè sunt interpretanda adnotantur, fol. 4. num. 1. & 2. & fol. 5. num. 3.
- Privilegia** regularibus concessa, quæ sunt favorabilia respectu ipsorum licet aliquando sint odiosa respectu aliorum, non tollit quia latè sint interpretanda, fol. 5. num. 4.
- Privilegia** concessa Ecclesijs Domibus, & Religiosis vnus ordinis, participat, & aliæ similiter, f. 28. n. 2.

Privilegia concessa pro festiuitatibus vnius ordinis respectiue intelliguntur festiuitatibus alterius conuenire, siue sint indulgentiæ, siue quid simile, fol. 28. num. 2.

Privilegia habentia clausulam incommunicabilitatis respectu aliorum Religionum qualiter fiât comunicabilia per communicationem omnium privilegiorum concessorū, & concedendum omnibus Religionibus, etiam sine expressione specifica dictæ clausulæ, fol. 42. n. 9.

Privilegia vnius Religionis Provinciae, Cōuentus, & personarum, quando aduersantur statutis aliarū, seu alicuius Religionis, non communicantur illi Religioni cuius statutis opponuntur, fol. 44. n. 13.

Privilegia concessa Provinciae, Ecclesiae, Cōuentui, loco sacro, quomodo comunicantur omnibus Provinciis, Ecclesijs, & locis Sacris, non solum eiusdem Religionis verū, & altarum, quando in eis militat eadem ratio, vel

saltem similis, vel æquivalens, propter quam Pontifex talia Privilegia concessit, fol. 45. num. 14.

Privilegia concessa Provincijs Religiosorum laborantium apud infideles, non intelliguntur concessa Provincijs, & conventibus existentibus inter fideles, fol. 46. num. 14.

Privilegium concessum vni Religioni, vel Monasterio ratione paupertatis, peculiaris numerositatis Religiosorum, maxime Populi devotionis, muneris docendi, minime competit alijs Religionibus, nec ab illis tale privilegium participatur, fol. 46. num. 15.

Privilegiū ex his, quæ raro, & nō sine magna difficultate conceduntur, concessum prius, quibusdā Cōuentibus alicuius peculiaris Religionis, & postea extensum ad omnes Cōuentus ipsius Religionis, vsque in illum diem fundatos, concessum ceteris illis illius Religionis, qui post illum diem fundati fuerint, fol. 48. n. 18.

Privi-

Privilegia concessa alicui personæ ratione dignitatis officij, vel ministerij (puta Generali Priori, &c.) comunicantur, ceteris Religiosis cuiusvis Ordinis in eisdem Dignitatibus, & officijs constitutis, fol. 50. num. 21.

Privilegia personalia, nullo modo comunicantur, fol. 50. num. 22. vsque 25.

Privilegium de Altare privilegiato, nō est communicabile, fol. 57. n. 25.

Privilegia, quæ sunt consuetudine acquirita veniunt etiam in generali concessione communicationis privilegiorū, fol. 58. n. 28.

Privilegia, seu indulgentiæ ad tempus determinatū concessæ, non communicantur alijs, fol. 57. n. 26.

Privilegia per communicationem, ita fiunt propria Religionis communicantis, sicut ipsius cui primo concessa sunt; taliter, vt possit Religio communicans apponere nomina suæ Religionis iuxta ipsum privilegium, seu transumptum, loco illius,

cui concessa fuere, abiq; eo quod in hoc inueniatur vitium falsitatis, fol. 59. num. 29. & 30.

Privilegium si pereat primo recipienti, nō i deo perit respectu comunicatis, si tēpore communicationis, erat validum, fol. 60. n. 30.

Privilegiū per communicationem, vt fiat propria taliter quod possint Religiosi comunicantes apponere nomina sua Religionis, debet cum ipsa nominis mutatione presentari in Camera Apostolica, fol. 61. num. 30.

Privilegia in his, quæ sunt odiosa, & poenalia, non comunicantur ex vi generalis communicationis omnium privilegiorum, fol. 62. num. 31.

Privilegia, quæ videntur poenalia, & odiosa, respectu alicuius particularis Religiosi, sunt tamen favorabilia respectu Religionis absque dubio communicantur, fol. 62. num. 32.

Privilegia fere omnia (si non repugnant regulæ, seu constitutionibus pro-

- pi status) sunt favorabilia, & communicabilia respectu cuiuslibet Religionis, fol. 63. num. 33.
- Privilegiarum generalis communicatio** comprehendit viam vocis oracula, & privilegia, quæ sunt clausa in corpore iuris communis, fol. 63. num. 34.
- Privilegiatus ex communicatione privilegij** potest retorquere summi privilegij contra primum privilegatum, quando ipsius privilegium est fortius, & potentius; secus vero quando privilegia sunt paria, fol. 64. num. 37.
- Privilegiū quod aliqua Religio amisit**, vel de quo limitationem accepit, non amittitur, nec limitatur pro Religione communicante, fol. 66. num. 39.
- Privilegium auctum**, seu extensum, quo ad primam Religionem cui concessum; non augetur, nec extenditur quoad Religionem communicantem, nisi eius communicatio extendatur etiam ad privilegia concedenda, fol. 67. num. 39.
- Privilegium statim**, ac conceditur primæ Religioni potest alia Religio communicans illo vti libere, sine eo quod acceptetur à prima Religione, siue rejiciatur, siue adsit statutum regulare, ut prius acceptetur privilegia Religione, in capitulis modo secunda Religio non habeat simile statutum acceptandi privilegia, fol. 67. num. 40.
- Privilegia concessa superioribus**, ut superiores sunt, non communicantur subditis, fol. 68. n. 4.
- Privilegium concessum minori superiori**, intelligitur concessum maiori, ratione officij, fol. 69. num. 34.
- Privilegium sufficienter probatur**, etiam pro foro exteriori per transumpta, vel copias manu publici notarij subscriptas, & sigillatas, fol. 70. num. 3.
- Privilegia antiqua in corpore iuris impressa**; data non indigent ad sui valore; sicuti nec leges,

nec

- nec statuta universitatū; secus vero Privilegia nova, fol. 73. n. 5. & 6.
- Privilegium cuius originale**, & transumptum authenticum fuit deperditum, neque est in libris impressum, sufficienter probatur per testes, idoneos, ut fidem faciat in foro fori, fol. 73. num. 7.
- Privilegia concedentia Capitulo Generali Potestatem renuntiandi**, seu moderandi numerantur, fol. 77. n. 4.
- Privilegia personalia**, & quæ ius tertij non tangunt renuntiari possunt à Privilegiato, fol. 78. n. 5.
- Privilegium deperdi potest per non usum**, vel per usum contrarium, fol. 80. num. 1. & 2.
- Privilegia mere gratiosa**; quæ nulli nocent, neque iuri alterius opponuntur, nunquam per non usum, siue privativum, deperduntur, fol. 83. num. 9.
- Privilegia per non usum solum** possunt amitti ex duplici capite, vel ratione præscriptionis, vel ratione tacite renuntiationis, fol. 83. n. 10.
- Privilegia Regularium**, ut non censeantur amissa, per non usum sufficit quod illa sint in usu, apud aliquam, seu aliquas Provincias, vel Cōventus ipsius Ordinis, vel aliorum Ordinum (si participent in Privilegijs) fol. 84. n. 11.
- Privilegia mere negativa** nunquam per non usum deperduntur, fol. 85. n. 12.
- Privilegia mere negativa**, siue positiva dummodo onerosa sint, id est, quæ alicui iuri nocent, vel vergunt in damnum tertij) amitti possunt, vel per non usum privativum, vel per usum contrarium. Ceteris concurrentibus videlicet legitima præscriptione, vel tacita renuntiatione, scientia Privilegij, & libertate, fol. 85. num. 14.
- Privilegiatus licet sponte** exerceat unum, vel plures actus contrarios, non habes simpliciter amittendi Privilegiū; sed solum quoad illum, vel illos actus non amittit Privilegium in foro

Bb 3

conf.

- conscientiæ; imò neque quoad forum externum, si constet, aut ex indicijs colligatur defuisse animū simpliciter renuntiandi, & tempus legitime præscriptionis non transire vna cum taciturnitate Privilegiati, fol. 86. n. 15.
- Privilegium habens partes, non læditur quo ad alias, si in aliqua fiat actus contrarius, neque si reliquis utatur, deperditur, quo ad illam, qua non utitur, etiam si adit longissimū tempus ad præscriptionē requisitum, fol. 87. n. 17.
- Privilegia mere gratiosa, id est, quæ non derogant iuri communi, nec iuri tertij, etiam si cesset causa finatis totalis, nō cessant, fol. 89. n. 1.
- Privilegium non cessat per cessationem causæ impulsivæ, fol. 90. n. 2.
- Privilegium non cessat absolute per cessationē ad tempus causæ finalis totalis, fol. 90. num. 2.
- Privilegia, quæ iuri cōmuni opponuntur, vel iuri alicuius tertij, cessante causa finali contrarie, cessant totaliter, si causa finalis totaliter cessat. Si verò cesset partialiter, seu quo ad aliquam partem, solū, quo ad illam cessabunt, fol. 90. num. 3.
- Privilegiatus ad vescendas carnes ob talem infirmitatem tempore quadagesimæ, cessante necessitate, illicite utitur Privilegio, fol. 91. num. 3.
- Privilegium non cessat per causæ finalis totalis cessationem solū negative, fol. 91. n. 5.
- Privilegia Principum secularium Ecclesiasticis concessa, nequeunt ab ipsis Principibus revocari, fol. 92. num. 1.
- Privilegia mere gratuita, quæ procedant ex sola benignitate, & liberalitate Pōtificis, tam ab ipso, quam ab eius successore revocari possunt, etiā sine aliqua compensatione, fol. 93. num. 2.
- Privilegia collata per modum contractus onerosi, & si cum vrgenti causa, & ob bonum publicum possint revocari, non vero sine debita compensa-

- tionem, fol. 93. num. 3.
- Privilegia remuneratoria, quæ dant Privilegiato ius agendi, & actionem implorandi officium iudicis, non possunt revocari, nisi cum certis circumstantijs, fol. 94. num. 4.
- Privilegia concessa ob obsequia, & servitia, quæ fuerunt liberaliter exhibita, sed ex alijs titulis debita; etiam si illorum causa Princeps illa concesserit, nec ex rigore remuneratoria sunt, & ab illo revocari possunt absque compensatione dummodo adsit iusta causa respiciens bonum publicum, fol. 94. n. 5.
- Privilegia regularium (vno alterove excepto) quando contractus expresse intercessit, sunt solum remuneratoria titulo gratitudinis, non vero iustitiæ, & revocari possunt à Pontifice, fol. 96. num. 7.
- Privilegium vt lex privata est, continet perpetuitatem, & ad plures se extendit, fol. 100. num. 2.
- Privilegium, & gratia non convertuntur, fol. 100. n. 3.
- Privilegia specialia, id est, quæ sunt extra corpus iuris communis, non derogantur per leges Concilij Generalis, nisi in Concilio sint Clausulæ expresse derogatoriæ, quæ primæ classis vocantur, fol. 111. num. 23.
- Privilegiū extra corpus iuris communis, continet speciale, & privatum ius, fol. 111. num. 24.
- Privilegium speciale, quando potest habere effectū, aut utilitatem petitam ex proprietate verborum sine derogatione iuris communis, & nec in privilegio quod conceditur, neque in iure communi sunt Clausulæ derogatoriæ, adhuc generales non revocant ius commune, neque privilegium in eo contentum, fol. 112. num. 25.
- Privilegium non derogat ius commune, quando in isto sunt Clausulæ generales derogatoriæ, seu resistētes privilegijs pro futuris temporibus, & in privilegio noviter concessio, solum sunt Clausu-

- la generales derogatoria, fol. 112. n. 25.
- Privilegium, quod vni iuri derogat, non est extendendum ad alterum, fol. 113. num. 12.
- Privilegium ad cōmutanda vota debet intelligi de cōmutatione in re æquali, nec potest extendi ad inæqualem; nec ad dispensandum, fol. 113. n. 25.
- Privilegium quotiescumq; salvatur eius utilitas in proprietate sermōnis, sine derogatione alicuius iuris communis, non est ad illa extendendum, fol. 113. num. 25.
- Privilegium quando esset inutile, nec haberet effectum quem petit iuxta proprietatem verborum nisi derogando iuri communi, illi derogat in eo, quod illi contrariatur; & hoc non solum cum clausulis derogatorijs generalibus, verum sine illis, & absque alia obstantia, quando in iure communi nulla est specialis resistentia, fol. 113. n. 26.
- Privilegium est operari cōtrarius commune quando aliter effectum habere non potest, fol. 114. num. 26.
- Privilegium ad celebrandū in Altare Portatili, est intelligendum sine licentia Episcopi, licet hoc nō contineantur expresse in privilegio, & sit contra ius commune, fol. 114. num. 27.
- Privilegium ministrandi Sacramentum pœnitentiæ simplici Sacerdoti concessum debet intelligi de peccatis mortalibus, fol. 114. num. 27.
- Privilegium novum in quo nulla sit mentio iuris cōmuni illi derogando expresse, & formaliter, vel æquivalenter, non derogat iuri communi, quando in eo, seu privilegijs in illo insertis sunt repugnantia privilegij pro futuris temporibus concedendis, quod est habere clausulas derogatorijs derogatorias, fol. 114. num. 28.
- Privilegia abs inconvenienti possunt esse inutilia ab aliquo defectum substantialem, fol. 115. n. 29.
- Privilegium potest esse nullum,

- lum ex defectu voluntatis concedentis, fol. 116. num. 30.
- Privilegia quæ absque defectu concessa, nihilominus videntur proflus inutilia, ex eo quod nihil concedunt, quod sine illis non possit fieri, sunt vere Privilegia, fol. 117. num. 33.
- Privilegia inserta in corpore iuris, quæ in suo tenore continent, vt revocari non possint, nec fiat de eis expressa mentio de verbo ad verbū, vel quid simile, non revocantur per clausulas generales sequentis privilegij, sed requiritur vt addantur in revocatoris alia verba reflexiva, vt revocari possint, fol. 118. n. 36.
- Privilegium qualiter inutile, fol. 119. num. 37.
- Privilegia, quæ sunt extra corpus iuris, & priora fuere, non revocantur per posteria, etiam si posterius cōcessa habeant clausulas generales revocatorias, & si priora sint, generalia, siue particularia, vel cōtraria, nisi de prioribus fiat specialis mentio in secundis, fol. 120. num. 48.
- Privilegium manet extinctum, quando privilegatus in pœnam delicti privilegio privatur, fol. 121. num. 41.
- Privilegium seu statutum in quo est duplex clausula, resistens revocationibus futuris, requirit vt in novo privilegio, quod illi opponitur fiat specifica mentio illius duplicis, seu repetita resistentiæ, vt revocatum intelligatur, fol. 121. num. 42.
- Privilegia circa liberationē à solutione decimarum, non revocant constitutionem Concilij Lateranensis, nisi in revocatorijs fiat expressa mentio, cap. nuper, de decim. fol. 132. num. 15. Nec tale privilegium fit communicabile, nisi exprimator.
- Privilegium in quo derogatur alicui Concilio Generali in specie, & additur clausula, & alijs Concilijs, censetur derogare Concilio Lateranensi, vbi agitur de solutione decimarum.

- cimarum, fol. 133. num. 15.
- Privilegia, quæ notabiliter nocent alijs, seu bono communi ac illa, quæ nulli nocent, & sunt in favorem animarum, diversimodo de sunt explicanda, fol. 134. n. 17.
- Privilegium non impeditur cum dubio solum novæ revocationis, fol. 177 num. 1.
- Privilegium Patrum Societatis per Greg. XIII. ut revocetur requirit, quod denuntiatio revocationis fiat, vel per Nuntium, vel per litteras ad eos destinatas, fol. 179. num. 5.
- Privilegiatus gaudet privilegio statim ac conceditur ex petitione per se ipsum, vel per procuratorem, absque alia notitia, secus vero quando conceditur motu proprio, vel ad petitionem alterius, fol. 180. num. 7.
- Privilegium est donatio requirens voluntatē donantis, & recipientis, fol. 182. num. 11.
- Privilegio illicite utitur ablo; sufficere notitia ipsius cōcessionis, fol. 183. num. 12.
- Referuntur aliqua privilegia, quæ licet concessa sint solum motu proprio, pro sunt privilegiatis à die cōcessionis, etiam si eorum nullam notitiam habeant, fol. 184. num. 15.
- Privilegium concessum ante acceptationem procuratoris, seu Nuntij, habet suum effectum per solam petitionem, quia acceptationem includit, fol. 185. num. 17.
- Privilegium cum clausula *motu proprio* nō semper excludit diligentiam petentis, fol. 186. num. 17.
- Privilegium datum alicui ratione officij, vel dignitatis, suum effectum sortitur à die acceptationis dignitatis, vel officij, licet in eis cōstitutus illud ignoret, fol. 187. num. 20.
- Privilegiatus aliquando tenetur uti privilegio, quādo eo renuntiare nō potest, fol. 189. num. 2.
- Privilegio renuntiare non potest privata persona, cui

- cui concessum fuit, si etiā per se respiciat commodum alterius, & vnum ab altero non sit separabile, fol. 189. num. 2.
- Privilegio renuntiare non potest, quādo sit actus licitus, qui ante non erat, vel tollitur obligatio, quæ ante erat, fol. 190. num. 3.
- Privilegio renuntiare non potest, quando usus privilegij est necessarius ad evadendam mortem vitandum grave scandalum, aut notabile damnum proprium, vel proximi, fol. 191. num. 5.
- Privilegiatus ad audiendā Missam tempore interdicti, non tenetur uti privilegio, fol. 191. num. 7.
- Privilegia expresse revocata per Tridentinum qualem vim hodie habeant virtute confirmationis Pij V. fol. 235. n. 1. vsque ad 11.
- Privilegium concessum Monialibus Ordinis Prædicatorū circa Professionē novitiarum existentium in articulo probabili mortis, nondum expleto anno approbationis, non fuit revocatum a Greg. XIII. fol. 208. num. 7.
- Privilegium, quod a principio fuit nullum causa subreptionis, non revalidatur per cōfirmationem ex certa sententiā, nisi expresse dicatur in cōfirmatione *non obstante*, f. 285. num. 17.
- Privilegium invalidum à principio ob defectum iuris positivi, validū reddit confirmatio ex certa scientia, fol. 285. num. 17.
- Privilegiū concessum Patribus Societatis per Paulum III. Bulla incipiente, *Cum inter cunctas*, nec extinctum fuit per Tridentin. nec revocatum per decretum Urb. VIII. fol. 289. num. 23. vsque 30.
- Privilegia revocata à iure communi, restaurantur per cōfirmationem, cum clausula, *ex certa scientia*, fol. 301. num. 4.
- Privilegia ab homine revocata, restituntur per cōfirmationem, *ex certa scientia*, fol. 302. num. 7.
- Privilegia revocata in

- Concilijs Generalibus antiquis renovantur per confirmationem, *ex certa scientia, motu proprio, vel de plenitudine potestatis*, fol. 305. num. 15.
- Privilegia revocata in Tridentino, quando censeri debent renovata per confirmationem cum clausula *ex certa scientia, & de plenitudine potestatis*, fol. 308. num. 21.
- Privilegia unius Religionis, quæ confirmantur per confirmationem privilegiorum alterius, cum qua communicat in privilegijs, fol. 310. num. 1. vsque 22.
- Qualiter privilegia Carmelitarum Discalceatorum confirmantur, dum privilegia aliarum Religionum confirmantur, fol. 118. num. 18.
- Privilegium quot modis potest concedi valide, & licite, fol. 321. num. 2.
- Privilegium si concedatur a Pontifice motu proprio absque petitione subditi: Subditus non debet esse sollicitus de causa concessionis, fol. 321. num. 2.
- Privilegium cum lesione iuris communis pendens a voluntate concedentis, valide conceditur sine causa cognita, fol. 322. num. 6.
- Privilegium aliquando valide conceditur cum aliquibus veris causis existentibus cum aliqua falsa, f. 323. num. 8.
- Privilegium ad aliquam determinatam rem, etiam cum dictione *semel*, non semper expirat per usum illius, in primo actu, fol. 329. num. 9. & 11.
- Privilegia Bullata in quo ab oraculis differunt, f. 333. u. 3. & 4.
- Privilegium per Bullam unius Religionis concessum, sed alteri communicatum, semper vivæ vocis oraculum, non intelligitur revocatum per oraculum revocatorias Greg. XV. & Urbani VIII. fol. 334. num. 1.
- Privilegia vivæ vocis oraculo concessa, & postea confirmata per Bullas, non transeunt in privilegia Bullata, f. 345. num. 1. vsque 23. ubi late de re-

vocationibus oraculorum per Bullas Greg. XV. & Urb. VIII.

Privilegia per incorporationem, & insertionem in iure communi probabiliter, non amittunt propriam naturam privilegij, fol. 357. num. 3.

Protestatio prudenter adhibetur ad lites tollendas circa admissionem, seu renunciationem privilegiorum, fol. 37. num. 16.

Provinciales ordinum possunt creare notarios Religiosos, qui privilegia Ordinis transcribant, & illi tanta fides adhiberi debet, quanta notario publico, fol. 71. num. 3.

Publicatio est necessaria in declarationibus authenticis, ut obligent, quia leges reputantur, fol. 21. num. 6. & 7.

Publicatio authentica, vel legis Pontificiæ, vel declarationum Cardinalium fit in Roma ad Valvas Sancti Petri, & Campum Flore, fol. 21. num. 7.

R.

Regulæ servandæ in privilegiorum interpretatione assignantur, f. 15. n. 1. vsque ad 8.

Regula ad dignoscendum quando unum privilegium est fortius respectu unius privilegiati, quam respectu alterius, exprimitur, fol. 65. num. 37.

Regula iuris, *quando quis ignorat iurisdictionem, non valet quod agit*, explicatur, fol. 187. num. 20.

Regulares non impediuntur a consecutione indulgentiarum, quibus gaudent generaliter fideles, etiam in suis Ecclesijs, fol. 227. num. 21.

Regulares quas lucrentur indulgentias visitando suas Ecclesias, fol. 232. num. 31.

Regulares an possint hodie uti suis privilegijs, etiam expresse revocatis a Tridentino, pro foro conscientie, fol. 226. num. 4.

Regulares ex vi confirmationis privilegiorum ac-

- queunt ordinari ante legitimam ætatem, nisi in cōfirmatione fiat expressa mentio revocationis Tridentini, fol. 309. n. 22
- Religio** communicans in privilegijs, quomodo se fertiorare debet an privilegium quo uti vult fuerit in usu tempore communicationis sibi factæ, fol. 63. num. 4. & 41.
- Religiones Mendicantes**, communicant in privilegijs etiam cum non Mendicantibus Congregationibus, cōfraternitatibus, & pijs locis, fol. 32. n. 5.
- Religiones non Mendicantes**, & etiam Monachales participant omnia privilegia Mendicantiū, & nō Medicantiū, & piorū locorum, ac si essent Mendicantes, fol. 35. num. 8.
- Religiones Mendicantes antiquæ** habent communicationem omnium privilegiorum inter se, & cum alijs, non Mendicantibus non solum circa privilegia concessa, verum in futurum concedenda, fol. 3. lib. 5. num. 16.
- Religiosi communicantes** in Privilegijs cum PP. Societatis uti possunt privilegijs eiusdem Societatis absque licentia proprij Generalis, vel Provincialis, fol. 39. num. 3.
- Religiosi Societatis Iesu**, uti non possunt, nec licite, nec valide aliquo privilegio, nisi de licentia sui Generalis, fol. 39. num. 1.
- Religiosorum nomine** in favorabilibus, veniunt etiam Prælati, fol. 68. num. 4.
- Religiosi irregulariter** viventes per abusum suæ Regulæ amittunt privilegia saltem in foro conscientiæ, fol. 88. num. 21.
- Religiosi sunt** Episcoporum coadiutores, fol. 96. num. 9.
- Religiosi obligatione** Regulæ, & status Religiosi præstant obsequia, & servitia in utilitatem Ecclesiæ, & animarum salutem, fol. 96. num. 9.
- Religiosi de obsequijs**, quæ limites suæ obligationis excedunt a Deo expectet retributionem, f. 97. n. 11.

- Religiosi visitantes** proprias Ecclesias, quas incrementur indulgentias, fol. 234. num. 36.
- Renuntiationem privilegiorum** concessorum in favorem totius Religionis, Ecclesiæ, Conventus, Collegij, vel alicuius communitatis, nullus particularis facere potest, fol. 75. num. 1.
- Renuntiatio privilegiorum** à particularibus etiam ab omnibus communitatis divini intentata, nulla est, secus vero collectivè in capitulo habente potestatem, fol. 76. num. 2.
- Renuntiatio privilegiorum** facta per Generalem, Provincialem, vel Priorem regularem invalida est, nisi aliud constet ex aliquo privilegio, f. 76. n. 3.
- Renuntiatio privilegij** facta ab habente potestatem, nec valida, nec firma est, nisi à superiore concedente acceptetur, fol. 78. num. 6.
- Renuntiatio strictè** accipienda, fol. 79. num. 7.
- Renuntians privilegijs**, si ante acceptationem ab habente potestatem, voluntate mutet, gaudet suo privilegio, fol. 79. num. 8.
- Renuntiatio tacita** nunquam reperitur in non usu privilegiorum regularium, quæ mere gratiosa sunt, fol. 84. num. 11.
- Repugnantia secundæ legis** est abrogatio prioris in his quæ opponuntur, fol. 108. num. 19.
- Rescriptum**, quid, & quotuplex, fol. 99. num. 1. & 2.
- Rescriptum nomen** est generale ad omnia se extendens, siue privilegia, siue gratias, quæ proprie privilegia nō sunt dummodo in scriptis concedantur, fol. 99. num. 1.
- Rescriptum**, aliud iustitiæ, aliud gratiæ, fol. 99. n. 2.
- Revisores librorum** quibus periculis se exponunt si remisse se gerant, & absque solerti excusione illos aprobent, fol. 72. n. 4.
- Revocatio privilegij** duplex expressa, seu formalis, & implicita, seu acquivalens, fol. 101. num. 4.
- Revocatio expressa** alia generica, seu universalis, alia specifica, seu indi-

- vidualis, fol. 101. num. 5.
- Revocatio specifica, seu individualis, quæ ex se est firma, & valida, ex quibus defectibus possit esse nulla, fol. 101. n. 5.
- Revocatio implicite fieri potest à Pontifice quatuor modis, & numerantur, fol. 102. num. 6.
- Revocatio specifica formalis, & specifica equivalenter eundem habeat effectum, fol. 120. num. 39.
- Revocata non intelliguntur quæ si exprimerentur, non revocarentur, vel non ita facile, fol. 131. num. 12.
- Revocatoria reperte in Bullis, seu decretis quando debent extendi, & quando restringi, fol. 145 num. 6.
- Revocatio privilegiorum duplex, alia publica, seu universalis, alia ab homine, & privata, fol. 170. num. 1.
- Revocationi privilegiorum adaptatur doctrina de legibus irritantibus quoad vim obligandi, facta publicatione Romæ, fol. num. 1. vsque 7. vbi hoc explicatur.
- Revocatio ab homine siue privata, nullum habet effectum priusquam ad notitiam privilegiati perveniat authentice, fol. 177. num. 1.
- Revocatio privilegij concessi communitati, sufficienter fit per publicationem, seu intimationem revocationis factam corpori communitatis, vel eius capiti, fol. 179. num. 5.
- Revocatio privilegij concessi alicui determinatæ personæ ratione sui, vel particulari loco, necesse est, ut ipsi privilegiato notificetur, fol. 178. num. 4.
- Revocatio indulgentiarum facta pro omnibus regularibus à Paulo V. fol. 219. num. 2. vsque 15. exponitur.
- Revocationes generales omnium privilegiorum sub Clement. VIII. & Paulo V. editæ, quomodo intelligendæ, fol. 298 num. 1. vsque 8. vbi etiam de facultate absolvendi à reservatis.

Re-

Revocatio in odiosis non extenditur de maiori ad minus, fol. 338. num. 3.

S.

Scriptura facta coram tribus testibus a persona privata, quomodo authentica est, & fidem facit, fol. 72. num. 4.

Serēcia cōtraria privilegio, in qua reus condemnatur non obstante privilegio, non revocat privilegium, fol. 121. num. 41.

Series Religionum, & concessionum in quibus participant Mendicantes, & non Mendicantes expenditur, fol. 95. n. 8. vsque 38.

Statuta Tridentini in quibus est clausula derogatoria, seu resistens privilegij, nisi in specie revocentur, non manent revocata per subsequētia privilegia, nisi in casibus ibidem expressis, f. 115. num. 28.

Subditus nō tenetur cedere gratis iuri suo, fol. 93.

num. 31.

Subditi, si causa rationalis non adest, tenentur acceptare legem, nec possunt ad libitum respicere, fol. 197. num. 6.

Subreptio tunc apparet quando impetrans non satis declaravit iuris communis resistētiā, f. 115. num. 29.

Subscriptio Notarij Publici, & sigillum alicuius curiæ Ecclesiasticæ, seu personæ in dignitate constitutæ authorizant privilegia, fol. 71. num. 3.

Supplicatio de lege licita est cū rationali causa, fol. 197. num. 6.

T.

Tempus ad præscribendum cōtra privilegia requisitum, fol. 81. num. vsque 8.

Tempus minus requisitum ad præscribendum contra legem per disuetudinem, quam per consuetudinem contrariam, fol. 198. num. 8.

Tempus quot requiritur ad præscribendum contra legem

Ce-

gem

- gem per disuetudinem, & per consuetudinem contrariam, fol. 199. n. 10.
- Testamentum deperditum probari potest per duos testes, licet ad testamenti validitatem plures requirantur, f. 54. n. 7.
- Testamentum habens verba repetita, & duplicata non revocatur nisi in posteriori testamento talium verborum fiat mentio, fol. 122. num. 92.
- Trafuntum sigillo ordinis munitam, sufficiēter probat privilegium, fol. 70. num. 3.
- Tridentini statuta, seu privilegia ut revocentur, nō sufficiunt in novo privilegio clausulæ communes, & generales revocatorię, sed omnino desiderantur specificę, & individuales, fol. 138. num. 25.
- Tridentinum maiorem habet resistantiam pro futuris dispositionibus, quā alia Concilia Generalia antiqua, fol. 139. num. 25.
- Tridentini statuta sufficienter revocantur per verbum fiat, vel conceditur, vs petitur, & quando in memoriali, seu petitione fit instantia, ut concedatur hoc vel illud, non obstant quod sit cōtra aliquod statutum Tridentini, fol. 141. num. 28.
- Tridentini decretum ne aliquis secularis eligat in confessorem Sacerdotē nō approbatum ab ordinario, obligat etiam invincibiliter ignorantes, fol. 176. num. 8.

V

- V**Alor privilegij non extenditur ultra mentem concedentis, fol. 91. num. 3.
- Verba privilegij cōtra ius cōmune extendi debent, ut aliquid de novo concedant, sed quomodo extendi debent explicatur, fol. 118. num. 35.
- Voluntas posterior Principis, quæ non potest consistere cum Priori, mutat illam, fol. 109. num. 19.
- Voluntas posterior Principis cū sentētia Prioris sēper pravalet, f. 109. n. 19.

- Voluntas nō declarata, per communem usum loquēdi, nihil facit ad valorem privilegij, fol. 116. n. 30.
- Voluntas virtualis Principis sufficit ad valorem privilegij, per modum legis concessi alicui communitati, licet particularis aliquis eam ignoret, fol. 186. num. 18.
- Vsus contrarius privilegij per aliquem Religiosum, vel speculare Monasterium, vel etiam Provinciam, non tollit Privilegium concessum toti Ordini, fol. 87. num. 19.
- Non vsus privilegij tripliciter sumitur, negative, privative, & contrarie, fol. 80. num. 3.

Aliqua ex his, quæ demonstrantur in speculo forsan in litteris lector desideravit, sed in littera P. verb. Privilegiū inveniet.

FINIS

